

THEOLOGIA
DOGMATICO - POLEMICA,

QUA

ADVERSUS VETERES NOVASQUE HAERESES

EX

SCRIPTURIS, PATRIBUS, ATQUE ECCLESIASTICA HISTORIA,

CATHOLICA VERITAS

DEFENDITUR.

AUCTORE

P. CAROLO SARDAGNA

SOCIETATIS JESU,

IN EPISCOPALILYCEO AD D. PAULI RATISBONÆ

THEOL. DOGMATICO - POLEMICÆ PROF. ORD.

ET EXAM. SYNODALI.

TOMUS VI.

COMPLECTENS

TRACTATUS VI. DE SACRAMENTIS PARTEM PRIMAM, IN QUA

AGITUR DE SACRAMENTIS IN GENERE, AC DE BAPTISMO

ET CONFIRMATIONE IN SPECIE.

Editio Secunda.

POLOCIAE

TYPIſ COLLEGIJ SOC. JESU. 1810.

CENSURA ET APPROBATIO.

Præsens Tractatus de Sacramentis in genere, ac de Baptismo & Confirmatione in specie, a R. P. CAROLO SARDAGNA Soc. Jesu Presbytero, & in hocce Episcopali Lyceo Theologiæ Dogmatico-Polemicæ Professore Ordinario compositus, tam solidis nititur fundamentis, tamque ad pietatem Christianam & fidem Catholicam accommodatis, ut merito Luce publica donetur. Datum in Curia Episcopali Ratisbonensi, die XV. Martii, 1770.

ADAMUS ERNESTUS,
Episc. Abilenæ, Suffrag. &
Præs Consist. Cons. Int.
Actual. & Cathedr. Eccles.
Canonicus Capitularis, m. p.

JOANNES BAPT. KLEIRL.
SS. Theol. & J. U. Licent. Consil. Eccl. A&C. Director Canc. Authrte Aplca & Curix Episc. publ. ac juratus Notarius,
m. p.

493914

M. 594/22

INDEX

INDEX CONTROVERSIARUM

Quæ in Parte prima Tractatus VI.
de Sacramentis continentur.

ARTICULUS I.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CONTROVERSIA I.

DE NATURA, EXISTENTIA, ET NUMERO SACRAMENTO-
RUM. Num. I.

- C**ONCLUSIO. Sacramenta novæ Legis sunt septem, neque pauciora
neque plura. 10.
- Q**UÆSITUM I. An in statu innocentiae ante primorum parentum
culpam extiterint aliqua Sacramenta? 16.
- II. An in statu Legis naturæ extiterint vera Sacramenta pro
parvulis & adultis? 17.
- III. An in statu Legis Mosaicæ extiterint Sacramenta? 18.
- IV. An Christus omnia novæ Legis Sacramenta immediate in-
stituerit? 19.
- V. An Christus etiam qua homo Sacramenta novæ Legis im-
mediate instituerit? 21.
- VI. An Christus determinaverit materiam & formam omnium
Sacramentorum quoad substantiam, & saltem in genere? 22.
- VII. An etiam secundum speciem infimam? 23.
- VIII. An mutatio substantialis, aut etiam accidentalis materiæ
vel formæ obstat valori Sacramentorum? 25.
- IX. Quandonam materia & forma censeatur substantialiter, aut
tantum accidentaliter mutata? 26.
- X. An liceat uti materia dubia in Sacramentorum administra-
tione? 28.

CON.

✠

CONTROVERSIA II.

AN SACRAMENTA LEGIS EVANGELICÆ EX OPERE OPERATO INFALLIBILITER HABEANT VIRTUTEM CONFERENDI GRATIAM? 38.

CONCLUSIO. Sacramenta novæ Legis ex opere operato iis gratiam conferunt qui obicem non ponunt. 41.

QUÆSITUM I. An Sacramenta veteris Legis produxerint ex opere operato sanctitatem interiorem, seu gratiam sanctificantem? 45.

II. An saltem circumcisio gratiam non produxerit ex opere operato? 48.

III. An Sacramenta novæ Legis gratiam efficiant physice, vel moraliter tantum? 49.

IV. Quid Sacramenta novæ Legis suscipientibus rite dispositis conferant? 52.

V. An idem specie Sacramentum æqualem semper gratiæ effectum conferat? 54.

CONTROVERSIA III.

AN VERBA, QUIBUS SACRAMENTA NOVÆ LEGIS PERFICIUNTUR, SINT CONCIONALIA VEL CONSECRATORIA? 63.

CONCLUSIO I. Verbum concionale non requiritur ad essentiam & valorem Sacramenti. 65.

CONCLUSIO II. Verba, quibus Sacramenta novæ Legis perficiuntur, vere ac proprie consecratoria sunt, non concionalia. 66.

CONTROVERSIA IV.

AN ET QUÆNAM SACRAMENTA IMPRIMANT ANIMÆ CHARACTEREM? 78.

CONCLUSIO. Tria Sacramenta, nempe Baptismus, Confirmatio, & Ordo, imprimunt in anima characterem. 81.

CONTROVERSIA V.

AN OMNES ET SOLI HOMINES POSSINT ESSE MINISTRI SACRAMENTORUM OMNIUM? 94.

CONCLUSIO I. Solus homo viator ratione utens, potest esse Minister Sacramentorum secundum legem ordinariam. 97.

CONCLUSIO II. Idoneus Sacramentorum Minister non est quilibet homo, etiam baptizatus; sed is tantum qui ad id muneris rite ordinatus est. 99.

- CONCLUSIO III.** Soli Sacerdotes potestatem habent conficiendi Eucharistiam, suntque ordinarii illius dispensatores; Diaconus vero non nisi ex commissione Presbyteri vel Episcopi Eucharistiam dispensandi potestatem habet extraordinariam. 100.
- CONCLUSIO IV.** Soli Sacerdotes potestatem habent in Sacramento Pœnitentiæ Fidelibus rite dispositis remittendi peccata. 108.
- CONCLUSIO V.** Mulieres sunt jure divino incapaces Ordinis sacri sive suscipiendi sive gerendi. 110.

CONTROVERSIA VI.

AN INTENTIO MINISTRI SIT NECESSARIA AD PERFICIENDUM SACRAMENTUM? 126.

- CONCLUSIO.** Minister numquam conficit valide Sacramentum, si nullo modo intendat facere quod facit Ecclesia; aut si non nisi mimice & ioculariter faciat quod facit Ecclesia. 130.
- QÆSITUM I** An præter intentionem serio peragendi ritum externum, requiratur etiam interna Ministri intentio, qua is velit non fingere & simulare, sed vere ac serio facere simpliciter ac generatim saltem id quod facit Ecclesia? 132.
- II.** An ad valorem Sacramenti requiratur, ut Minister intendat facere vel effectum Sacramenti, vel ritum Ecclesiæ formaliter ut Sacramentum est, vel etiam facere quod facit Ecclesia Catholica Romana? 135.
- III.** Quænam intentio interior ex parte Ministri requiratur, ut is Sacramentum valide conficiat? 136.
- IV.** An Minister verum Sacramentum conficiat, quando duas habet intentiones, quarum una valori Sacramenti repugnat? 137.
- V.** An intentio conditionata sufficiat ad valorem Sacramenti? 138.
- VI.** An aliquando forma conditionalis sit adhibenda? 139.
- VII.** Quid de formæ conditionalis antiquitate sentiendum sit? 140.

CONTROVERSIA VII.

AN AD VALOREM SACRAMENTI REQUIRATUR FIDES MINISTRI? 149.

- CONCLUSIO I.** Ad valorem Baptismi non requiritur fides Ministri. 152.
- CONCLUSIO II.** Ad valorem Confirmationis non requiritur fides Ministri. 156.
- CONCLUSIO III.** Ad valorem Sacræ Ordinationis non requiritur fides Ministri. 159.

- QUÆSITUM I.** An S. Cyprianus, cæterique ei adhærentes Episcopi existimarent excitatam de Baptismo hæreticorum controversiam pertinere dumtaxat ad disciplinam? 164.
- II.** An Stephanus Papa quæstionem de Baptismo ab hæreticis dato ad fidem pertinere censuerit, eamque expresse defini-
verit? 165.
- III.** An Stephanus Papa S. Cyprianum & Firmilianum, eisque adhærentes Episcopos a sua communione suspenderit, eosque anathemate perstrinxerit? 166.
- IV.** An S. Cyprianus ante mortem ab errore Rebaptizantium recefferit? 169.
- V.** An S. Stephanus Papa cum Cypriano dimicans, in oppositum illi errorem lapsus fuerit, censueritque nullos plane hæreticos esse abluendos, etiam eos, qui formam ad Baptismi valorem a Christo constitutam non applicassent? 170.
- VI.** Quam Synodum S. Augustinus *Plenarii Concilii* nomine intelligat, in quo causa Rebaptizantium fuit discussa? 172.

APPENDIX AD CONTROVERSIAM VII.

DE ORDINATIONIBUS ANGLICANIS.

Quid de Anglicanis Episcoporum Ordinationibus, factis juxta ritum Eduardi VI., approbatum ab Anglicana synodo Londinensi A. 1562. sentiendum sit? 194.

CONTROVERSA VIII.

AN AD VALOREM ET LICENTIAM SACRAMENTORUM REQUIRATUR PROBITAS MINISTRI? 197.

CONCLUSIO I. Ad valorem Sacramenti non requiritur probitas Ministri. 198.

CONCLUSIO II. Ad licentiam Sacramenti requiritur probitas Ministri. 201.

QUÆSITUM I. An graviter peccet Minister improbus, quando Sacramentum conficit ex officio quidem, sed ritu non solemniter? 204.

II. An per se peccet graviter, qui in statu peccati mortalis administrat Sacramentum, etsi non sit minister specialiter deputatus? 205.

III. An peccet graviter Sacerdos vel Diaconus, qui Eucharistiam prius jam confectam populo distribuit, peccati mortalis sibi conscius? 206.

IV. An Episcopus in statu peccati mortalis consecrans chrisma, templa, altaria, vestes: item Concionator ex officio prædicans verbum Dei, & Diaconus solemniter ad aras
mini-

✠

ministrans peccati gravis sibi conscius, graviter peccat? 207.

CONTROVERSIA IX.

AN ECCLESIA HABEAT POTESTATEM INSTITUENDI CÆREMONIAS IN ADMINISTRATIONE SACRAMENTORUM? 212.

CONCLUSIO. Ecclesia habet potestatem instituendi cæremonias in administratione Sacramentorum. 215.

QUÆSITUM I. An etiam extra Sacramentorum administrationem Ecclesia potestatem habeat instituendi sacras cæremonias? 216.

II. An in administratione Sacramentorum, secluse etiam Fidelium scandalo, possint cæremoniæ a quocunque ministro, extra casum necessitatis, omitti, aut pro libito mutari? 217.

III. Cur Ecclesia certos ritus in solemnibus Sacramentorum administratione instituerit? 218.

IV. Quomodo Sacramentalia producant sanctitatem, & peccata venialia extinguant? 219.

ARTICULUS II.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

CONTROVERSIA I.

DE MATERIA BAPTISMI REMOTA. 224.

CONCLUSIO. Sola aqua elementaris est materia remota & essentialis Baptismi. 227.

QUÆSITUM I. An ad valorem Baptismi quælibet aqua naturalis sufficiat? 231.

II. An etiam ad licentiam Baptismi quælibet aqua naturalis sufficiat? 232.

III. An Christus ante vel post Passionem suam Baptismum instituerit? 233.

CONTROVERSIA II.

DE MATERIA PROXIMA BAPTISMI.

AN VALEAT BAPTISMUS ASPERSIONE VEL INFUSIONE DATUS? 240.

CONCLUSIO. Ad valorem Baptismi sufficit exterior corporis ablutio facta a Ministro per aspersionem aut infusionem. 242.

QUÆ.

- QUÆSITUM I.** Utrum Ecclesiæ ejusque Ministris liberum sit Baptismum conferre per immersionem, infusionem, vel aspersionem? 245.
- II.** An ritus immersionis in solemnè Baptismi administratione usurpatus fuerit a Græca Ecclesia, atque etiam a Latina multis sæculis? 246.
- III.** An trina vel unica immersio in usu fuerit apud Græcos Latinosque? 247.
- IV.** Quinam ritus apud Græcos Latinosque observati fuerint in trina illa immersione? 248.
- V.** Quæ causa Latinæ Ecclesiæ fuerit abrogato immersgendi ritu, infusionem substituendi? 249.

CONTROVERSIA III.

DE FORMA BAPTISMI.

AN CHRISTUS ALIQUAM, ET QUAMNAM ILLAM BAPTISMI FORMAM PRÆSCRIPSERIT? 255.

- CONCLUSIO I.** Christus certam verborum formam in Baptismo usurpandam præscripsit, nimirum expressam invocationem trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis, quæ Sacramento huic omnino est essentialis.
- CONCLUSIO II.** Baptismus in solius Christi nomine collatus, numquam valuit, aut valere potest. 262.
- CONCLUSIO III.** Præter expressam trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocationem, etiam hæc verba, *Ego te baptizo*, aut alia æquivalentia, sunt de essentia baptismi. 263.
- QUÆSITUM I.** Quænam sit forma baptizandi apud Græcos? 264.
- II.** An forma Græcorum sit valida? 265.
- III.** Cur Græci in ministrando baptismo modum loquendi passivum adhibeant? 266.

CONTROVERSIA IV.

AN BAPTISMUS JOANNIS DIVERSUS FUERIT NATURA ET EFFICACIA A BAPTISMO CHRISTI? 278.

- CONCLUSIO I.** Baptismus Joannis natura & substantia diversus fuit a Baptismo Christi. 281.
- CONCLUSIO II.** Baptismus Joannis efficacia diversus fuit a Baptismo Christi. 282.
- QUÆSITUM I.** An fide divina credendum sit, Baptismo Joannis ex opere operato remissa non fuisse peccata? 284.

CON.

✠

CONTROVERSIA V.

DE MINISTRO BAPTISMI. 292.

CONCLUSIO I. Primarius Baptismi Minister ordinarius & ex officio est Episcopus; Presbyter vero secundarius & ex licentia Episcopi, ac cum subordinatione ad illum. 293.

CONCLUSIO II. Diaconi sunt Ministri Baptismi etiam solemnisi, sed extraordinarii tantum & ex delegatione, non ex officio. 295.

CONCLUSIO III. Urgente necessitate extrema, valide & licite administrare potest Baptismum quilibet homo, etiam Laicus, sive vir sive foemina, sive fidelis sive infidelis. 297.

QÆSITUM I. An Baptismus a Ministro non ordinato collatus nulla urgente necessitate, sit validus? 300.

II. An quando plures adsunt qui baptizare possunt & volunt, servandus sit inter illos aliquis ordo etiam in casu necessitatis? 301.

III. An possit aliquis, extrema urgente necessitate, se ipsum baptizare? 302.

CONTROVERSIA VI.

DE EFFECTIBUS BAPTISMI. 306.

CONCLUSIO I. Baptismus confert gratiam sanctificantem, per quam baptizatus renascitur, regeneratur, fit Dei filius adoptivus, vitæ æternæ compos. 308.

CONCLUSIO II. Baptismus perfecte tollit omnia peccata, tam originale quam personale, omnesque poenas peccatis debitas. 309.

QÆSITUM I. Utrum effectus Baptismi in omnibus rite dispositis sint æquales? 313.

II. An parvulis in Baptismo infundatur gratia sanctificans cum virtutibus? 314.

III. An ad percipiendum cum fructu Baptismum præviam requirantur in adultis dispositiones? 315.

IV. An adulti sine præviam & necessaria dispositione ad Baptismum accedentes, aliquem ejus effectum obtineant? 316.

V. Quid efficiat Baptismus in homine jam per charitatem perfectam justificato? 317.

VI. An Baptismus fide susceptus, sublata fictione postea reviviscat? 318.

CON.

CONTROVERSIA VII.

DE NECESSITATE BAPTISMI RESPECTU ADULTORUM ET PARVULORUM. 321.

CONCLUSIO. Baptismus in re vel in voto necessarius est adultis necessitate medii & præcepti. parvulis vero, extra casum Martyrii, est in re necessarius necessitate medii ad salutem. 324.

QUÆSITUM I. An Baptismus sanguinis, seu Martyrium suppleat in adultis virtutem Baptismi aquæ? 328.

II. An ad valorem Martyrii, ejusque effectum requirantur in adultis quædam dispositiones? 330.

III. An Martyrium tollat in adultis omnem reatum culpæ & pœnæ ex opere operato, vel tantum ex opere operantis? 331.

IV. An Martyrium etiam in infantibus suppleat Baptismum aquæ? 332.

V. An Baptismus flaminis, seu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptismi aquæ, illius vices suppleat in adultis? 334.

CONTROVERSIA VIII.

AN INFANTES SINT BAPTISMI CAPACES, ET AN EXPEDIAT EOS BAPTIZARE? 347.

CONCLUSIO. Infantes sunt Baptismi capaces, & expedit eos baptizare. 349.

QUÆSITUM I. An infidelium filii invitis parentibus baptizari possint ac debeant? 353.

II. An referato materni uteri ostio, quod puerperii initio contingit, valide baptizetur infans, cujus corpusculum, etsi nulla sui parte in lucem prodierit, aqua nihilominus per siphunculum tingi potest? 356.

ARTICULUS III.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

CONTROVERSIA I.

AN CONFIRMATIO VERUM SIT NOVÆ LEGIS SACRAMENTUM? 366.

CONCLUSIO. Confirmatio verum est novæ Legis Sacramentum. 368.

APPEN.

APPENDIX AD CONTROVERSIAM I.

VARIA QUÆSITA DE MATERIA, FORMA, EFFECTU, SUBJECTO, ET NECESSITATE CONFIRMATIONIS.

- QUÆSITUM I. Quænam sit materia remota essentialis Confirmationis? 379.
- II. An ad christina necessario necessitate Sacramenti requiratur oleum olivarum admixtum balsamo cum benedictione Episcopi? 381.
- III. Quænam sit materia proxima essentialis Confirmationis? 383.
- IV. Quænam manus inpositio requiratur ad valorem Confirmationis? 385.
- V. Quænam sit forma Sacramenti Confirmationis? 388.
- VI. Quodnam sit subjectum idoneum Confirmationis? 390.
- VII. Quænam Confirmationi præmittendæ sint dispositiones? 392.
- VIII. Quinam sit effectus Confirmationis? 393.
- IX. Quid sentiendum sit de necessitate suscipiendæ Confirmationis? 394.
- X. An unctio verticis in Baptismo usurpari solita supplere possit Sacramentum Confirmationis, & plenitudinem gratiæ conferre ex opere operato? 399.

CONTROVERSIA II.

DE MINISTRO SACRAMENTI CONFIRMATIONIS. 401.

- CONCLUSIO I. Solus Episcopus est Minister ordinarius Sacramenti Confirmationis. 403.
- CONCLUSIO II. Simplex Sacerdos ex dispensatione Summi Pontificis potest esse extraordinarius Minister Sacramenti Confirmationis. 404.

TRACTATUS VI.
DOGMATICO-POLEMICI
DE SACRAMENTIS IN GENERE
ET SPECIE.

PARS I.

ARTICULUS I.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CONTROVERSIA I.

DE NATURA, EXISTENTIA, ET NUMERO SACRAMENTORUM.

CONTRA ARCHONTICOS, MANICHÆOS, SOCINIANOS, ANA-BAPTISTAS, PROTESTANTES.

Quid sit
Sacramen-
tum in ge-
nere?

I. *Sacramentum* alio sensu a profanis, alio a sacris Scriptoribus accipitur. Apud auctores profanos sumebatur Imo pro juramento. Hinc jusjurandum, quo se Milites ad præstandam Imperatori & Reipublicæ fidelem operam obligabant, *Sacramentum militare* appellabatur, ipsique milites *Sacramentarii* idcirco dicebantur. II^{do}. Pro pecunia a duobus contendentibus in loco sacro deposita, ea conditione, ut qui vicisset suam reciperet, victi ærario cederet. Itaque Sacramenti nomine hæc pecunia donabatur, tum quod in sacros usus converti posset: tum quod in loco sacro ab omni vi & injuria immunis custodiretur. Apud Ecclesiasticos Scriptores Sacramenti nomen accipitur Imo. pro re arcana & latente, quam

Græ-

Græci *mysterium* vocant: Atque hoc sensu qualibet Religionis nostræ, ac fidei capita generatim mysteria dicuntur. Sic I. ad Timoth. Cap. III. Incarnatio Verbi Divini *magnum* dicitur *pietatis Sacramentum*. II. do, pro signo rei sacræ. ut ad Ephes. Cap. V. ubi de Matrimonio dicitur: *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia*. Id est, unio viri & mulieris est signum sacræ unionis Christi cum Ecclesia. III. Sumitur pro signo rei non solum sacræ, sed etiam sacrantis, seu initiantis hominem divino cultui. Atque hæc postrema significatio maxime propria est, ac præsentī nostro instituto accommodata.

2. Sacramenti nomen reprobare ausi fuerunt nostrorum temporum Sectarii, Lutherus Lib. de Captivitate Babyl. & Lib. de Abroganda Missa, Melancthon in Locis communibus, Zwinglius in Lib. de vera & falsa religione, & Calvinus Lib. IV. Institut. Cap. XIX. eoquod hoc nomen in divinis Scripturis expressum non inveniatur. At vero Sacramentum Latina vox est, quam in primigenio Scripturarum textu Hebraico vel Græco frustra inquisieris: cum autem in usu Ecclesiæ idem prorsus significet Sacramentum apud Latinos, quod Mysterium apud Græcos, merito Sacramenti nomen retinuit Ecclesia; quemadmodum & multa alia vocabula consecravit, quamvis in Scripturis non sint expressa, ut v. g. *Trinitas, Incarnatio, Consubstantialis*. Quapropter & ipsi Novatores eam vocem minus hodie fastidire videntur, solique Sociniani ab ea velut a superstitione abhorrent. Immo ipse Lutherus, cum vidisset Carolostadium ac Zwinglium, quibuscum inimicitias gerebat, abhorre- re a voce Sacramenti, mutavit cito sententiam, & nomen Sacramenti approbare cepit in Lib. contra ecclestes Prophetas.

*Hæc vox
duplicet
Sectariis.*

3. Sociniani volunt Sacramenta esse nudum ac simplex signum, quo Christianus a Judæo vel Gentili distinguitur: Anabaptistæ, esse allegorias, seu signa quædam vitæ spiritualis, morum atque bonorum operum, quibus

*Qui varias
illius defi-
nitiones
cudunt.*

admo-

admonemur bonis operibus nos exercere: Zwinglius, esse oppignorationes, quibus se homo obligat Christo, ejusque militiæ nomen dat: Lutherus, esse promissionem gratiæ connexam externo signo: Calvinus, esse externa simbola, quibus benevolentia erga nos suæ promissiones conscientis nostris Dominus obsignat, ad suslinendam fidei nostræ imbecillitatem; Et nos vicissim pietatem erga eum nostram, tam coram eo Et Angelis, quam apud homines testamur. Verum omnes hæc definitiones communi laborant vicio, quod nimirum nullam in Sacramentis vim ad sanctificationem hominis efficiendam agnoscant, ut Controversia II. a nobis fusius explicabitur. Cæteras rationes, ob quas quamlibet harum definitionum Catholici omnes unanimi consensu rejiciunt, vide apud Bellarminum Lib. I. de Sacram. Cap. XIV. XV. XVI. Becanum in Manuali, Lib. I. Cap. XI. Renatum Le Drouven de Re Sacramentaria, Lib. I. Cap. II.

*Catholica
definitio
Sacramen-
ti explica-
tur.*

4. Apud Catholicos Doctores multæ passim leguntur Sacramenti definitiones, quæ tametsi non nullis verbis discrepent, & aliæ minus, aliæ vero magis evolutæ sint, unum tamen eumque orthodoxum habent sensum. Omnium maxime probantur nobis geminæ Sacramentorum definitiones, ex Cathechismo Concilii Tridentini petitiæ, quæ in eundem sensum recidunt. Prima habetur Parte II. Cap. I. Num. V. his verbis: *Sacramentum est invisibilis gratiæ visibile signum, ad nostram justificationem institutum.* Altera Num. X. *Sacramentum est res sensibus subjecta, quæ ex Dei institutione, sanctitatis Et justitiæ tum significandæ tum efficiendæ vim habet.* Dicitur I. *Signum*, quia ducit nos in cognitionem rei alterius, nempe gratiæ, & sanctificationis, quam Sacramenta & significant, & efficiunt. II. *Sensibile*, id est, externum, atque aliquo sensu perceptibile, eoquod Sacramenta signa esse debeant hominum conditioni accommodata, qui rebus sensibilibus ad rerum spiritualium notitiam deduci solent; ut enim S. Chrysos. scribit Hom. LXXXIII. in Matth. *Si incorporeus estus, ita Et incorporea dedisset tibi*

tibi Deus dona; sed quoniam corpori anima conferta est, in sensibilibus intelligibilia tibi præbet. III. Invisibilis gratiæ, nimirum sanctificantis. Atque hoc prædicatum, esse signum gratiæ, ad cujusvis Sacramenti rationem ita requiritur, ut ne veteris quidem legis Sacramenta fuerint hac prærogativa destituta, quamvis diverso modo fuerint signa gratiæ. Sacramenta etenim noxæ Legis sunt signa gratiæ præsentis demonstrativa, quam in ipso suscipiente efficiunt, si obstaculum non ponatur: Sacramenta vero antiquæ Legis significabant gratiam dandam per Christum in Lege nova; & ideo dicuntur signa prognostica. Hoc discrimen indicat Eugenius IV. in Decreto pro Armenis edito, sacro approbante Florentino Concilio. *Novæ legis Sacramenta, inquit, multum a Sacramentis antiquæ legis differunt. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per Passionem Christi dandam esse significabant: hæc vero nostra & continent gratiam, & eam digne suscipientibus conferunt.* IV. *Ad nostram justificationem, non externam tantum & legalem, quam Sacramenta etiam veteris legis producebant; sed internam, veram, & perfectam, quæ fit per gratiam gratum facientem; ita ut Sacramenta novæ legis in suscipiente rite disposito causent ipso sui usu, lege infallibili, & ex opere operato, seu ex virtute sibi intrinseca, gratiam sanctificantem qua constituimur filii Dei adoptivi.* V. *Institutum, & quidem duplici sensu. Ac I. quidem, quia Sacramenta non sunt signa gratiæ naturalia, sed signa ad placitum, atque ex institutione divina; neque enim illa ex natura sua vim habent significandi & conferendi gratiam.* II. Quia Sacramenta instituta sunt lege stabili, ita ut sint signa stabilia, quæ non uno solum casu, aut respectu alicujus personæ particularis; sed sæpius, diutius, in commodum totius communitatis, atque constantem usum Ecclesiæ, eodem modo ac ritu administrari possint ac debeant, Atque hanc stabilitatem esse necessariam ad rationem Sacramenti, constat ex communi omnium fere Doctorum consensu, atque

ex eo etiam capite, quia Sacramenta novæ legis præcipui sunt ritus Religionis Christianæ: stabilia igitur sint oportet, prout ipsa Religio stabilis est & perpetua. VI. *Divinitus*, sive *ex Dei institutione*, hoc est, immediate a Deo, vel mediate saltem autoritate divina. Sicut enim solus Deus est author gratiæ, ita nemo potest signa sensibilia instituere, quæ infallibiliter denotent, atque ipso sui usu conferant gratiam, nisi vel Deus sit, vel a Deo hanc potestatem acceperit.

*Consecra-
ria.*

5. Ex his colliges I. Lignum vitæ in statu innocentie, Israelitarum per mare rubrum trajectionem, manna, serpentem æneum, aquam de petra fluentem, non fuisse Sacramenta; quia licet significarent gratiam nobis per Christum conferendam, non referebantur tamen ad cultum Dei, & nostram sanctificationem, sed usus eorum erat mere profanus; lignum enim vitæ erat destinatum ad conservandam vitam naturalem, serpens æneus ad curanda vulnera per serpentes ignitos inflictæ, transitus maris rubri ad fugiendos insequentes Ægyptios, manna ad alendum, & aqua de petra ad depellendam sitim Israelitarum. II. Isaaci immolationem, Spiritus Sancti illapsum sub forma columbæ in baptismo Christi, & sub forma linguarum ignearum die Pentecostes, insufflationem Christi in Apostolos, lotionem pedum in ultima cæna, ac baptismum Joannis non fuisse vera Sacramenta, quia non erant signa permanentia. III. Idem dicendum esse de absolutione ab excommunicatione, de signo Crucis, de professione religiosa, cum ista non sint signum sanctitatis perfectæ, seu gratiæ habituales. IV. Sacramentorum e numero pariter excludenda esse Sacramentalia, seu ritus & cæremonias sacras, quæ ad decentiorem Sacramentorum administrationem adhiberi solent: item varias benedictiones, consecrationes Regum &c.; eoquod hæc a Deo instituta non fuerint ad significandam directe gratiam.

*Partes Sa-
cramento-
rum varia*

6. Partes, quibus constant Sacramenta, apud veteres Ecclesiæ scriptores simpliciter res Sacramento-

RUM

rum dicebantur; paulo distinctius tamen aliquando designabantur per elementum, & verbum. Quo sensu de baptismo scribit S. Augustin. Tract. LXXX. ^{apud teres} in Joan. *Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum.* Neque desunt veterum Patrum monumenta, quibus constat, formæ nomine intelligi ab ipsis totum ritum externum Sacramenti, per rem vero Sacramenti illius effectum, nempe gratiam sanctificantem. Guilielmus Altisiodorensis, qui Sæculo XIII. circa tempora Lateranensis IV. Summam Theologicam conscripsit, omnium primus fuit, qui partes Sacramentorum per materiam & formam explicavit. Ab eo vero tempore, summo consensu recepta fuit hæc explicatio, & publico etiam Ecclesiæ usu consecrata est in Decreto Eugeniano pro Armenis: *Omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia: quorum si aliquod desit, non perficitur Sacramentum.* Eandem deinceps loquendi formam, commodam nimirum & facilem ad intelligendum, Ecclesia etiam Græca probavit, ut patet ex responso Jeremiæ Patriarchæ CPolitani ad Lutheranos Würtembergenses, Cap. VII. atque ex Gabriele Philadelphicæ Metropolitani in libello de Sacramentis.

7. Modus hic explicandi Sacramenta per materiam & formam ex analogia fluxit, quæ est inter totum Sacramentale morale, & totum physicum. Nam I. sicut in composito physico materia præcedit, forma accedit: ita in Sacramento verbum accedit ad elementum. II. Sicut in toto physico materia ex se indifferens est, & indeterminata ad hoc vel illud compositum, determinatur autem per formam; ita etiam in composito Sacramentali actiones ministri, & suscipientis, per verba magis determinantur ad esse Sacramentale. III. Sicut in composito physico materia est imperfecta, forma vero perfecta, & rem ipsam constituit: ita in Sacramento verba sunt rebus perfectiora, & apertius gratiam significant. Sic v. g.

*Cur materia & forma nomina
ipsis tribu-
tum fuerit?*

in baptismo aqua, quæ refrigerandi perinde ac ablundi vim habet, accedente verbo vitæ sive forma, ad interiorem animæ mundationem significandam carctatur. Porro per materiam intelligitur illud omne sensibile, quod magis confuse gratiam significat, sive illud sensibile sit res quædam seu substantia, qualis est aqua in Baptismo, unctio in Confirmatione &c. sive sit quædam actio ex parte Ministri, aut ex parte suscipientis Sacramentum, qualis est manus impositio in Ministro Confirmationis & Ordinationis, & contritio, confessio ac satisfactio in penitente, Formæ nomine intelliguntur non tantum verba proprie dicta, quæ ore proferuntur; sed id omne quod in Sacramento, rem sensibilem arctius & arctius restringit ad significandam gratiam sanctificantem, sive illud verbum sit vocale, sive non, ut sunt v. g. nutus & similia signa, quando matrimonium contrahitur.

Omnia Sacramenta N. L. continent materiam & formam.

8. Quodlibet Evangelicæ Legis Sacramentum necessario constare rebus tamquam materia, & verbis tamquam forma, patet tum ex doctrina Florentini superius Num. 6. citata, tum ab inductione singulorum Sacramentorum, de quibus singillatim suo loco agemus. Ratio a priori est institutio Christi, quæ nobis certo innotescit per traditionem. Ratio autem congruentiæ est, ut Sacramenta novæ legis essent signa magis sensibilia & clariora gratiæ quam conferunt. Cæterum dixi, *Quodlibet Evangelicæ Legis Sacramentum*. Licet enim essentiale sit omni Sacramento cujuscunque status constare ex rebus, cum omne Sacramentum necessario sit signum sensibile; tamen necesse non est, ut omne Sacramentum constet verbis: siquidem Sacramenta in lege veteri, ut v. g. circumcisio, ritus agni paschalis, consecrationes Pontificum & Sacerdotum celebrabantur absque præscripta verborum forma; quia verba sunt signa expressiora, minimeque convenientia statui legis veteris, in qua mysteria sub umbris latebant. Neque obstat, quod Levit. Cap. IV. cum sacrificium pro peccato

Prin-

Principis præscribitur, leguntur hæc verba: *Rogabitque pro eo Sacerdos, Et pro peccato ejus, Et dimittetur ei.* Nam hæc oratio non præscribitur, ut ea tamquam forma perficiatur Sacramentum, sed ut peccati remissio facilius impetretur. Illud hic præterea observat Dominicus Soto in IV. Sentent. Dist. I. Quæst. I. Art. VI. fidei esse Catholicæ, Sacramenta constare rebus & verbis, quod sine manifesta hæresi negari non posset: quod vero res materiæ, verba autem formæ nomine donentur, ex usu dumtaxat Theologorum invaluisse, a quo recedere jam non licet, cum sit totius Ecclesiæ praxi approbatus & consecratus.

9. Dari vera aliqua novæ Legis Sacramenta negarunt sæculo II. Archontici, vel a quodam Anachoreta, cui nomen Archon, vel quod Archangelos ut creatores mundi venerarentur, sic dicti, quorum insaniam posterioribus temporibus secuti sunt Ascodriti, seu Ascodrupitæ, & Manichæi, ac sæculo XVI. Gaspar Schwenkfeldius, Eques Silesius, homo supra modum spiritualis & angelicus, qui solo spiritu vivendum esse dicebat. Neque mirum est, quod ille Sacramenta omnia de medio tollere conatus sit, qui Scripturarum etiam divinarum litteras & verba contempsit. At vero longe majores exarsere lites cum Novatoribus circa numerum Sacramentorum. Pauci fuere, qui omnia novæ legis Sacramenta negarunt; multi vero qui Sacramentorum numerum imminuere ausi sunt. Missis veterum hæreticorum erroribus, Sectariorum nostri ævi errores circa numerum Sacramentorum paucis perstringo. Lutherus initio libri de Captivitate Babylon. scribit: *Principio neganda mihi sunt septem Sacramenta, Et tantum tria pro tempore ponenda, baptismus, pœnitentia, panis.* Mox eadem pagina: *Quamquam si usu Scripturæ loqui velim non nisi unum Sacramentum habeam, Et tria signa Sacramentalia.* Denique in fine ejusdem libri: *Si rigide loqui volumus, tantum duo sunt in Ecclesia Dei Sacramenta, baptismus Et panis.* In libro de Missa privata, quem

Novatorum errorum Et inconstantia.

edidit A. 1534. & in Assertionibus contra Lovanienses, quas conscripsit anno 1545., unico nempe ante mortem suam anno, ait: *Pœnitentiam cum virtute clavium absolventium Sacramentum libenter confitemur; habet enim promissionem, & fidem remissionis peccatorum propter Christum.* Philippus Melanchton in Locis communibus A. 1522. duo tantum agnoscit Sacramenta, Baptismum & Eucharistiam. A. 1530. in Apologia Confess. Augustanæ, qui liber apud Lutheranos symbolicus est, & in cujus verba jurare debent, qui ad gradus, vel pastorum apud ipsos promoventur, adjungit tertium, nempe Pœnitentiam; Titulo enim de usu & numero Sacramentorum, Art. XIII. dicitur: *Si Sacramenta vocamus ritus, qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratiæ, facile est judicare, quæ sint proprie Sacramenta. . . Vere igitur sunt Sacramenta, baptismus, Cœna Domini, absolutio, quæ est Sacramentum pœnitentiæ. Nam hi ritus habent mandatum Dei, & promissionem gratiæ, quæ est propria novi Testamenti.* Idem in Locis communibus A. 1536. & 1558. editis, Cap. de Num. Sacrament. aperte quatuor admittit Sacramenta. *Mihi maxime placet, inquit, etiam addi Ordinationem, ut vocant, id est, vocationem ad ministerium Evangelii; quia hæc etiam Evangelico mandato præcipitur, & addita est promissio.* Quin in eadem editione A. 1558, maxime propendet ad quintum addendum, nempe Matrimonium; fatetur enim matrimonium esse signum rei sacræ, & habere mandatum divinum, annexamque promissionem gratiæ. Unum tantum ait ei deesse, quod fuerit ante Christum. Biennio post obitum Lutheri, nimirum A. 1548. in conventu Lipsiensi Melanchton cum aliis doctoribus Vittenbergicis, qui molliores Lutherani appellati sunt, septem omnino Sacramenta cum Catholicis admisit, ut refert Joannes Sleidanus Hist. Lib. XX. Ex quo facile conjicies, quam acri laborarint vertigine Lutherus & Melanchton, posteaquam a certa veritatis regula deviarunt. Ulricus Zwinglius novæ sectæ apud Tigurinos conditor, pro imperio ac

potestate sua rejectis quatuor, Lib. de vera & falsa Religione, tria dumtaxat agnoscit Sacramenta. Baptismum, Cœnam, & Matrimonium. Calvinus Lib. IV. Institut. Cap. XVIII. duo admittit, Baptismum, & Cœnam. Verum Cap. XXI. atque in Antidoto Conc. Trident. Sefs. VII. Cap. IV. paulo liberalius agit, & Presbyteratus quoque Ordinem pro Sacramento recipit.

10. Conclusio. Sacramenta novæ Legis sunt septem, neque pauciora, neque plura, nimirum Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Unctio extrema, Ordo, ac Matrimonium. Missis in præsentiarum Scripturæ ac Patrum testimoniis, quæ longo ordine proferemus, ubi de quolibet Sacramento singillatim sermo erit, probatur Conclusio argumento unico præscriptionis, quæ, prout a Theologis hic accipitur, est publica, constans, perpetua, & nunquam interrupta omnium Ecclesiarum, ab Apostolicis temporibus ad nostram usque ætatem, in doctrinam aliquam conspiratio. Sæculo XVI. quo Lutherus & Calvinus nova sua dogmata disseminarunt, doctrina de septenario Sacramentorum numero tam antiqua erat, constans ac pervulgata per omnes Ecclesias Orientis & Occidentis, ut quo primum tempore nata fuerit, qua ætate inoleverit, quibus artificiis, quibus suasoribus fuerit generaliter approbata, ostendi a Protestantibus nequeat. Ergo semper & ubique creditum est septem esse Sacramenta. Ergo doctrina illa vere Apostolica & divina est, juxta illud Augustini Lib. IV. de Baptismo contra Donatistas, Cap. XXIV. *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi autoritate Apostolica traditum rectissime creditur.*

Sacramenta N. L. esse septem ostenditur argumento præscriptionis.

11. Prob. Anteced. de Ecclesia Latina, sive Occidentali. Concilium Londinense celebratum A. 1237. auctoritate Othonis Sedis Apostolicæ Legati, de Sacramentorum numero, tamquam de re comperta & omnibus explorata hæc habet: *Sacramenta vero principalia quæ sunt, Et quot, propter simpliciores exprimenda*

Sive auctoritate Ecclesie Latine.

*duximus: Baptismus, Confirmatio, Pœnitentia, Euchari-
stia, Extrema Unctio, Matrimonium, atque Ordo.* Con-
cilium Claromontanum habitum A. 1268. tam-
quam omnibus compertum septenarium Sacramento-
rum numerum recenset. Synodus Coloniensis sub Si-
gefrido Archiepiscopo A. 1280. sibi subiectos Cleri-
cos, & maxime Sacerdotes instruit, qualiter in susce-
ptione & administratione septem prænumeratorum Sa-
cramentorum se habere debeant. Synodus Exoniensis
in Anglia A. 1287. Cap. I. propter simpliciores
breviter exponit septem Sacramenta. Florentinum
in Decreto pro Armenis A. 1439. edito ait: *Novæ
Legis septem sunt Sacramenta: videlicet Baptismus &c*
Ergo cum de septenario Sacramentorum numero Con-
cilia jam a Sæculo XIII. loquantur tamquam de re
omnibus notissima, nemine reclamante antiquam do-
ctrinam circa numerum Sacramentorum esse mutatam,
conficitur, dogma de septenario Sacramentorum nu-
mero esse antiquissimum, Apostolicum, ac divinum.
Protestantes profecto si id negent, ostendere nobis
tenentur, quis tandem fuerit novi hujus dogmatis fa-
bricator, qua auctoritate præditus, ut universo Occi-
denti persuadere potuerit contra doctrinam veterem,
non duo aut tria, sed septem omnino esse Evangeli-
cæ Legis Sacramenta. Certe mutatio hæc nec repen-
tino impetu contingere in omnibus Occidentis Ecce-
lesiis, nec paulatim in illas irrepere potuit absque
maximis turbis ac disidiis populi Christiani, quem
mutatio hæc in re adeo facili, quotidiana, omnium-
que oculis exposita latere non potuisset. At vero
nullum prorsus harum turbarum, nullum dissen-
sionis idcirco exortæ apud Ecclesiasticos profanosque
Scriptores extat vestigium: nullos Antistites, quorum
Ecclesia Dei quovis sæculo plures semper numeravit
omnis novitatis impatientes, umquam obstitisse legi-
mus gliscenti huic, ut Protestantes vocant, errori.
Ergo certum manet ac constitutum, doctrinam hanc
de septenario Sacramentorum numero divina niti tra-
ditione. Hinc Tridentinum Sess. VII. Can. I. ju-
re

re pronunciavit: *Siquis dixerit, Sacramenta novæ Legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta; aut esse plura vel pauciora, quam septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse vere & proprie Sacramentum; anathema sit.*

12. Prob. idem Anteced. de Ecclesia Græca, sive Orientali. Cum Martinus Crusius Græcæ linguæ Professor Tubingæ, inito cum contribulibus suis Lutheranis consilio, confessionem suæ fidei Jeremiæ Patriarchæ Constantinopolitano Schismatico A. 1575. obtulisset per Stephanum Gerlachium, Cæsarei Oratoris Constantinopoli Ministrum, ut Græcos in societatem doctrinæ suæ pelliceret, eam illico Patriarcha doctissima censura confutavit, quam latinitate donavit Stanislaus Socolovius. In hac Orientalis Ecclesiæ censura Cap. VII. dicitur, *Unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam esse eorum hominum, qui ea omnia quæ legibus antiquis perscripta sunt, a sacrisque Canonibus definita, ab ipso denique Spiritu Dei per Sanctos Patres sancita & firmata, pie & sancte servant, & tuentur. In ea item ipsa Catholica & Orthodoxa Ecclesia septem Sacramenta esse, Baptismum scilicet, sacri unguenti Unctionem, sacram Communionem, Ordinationem, Matrimonium, Pœnitentiam, & extremæ Unctionis oleum.*

13. Sæculo XVII. Cyrillus Lucaris Batavica pecuniæ largitione in Patriarchatum Constantinopolitanum intrusus, ut Patronis suis gratiam redderet, Calvinianam fidei confessionem consarcinavit, in Hollandia dein typis datam, in qua præter cætera insigni mendacio legebatur, Græcorum perpetuam & constantem esse doctrinam, duo tantum Sacramenta, Baptismum nempe. & Eucharistiam, a supremo legislatore Christo fuisse sancita. At re comperta, A. 1638. Græci Constantinopoli Synodum coëgere, in qua præsentibus Metrophane Alexandrino, Theophane Jerosolymitano, aliisque Episcopis XX. ac magna

Et Orientalis sub Jeremia.

Cyrillo Berrhoeusi, Parthenio & Dionysio Constantinopolitanis.

gnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Officiariis XXIII. sede sua expulsus est Lucaris, subrogato ei Cyrillo Berrhoeensi, atque anathema ei a Concilii Patribus dictum est his verbis: *Cyrillo dogmatizanti Et credenti, non esse septem Ecclesiæ Sacramenta, videlicet Baptismum, Confirmationem, Pœnitentiam, Eucharistiam, Ordinem, Unctionem extremam, Et Matrimonium, juxta Christi dispositionem, Apostolorumque traditionem, nec non Et Ecclesiæ consuetudinem: sed mentienti duo tantum a Christo in Evangelio fuisse tradita, Baptismum scilicet, Et Eucharistiam, uti videre est in decimo quinto ejus capitulo; Anathema.* A. 1642. in altero Concilio CPolitano, presidente Parthenio ejusdem Urbis Patriarcha, subscribentibus Petro Mogila Archiepiscopo Kioviæ, ac totius Russiæ Primate, Episcopis XXII. aliisque Abbatibus, ac Cleri Græci primoribus. suppresso Cyrilli Lucaris nomine, damnata iterum fuit ejus Confessio, præter alia etiam ex eo capite, quod, ut inquit Patres Artic. XV. *neget quinque Ecclesiæ Sacramenta; Sacerdotium, sacram unctionem, sacrum oleum, confessionem cum pœnitentia, Et honorabiles nuptias; quæ omnia ut sacra, Et divinam gratiam conferentia, antiqua nobis traditio reliquit.* A. 1672. cum in vulgus spargerent Calviniani, Ecclesiæ Græcæ dogmata conformia esse reformatae confessioni, coaluit Constantinopoli III^{ta} Synodus, presidente Dionysio Constantinopolitano, in qua iterato declaratum est, Ecclesiæ Orientalis doctrinam circa numerum Sacramentorum, realem Christi in Eucharistia præsentiam, cultum & invocationem Sanctorum, Canonem Scripturarum divinarum &c. doctrinæ Romanæ Ecclesiæ conformem esse, reformatae vero e diametro contrariam. *Interrogantibus itaque, inquit, dicimus, sancta ac veneranda septenario numero esse apud nos Sacramenta, a quo primum sacri Evangelii nobis lumen illuxit.*

*Ac Dops.
theo Sero-
solymitano*

14. Eodem anno 1672. Dositheus Patriarcha Jerosolymitanus, Latine Ecclesiæ perquam infensus, quam tribus libris Buchoresti in Valachia editis acerrime impugnavit, Synodum habuit, ad quam sex Me-

tro-

tropolitæ, pluresque Episcopi & Archimandritæ confluerent. In hac damnata sunt Capitula XVIII. Calvinianorum. Capitulo XV. ait Synodus: *Credimus esse in Ecclesia legis novæ Sacramenta, eaque septem, nec minorem majoremve in Ecclesia Sacramentorum numerum admittimus: siquidem Hæreticorum dementia factus est alius Sacramentorum numerus quam septenarius.* Eandem ipsam circa septenarium Sacramentorum numerum doctrinam tradunt Euchologia, seu Rituales libri Græcorum, non eorum tantum, qui abjurato schismate Ecclesiæ Romanæ reconciliati sunt, sed illorum etiam qui in schismate perseverant ab unitate Catholica divulsi: immo Coptorum etiam, Jacobitarum, Nestorianorum, & quicumque in vastis Asiæ regnis Christianum nomen gerunt. Ergo in Oriente semper creditum est dari septem Sacramenta, nec plura, nec pauciora. Profecto incredibile omnino est ac paradoxum, tot populos Orientis, decem sæculorum spatio a Romanis ritibus abhorrentes, longoque erga omnem Latini nomen odio inflammatos, rejecta Majorum suorum doctrina, nova quædam Romanæ Ecclesiæ dogmata, a sex vel septem sæculis primum fabricata, (ut Protestantes garriunt,) tanta consensione animorum amplexatos fuisse. Vide Renatum Le Drouven de Re Sacramentaria Lib. I. Quæst. III. Cap. II. Brocardum a S. Nicolao in Profefs. Fidei Cath. Tom. II. Artic. XIX. Paragr. III. Josephum Biner in Apparatu Eruditionis, Parte IX. Cap. XVII.

15. Ratio a priori, cur septem sint novæ legis Sacramenta, alia dari non potest quam voluntas & institutio Ckristi; hujusque voluntatis rationem congruam assignat S. Thomas Parte III. Quæst. LXV. Artic. I. atque ex eo Catechismus Romanus Parte II. Cap. I. Num. 18. per analogiam inter vitam corporalem, & spiritualem. Nam in vita corpora requiruntur quædam ex parte singulorum hominum, quædam ex parte totius Reipublicæ. Ex parte singulorum hominum tria per se requiruntur, nempe generatio, augmentatio, nutritio: & duo per

*Assignatus
ratio con-
grua septe-
narii nu-
meri.*

accidens, nimirum remedium contra morbos, si homo ægrotet, & remedium contra reliquias morbi, ut perfecte convalescat. Ex parte Reipublicæ requiruntur tum parentes, quorum est humanum genus propagare; tum Principes & Magistratus, quorum est eandem regere. Sic in vita spirituali respectu singulorum requiritur regeneratio, quæ fit per Baptismum, augmentatio per Confirmationem, nutritio per Eucharistiam, remedium contra morbos per Pœnitentiam, si regeneratus peccet: ac remedium contra reliquias peccatorum per extremam Unctionem. Ex parte Reipublicæ requiritur Ordo sacer quo regantur Fideles, & Matrimonium quo propagentur homines ad cultum Dei.

*In statu
innocentiæ
nulla existi-
terunt Sa-
cramenta,*

16. Quæres. I. An in statu innocentia, ante Parentum primorum culpam, extiterint aliqua Sacramenta? R. negative, tum quia nullum eorum extat vestigium in Scriptura aut traditione: tum quia Sacramentum est signum stabile ac permanens in religione. Ergo cum status innocentia exiguu durarit tempore, consentaneum non erat institui Sacramenta tam cito abolenda. Ex quo colliges, matrimonium Adami & Evæ non fuisse Sacramentum vere tale, sed improprie dictum, ac in sensu latiori, eo fere modo, quo lignum vitæ in Paradiso ab Augustino Sacramentum vocatur; quia matrimonium illud institutum tantum fuit in usum naturæ ad propagandos homines, non vero ut suscipientes sacraret. Unde Apostolus de illo verba faciens ad Ephes. Cap. V. non ait illud fuisse, sed *esse in Christo & Ecclesia magnum Sacramentum*, temporibus nimirum Pauli, seu in Lege Evangelica.

*Existebant
tamen in
Lege natu-
ra.*

17. Quæres II. An in statu legis naturæ, ab Adami lapsu ad promulgationem usque Mosaicæ legis, vel saltem ad præceptum usque Abrahamo ejusque posteris impositum de circumcissione, extiterint vera Sacramenta pro parvulis & adultis? R. affirmative. Et quidem pro parvulis extitisse tunc Sacramentum, & remedium quo ab originali macula

mun-

mundarentur, probatur I. ob silentium Scripturarum, auctoritate Patrum. S. August. Lib. V. contra Julianum, Cap. XI. scribit: *Nec ideo tamen credendum est, & ante datam circumcisionem famulos Dei, quandoquidem eis inerat Mediatoris fides in carne venturi, nullo Sacramento ejus opitulatos fuisse parvulis suis; quamvis quid illud esset aliqua necessaria causa Scriptura latere voluerit. Nam & Sacrificia eorum legimus, quibus utique sanguis ille figurabatur, qui solus tollit peccatum mundi. Apertius etiam legis jam tempore nascentibus parvulis, offerebantur sacrificia pro peccatis.* Augustinum secuti sunt Author Librorum de Vocatione Gentium, Lib. II. Cap. XXIII. S. Greg. M. Lib. III. Moral. Cap. III. Beda Lib. I. in Lucam, Cap. VIII. S. Bern. Epist. LXXVII. Arnoldus Abbas Bonæ Vallis Tract. de Operib. Christi cardinalibus, qui inter Cypriani Opera legitur. Innocentius III. Cap. *Majores*, & S. Thomas III. Parte, Quæst. LXI. Artic. III. *Et ideo oportebat ante Christi adventum esse quædam signa visibilia, quibus homo fidem suam protestaretur de futuro Salvatoris adventu. Et hujusmodi signa dicuntur Sacramenta.* Et in IV. Sentent. Dist. I. Quæst. I. Art. II. *Dicendum est, quod ante legem scriptam erant quædam Sacramenta necessitatis, sicut illud fidei Sacramentum, quod ordinabatur ad deletionem originalis peccati.* Prob. II. Ratione Theologica. Deus voluntate seria voluit etiam parvulos in lege naturæ salvos fieri. Ergo Deus etiam in lege naturæ parvulorum saluti consuluit per aliquod remedium, ad eluendam maculam originalem destinatum. Cæterum remedium hoc longe verisimilius est positum fuisse in fide venturi Messia, signo aliquo vel actu exteriori demonstrata, per quem parvuli a parentibus, vel ab aliis Deo offerebantur & consecrabantur. Ut enim Act. Cap. IV. dicitur: *Nec enim aliud nomen est sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.* Et S. Aug. Lib. II. de Nuptiis & Concupisc. Cap. XI. *Superioribus temporibus omni modo latuit Sacramentum justificationis ex fide. Eadem tamen fi-*
des

des Mediatoris salvos justos faciebat antiquos, pusillos cum magnis. --- Quia sicut credimus nos Christum in carne venisse, sic illi venturum: sicut nos mortuum, ita illi mortuum. Atque hoc remedium legis naturæ contra noxam originalem duravit etiam in lege Mosaica, locumque habuit tum in parvulis, qui ante VIII. diem circumcidi non poterant; tum in scæmellis, ad quas præceptum circumcisionis non pertinebat. Quod si quæras, an fides illa parentum, qua parvuli mundabantur, necesse fuerit ut charitate formata foret, Resp. negative; quia fides illa non operabatur virtute actus, seu personæ credentis, sed virtute objecti, seu Christi qui credebatur venturus. Non sufficiebat tamen fides habitualis, sed actualis requirebatur, ea scilicet per quam parvulus Deo offerebatur. Ita S. Thomas in IV. Sentent. Dist. I. Quæst. II. Art. VI. ad II. Adultos quod attinet in statu legis naturæ constitutos, certum videtur eos Sacramentis non caruisse. Fuere enim in illo statu sacrificia Deo oblata, ut patet exemplo Abelis, Cain, Job, Abrahami &c. Quidni igitur fuere in illo statu etiam Sacramenta? Maxime cum idem ritus exterior potuerit habere rationem simul & Sacrificii ad cultum Dei, & Sacramenti ad sanctificationem hominis, quam non virtute ritus externi, sed merito fidei tunc homines consequiebantur. Porro in adultis requirebatur fides charitate formata ad eluendam maculam peccati.

*Et Mosai-
ca.*

18. Quæres III. An in statu legis scriptæ, seu Mosaicæ, extiterint Sacramenta? R. affirmative. Prob. assertio I. Auctoritate S. Augustini, qui Lib. XIX. contra Faustum, Cap. XIII. scribit: *Sacramenta, quæ observabantur, & celebrabantur ex lege, prænuntiativa erant Christi venturi: quæ cum suo adventu Christus implevisset, ablata sunt; & ideo ablata, quia impleta. --- Et alia sunt instituta virtute majora, utilitate meliora, actu facilio-
ra, numero pauciora.* II. Auctoritate Florentini in Decreto pro Armenis, & Tridentini Can. II. Sess. VII., ubi discrimen statuitur inter Sacramenta Mosai-
ca & Christi- Ergo manifeste ibi supponitur, reapse

exti-

extitisse Sacramenta in lege veteri. III. Ratione. In lege Mosaica plures ritus & cæremoniæ stabili institutione præscriptæ reperiuntur, quæ legalem & extrinsecam sanctitatem conferebant, & perfectam atque internam, quæ per Christum danda erat præfigurabant. Igitur cæremoniæ illæ, cum fuerint signa sacra & sensibilia, gaudebant ratione proprie dicti Sacramenti, temetsi nostris virtute & efficacia longe inferioris. Caterum Sacramenta omnia legis Mosaicæ ad quatuor classes revocari commode possunt, nempe ad circumcisionem, ad immolationem & esum agni Paschalis, ad Sacerdotum ordinationem, & ad varias expiationes immunditiarum legalium, ut libros Exodi & Levitici perlustranti patet.

19. Quæres IV. An Christus Dominus omnia Sa-

*Christus
omnia N.
L. Sacra-
menta in-
stituit.*

cramenta novæ Legis instituerit, & quidem immediate? R. ad primam Quæsitæ partem affirmative. Prob. assertio I. Auctoritate S. Ambrosii Lib. IV. de Sacram. Cap. IV. *Author Sacramentorum quis est, nisi Dominus Jesus?* Et S. Aug. Epist. LIV. alias CXVIII. ad Januarium, ac Lib. de vera Relig. Cap. XVII. *Ab ipsa Dei Sapientia homine assumpto, a quo in libertatem vocati sumus, pauca Sacramenta saluberrima constituta sunt, quæ societatem Christiani populi, hoc est, sub uno Deo liberæ multitudinis continerent.* II. Auctoritate Tridentini, quod Sess. VII. Can. I. ait: *Siquis dixerit Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta, --- anathema sit.* Et in professione fidei, quam Pius IV. præscripsit, dicitur: *Profiteor quoque septem esse vere ac proprie Sacramenta novæ legis, a Jesu Christo Domino nostro instituta.* III. Ratione Theologica. Ille solus potest Sacramenta instituere, qui solus potest corporalibus elementis tribuere vim sanctitatis & justitiæ tum significandæ, tum efficiendæ. Atqui solius Dei, aut Christi est illa potestas. Ergo. *Confirm.* Sacramenta, cum sint fundamenta religionis & fidei, ab eo solo possunt institui, cujus solius est fidem condere, hominesque in

unum

unum religionis nomen colligere. Atqui solus Deus est author veræ religionis & fidei. Ergo.

*Et quidem
per se im-
mediate.*

20. Ad alteram Quæsitæ partem Resp. Quamvis sententia affirmans omnia prorsus novæ legis Sacramenta a Christo Domino per se ipsum immediate fuisse instituta, ad fidem non pertineat, eoquod in Scripturis clare non sit expressa, neque a Tridentino decisa fuerit; certa tamen nunc est atque explorata, neque in dubium amplius trahi potest, quidquid olim veteres quidam Scholastici senserint, Lombardus, Hugo Victorinus, Alensis, & S. Bonaventura, putantes, Ecclesiam auctoritate sibi a Christo tradita, aliqua Sacramenta instituisse. Prob. assertio I. negative; nullum enim in Scripturis aut traditione vestigium extat hujus potestatis a Christo Ecclesiæ conceditæ instituendi vera aliqua Sacramenta. II. positive. Tridentinum Sefs. VII. Can. I. superius recitato, dicit Sacramenta omnia a Christo fuisse instituta. Ergo, quamvis id non definiat, satis tamen innuit, Christum immediatum fuisse omnium Sacramentorum authorem. Si enim Ecclesia, potestate a Christo accepta, aliqua instituisset Sacramenta, non possent illa simpliciter dici instituta fuisse a Christo: alias reliquæ omnes leges ab Ecclesia latæ, omnesque cæremoniæ ab eadem præscriptæ, appellari possent divinæ, & a Christo latæ. Idem Tridentinum Sefs. XXI. Cap. II. docet, Ecclesiam in Sacramentorum dispensatione posse statuere vel mutare, quæ eorumdem Sacramentorum venerationi, vel utilitati suscipientium expedire judicaverit, salva tamen illorum substantia. Quæ ipsa exceptio satis ostendit, Ecclesiam non accepisse a Christo potestatem instituendi Sacramenta; sed eorum substantiam fuisse a Christo traditam eidem ac præceptam. Neque ex eo, quod Christus Apostolis & Ecclesiæ potestatem dederit materiam & formam aliquorum Sacramentorum secundum speciem infimam determinandi, legitime inferri potest, Christum non fuisse immediatum Sacramentorum omnium authorem.

21. Quæres V. An Christus, etiam qua homo est, Sacramenta omnia novæ legis immediate instituerit? R. affirmative. Prob. assertio I. Autoritate Scripturarum. Christus de se ut homine Matth. Cap. XXVII. ait: *Data est mihi omnes potestas in celo & in terra.* Ergo etiam potestas instituendi Sacramenta; non illa quidem independens a Deo, ac par divinæ, sed potestas excellentiæ, seu ministerii principalis, & instrumenti conjuncti, cum humanitas Christi instrumentum fuerit Divinitatis, eidem per unionem hypostaticam conjunctum in persona. II. Autoritate Patrum, qui dicunt ex latere Christi profluxisse Sacramenta. Et profecto Passio Christi, quæ ei secundum humanam naturam competit, causa fuit nostræ justificationis, omnemque, quam habent, Sacramentis virtutem indidit.

Non tantum qua Deus, sed etiam qua homo.

22. Quæres VI. An Christus determinaverit materiam & formam omnium Sacramentorum quoad substantiam, & saltem in genere. Sive, an Christus Sacramento instituendo, etsi signum illud per se non determinaverit, præceperit tamen assumendum esse signum aliquod exterius aptum & idoneum ad finem instituti Sacramenti significandum? R. affirmative. Prob. assertio I. Autoritate Tridentini, quod Sess. XXI. Cap. II. ait: *Præterea declarat (Sancta Synodus) hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire judicaret.* Ex quibus habetur, Christum ipsum Sacramenta omnia instituisse; & cum hæc materia & forma constent, illum etiam quoad substantiam ita determinasse, ut Ecclesia easdem immutare nequaquam possit. Prob. II. Ratione Theologica, quam assert S. Thomas in Summa, Parte III. Quæst. LX. Artic. V. *Non autem pertinet ad aliquem determinare illud quod est in potestate alterius, sed solum id quod est in sua potestate. Quia ergo sanctificatio hominis est in potestate Dei sanctificantis, non pertinet*

Determinando materiam & formam omnium Sacramentorum quoad substantiam & in genere.

tinet

tinet ad hominem suo iudicio assumere res, quibus sanctificetur; sed hoc debet esse ex divina institutione determinatum. Et ideo in Sacramentis novæ legis, quibus homines sanctificantur, secundum illud I. ad Cor. VI. Abluti estis, sanctificati estis, oportet uti rebus ex divina institutione determinatis.

*Non tamen
quoad spe-
ciem infi-
mam,*

23. Quæres VII. An Christus non tantum in genere, sed etiam in specie, vel secundum speciem infimam, per se ipsum determinaverit formam & materiam omnium Sacramentorum? Antequam respondeam, noto I. res & verba Sacramentorum potuisse duobus modis a Christo determinari, in genere scilicet, & in specie. In genere quidem, si tantum præscripsisset assumendum esse signum aliquod exterius, idoneum ad finem instituti Sacramenti significandum; Ecclesiæ vero potestatem fecisset tale signum eligendi ac determinandi. In specie, si ipsemet Christus signum illud determinasset, imposita lege eo semper utendi, ut v. g. aqua in Baptismo, pane & vino in Eucharistia conficienda. II. Quod moralis materia Sacramentorum pendeat a legibus Ecclesiæ, ut rata sit, & verum efficiat Sacramentum. Sic v. g. post promulgatum Decretum Concilii Tridentini irritantis matrimonia clandestina, mutus contrahentium consensus, clanculum & contra Ecclesiæ leges datus, nullus est, atque irritum facit matrimonium; non quod mutetur materia Sacramenti a Christo instituta, sed quod personæ inhabiles reddantur ad contrahendum. III. Juxta omnes certum est, aliquorum Sacramentorum, v. g. Baptismi & Eucharistiæ materiam & formam a Christo Domino in specie fuisse determinatas. Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* Matth. Cap. XXVIII. *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Lucae Cap. XXII. *Accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est Corpus meum.* IV. Exploratum pariter est, Christum reliquisse Ecclesiæ determinandas formas aliquorum Sacramentorum, modo illorum effectus sufficienter exprimatur. Sic aliis verbis Ecclesia Gra-

ea utitur, aliis Latina in conferendis Sacramentis Confirmationis & Ordinis. Græca quidem in Sacramento Confirmationis hanc formam adhibet: *Signaculum donationis Spiritus Sancti*. Et in collatione Presbyteratus: *Divina gratia, quæ semper infirma curat, & quæ desunt, supplet, promovet N. venerabilem Diaconum in Presbyterum. Oremus igitur pro eo, ut veniat super ipsum gratia Sanctissimi Spiritus.* Latina vero in Sacramento Confirmationis: *Consigno te signo Crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris &c.* Et in collatione Presbyteratus: *Accipe potestatem offerre Sacrificium Deo, Missasque celebrare tam pro vivis quam pro defunctis, in nomine Domini, Amen. Accipe Spiritum Sanctum; quorum remiseras peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt.*

24. His præmissis Resp. Christum Dominum aliquorum Sacramentorum materiam & formam non nisi generatim determinasse, ac reliquisse Apostolorum & Ecclesiæ arbitrio delectum rerum & verborum, quæ apta essent ad significandum Sacramenti effectum. Prob. assertio tum negative, quia neque ex Scriptura neque ex Traditione ostendi potest, omnium Sacramentorum materiam & formam secundum speciem infimam ab ipso Christo fuisse determinatam: tum etiam positive, ex diverso nimirum ritu, quo utitur Ecclesia Græca & Latina in conferendo Diaconatu & Presbyteratu. Materia siquidem utriusque apud Græcos est sola manuum Episcopaliū impositio; apud Latinos vero, juxta Decretum Florentini Concilii pro instructione Armenorum, complectitur quoque traditionem Libri Evangeliorum in Diaconatu, calicis & patenæ cum hostia & vino in Presbyteratu. Ergo cum utraque Ecclesia valide ordinet suos ministros, adhibita quamvis diversa materia, Christus secundum speciem infimam non determinavit materiam omnium Sacramentorum. Verum hac de re uberior redibit sermo Tomo VII. ubi ex instituto agemus de Sacramento Ordinis. Neque dicas, Decretum illud non esse Concilii Oecumenici Florentini, eo quod Græci quin-

quinque propemodum mensibus ante illud Decretum, sancita jam cum Ecclesia Latina pace, Florentia disceserint. Si enim Græcorum Episcoporum absentia prohibet, quo minus Occidentalium Episcoporum Concilium sit Oecumenicum, e numero Synodorum Generalium delenda erunt Lateranensia V. Concilia, Lugdunense I. Viennense, ac denique etiam Tridentinum.

25. Quæres VIII. An mutatio substantialis, aut etiam accidentalis materiæ vel formæ obsit valori Sacramentorum? Resp. Si mutatio materiæ & formæ sit Theologicæ substantialis, Sacramentum reddit invalidum; non item mutatio solum accidentalis. Prob. assertio I. Autoritate Patrum. S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XII. scribit: *Oportet enim inviolabilem manere traditionem - - ut quidquam addere aut detrudere plane sit ab æterna vita excidere. Proinde si in Baptismo separare Spiritum a Patre & Filio, ut periculosum est baptizanti, ita baptismum accipienti inutile.* Eadem autem ratio est de reliquis Sacramentis, quæ de baptismo. II. Ex praxi Ecclesiæ, quæ reprobavit baptismum Valentinianorum; hi enim, ut referunt S. Irenæus Lib. I. adv. Hæreses, Cap. XVIII. & Eusebius Hist. Eccles. Lib. IV. Cap. X. his verbis baptizabant: *In nomine ignoti omnium Patris, in veritate omnium Matris, & in eo qui descendit in Jesum.* Eadem pariter de causa, quia non utebantur verbis evangelicis, Nicænum I. rejecit baptismum Paulianistarum. III. Ratione. Mutatio Theologicæ substantialis materiæ aut formæ tollit materiam aut formam a Christo institutam. Ergo cum Sacramentum esse nequeat sine materia & forma a Christo instituta, mutatio Theologicæ substantialis reddit Sacramentum invalidum. At vero si mutatio materiæ & formæ sit tantum Theologicæ accidentalis, adhibetur quoad substantiam materia & forma a Christo præscripta, adeoque valor Sacramenti subsistit. Cæterum qui aliquid, quantumvis id leve videri possit, & valori Sacramentorum non inimicum, ex contem-
ptu

ptu mutat, graviter peccare censendus est; qui enim ita est affectus, ut res parvas nihili pendat, Ecclesiam ipsam & Spiritum Sanctum, a quo illa regitur, adspernatur.

26. Quæres IX. Quandonam materia & forma censetur substantialiter, aut tantum accidentaliter mutata? Resp. Jlla mutatio materiæ censenda est Theologicæ substantialis, per quam materia ita mutatur, ut hæc juxta communem usum & æstimationem moralem non amplius contineatur sub proprio significato illarum vocum, quibus materia a Christo requisita exprimitur a Scriptura & Ecclesia: accidentalis autem Theologicæ tantum erit, si non ita mutetur. Porro illud hic notandum est, quod ad materiæ mutationem Theologicæ substantialem parum referat, sive materia illa mutetur physice quoad substantiam, sive non mutetur. Sic massa panis cocti in sensu physico non nisi accidentaliter differt a massa non cocta; & tamen hæc variatio est Theologicæ substantialis, quia massa illa farinæ, secundum communem usum & æstimationem moralem non venit nomine panis. Contra vinum v. g. Hispanicum, etsi differret specie v. g. a Rhenano; in consideratione tamen Theologica non nisi accidentaliter differt, quia utrumque est vinum de vite. Rursus aquam fluidam esse, vel frigore duratam, in sensu physico non dicit mutationem nisi accidentalem; & tamen mutatio illa est Theologicæ substantialis respectu baptismi, quia aqua congelata non est materia illi conferendo idonea: cum enim baptismus consistat in usu, & ablu-tione actuali, debet illius materia, scilicet aqua, habere actualem & proximam habitudinem ad abluendum, quæ non habetur in glacie.

*Quandonam
At substanti-
alis aut
accidenti-
lis mutatio
materiæ.*

27. Pari modo mutatio formæ tunc censenda est Theologicæ substantialis, quando forma ita mutatur, ut juxta communem usum & æstimationem moralem non amplius retineat sensum & significationem verborum juxta commune Ecclesiæ judicium determinate intentam: Theologicæ vero accidentalis solum erit,

*Aut for-
ma.*

quando forma non ita mutatur. Ratio est, quia sensus & significatio verborum est veluti anima & substantia illorum, cum verbum proferatur propter sensum. Ergo tamdiu censenda sunt substantialiter eadem verba manere, quamdiu manet idem illorum sensus. Porro mutatio formæ diversis modis contingere potest. I. Quando verba mutantur ex uno idiomate in aliud; & hæc mutatio non est substantialis. II. Si in eodem idiomate alia verba substituantur; debent vero hæc eundem sensum reddere, alias invalidum est Sacramentum. III. Fit mutatio per transpositionem verborum, quæ non est theologice substantialis, si servetur sensus. IV. Per sejunctionem verborum formæ, quæ si talis sit & tam parva, ut voces moraliter conjunctæ esse censeantur ad orationem componendam, & unum integrum sensum efficiendum, erit mutatio tantum accidentalis. V. Per additionem vel subtractionem. Si additio aut detractio sensum verborum corrumpit, irritum est Sacramentum; firmum vero ac ratum, si integrum servat verborum sensum. Hinc Ecclesia rejecit Eunomianorum baptismum, qui teste S. Epiph. Hær. LXXVI. hanc formam usurpabant: *Baptizo te in nomine Dei increati, & Filii creati, & Spiritus sanctificantis a creato Filio creati.* Quibus verbis aperte tollebatur æqualitas & consubstantialitas trium Divinarum Personarum. VI. Per corruptionem verborum. Hæc si fiat animo inducendi novum errorem, verbaque ambigua errorem ministri exterius exprimentia proferantur, ut non nisi pravo sensu intelligi possint, Sacramentum erit invalidum: si vero verba corrupte pronuncientur ex imperitia, balbutie, aut linguæ præcipientia, ratum erit ac validum Sacramentum. Palmarum hujus rei exemplum habemus in Epistola Zachariæ Pontificis ad S. Bonifacium Moguntinum Sæculo VIII. apud Gratianum Cap. *Retulerunt*, de Consecrat. Dist. IV. *Retulerunt nuntii tui, quod fuerit in eadem provincia (Bajoariorum) Sacerdos, qui Latinam linguam penitus ignorabat, & dum baptizaret, nesciens latini*

tini eloquii, infringens linguam dicebat: *Baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritu Sancto. Ac per hoc tua Reverenda Fraternitas eos rebaptizare proposuit. Sed Sanctissime Frater, si ille qui ita baptizavit, non errorem introducens aut hæresim, sed pro sola ignorantia Romanæ locutionis, infringendo linguam, ut supra fati sumus, baptizans sic dixerit, non possumus consentire, ut denno baptizentur.*

28. Quæres X. An liceat uti materia dubia in Sacramentorum administratione? Resp. Si certa non suppetit, quando ministrandum est Sacramentum ad salutem necessarium, urgetque periculum mortis, Minister licite potest, immo debet adhibere materiam dubiam; quia Christus Dominus Sacramenta instituit tamquam remedia in animarum salutem. Atqui prudenter dubia remedia applicantur urgente necessitate, atque ubi desunt certa atque indubitata, cum ex usu illorum remediorum spes aliqua salutis nascatur. At vero ubi certa haberi potest, grave peccatum est uti materia dubia. Prob. Id I. Auctoritate S. Augustini, qui Lib. I. de Baptismo contra Donatistas, Cap. III. scribit: *Graviter peccaret, in rebus ad salutem animæ pertinentibus, vel eo solo quod certis incerta præponeret.* II. Ex propositione I. inter damnatas ab Innocentio XI. *Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi.* III. Ratione Theologica. Materia dubia absque ulla necessitate dubiam reddit Sacramenti veritatem, quod fieri nequit sine gravi ejusdem Sacramenti injuria, & sacrilegio.

An liceat uti materia dubia in Sacramentorum confessionibus?

Argumenta contraria refutantur.

29. Objicitur I. Silentium Scripturarum. Scripturæ nullibi aserunt dari septem Sacramenta. Ergo. R. I. Scriptura, nullibi affirmat dari quatuor Evangelia. Ergo aliqua Evangelia ex illis quatuor sunt apocrypha? R. II. Omitto Anteced. cujus falsitas

Protestantes frustra conjungunt ad silentium Scripturarum.

sitatem ostendemus, ubi de Sacramentis in specie sermo erit, cum nullum sit ex septem Sacramentis, cujus existentiam Theologi non evincant ex Scripturis juxta mentem Patrum intellectis. Et N. C. Quamvis septenarius Sacramentorum numerus non expresse contineretur in Verbo Dei scripto, continetur tamen in Verbo Dei tradito, quod parem habet cum Verbo scripto auctoritatem.

Et Patrum

30^a Objic. II. Patrum silentium. Patres, qui juxta Catholicos sunt depositarii Traditionum divinarum, alium silent de septenario Sacramentorum numero. Ergo hic non continetur in Verbo Dei tradito. *Confirm.* Nulla probabilis ratio assignari potest, cur Patres septenarii numeri mentionem non faciant, nisi dicatur, numerum hunc fuisse ipsis incognitum & peregrinum. Ergo. R. I. Nec Patres nec Scriptura ullibi asserunt, duo tantum aut tria dari Sacramenta. Ergo gratis a Protestantibus duo tantum vel tria statuuntur Sacramenta. R. II. D. A. Silent de septenario numero Sacramentorum, id est, non expresse designant numerum more arithmetico, dicendo, Sacramenta sunt septem, nec plura nec pauciora, C. A. Non admittunt tot Sacramenta, quibus hic numerus completur, N. A. & Conseq. Ad *confirm.* N. A. Patres de septenario Sacramentorum numero siluerunt. I. Quia non necessarium putabant ea litteris consignare, quæ in luce publica, atque omnium veluti oculis posita, ipsaque praxi, ac veluti usu quotidiano trita erant, quæque temporibus illis ab Hæreticis in controversiam non trahebantur. II. Quia disciplina arcani vetabat Sanctum dari canibus; merito enim timebant Patres, ne sanctiora Religionis nostræ Mysteria venirent in manus & notitiam Infidelium, a quibus facile in derisionem converti poterant. Hinc illud S. Augustini frequens de Eucharistia effatum, *Norunt Fideles*, quo verbo significare voluit, secretum esse debere, & ne Catechumenis quidem propalandum esse Mysterium, de quo loquebatur.

31. Dices I. Patres non solum silentio premunt septenarium Sacramentorum numerum, verum etiam insinuare videntur longe pauciora esse Sacramenta. Ergo. P. A. S. Justinus Apologia II. pro Christianis duorum tantum Sacramentorum mentionem facit, Baptismi, & Eucharistia. S. Cyrillus Hierosolymit. in suis Catechesibus, & S. Ambr. in libris de Sacramentis, atque in Tractatu de his qui mysteriis initiantur, de tribus tantum sermonem habent, nempe de Baptismo, Confirmatione, & Eucharistia. S. Dionysius Areopagita in libris de Hierarchia, licet Sacramenta Ecclesiae fuisse prosequatur, de extrema tamen Unctione & Matrimonio verbum non facit, facturus utique, si eadem pro Sacramentis habuisset. Ergo. R. N. A. Ad *probat.* C. A. N. C. Justinus edita apologia calumnias dissipat, quibus Christiani ab Ethnicis impetebantur, atque in ea ostendit I. Christianos non esse Atheos, cum unum Deum in tribus Personis impense colant, & data occasione de Baptismo, Christianae Religionis primordio, tractat. II. Christianos non vesci humanis carnibus diserte probat, sed Corporis & Sanguinis Christi participes fieri. De reliquis Sacramentis silet, quia vel erant Gentilibus ignota, vel sine calumniae nota celebrabantur. Cyrillus & Ambrosius de tribus tantum Sacramentis agunt, quia Neophytos instruunt, quibus eadem die administrari solebant Baptismus, Confirmatio, & Eucharistia. Author librorum de Hierarchia, quem aliqui Dionysium Areopagitam esse volunt, licet plures ex recentioribus dissentiant, agit de functionibus hierarchicis, quas Episcopi cum aliqua Fidelium consecratione exercent: quapropter neque de Matrimonio dicendum ei fuit, neque de Unctione infirmorum, per quae, proprie loquendo, non consecrantur qui ea suscipiunt.

32. Dices II. Patres positive excludunt e numero Sacramentorum ritus aliquos, qui a Catholicis habentur ut Sacramenta. Ergo. P. A. I. S. Augustinus Lib. III. de Doctrina Christiana, Cap. IX. scribit:

bit: *Pausa pro multis* (Sacramenta) eademque factu facillima, & intellectu augustissima, & observatione castissima ipse Dominus, & Apostolica tradidit disciplina: sicuti est Baptismi Sacramentum, & celebratio Corporis & Sanguinis Domini. II. S. Ambrosius postquam de Baptismo, Eucharistia, & Confirmatione tractavit, affirmat se plenissime dixisse de Sacramentis. Ergo reliqua quatuor non habuit pro Sacramentis. R. N. A. Ad probat. I. C. A. N. C. Augustinus l. c. duo illa Sacramenta allegat exempli causa, quin reliqua id circo excludat, ut manifeste colligitur ex particula *Sicuti*, atque ex Enarratione I. in Psal. CIII. in illa verba, *Qui tegis aquis superiora ejus. Respice*, inquit, *ad munera ipsius Ecclesie. Munus Sacramentorum in Baptismo, in Eucharistia, in ceteris Sanctis Sacramentis.* Ad probat. II. D. A. S. Ambrosius affirmat se plenissime dixisse de Sacramentis omnibus, N. A. De illis Sacramentis, quæ Fidelibus recens baptizatis eadem die administrabantur, C. A. N. Conseq.

33. Dices III. Patres, præcipue Chrysostomus, Cyrillus, Augustinus, Damascenus, ac plerique omnes Græci locum illum Joan. Cap. XIX. *Unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit sanguis & aqua*, ita exponunt, ut per aquam intelligant baptismum, per sanguinem Eucharistiam. Ergo duo tantum admiserunt Sacramenta. Resp. I. Patres varie locum hunc interpretatos fuisse. S. Hier. Epist. LXXXIII. ad Oceanum, & S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. sanguinem & aquam de solo baptismo intelligunt, qui vel in sanguine per martyrium, vel in aqua per sanctum lavacrum suscipitur. S. Leo M. Epist. IV. S. August. & Beda in Cap. XIX. Joan. per sanguinem pretium nostræ redemptionis, per aquam volunt significari baptismum. Atque hæc videtur maxime literalis expositio, ut intelligeremus ex Christi latere fluxisse baptismum, qui vim suam omnem habet a Christi sanguine. Resp. II. N. C. Patres citati non excludunt alia Sacramenta, sed duo speciatim

tim commemorant, Baptismum & Eucharistiam, quia magis communia & principalia sunt.

34. Objic. III. Dissensio Patrum circa numerum Sacramentorum. Plures ex Patribus docuerunt, ablu-
tionem pedum esse verum novæ legis Sacramentum. *Item ad
dissen-
sionem Pa-
trum.*
Ergo si Patrum autoritate standum est: plura ad-
mitti debent Sacramenta quam septem. P. A. I. Au-
thoritate S. Ambrosii, qui Lib. III. de Sacram.
Cap. I. contendit; ritum illum lavandi pedes ad mun-
dationem a peccatis fuisse institutum. *Andi, inquit,
quia mysterium est & sanctificatio: Nisi laverò tibi pe-
des, non habebis partem mecum.* Et postea: *In baptisma-
te omnis culpa diluitur. Recedit ergo culpa: sed quia
Adam supplantatus a diabolo est, & venenum ei effusum
est supra pedes, ideo lavas pedes, ut in ea parte, in qua
insidiatus est serpens, majus subsidium sanctificationis acce-
dat, quò postea te supplantare non possit. Lavas ergo
pedes, ut laves venena serpentis. Ad humilitatem quoque
proficit, ut in mysterio non erubescamus, quod dedignamur
in obsequio.* II. S. Cyprianus Tract. de Operibus
Christi cardinalibus, ait lotionem pedum esse quam-
dam lavacri speciem, quotidianis excessibus expian-
dis accommodatam. Ergo lotionem pedum putavit
esse verum novæ legis Sacramentum. III. S. Ber-
nardus Serm. in Cæna Domini ait: *Multi quidem sunt
Sacramenta, & scrutandis omnibus hora non sufficit. . . .
De tribus itaque Sacramentis, quæ satis sunt congrua huic
tempori, baptismo nimirum, Eucharistia, & lotiane pedum
dicendum erit.* Et paulo post: *Appropinquans passioni
Dominus, de gratia sua investire curavit suos, ut invis-
ibilis gratia signo aliquo visibili præstaretur; ad hoc insti-
tuta sunt omnia Sacramenta: ad hoc Eucharistiæ participa-
tio: ad hoc pedum ablutio: ad hoc denique ipse baptismus,
initium Sacramentorum omnium.* Ergo cum lotionem pe-
dum vocet Sacramentum, eamque adæquet baptismo,
& Eucharistiæ, lotio pedum in opinione Bernardi ve-
rum erat novæ legis Sacramentum.

35. Resp. N. A. Ad *probat.* R. I. S. Ambrosius agnoscit quidem lotionem illam pedum non tantum ad humilitatem, sed etiam ad sanctificationem institutam fuisse, quam nempe significabat, non vero ex se operabatur. Porro Sacramenti proprius character est, ut non tantum significet, sed etiam conferat gratiam sanctificantem. Profecto hanc fuisse Ambrosii mentem ipse Ambros. l. c. explicat; ait enim: *Consuetudo, quæ rectius servatur in Romana Ecclesia de non lavandis pedibus, in Mediolanensi Ecclesia de ipsis lavandis etiam recte custoditur, tum propter exemplum Christi & Petri, tum ut gratiam virtute humilitatis, & Christi imitationis obtineat.* Si Ambrosius lotionem pedum verum esse Sacramentum existimasset, numquam enimvero affirmasset, consuetudinem illam de non lavandis pedibus *rectius* in Romana Ecclesia servari. Neque obstat, quod Lib. de Myster. Cap. VI. afferat, per lotionem pedum hæreditaria peccata tolli: non enim de originali peccato, aut gratia sanctificante loquitur, sed hoc Christianæ demissionis obsequio docet superbiam diminui, quam originaria labe contraximus, majusque subsidium sanctificationis baptizatis accedere. Ad *probat.* II. Resp. Author Tractatus illius, qui non S. Cyprianus Carthaginensis fuit, sed Arnoldus Abbas Bonæ vallis, sæculi XII. Scriptor, aliud non intendit, quam externam & materialem lotionem pedum a Christo factam, signum fuisse spiritualis & internæ lotionis, quæ in nobis fieri debet per eundem Christum, qui peccata venialia in quæ labimur quotidie, in nobis quotidie eluit per varia pietatis opera, quæ exercemus, puta per orationem, jejunium, & exercitia charitatis, ac Christianæ demissionis. Ad III. Resp. S. Bernardus lotionem pedum Sacramentum vocat, non quatenus hæc vox significat ritum ex divina institutione vim habentem sanctitatis & justitiæ tum significandæ tum efficiendæ; sed prouti sumitur pro signo rei sacræ. Neque lotionem pedum Eucharistiæ & Baptismo adæquate comparat, sed tantum inadæquate; cum & illa significaverit

verit summam Christi demissionem & charitatem, fueritque insuper mystica ad institutionem Eucharistiæ præparatio. Necessariam quoque ad salutem dicit ablutio pedum; sed quantum ad rem significatam, quia signum est Christianæ demissionis & charitatis, sine quibus nemini in cælum patere aditus potest. Si cui ad defensionem Bernardi dicta non sufficiant, cogitet, Bernardi tempore in toto Occidente lotionem pedum post vel ante baptismum servatam haud amplius fuisse; quam si pro vero novæ Legis Sacramento ille habuisset, eodem ardore, ac pari fortitudine Mellifluus Doctor Petro Lombardo cœvo suo tradenti septem esse novæ legis Sacramenta, nec plura nec pauciora, obstitifset, qua Henricianis, Petrobrusianis, Petro Abaëlardo, ac Gilberto Porretano restitit.

36. Dices. Ablutio pedum habet divinum mandatum & institutionem, atque insuper promissionem gratiæ includit. Ergo est verum novæ legis Sacramentum. Prob. prima pars Anteced. Joan. Cap. XIII. ait Christus: *Si ergo ego lavi pedes vestros Dominus & Magister: & vos debetis alter alterius lavare pedes.* Ergo habet divinum mandatum. Prob. altera pars Anteced. Christus reluctanti Petro ait Joan. Cap. XIII. *Si non laveris te, non habebis partem mecum.* Ergo ablutio pedum est ritus, quem qui contempserit, cælo privandus est. Ergo includit promissionem gratiæ. R. N. A. Ad prob. I. N. C. Verba Christi non ad litteram sed metaphorice, de præcepto nimirum Christianæ demissionis & charitatis sunt accipienda: secus Ecclesia, optima voluntatis Christi interpret, materialem pedum lotionem numquam prætermisisset, si eam Christus imperasset. Ad probat. II. C. A. D. C. Ergo ablutio pedum est ritus; quem qui contempserit a cælo excluditur absolute & ratione sui, N. C. Hypothetice, & propter inobedientiæ contumaciam, C. Conseq. Christus B. Petro æternam damnationem comminatus est, non quod lotio pedum ad gratiam & salutem obtinendam sit necessaria; sed quia

quia ob inobedientiam hoc supplicio dignus futurus erat, si pertinaciter restitisset. Quare verba illa non ad omnes fideles, sed ad solum Petrum directa fuerunt a Christo.

*Et Docto-
rum Catho-
licorum.*

37. Objic. IV. Dissensio Doctorum Catholicorum. I. Durandus negat Matrimonium esse proprie & univoce Sacramentum, eoquod non conferat gratiam sicut reliqua Sacramenta. II. Græci professionem Monasticam in numerum Sacramentorum referunt, eamque Dionysius, & Theodorus Studita Sacramentum vocant. III. Ipsi Catholici docent, Eucharistiam sub solius panis speciebus verum esse & integrum Sacramentum. Ergo cum idem dicendum sit de Eucharistia sub speciebus vini, duo erunt Eucharistiæ Sacramenta. IV. Multorum est sententia, præter tres majores, minores etiam quatuor Ordines esse Sacramentum. Ergo juxta Catholicos plura dantur Sacramenta quam septem. R. ad I. Durandum (si tamen doctrinam hanc tradidit, quod quidam ejus vindices negant) uti alias sæpe, ita etiam hic exorbitare, atque hac in re ab omnibus Catholicis deseri. Ad II. Professio Monastica vocatur Sacramentum in sensu improprio & latiori, non quod per illam peccata remittantur ex opere operato; sed ex opere operantis, nimirum propter fervorem, ac vehementiam charitatis eorum qui mundo renunciant. Quod si forsitan ex Græcis aliqui opinati fuissent, hanc professionem esse verum Sacramentum, paucorum horum opinio nihil faceret contra fidem universalis Ecclesiæ septem tantum Sacramenta admittentis. Ad III. Resp. Eucharistia sub una v. g. panis specie est integrum Sacramentum integritate rei contentæ, quia sub unaquaque specie integer est Christus; sed integrum non est Sacramentum integritate signi, quia species una non repræsentat perfecte divinum hoc convivium. Ex quo conficitur, unum tantummodo esse perfectum, & integrum integritate signi Eucharistiæ Sacramentum. Ad IV. Omissa nunc controversia illa, an minores Ordines sint verum Sacramentum, qua de re redibit sermo

sermo Tomo VII. ubi de Sacramento Ordinis agemus, Resp. Sacramentum Ordinis licet plures contineat ordines specie inter se diversos; tamen omnes illi constituunt unum dumtaxat Sacramentum integrum, & in genere suo completum, cujus finis est administrare corpus Christi physicum & mysticum, scilicet consecrare panem & vinum, atque absolvere a peccatis. Cum itaque plenitudo Ordinis sit in solo Sacerdotio, in reliquis vero ordinibus quadam hujus participatio, unum solummodo datur Sacramentum Ordinis plenum atque perfectum.

CONTROVERSIA II.

AN SACRAMENTA LEGIS EVANGELICÆ EX OPERE OPERATO INFALLIBILITER HABEANT VIRTUTEM CONFERENDI GRATIAM?

CONTRA PROTESTANTES.

35. Duplicem Theologi Catholici modum distinguunt producendi gratiam, unum ex opere operantis, alterum ex opere operato. *Ex opere operantis* ea producitur gratia, quæ a Deo conceditur intuitu fidei ac pietatis, seu meriti illius, qui Sacramentum suscipit, aut ministrat. *Ex opere operato* ea gratia produci dicitur, quæ vi & efficacia ipsius operis externi Sacramentalis, a Christo Domino instituti, ac debite subjecto applicati producitur, ultra omne meritum ministrantis vel recipientis Sacramentum; quamquam non sine præviis ex parte subjecti Sacramentum percipientis, fidei & pietatis dispositionibus, quæ non equidem causæ sunt effectrices gratiæ, neque ipsis Sacramentis vim & efficaciam tribuunt, quam habent ab ipso Christo derivatam; sed remouent dumtaxat obstacula, quibus impediri aut retardari posset vis & efficacia Sacramentorum. Quare Sacramentum causare gratiam ex opere operato nihil aliud est, quam Sacramentum ipsum, non quidem naturaliter, & tamquam causam principalem; sed ex instituto & meritis

*Quid sit
produci
gratiam
ex opere
operato, &
ex opere
operantis?*

Chri-

Christi, per se, tamquam per causam instrumentalem, habere vim & efficaciam ad producendam gratiam in suscipiente, disposito tamen, si sit adultus.

Novatorum sententia.

39. Sociniani, & Anabaptistæ omnem Sacramentorum usum ac fructum in eo collocant, ut nuda & sterilia sint signa tum externæ professionis fidei Christianæ, tum distinctionis fidelium ab infidelibus. Hanc Anabaptistarum sui temporis opinionem acriter perstringunt Lutherus, & Calvinus, vocantque Sacramenta non tantum signacula, sigilla & pignora divinarum promissionum, sed etiam Dei instrumenta, & organa gratiæ. At non nisi vocibus ab Anabaptistis discrepant; siquidem Lutherus & Calvinus Sacramenta vocant gratiæ instrumenta mediate tantum, quatenus scilicet fidem alunt & excitant, qua sola homo justus fit, & sine qua vanum ac nullum est Sacramentum. Lutherus Lib. de Capt. Babylon. Cap. de Bapt. scribit: *Baptismus neminem justificat, nec ulli prodest; sed fides in verbum promissionis, cui additur baptismus. --- Ideo sunt signa seu Sacramenta justificationis, quia sunt Sacramenta justificantis fidei, & non operis; unde tota eorum efficacia est ipsa fides, non operatio.* Calvinus Lib. IV. Institut. Cap. XIV. Paragr. XII. docet, *hoc unicum esse Sacramentorum officium, ut Dei promissiones oculis nostris spectandas subjiciant, & eorum nobis sint pignora.* Et Paragr. XVII. ait, *alias non esse Sacramentorum, quam verbi Dei partes, quæ sunt offerre nobis ac proponere Christum, & in eo cælestis gratiæ thesauros.* Neque aliter sentire possunt Protestantes de Sacramentorum efficacia, quamdiu affirmaverint solam fidem justificare. Si enim sola fides est justificationis causa, legitime infertur, Sacramenta se solis, præscindendo a fide, nihil posse, sed inertia esse ac sterilia signa, adeoque gratiam ex opere operato non produci: quod certe quam falsum sit, vel ipse infantium baptismus manifeste demonstrat, qui ratus ac validus est, etiam sine fide datus aut acceptus.

Et calumnia advers.

40. Protestantes argumentum ab invidia ducentes, absonam Catholicis Doctoribus & falsam doctrinam asserunt,

fingunt, ut umbras & larvas, quibuscum pugnant, ^{sus Catho-}
 devicisse videantur. Ajunt itaque I. statum quæstio- ^{licos.}
 nis Catholicos inter & Protestantas esse, an Sacra-
 menta gratiam conferant tamquam causæ illius prima-
 riæ. At vero quis umquam Catholicorum affirmare
 ausus fuit, hominem per Sacramenta justificari sine
 Deo? Id dumtaxat contendimus, Deum gratiæ suæ
 authorem per Sacramenta nos justificare, tamquam
 per causam instrumentalem gratiæ. Ajunt II. idem
 esse apud nos agere ex opere operato, ac agere mo-
 do physico. At Protestantas scopum non attingunt:
 modus quippe agendi Sacramentorum, physicus vel
 moralis, de quo inferius plura dicemus, non perti-
 net ad dogma fidei, sed ad varium Scholæ placitum.
 Hoc unum Catholica fides hic exigit credi, Sacramen-
 ta ex se ipsis causas esse gratiæ effectrices, non ex
 fide ac merito subjecti, vel Ministri Sacramentorum.
 Ajunt III. apud Catholicos opus operatum esse idem
 ac opus bonum, seu meritorium ministri. At nemi-
 ni Catholicorum hoc in mentem venit, cum omnes
 fateantur, efficaciam Sacramenti non pendere a fide
 & probitate ministri, ut olim Donatistæ & Hussitæ
 contendebant. Ajunt denique IV. Protestantas ali-
 qui, apud Catholicos idem esse conferri gratiam ex
 opere operato, ac conferri gratiam peccatori sine præ-
 vio actu fidei, & pio motu cordis: quasi Sacramenta
 ex se ipsis, cuicumque subjecto admota, gratiam cer-
 to conferrent. At nullus umquam Catholicus ita de-
 liravit, ut dixerit Sacramenta iis adultis prodesse,
 qui non bene præparati ac dispositi ea percipiunt.
 Unde merito Patres Tridentini Sess. XIV. Cap. IV.
 ajunt: *Falso quidam calumniantur Catholicos Scriptores,*
quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bono mo-
tu suscipientium gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia
Dei docuit, nec sensit.

41. Conclusio. Sacramenta novæ Legis ex ope- ^{Sacramen-}
 re operato iis gratiam conferunt, qui obicem non po- ^{ta N. L.}
 nunt. Prob. Conclusio I. Autoritate Scripturarum. ^{gratiam}
 Joan. Cap. III. dicitur: *Nisi quis renatus fuerit ex opere*
aqua ^{operato}
^{conferre}

non ponentibus obicem, evincitur ex Scripturis aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Ergo vis regenerandi competit aquæ baptismali tamquam instrumento, & Spiritui Sancto tamquam causæ principali, alias frustra diceretur, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua.* Eandem veritatem confirmat Apostolus ad Titum Cap. III. scribens: *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus Sancti.* Et ad Ephes. Cap. V. *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.* Ergo baptismus ex se, ac virtute divinæ institutionis, non ob fidem suscipientis, vere hominem renovat & mundat, Deo mundationem illam per aquam operante. Ipse Christi Præcursor Lucæ Cap. III. ait: *Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus: ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto.* Ex quo loco hoc argumentum instruo. Quamvis baptismus Joannis excitaret fidem; prædicabat enim baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum, tantum nihilominus discrimen ponitur inter baptismum Joannis & Christi, quantum est inter aquam & Spiritum Sanctum. Ergo baptismus Christi alio modo gratiam producit quam excitando fidem, nimirum ex opere operato. Quod si aliquando admittant protestantes, baptisma ex opere operato gratiam conferre, idem dicere eos oportebit de reliquis etiam Sacramentis; rueret enim principale illorum fundamentum, quod nempe sola fides justificet. Cæterum de reliquis etiam Sacramentis expressos Scripturarum textus vide apud Card. Bellarminum Lib. II. de Sac. in genere, Cap. III.

Conciliis. 42. Prob. II. Autoritate Conciliorum. CPolitanum I. in Symbolo ait: *Confitemur unum Baptisma in remissionem peccatorum.* Milevitanum II. Can. II. *Parvuli, qui nihil peccatorum in se ipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in iis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt.* Arausicanum II. Capit. XXV. *Hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus, quod accepta per baptismum*

ptisimum gratia, omnes baptizati, Christo auxiliante & cooperante, quæ ad salutem animæ pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Novæ Legis septem sunt Sacramenta. --- Quæ multum a Sacramentis differunt antiquæ legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per Passionem Christi dandam esse figurabant: hæc vero nostra & continent gratiam, & ipsam digne suscipientibus conferunt.* Tridentinum Sess. VII. Can. VI. *Si quis dixerit, Sacramenta novæ Legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel justitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.* Can. VII. *Siquis dixerit non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiamsi rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.* Can. VIII. *Siquis dixerit, per ipsa novæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.*

43. Prob. III. *Authoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. IV. Aquæ sanctificatæ vim sanctificandi combibunt. S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. Qui in aquam descensurus es, non aquæ simplici mentem adhibe, sed Spiritus Sancti virtute salutem suscipe: nam sine utrisque ad perfectionem deduci non poteris. S. Gregorius Nyssen. Orat. in Baptismum Christi: Baptismus peccatorum expiatio est, remissio delictorum, renovationis & regenerationis causa. S. Cyrillus Alexandrin. Lib. II. in Joan. Quemadmodum infusa lebetibus aqua, si admoveatur igni vehementi, vim ejus concipit: ita spiritus efficacitate, sensibilis aqua in divinam quamdam & ineffabilem vim transformatur, omnesque demum, in quibus fuerit, sanctificat. S. Chrysost. Orat. de Bapt. Christi: Judaica expiatio nequaquam a peccatis liberabat, sed a corporis sordibus tantum; nostra vero talis non est, nam*

Patribus.

&

Et a peccatis liberat, Et animam abstergit, Et Spiritus gratiam largitur. S. Optatus Milevitanus Lib. V. contra Parmenianum: *Baptisma Christianorum Trinitate confectum confert gratiam; si repetatur, facit vitæ iacturam.* S. August. Enarratione in Psal. LXXIII. *Sacramenta novi Testamenti dant salutem, Sacramenta veteris Testamenti promiserunt Salvatorem.* Lib. IV. contra Cresconium, Cap. XVI. *Non eorum meritis a quibus ministratur, nec eorum quibus ministratur, constat Baptismus, sed propria sanctitate atque virtute propter eum a quo institutus est, male utentibus ad perniciem, bene utentibus ad Salutem.* Tract. LXXX. in Joan. *Unde ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, Et cor abluat?* Lib. XIX. contra Faustum, Cap. XI. *Sacramentorum vis inenarrabiliter valet plurimum, Et ideo contempta sacrilegos facit.* Ergo Sacramenta non excitant dumtaxat fidem, alias non valerent inenarrabiliter; quia concio, qua quis non movetur, nihil valet, id est, nihil prodest.

*At ratione
Theologica*

44. Prob. IV. Ratione Theologica. Ipsi Protestantes admittunt, Baptismum infantibus, item adultis amentibus, dormientibus, omnique per morbum ingravescentem rationis usu destitutis valide ac legitime conferri, modo antea desiderium baptismi ostenderit. Ipsi Protestantes sentiunt, baptismum a quocunque, etiam idololatra, hæretico, aut impio Christiano collatum, esse validum. Ergo Sacramenta non producunt gratiam ex opere operantis, sed ex opere operato. Ergo non tantum excitant & nutriunt fidem, sed etiam gratiam ipsam sanctificantem ex sese virtute divina conferunt. P. C. Infantes, dormientes, amentes &c. actualis fidei sunt incapaces; & tamen baptismus eis collatus prodest, sicque illi sanctificantur. Ergo gratia non confertur ob meritum suscipientis, quia nempe Sacramenta fidem in suscipiente excitant: neque confertur ob meritum ministri qui salvo valore Sacramenti impius esse potest & hæreticus. Ergo gratia non confertur ex opere operantis,

sed

sed ex opere operato, id est, vi ac virtute ipsius actionis Sacramentalis a Christo accepta.

45. Quæres I. An Sacramenta veteris Legis produxerint ex opere operato sanctitatem interiorem, seu gratiam sanctificantem? Resp. contra Durandum & Paludanum negative. Prob. assertio I. Autoritate Scripturarum. Apostolus in Epist. ad Galatas, atque ad Hebræos disertè testatur, Sacramenta & Sacrificia veteris legis fuisse vacua & egena elementa, solumque valuisse ad emundationem carnis seu munditiam legalem, ac fuisse reprobata ob eorum inutilitatem. Ad Hebr. Cap. VII. *Reprobatio fit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus & inutilitatem: nihil enim ad perfectum adduxit lex.* Ad Hebr. Cap. IX. *Munera & hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem solummodo in cibis & potibus, & variis baptismatibus, & justitiis carnis.* Ad Hebr. Cap. VIII. *Melius sortitus est ministerium (Christus) quanto & melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sancitum est.* Ad Galat. Cap. IV. *Quomodo convertimini iterum ad infirma & egena elementa?* Ergo si tota lex vetus fuit infirma & inutilis ad mundandam conscientiam, etiam antequam abrogaretur per Evangelii prædicationem, a fortiori Sacramenta quoque & Sacrificia erant inutilia, quæ in Lege continebantur tamquam pars in toto. Ergo Sacramenta veteris legis non producebant gratiam ex opere operato, sed ex opere operantis, quando nimirum ab hominibus suscipiebantur ex fide & charitate, ut communissima tenet Doctorum Catholicorum sententia contra Magistrum Sententiarum, qui Lib. IV. Dist. I. Litt. B. censuit, Sacramenta veteris legis neque ex opere operantis gratiam produxisse, eoquod putaret illa Judæis a Deo imposita fuisse in servitutem, non in justificationem. Neque dicas, Sacramenta veteris legis vocari ab Apostolo infirma & egena, si spectentur ex se ipsis, & a Christo sejuncta: tali enim ratione Sacramenta etiam Evangelica,

Sacramenta V.L. non produxerunt gratiam interiorem ex opere operato.

ut a Christo sejuncta, vim nullam habent, cum omnem vim & virtutem a meritis & institutione Christi hauriant.

46. Prob. II. Autoritate Patrum, & Conciliorum. S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XIV. ait: *Quid confers lavacra cum lavacris, quæ solum nominis appellationem habent communem, rerum vero tanta est differentia, quanta est inter somnia & veritatem, inter umbras imaginesque, & inter ea quæ revera subsistunt.* S. Aug. Enarratione in Psal. LXXIII. *Alia sunt Sacramenta dantia salutem, alia promittentia Salvatorem. Sacramenta novi Testamenti dant salutem, Sacramenta veteris Testamenti promiserunt Salvatorem. . . . Mutata sunt Sacramenta, facta sunt faciliora, pauciora, salubriora, felicitiora.* Florentini verba in Decreto pro Armenis superius exhibuimus Num. XLII. Tridentinum Sess. VII. Can. II. definit Sacramenta nostra differre a veteribus non solo ritu externo. Ergo juxta Tridentinum differunt virtute & efficacia. Atqui virtute & efficacia non differrent, siquidem vetera, sicut & nova, contulissent gratiam ex opere operato.

47. Prob. III. Ratione Theologica, fundata in Scripturis & Patribus. Sacramenta veteris Legis non habuere adnexam gratiæ promissionem; quia in hoc vetus & novum Testamentum inter se differunt, quod vetus bona tantum terrena promiserit expresse, novum vero promittat spiritualia & cælestia. Hinc S. Augustinus Enarratione in Psal. LXXIII. scribit: *Deus se utriusque Testamenti voluit esse authorem, ut & terrena promitteret in veteri, & cælestia in novo.* Habuerunt tamen Judæi promissiones bonorum cælestium, non per legem Mosaicam, sed per divinas revelationes, quæ factæ fuerant in lege naturæ. Ergo Sacramenta veteris legis non habuerunt vim producendi gratiam ex opere operato. Accedit conveniens non videri, ut lex antiqua justificaret, tum quia illa imperfecta erat, tum quia merita Christi nondum erant exhibita. Cæterum quamvis assertio nostra certa omnino videatur, non tamen eam de fide Catholica

lica esse censeo. Quamvis enim Eugenius IV. in Decreto pro Armenis doctrinam se tradere Romanæ Ecclesiæ profiteatur, & Tridentinum non obscure nobis faveat; quæstio tamen hæc clare decisa non fuit, nec satis supremo Ecclesiæ judicio eliquata.

48. Quæres II. An saltem Circumcisio gratiam non produxerit ex opere operato? Resp. cum S. Thoma, Cano, Bellarmino, Vasquio &c. contra Lombardum, Alensem, S. Ponaventuram, & Scotum, negative. Præterquam enim quod Apostolus ad Galatas Cap. IV. potissimum de circumcisiõe loquens, eam vocet infirmum & egenum elementum, probatur assertio nostra evertendo præcipuum adversariorum fundamentum. Circumcisio non fuit a Deo instituta ad delendum originale peccatum, sed ad distinguendum Israeliticum populum, a Deo specialiter electum, a cæteris Gentibus. Ergo circumcisio non produxit gratiam ex opere operato, sed dumtaxat ex opere operantis; non quatenus circumcisio erat signum Judæos distinguens ab infidelibus, sed quatenus forte ea Judæi utebantur tamquam cæremonia publica & religiosa, fidei suæ in Christum venturum protestativa, ad parvulorum post octavam a natiuitate diem morientium justificationem, cujus determinationem & electionem Deus ipsis Judæis reliquerat.

P. A. I. Autoritate Scripturarum. Deus circumcisionem Abrahamo præcipiens, ait Genes. Cap. XVII. *Circumcidetur ex vobis omne masculinum, & circumcidetis carnem præputii vestri, ut sit in signum fæderis inter me & vos.* Ubi Deus non ait, ut sit in remedium peccati, & causam sanctificationis; sed in signum fæderis, nimirum distinctionis populi Judaici a cæteris nationibus, & singularis Dei providentiæ erga populum Judaicum. Prob. II. Autoritate Patrum. S. Justinus M. in Dial. cum Tryphone: *Circumcisio, quam ab Abrahamo accepistis secundum carnem, in signum notamque data est, ut sitis ab aliis gentibus, & a nobis discreti. Circumcisionem accepit in signum, non ad justitiam, quemadmodum & Scripturæ, & res ipsæ nos fate-*

Quod etiam de Circumcisiõe dicitur est.

ri cogunt. S. Irenæus Lib. IV. advers. Hær. Cap. XVI. alias XXX. *Circumcisionem non quasi justitiæ consummatricem, sed in signo eam dedit Deus, ut cognoscibile perseveret genus Abrahæ.* S. Chrysost. Hom. XXVII. in Genes. *Attende, quomodo postea tempore procedente voluerit circumcisionem pro lege statui, non quod ad animæ salutem perficere hæc possit aliquid; sed ut hoc grati animi indicium, quasi signum & sigillum circumferrent Judæi, & ne liceret eis commisceri gentium congressibus.* Tertull. Lib. contra Judæos, Cap. III. *Providens Deus, quod hanc circumcisionem in signum, non in salutem esset daturus.* S. Ambrosius Epist. LXXIV. ad Irenæum: *Signum circumciso corporalis, veritas autem circumciso spiritualis; illa membrum amputat, ista peccatum.* Idem docent S. Cyprianus Lib. I. Testimoniorum contra Judæos, Cap. VIII. S. Hieronymus in Cap. III. ad Galatas, alique Patres tam Græci quam Latini, ita ut a communi sententia omnium primus recessisse videatur S. Augustinus, qui disputans adversus Pelagianos undequaque colligebat argumenta, quibus evinceret, ab omnibus peccatum originale nascendo contrahi; quod quidem ex remedio adversus ipsum destinato commode ostendebat, ex baptismo scilicet in lege Christi, atque ex circumcisione in lege Moysis. Prob. III. *Authoritate veterum Judæorum.* Neque enim Philo Judæus Lib. de Circumcisione, ubi varias ipsius causas enumerat, neque Josephus Flavius Lib. I. Antiquit. Judaic. Cap. XII. nec Rabini rerum Judaicarum periti uspiam mentionem faciunt virtutis illius spiritualis, quam nonnulli Doctores Catholici circumcisioni tribuunt. Prob. IV. *variis rationibus.* Lex circumcisionis fœminas non obligabat, neque etiam masculos ante octavum a natiuitate diem. Ergo cum salva Dei providentia & seriâ voluntate, ut omnes homines salvi fiant, dici omnino nequeat eos caruisse remedio contra originalem noxam, remedium illud erat a circumcisione distinctum. Præterea Israelitæ totis XL. annis in deserto circumcisi non sunt, eam cæremoniam minime omisuri,

omissuri, si a Deo instituta fuisset ad expiandum originale peccatum. Ergo circumcisio erat tantummodo signum, quo Judæi ab infidelibus discernerentur, atque idcirco in deserto omissa, quia Judæi toto illo tempore sufficienter erant ab aliis Gentibus segregati.

49. Quæres III. An Sacramenta novæ Legis gratiam efficiant physice, vel moraliter tantum? Antequam respondeam, noto causam *physicam* dici illam, quæ effectum immediate producit per realem influxum, motum, vel contactum, sicut v. g. ignis calorem producit: contra vero *moraalem* esse illam, quæ movendo dumtaxat, & excitando alium ad operandum, sive imperio, sive consilio & suasionem, sive merito, aut ex pacto quodam fœdere aliquid operatur. Ita merita Christi sunt causa moralis & meritoria nostræ redemptionis. Porro utraque causa, moralis & physica, est vere causa, & efficax: immo effectus aliquando magis imputatur causæ morali quam physicæ, ut patet in Domino imperante cuidam e famulis, ut aliquem interficiat. Utraque causa, tam physica quam moralis, subdividitur in *principalem*, quæ agit virtute sibi propria, & *instrumentalem*, quæ agit virtute alterius.

Sacramenta N. L. gratiam efficiunt, non physice, sed moraliter.

50. His præmissis, ajo contra Scholam Thomisticam, a Sacramentis novæ Legis non effici gratiam physice, sed tantum moraliter, ac per modum impetrationis, quia impetrant a Deo gratiam, aut si ita loqui placeat, quia movent efficaciter Deum ex pacto, quo se obstrinxit, ut ad præsentiam signorum Sacramentalium gratiam conferat iis, qui debite præparati Sacramentorum fiunt participes. Prob. asseri. I. Ex una parte causalitas illa physica Sacramentorum nullo satis firmo in Scripturis, aut Sanctis Patribus fundamento nititur: ex altera parte causalitas moralis sufficit, ut Sacramentum vere ac proprie sit causa gratiæ; causalitas enim moralis est vera ac propria causalitas, vi cujus vere ac proprie effectus tribuitur causæ morali. Ergo præter vim illam causandi

sandi moraliter gratiam, quam certo certius habent Sacramenta novæ Legis, gratis eis tribuitur alia, nempe vis causandi physice gratiam. Prob. II. Physica illa Sacramentorum causalitas multa continet explicatu difficilia & incredibilia. Ergo nisi sacra cogat Scripturæ & Traditionis autoritas, non est adstruenda. P. A. Nam I. videtur omnino incredibile, aut saltem valde incertum, aquam & syllabas elevari posse a Deo ad physice producendum Ens spirituale, qualis est gratia sanctificans. II. Causa physica non agit, nisi quando physice & secundum suam entitatem existit. Atqui Sacramenta, quæ in actione transeunte sive in usu consistunt, gratiam produciunt in eo instanti, quo non amplius physice existunt. Ergo Sacramenta illa non conferunt gratiam physice, sed moraliter, P. m. Gratia Sacramentalis non infunditur, nisi cum absolutum fuerit Sacramentum, id est, nisi cum applicata jam fuerit materia, & prolata verba quæ formam constituunt, ac ultima syllaba formæ pronuntiata. Ergo Sacramenta, quæ in actione transeunte consistunt, produciunt gratiam in eo instanti, in quo non amplius physice existunt, nempe in instanti immediate sequente applicationem materiæ, & prolationem ultimæ vocis formæ.

*Respondetur
ad argu-
mentis
adversario-
rum.*

51. Neque obstat assertioni nostræ I., quod Scriptura videatur exprimere Sacramentorum efficaciam physicam, utendo vocibus *per*, *in*, *ex*, ut v. gr. Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* II. Quod Patres dicant, virtutem Sacramentorum explicari non posse, eaque comparent cum veris & physicis causis, v. gr. cum virtute seminis, & igne calefaciente. III. Quod tali modo Sacramenta essent merum signum, & conditio sine qua non. Nam ad I. Resp. particulas illas ostendere quidem, quod Sacramenta sint veræ & efficaces causæ nostræ sanctificationis; at non physicæ magis, quam morales, nisi dicere velis, Sanguinem Christi causam fuisse physicam nostræ redemptionis, eoquod Apocalypsis Cap. I. de Christo dicatur: *Qui dilexit nos, & lavit nos a pecca-*

peccatis nostris in sanguine suo. Et Cap. V. *Redemisti nos Deo in sanguine tuo.* Ad II. Resp. virtutem Sacramentorum esse inenarrabilem, quamvis sint causa moralis dumtaxat nostræ sanctificationis. Quis enim satis mirari, aut verbis explicare poterit, quod Deus vilibus & infirmis elementis uti velit ad producendam gratiam sanctificantem, quæ divinæ participes nos facit naturæ? Neque comparant Patres Sacramenta cum veris & physicis causis quoad modum producendi effectum, sed dumtaxat quoad veritatem effectus. Nam sicut causæ naturales vere producant suos effectus, ita Sacramenta vere producant gratiam, quamvis eam producant ut causæ instrumentales tantum moraliter agentes. Certe si plus æquo similitudines illæ urgeantur, sequeretur Sacramenta esse causas naturales gratiæ. Ad III. N. A. Nam mera conditio sine qua non ex se ipsa non est activa, & nudum signum ad significandum tantummodo ordinatur. At vero Sacramenta habent vim efficacem & activam moraliter, atque ad operandum etiam sunt instituta, quia certo & efficaciter movent Deum ad dandam gratiam, eoquod sint moraliter actiones Christi, a cujus proinde dignitate valorem accipiunt ad impetrandum infallibiliter id, quod Christus per ea postulat.

52. Quæres IV. Quid Sacramenta novæ Legis suscipientibus rite dispositis conferant? Resp. Gratiam Sacramentalem, quod est complexum ex gratia sanctificante habituali, & jure ad gratias actuales suo tempore percipiendas, quibus suscipiens finem proprium Sacramenti asequi potest. Prob. assertio. Quodlibet Sacramentum novæ Legis ad proprium sibi & distinctum finem supernaturalem ordinatur, tamquam medium a Christo institutum ad finem illum asequendum. Ergo per Sacramentum confertur jus ad gratias actuales. P. C. Finis supernaturalis solis naturæ viribus obtineri nequit: neque gratia habitualis ad id sufficit, cum ad quemlibet actum salutarem gratia actualis requiratur. Ergo cum Deus non frustra finem præfigat, & media determinet, per Sacra-

Quid Sacramenta N. L. rite dispositis conferant?

menta

menta confertur etiam jus ad gratias actuales, quibus diversus Sacramentorum finis obtineatur. Ceterum gratia Sacramentalis est diversa in diversis Sacramentis, ratione juris ad diversas gratias actuales, quibus homo Christianus diversos illorum fines supernaturales assequi potest. Sic *Baptismus*, ad spiritualem regenerationem institutus, dat jus ad auxilia gratiæ necessaria ad vitam Christianam degendam. *Confirmatio* ad nos in fide corroborandos instituta, dat jus ad gratias actuales necessarias ad fidem Christi fortiter profitendam, etiam cum mortis & cujuslibet supplicii periculo. *Eucharistia* dat gratias actuales ad charitatem nutriendam, id est, conservandam & augendam: *Pœnitentia* ad peccata in posterum vitanda: *Unctio* extrema ad mortem sancte obeundam, dolores morbi patienter tolerandos, & tentationes dæmonis fortiter superandas: *Ordo*, & *Matrimonium* dant jus ad gratias necessarias, quibus utriusque status officia & obligationes pie ac sancte exequamur. Gratiæ autem illæ, quas ex opere operato causant Sacramenta nostra, non continuo post Sacramenti susceptionem, & simul conferuntur, sed successive, prout nimirum occurrunt occasiones spectantes finem proprium Sacramenti suscepti. Solum itaque statim per Sacramentum acquiritur jus ad gratias actuales, postea suo loco & tempore ejusdem Sacramenti intuitu dandas.

*Differen-
tia gratia
Sacramen-
talis a non
Sacramen-
tali.* 53. Ex dictis facile intelligitur, quomodo gratia Sacramentalis, & non Sacramentalis inter se differant: differunt enim I in eo, quod non Sacramentalis conferatur ex opere operantis; Sacramentalis vero ex opere operato Sacramenti. II. In eo, quod Sacramentali adnexum sit jus ad gratias actuales, ad finem proprium Sacramenti consequendum idoneas, suo tempore dandas non ponentibus obicem: quale jus sibi adnexum habere non potest gratia non Sacramentalis. Quod si quæras, an jus ad gratias actuales retineat, qui post susceptum Sacramentum in mortale labitur, Resp. negative; qui enim per peccatum

mor-

mortale primum Sacramenti effectum amittit, nempe gratiam sanctificantem, æquum est ut etiam amittat secundarium, nempe jus ad gratias actuales, saltem quamdiu in statu peccati mortalis versatur.

54. Quæres V. An idem specie Sacramentum æqualem semper gratiæ effectum conferat? Resp. æqualem æqualiter præparatis; inæqualem illis, qui inæqualiter sunt dispositi. Prob. assertio I. Autoritate Tridentini, quod Sess. VI. Cap. VII. asserit, *In baptizatis justitiam recipi secundum mensuram, quam Spiritus Sanctus partitur singulis prout vult, secundum propriam cujusque dispositionem & cooperationem.* II. Autoritate S. Thomæ Parte III. Quæst. LXIX. Artic. VIII. *Adulti, qui per propriam fidem ad baptismum accedunt, non æqualiter se habent ad baptismum: quidam enim cum majori, quidam cum minori devotione ad baptismum accedunt, & ideo quidam plus, quidam minus de gratia novitatis accipiunt. Sicut etiam ab eodem igne accipit plus caloris qui plus ei appropinquat: licet ignis quantum est de se, æqualiter ad omnes suum calorem effundat.* Prob. III. Ratione. Sacramenta secundum institutionem Christi operantur ut causæ naturales. Sed causæ naturales plus vel minus operantur in subiecto, secundum majorem vel minorem ejus dispositionem. Ergo etiam Sacramenta nostra majorem vel minorem gratiam conferunt iis, a quibus suscipiuntur, pro majore vel minore eorum dispositione. Cæterum major gratia melius disposito collata, non est ex opere operantis, sed ex opere operato. Quemadmodum enim inflammatio ligni siccioris & calidioris non est a ligno, sed ab igne solo: sic major gratia in suscipiente melius disposito est a Sacramento, non a dispositionibus, quæ gratiam non producant.

An idem Sacramentum æqualem semper gratiam conferat?

Argumenta contraria refutantur.

55. Objicitur I. Autoritas Scripturarum. Scripturæ soli fidei tribuunt justificationem. Ergo Sacramenta non producant gratiam ex opere operato, sed

Protestantes frustra nobis objiciunt au-

Scripturam.

sed excitant tantum in nobis fidem, per quam justificamur. P. A. I. Marci Cap. ult. Christus ait: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur.* Ergo non baptismus, sed sola fides salvat, quia infidelis damnandus pronunciat, quamvis fuerit baptizatus. II. I. Petri Cap. III. *Salvos facit Baptisma: non carnis depositio sordium, sed bonæ conscientie interrogatio in Deum.* Ergo non per baptismum, sed per fidem non fictam & conscientiam puram homo justificatur. III. I. Petri Cap. III. Baptismus dicitur salvos facere *per resurrectionem Jesu Christi*, id est, per fidem resurrectionis. Resp. N. A, cujus falsitatem manifeste ostendimus Tomo V. Artic. II. Controversia IV. Ad *prob. I. N. C.* Præterquam enim, quod argumentatio hæc distorta sit, similisque huic: *Fides sine charitate non prodest ad salutem. Ergo fides nihil omnino prodest ad salutem; falso supponitur Christum non dixisse, eum qui baptizatus non fuerit, fore condemnandum; hunc enim sensum manifeste præfert integer contextus.* Nam qui non credit, non vult baptizari; atque etiamsi vellet, nihil tamen ipsi ad salutem prodesset baptismus sine fide susceptus. Quare ex loco illo Marci id unum legitime inferri potest, adultum debere credere simul & baptizari. Ad *prob. II. N. C.* Sensus citati textus est, baptisma salvos facere quos abluit, non quidem mundando sordes corporis, quod unum poterant baptismata Judæorum, sed mundando sordes animæ: quam mundationem expressit B. Petrus per bonæ conscientie interrogationem, seu stipulationem & promissionem, quæ fieri solet a baptizando. Ad *prob. III.* Resp. hanc interpretationem esse gratis fictam; non enim dicit B. Petrus *per fidem resurrectionis, sed per resurrectionem*, nimirum tamquam causam exemplarem nostræ justificationis, seu resurrectionis a morte peccati. Quemadmodum enim Christus a mortuis resurgens novam vitam exorsus est: ita & nos per baptismum peccato mortuos, & justitiæ re-natos, novam vitam auspiciari oportet.

56. Dices I. Remissio peccatorum necessario & inseparabiliter conjuncta est cum fide. Ergo sola fides hominem justificat. P. A. Ad Rom. Cap. I. dicitur: *Justus ex fide vivit.* Ad Rom. Cap. III. *Justitia Dei per fidem Jesu Christi in omnes & super omnes qui credunt in eum.* Et Cap. X. *Corde creditur ad justitiam.* R. N. A. Potest quis sine fide actuali liberari a peccato, ut patet in infantibus baptizatis, & potest quis vice versa sine peccatorum remissione habere fidem, ut patet in adultis non dispositis. Ergo remissio peccatorum non est necessario & inseparabiliter conjuncta cum fide. Neque dicas, parvulos justificari per fidem actualem Ecclesiæ; etenim neque Scriptura, neque Patres, neque Concilia vim justificandi parvulos unquam tribuunt fidei illi communi & generali Ecclesiæ, sed ipsi Baptismo. Ad *probat.* N. C. Quemadmodum justitia & remissio peccatorum in Scripturis tribuitur fidei, ita pariter in spem, charitatem, bona opera, ipsaque Sacramenta refunditur. Vide dicta Tomo V. Artic. II. Controversia IV.

57. Dices II. Scriptura eodem prorsus modo loquitur de Sacramentis antiquis, ac de nostris. Ergo par in utrisque est virtus. Ergo quemadmodum vetera non justificabant nisi per fidem, ita & nova. P. A. I. De Josue legitur Deuteron. Cap. ult. *Repletus est Spiritu sapientiæ, quia Moyses posuit super eum manus suas.* I. Reg. Cap. X. de Saule legitur, eum mutatum fuisse in virum alium virtute unctiois per Samuelem ministratæ. II. I. ad Cor. Cap. X. Apostolus monens Christianos, ne bonis operibus neglectis nimium confidant in Baptismo & Eucharistia, proponit exemplum Judæorum qui perierunt, licet eandem nobiscum escam spirituales manducaverint, & eundem potum spirituales hiberint: *Et omnes eandem escam spirituales manducaverunt. Et omnes eundem potum spirituales biberunt (bibebant autem de spiritali consequente eos, petra: petra autem erat Christus.)* Ergo Sacramenta Judæorum ejusdem erant virtutis cum nostris. *Confirm.* Scriptura docet a solo Deo remitti posse pecca-

peccata. Ergo Sacramenta non possunt remittere peccata, & justificare. R. D. A. Eodem modo loquitur respectu legalis munditiæ quam conferebant ex opere operato, C. A. Respectu munditiæ interioris, & gratiæ sanctificantis, N. A. & Conseq. Ad I. *prob.* R. nec manus impositionem factam a Moyse super Josue, nec unctionem Sauli collatam, fuisse Sacramenta; cum non fuerint ritus permanentes, sed cæremoniæ quædam transeuntes, quæ pertinebant ad gratiam prophetiæ & miraculorum, apud Judæos non infrequentem. Ad II. *probat.* Resp. I. ut prius, nec manna in deserto, nec aquam de petra scaturientem fuisse Sacramenta. Resp. II. juxta Apostolum Judæos manducasse eandem escam, & bibisse eundem potum inter se, non autem nobiscum; cum ipse Christus expressis verbis Joan. Cap. VI. distinguat manna ab Eucharistia. *Non Moyses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat vobis panem de cælo verum. --- Ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.* Apostolus itaque l. c. vult deterrere Christianos a peccatis exemplo Judæorum, qui licet singularibus Dei beneficiis cumulati fuerint, ac licet eadem esca & potu usi sint, plures tamen ex illis in peccatum lapsi perierunt in deserto. Unde concludit, duriora Christianos manere supplicia, si carne Christi saginati, ejusque sanguine refecti, in idololatriam aut fornicationem labantur, sicut Judæi. Ad *confirm.* D. A. A solo Deo remitti posse peccata, autoritate propria & principali, C. A. Autoritate a Deo accepta, & tamquam causa instrumentali, N. A. & Conseq. Si qua vis huic argumento inesset, sequeretur omnino peccata neque per fidem remitti.

S. Augustini.

58. Objic. II. Autoritas S. Augustini. S. Doctor Lib. Quæst. veteris & novi Testamenti, Quæst. LIX. ait: *Nec donum cæleste poterit consequi, qui se per aquam, non per fidem immutari credat.* II. Lib. XV. de Trinit. Cap. XXVI. *Neque enim aliquis discipulorum ejus dedit Spiritum Sanctum. Orabant quippe ut veniret in eos quibus manum imponebant, non ipsi eum dabant.* III. Lib.

XIX. contra Faustum, Cap. XVI. ait Sacramenta esse mutabilia signa. *Quid enim sunt aliud quæque corporalia Sacramenta, nisi quædam quasi verba visibilia, sacrosancta quidem, veruntamen mutabilia & temporalia?* Ergo concurrunt ad sanctificationem hominis excitando dumtaxat fidem, sicut verba concionis. IV. Enarrat. in Psal. LXXVII. ait: *Idem in mysterio cibus & potus illorum, qui noster.* Et Tract. in Joar. *Sacramenta in figuris (a nostris) diversa sunt: in re quæ significatur, paria sunt.* Ergo cum Sacramenta veteris legis gratiam non produxerint ex opere operato, neque nostra eam producant. Resp. Ad I. Librum illum non esse Augustini, sed hæretici cujusdam; eoquod multis, gravissimisque erroribus scateat. Ad II. S. Doctor non negat Spiritum Sanctum datum fuisse ab Apostolis autoritate ministeriali; sed ait tantum, Spiritum Sanctum datum non fuisse ab Apostolis autoritate primaria, principali, atque independente, eo scilicet modo quo a Patre & Filio datur. Agit nimirum I. c. S. Augustinus de processione Spiritus Sancti, quem probat esse a Patre & Filio, quia ab utroque datur & mittitur. Ad III. N. C. S. Augustinus disputans contra Manichæos qui legem veterem damnabant, de Sacramentis in genere, id est, de Sacramentis utriusque Testamenti, considerat potissimum Sacramenta, quatenus signa sunt quibus Christus significatur: ac proinde mutabilia, prout significant Christum aut venturum, qualia erant prisci populi Sacramenta, aut jam natum, mortuum ac passum, qualia nostra sunt. Neque propter hanc signorum mutationem damnandam esse ait legem veterem; sed tantum attendendam esse signorum quæ mutantur, naturam, licet diversæ non sint res, quas illa significant. Ad IV. Resp. eundem fuisse Judæorum cibum & potum, qui noster, significatione; at non eundem fuisse virtute & efficacia: illic enim I. c. subjungit S. Doctor: *Significatione idem, non specie; quia idem ipse Christus illis in petra figuratus, nobis in carne manifestatus.* Eadem responsio datur ad alterum Augustini locum. Sacra-
 menta

menta vetera sunt paria nostris generatim in ratione signi, quia etiam vetera significabant Christum, gratiam & salutem: at differunt in modo significandi & operandi; nostra enim Christum præsentem exhibent, & gratiam non modo promittunt, verum etiam conferunt.

*Aliorum-
que Pa-
trum.*

59. Objic. III. *Authoritas aliorum PP. Patres Sacramenta passim appellant sigilla, signacula, pignora gratiæ.* Tertull. Lib. de Pœnit. Cap. VI. S. Basilus Lib. III. contra Eunomiûm, & Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XII. baptismum vocant *obsignationem fidei.* Ergo Sacramenta operantur tantum significative, non effective. II. S. Hieron. in Cap. IV. Isaiaë scribit: *Ex quo discimus, quod homo tantum aquam tribuat, Deus autem Spiritum Sanctum, quo sordes abluuntur, & sanguinis peccata purgantur.* III. S. Bernardus Serm. de Cœna Domini ait: *Qua ratione investitur Canonicus per librum, Abbas per baculum, Episcopus per annulum, sic divisiones gratiarum diversis traditæ sunt Sacramentis.* Ergo censet S. Bernardus, Sacramenta esse signa mere speculativa gratiæ. R. C. A. N. C. Sacramenta appellantur quidem a Patribus sigilla, signacula & pignora; sed efficacia & practica, non vero mere speculativa. Baptismus vocatur obsignatio fidei, quia homo per baptismum publice fidem suam profitetur. Ad II. Resp. citati loci sensum esse, quod homo ex sua naturali virtute de suo aquam tantum præbeat, & verba consecratoria proferat; Deus autem ut causa physica & principalis, gratiam sanctificantem tribuat, qua sordes animæ abluuntur, & peccata remittuntur. Ad III. Resp. non institui ibi a S. Bernardo paritatem cum illis insignibus quoad efficaciam, sed solum quoad diversitatem, ut ostendat varias esse in Sacramentis gratiarum divisiones, sicut varii sunt in Ecclesia dignitatum gradus, quarum insignia sunt baculus, annulus &c.

Rationem.

60. Objic. IV. Ratio. Prima est Lutheri. In omni Sacramento requiritur verbum promissionis. Sed ubi est promissio, necessario exigitur fides, quæ promissio-

missionem acceptet. Ergo fides est, quæ immediate operatur & justificat. Altera ratio est Calvini. Qui dicunt Sacramenta justificare, abstrahunt homines a Deo, & faciunt ut in spectaculo rei corporeæ acquiescant, non in ipso Deo. Tertia est paritas Kemniti. Sacramenta non aliter justificant, quam Evangelium. Atqui Evangelium justificat solum mediate, excitando nempe fidem. Ergo. P. M. Sicut salvare & justificare dicuntur Sacramenta, ita etiam Evangelium dicitur ad Rom. Cap. I. *Virtus Dei in salutem omni credenti.* Resp. ad I. rationem, D. M. Requiritur verbum promissionis in ipsa institutione Sacramentorum, C. M. In ipso usu Sacramenti, N. M. Sacramenta non ex se, sed ex institutione Christi sunt signa efficacia & practica gratiæ, ideoque necessario adnecti debuit promissio gratiæ, quando a Christo fuerunt instituta: At vero in ipso usu Sacramenti necessaria non sunt verba promissionis, quæ promissionem gratiæ Sacramentis adnexam proponant credendam; secus parvuli qui fide actuali carent, ad originalium non pervenirent indulgentiam peccatorum. Et quamvis daremus, quod in suscipiente quæcunque Sacramentum requiratur actualis fides de promissione gratiæ Sacramento adnexæ; hæc tamen fides tantum requiritur ut dispositio, sine qua Sacramentum non potest conferre gratiam, quia vim non habet movendi Deum ad dandam gratiam subjecto indisposito. Ad II. rationem N. A. Hoc ipso trahimus homines ad Deum, quod doceamus Sacramenta ex se non habere virtutem, sed Deum esse qui per illa operatur. Profecto siqua huic argumento vis inesset, sequeretur, Deum neque incarnari, neque in deserto proponere potuisse serpentem æneum, quem qui aspicerent, sanarentur, ne in spectaculo rei corporeæ homines acquiescerent. Ad III. N. M. Ad *probat.* C. A. N. C. Quamvis Scriptura & Sacramentis & Evangelio tribuat vim justificandi, nullibi tamen asserit utraque eodem modo justificare; immo contrarium manifeste eruitur ex iis locis, quæ in probatio-

ne conclusionis adduximus. Adde quod in Paulino textu Evangelii nomine non intelligatur concio, aut prædicatio, sed ipsa Sacramenta, Incarnatio, & Passio Christi.

Sequias. 61. Objic. V. Sequela. Si Sacramenta gratiam causarent ex opere operato, Deus alligatus esset Sacramentis. II. Fides, spes, & contritio inutiles essent ad justificationem. Atqui hoc dici nequit. Ergo. Resp. ad I. N. M. Non enim Deus Sacramentis, sed Sacramenta Deo sunt alligata tamquam causæ principali ipsius gratiæ, quam Deus, si velit, potest etiam sine Sacramentis cuilibet conferre: tenetur autem eam infundere homini, qui cum debitis dispositionibus Sacramentum suscipit, quia Deus non potest non esse verax & fidelis in promissis suis perficiendis. Ad II. N. M. Quemadmodum v. g. ignis, quamvis ex se naturaque sua vim habeat comburendi, nihilominus prærequirit dispositiones in ligno, sine quibus non comburet: ita & Sacramenta novæ legis, licet per se efficacia, non operantur tamen, nisi in suscipiente adsint fides, pietas &c. quas Christus exigit ut dispositiones necessarias ad gratiam in Sacramento recipiendam, non vero ut causas gratiæ Sacramentalis.

Novitatem ac barbariem vocabuli. 62. Objic. VI. Barbaries & novitas vocabuli. Vocem hanc *ex opere operato* latinis auribus infestam primus omnium usurpavit Innocentius III. initio sæculi XIII. Ergo cum hæc vox barbara sit & nova, non est adhibenda. R. Trans. A. N. C. Vocem hanc *ex opere operato* universa usurpavit & consecravit Ecclesia. Et quamvis quoad sonum verborum non ita antiqua videatur, nec multo ante tempora S. Thomæ Aquinatis fuerit usu recepta; quoad sensum tamen, & rem hoc nomine significatam, ipsi Ecclesiæ cœva est, ut satis ostendunt ea Patrum testimonia, quæ in probatione Conclusionis adduximus. Equidem barbara est vox, & contra Grammaticæ regulas peccat, eoquod verbum deponens *operor* in sensu passivo usurpetur; merito tamen Ecclesia hanc vocem consecravit,

vit, quia sublata omni æquivocatione, tam clare distinguit virtutem Sacramenti a fide suscipientis. Cæterum quæ Protestantes movent contra vocem *ex opere operato*, temporibus Concilium Nicænum I. subsequentibus, movere poterant, & moverunt contra vocem *Consubstantialis* Ariani.

CONTROVERSA III.

AN VERBA, QUIBUS SACRAMENTA NOVÆ LEGIS PERFICIUNTUR, SINT CONCIONATORIA, VEL CONSECRATORIA?

CONTRA PROTESTANTES.

63. Præsens controversia maximam habet cum priori de efficacia Sacramentorum connexionem. Si enim alia in Sacramentis virtus agnoscenda non est, quam ut fidem qua justi efficimur, in nobis excitent, necessario consequitur, verba Sacramentalia non alium habere effectum, quam excitandi fidem promissionum Christi, ac proinde concionalia esse, non vero consecratoria. Porro ut Novatorum doctrina plenius intelligatur, res erit paulo altius repetenda. Lutherus & Calvinus docent, in justificatione hominis in hærentem justitiam non infundi, qua interius homo renovetur, sed Christi justitiam dumtaxat imputari. Porro ut hæc justitia Christi nobis imputetur, & quodammodo nostra fiat, sola fide promissionum opus esse ajunt, quæ eam apprehendat, nobisque communicet, & qua creditur veras esse Dei promissiones de gratuita peccatorum remissione per merita Christi. Atque hoc sensu asserunt solam fidem justificare.

*Sententia
Novatorum
exponitur:*

64. Cum igitur in mente Novatorum sola fides unicum sit medium, quo gratia homini communicatur, sequitur I. Sacramenta esse nuda signa, quæ per se, & immediate gratiam non conferunt; sed dumtaxat exhibendo oculis promissiones Christi per symbola externa, excitant ac roborant promissionum fidem, qua homo justificatur. II. Verba in Sacramen-

tis eo dumtaxat fine ab illis adhiberi, ut per ea populus edoceatur, & fides promissionum Christi excitetur signis externis, quæ Christus instituit. III. Verba quibus Sacramenta perficiuntur, quidquid tandem Protestantes dicant ad faciendum Catholicis fucum, nullo modo juxta ipsos esse consecratoria, sed mere concionalia. Re ipsa enim illi arbitrantur, verba non ad elementum dirigi, ut consecretur; sed ad eum qui Sacramentum percipit, ut justitiam Christi apprehendat, ac sibi applicet. Certe ex principiis Adversariorum legitime id consequi, patet vel ex ipsa definitione verbi concionalis & consecratorii: Verbum enim *promissorium & concionale* est verbum promissionem aliquam continens, quod per modum concionis proferitur ad excitandam audientium fidem & devotionem. Verbum *consecratorium* est illud, quod non ordinatur præcise ad erudiendam plebem, cum sæpius ignoto idiomate proferatur, sed ad sanctificandum tum ipsum suscipientem, tum ipsam materiam, quæ ab usu profano & vulgari ad sacrum & religiosum transfertur. IV. Ad essentiam Sacramenti requiri concionem, qua exponatur Sacramentorum vel promissio, vel institutio, vel effectus. Ratio est, quia ad essentiam Sacramenti pertinet forma. Atqui forma juxta adversarios est concio. Ergo.

*Verbum
Concionale
non requiritur
ad
valorem
Sacramen-
ti.*

65. Conclusio I. Verbum concionale non requiritur ad essentiam & valorem Sacramenti. Prob. Conclusio argumento negativo. Scripturæ & Patres, quando loquuntur de Baptismo & Eucharistia, nullam concionis habendæ faciunt mentionem: immo Christus ipse apud Evangelistas describitur instituens Eucharistiam, nullo adhibito de ejus institutione sermone; qui enim legitur Cap. XIII. S. Joannis, post celebratam cœnam atque Eucharistiæ institutionem habitus est, non ad fidem excitandam, sed ut Apostoli animarentur ad charitatem mutuam, & mandatorum observationem. Prob. etiam argumentis positivis. Ac I: quidem ex praxi Ecclesiæ. Ecclesia ratum semper habuit baptismum, servata debita materia & forma colla-

collatum etiam ab hæreticis, quamvis v. g. Ariani, Eunomiani, Macedoniani &c. aliter hæc verba exposuerint, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Ergo concio prævia non pertinet ad essentiam Sacramenti; vel admittendum erit, concionem hæreticam, impietatis & blasphemiæ plenam; in qua promissio & institutio Sacramenti perverse exponebatur, fuisse partem essentialem Sacramenti. Antecedens admittitur ab adversariis, & probatur autoritate S. Augustini, qui Lib. III. de Bapt. contra Donatistas, Cap. XV. scribit: *Quamobrem si Evangelicis verbis, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Marcion baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentum, quamvis ejus fides sub eisdem verbis aliud opinantis quam Catholica veritas docet, non esset integra, sed fabulosis falsitatibus inquinata*. II. Baptismus Catholicorum datur absque ulla concione. Atqui ratum tamen illum habent Protestantes, qui transfugas Catholicos non iterum baptizant. Ergo essentia baptismi habetur absque concione. III. Si verbum concionale ad essentiam baptismi pertineret, infantes baptizandi non essent, ut contendunt Anabaptistæ. Ergo. P. A. Concio non est habenda ad illos, qui eam non intelligunt, juxta illud Ecclesiastici Cap. XXXII. *Ubi auditus non est, non effundas sermonem*. Atqui infantes nec promissionem, nec institutionem Sacramenti intelligunt. Ergo concio non est ad eos habenda. Ergo infantes non deberent baptizari; sicque vicissent Anabaptistæ.

66. Conclusio II. Verba, quibus Sacramenta novæ Legis perficiuntur, vere ac proprie consecratoria sunt, non concionalia. Prob. I. Verba Sacramentorum nullibi a Scriptura & Patribus vocantur concionalia, sed verba benedictionis, invocationis, evangelica, cælestia, consecrationis, & sanctificationis. Ergo sunt vere ac proprie consecratoria, non autem concionalia. P. A. I. Ad Cor. Cap. X. dicitur: *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est?* Quasi diceret Apostolus: Calix benedictus & consecratus a Sacerdotibus, nonne distri-

Verba, quibus Sacramenta perficiuntur, sunt consecratoria.

buit sumentibus ipsum sanguinem Christi? S. Ambros. Lib. II. de Sacram. Cap. V. *Venit Sacerdos, precem dicit ad fontem, invocat Patris nomen, præsentiam Filii, & Spiritus Sancti: utitur verbis cælestibus. Cælestia verba quæ? Christi sunt, quod baptizemur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Idem Lib. IV. de Sacram. Cap. IV. *Ubi accessit consecratio, de pane fit caro Christi. - Quomodo potest qui panis est, corpus esse Christi? Consecratio igitur quibus verbis est, & cujus sermonibus? Domini Jesu.* S. Aug. Lib. III. de Capt. contra Donatistas, Cap. X. *Baptismus Christi verbis Evangelicis consecratus, & per adulteros & in adulteris sanctus est, quamvis illi sint impudici & immundi.* Et Lib. XIX. contra Faustum, Cap. XVI. *Illæ syllabæ celeriter sonantes & transeuntes - nisi dicantur, (Baptismus) non consecratur.* Lib. VI. de Bapt. contra Donat. Cap. XXV. *Deus adest Evangelicis verbis suis, sine quibus Baptismus Christi consecrari non potest.* Idem Tract. LXXX. in Joan. *Detrahe verbum: quid est aqua nisi aqua? At detracto verbo concionali & doctrinæ, quo instruuntur audientes, pronuntiatis autem Evangelicis verbis, aqua non est aqua simplex & communis, sed sacra, ad effectum plane spiritualem destinata. Ergo per verbum Augustinus intelligit verbum consecratorium, non concionale. Tum paulo post subjungit S. Doctor: *Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum.* At verbum concionale non dirigitur ad surdum elementum, recte autem verbum consecrationis.*

67. Prob. II. Verba concionalia nequeunt producere effectum aliquem, nisi percipiantur; fides enim ex auditu est. Sed verba, quæ cum rebus Sacramentum faciunt, effectum producant in parvulis, quamvis ab illis non percipiantur. Ergo non sunt concionalia, sed consecratoria.

68. Prob. III. Finis proximus Sacramentalium verborum est, ut symbola ipsa consecrent, & hominem sanctificent. Ergo verba Sacramentalia sunt consecratoria P. A. Verba, quibus Sacramenta perficiuntur,

v. g. *Hoc est Corpus meum. Ego te baptizo in nomine Patris &c.* nullas clare & expresse continent divinas promissiones. Quod si ad eas in nobis obsignandas immediate destinata essent, horum loco alia verba adhiberi deberent, v. g. in Baptismo verba illa Jo an. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Et in sumptione Eucharistiæ illa Jo an. Cap. VI. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

69. Prob. IV. Evertendo præcipua Adversariorum fundamenta. Ex una parte commentitia est justificatio hominis per justitiam imputativam Christi, ut ostendimus Tomo V. Artic. II. Controversia II. Ex altera parte Sacramenta ex opere operato gratiam conferunt suscipientibus qui obicem non ponunt, ut priori Controversia explicavimus. Ergo ad essentiam Sacramentorum requiruntur verba quadam determinata, quæ proprie consecratoria sunt, quibus elementum ad dignitatem Sacramenti elevetur. P. C. Sacramenta tamquam causa moralis producant gratiam interiori sanctificantem, per quam justii reddimur. Ergo materia sensibilis Sacramentorum debet determinatis verbis, quæ Christus instituit, ab usu profano ad sacrum traduci, ut v. g. aqua naturalis in administratione Baptismi. Ergo forma, seu verba Sacramentalia debent esse vere ac proprie consecratoria.

Argumenta contraria refutantur.

29. Objicitur I. contra Conclusionem I. *Autho- ritas Scripturarum.* Christus Matth. Cap. XXVIII. Apostolis mandavit: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ergo Christus concionem exegit in Baptismo. Hinc juxta præceptum Christi, jam inde ab Apostolorum temporibus, ut Acta Sanctorum, & scripta Patrum, v. g. Catecheses S. Cyrilli Jerosolymitani &c. Adversariis non suffragatur Scripturarum.

testan-

testantur, concio habita fuit ad baptizandos, & in unaquaque Ecclesia constitutus fuit peculiaris Catechista, cujus officium erat baptizandis per plures dies exponere Symbolum. II. Apostolus ad Ephes. Cap. V. docet *mundari Ecclesiam in verbo vitæ*. Atqui verbum vitæ est verbum doctrinæ. Ergo verbum doctrinæ, seu concionale requiritur ad essentiam Sacramenti. P. m. Autoritate S. Hieronymi, qui Comment. in Cap. V. Epistolæ ad Ephesios per verbum vitæ intelligit verbum doctrinæ, seu concionis. R. C. A. N. C. Christus equidem adultos diligenter instrui iussit ante baptismum; nullibi tamen præcepit, ut fiat concio in ipsa baptismi collatione, tamquam pars ejus constitutiva & essentialis. Neque plus aliquid evincunt praxis Ecclesiæ, & scripta Patrum. Ad II. C. M. N. m. Si Scriptura per verbum vitæ intelligeret verbum concionale, parvuli invalide & sine fructu baptizarentur; quia ubi nullus est qui audit vel intelligit, ibi nulla prudenter haberi potest concio: & ideo ipsi Protestantes non latina lingua, sed vernacula Baptismum administrant. Ergo cum in Baptismo parvulorum omittatur concio, quæ juxta Protestantes ad essentiam Sacramenti pertinet, Baptismus parvulis collatus, invalidus erit & absque fructu. Ad *probat.* Resp. S. Hieronymus, omisso litterali sensu, locum hunc exponit mystice vel tropologice; non enim per lavacrum intelligit baptismum, sed purgationem quamlibet, quæ etiam suo modo per fidei doctrinam fieri potest. Contra alii Patres, qui hunc locum ad litteram exponunt, per lavacrum intelligunt baptismum, & per verbum vitæ invocationem SSmæ Trinitatis. Sic S. Chrysost. Hom. XX. in Cap. V. ad Ephes. scribit: *Lavacro lavat ejus immunditiam in verbo. Quoniam illo? In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Theodoretus in Comment. ejusdem capituli: *Illud autem, mundans lavacro aquæ in verbo, pro eo quod est, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Adde quod communis sit Eruditorum sententia, authorem

rem Commentarii illius in Epist. ad Ephes. non fuisse S. Hieronymum, sed Pelagium Hæresiarcham.

71. Objic. II. Autoritas S. Ambrosii, qui Lib. de Mysteriis, Cap. III. scribit. *Aqua sine prædicatione Dominicæ Crucis ad nullos usus futuræ salutis est* --- *In hunc fontem Sacerdos prædicationem Dominicæ Crucis mittit, & aqua fit dulcis ad gratiam.* Ergo ex mente S. Ambrosii verbum concionale in Baptismo adhibendum est. Resp. C. A. N. C. S. Ambrosius per prædicationem Crucis non intelligit verbum concionale, sed consecratorium, quod prædicationem Crucis vocat, eoquod signum sit præteritæ passionis Christi, cujus virtute baptisma sanctificatum est. Professio verbum, quod juxta Ambrosium ad aquam dirigitur, esse non potest nisi consecratorium aquæ, quam dulcem reddit, quæ ad gratiæ productionem illam determinat.

Aut S. Ambrosii autoritas.

72. Objic. III. Ratio. Omne Sacramentum, est signum & symbolum rei sacræ, ipsaque etiam verba, quibus perficitur Sacramentum, habent rationem signi. Ergo debent ducere in cognitionem Mysteriorum fidei. Atqui ducere non possunt, nisi sint concionalia, quæ excitent fidem in audiente. Ergo verbum concionale pertinet ad essentiam Sacramenti. R. D. A. Habent rationem signi præctici, C. A. Signi mere speculativi, N. A. Et D. C. Ergo debent in cognitionem Mysteriorum fidei actu ducere, N. C. Debent posse ducere, C. Conseq. Sacramenta novæ Legis sunt signa efficacia, præctica, & effectiva sanctitatis quam significant & causant independenter a notitia rei significatæ, ut patet in baptismo parvulorum.

Non ratio.

73. Objic. IV. Infirmitas probationis nostræ. Parvuli dum baptizantur, habent fidem actualem, & pios quosdam motus in Deum. Ergo ex baptismo parvulorum nihil contra Protestantes evincitur. P. A. I. ex Scripturis. Matth. Cap. XVIII. Christus ait: *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt.* Ergo infantes habent fidem actualem. Accedit exemplum S. Joannis Baptistæ, qui Lucæ Cap. I. in utero

Non infirmitas probationis nostræ.

utero matris sensit præsentiam Christi, & præ gaudio exultavit. Prob. II^{do}, ratione. Si parvuli non credèrent actu proprio, dum baptizantur, mentirentur qui pro parvulis respondent, *Credo*. Ergo. R. N. A. Parvuli, dum baptizantur, non habent fidem propriam actualem, aut pias inclinationes a fide distinctas: neque tamen sine omni fide justificantur, tum quia in baptismo infunditur illis habitus fidei una cum habitibus spei & charitatis: tum quia præter fidem habituaalem actu credunt fide aliena, nempe Ecclesiæ. Sicut enim per peccatum primi parentis damnati sunt ad mortem, ita per baptismum & fidem Ecclesiæ transferuntur ad vitam. Profecto actualis illa parvulorum fides, quam statuit Lutherus, nullum habet in Scripturis fundamentum, ac Patribus repugnat, speciatim Augustino, qui Epist. CLXXXVII. alias LVII. ad Dardanum asserit, eos qui putant infantes credere quando baptizantur, injuriam facere humanis sensibus. Videmus enim infantes partim vocis ejulatu, partim motu corporis reluctari, quando baptismum aquæ suscipiunt: quod sane non facerent, si crederent se per baptismum regenerari, & filios Dei fieri. Ad *probat.* I. C. A. N. C. Pusilli, de quibus loco citato Christus loquitur, non sunt infantes recens nati, sed parvuli paulo grandiores, qui ad annos discretionis vel jam pervenerant, vel proxime saltem ad illos accedebant, ut ex contextu manifestum est. Christus enim vocavit illos ad se, & vocati accesserunt. *Advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum.* Dein per ætatem censentur capaces scandali. *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis.* At neutrum certe convenit infantibus recens natis. Neque exemplum S. Joannis Baptistæ Protestantibus patrocinatur; quamvis enim Scriptura diceret, eum in utero matris credidisse, quod tamen nullibi dicitur, sed tantum exultasse; legitime inferri nequit, speciale hoc privilegium Sanctissimo Præcursori concessum cæteris etiam infantibus communicari. Nemo sane, ut S. Augustinus loco citato observat, in delibe-

ratio-

rationibus asinina expectat consilia, quod asinam Baalam semel locutam esse ex Scripturis didicerit. Ad *probat.* II. N. A. Qui pro parvulo respondent *Credo*, non significant illum credere actu proprio, sed alieno.

74. Dices I. Quamvis daretur, infantes actuali fide destitui, baptismus tamen eis prodesse poterit. Ergo. P. A. Quamvis eo tempore quo parvuli baptizantur eis nihil prosit baptismus, quia ejus significationem non intelligunt; proderit tamen eis suo tempore, quando ad annos discretionis pervenerint. Resp. juxta principia Protestantium, N. A. Ad *probat.* Resp. I. Ergo parvuli perperam baptizantur, satiusque foret, ut contendunt Anabaptistæ, non nisi adultis baptismum administrare. Resp. II. N. A. Si tunc non prodest, numquam proderit. Si enim concio est de essentia Sacramenti, ut hoc sit validum, actu tunc debet ab infantibus percipi concio: sicut aqua debet tunc eos attingere, quando Evangelica verba proferuntur. Adde plures infantes mori, antequam ad annos discretionis perveniant, adeoque priusquam quidquam utilitatis ex concione consequantur.

75. Dices II. Etsi concio non prosit infantibus, prodest tamen circumstantibus. Ergo non frustra baptizantur parvuli. R. N. C. Sacramenta non celebrantur propter circumstantes, sed ad utilitatem suscipientium. Præterea facile contingere potest nullum adesse, præter infantem baptizandum, & ministrum baptismi.

76. Objic. V. contra Conclusionem II. Auctoritas *Nec S. Augustini.* S. Doctor Tract. LXXX. in Joan. ex-
pendens ea Christi verba, *Jam vos mundi estis propter verbum quod locutus sum vobis*, scribit: *Quare non ait, mundi estis propter baptismum quo loti estis, sed ait, propter verbum quod locutus sum vobis: nisi quia & in aqua verbum mundat?* Sed verbum, quod in aqua mundat, est concionale. Ergo. P. m. Illud ipsum verbum mundat in aqua, quod Christus Apostolis prædicavit. Atqui illud fuit concionale. Ergo. R. C. M. N. m. Ad *probat.*

probat. D. M. Illud ipsum verbum, sed diverso modo administratum, C. M. Eodem modo administratum, N. M. Equidem Christus quando determinata verba præscripsit, quibus Apostoli uterentur in conficiendis Mysteriis, verbum consecratorium administravit modo concionatorio, Discipulos suos instruendo. At vero Sacerdotes Sacramenta celebraturi, diverso modo verbum Christi administrant, dirigendo illud ad elementum. S. Augustinum quod attinet, ostenditis loco citato omnem emundationem spiritualem esse a verbo fidei, sive in Sacramento sive extra illud. Extra Sacramentum quidem excitative, quatenus verbum fidei prædicatum audientes excitat ad fidem, qua disponuntur ad obtinendam justificationis gratiam; effective vero & ex opere operato in Sacramento, ut patet in baptismo, in quo aqua per verbum fidei consecrata & sanctificata, dum corpus tangit, cor abluit, hoc est, in quo verbum fidei cum lotionem corporis, quam per virtutem a Christo acceptam complet & perficit in esse Sacramenti, determinat Deum ad infundendam gratiam, qua emundatur anima illius, cujus corpus aqua adspargitur.

77. Dices. S. Augustinus loco citato ulterius pergit: *Unde ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, Et cor abluit, nisi faciente verbo: non quia dicitur, sed quia creditur?* Ergo S. Doctor virtutem mundandi non tribuit verbo consecratorio, sed concionali. P. C. Verbum quod mundat quia creditur, est concionale; fidem enim excitat, & excitando mundat. R. C. A. N. C. Juxta Augustinum verbum mundat, non quia dicitur, sed quia creditur, id est, non quatenus actu creditur, quod per verbum significatur, ut manifeste elucet in parvulis, qui in baptismo mundantur, licet actu non credant fide propria: neque quatenus verbum est quid naturale, & sonus transiens; sed quatenus est verbum Christi supernaturale, quod sola fide apprehenditur. Atque ita Augustini mentem explicat S. Thomas Parte III. Quæst. LX. Art. VII. ad I. *Verbum operatur in Sacramentis, non quia dicitur, id est,*

id est, non secundum exteriorem sonum vocis; sed quia creditur, id est, secundum sensum verborum, qui fide tenetur. Ad probat. D. A. Si mundat, quia creditur actu ac formaliter, C. A. Si mundat, quia creditur objective, id est, quia est objectum fidei, N. A. & Conseq. Atque hoc posteriori sensu dumtaxat ait Augustinus verbum Sacramentale mundare; subjungit enim paulo post citata verba: Hoc verbum fidei tantum valet in Ecclesia Dei, ut per ipsum credentem, offerentem, benedicientem, tingentem, etiam tantillum mundet infantem, quamvis nondum valentem corde credere ad justitiam, & ore confiteri ad salutem.

CONTROVERSIA IV.

AN, ET QUÆNAM SACRAMENTA IMPRIMANT ANIMÆ CHARACTEREM?

CONTRA PROTESTANTES.

78. *Character* græce idem est, quod latine signum, Quid sit character? forma aut figura, qua res aliqua insignitur: sic caractere notata pecora dicimus, quæ signum aliquod peculiare inustum habent. Quod si Theologice loqui velimus, character ex mente Ecclesiæ Catholicæ est signum in anima impressum, indelebile, quo distinguitur homo ab aliis, efficiturque idoneus ad nonnulla, quæ sunt cultus divini: in Baptismo nempe ad recipienda alia Sacramenta, in Confirmatione ad professionem fidei, in Sacra Ordinatione ad functiones Ecclesiasticas obeundas. Dicitur I. *Signum*, sive signaculum Christi Regis, quod quisquis infixum habet, tum summi honoris titulo fruitur, tum ab aliis distinguitur qui illud non habent. Nam quemadmodum milites olim, quando militiæ adscribebantur, solebant quibusdam corporalibus characteribus insigniri, tum ut sui perpetuo admonerentur officii, tum ut ab exteris distinguerentur, facileque cognoscisci posset, sub quo Principe stipendia facerent: ita voluit Christus signo Imperatorio exornare milites suos.

suos. II. *In anima impressum*, ut distinguatur tum a caractere Circumcisionis, quo Judæi in corpore veluti pecora gregis Domini secernebantur ab aliis nationibus: tum a notis & insignibus, quæ Principum ministri exterius in vestibus circumferunt: tum denique a caractere dæmonis, qui velut simia Dei, extrinsecus notat sacrilegos sibi mancipatos. III. *Indelebile*, non quod a Divina Omnipotentia obliterari nequeat; sed quia naturæ ejus, quam a Deo accepit, repugnat ut deleatur; eo modo quo anima immortalis dicitur, quia principium in se mortalitatis non habet.

*Charactere-
rem Scho-
lastici ad-
miserunt.*

79. Characterem spiritualem animæ imprimi in Sacramento Baptismi, Confirmationis & Ordinis, summo consensu docuerunt veteres etiam Scholastici, quamquam de natura & essentia characteris, & vi probationis, qua is existere ostenditur, inter se disputaverint. Gabriel Biel in IV. Sentent. Dist. VI. Quæst. II. Art. I. Scotus in IV. Dist. VI. Quæst. IX. Cajetanus in III. Partem S. Thomæ, Quæst. LXIII. Art. I. propter solam Ecclesiæ autoritatem admittendum esse characterem docent. Durandus in IV. Sentent. Dist. IV. Quæst. I. propter modernorum autoritatem. Verum quamvis etiam daretur, antiquis aliquot Scholæ Magistris, ante definitionem Ecclesiæ incertam & dubiam fuisse characteris veritatem; nihil tamen Wickleffus, Lutherus, Calvinus, eorumque pedisequi Protestantes adversus Catholicum dogma lucrantur: neque enim fides nostra ex privata nonnullorum doctrina æstimari debet, sed ex publicis confessionibus ac decretis Ecclesiæ.

*Licet discor-
des fuerint circa
ejus essentiam.*

80. Essentiam characteris quod attinet, Scotus in IV. Sentent. Dist. VI. Quæst. X. eam reponit in relatione reali; quia signum illud ex natura sua ordinem dicit ad quædam religionis officia. Durandus in IV. Dist. IV. Quæst. I. existimat characterem non esse aliquid reale & absolutum, distinctum ab anima; sed esse dumtaxat relationem rationis, seu denominationem externam, per quam homo deputatur ad

sacras functiones, ea fere ratione, qua Magistratus autoritate sua deputat civem ad ministeria politica, absque ulla entitate superaddita. Equidem hæc Durandi sententia Bellarmino Lib. II. de Sacramentis in genere, Cap. XIX. & Suario in III. Partem S. Thomæ Quæst. LXIII. Protestantium errori favere videtur, eoquod illi non negent, per Sacramentum tribui aliquam denominationem extrinsecam, indeque oriri aliquam relationem rationis. At Vasquius in III. Partem S. Thomæ, Disput. CXXXIV. Artic. VI. Cap. II. ostendit, latum discrimen esse inter errorem Novatorum, & sententiam Durandi, eoquod Protestantes non solum negent, Confirmationem & Ordinem esse Sacramenta; sed etiam asserant, eum qui fuit semel Sacerdos, rursus posse fieri laicum, adeoque characterem non esse indelebilem. Alii Scholastici docent characterem esse qualitatem, sed non consentiunt, quæ sit illa qualitas. Quidam illam revocant ad figuræ speciem; alii cum Guilielmo Altisiodorensi ad patibilem qualitatem, alii cum Alensi ad habitum, alii communiter cum S. Thomæ ad potentiam. Verum non vacat curiosis hisce magis quam proficuis Theologorum quæstionibus diutius immorari, quæ salva fide in utramque partem disputantur.

81. Conclusio. Tria Sacramenta, nempe Baptismus, Confirmatio & Ordo imprimunt in anima characterem. Missis Scripturarum testimoniis, quæ decretoria non esse fatemur, eoquod Patres litterali sensu illa interpretati sint de interiori per gratiam unctione, probatur conclusio præcipue ex Traditione. Ac I. quidem Autoritate Patrum, qui docent per aliqua Sacramenta imprimi signum distinctum tum ab externo Sacramenti ritu, tum ab interiori gratia: quod animæ inhæreat, perpetuum sit ac indelebile, quod denique fideles a cæteris distinguat. Affirmant enim signum illud inhæreere animæ, etiam postquam fluxit actio Sacramentalis: docent signum illud amitti non posse, quod certe gratiæ sanctificanti non con-

In Baptismo, Confirmatione & Ordine imprimi in anima characterem, ostenditur auctoritate Patrum.

venit,

venit, portarique illud a desertoribus etiam ac apostatis. Ergo Patres characterem admisere in sensu Catholico. P. A. Adducendo clarissimos Patrum textus. S. Cyprianus Epist. LXXVII. scribit: *Recens baptizatos sigillo Domini consummabo.* S. Cyrill. Jerosol. Præfatione in Catecheses, Baptismum vocat *Signaculum sanctum & indelebile.* S. Epiphanius Hæresi VIII. *Baptismus, quo nos a peccatis præcedimur, & in Dei nomine signamur.* S. Basilius Hom. XIII. in S. Baptisma: *Nemo te quarum, nostrarum an adversarii partium sis, noverit, nisi mysticis signis familiaritatem præteferas, nisi signatum sit super te lumen vultus Domini. Nisi characterem in te agnoscat Angelus, quonam modo pro te pugnabit, aut ab inimicis vindicabit? Quomodo dices, Dei sum, signa non ostendens? --- Thesaurus non obfignatus furibus patet: ovis item absque nota, insidiis proptinus est obnoxia.* S. Ambros. Lib. I. de Spiritu Sancto, Cap. VI. *Etsi specie signemur in corpore, veritate tamen signamur in corde.* S. Aug. Lib. II. contra Epistolam Parmeniani, Cap. XIII. *An forte minus hærent Sacramenta Christiana, quam corporalis hæc nota, cum videamus nec apostatas carere baptisate, quibus utique per pœnitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse judicatur?* Et Lib. VI. de Bapt. contra Donat. Cap. I. *Satis eluxit Pastoribus Ecclesiæ Catholice toto orbe diffusæ, per quos postea plenarii Concilii autoritate originalis consuetudo firmata est; etiam ovem, quæ foris errabat, & Dominicum characterem a fallacibus deprædatoribus suis foris acceperat, venientem ad Christianæ unitatis salutem, ab errore corrigi, a captivitate liberari, a vulnere sanari characterem tamen Dominicum in ea agnoscere potius quam improbari.*

Ac Conci-
liorum.

82. Prob. II. Autoritate Conciliorum. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Inter hæc Sacramenta, tria sunt, Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem, id est, spirituale quoddam signum a cæteris distinctivum, imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua vero quatuor chara-*
cterem

eterem non imprimunt, & reiterationem admittunt. Tridentinum Sess. VII. Can. IX. Siquis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

83. Prob. III. Ratione Theologica. Ex perpetua *Et ratione*
Theologica
 praxi Ecclesiæ Orientalis & Occidentalis constat, quædam Sacramenta, nempe Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, semel valide collata iterari amplius non posse. Atqui hujus nulla ratio sufficiens assignari potest, nisi dicatur, quod tria illa Sacramenta semel valide suscepta hominem perpetuo Deo consecrent, semperque in aliquo suo effectu, nempe characterem maneat, quo anima consecratur, & spiritualis ei potestas confertur. Ergo. P. M. Baptismum valide semel collatum iterari non posse docent PP. Concilii Carthaginensis III. A. 397. Cap. XXXVIII. S. Leo M. Epist. CXXXV. alias XXXVII. ad Neonam Ravennatem, & Epist. CXXIX. alias LXXIX. ad Nicetam Aquilejensem. S. Aug. Lib. II. de Bapt. contra Donat. Cap. XIV. &c. De Confirmatione idem docent S. Aug. Lib. II. contra litteras Petiliani, Cap. CIV. S. Greg. II. Epist. XIII. ad S. Bonifacium. Toletanum VIII. A. 653. Capit. VII. & Cabilonense II. A. 813. Can. XXVII. De Ordinatione Carthaginense III. A. 397. Cap. XXXVIII. & S. Augustinus Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. XIII. &c. Neque obstat, quod Firmilianus & S. Cyprianus cum Episcopis suis Collegis Sacramenta ab Hæreticis collata, iteranda esse duxerint; putabant enim illi, licet perperam omnino & contra Apostolicam traditionem, Sacramenta ab Infidelibus & Hæreticis invalide conferri. Minor propositio probatur tum negative, quia alia sufficiens ratio a Protestantibus ostendi nequit, ut patebit ex solutione objectionum: tum etiam positive, quia hanc ipsam rationem assignant Florentinum & Tridentinum, quorum verba paulo ante adduximus, & S. Augustinus
 Epi-

Epistola XCVIII. alias XXIII. ad Bonifacium, ubi repetit causam ex quadam consecratione mentis, cur iterandus non sit baptismus. *Nam si Christiani Baptismi Sacramentum, quando unum atque id ipsum est, etiam apud hæreticos valet Et sufficit ad consecrationem, quamvis ad vitæ æternæ participationem non sufficiat; quæ consecratio reum quidem facit hæreticum extra Domini gregem habentem Dominicum characterem, corrigendum tamen admonet doctrina sana, non iterum similiter consecrandum.*

Congruentia characteris ostenditur.

84. Cæterum ratio a priori, cur illa tria Sacramenta characterem imprimant, atque iterari non possint, alia non est nisi voluntas Christi per Traditionem, & expressam Tridentinæ Synodi definitionem nobis manifestata; congruentiam vero hanc cum S. Thoma passim assignant Theologi. Per sola illa tria Sacramenta homo specialiter deputatur ad certum quoddam munus & officium stabile in Ecclesia Dei, novamque ad illud obeundum potestatem accipit. Nam per baptismum adscribitur in familiam Christi, ejusque velut domesticis accensetur, & accipit potestatem recipiendi alia quoque Ecclesiæ Sacramenta: per Confirmationem adscribitur militiæ Christi, & accipit potestatem ac robur ad fidem Christi contra quosvis hostes publice, ac veluti ex officio propugnandam: per Sacramentum Ordinis assumitur veluti in Magistratum, numerumque Ducum militiæ Christi, & accipit potestatem regendi familiam Christi, præcipue per administrationem Sacramentorum, quorum minister specialiter constituitur. Contra per Eucharistiam homo nutritur tantum spiritualiter, per Pœnitentiam Deo reconciliatur, per Uncionem abstergit reliquias peccatorum, per Matrimonium procreatione prolis Ecclesiam corporaliter multiplicat. Pro ut igitur in republica humana domestici Principum, milites, aut duces, seu magistratus etiam cultu exteriori, & certis quibusdam notis seu insignibus ornari solent, quibus tum a se invicem, tum etiam ab aliis discerni possint: ita etiam Christus hos suos domesticos, milites, ac duces in susceptione supra-

dicto-

dictorum Sacramentorum certis quibusdam notis seu characteribus, quibus tum a se invicem, tum etiam ab aliis discerni possint, voluit insigniri.

85. Quæres I. An imprimatur character in eo, qui absque debitis dispositionibus tria illa Sacramenta suscipit? II. An fide divina certum sit, idcirco tria illa Sacramenta iterari non posse, quia characterem imprimunt? III. An de fide sit characterem esse indelebilem? IV. An etiam Sacramenta vetera illum impreserint? V. An character etiam fuerit in Christo Domino? R. ad I. affirmative. Si enim character non imprimeretur, nullus existeret Sacramentorum effectus, quæ quis in hæresi vel contulit, vel suscepit, cum hæretici Spiritum Sanctum dare non possint. Ergo Sacramenta illa rata non haberet Ecclesia, sed potius iterari juberet. Atqui Ecclesia ratum habet illud Sacramentum. Ergo. Ad II. Resp. Quamvis fide divina id credendum non sit, eoquod Ecclesia in Tridentino congregata id suprema autoritate non deciderit, sed præcise tamquam rationem adducat, qua Canonem illum communit; ingentis tamen temeritatis reus esset, qui id inficias iret. Ad III. Resp. Characterem in hac vita non deleri fide divina credendum est, cum a Tridentino indelebilis dicatur. An vero in altera vita sit delendus, non usque adeo certum est; verbis tamen Tridentini conformius videtur, illum delendum non fore, qui in Beatis permansurus est ad gloriam, in damnatis ad poenam. Ad IV. Resp. negative; nulla enim autoritate aut firma ratione id ostendi potest: immo Patres hac etiam de causa baptismum circumcisioni antefecerunt, quod hæc in corpore, ille vero in spiritu suscipientes consignet. Ad V. Resp. negative. Christus nullum suscepit novæ Legis Sacramentum ex iis, quæ characterem imprimunt; estque per se & ex natura sua Sacerdos in æternum, plenissima potestate pollens: character autem est tantum participatio quædam Sacerdotii Christi. Denique Christus ratione ipsius unionis hypostaticæ sicut reliquis hominibus longissi-

*Varia
Quæstiones
culæ.*

me præstat, ita facile ab iis potest discerni: neque decet Supremum Dominum servorum suorum characteribus, aut Imperatorem insignibus militum suorum notari.

Argumenta contraria refutantur.

Protestantes perperam nobis obijciunt silentium Scripturarum, Patrum, ac veterum Theologorum. 86. Objicitur I. Silentium Scripturarum, Patrum, ac Veterum Theologorum. Nulla in Scripturis fit mentio de characterē. II. Patres, & antiquiores Theologi altum de illo silent, ut patet ex Magistro Sententiarum, & Hugone Victorino. III. Primus qui opinionem hanc invexit, fuit Sæculo XIII. ineunte Innocentius III. Cap. *Majores*, Lib. III. Decretalium, Tit. XLII. Ergo sententia docens imprimi in anima per aliqua Sacramenta characterem, est nova & rejicienda. R. ad I. C. A. N. C. Quamvis nulla occurrant aperta Scripturarum testimonia, quibus characterem imprimi liquido evincatur, invicte tamen id ostenditur ex Verbo tradito, quod paris est cum Verbo scripto authoritatis. Ad II. N. A. Patres, ut in probatione Conclusionis ostendimus, expresse docent, sigillum quod baptismus imprimit, esse indelebile etiam in apostatis & hæreticis: signum illud esse spirituale, eoque non corpus, sed animam obsignari &c. Theologos antiquos quod attinet, tantum non omnes illius diserte meminerunt. Magister Sententiarum Petrus Lombardus characteris quidem nomine non utitur; at rem nomine ipso significatam agnovit, docens Lib. IV. Sententiarum, Dist. VII. Baptismum, Confirmationem & Ordinem iterari non posse, quia per quamdam consecrationem conferuntur; quæ ratio ex S. Augustino deprompta est, ac characterem Sacramentalem subindicat. Ad III. N. A. Quæstio tunc non movebatur, an baptismus imprimeret characterem, nec ne: quin e contrario illud pro certo utrimque assumebatur tum ab hæreticis disputantibus, tum a Catholicis, qui impetebantur. In eo itaque erat status quæstionis, utrum dormien-

nientibus & amentibus character imprimeretur; eaque causa Arelatensi Archiepiscopo fuit Innocentium III. consulendi. Respondit Pontifex validum esse baptismum iisdem collatum, atque adeo characterem imprimi, si prius habuere aliquando intentionem suscipiendi baptismum, eamque non retractaverint. *Tunc ergo, ait Innocentius III. characterem Sacramentalis imprimit operatio, cum obicem voluntatis contrariæ non invenit obstantem.* Ex quo vides falso & imperite a Protestantibus opponi, primum ab Innocentio III. characterem Sacramentalem fuisse excogitatum.

87. Objic. II. *Authoritas S. Augustini.* Juxta S. Doctorem signaculum illud, quod per baptismum imprimitur, non est spirituale. Ergo non est character, qualem Catholici describunt. P. A. Augustinus sæpius affirmat, characterem illum *agnosci exterius, & agnitum approbari.* Atqui spirituale signaculum nequit exterius agnosci. Ergo. R. N. A. Tale est signaculum, qualis est consecratio, per quam homo Deo dedicatur. Atqui consecratio illa tota est spiritualis & insensibilis. Ergo. Ad *probat.* D. M. Characterem illum agnosci in sua causa, nempe v. g. in Baptismo, C. M. In se ipso, N. M. Et sic dist. minore, N. C. Hoc ipso quod constet aliquem ritu legitimo baptizatum esse, constat etiam characterem in ejus anima fuisse impresum; cognita enim causa, cognoscitur etiam effectus, maxime si necessario ex illa sequatur, sicut character ex Baptismo.

88. Dices I. Juxta S. Augustinum character cognoscitur exterius etiam in se ipso. Ergo non est spiritualis. P. A. Sermone ad plebem Cæsareensem Tomo IX. Operum ait: *Ego quando venio ad fratrem meum, & corrigo errantem fratrem meum, attendo fidem in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Iste est character Imperatoris mei.* Ex quibus verbis hoc instruitur argumentum. Juxta Augustinum character Sacramentalis Baptismi est invocatio SSmæ Trinitatis, Atqui hæc invocatio cognoscitur exterius in se ipsa. Ergo character Sacramentalis cognoscitur exterius in

se ipso. Ergo non est spiritualis. R. N. A. Ad *probat.* concesso textu, D. M. Juxta Augustinum invocatio SSmæ Trinitatis est character Sacramentalis imprimens, seu causa instrumentalis characteris Sacramentalis Baptismi, C. M. Est character impressus, de quo hic agimus, N. M. Distinguendum est inter sigillum figuram imprimens, & figuram ipsam per sigillum impressam. Ritus exterior, & invocatio SSmæ Trinitatis est veluti sigillum imprimens characterem, & transit; consecratio vero impressa manet in anima, diciturque character impressus Sacramentalis.

89, Dices II. S. Doctor loco cit. affirmat, si quis baptizaretur in nomine Donati, a quo nomen traxere Donatistæ, recepturum characterem Donati. *Donatus non baptizavit in nomine Donati. Nam si Donatus quando schisma fecit, in nomine Donati baptizaret, desertoris characterem infigeret.* Ergo cum nullus esse possit character Donati impressus in anima, nullus quoque animæ imprimitur character Christi. R. C. A. N. C. S. Augustinus ut ostenderet Donatistis Sacramentorum valorem non pendere a fide vel probitate Ministri, argumento ad hominem usus, ex hypothese loquitur impossibili, atque, si Donatus suum proprium baptismum conferret, baptizatis quoque suum characterem impressurum esse; ipsam autem hypothese neque probat, neque admittit.

Inutilitatem characteris.

90. Objic. III. Inutilitas characteris. Si daretur character, tunc ideo, ut sit nota quædam distinctiva & signum permanens, per quod homo stabiliter Deo consecratur, & a cæteris distinguitur. Atqui hæc ratio nulla est. Prob. min. quoad I. partem. Adoptio in filium, conscriptio militum, & collatio potestatis politicæ fiunt, quin imprimatur signaculum aliquod naturale intrinsecum. Ergo etiam consecratio illa spiritualis, & collatio potestatis sacræ fit absque characterem supernaturali intrinseco: vel saltem ad eam consecrationem sufficit gratia supernaturalis. Prob. etiam minor quoad alteram partem. Deus & Beati possunt eos, qui hæc Sacramenta susceperunt, suffi-

sufficienter discernere, etiamsi character in eorum anima non esset impressus; viventes autem internum hoc signaculum non vident. Ergo character est inutilis. R. C. M. N. m. Ad *probat.* I. C. A. N. C. Quod adoptio in filium, conscriptio militum, ac collatio potestatis politicae fiant sine impressione signaculi naturalis intrinseci, ut observat Card. Sfortia Pallavicinus in Hist. Conc. Tridentini Lib. IX. Cap. V. Num. V. id apud homines ex ipsorum imbecillitate procedit, quæ potis non est alios nobilitare atque cohonestare per intimas animi dotes, jus ipsis aut hæreditatis aut Magistratus impertientes. Unde homines voluntatis suæ declaratione, seu fictione juris aliquem agnoscunt ut filium, assumunt in militem, politicam potestatem conferunt, proinde ac si ille signaculo quodam esset consignatus. At vero Deus qui quidquid vult potest, efficaci voluntate sua per inditas animi dotes, adjectaque supra naturam decora ac vires, sine ulla fictione id præstat. Cæterum consecrationem illam non fieri per gratiam sanctificantem, ex eo patet, quia suscipiens v. g. baptismum in hæresi ac pertinacia Schismatis, aut sine fide & debitis dispositionibus, Deo per characterem consecratur, quamvis gratiam sanctificantem non recipiat. Ad *probat.* II. C. A. N. C. Quamvis qui suscipiunt ea Sacramenta possent a Deo & Beatis cognosci absque characterem; voluit tamen Deus ut in hac providentia cognoscerentur per characterem: neque hujus rei alia quærenda est ratio, quam voluntas facientis. Certe ex hoc Adversariorum argumento sequeretur, Sacramenta omnia superflua esse ad sanctificationem nostram sive ex opere operato, sive ex opere operantis; quia potuit Deus alia via suam nobis gratiam communicare.

91. Objic. IV. Vitium argumenti. Juxta nos tria *Vitium ar*
 illa Sacramenta characterem imprimunt, quia iterari *gumentum.*
 nequeunt: & ideo iterari nequeunt, quia characterem
 imprimunt. Ergo committimus circulum vitiosum.
 Resp. I. characterem spirituales in anima imprimi,
 præ-

præcipue probari a nobis ex Traditione, sive ex doctrina Patrum & Conciliorum. R. II. C. A. N. C. Viti-
 osus non est circulus, cum probatio ex diverso
 causæ genere deducitur, qua ratione effectus per cau-
 sam, & causa per effectum aliquando probatur. Ite-
 rari non posse aliqua Sacramenta probamus ex cha-
 ractere impresso, tamquam ex effectu Sacramenti: &
 vicissim probamus characterem ab illis Sacramentis
 imprimi, tamquam ex causa. Denique illud observo,
 si de solo Baptismo sit sermo, importunum esse hoc
 adversariorum argumentum. Tunc enim in circulo
 ambulatur, quando hoc probatur per illud, & vicis-
 sim illud per hoc apud eum, qui neutrum concedit:
 at vero Protestantes non utrumque negant; sed no-
 biscum fatentur, Baptismum iterari non posse.

*Infirmi-
 tem pro-
 bationis.*

92. Objic. V. Infirmitas III. probationis nostræ.
 Quamvis character non imprimatur, facile tamen as-
 signari potest ratio, cur v. g. Baptismus iterari ne-
 queat. Ergo probatio nostra prorsus infirma & eva-
 nida est. P. A. Prima ratio est, quia Baptismus si-
 gnificat mortem Christi, quæ semel tantum illi illa-
 ta est. II^{da}. Quia est Sacramentum fidei, fides autem
 una est. III. Quia est signaculum fœderis Domini,
 quod est perpetuum & irrevocabile. IV. Quia est
 Sacramentum regenerationis, quæ tantum unica est.
 V. Quia Baptismus est janua in Ecclesiam, in quam
 qui semel ingressus est, non amplius potest intrare.
Confirm. Deus ita potuisset Baptismum instituere, ut
 posset iterari vel non iterari. Ergo non character,
 sed voluntas Christi est causa cur iterari nequeat.
 Resp. I. N. C. Etsi ratio quædam alicujus ponderis a
 Protestantibus proferri posset, nihil tamen detrahe-
 retur alteri genuinæ quam attulimus rationi, in do-
 ctrina Patrum & Conciliorum fundatæ. Resp. II. N. A.
 Prima ratio siquid probaret, sæpius in vita recipi
 non posset Eucharistia, quæ pariter signum est pas-
 sionis & mortis Christi, juxta illud I. ad Cor. Cap.
 XI. *Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & ca-
 licem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.*

Neque

Neque magis efficax est II^{da} ratio: qui enim cum hæresi externa baptizantur, veram fidem & doctrinam non profitentur; neque tamen idcirco invalidum est Sacramentum. Ergo non ideo baptismus non repetitur, quia est Sacramentum fidei; sed quia semel datum semper manet in aliquo suo effectu, qui præter characterem alius esse non potest. III. ratio omnino inepta est: præterquam enim quod hoc fœdus hypothetice tantum perpetuum sit, si nimirum homo promissis steterit; hujusque fœderis pacta sæpe frangantur, sequeretur pariter hominem in vita non sæpius Eucharistiæ participem fieri posse, cum & illa pactum divinum includat, jus scilicet ad æternam hæreditatem, juxta illud Christi Joan. Cap. VI. *Siquis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum.* IV. rationem infirmam esse ostenditur exemplo hominis scienter in hæresi vel schismate baptizati, qui procul dubio spiritualiter non nascitur per tale baptisma, cum non ad vitam, sed ad perniciem illud recipiat: neque tamen idcirco, quando fictionem deponit, denuo baptizari potest, aut debet. Adde, quod quamvis nemo secundum naturam possit de novo nasci, possit tamen secundum gratiam, quoties nimirum a peccato mortali purgatus novam incipit in Christo inire vitam. Idem de V. ratione sentiendum est; janua enim Ecclesiæ sæpe aperitur hæreticis & schismaticis, non quidem per baptismum, sed per pœnitentiam. Quod si dicas, causam cur baptismus reiterari nequeat, esse solam voluntatem Christi: quæro ex Protestantibus, undenam hoc Christi mandatum ipsis innotuerit? Certe non ex Scriptura, quæ licet nullibi dicat iterandum esse baptismum, nullibi etiam, saltem expressè, prohibet iterari. Ergo ex Traditione habent necesse est. Atqui eadem Traditio docet baptismum iterari non posse, quia spirituales imprimunt characterem. Ergo protestantes vel negare non debent baptismum posse iterari; vel si ad Traditionem recurrant, eandem cum Catholicis rationem assignent oportet, ob quam iterari nequeat. Ad *confirm.* C. A.

D. C. Character secundum se non est causa, Tr. C.
 Ut in hunc finem a Christo institutus, N. C.

93. Dices. Ex eo quod Sacramenta aliqua iterari nequeant, male inferitur, imprimi per illa characterem spiritualem. Ergo. P. A. Consecratio Ecclesiarum & calicum iterari nequit, quamvis Ecclesiis & calicibus non imprimatur character. Idem dicendum est de Matrimonio, quod cum eadem persona iterari nequit. II. Absurdum est affirmare rei alicujus existentiam, cujus naturam ignoramus. Ergo cum ipsi Catholici inter se disputent, in quo natura characteris sit reponenda, inepte docent imprimi per aliqua Sacramenta characterem. R. N. A. Ad *probat.* Resp. Consecrationem Ecclesiarum & calicum amitti posse per execrationem, & fractionem, atque iterum repeti. Præterea magna intercedit disparitas: Ecclesie enim materiales, & Vasa sacra incapacia sunt spiritualis potestatis, quæ homini per characterem confertur. Matrimonium, quamvis cum eadem persona iterari nequeat, cum sit vinculum indissolubile, de se tamen iterari potest cum diversa persona: neque homo per illud deputatur ad agendum aliquid, vel recipiendum quod pertineat ad cultum Dei. Ad II. N. A. Quis enim exacte definiat, quid sit Deus, aut quis æternam Divini Verbi generationem enarrabit? Protestantés tamen utrumque confitentur, nempe existere Deum, & secundam in Trinitate Personam generari.

CONTROVERSIA V.

AN OMNES ET SOLI HOMINES POSSINT ESSE MINISTRI SACRAMENTORUM OMNIUM?

CONTRA LUTHERUM, WICKLEFFUM, WALDENSES,
 PEPUZIANOS, MARCITAS &c.

*Status
 quæstionis
 explicatur* 94. Status quæstionis est, utrum omnes & soli homines sint personæ idoneæ, & potestatem habentes conficiendi Sacramenta; ministrare enim idem hic significat, quod efficere; & minister Sacramentorum,
 idem

idem quod Sacramenti effector. Noto autem I. non hic agi de ministro primario & principali, qui est solus Christus, cujus nomine fiunt Sacramenta, & a cujus solius meritis omnem habent efficaciam; sed de ministro secundario, qui sub Christo, & ejus nomine potest valide conficere Sacramentum. Noto II. non hic quæri de ministro Baptismi & Matrimonii, sed reliquorum Sacramentorum. Baptismum enim ob summam ejus necessitatem semper judicavit Ecclesia valide conferri posse a quolibet homine; Matrimonium vero, quia consistit in mutuo contractu legitimo duorum, juxta communissimam ac veram Theologorum sententiam, ministros habet marem & feminam Christianos, qui legitimi hujus contractus, elevati a Christo ad rationem Sacramenti, sunt capaces.

95. Geminus circa præsentem controversiam Lutheri error occurrit. Nam I. Lib. de Missa privata & Unctione Sacerdotum docuit, Angelos sive bonos sive malos legitimos esse Sacramentorum ministros. II^{do}. Alibi sæpius asseruit, omnes & solos homines baptizatos habere potestatem omnia Sacramenta administrandi; tametsi ad tollendam confusionem non oporteat omnes uti hac potestate, sed tantum eos qui legitime sunt vocati, exceptis tantum tribus casibus, nempe quando quis est in loco privato, ut v. g. domi suæ; vel quando nemo alius adest, & necessitas urget; vel quando alius quidem adest, sed non tam bene ministrat, ac ego facerem. Sic. Lib. de Capt. Babylon. Cap. de Ordine, scribit: *Esto certus, & sese agnoscat quicumque Christianum se esse cognoverit, omnes nos æqualiter esse Sacerdotes, hoc est, eandem in verbo & Sacramento quocumque habere potestatem; verum non licere quemquam hac ipsa uti, nisi consensu communitatis, vel vocatione Majoris.* Consonat Articulus XIII. inter damnatos a Leone X. *Ubi non est Sacerdos, æque potest quilibet Christianus, etiamsi mulier aut puer esset.* Hujus erroris duo principia fuerunt, quorum primum est, quod Sacramenta non operentur

Error Lutheri.

nisi

nisi excitando fidem: unde sequitur, nullam ministri qualitatem requiri ad valorem Sacramenti; verba enim Sacramentalia & signa a quocunque exhibeantur, excitare possunt fidem. Nam sive dicantur ab ordinato sive a non ordinato, sive ab homine sive a dæmone, idem significant, & significando animum audientium eodem modo movent. Alterum est, quod per ministrorum Ordinationem nullus imprimatur character, nec detur nova aliqua potestas spiritualis, sed tantum detur usus, seu officium. Ex quo principio manifeste sequitur, nullam ordinationem vel electionem ministrorum requiri, ut fiat verum Sacramentum, sed solum ut ordo & disciplina servetur.

*Aliorum-
que Sella-
stiorum.*

96. Neque primus fuit Lutherus, qui hæc doctrinæ monstra excogitavit. Tertullianus Lib. de Præscriptionibus, Cap. XLI. conqueritur, a Novatoribus sui ævi sublatam fuisse ordinum, ac functionum hierarchicarum distinctionem. *Ordinationes eorum temerariæ, leves, inconstantes: nunc Neophytos conlocant, nunc sæculo obstrictos, nunc Apostatas nostros, ut gloria eos obligent, quia veritate non possunt. Nusquam facilius proficitur, quam in castris rebellium, ubi ipsum esse illic, promereri est. Itaque alius hodie Episcopus, cras alius, hodie Diaconus, cras Lector: hodie Presbyter, qui cras laicus. Nam & laicis Sacerdotalia munia injungunt.* Waldenses, qui sæculo XII. exorti sunt, cum vellent Sacramentorum vim & efficaciam pendere a fide & probitate ministri, consecrandæ Eucharistiæ, & absolventi a peccatis potestatem negabant in malis Sacerdotibus permanere, eandemque in bonos quoslibet, etiam laicos transferebant, ut refert Raynerius in Lib. contra Waldenses, Cap. V. Eandem fuisse Joannis Wicklesii sententiam aperte colligitur ex Bulla Martini V. in qua Pontifex quemlibet de Wicklesismo suspectum interrogari jubet, utrum credat, quod Christianus ultra contritionem cordis, habita copia Sacerdotis idonei, soli Sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non laico, seu laicis, quantumcunque bonis, & devotis? Paulo absurdius delirarunt veteres qui-

quidam hæretici, qui ad sacros Ordines promoveri posse fœminas asseriebant. S. Irenæus Lib. I. adversus Hær. Cap. IX. author est, Marcum hæreticum fœminas, quas sibi socias adsciverat, ad Sacerdotium evexisse. Montanistæ proprias habebant Sacerdotissas & Episcopas. Collyridiani in Arabia mulierum ministerio sacrificia sua offerebant. Quintilliani, seu Pepuziani, a Pepuza Phrygiæ civitate sic appellati, eadem insania laborabant, teste S. Epiphano Hær. XLIX. *Apud eosdem mulieres Episcopi sunt & Presbyteri, & ad cæteros gradus eliguntur, nullum ut sexus discrimen servetur.* Horum exemplum sequuntur nostro ævo Janseniani aliqui, qui de conciliandis sibi fœminis solliciti, per quas error latius spargatur, easdem Sacerdotalibus functionibus inaugurant, ita ut in privatis conventibus ad aram accedant, & Sacerdotum vestibus indutæ Sacrum dicant, Sacerdotibus ad aram servientibus, ac suarum Amazonum pietatem demirantibus.

97. **Conclusio I.** Solus homo viator ratione utens, potest esse Minister Sacramentorum secundum legem ordinariam. *Dixi I. Solus homo viator, id est, quamdiu anima unita est corpori.* **II. Ratione utens.** Infantes enim, dormientes, & amentes non possunt ministrare ullum Sacramentum, cum non habeant usum rationis, neque habere possint intentionem necessariam ad valorem Sacramenti. **III. Secundum legem ordinariam.** Non enim negamus ex speciali & extraordinaria Dei concessione posse ab Angelis, & animabus beatis a corpore separatis Sacramenta administrari, quia nulla hac in re Deo liberrima, potest ostendi repugnantia. Hinc si Angelus bonus administraret Sacramentum aliquod, v. g. si baptizaret, vel ordinaret aliquem, Sacramenta illa non essent iteranda; Angelus enim procul dubio id fecisset ex dispensatione Dei extraordinaria. Caterum Theologi communiter asserunt, Sacramentum ab Angelo, aut animabus a corpore separatis confectum, non fore ejusdem rationis cum nostris. Sacramenta enim, prout de fa-

Solus homo viator esse potest minister Sacramentorum de lege ordinaria.

cto a Christo instituta sunt, constant rebus & verbis formalibus, solum Matrimonium si excipias, quod sequitur naturam contractus: per verbum autem formale intelligitur vox articulata, ab animalis ore vitaliter prolata, qualis non censetur esse sonus ab Angelo in æere formatus. At vero si diabolus Sacramentum aliquod administraret, iterandum esset illud; quia dæmon neque ex se habet hanc potestatem, neque ex peculiari Dei dispensatione eam acciperet; sed eam sibi usurparet ut falleret.

98. Prob. jam Conclusio sic explicata, I. Autoritate Scripturarum. Christus ad solum hominem viatorem ratione utentem direxit ea verba Matth. Cap. XXVIII. *Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Lucæ Cap. XXII. *Hoc facite in meam commemorationem.* Joan. Cap. XX. *Quorum remisseritis peccata, remittuntur eis.* Ergo secundum legem Dei ordinariam solus homo viator ratione utens, designatus fuit a Christo ad munus Ministri Sacramentorum. Ergo solus homo viator ratione utens, est Minister Sacramentorum; quia nemo ex propria sua autoritate potest valide agere nomine Christi, & fieri ejus instrumentum. Prob. II. Autoritate Patrum, præcipue S. Chrysostomi, qui Lib. III. de Sacerdotio scribit: *Qui terram incolunt, in eaque commorantur, ad ea quæ in ecclis sunt, dispensanda commissi sunt, potestatemque acceperunt, quam neque Angelis, neque Archangelis dedit Deus. Neque enim illis dictum est, Quæcunque ligaveritis in terra &c.* Hæc assertio quamvis sine hæresis, quia ab Ecclesia expressæ non fuit definita; non tamen sine erroris nota negari potest, quia tota Ecclesia eam semper tenuit.

*Idoneus
Sacramen-
torum Mi-
nister est is
tantum qui
ad id mu-
neris rite
ordinatus
est.*

99. Conclusio II. Idoneus Sacramentorum Minister non est quilibet homo, etiam baptizatus; sed is tantum qui ad id muneris rite ordinatus est. Prob. Conclusio I. Autoritate Scripturarum, ex quibus discimus diversa officia & functiones non omnibus promiscue fidelibus, sed aliquibus tantum hominibus concessas esse. I. ad Cor. Cap. XII. *Et quosdam quidem posuit*

posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes. - Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Prophetæ? numquid omnes Doctores? Ad Ephes. Cap. IV. *Et ipse dedit quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores, ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei.* Ad Hebr. Cap. V. *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tamquam Aaron.* Ergo non omnes Christiani habent legitimam potestatem administrandi Sacramenta. *Confirm.* Ozias Rex in veteri lege lepra percussus est, eoquod munus Sacerdotale usurpare ausus fuerit. Ergo multo magis in lege Christi a sacro Ministerio removendi sunt, qui ad illud speciali consecratione non deputantur. Dicunt equidem Protestantes, Apostolum I. c. loqui de usu, non de ipsa potestate. At plane contra mentem Apostoli sentiunt. Nam I. Paulus loquitur de ea potestate, quam Apostoli a Christo, Aaron a Deo acceperant: atqui non usum dumtaxat, sed ipsam etiam potestatem, ex qua legitimus usus nascitur, illi acceperunt. Ergo. II. eodem Cap. XII. Epist. I. ad Cor. diversa munia in Ecclesia comparat diversis officiis membrorum. Atqui membra ejusdem corporis non tantum non habent eundem usum, sed neque eandem potestatem; cum neque oculus audire, neque auris videre possit. Prob. II. ex constanti & antiquissima Ecclesiæ praxi, quæ nunquam permisit, ut viri laici, quantumvis Principes, negotia Ecclesiastica attingerent: & si quæ de valore Sacramenti mota fuit quæstio, sollicitè indagavit, an qui ea Sacramenta contulisset, de Sacrorum Ministrorum numero esset, legitima præditus potestate. Prob. III. ex Tridentino, quod Sess. VII. Can. X. ait: *Siquis dixerit; Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.* Generalem hanc dogmaticam conclusionem illustrabunt aliæ, quas de ministris aliquorum Sacramentorum in specie subjungemus.

Soli Sacerdotes potestatem habent conficiendi Eucharistiam

100. Conclusio III. Soli Sacerdotes potestatem habent conficiendi Eucharistiam, suntque ordinarii illius dispensatores: Diaconus vero non nisi ex commissione Presbyteri vel Episcopi Eucharistiam dispensandi potestatem habet extraordinariam. Prob. Conclusionis prior pars. I. Autoritate Scripturarum. Christus Lucae Cap. XXII. ea verba, *Hoc facite in meam commemorationem*, ad solos Apostolos, eorumque in Sacerdotio successores Presbyteros direxit. Ergo illi soli habent a Christo potestatem conficiendae Eucharistiae. P. A. Autoritate Ecclesiae, quae semper intellexit ea verba ad solos Presbyteros pertinere; alia vero, quamvis solis Apostolis praesentibus prolata Matth. Cap. XXVIII. *Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* ob summam baptismi necessitatem, ad omnes omnino homines extendi. Neque obest, quod Apostolus I. ad Cor. Cap. XI. ea verba, *Hoc facite in meam commemorationem*, ad eos dirigat, qui Eucharistiam suscipiunt. Hos enim solos ibi alloquitur, & prouti verba haec continent summationem, ad omnes Fideles pertinent, quos utique oportet Eucharistiam percipere in memoriam Passionis Dominicae: prouti tamen important consecrationem non nisi de Apostolis, eorumque in Sacerdotio successoribus intelligi possunt.

101. Prob. II. Autoritate Patrum. S. Justinus M. Apologia II. scribit: *Qui Fratribus praest (Episcopus vel Presbyter) rerum universalium Patri per nomen Filii & Spiritus Sancti, offert Eucharistiam juxta mandatum, quod Apostolis Christus dedit, cum accepto pane dixit: Hoc facite in meam commemorationem.* S. Hieronymus Epist. LXXXV. ad Evagrium invehitur in Diaconos quosdam, qui se Presbyteris praeponebant. *Quis patiat, ut mensarum & viduarum minister supra eos se tumidus efferat, ad quorum preces Christi corpus sanguisque conficitur?* Ergo si ne Diaconi quidem, multo minus laici Eucharistiam conficere valent. Et in Dialogo contra Luciferianos ait: *Hilarius cum Diaconus de Ecclesia recesserit, solusque, ut putat, turba sit*
mun-

mundi, neque Eucharistiam conficere potest, Episcopus & Presbyteros non habens. S. Epiphanius in Epist. ad Joannem Jerosol. se excusat hac ratione, quod Presbyteros in ejus diœcesi ordinavit: Ne multitudo Sanctorum Fratrum ibidem degentium sacris privaretur mysteriis, cum illi non haberent, qui sibi Divina Sacramenta conficerent.

102. Prob. III. Autoritate Conciliorum, Nicœnum I. Can. XVIII. ait: *Pervenit ad Sanctum magnamque Concilium, quod in quibusdam locis & civitatibus Presbyteris gratiam sacræ communionis Diaconi porrigant; quod nec regula, nec consuetudo tradidit, ut ab his qui potestatem non habent offerendi, illi qui offerunt, Christi corpus accipiant. Lateranense IV. sub Innocentio III. Cap. I. de Fide Cath. Hoc itaque Sacramentum (Eucharistiæ) nemo potest conficere, nisi Sacerdos, qui fuerit rite ordinatus secundum claves Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis, & eorum Successoribus Jesus Christus. Idem dicitur in Florentino in Decreto pro Armenis, & Tridentino Sess. XXII. Cap. I. & Sess. XXIII. Cap. I.*

103. Prob. IV. ex antiquissima & constanti praxi Ecclesiæ, quæ hanc potestatem in nullo alio agnovit quam in solis Sacerdotibus. Nam I. Presbyteri sæviente persecutione cum magno vitæ periculo submittebantur in carceres, ut Sacrum ibi peragerent, & Sanctos Confessores communionem corporis & sanguinis Christi, quam votis ardentissimis postulabant, refererent, ut patet ex Epist. V. S. Cypriani ad Clerum Carthaginensem. II. Patres toti sunt in eo, ut ostendant, ne in casu quidem sævissimæ persecutionis licitum esse Sacerdotibus arripere fugam: cujus doctrinæ non aliam causam afferunt, nisi Eucharistiam, aliæque Sacramenta administrandi officium. III. Theodoretus Lib. IV. Hist. Cap. XII. refert, S. Eusebium Samosatensem Episcopum Valentis Ariani Imperatoris temporibus, cum audivisset multas Ecclesias propter Arianorum perfidiam Sacerdotibus esse viduas, militari habitu sumpto, Palæstinam & finitimas
pro-

provincias peragrassè, & ubicunque potuit, Sacerdotes ac Diaconos ordinassè, qui nimirum gregem Christi verbo vitæ & Sacramentis pascere. Atqui imprudenter Eusebius, aliique ejus exemplo, cum tanto vitæ periculo de ordinandis Sacerdotibus fuissent solliciti, si putassent, in casu necessitatis posse laicum quemlibet sibi esse pastorem, & consecrandæ Eucharistiæ habere potestatem.

Suntque ordinarii illius dispensatores

104. Solos Sacerdotes habere potestatem ordinariam distribuendi fidelibus Eucharistiam, ostendit tum praxis Ecclesiæ antiquissima, cujus meminit Tertullianus Lib. de Corona militis, Cap. III. scribens: *Eucharistiam non de aliorum manu, quam de presidentium sumimus.* Et Tridentinum Sess. XIII. Cap. VIII. *In Sacramentali sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a Sacerdotibus Communionem acciperent; Sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos tamquam ex Traditione Apostolica descendens, jure ac merito retineri debet.* Tum etiam ratio Theologica, quam S. Thomas affert III. Parte, Quæst. LXXXII. Artic. III. *Dicendum, quod ad Sacerdotem pertinet dispensatio corporis Christi, propter tria. Primo quidem, quia ipse consecrat in persona Christi. Ipse autem Christus sicut consecravit corpus suum in cæna, ita & aliis sumendum dedit, Unde sicut ad Sacerdotem pertinet consecratio corporis Christi, ita ad eum pertinet dispensatio. Secundo, quia Sacerdos constituitur medius inter Deum & populum. Unde sicut ad eum pertinet dona populi Deo offerre, ita ad eum pertinet dona sanctificata divinitus populo tradere. Tertio, quia in reverentiam hujus Sacramenti a nulla re contingitur nisi consecrata.*

Diaconi non nisi ex commissione Episcopi vel Presbyteri extraordinarii sunt Eucharisticæ ministri.

105. Diaconi juxta antiquam Ecclesiæ praxim nunquam habuere ordinariam, sed extraordinariam tantum potestatem administrandi laicis Eucharistiam sub speciebus panis, urgente nimirum necessitate, vel accedente saltem permisso Episcopi aut Presbyteri. Id aperte deducitur ex Carthaginensi IV. A. 398. Cap. XXXVIII. *Diaconus præsentè Presbytero Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus erogat.*

get.

get. Ex Arelatensi II. A. 452. Can. XV. In secretario Diacono inter Presbyteros sedere non liceat, vel corpus Christi præsente Presbytero tradere non præsumat. Quod si fecerit, ab officio Diaconatus abscedat. Et ex Epistola S. Gelasii I. ad Episcopos Lucaniæ: Diaconi Sacri corporis Christi prærogationem sub conspectu Pontificis, seu Presbyteri, nisi his absentibus, jus non habeant exercendi. Caterum dixi, sub speciebus panis; eo enim tempore, quo Eucharistia etiam laicis sub utraque specie præbebatur, Diaconi ordinarie porrigebant calicem, sive Eucharistiam sub speciebus vini, ut constat ex S. Justino, Apologia II. & ex S. Cypriano Tract. de Lapsis. Cur Diaconis, extra casum necessitatis, sola dispensatio sanguinis commissa fuerit, rationem dat S. Thomas III. Parte, Quæst. LXXXII. Artic. III. Primo quidem, quia sanguis Christi continetur in vase: unde non oportet quod tangatur a dispensante, sicut tangitur corpus Christi. Secundo, quia sanguis designat redemptionem a Christo in populum derivatam: unde & sanguini admiscetur aqua, quæ significat populum. Et quia Diaconi sunt inter Sacerdotem & populum, magis convenit Diaconibus dispensatio sanguinis, quam dispensatio corporis.

106. In casu necessitatis Ecclesia non modo Diaconis, ut diximus, permisit ut Eucharistiam sub speciebus panis administrarent, verum etiam inferioribus Clericis, ut patet ex Actis passionis S. Tharsicii, de quo Martyrologium Romanum ad diem XV. Augusti: immo ipsis etiam laicis indulgit. Eusebius enim Lib. VI. Hist. Eccles. Cap. XXXVI. refert, Eucharistiam Serapioni seni porrectam a puero, quem Presbyter ad eum miserat, cum ipse propter infirmitatem decumbens, hoc officio fungi non posset.

107. Porro in veteri Ecclesia Sacerdotes Eucharistiam administrabant, non eam ori inserendo, ut nunc fit, sed tradendo in manus eorum qui communicaturi erant; hoc viros inter & mulieres discrimine, quod viri nuda manu, mulieres vero manu linteolo obvo-

Modus in veteri Ecclesia administrandi Eucharistiam.

luta panem consecratum exciperent. Patet id ex S. Cyrillo, Catech. V. S. Basilio, Epist. ad Casariam Patriciam; S. Augustino, Serm. CCLII. de Tempore. Fas autem erat etiam laicis panem Eucharisticum vel in Ecclesia propriis manibus oriingere & manducare, vel eundem domum deferre, data opportunitate, vel necessitate urgente consumendum, ut ex Tertulliano manifeste colligitur, Lib. II. ad Uxorem, Cap. V. Eandem etiam apud Græcos vigere disciplinam testantur Petrus Arcudius, & Leo Allatius, quæ apud Latinos jam diu justis de causis abrogata est; nec nisi speciali Pii V. Pontificis Maximi permisso, licuit Mariæ Stuartæ Scotorum Reginae in Anglicano carcere Eucharistiam penes se servare, eamque manu propria sumere.

Soli Sacerdotes possunt remittere peccata in Sacramento pœnitentiæ.

108. Conclusio IV. Soli Sacerdotes potestatem habent in Sacramento Pœnitentiæ Fidelibus rite dispositis remittendi peccata. Prob. I. Autoritate Scripturarum. Solis Apostolis, eorumque in Sacerdotio successoribus dixit Christus Joan. Cap. XX. *Accipite Spiritum Sanctum; Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.* Ergo soli Sacerdotes ab Episcopis rite ordinati potestatem habent remittendi peccata. Prob. II. Autoritate Patrum. S. Cyprianus Lib. de Lapsis ait: *Confiteantur singuli, quæso vos dilectissimi, delictum suum, dum . . . remissio facta per Sacerdotes apud Dominum grata est.* S. Ambrosius Lib. I. de Pœnit. Cap. II. potestatem peccata remittendi expendens, *Hoc, inquit, jure vindicat Ecclesia, quæ veros Sacerdotes habet: Hæresis vindicare non potest, quæ Sacerdotes Dei non habet.* S. Joan. Chrysost. Lib. III. de Sacerdotio, Cap. V. asserit, Sacerdotes Evangelicos habere potestatem animas judicandi, quam neque habent Angeli, neque Archangeli, neque terreni principes. S. Innocentius I. Epist. ad Decentium, Cap. VII. *Cæterum de pondere æstimando delictorum, Sacerdotis est judicare, ut attendat ad confessionem pœnitentis, & ad fletus atque lacrymas confitentis: ac tum jubere dimitti, cum viderit congruam*

gruam satisfationem. S. Leo M. Epist. LXII. alias XCI ad Theodorum Foro Juliensem: *Mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, hanc præpositis Ecclesiæ tradidit potestatem, ut & confitentibus pœnitentiæ actionem darent, & eosdem salubri confessione purgatos, ad communionem Sacramentorum per januam reconciliationis admitterent.* S. Augustinus Epist. CCXXVIII. alias CLXXX. ad Honoratum, describens damna, quæ ex fuga Episcoporum & ministrorum imminente persecutione nascuntur, ait: *Si ministri desint, quantum exitium sequitur eos, qui de isto sæculo vel non regenerati exeunt vel ligati? -- Si autem ministri adsint, pro viribus, quas eis Dominus subministrat, omnibus subvenitur: alii baptizantur, alii reconciliantur, nulli Dominici Corporis communi-
one fraudantur.* Prob. III. *Authoritate Tridentini Sess. XIV. Can. X. Siquis dixerit, Sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi & solvendi non habere; aut non solos Sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus & singulis Christi fidelibus esse dictum, Quæcunque ligaveritis super terram &c. Quorum verborum virtute quilibet absolvere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam confessionem; anathema sit.* Prob. IV. ex praxi perpetua Ecclesiæ, cujus testes sunt Euchologia, & Rituales libri tam Latinæ quam Græcæ Ecclesiæ; quoties enim illi dandæ reconciliationis modum & formam præscribunt, nemini præter Sacerdotem ministerium illud attribuunt. Ergo indubitata fide tenendum est, neminem, etiam in casu necessitatis, posse a peccatis absolvere, præter solos Sacerdotes.

109. Conclusio V. Sacræ Ordinationis ministri non sunt laici, neque etiam Presbyteri, ita ut sacrum Presbyteratus & Diaconatus Ordinem, etiam tamquam ministri extraordinarii, aliis legitime ac valide conferre possint; sed soli Episcopi. Conclusio-
nem hanc late probavimus Tractatu III. Articulo IV. Controv. IV. & V.

*S. Ordina-
tionis Mi-
nistri sunt
soli Episco-
pi.*

*Mulieres
sunt jure
divino in-
capaces
Ordinis
sacri sus-
cipiendi,
& gerendi,
ut docent
Scripturæ.*

110. Conclusio VI. Mulieres sunt jure divino incapaces Ordinis sacri sive suscipiendi, sive gerendi. Prob. I. Autoritate Scripturarum. I. Ad Cor. XIV. ait Apostolus: *Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse sicut & lex dicit. Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent; turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia.* Et I. ad Timoth. Cap. II. *Mulier in silentio discat cum omni subjectione: docere autem mulieres non permitto, neque dominari in viros; sed esse in silentio.* Ergo mulieres jure divino sunt incapaces Ordinis sacri tam suscipiendi quam exercendi. P. C. Si mulieres Ordines sacros susciperent, vel exercerent, possent in Ecclesia loqui, verbum vitæ & Evangelii nuntiando; & ratione dignitatis in viros dominarentur. Atqui hoc, teste Apostolo, fieri non potest. Ergo. Atque hæc ratio ostendit, mulieres non tantum majorum, sed etiam minorum Ordinum incapaces esse. I. Quia minores Ordines omnes, quales nunc existunt in Ecclesia, annexam habent aliquam etiam in viros eminentiam in ordine ad Sacrificium Missæ. II. Quia conferuntur ad hoc, ut suscipiens, exercendo illorum munia, præparetur ad Sacerdotium.

Et Patres.

III. Prob. II. Autoritate Patrum. Author Constitutionum Apostolicarum Lib. III. Cap. IX. ait: *An autem Baptizare (ex officio videlicet) ad mulieres pertinet? Notum vobis facimus non mediocri in periculo versari eas, quæ hoc præsumunt: periculosa quippe res est, immo vero illicita & impia. Nam si vir est caput mulieris, & iste fuit electus ad Sacerdotium; nefas est consilium Creatoris intervertere, & relicto principatu ad extremum corpus venire. Quod si præcedentibus non permittimus feminis docere, quo pacto quispiam præter naturam eis fungi Sacerdotio concedet? Tertull. Lib. de velandis Virgin. Cap. VIII. *Non permittitur mulieri in Ecclesia loqui; sed nec docere, nec tingere, nec offerre, nec ullius virilis muneris, nedum Sacerdotalis officii sortem sibi vindicare. Queramus, an aliquid horum Virgini liceat.**

Si

Si Virgini non licet, sed in omnibus subjicitur, & necessitas humilitatis cum muliere censetur, unde illi hoc unum licebit, quod omni fœminæ non licet? S. Epiphan. Hæc. LXXIX. Numquam, ex quo mundus conditus est, Sacerdotio est functa mulier, ac ne Eva quidem ipsa. Si Sacerdotium mulieribus mandatum foret, aut canonicum quidquam præstare eis in Ecclesia liceret; nulli potius quam Mariæ illud in novo Testamento committi Sacerdotis officium debuit; cui tantus honor est habitus, ut gremio sinuque suo Regem omnium ac cœlestem Deum, Deique Filium exciperet. - - Verum longe Deo aliter est visum, ac ne baptizandi quidem potestas est illi facta; cum alioqui ab illa Christus potius tingi, quam a Joanne potuisset. S. Chrysost. Lib. II. de Sacerdotio ait: Quando de Ecclesiæ præfectura agitur, universa quidem muliebris natura functionis istius moli ac magnitudini cedat oportet. Patrum doctrinæ suffragatur antiquissima & constans Ecclesiæ praxis, quæ numquam Ordines sacros suscipi, aut exerceri a fœminis permisit.

Argumenta contraria refutantur.

112. Objicitur I. contra II. Conclusionem, Auctoritas Scripturarum. Scripturæ asserunt omnes Christianos esse Sacerdotes. Ergo functiones sacerdotales conveniunt omnibus Christianis. P. A. 1mo. Epist. I. B. Petri Cap. II. dicitur: *Tamquam vivi lapides superædificamini, domus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias. - - Vos autem genus electum, regale Sacerdotium.* Apocal. Cap. V. *Fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes.* Apocal. Cap. XX. *Erunt Sacerdotes Dei & Christi.* 2do. I. Petri Cap. II. dicitur: *Ut virtutes annuntiatis ejus, qui vos vocavit de tenebris in admirabile lumen suum.* Ergo omnes Christiani possunt ac debent prædicare, quod est præcipuum munus Sacerdotis. 3^{tio}. II. ad Cor. Cap. III. dicitur: *Qui idoneos nos fecit ministros novi Testamenti.* Ergo omnes Christiani sunt Sacerdotes. 4to. juxta Scriptu-

*Scripturæ
verum Sa-
cerdotium
ad omnes
non exten-
dunt.*

ram omnes prophetare possunt, etiam mulieres. Ergo omnes sunt Sacerdotes. P. A. I. ad Cor. Cap. XIV. scribit Apostolus: *Unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet. . . . Potestis enim omnes per singulos prophetare.* Joelis Cap. II. *Prophetabunt filii vestri, & filia vestra.* Act. Cap. XXI. *Huic autem (Philippo) erant quatuor filiae virgines prophetantes.* *Confirm.* Christus est, ut dicitur Psalm. CIX. *Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.* Sed omnes Christiani sunt fratres Christi. Ergo omnes Christiani sunt Sacerdotes R. ad I. D. A. Christianos omnes esse Sacerdotes improprie & metaphoricè, ratione scilicet hostiæ spiritualis, quam Deo per preces & bona opera offerunt, C. A. Vere ac proprie, ratione potestatis Sacerdotalis, consecrandi, absolventi &c. N. A. Scriptura eo modo Christianos omnes vocat Sacerdotes, quo modo eos Reges appellat. Vide dicta Tomo III. Num. 530. Ad II. N. C. B. Petrus non imperat, ut omnes Christiani publice prædicent Verbum Dei; sed primo ut agant gratias Deo, eumque laudent ob collata beneficia: dein ut ipsi bonis operibus annuntient Dei virtutem, ita ut eorum vita sit quædam veluti concio Gentilibus. Ad III. Resp. Apostolum non loqui de omnibus promissæ Christianis, sed de se tantum, Collegisque suis Apostolis. Ad IV. D. A. Prophetare possunt, id est, hymnis & canticis Deum laudare, futuraque prædicere, si illis a Deo revelentur, C. A. Prophetare, id est, concionari & Scripturas interpretari, N. A. & Conseq. Futura prædicere non est proprie munus Sacerdotis; constat enim Davidem, Eliam, Elisæum, Isaiam &c. prophetasse, quamvis non fuerint de Tribu Levi, ac stirpe Sacerdotali. Ad *confirm.* C. M. D. m. Christiani omnes sunt fratres Christi adoptivi, C. m. naturales, N. m. Non eadem est prærogativa fratrum ex adoptione, quæ est fratrum naturalium: immo & inter naturales majori sæpe primogenitus gaudet prærogativa.

113. Objic. II. contra Conclus. III. praxis anti-
 quæ Ecclesiæ. In Concilio Ancyrano A. 314. jux-
 ta versionem Dionysii Exigui Can. II. dicitur: *Diaconi*
similiter qui immolaverunt, honorem quidem habeant:
cessare vero ab omni sacro ministerio, sive a pane, sive a
calice offerendo, vel prædicando. Quod si quidam Episco-
porum conscii sunt laboris eorum, & humilitatis, & man-
suetudinis, & voluerint eis aliquid amplius tribuere, penes
ipsum erit potestas. Arelatense I. A. 314. Can. XV.
ait: De Diaconibus, quos cognovimus multis locis offerre,
placuit minime fieri debere. Laodicenum A. 372. Can.
XXV. Non oportet ministros panem dare, nec calicem be-
nedicere. Vel juxta versionem Dionysii Exigui: Quod
non oporteat Subdiaconos panem dare, vel calicem benedicere.
 Ergo Sæculo IV. hic mos invaluerat, ut non soli
 Sacerdotes, sed & Diaconi, aut omnino etiam Sub-
 diaconi Eucharistiam conficerent. II. Theodoretus
 Lib. I. Hist. Eccles. Cap. XXIII. refert, Frumentium
 laicum, cum esset in India, hortatum fuisse mercata-
 res Christianos, qui eo commeabant, ut more insti-
 tutoque Romano simul convenirent ad divina Myste-
 ria celebranda. Ergo Frumentius in ea erat opinio-
 ne, absente Presbytero Eucharistiam a laicis posse
 confici. III. S. Laurentius Diaconus Sixtum II. Pon-
 tificem, cum is ad martyrium raptaretur, apud S.
 Ambrosium Lib. I. de Officiis, Cap. XLI. his ver-
 bis allocutus est: *Experire certe, utrum idoneum mini-*
strum elegeris, cui commissisti Domini Sanguinis consecra-
tionem. Cui Sacramentorum consummandorum consortium,
huic tui sanguinis consortium negas? IV. Diaconi pri-
 mis Ecclesiæ sæculis præficiantur parochiis regen-
 dis, ut constat ex Epist. XI. S. Cypriani, atque
 ex Canone LXXVII. Eliberitani Concilii. Ergo.
 R. C. A. N. C. Verbum *offerre* non semper significat
 consecrare, sed sæpissime ministrare, porrigere, di-
 stribuere. Illud ipsum autem Sæculo IV. Diaconi facie-
 bant, quod modo agunt; proxime scilicet ad altare
 Sacerdotibus adhærentes, panem illis & vinum de-
 stinatum ad Sacrificium præsentabant, non a se, sed a

Eucharisti-
am posse
a laicis
confici, ne-
que ex pra-
xi Eccl-
sia.

solis Presbyteris Sacramentaliter Deo offerenda, ac consecranda. Canone itaque Ancyrano jubentur Diaconi in persecutione lapsi, a ministerio suo in perpetuum abstinere; Arelatensis autem Canon severe Diaconis prohibet, ne Eucharistiam quasi proprio jure dispensare audeant, absque facultate Episcopi vel Presbyteri. Laodicensus Canon solis Subdiaconis duo ministeria interdicit Diaconis propria, nempe offerre panem, & calicem benedicere. Illa autem oblatio panis, per quam Sacerdoti consecranti panis porrigebatur, & benedictio calicis, per quam in Ecclesia Græca initio Liturgiæ aqua frigida cum vino in calicem, & post consecrationem calida a Diacono infundebatur in modum Crucis, non erat Sacramentalis, ut per se patet, sed ministerialis, ac mera cæremonia. Ad II. N. C. Per *Divina Myseria* intelligi debent orationes, non autem Mîsæ Sacrificium. Rufinus enim, ex quo Theodoretus historiam hanc mutuatus est, Lib. I. Hist. Cap. IX. hæc habet: *Admonuit, ut conventicula per loca singula facerent, ad quæ ritu Romano orationis causa confluerent.* Socrates Lib. I. Hist. Eccles. Cap. XV. Sozomenus Lib. II. Cap. XXIII. Nicephorus Lib. VIII. Cap. XXXV. eandem narrantes historiam, solius orationis meminerunt. Et certe Frumentius Alexandriam reversus a S. Athanasio Episcopum postulavit, quem in Indias mitteret, non alia profecto de causa, quam ut ibi Presbyteros ordinaret. Ad III. Resp. I. in aliquibus editionibus, præcipue Romana, non legi *consecrationem*, sed *dispensationem* Resp. II. *Consecrandi* vox non solum actionem, per quam ex pane & vino fit Corpus & Sanguis Christi; sed etiam actionem quamlibet sacram significat, ad sacrificium pertinentem. Cum igitur Diaconi præsentent Sacerdoti materiam Sacrificii peragendi, & Eucharistiam sub speciebus vini, sive verum Christi sanguinem, qui nostra consecratio & sanctificatio est, olim populo administraverint, mirum non est, quod S. Laurentius commissam sibi fuisse dicat Dominici Sanguinis consecrationem. Ad IV. Resp.

Resp. Diaconos parochiis fuisse prepositos, ut ubi deerant Presbyteri, ea tantum obirent officia, quæ pertinent ad Diaconos, qualia sunt docere, baptizare, Eucharistia a Sacerdotibus confecta fideles reficere; non autem a peccatis absolvere, aut panem & vinum consecrare.

114. Objic. III. *Authoritas Tertulliani, qui Lib. de Exhortatione Castitatis, Cap. VII. ad amicum a secundis nuptiis deterrendum scribit: Vani erimus, si putaverimus quod Sacerdotibus non liceat, laicis licere. Nonne & laici Sacerdotes sumus? Scriptum est, Regnum quoque nos fecit, & Sacerdotes Deo & Patri suo fecit. Differentiam inter ordinem & plebem constituit Ecclesiæ authoritas, & honor per ordinis confessum sanctificatus a Deo. Ubi Ecclesiastici ordinis non est confessus, & offers, & tingis, & Sacerdos es tibi solus.* Ex quo loco tria eruuntur. I. Omnes fideles esse Sacerdotes veros, adeoque potestatem habere Eucharistiam conficiendi. Ex eo enim, quod Ecclesia bigamum non admittat ad verum Sacerdotium, & laici in casu necessitatis possint fungi muniis Sacerdotum, infert Tertullianus, nefas esse laicis ad secundas nuptias convolare. II. Saltem in absentia Sacerdotum licere laicis offerre, sive consecrare. III. Totum discrimen inter plebem & Clerum esse ab authoritate Ecclesiæ, & honore confessus: ex quo sequitur, ubi non adest plurium congregatio, nullum esse discrimen inter plebem & Clerum, omnesque Christianos indiscriminatim esse Sacerdotes. Resp. I. Tertulliani authoritatem, posteaquam is Montanisare cœpit, exigui esse momenti. *De Tertulliano nihil respondeo,* ait B. Hieronymus in Lib. contra Helvidium, *quam Ecclesiæ hominem non fuisse.* Et Vincentius Lirinensis Cap. XXIV. aurei sui Commonitorii: *Consequens error hominis detraxit scriptis probabilibus authoritatem.* Resp. II. perperam hæc ex eo Tertulliani loco inferri. Ac I. quidem Christianos omnes appellat is Sacerdotes, sed latiori quodam sensu, nempe propter spirituale Sacerdotium, quo spiritualis hostia ex fide & pietate Deo

in orationibus ac pietatis operibus offertur. Tale enim ait eſſe Sacerdotium illud, quale regnum. Atqui non exiſtimavit Tertullianus omnes Chriſtianos eſſe veros Reges. Ergo. Illud facile damus adverſariis, Tertullianum verbis luſiſſe in hac materia, ejuſque argumentum pro monogamia nullius roboris eſſe. II. Vox *offerre*, ut alias notavimus, non ſignificat hic conſecrationem, ſed earum rerum oblationem, quæ ex natura ſua non poſtulant veri ac proprie dicti Sacerdotis miniſterium, & quæ a quocunque Chriſtiano, animo fidei & pietatis fieri poſſunt; ac Deo acceptabiles ſunt. III. Juxta Tertullianum diſcrimen inter Clerum & plebem repeti debet tum ab authoritate Eccleſiæ, quia olim a Clero & populo conſecrandi in Miniſtros eligebantur; tum a conſeſſu & honore ordinis, qui ſanctificatur a Deo per conſecrationem & poteſtatem, quæ in Sacramento Ordinis confertur.

*Neque ex
ratione
vincitur.*

115. Objic. IV. Ratio. Ideo poteſt Sacerdos Euchariftiam conſecrare, quia Chriſto conjunctus eſt. Atqui vir probus, quamvis ſit laicus, eſt etiam Chriſto conjunctus, cum vivum ſit ejuſ membrum. Ergo. R. D. M. Quia Chriſto conjunctus eſt per Sacramentalem poteſtatem, & Ordinis characterem, C. M. Per charitatem internamque juſtitiam, N. M. Et ſic diſtincta min. N. C. Potestas Euchariftiæ conficiendæ non ab interna juſtitia & charitate, ſed a characterẽ Sacerdotali absolute dependet, qui etiam in impiis miniſtris indelebilis perſeverat.

Laicos habere poteſtatem abſolvendi perperam inferitur ex Scripturis.

116. Objic. V. contra IV. Concluſ. Authoritas Scripturarum. Illi competit poteſtas abſolvendi a peccatis, qui poteſt alterius confeſſionem excipere. Atqui juxta Scripturam quilibet poteſt alterius confeſſionem excipere, Ergo. P. m. Jacobi Cap. V. dicitur: *Conſitemini alterutrum peccata veſtra.* Ergo quilibet, etiam laicus, habet poteſtatem audiendi confeſſiones, quia hæc verba B. Jacobi ad omnes fideles diriguntur. *Confirm.* In caſu neceſſitatis quilibet poteſt eſſe miniſter Baptiſmi. Ergo etiam Pœnitentiæ.

R. C. A. N. C. Hæc verba immediate referuntur post illa: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesie.* Quare si textus hic de Confessione Sacramentali intelligatur, sensus est, Confessionem faciendam esse non soli Deo, sed hominibus ad hoc deputatis, & absolvendi potestate instructis. Si vero intelligatur de confessione non Sacramentali, sensus est, confessionem posse prudenter fieri aliis, etiam laicis, ad sui demissionem, aut poscendum consilium, vel orationem. Ad *confirm.* C. A. N. C. Ratio disparitatis est voluntas Christi, qui voluit ut quilibet in casu necessitatis baptizare possit, non item a peccatis absolvere. Rationem congruam assignant Theologi, quia major est necessitas baptismi quam pœnitentiæ; siquidem baptismus, extra casum martyrii, parvulis nondum ratione utentibus adeo necessarius est, ut absque illo salutem æternam consequi neutiquam valeant: Sacramentum vero Pœnitentiæ necessarium est solis adultis in peccato mortali constitutis, & contritione perfecta carentibus, quam tamen semper elicere possunt, etiam extra Sacramentum.

117. Dices. Saltem ex illis verbis Joan. Cap. XX. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis &c.* non probatur, solos Sacerdotes esse ministros pœnitentiæ. Ergo. P. A. Ea verba vel dicta sunt solis Apostolis, vel in eorum persona solis Episcopis, vel omnibus fidelibus. Quidquid dicatur, non evincitur solos Sacerdotes esse ministros pœnitentiæ. Ergo. R. N. A. Ad *probat.* N. M. Verba illa dicta non sunt solis Apostolis; Christus enim instituit Sacramentum maxime necessarium, ac semper duraturum, etiam post mortem Apostolorum: non solis Episcopis, qui non nisi paucis hoc Sacramentum conferre possunt, si numerus eorum ineatur, qui salutari hoc remedio indigent: non omnibus fidelibus, quia ministri pœnitentiæ gravissimum exercent iudicium, quod omnibus promiscue committendum non erat. Ergo solis Episcopis & Sacerdotibus ea potestas tradita est, ut antiquissima & constans Ecclesie praxis luculenter ostendit.

Ex S. Augu-
 gustino, &
 S. Cypria-
 no.

118. Objic. VI. *Authoritas Patrum.* S. Augustinus, S. Ambrosius, aliique Patres affirmant, potestatem ligandi ac solvendi bonis omnibus divinitus esse concessam, impiis denegatam. II. S. Cyprianus Epist. XIII. ad Presbyteros & Diaconos Carthaginensis Ecclesiae scribit: *Occurrendum puto Fratribus nostris, ut qui libellos a Martyribus acceperunt, & prerogativa eorum apud Deum adjuvari possunt; si incommodo aliquo, & infirmitatis periculo occupati fuerint, non expectata praesentia nostra, apud Presbyterum quemcunque praesentem, vel si Presbyter repertus non fuerit, & urgere exitus ceperit, apud Diaconum quoque exomologesim facere delicti sui possint; ut manu eis in poenitentiam imposta, veniant ad Dominum cum pace, quam dari Martyres litteris ad nos factis desideraverunt.* Ergo juxta S. Cyprianum Diaconi in casu necessitatis absolvere possunt a peccatis. Resp. ad I. D. A. Affirmant concessam esse bonis omnibus potestatem ligandi & solvendi modo Sacramentali, qui solis Sacerdotibus convenit, quibus in persona Apostolorum dictum est Jo an. Cap. XX. *Accipite Spiritum Sanctum. Quorum remisistis &c.* N. A. Via impetrationis, seu modo impetratorio, qui consistit in gemitibus justorum, & orationibus, C. A. N. C. Ad II. C. A. N. C. S. Cyprianus loco cit. non loquitur de Confessione & reconciliatione Sacramentali, seu de absoluteione a peccatis, sed de absoluteione a censuris & poenis canonicis, vel etiam, si ita velis, de absoluteione a peccatis, sed deprecatoria tantum & caremoniali, non vero Sacramentali. Quare exomologesis nomine, quam lapsi apud Diaconum agere poterant, non designatur Sacramentalis Confessio, sed ultimus solemnus poenitentiae ritus, quo lapsi coram Presbyteris, Diaconis, Viduis & populo sistebantur, humi procumbebant, crimina detestabantur sua, omnium se precibus commendabant, ac tum ad Sacra Myseria accedere permittebantur. Hoc igitur loco non aliud vult S. Cyprianus, quam quod lapsi in persecutione qui libellos a Martyribus acceperant, absente Episcopo &

Pres-

Presbytero, factaque prius delicti sui exomologesi, possint a Diacono altari & Ecclesie reconciliari, & reconciliati Eucharistiam ab eo accipere, urgente nimirum mortis periculo, quamvis publicæ pœnitentiæ tempus nondum explevisent. Neque obstat, quod ibi dicatur: *Ut veniant ad Dominum cum pace.* Hic enim effectus non erat actioni Diaconorum, seu absolutioni ab illis acceptæ adscribendus, sed pietati & fervori pœnitentium, quem vehementissimum fuisse antea acti pœnitentiæ labores, ardensque suscipiendæ Eucharistiæ desiderium abunde ostendebant. Vide plura apud Natalem Alexandrum Dissertat. IV. in Hist. Ecclesiast. Sæculi III.

119. Dices. S. Cyprianus loco cit. idem videtur Diaconis concedere in absentia Episcopi & Presbyterorum, quod Episcopo & Presbytero, cum præsentibus sunt. Ergo Diaconis permisit, ut urgente mortis periculo pœnitentes absolvere queant Sacramentaliter. Resp. I. Reconciliatio & pax, de qua loquitur S. Cyprianus, non erat reconciliatio cum Deo per absolutionem Sacramentalem, sed reconciliatio cum Ecclesia per relaxationem pœnitentiæ solemnis, & participationem Eucharistiæ. Resp. II. Verba S. Doctoris intelligenda esse accommodata ad potestatem utriusque; ut scilicet Diaconus id præstet pœnitentibus, absente Presbytero, quod ex vi sui Ordinis potest, nec non ex vi jurisdictionis sibi ab Episcopis eo in negotio concredita. Constat porro Diaconos a peccatis absolvere peccatorem non posse. Quod cum exploratum semper cunctis fuerit in Ecclesia, inutilem operam ponere noluit S. Cyprianus in explicando enucleatius Diaconorum ministerio in reconciliatone lapsorum.

120. Objic. VII. Autoritas Juris Canonici. *Ca-* *Ex jure
Canonico
60.*
*pit. Speres, Extra, de furtis dicitur: Si comprehensi
aut vulnerati (fures) Presbytero vel Diacono confessi fue-*
rint, Communionem eis non negamus. Resp. I. in Capi-
 tulum illud perperam irrepsisse hanc vocem, *vel Dia-*
cono. Canon enim XXXI. Concilii Triburiensis,

ex quo desumptum est hoc Capitulum, sic habet: Si autem ille fur vel latro vulneratus elabatur, & expectatione mortis desperatus putatur, atque reconciliari se *Mysteriis Sacrosanctis, habitu corporis, & voluntate pia mentis deprecatur, Deoque & Sacerdoti, comite vita, emendationem morum & actuum confitetur, Communionis gratiam non negamus tribuendam.* Resp. II. Conclusioni nostræ Capitulum illud non adversari; Diacono enim verbis illis tantummodo datur potestas fuit Eucharistiam porrigendi, inter furandum lethaliter vulnerato, modo is sufficientia dederit doloris signa; quale censetur esse, si is distincte ac singillatim, vel etiam in genere peccata sua confiteatur.

Aut ex S. Thomæ. 121. Objic. VIII. Autoritas S. Thomæ, qui in IV. Sentent. Distinct. XVII. Quæst. III. Artic. III. ad II. ait: *Minister Pœnitentiæ, cui confessio est facienda ex officio, est Sacerdos; sed in necessitate etiam laicus vicem Sacerdotis supplet, ut ei confessio fieri possit.* Ergo juxta S. Thomam non solus Sacerdos est minister Sacramenti Pœnitentiæ. R. N. C. Sensit quidem B. Thomas, quamvis in hoc deserendus sit, hominem lethalis peccati sibi conscius, & in articulo mortis constitutum, teneri ad confessionem laico faciendam, si desit copia Sacerdotis; at numquam sensit, confessionem laico factam, aut alteri cuicumque non Sacerdoti, quantumvis urgente necessitate, vere Sacramentalem esse: immo contrarium diserte docuit in IV. Sentent. Dist. XX. Quæst. unica Artic. I. Quæst. II. ad III. *Ille qui laico confitetur, quamvis impleat quod ex parte sua est de Sacramentali confessione, tamen Sacramentalem absolutionem non consequitur.* Et in Supplemento, Quæst. VIII. Artic. II. ad I. *Quando necessitas imminet, debet facere pœnitens quod ex parte sua est, scilicet contēri & confiteri cui potest: qui quamvis Sacramentum perficere non possit, ut faciat id quod ex parte Sacerdotis est, absolutionem scilicet, defectum tamen Sacerdotis Summus Sacerdos supplet. Nihilominus confessio ex defectu Sacerdotis laico facta, Sacramentalis est quodammodo: quamvis*

vis non fit Sacramentum perfectum, quia deest ei quod est ex parte Sacerdotis.

122. Objic. IX. contra VI. Conclusionem, Capacitas sacræ jurisdictionis. Mulieres capaces sunt Jurisdictionis Ecclesiasticæ. Ergo nulla datur ratio, cur præesse nequeant in Ecclesia. P. A. Capit. *Dilecta*, Extra, de Majorit. & obed. Honorius III. de Abbatissa Quedlinburgensi agens, scribit: *Quod cum ipsa plerumque Canonicos suos, & Clericos suæ jurisdictioni subjectos, propter inobedientias & culpas eorum, officio beneficioque suspendat; iidem confisi ex eo, quod eadem Abbatissa eos excommunicare non potest, suspensionem hujusmodi non observant, propter quod ipsorum excessus remanent incorrecti.* Ergo Abbatissa illa suspendendo Clericos suos ab officio & beneficio, exercebat Jurisdictionem Ecclesiasticam. II. In Canonibus antiquorum Conciliorum frequens occurrit mentio Episcoporum & Presbyterarum. Ergo. R. N. A. Ad *probat.* C. A. N. C. Abbatissa Quedlinburgensis Clericos suæ jurisdictioni subjectos officio beneficioque suspendens, nullam exercuit potestatem clavium, aut jurisdictionem Ecclesiasticam strictè dictam. Suspendio enim hoc loco nullam importat censuram Ecclesiasticam, sed lato modo accipitur pro simplici quadam prohibitione facti potius quam juris, qua Presbyteris prohibuit in Capellis Monasterio subjectis ad tempus deservire. Hinc Honorius III. mandavit Abbati cuidam, ut censura Ecclesiastica Canonicos & Clericos Abbatissæ subjectos compellat ad obedientiam debitam eadem Abbatissæ præstandam, & salubria ipsius monita ac mandata observanda. Ad II. Resp. per Episcopam & Presbyteram denotari uxorem illius, qui post contractum legitime matrimonium, superstite & consentiente conjuge, ordinatus erat in Episcopum vel Presbyterum, interdicto graviter in posterum matrimonii usu.

*Mulieres
sacræ ju-
risdictio-
nis capa-
ces esse, non
que ex
Pontificibus.*

123. Objic. X. Officium & Ordinatio Diaconissarum. Ab ipsis jam Apostolorum temporibus per plura sæcula Diaconatus Ordo collatus fuit fœminis. Er-

*Neque enim
officio.*

go fœminæ sunt capaces Ordinis sacri. P. A. Apostolus ad Rom. Cap. XVI. scribit: *Commendo autem vobis Phœben sororem nostram, quæ est in ministerio Ecclesiæ.* Diaconissarum meminerunt Tertullianus, aliique authores antiquissimi, Nicænum I. Concilium, Chalcedonense, ipsæque etiam Leges Cæsareæ Valentiniani, Theodosii, Justiniani &c. quæ ministras Ecclesiæ Diaconas, seu Diaconissas vocant. R. N. A. Ad *probat.* N. C. Equidem jam ab ipsis Apostolorum temporibus constitutæ fuerunt fœminæ aliquæ, ut plurimum viduæ, unius viri uxores, ætate graves, aut certe morum gravitate defectum ætatis supplentes, vel etiam Virgines sanctitate & senio venerabiles, quæ Diaconissæ vocabantur, non ut Altari deservirent, quæ est propria functio Diaconatus; sed ut erga cæteras mulieres religiosa charitatis officia exercerent, & ad varia Ecclesiæ ministeria obeunda. Exponebant illæ rusticis & imperitis mulieribus Fidei Catholicæ principia, & ritus ad baptismum accommodatos: assistebant baptismo mulierum, hasque in detrahendis vestibus adjuvabant, ac oleo reliquum corpus ungebant, postquam Diaconus unxisset frontem. Communem cum Diaconis gerebant curam circa viduas pauperes, quæ etiam illis obedire jubebantur: mulieribus designabant locum in Ecclesia: explorabant integritatem Virginum Deo sacratarum, si hæ forte in suspicionem criminis venissent: suppellectilem sacram, præsertim in Monialium cœnobiis, commissam suæ curæ habebant: visitabant fœminas ægotantes, iisque ministrabant: adhibebantur in deferendis Episcopi mandatis ad fœminas, ad quas Diaconi propter offendiculum Ethnicorum mitti non poterant. Testem horum officiorum habemus S. Epiphanium Hær. LXXIX. *Quamquam Diaconissarum in Ecclesia ordo sit; non tamen ad Sacerdotii functionem, aut ullam hujusmodi administrationem institutus est; sed ut muliebris sexus honestati consulatur, sive ut baptismi tempore adsit, sive ut cum nudandum est mulieris corpus, interveniat: ne virorum, qui Sacris operantur, aspectui sit exposita, sed a sola Diaconissa*
videa-

videatur, quæ Sacerdotis mandatò, mulieris iuram agit. Author etiam Constitutionum Apostolicarum Lib. VIII. Cap. XXVIII. scribit: *Diaconissa non benedicit, neque facit aliquid eorum, quæ Presbyteri aut Diaconi faciunt; nisi quod januas custodit, & Presbyteris ministrat, cum mulieres baptizantur, ad decus & honestatem servandam.* Cæterum cum successu temporis pleraque officia, ad quæ ordinabantur Diaconissæ, non amplius indigerent mulierum ministerio, ipsæque etiam viduæ ad ea destinatæ pristinam vitæ integritatem non servarent, in Galliis quidem Canonico Episcoporum decreto extirpatæ sunt, ut patet ex Can. XXV. Arausicani I. A. 441. Et Can. XXI. Epæonensis A. 517. Et Can. XVIII. Aurelianensis II. A. 533. &c. in aliis vero Latine Ecclesiæ provinciis X. aut XI. Sæculo, ac paulo post etiam apud Græcos, aliosque populos Orientales, præterquam apud Nestorianos Syros, desuetudine sunt abrogatæ. Vide Joannem Pinium Bollandi Continuatore in Tractatu præliminari de Diaconissis ad Acta Sanctorum Tomi I. Septembris.

124. Dices I. Consecratio Diaconissarum vere fuit Sacramentalis. Ergo. P. A. Summa intercessit similitudo inter Diaconorum & Diaconissarum inaugurationem; utraque enim ordinatio *Xεπορωεα*, seu impositio manuum apud Græcos dicebatur: ad altare utraque, & quidem ab Episcopo celebrabatur: in utraque imponebatur manus ab Episcopo: in utraque collo apponebatur stola: in altari tum ordinatus, tum ordinata Eucharistiam recipiebant: utrique calix sanguine Christi plenus, ut ex eo degustarent, in manus tradebatur. Episcopus præterea ordinans Diaconum, vel Diaconissam, eadem formula utebatur, mutato tantum ob sexus differentiam genere: *Divina gratia, quæ semper infirma curat, & ea quæ desunt, supplet, promovet N in Diaconissam. Oremus pro ea, ut veniat super eam gratia Sanctissimi Spiritus.* Ergo si consecratio Diaconi fuit Sacramentalis, dicendum pariter erit, consecrationem Diaconissæ fuisse vere Sacramen-

*Aut ordinatione
Diaconissarum
vincitur.*

talem. P. C. Ubi duo ritus occurrunt per omnia æquales & similes, idem ferendum est de utroque iudicium. Ergo cum inauguratio Diaconorum & Diaconissarum saltem in Ecclesia Græca fuerit omnino æqualis; idem de utraque sentiendum est. R. N. A. Ad *probat.* C. A. N. C. Ad hujus *probat.* D. A. Si præter ritum externum æqualis sit effectus, æquale officium, & persona æque apta, C. A. Secus, N. A. & Conseq. Veri & proprie dicti Sacramenti natura non pendet ab externo tantum ritu; sed debet præterea ex effectu, subjecto, & officio æstimari: quorum aliquod si cum genuina Sacramenti Evangelici notione constare non possit, a ritu exteriori petita argumentatio frustra erit. Quemadmodum itaque reconciliatoria consecratio, qua olim redeuntes ab hæresi aut schismate in gradus suos restituebantur, non fuit veri nominis Sacramentum, tum quia Ordinationis indelebilis est character; tum quia reconciliatio hæc, licet facie tenus Ordinationi prius acceptæ simillima, effectum Sacramentalem ex se non habebat: sic etiam Ordinatio Diaconissarum, exteriori licet apparatu Diaconorum consecrationi æqualis, efficacia longe diversa fuit; tum propter impedimentum subjecti, mulieris scilicet, quæ jure divino est incapax ad Ordines sacros suscipiendos & exercendos: tum propter defectum virtutis, quam ritus externus non habet, nisi quatenus subjecto idoneo applicatur: tum denique ratione officii, quod Diaconissis longe diversum ab officio Diaconorum imponebatur; Diaconi enim ordinatione sua in partem Sacerdotii veniunt, & promouentur ad Hierarchicas functiones: Diaconissis nihil præter ministerium charitatis committebatur. Si quaras cur Ordinatio Diaconissarum ex Ecclesiæ præscripto collata fuerit cum omnibus Sacramentalis Ordinationis cæremoniis, quamvis pro Sacramento non haberetur, Resp. id eo ex capite factum esse, ut Diaconissæ a cæteris fæminis speciali benedictione distinguerentur, utque externo hoc apparatu admonerentur, non debere se in posterum negligere suscepti officii

officii partes, nec animum ad nuptias & sæcularia negotia revocare. Vide Renatum Le Drouven de Re Sacramentaria, Lib. VIII. Quæst. VIII. Paragr. II.

125. Dices II. Chalcedonense Can. XV. statuit, *Diaconissam non ordinandam esse ante annum quadragesimum, & hanc cum summo libramine. Si vero suscipiens manus impositionem, & aliquamdiu temporis in ministerio permanens, semetipsam tradat nuptiis, gratiæ Dei contumeliam faciens, anathematizetur hujusmodi cum eo, qui eidem copulatur.* Ergo ex mente Patrum Chalcedonensium hæc manus impositio non erat cæremonialis, sed omnino Sacramentalis, & characterem animæ infigens. Resp. N. C. Diaconissæ enim, sive Viduæ sive Virgines fuerint ante suam inaugurationem, se ipsas tunc, quando manus illis ab Episcopo imponebatur, voto perpetuæ continentiæ obligabant. Quare merito, quæ fidem Deo datam fregerant, jubentur excommunicari.

CONTROVERSIA VI.

AN INTENTIO MINISTRI SIT NECESSARIA AD
PERFICIENDUM SACRAMENTUM?

CONTRA LUTHERUM.

126. *Intentio* Ministri Sacramentorum est actus voluntatis, quo Minister vult facere Sacramentum, sive illud quod Christus instituit, & usurpat Ecclesia. Dividitur hæc generatim in directam & reflexam. *Intentio directa* est, qua minister vult facere quod facit Ecclesia, adeo ut immediatum illius intentionis objectum sit facere illud ipsum, quod Christus instituit, & usurpat Ecclesia. *Reflexa* est, qua quis vult ritum illum administrare ut est Sacramentum, reflectens se super administrationem directe jam intentam. *Directa* alia est operis, alia finis. *Intentio finis* est, qua quis intendit effectum, sive sanctificationem per Sacramenta, sive propriam si suscipiat, sive alienam si ea administret. *Intentio operis* est, qua quis intendit ipsam ritum, seu cæremoniam ab Ecclesia frequen-

Quid &
quotuplex
sit inten-
tio?

quentatam, quin cogitet de virtute aut efficacia Sacramenti, quod forsitan pro commentitio aut superstitioso habet. Intentio operis duplex est, interior & exterior. *Exterior* ea dicitur, per quam minister exterius, & quidem serio, atque in debitis circumstantiis externum Ecclesie opus perficit, tametsi intus & in animo statuatur illud non perficere, sed tantum fingere ac simulare. *Interior* ea vocatur, per quam minister non tantum serio exterius, sed etiam intus & in animo vult simpliciter ac generatim facere quod facit Ecclesia; quidquid tandem ille sentiat de Sacramento, vel ejus effectu ac fine, & de Ecclesia ipsa.

127. Intentio interior subdivitur I. in actualem, virtualem, habitualem & interpretativam. *Actualis* intentio est, qua quis actu vult conficere Sacramentum: neque ad hanc requiritur, ut ore aut corde dicamus, *volo nunc hoc agere*; sed id unum exigitur, ut homo sit præsens animo, & attente faciat quod facit. *Virtualis* dicitur, cum actualis intentio in præsenti non adest, ob aliquam mentis evagationem; paulo ante tamen adfuit, & in virtute illius fit operatio. *Habitualis* est, quæ aliquando extitit in se ipsa, & non fuit revocata per actum contrarium; hic & nunc tamen, quando ponitur actio Sacramentalis, neque amplius existit in se ipsa, neque in sua virtute aut effectu. *Interpretativa* est illa, quæ numquam quidem extitit; præsumi tamen potest existere, vel esse extitura, modo operans ad circumstantias talis actionis adverteret.

128. Subdivitur II. in absolutam & conditionatam. *Absoluta* intentio est voluntas absoluta, qua simpliciter, & sine modificatione quis vult conficere Sacramentum. *Conditionata* est, qua quis vult illud conficere sub conditione tantum. Porro conditio duplex esse potest, intrinseca seu inexistens, & extranea seu impertinens. *Intrinseca* dicitur, cujus purificatio per se requiritur ad valorem Sacramenti, v. g. *Si es rito dispositus, vel, si habeo potestatem, absolvo te. Si es animus mal*

mal rationale, te baptizo. Atque hæ conditiones ex natura rei subintelliguntur. *Extranea* est, quæ per se non pertinet ad valorem Sacramenti, sed a ministro arbitrarie apponitur. v. g. *Baptizo te, si sol luceat.*

129. Requiritur in Ministro Sacramentorum intentionem aliquam saltem confusam & implicitam faciendi quod facit Ecclesia, nullus Sectariorum ante Lutherum umquam negavit. Hic itaque omnium primus, quod sola fide impium justificari assereret, per quam certo credit remissa sibi esse peccata; neque alias esse velit Sacramentorum partes in justificationis negotio, quam ut fidem velut signa vacua excitent, docuit Sacramentum omnino valide percipi, si res & verba adsint, etiamsi minister ioco & irrisorie, ficto & mendaciter actionem illam Sacramentalem peragat. Lib. de Captiv. Babyl. scribit Lutherus: *Non dubitem, si quis in nomine Domini suscipiat, etiamsi impius minister non det in nomine Domini, vere baptizatum esse in nomine Domini: non enim in conferentis tantum, quantum in suscipientis fide, vel usu sita est virtus Baptismi, sicuti legitur exemplum de quodam Mimo per iocum baptizato.* Et in Articulo XII. inter proscriptos a Leone X. *Si per impossibile confessus non esset contritus, aut Sacerdos non serio, sed ioco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissime absolutus est.* Lutheri sententiam temperare ac emollire videntur Calvinus, Kemnitius, aliique Protestantici Scriptores, dum asserunt, quod a nobis ultro conceditur, necessariam non esse intentionem effectus Sacramenti, sed tantum ritus Sacramentalis, quem minister intus & in animo vult facere. Verum temperatione ista vel fucum Catholicis faciunt, vel a principiis suis manifeste recedunt. Cum enim doceant Sacramenta justificare, quatenus representando promissiones Christi excitant fidem in suscipientibus, atque independenter ab ulla ministri intentione illam vim ipsis inditam putent ex Christi institutione, quacunque intentione administrantur, serio vel ludicro, nihil refert; quia ad excitandam fidem,

Error Lutheri ac Protestantium.

dem, quæ sola juxta ipsos justificat, apta esse non desinunt.

*Intentio-
nem serio
faciendi
quod facit
Ecclesia,
necessa-
riam esse
in ministro
Sacramen-
torum do-
cent Ponti-
fices &
Concilia.*

130. Conclusio. Minister numquam conficit valide Sacramentum, si nullo modo intendat facere quod facit Ecclesia; aut non nisi mimice & ioculariter faciat quod facit Ecclesia. Prob. Conclusio hæc dogmatica I. Autoritate Pontificum & Conciliorum. Martinus V. Constitutione, quæ legitur ad calcem Concilii Constantiensis, inter articulos, de quibus jubet suspectos in fide interrogari, hunc recenset: *Utrum credat, quod malus Sacerdos cum debita materia & forma, & cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, vere absolvat, vere baptizet, & vere conficiat alia Sacramenta?* Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tamquam materia, verbis tamquam forma, & persona Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia; quorum si aliquod desit, non perficitur Sacramentum.* Tridentinum Sess. VII. Can. XI. *Siquis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia; anathema sit.* Et Sess. XIV. Can. IX. *Siquis dixerit, Absolutionem Sacramentalem Sacerdotis non esse actum judiciale, sed nudum ministerium pronuntiandi & declarandi, remissa esse peccata confitentis; modo tantum credit se esse absolutum; aut Sacerdos non serio, sed ioco absolvat; aut dixerit non requiri confessionem pœnitentis - - anathema sit.*

*Ab ratione
Theologica
ostenditur.*

131. Prob. II. Ratione Theologica. Prima ratio fundatur in ipsis Scripturis. Ministri Sacramentorum sunt ministri Christi, juxta illud I. ad Cor. Cap. IV. *Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.* Ergo illud animo intendant necesse est, quod Christus instituit, aut facit Ecclesia. Ergo si illud non nisi mimice & ioculariter faciant, Sacramentum non erit validum. *Confirm. a pari.* Ille non censetur agere Legatum Principis, qui histrionico vestitu, aut crapulam exhalans, non
nisi

nisi ioculariter & mimice de pace aut bello paciscitur: neque iudicis illius sententia habetur valida quam ludicro modo, aut in caupona media inter pocula tulit. Ergo multo minus Sacramenta, quæ Religionis nostræ sunt mysteria sacratissima; erunt valida, si quidem illa non nisi mimice, & absque intentione debita administrantur. II. Christus, Sacramentorum novæ legis author & institutor, eorundem administrationem esse voluit actionem humanam: actio autem humana esse non potest, nisi sit libera; nec libera, nisi fiat ex rationis iudicio, & cum intentione voluntatis. III. Actio Sacramentalis est ex se indifferens, & potest ad varios fines referri: infans quippe v. g. potest aqua ablui vel ad munditiam corporis, vel ad sanitatem. Ergo ut ablutio sit Sacramentalis, necesse est ut ad finem baptismi determinetur per intentionem abluentis.

132. Quæres I. An præter intentionem serio peragendi ritum externum, requiratur etiam interna ministri intentio, qua is velit non fingere ac simulare, sed vere ac serio facere simpliciter ac generatim saltem id quod facit Ecclesia? Resp. cum communissima Theologorum affirmative contra Scribonium, Natalem Alexandrum, Le Drouven, Ivenin, paucosque alios recentiores. Prob. assertio I. Autoritate Alexandri VIII. qui A. 1690. die VII. Decembris, inter complures alias propositiones hanc numero XXVIII. proscripsit: *Valet Baptismus collatus a ministro, qui omnem ritum externum formamque baptizandi observat, intus vero in corde suo apud se resolvit, non intendo quod facit Ecclesia.* Ergo præter externam intentionem requiritur etiam interior, qua minister velit non fingere & simulare, sed generatim saltem ac confuse facere quod facit Ecclesia. Replicant adversarii, Alexandrum VIII. censuram tulisse in Lutheri errorem, qui a nonnullis male feriat in Begio recudebatur. At nullo fundamento hæc dicuntur; Lutheri enim error satis a Tridentino protritit fuerat, nullusque Catholicorum ostendi potest, qui errorem illum sive in

Ex parte ministri requiritur interna intentio, qua velit non fingere & simulare, sed vere ac serio facere quod facit Ecclesia.

Belgio, sive alibi recudere ausus fuerit. Ipse Benedictus XIV. seu Prosper Lambertinus, Lib. VII. de Synodo, Cap. IV. Num. VIII. asserit, negari non posse, grave vulnus præfata opinioni inflictum fuisse Alexandrino hoc decreto. Immo cum sub ejusdem Benedicti XIV. Pontificatu propugnata fuisset Romæ in publica disputatione novitia hæc opinio, autoritate Romanorum Præsidum adactus fuit supremæ laureæ Theologicæ Candidatus, ut in ipso actu eam prius retractaret.

133. Prob. II. Ratione Theologica. Juxta Florentinum & Tridentinum ad veritatem Sacramenti præter materiam & formam requiritur etiam intentio ministri, qua is intendat & velit facere quod facit Ecclesia. Atqui hæc intentio stare non potest cum fictione etiam solum interna. Ergo cum fictione etiam solum interna stare non potest veritas Sacramenti. P. m. Intentio faciendi quod facit Ecclesia stare non potest cum fictione externa & manifesta. Ergo nec cum interna & occulta. P. C. Quoad intentionem faciendi quod facit Ecclesia, nullum plane discrimen est inter irrisorem manifestum & occultum; uterque enim efficaciter intendit ritum externum ponere, materialiter nimirum, cum uterque illum reipsa ponat: neuter vero intendit per hunc ritum facere quod facit Ecclesia, cum uterque in animo statuatur, Nolo facere quod facit Ecclesia. Ergo quoad intentionem faciendi quod facit Ecclesia, nullum inter irrisorem occultum & manifestum intercedit discrimen; sed illi in eo tantum inter se differunt, quod alter fictionem suam exterius manifestet, alter vero eam intra animum retineat. Idem ferme argumentum paulo aliter proponi potest. Qui in corde suo ita statuit, *Nolo baptizare, nolo absolvere*, statuit quoque in corde suo simulare externo ritu quod facit Ecclesia. Atqui qui statuit simulare quod facit Ecclesia, non habet intentionem istud serio agendi. Ergo qui in corde suo decernit, *Nolo baptizare, nolo absolvere*, non habet intentionem serio agendi. Sed qui non habet inten-

intentionem serio agendi, juxta Tridentinum valide non conficit Sacramentum. Ergo.

134. Equidem sententia negans communiter tribuitur Ambrosio Catharino Archiepiscopo Compsano, & Alphonso Salmeronio in Tridentino Concilio Theologo Pontificio. Verum ut observant Vasquius in III. Part. S. Thomæ, Disput. 138. Cap. II. & Tournely in Prælect. Theol. de Sacram. in genere, Quæst. VII. Art. I. nusquam Catharinus rejecit intentionem internam operis externi Ecclesiæ, quasi vero minister non intendens interius facere ritum Christi & Ecclesiæ, validum conficeret Sacramentum; sed tantummodo intentionem finis, seu effectus Sacramenti, aut ritus externi sub formali ratione Sacramenti necessariam esse negavit. Unde iocus ille & irrisio ministri, de qua loquitur Catharinus, non ipsam spectat Sacramenti substantiam, & ipsam ritum externum Ecclesiæ, quem minister etiam interius & in animo suo vult serio celebrare; sed spectat solummodo vel effectum & finem, vel formalem rationem Sacramenti. Patet id ex ipso Catharini libello de Intentione ministri, in quo ita scribit: *Non alia intentio ministri requiritur, nisi ut intendat exterius facere quod facit Ecclesia, quamvis ipse neque credat esse Ecclesiam, neque ullum baptismi spirituale effectum.* Eadem quoque mens fuisse videtur Salmeronis, quæ Catharini; inter decem enim quas exponit opinionis suæ rationes, octava hæc est: *Si ad essentiam Sacramenti facit ministri intentio, quomodo aut hæreticus, aut Judæus, aut paganus validum & verum baptismi Sacramentum ministrare possunt? Nam illorum permulti aut baptismum, aut ejus effectum pernegant.*

135. Quæres II. An ad valorem Sacramenti requiratur, ut minister intendat facere vel effectum Sacramenti, vel ritum Ecclesiæ formaliter ut Sacramentum est, vel etiam facere quod facit Ecclesia Catholica & Romana? Resp. negative; sufficit enim si simpliciter & generatim velit facere quod facit Ecclesia, quæcunque tandem sit ministri de Ecclesia, & de

Ad essentiam Sacramenti non requiritur, ut minister velit facere Sacramentum quæ Sacramentum

Sacra-

Sacramento, ejusque effectu sententia. Prob. assertio I. Autoritate S. Augustini Epist. XCVIII. alias XXIII. ad Bonifacium: *Nec illud te moveat, quod quidam non ea fide ad Baptismum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia spiritali ad vitam regenerentur æternam, sed quod eos putant hoc remedio temporalem retinere vel recipere sanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos necessaria ministeria, & verba Sacramentorum, sine quibus consecrari parvulus non potest.* Prob. II. ex constanti Ecclesiæ praxi, quæ ratum habuit Baptismum a Judæis collatum, ut patet ex Rescripto Nicolai I. ad Consulta Bulgarorum, ab Arianis, Pelagianis, Donatistis, aliisque hæreticis, immo & ab infidelibus, modo ab illis debita materia & forma fuissent adhibitæ. Atqui Judæi & Infideles, qui execrabantur Religionem Christianam, intentionem certe non habuerunt ritum illum peragendi ut formaliter Sacramentalem: neque hæretici illi intenderunt facere quod facit Ecclesia Romana, quam a Christo turpiter defecisse inverecunde criminabantur. Prob. III. Ratione Theologica. Minister Sacramentorum non privatam, sed publicam sustinet Christi & Ecclesiæ personam; nec suo, sed Ecclesiæ nomine agens, privata sua intentione falsa & erronea, opus Dei quod tractat, inficere non potest; virtus enim Sacramentorum dependet a solo Christo, & Sacramenta agunt per modum agentium naturalium. Necessesse igitur non est, ut hæreticus baptizans velit facere, quod facit Ecclesia Catholica & Romana; sed satis est si velit generatim facere quod vera Ecclesia facit, quamcumque demum ille in mente habeat, v. g. Arianam, Donatisticam, aut aliam. Ratio est, quia qui intendit facere quod facit Ecclesia Ariana aut Donatistica, ille generatim facere intendit, quod facit vera Christi Ecclesia, licet erronee credat Arianam aut Donatisticam Ecclesiam veram & orthodoxam esse; qui error privatus non destruit veritatem generalis intentionis faciendi quod Ecclesia Christi facit,

facit, adeoque neque destruit veritatem Sacramenti. Si tamen minister hæreticus, v. g. Arianus valorem Sacramenti alligaret suo errori, v. g. dicendo: Volo conficere Sacramentum Baptismi, sed non aliter, quam si verum sit iudicium meum privatum, quod Ecclesia Ariana sit vera Christi Ecclesia, Sacramentum esset nullum; quia confertur sub conditione, quæ numquam impleta est, nec implebitur.

136. Quæres III. Quanam intentio interior ex parte ministri requiratur, ut is Sacramentum valide conficiat? Resp. Intentio actualis faciendi Sacramentum, quamvis sit optima & omnibus suadenda, non tamen requiritur ad valorem: habitualis, multoque minus interpretativa non sufficiunt: virtualis & requiritur. & sufficit. Prima pars assertionis prob. I. negative, quia necessitas actualis intentionis evinci nequit. II. Positive, tum ex communissimo consensu, tum etiam ex eo, quia sapissime illa non est in nostra potestate morali, cum plerumque, præsertim in diuturna administratione Sacramenti Pœnitentiæ, moraliter impossibile sit ita evitare omnes animi distractiones, quibus actualis intentio non impediatur. Igitur si hæc intentio requiretetur, foret moraliter necessarium, ut Sacramenta sæpe administrarentur invalide, horumque valor sapissime dubius redderetur. At vero nemo sanus sibi persuadere potest, Christum ita instituisse Sacramenta, ut ea exinde sequerentur incommoda, quæ spectata humana imbecillitate sapissime essent eventura. Prob. etiam altera pars assertionis. Ad valorem Sacramenti requiritur intentio efficax seu talis, quæ vel per se ipsam, vel per aliquid sui influat in actionem Sacramentalem, & illam determinet ad rationem Sacramenti. Atqui intentio habitualis, quæ etiam dari potest in ebrio, amento, aut dormiente, talis non est. Ergo. Neque obest assertioni nostræ S. Thomas in III. Parte, Quæst. LXIV. Artic. VIII. ad III. docens, sufficere intentionem habitualem ad valorem Sacramenti. Ut enim ex contextu manifestum est, S. Doctor nomine intentio-

*Quanam
intentio in
Ministro
requiratur
ad valorem
Sacramen-
ti?*

nis habitualis intelligit virtualementem in sensu a nobis superius explicato. Quod de habituali, multo magis de interpretativa dicendum est; quia ea intentio cum neque existat de presenti, nec umquam physice extiterit, non est intentio efficax, sed intentionis praesumptio. Tertia pars assertionis probatur ex antea dictis. Cum enim aliqua interior intentio requiratur, actualis vero non sit necessaria, habitualis autem & interpretativa non sufficiant, virtualis & requiritur, & sufficit.

*An minister
per vali-
dum confi-
ciat Sacra-
mentum,
quando
duas habet
intentiones,
quarum una
repugnat
valori Sa-
cramenti?*

137. Quæres IV. An minister verum Sacramentum conficiat, quando duas habet intentiones, quarum una valori Sacramenti repugnat? Resp. a tali ministro verum tunc confici Sacramentum, quando intentioni, quæ repugnat valori Sacramenti, prævalet opposita, eique derogat. Tunc enim intentio valori Sacramenti repugnans, est mera velleitas, vel mera circa perfectionem Sacramenti displicentia, quæcum stat voluntas absoluta & efficax illud conferendi. Quod si vero ambæ intentiones sint æquales, tunc minister nihil efficit, quia æqualiter vult facere & non facere Sacramentum: qui autem æqualiter vult & non vult facere Sacramentum, non vult efficaciter illud facere. Porro ex duabus ministri intentionibus simul existentibus illa prævalet, quæ est appetitive major: intentio autem appetitive major dicitur ea, quæ simpliciter, absolute, & quantum est ex parte voluntatis, efficaciter vult suum objectum, sive hoc possit stare cum objecto alterius intentionis, sive non. Intentio appetitive minor est illa, quæ objectum suum non vult absolute, sed sub aliqua conditione tacita vel expressa, si nimirum objectum stare possit cum objecto alterius intentionis.

*An inten-
tio condi-
tionata
sufficiat ad
valorem
Sacramen-
ti?*

138. Quæres V. An intentio conditionata sufficiat ad valorem Sacramenti? Resp. Si conditio sit de presenti, vel de præterito, & re ipsa sit jam impleta antequam absolvatur actio Sacramentalis, validum conficitur Sacramentum: si vero conditio sit de futuro, suspendens valorem Sacramenti usque ad even-
tum

tum conditionis, nullum conficitur Sacramentum, excepto tamen matrimonio. Ratio assercionis est, quia in primo casu voluntas conditionata per purificationem conditionis, antequam absolvatur actio Sacramentalis, transit in absolutam: voluntas autem & intentio absoluta sufficit ad valorem Sacramenti. Contra vero in posteriori casu, quando minister materiam & formam complete ponit, non habet absolutam voluntatem conficiendi Sacramentum; quia conditio illa de futuro nondum est purificata, ideoque intentio illa nondum moraliter & æquivalenter transiit in absolutam. Ergo cum formæ Sacramentorum sensum habeant de præsentibus, v. g. *Ego te baptizo. Ego te absolvo*, nullum in tali casu conficitur Sacramentum. Neque postea valere poterit Sacramentum, quando non dabitur amplius illius materia & forma; Sacramentum enim fieri non potest, nisi materia & forma præsentibus, quas actu applicat minister cum absoluta intentione saltem faciendi quod facit Ecclesia. Aliter de Matrimonio loquendum est, quod sequitur naturam contractus.

139. Quæres VI. An aliquando forma conditionalis sit adhibenda? Resp. in collatione Sacramentorum formam conditionalem, ut Rituales libri præscribunt, usurpandam esse in legitimo tantum & prudenti dubio de veritate Sacramenti, si nimirum præmissa quantum fieri potest diligenti indagatione, rei veritas innotescere non possit. Ratio est, quia dignitas Sacramentorum exigit, ut non exponantur inutili iterationi; quod periculum removetur, adhibita forma conditionali. Porro assercio hæc intelligenda est de conditione intrinseca & inexistente, non tantum in administratione eorum Sacramentorum, quæ characterem imprimunt, sed etiam aliorum, præcipue Pœnitentiæ.

140. Quæres VII. Quid de formæ conditionalis antiquitate sentiendum sit? Resp. ante VIII. sæculum expressa mentio formæ conditionalis nullibi fit in Ecclesiasticis monumentis, etiam cum de veritate collati

*An aliquando
quando
forma conditionata
sit adhibenda?*

*Quid de
formæ conditionalis
antiquitate
sentiendum?*

collati Sacramenti prudens dubium moveri poterat. S. Cyprianus putabat Baptismum Clinicis per aspersionem datum, esse validum; dubitantibus tamen author fuit Epist. LXXVI. ad Magnum, ut iterum conferatur, nulla prorsus injecta mentione conditionis. Sæculo V. a Legatis Maurorum interrogati Patres Concilii Carthaginensis V. A. 401. quid agendum foret de pueris, qui an baptizati essent nemo certo sciret, nulla facta conditionis alicujus mentione responderunt Canone VI. *Placuit de infantibus, quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur; neque ipsi sunt per ætatem idonei de traditis sibi Sacramentis respondere; absque ullo scrupulo eos esse baptizandos, ne ista trepidatio eos faciat Sacramentorum purgatione privari.* Idem rescripserunt S. Leo M. Epist. XCII. ad Rusticum Narbonensem, & Epist. XXXVII. ad Neonam Ravennatem, S. Gregorius M. Lib. XII. Epist. XXXI. ad Felicem Messanensem, & S. Gregorius II. Epist. XIII. ad Bonifacium. S. Gregorius III. nulla facta conditionis alicujus mentione, Epist. II. ad Bonifacium iussit ordinari Presbyteros, de quibus dubium erat, an fuerint a veris Episcopis ordinati. Omnium primus formæ conditionalis expressam facit mentionem Sæculo VIII. S. Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus in suis statutis A. 745. conditis, & Tomo I. Spicilegii a Luca Dacherio editis, ubi Cap. XXVIII. hæc habet: *Si de aliquibus dubium sit, utrum sint baptizati, absque ullo scrupulo baptizentur, his tamen verbis præmissis; Non te rebaptizo, sed si nondum es baptizatus, ego te baptizo.* Idem, ac totidem fere verbis statutum legimus Lib. VI. Capitularium, Cap. CLXXXIV. Sæculo XII. Alexander III. formam conditionalem præscripsit his verbis relatis Cap. *De quibus, Extra, de Bapt. De quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizantur his verbis præmissis: Si baptizatus es, non te baptizo; sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo &c.* Ubique tamen non invaluerat tunc hæc forma baptizandi

zandi sub conditione, priusquam hæc decretalis epistola Alexandri III. relata fuit a Gregorio IX. Sæculo XIII. in corpus Juris Canonici; duo enim Anglicana Concilia, Eboracense nimirum A. 1195. & Londiniense A. 1200. jubent absolute conferri baptismum, ubi legitima subest dubitandi ratio, an collatus aliquando fuerit, hac indicata communi ratione, *Quia non dicitur iteratum, quod non scitur fuisse collatum.*

141. Caterum quamvis ante sæculum VIII. nulla fiat conditionatæ formulæ expressa mentio in Conciliis & Patribus, legitime tamen inferri nequit, eam non fuisse in usu, ut observat Benedictus XIV. Lib. VII. de Synodo Diocesana, Cap. VI. Immo ex antiqua & constanti Ecclesiæ praxi oppositum colligi potest. Cum enim ex una parte Ecclesia rebaptizantes damnaverit, gravibusque pœnis subdiderit, eos Ecclesiastica communione privando: ex altera vero parte eos incunctanter baptizandos esse decreverit, de quibus merito dubitabatur, an fuerint in Christo legitime regenerati, ne dicamus Ecclesiam in eundem incidisse rebaptizantium errorem, quem toties detestata erat ac damnaverat, necesse est existimare, eam non aliter in ea dubietate Baptismum conferri voluisse, quam sub tacita & mente concepta conditione, *si nondum es legitime baptizatus.* Hæc autem conditio, quæ prius mente tantum concipiebatur, cœpit sæculo VIII. in ipsa Baptismi forma exprimi & pronuntiari, hancque disciplinam multis jam locis receptam Alexander III. non solum ratam habuit, sed etiam ubique servandam edixit.

Argumenta contraria refutantur.

142. Objicitur I. Authoritas S. Augustini. S. *Protostan-*
 Doctor Tract. V. in Joan. scribit: *Non timeo adulte-*
rum, non ebriosum, non homicidam: quia columbam atten-
do, per quam mihi dicitur, Hic est qui baptizat. Atqui *suffragan-*
tur: S. Au-
gustinus
 ebriosus nullam habet intentionem faciendi quod fa-
 cit

cit Ecclesia. Ergo. II. Libro VII. de Baptismo contra Donatistas, Cap. LIII. scribit: *Ubi autem neque societas ulla esset ita credentium, neque ille qui ibi acciperet, ita crederet, sed totum ludere & mimice & ioculaviter ageretur, utrum approbandus esset baptismus qui sic daretur, divinum iudicium per alicujus revelationis oraculum, concordi oratione & impensis supplici devotione gemitibus implorandum esse censerem.* Ergo frustra probatur ex Traditione, utpote quam Augustinus ignoravit, requiri in ministro intentionem, & Baptismum mimice collatum, esse invalidum. III. Eodem Libro & Cap. ait S. Augustinus: *Si enim nihil interest ad integritatem Sacramenti in ipsa Catholica, utrum id aliqui fallaciter an veraciter agant: cur extra interfit, non video, quando ille qui accipit, non simulatione palliatus, sed religione mutatus est. An plus valent ad confirmandum Sacramentum illi veraces inter quos agitur, quam ad frustrandum illi fallaces a quibus agitur, & in quibus agitur? Et tamen si postea prodatur, nemo repetit, sed aut excommunicando punitur illa simulatio, aut penitendo sanatur.* Ergo S. Augustinus sensit ratum esse ac validum baptismum fallaci ac simulato animo traditum & susceptum in Ecclesia, adeoque intentionem interiori non requiri ad valorem Sacramenti, sed sufficere exteriori. Resp. C. M. N. m. Aliud est ebrius, aliud ebriosus. Ebrium dicimus, qui nimio vino actu incalescens, rationis usum amisit, ideoque omnis intentionis est incapax. Ebriosus est, qui pravam habet se vino ingurgitandi consuetudinem, etiamsi nihil vini hodie gustaverit: sola autem sese inebriandi consuetudo, actu nec libertatem nec intentionem tollit. Gratianus equidem in Decreto citans hunc Augustini locum, legit, *Non timeo ebrium;* sed male, & contra fidem omnium codicum, quod vice non una factum est a Gratiano. Ad II. C. A. N. Consequentiam, quam non probat solius Augustini dubitatio, nisi subversa velis quam plurima dogmata, eoquod re nondum satis eliquata unus aut alter Patrum de illis

illis dubitaverit, aut ea etiam negaverit. Augustinus itaque agens contra Donatistas, qui validum esse baptismum ab hæreticis, aut etiam impiis hominibus collatum negabant, de valore baptismi mimice collati dubius hæsit, non ratione ductus Protestantica, quod Sacramenta sint tantum signa vacua; sed quia propria sanctitate & veritate constant, non meritis dantium aut accipientium. Dubitavit ille in re sibi nondum sat cognita & perspecta, ab Ecclesia nondum tunc temporis decisa, divinumque iudicium per alicujus revelationis oraculum multis precibus implorandum, ac Concilii alicujus sententiam expectandam esse censuit. Implevit hoc Augustini votum Florentina & Tridentina Synodus, quas tamen Protestantes proterve aspernantur. Ad III. Resp. C. A. N. C. S. Augustinus loco citato non loquitur de simulatione, seu fallacia intentionis, sed de simulatione seu fallacia fidei, vocatque illum fallacem, qui non habens rectam fidem de veritate aut efficacia Sacramenti, illam tamen simulat conferendo baptismum, quasi illum pro vero haberet Sacramento, gratiam conferente. Hæc autem fallacia non impedit, quin minister ille, sive occultus sive manifestus fuerit hæreticus, possit intendere in genere ritum illum facere ut in Ecclesia sacrum. Profecto, ut cætera omnia silentio præteream, sensum hunc aperte demonstrat status controversiæ, quam cum Donatistis habebat S. Augustinus. Contendebant Donatistæ, quos in libris illis impugnat S. Doctor, Baptisma sine fide collatum irritum esse: e contrario ostendit Augustinus illud validum esse. Ergo de absentia seu defectu fidei loquitur S. Doctor, non de absentia intentionis, de qua nulla erat quæstio.

143 Objic. II. Autoritas Pontificum. Innocentius IV. scribens in Cap. *Siquis puerum*, Lib. III. Decretal. Tit. XLII. de Bapt. ait: *Non est necesse, quod baptizans sciat, quid sit Ecclesia quæ baptizat, quis baptizatur, & unde sit; nec quod gerat in mente facere quod facit Ecclesia: immo si contrarium gereret in mente,*

T. VI. Theol. Dogm. Polém.

I

scilicet

Innocentius 10.

*scilicet non facere quod facit Ecclesia, sed tamen facit, quia formam servat, nihilominus baptizatus est, dummodo baptizare intendat. Ergo juxta doctrinam Pontificum non requiritur in ministro Sacramentorum intentio faciendi quod facit Ecclesia. Resp. I. Sinibaldus Fliscus Genuensis, dictus Organum veritatis, assumpto Innocentii IV. nomine Pontifex creatus, commentaries suos in libros Decretalium edidit quidem tempore sui Pontificatus A. 1243. eos tamen haberi voluit tamquam privati Doctoris opus. Resp. II. C. A. D. C. Non requiritur intentio explicita & formalis causandi gratiam sanctificantem, & faciendi quod facit Ecclesia sub ratione Sacramenti, C. C. Non requiritur intentio implicita & generalis, N. C. Innocentius IV. necessitatem tantummodo intentionis explicitæ & formalis negat, non vero generalis illius & implicitæ, ut patet consideranti verba in objectione adducta, atque ea quæ mox subjungit: *Unde si quis in casu necessitatis, vel etiam sine necessitate vadat ad Saracenum, & dicat, Baptiza me, & doceat eum formam, & ille Saracenus baptizet, non credens per immersionem aliquid fieri, nisi madefactionem, & non intendat eum baptizare, vel etiam madefacere secundum intentionem petentis, id est, ut Baptismus operetur quicquid operari potest; & ipse baptizans tamquam minister conferat quod alii baptizantes conferunt, licet non credat ipsum posse aliquid operari, vere baptizatus est; sed si hoc non intenderet, non baptizaret.**

Praxis Ecclesie.

144. Objic. III. Praxis Ecclesiæ. Ecclesia ratum habet baptismum ab Atheo, Judæis & infidelibus collatum, servata materia & forma. Atqui Athæi, Judæi & Infideles nullam habent intentionem faciendi quod facit Ecclesia. Ergo. P. m. Atheus judicat impossibilem esse Ecclesiam Christi: Judæis tota Religio Christiana est scandalum, Gentibus vero stultitia. Ergo non apparet, quomodo seriam habere possint intentionem faciendi quod facit Ecclesia. II. Episcopi Catholici priusquam Ordines conferant, prote-

stan-

stantur se nolle ordinare excommunicatos, aut non habentes a suis superioribus facultatem suscipiendi Ordines; & tamen si qui sint hujusmodi, valide ordinantur. Ergo. R. C. M. N. m. Ad *probat.* Resp. Atheus judicat impossibilem esse Ecclesiam Christi reduplicative sumptam; ut illa est a Christo vero Deo & homine fundata, hoc ipso quod judicet Deum esse chimæram; at vero Ecclesiam Christi materialiter sumptam, hoc est, visibilem hominum societatem a Christo institutam, quam oculis suis coram usurpat, possibilem esse, immo eam actu existere judicat. Potest itaque Atheus, non obstante sua incredulitate, intendere id quod facit hæc hominum societas; quamvis id quod ab ea intenditur, ipse nihili faciat: cumque possit agere nomine & auctoritate Ecclesiæ, hoc ipso indirecte & implicite potest velle agere nomine & auctoritate Dei. Judæos & infideles quod attinet, etsi illi non peragant ritus Ecclesiæ ut in se sacros, possunt tamen eos peragere velle ut ritus, qui in Christianorum communitate sunt sacri, & ut ceremonias quibus utuntur Christiani. Quare si illi baptismum ex amicitia conferunt, potest præsumi bona & recta intentio; quia volunt gratificari petentibus, & prodesse quantum possunt: atque adeo implicite & præcise volunt conficere Sacramentum. Extra hunc casum Baptismus a Judæis vel Infidelibus collatus, non male reiteratur, saltem sub conditione; contigit enim non infrequenter, hoc ob hereditarium odium in Christum, per plures annos Sacramenta non serio administrasse, ut de Sacerdotibus quibusdam in Hispania ex Judaico ac Maurico sanguine oriundis refert Quintanadvennas. Ad II. Resp. Episcopi volunt illos abstertere, ne ad Sacros Ordines accedant: quod si de nullo præsentis sibi constet, volunt singulis conferre Ordines, & facere quod facit Ecclesia, absque ulla conditione.

145. Objic. IV. Facta quadam Historica. I. Genesius Histrio, ut refertur in Martyrologio ad diem XXV. Augusti, Christiana mysteria in theatro expo-

Falsa quædam Historica.

nens ludibrio coram Diocletiano, & ab alio Mimeo ioculariter baptizatus, illico in alium mutatus, Martyrio coronatus est. II. Alexander Patriarcha Alexandrinus ratum habuit baptismum ab Athanasio adhuc puero collatum aliis pueris Catechumenis per iocum. III. Nicephorus Lib. III. Hist. Eccles. Cap. ult. refert, Judæum puerum a sociis in littore maris ludentibus baptizatum fuisse, huncque baptismum ratum fuisse habitum ab Ecclesia CPolitana. R. ad I. Historiam illam longe probabilius fabulosam esse evincunt circumstantiæ prorsus incredibiles, discrepantia Scriptorum recentiorum in eo facto enarrando, & silentium Scriptorum Veterum usque ad Sæculum IX. quo Ado Viennensis Martyrologium suum concinnavit. Et quamvis daremus historiam hanc esse veram, ex ea tamen id unum legitime inferri posset, Genesium repente animo conversum ad Deum, fidem veram professum, & absque baptismo fluminis sanctificatum fuisse baptismo fluminis & sanguinis. Ad II. Resp. I. & hanc quoque historiam probabilius fabulosam esse. Prob. id I. ex silentio antiquiorum & coævorum authorum. Primus hujus rei meminit Ruffinus Lib. I. Hist. Eccles. Cap. XIV. atque ex eo descripserunt Socrates Lib. I. Cap. XI. Sozomenus Lib. II. Cap. XXI. Nicephorus Lib. VIII. Cap. XV. qui tamen rem hanc non tradunt tamquam certam & exploratam; ajunt enim: *Memorant, ferunt istud evenisse &c.* II. Ex serie temporum. Alexander præfese cœpit Alexandrinæ Ecclesiæ non ante annum 313. & si fides Hieronymo adhibetur in Chronico, anno primum 321. paucisque post Nicænum Concilium mensibus, nempe initio anni 326. vivere desiit, Successorem nactus Athanasium. Quis autem sibi persuadeat, Athanasium annorum XIV. aut etiam XX. adolescentem, Diaconatu jam tunc initiatum, Concilio Nicæno interfuisse, locumque jam tum inter celeberrimos illius ævi Theologos occupasse: denique post menses perpaucos factum esse nobilissimæ Ecclesiæ Episcopum contra Canonicas sanctiones, quin umquam Ariani ætatis vitium illi

illi objecerint? Resp. II. Transmissa historia veritate, Athanasium non egisse per iocum, sed cum vera intentione baptizandi & faciendi id, quod ab Episcopo fieri observaverat: etsi hanc caeremoniam simul retulerit ad iocum, seu puerilem animi oblectationem, tamquam ad finem extrinsecum, ea fere ratione, qua v. g. aliqui administrant Sacramenta ob lucrum temporale. Ad III. eadem datur responsio. Pueri in ludis suis nonnunquam serio imitantur, quæ a Majoribus suis fieri conspiciunt.

146. Objic. V. Ratio. Sacramenta sunt juxta *Ca. Ratio.* tholicos signa effectiva gratiæ divinitus instituta. Ergo significant & causant gratiam independenter ab intentione ministri. P. C. Signa publica habent significationem suam independenter a voluntate utentis. Ergo. II. Qui ponit materiam & formam Sacramenti, ponit totam illius naturam. Ergo defectus intentionis non impedit Sacramentum. III. Christus potuit ita instituere Sacramenta, ut eorum valor non penderet ab intentione ministri. Ergo, illa ita instituit. P. C. Hac ratione magis consulit dignitati Sacramentorum, quia eorum valor impediri pro libito non potest a ministro: consulit bono Ecclesiæ, quæ certa redditur de legitima Sacramentorum administratione: consulit suo honori, quia tali modo Sacramenta dependent a causa principali, non instrumentali; ab intentione Domini, non vero servi. R. C. A. N. C. Ad *probat.* D. A. Signa publica speculativa, C. A. Signa publica practica, quæ simul efficiunt quod significant, subdist. Nisi ipse instituens talem voluntatem requisierit ad illorum effectum, Trans. A. Secus, N. A. Atqui Christus talem voluntatem seu intentionem requisivit in suis ministris, qui utuntur hisce signis practicis. Ad II. rationem, D. A. Qui ponit materiam & formam cum debita intentione faciendi quod facit Ecclesia, C. A. Secus, N. A. Sine illa intentione materia & forma, quæ Sacramentum alias constituerent, non possunt dici Sacramentales. Quamvis enim natura Sacramenti

consistat in consociatione formæ cum materia, non omnis tamen quæ fieri potest utriusque conjunctio, donari hoc nomine debet, sed ea scilicet per quam utraque ad esse Sacramentale determinatur. Nemo enim dixerit baptizari a nutrice infantem, quando etiam adhibita invocatione SSmæ Trinitatis, corpus ejus lavat, sanitatis aut abstergendarum sordium causa. Ad III. rationem Resp. I. Christus potuit etiam Sacramenta instituere, quin certam materiam ac formam præscriberet. Ergo ea ita instituit? Resp. II. C. A. N. C. Ad *probat.* Resp. Sacramentorum dignitati nihil idcirco decedit, sicut nihil eorum dignitati detrahitur, quod valor Sacramentorum impediri possit a ministro per substantialem materiæ aut formæ mutationem. Certitudinem quod attinet de legitima Sacramentorum administratione, sufficit Ecclesiæ certitudo moralis negativa, quæ nullum prudenti dubio locum relinquit; neque enim major sæpe haberi potest a baptizato certitudo, quod Minister debitam formam ac materiam adhibuerit. Quid vero Christo magis honorificum sit, optime novit ipse Christus, qui voluntatem suam per Conciliorum & Pontificum oracula, ac per continuam Ecclesiæ praxim nobis sufficienter manifestavit.

Paritates.

147. *Objic.* VI. *Paritas.* Verbum Dei, quacunque demum intentione prædicetur, excitat fidem. Ergo quacunque sit intentio ministri, in administratione Sacramentorum homo justificatur. II. Infidelitas & impietas ministri non obest valori Sacramentorum. Ergo neque prava intentio. III. Mimus si ignem applicat stuppæ, quacunque sit illius intentio, illa comburitur. Ergo etiam Mimus ioculariter baptizans, vere ac valide baptizat. IV. Quando Dominus per famulum solvit debitum, vel dat eleemosynam, valet solutio vel donatio, quamvis famulus non habeat intentionem solvendi vel donandi. Ergo a pari. Resp. ad I. paritatem, C. A. N. C. Verbum Dei per se excitat fidem, estque operatorium independentem ab intentione hominis: at vero Sacramenta hominem non

justi-

justificant, nisi materia & forma ponantur secundum institutionem Christi, id est, humano modo, & cum intentione utendi potestate ministeriali. Certe si eadem foret ratio Verbi Dei & Sacramentorum, sequeretur Sacramenta valide confici, quamvis verba non pronuntientur; quia Verbum Dei quod in impressis libris continetur, æque fidem excitare potest, ac voce prolatum. Ad II. N. C. Nec fides, nec probitas, sed sola intentio ministri afficit materiam & formam, easque determinat ad esse Sacramentale. Ergo nec fides nec probitas, sed sola intentio ministri cum materia & forma requiritur ad valorem Sacramenti. Ad III. Resp. latissimam esse disparitatem. Siquis ignem applicet stuppæ, quamvis de combustionem nihil cogitet, non est in illius potestate situm, ut ignis, qui est causa necessaria, non comburat stuppam: At vero Minister Sacramentorum, qui est agens liberum, potest materiam & formam de se indifferentes, omittendo intentionem faciendi quod facit Ecclesia, non determinare ad esse Sacramentale, sicque nullum Sacramentum conficere. Ad IV. N. C. Famulo præcise demandatur ipsa executio operis externi, proin is in æstimatione morali habet se instar causæ instrumentalis inanimatæ. Idem pariter dicendum est de meris nuntiis & oratoribus, qui absque potestate ulla voluntatem solummodo Regis aut Reipublicæ manifestant, ac mandata perferunt. At vero Ministri Sacramentorum sunt Legati Christi & Ecclesiæ, qui habent veram potestatem ejus nomine, suo tamen iudicio & arbitrio, negotium tractandi & perficiendi: sunt instrumentum Christi, non physicum & inanime, sed morale, animatum ac liberum, quod seipsum movere debet, ut agat.

248. Objic. VII. Sequela. Si ex parte ministri requiritur intentio saltem faciendi quod facit Ecclesia, sequitur Imo, quod Sacerdos Eucharistiam distribuens, Sacramentum non conferat, si illud conferre non intendat. II. Quod intentio ministri se ipsam habeat pro objecto; quia qui vult facere Sacramentum,

Ac Sequela.

tum,

tum, debet etiam velle ea, quæ requiruntur ad valorem Sacramenti, qualis juxta nos est intentio. III. Salutem nostram pendere a probitate ministri, qui si improbus sit, potest nullam habere intentionem conferendi Sacramentum. IV. Quod homo certus esse non posset se esse baptizatum, vel consecutum se esse effectum Sacramenti, id est, justificationem. V. Quod quis perire possit propter malitiam alterius. VI. Demonstrari non posse Ecclesiæ visibilitatem a Catholicis; quia in ipsorum sententia nihil omnino certi statui potest de Fidelium baptismo, & Ordinatione Ministrorum. Atqui sequelæ istæ a Catholicis admitti nequeunt. Ergo. Resp. ad I. N. M. Sacerdos in distributione Eucharistiæ non conficit Sacramentum, nec quidquam de novo producit, sed præcise distribuit id quod jam factum est. Unde in tali actione se habet instar famuli, qui donum aliquod Domini sui alteri defert. Ad II. Resp. Intentio ministri habet pro objecto distincte ipsum Sacramentum, confuse vero ea quæ requiruntur ad valorem Sacramenti, inter quæ numeratur intentio faciendi Sacramentum. Igitur intentio ministri se ipsam habet pro objecto, confuse quidem, sed non distincte. Ad III. Resp. salutem nostram non pendere simpliciter a probitate ministri, cum sæpe contingat eos peccato mortali obstrictos Sacramenta administrare; sed tantum pendere ab aliqua eorum probitate, nempe sincera voluntate fungendi officio suo, & gerendi se tamquam ministros Ecclesiæ: quæ voluntas rarissime, ac non nisi in scelestissimis ministris deesse solet. Ad IV. Resp. eam haberi certitudinem de valore baptismi, quæ haberi potest de eo, quod minister debitam materiam & formam usurpaverit. Sufficit, nimirum certitudo moralis negativa, quæ prudentem dubitationem excludit. Certitudinem quod attinet effectus Sacramentalis, seu justificationis, ea nonnisi conjecturalis esse potest, ut diximus Tomo V. Num. 456. Ad V. Resp. talem non perire proprie loquendo, propter solam ministri malitiam, sed ob propriam

priam culpam, sive originalem sive personalem; quamvis ob malitiam ministri contingat, ut hæc culpa non tollatur. Præterea retorqueo argumentum in ministro, qui legitimam materiam aut formam non usurpat. Ad VI. Resp. Quamvis de singulis determinate sumptis non nisi moralis haberi possit certitudo, eos nempe rite baptizatos, & legitime ordinatos fuisse; certi tamen sumus certitudine summa, ac fidei divinæ, cui nullo modo potest subesse falsum, utpotè nixa promissionibus Christi Ecclesiæ factis, quod pluri in Ecclesia dentur rite baptizati, ac legitime ordinati.

CONTROVERSIA VII.

AN AD VALOREM SACRAMENTI REQUIRATUR FIDES MINISTRI?

CONTRA REBAPTIZANTES, ET DONATISTAS.

149. De valore Baptismi ab hæreticis collati, in-
gens Catholicos inter jam Sæculo III. exorta est contro-
versia, magnis partium studiis agitata. Primi in
Occidente Baptismum ab hæreticis vel schismaticis
collatum, irritum esse censuerunt Tertullianus
Lib. de Bapt. Cap. XV. & Agrippinus Carthagi-
nensis Episcopus in Synodo circa A. 215. aut ut alii
malunt, 217. coacta, ut testantur S. Augustinus
Lib. II. de Bapt. contra Donat. Cap. VII. & Vin-
centius Lerinensis in Commonit. Cap. IX. Præ-
decessorem suum hac in re secutus est S. Cypri-
anus Carthaginensis, qui consultus a Januario, aliis-
que Numidiæ Episcopis A. 255. de Hæreticis & Schi-
smaticis ad Ecclesiam redeuntibus, utrum deberent
denuo baptizari, respondit cum XXXI. Coëpiscopis
suis Carthagine in Synodo congregatis, extra Eccle-
siam Catholicam veram esse non posse Sacramenta; at-
que adeo necessario esse rebaptizandos, vel potius
cum antehac nihil habuissent, simpliciter baptizandos
quicumque in Hæresi aut Schismate aqua profana &
adul-

*Error Re-
baptizan-
tium.*

*S. Stephanus Papa
S. Cyprianus.*

adultera tincti forent. Sequenti anno 256. a Quinto in Mauritania Episcopo eadem quaestione pulsatus, parem dedit responsionem, quam habita altera, multoque numerosiore LXXI. Episcoporum Carthaginensi Synodo, nova definitione confirmari procuravit, ut ipse Cyprianus testatur Epist. LXXIII. ad Jubajanum. Utque aliquorum in Africa dissidentium contentiones graviori autoritatis pondere reprimeret, Synodicam inde ad Stephanum Romanum Pontificem direxit Epistolam, nihil dubitans sententiam suam a Romana Sede comprobendam. Verum Stephanus Apostolica qua vigeat autoritate, cum cæteris quidem Collegis suis Italix Episcopis, sed tamen præ cæteris obstitit novitati, & Cypriani opinionem rejecit, edito rescripto, ut ipse Cyprianus Epist. LXXIV. ad Pompejum refert: *Siquis ergo a quacunque hæresi venerit ad vos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in pœnitentiam.* Immo anathema etiam Cypriano, ejusque Collegis Episcopis comminatus est, nisi mutata opinione decreto huic acquiescerent. His paulo commotior factus Cyprianus, Kalendis Septembris ejusdem anni 256. tertium coegit Carthaginense Concilium, cui ex Provinciis Africæ, Numidiæ & Mauritanix interfuere Episcopi LXXXVII., in quo postquam lectæ fuerunt reciproca Epistolæ Cypriani & Jubajani, unanimi calculo sancitum est, baptisma, quod dant Hæretici & Schismatici, non esse verum Christi baptisma.

St Firmilianus sententiam approbat.

150. Eisdem temporibus Stephanus datis pariter ad Asiæ minoris Episcopos litteris, graviter prohibuit baptizatos ab hæreticis rebaptizari, easdem quas Afris, pœnas eis comminatus: prava enim hæc consuetudo apud Cappadociæ, Ciliciæ, ac finitimarum regionum Episcopos sensim invaluerat, Synadensis atque Iconiensis Concilii decretis firmata. Quod ubi nuntiatum est Cypriano, ad Firmilianum Cæsareensem in Cappadocia Episcopum litteras dedit, per Rogatianum Diaconum transferendas, quibus respondit Firmilianus Epistola LXXV. inter Cyprianicas, quam
proni

proni erga Cyprianum obsequii, tam exulcerati erga Stephanum animi. Verum has inter turbas & contentiones, quibus Episcopi Stephano & Cypriano adhaerentes inter se collidi videbantur, nullum exortum est schisma; sed vicit pax Christi in cordibus eorum, ut scribit S. Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXV., multique ex Asia minoris & Africae Episcopis extitere, ut Firmilianus & Cyprianus fatentur, qui sententiam & praxim Romanae Ecclesiae sequebantur, atque ab haereticis tinctos non amplius baptizabant. Ne graviora excitarentur dissidia, obstitit forte nova persecutio Imp. Valeriani & Gallieni, quae A. 257. Stephanum Papam in Italia, mox sequenti anno 258. S. Cyprianum prope Carthaginem nobili Martyrio coronavit.

151. Post mortem Cypriani ferme omnes Africanæ Ecclesiae Episcopi victas dedere manus, vixque tenuere rebaptizantium vestigium ea in regione superfuisset, nisi Donatistæ haeretici initio Sæculi IV. errorem illum pene oblivioni traditum renovassent, immo auxissent etiam, ad valorem Sacramenti non fidem modo, sed etiam probitatem ministri requirentes. Nostro ævo Raymundus Missorius disputationes criticas edidit in duas Firmiliani & Cypriani Epistolas adversus Stephani decretum de non iterando haeticorum baptismo, quibus persuadere conatur, numquam Cyprianum de rebaptizandis haeticis cogitasse; quamque hujus controversiae habemus Historiam, purum putum figmentum esse. Renatus Jos. Tourne-
minius Historiam hanc verissimam esse concedit; negat tamen genuina esse, quæ inter Cypriani Opera habentur, ejus monumenta, Concilium nempe Carthaginense de baptizandis haeticis, &c. Verum ex e-
ruditis paucos inveniunt suæ sententiæ suffragatores.

152. Conclusio I. Ad valorem Baptismi non requiritur fides Ministri. Conclusio hæc dogmatica prob. I. ac præcipue ex Traditione, quam Stephanus incunctanter Cypriano opposuit, atque ex antiquissima praxi Ecclesiae, de qua Patres & Concilia diserte

Ad valorem Baptismi non requiritur fides ministri, ostenditur quæ

testan-

horitate testantur. Ex Patribus unus nobis sufficiat Augu-
Patrum. stinus Lib. II. de Bapt. contra Donat. Cap. VII.
Nondum erat deligenter illa baptismi quaestio pertractata,
sed tamen saluberrimam consuetudinem tenebat Ecclesia, in
ipsis quoque Schismaticis & Haereticis corrigere quod pra-
vum est, non iterare quod datum est; sanare quod vulne-
ratum est, non curare quod sanum est. Quam consuetudi-
nem credo ex Apostolica traditione venientem: sicut multa
quae non inveniuntur in litteris eorum, neque in Conciliis
posterorum, & tamen quia per universam custodiuntur Ec-
clesiam, non nisi ab ipsis tradita & commendata credun-
tur. Similia habent S. Hieronymus in Dial. adver-
sus Luciferianos, Vincentius Lerianensis in Com-
monit. Cap. IX.

Et Consi- 153. Concilia quod attinet, Arelatense I. A.
liorum. 314. habitum, Can. VIII. ita decrevit: *De Afris,*
quod propria lege sua utuntur ut rebaptizent, placuit ut
si ad Ecclesiam aliquis de haeresi venerit, interrogent eum
symbolum, & si perviderint eum in Patre & Filio &
Spiritu Sancto esse baptizatum, manus ei tantum impona-
tur, ut accipiat Spiritum Sanctum. Quod si interrogatus
non responderit hanc Trinitatem, baptizetur. Nicænum
I. A. 325. Can. VIII. statuit: De his, qui se nomi-
nant Catharos, id est mundos, si aliquando venerint ad
Ecclesiam Catholicam, placuit Sancto & magno Concilio, ut
impositionem manus accipientes, sic in Clero permaneant.
Contra vero de Paulianistis ad fidem conversis, Can.
XIX. aliter decrevit: Siquis confugit ad Ecclesiam Ca-
tholicam de Paulianistis, statutum est rebaptizari eos omni-
no debere. Siqui vero Clerici erant apud eos, siquidem
incolpati fuerint & irreprehensibiles, baptizati rursus etiam
ordinentur ab Episcopo Ecclesiae Catholicae, cum invalide
baptizati a suis, ab eis valide ordinari non potuerint.
Rationem discriminis Paulianistas inter & Catharos af-
signat S. Innocentius I. Epist. XXII. ad Episcopos
Macedoniae: Paulianistae in nomine Patris & Filii &
Spiritus Sancti minime baptizabant: & Novatiani eisdem
terrenis venerandisque nominibus baptizant: Nec apud istos
de

de unitate potestatis divinæ, hoc est, Patris & Filii & Spiritus Sancti quæstio aliquando mota est. Ex his Canonibus quamvis concedamus ac propugnemus, validissimum contra rebaptizantes instrui posse argumentum; nequaquam tamen inferri potest, rem hanc ab Arelatensi ac Nicæno Concilio clare ac perspicue fuisse decisam, & praxim rebaptizantium aperte tamquam hæreticam fuisse proscripam. Oculatissimi enim aliqui inter Græcos, pluribus etiam post Arelatense & Nicænum Concilium annis, hanc consecutionem non animadverterunt, qui nempe vel contrariam opinionem & praxim secuti sunt, vel saltem tolerarunt, ut suo loco dicitur, nempe S. Basilius, S. Athanasius, S. Cyrillus Jerosol. & S. Epiphanius, qui in Expositione Fidei Catholicæ diserte affirmat, aliquos esse, qui præter Ecclesiæ consuetudinem, ac citra Concilii Generalis decretum, eos qui ab Arianis ad suas partes transeunt, iterum baptizare nihil verentur; cum nondum ea res Universalis Synodi judicio decisa sit. Cæterum Tridentina Synodus expresse ac dilucide, nulla relicta contradicendi probabili ratione, rem hanc definivit Sess. VII. Can. IV. de Bapt. Siquis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum; anathema sit.

154. Prob. II. Ratione Theologica. Prima ratio est. Minister Sacramentorum non agit virtute & auctoritate propria, sed Christi, adeo ut non tam minister, quam Christus ipse Sacramentum conficiat. Hinc S. Augustinus Tract. V. in Joan. expendens illa verba: *Super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, hic est qui baptizat*, ita disserit: *Baptisma tale est, qualis est ille, in cujus potestate datur; non qualis est ille, per cujus ministerium datur. . . . Quod dabatur a Paulo, & quod dabatur a Petro, Christi est: & si datum est a Juda, Christi erat. . . . Columbam attendo, per quam mihi dicitur, Hic est qui baptizat. Et Lib. IV.*

Ratione
Theologi-
ca.

contra Cresconium, Cap. XVI. *Satis & ipsi* (Donatistæ) *judicatis, non eorum meritis a quibus ministratur, constare Baptismum, sed propria sanctitate atque veritate, propter eum a quo institutus est, male utentibus ad perniciem, bene utentibus ad salutem.* Ergo hæresis aut infidelitas ministri obesse non potest valori, immo nec fructui baptismi, si ex parte suscipientis obex non ponatur. Altera ratio priori est similis, ad quam facile reduci potest. Sacramenta extra Ecclesiam suscepta, non sunt hæreticorum Sacramenta, sed Christi, ut observat S. Augustinus Lib. I. de Bapt. contra Donat. Cap. XIV. *Non baptismum vestrum accipimus, (Donatistarum) quia non est baptismus ille Schismaticorum vel Hæreticorum, sed Dei & Ecclesiæ, ubicunque fuerit inventus, & quodcunque translatus. Vestrum autem non est, nisi quod prave sentitis, & sacrilege agitis, & impie separamini.* Ergo nulla datur ratio repetendi Sacramenta ab hæreticis collata.

Et pari. 155. Prob. III. a pari. Ac imo quidem. Sape eadem sunt Scripturæ apud Hæreticos & Catholicos, licet aliter ab hæreticis intelligantur. Ergo eadem etiam utrobique esse possunt Sacramenta, si verbis Evangelicis consecrata fuerint. II. Homicidæ, fures, adulteri, licet Spiritum Sanctum non habeant, valide tamen baptizant, & aliis dant Spiritum Sanctum. Ergo etiam hæretici. Atque hoc argumento sæpius utitur S. Augustinus tum alibi sæpius, tum etiam Lib. IV. de Bapt. contra Donat. Cap. IV. *Sicut urgeri videor, cum mihi dicitur, Ergo hæreticus dimittit peccata? Sic & ego urgeo cum dico, Ergo qui cælestia mandata non servat, avarus, raptor, fœnerator, invidus, verbis non factis sæculo renuntians, peccata dimittit? Si per vim Sacramenti Dei, sicut ille, ita & ille: si per meritum suum, nec ille, nec ille.*

Ad valorem Confirmationis necessariam non esse fidem ministri. 156. Conclusio II. Ad valorem Confirmationis non requiritur fides Ministri. Prob. I. Autoritate Patrum, præcipue S. Optati Milevitani Lib. VII. contra Parmenianum, & S. Augustini qui Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XX. argumento ad homi-

minem usus ita differit: Quomodo aquam mundat *Et pari modo sanctificat homicida? Quomodo benedicunt oleum tenebræ? ostenditur ex Patri- Si autem Deus adest Sacramentis, Et verbis suis, per qua- bus.* leslibet administrentur, Et Sacramenta Dei ubique recta sunt, Et mali homines, quibus nihil profunt, ubique perversi sunt, - - Cur ad verba, quæ procedunt ex ore homicidæ, possit tamen Deus oleum sanctificare, Et in altari quod posuerunt hæretici non possit, nescio. Alcimus Avitus Viennensis in Galliis Episcopus a Stephano Lugdunensi interrogatus, quo ritu quidam Donatista in Ecclesiam admitti deberet, sic respondet Epist. XXIV. *Manus impositionem (reconciliatoriam nempe) personæ, de qua scribitis, adhibete, - - - quam constat, si revera in supra dicti schismatis professione versata est, cum ministerio baptismatis etiam chrismate consignatam.* Ex quo colligitur Sacramenta Confirmationis & Baptismi huic Donatistæ ad Ecclesiam redeunti data non esse, quia ea apud suos illi fuerant collata, quæ semel rite concessa iterari non possunt.

157. Prob. II. Autoritate Conciliorum. Nicænum I. Can. VIII. quem paulo ante exhibuimus, *Concilium* jubet Catharos seu Novatianos redeuntes ad Ecclesiam, recipi per manus impositionem, haud dubie confirmatoriam; quia teste Theodoreto Lib. III. Hæreticarum Fabularum Cap. V. *Novatiani iis, qui ab ipsis tinguntur, sacrum chrisma non præbent. Quocirca etiam eos, qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ conjunguntur, laudatissimi Patres inungi præceperunt.* Ex quo hoc instruitur argumentum. Si Sacramentum Confirmationis administrari debuisset etiam illis, qui in hæresi baptizati, & Confirmationis Sacramento ab Episcopis hæreticis muniti fuerant, Nicæni Patres non Catharorum modo seu Novatianorum expressam fecissent mentionem, sed aliorum etiam hæreticorum, maxime Arianorum, in quorum causa potissimum Concilium illud congregatum fuerat. Atqui illi de aliis hæreticis, atque Ariani silent, & Catharorum tantum meminerunt, ob rationem a Theodoreto allatam. Ergo.

De ratione 158. Prob. III. iisdem fere rationibus, quibus
 Imam Conclusionem communivimus. Minister enim
 Confirmationis agit nomine & autoritate Christi, &
 Confirmatio est Sacramentum Christi. Denique si ad
 valorem Baptismi non requiritur fides ministri, ne-
 que ad valorem Confirmationis est necessaria; evi-
 dens enim est, nullam plane fundamentum dari ali-
 ter de uno Sacramento sentiendi quam de altero.

*Idem de
 Sacra Or-
 dinatione
 evincunt:
 antiquissi-
 ma Eccle-
 siae praxis*

159. Conclusio III. Ad valorem Sacrae Ordina-
 tionis non requiritur fides Ministri. Prob. I. ex usu
 & antiquissima praxi Ecclesiae, quae Clericos haeretico-
 cos aut schismaticos cum suis gradibus & honoribus
 saepe recepit, & quidem absque nova ordinatione.
 Nicænum I. Can. VIII. jubet, ut Novatiani in Cle-
 ro permaneant, si ad Ecclesiam Catholicam aliquan-
 do venerint. Hinc S. Hieronymus in Dialogo con-
 tra Luciferianos sub finem ait, Synodum Nicænam
 omnes haereticos suscepisse, exceptis Pauli Samosate-
 ni discipulis. *Et quod his majus est, inquit, Episcopus
 Novatianorum, si conversus fuerit, Presbyterii gradum ser-
 vat.* Ephesina Synodus Melsalianos vel Enthusia-
 stas, & Nestorianos Clericos, ut colligitur ex S. Cy-
 rilli Alexandr. Epistolis ad Maximum & Gennadium;
 CPolitana III. Synodus Episcopos & Clericos a Ser-
 gio, Pyrrho, Paulo & Petro Monothelitis ordinatos;
 Nicæna II. Iconoclastas, post emissam Fidei Catho-
 licæ professionem absque nova ordinatione recepit
 cum suis gradibus. Eadem indulgentia receptos fuisse
 Pelagianos ad Ecclesiam Catholicam revertentes
 testatur S. Leo M. Epist. VI. alias LXXXVI. Dona-
 tistas S. Augustinus Epist. CLXXXV. alias L.
 Arianos S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferiana-
 nos, Ixoem & Saturninum Encratitarum Episcopos S.
 Basilius Epist. I. ad Amphilochem, ordinatos a
 Bonoso haeretico S. Innocentius I. Epist. XXII.
 ad Episcopos Macedoniae. Præterea S. Augustinus
 Epist. XLIII. alias CLXII. ad Glorium & Eleusium,
 atque in breviculo Collationis testatur, Melchiam
 Romanum Pontificem Donatistis Episcopis, qui a schi-
 smate

smate discederent, conditionem obtulisse ac decrevissent, ut ipsis Episcopale ministerium indulgeretur: & in quibuscunque locis duo essent contrariarum partium Episcopi, confirmaretur is, qui prior fuisset ordinatus, alteri vero plebs alia regenda daretur: idque Melchiadis Decretum collaudat Augustinus. Idem pariter refert Lib. II. contra Cresconium, Cap. XI. Africanum Concilium eadem ratione & necessitate adductum, pro reductione lapsorum & Ecclesiastica pace restituisse Donatistas Episcopos ad pristinum dignitatis gradum.

160. Prob. II. Authoritate Patrum. S. Hieronymus in Dialogo adv. Luciferianos ait: *Eadem ratione Episcopum ab Arianis recipio, qua tu recipis baptizatum.* S. Gregorius M. Lib. II. Epist. XLVI. alias XXXII. ad Joannem Episcopum Ravennatem: *Illud autem quod dicitis, ut is qui ordinatus est, iterum ordinetur valde ridiculum est. - Absit autem a Fraternitate vestra sic sapere; sicut enim baptizatus semel, iterum baptizari non debet; ita qui consecratus est semel, in eodem iterum ordine non debet consecrari. Sed si quis forsitan cum levi culpa ad Sacerdotium venit, pro culpa pœnitentia indici debet.* S. Augustinus Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. XIII. scribit: *Nam illud, quod quidam eorum (Donatistarum) dicere cœperunt, Baptismum quidem non amittit qui recedit ab Ecclesia, sed jus tamen dandi amittit; multis modis apparet frustra & inaniter dici. Primo, quia nulla ostenditur causa, cur ille qui ipsum baptismum amittere non potest, jus dandi potest amittere. Utrumque enim Sacramentum est, & quadam consecrationis utrumque homini datur, illud cum baptizatur, istud cum ordinatur: ideoque in Catholica utrumque non licet iterari. Nam si quando ex ipsa parte venientes etiam Præpositi pro bono pacis correcto Schismatis errore suscepti sunt, & si visum est opus esse ut eadem officia gererent quæ gerebant, non sunt rursus ordinati; sed sicut baptismus in eis, ita ordinatio mansit integra: quia in præcisione fuerat vitium, quod unitatis pace correctum est; non in Sacramentis, quæ*

ubicunque sunt, ipsa sunt. Et cum expedire hoc iudicatur Ecclesie, ut Præpositi eorum venientes ad Catholicam societatem honores suos ibi non administrent: non eis tamen ipsa ordinationis Sacramenta detrahuntur, sed manent super eos. Ideoque non eis in populo manus imponitur, ne mon homini, sed ipsi Sacramento fiat injuria. Cæterum quæ de ordinationibus Hæreticorum, servata tamen debita materia & forma, ac ritu a Christo præscripto diximus, intelligenda etiam pari de causa sunt de iis ordinationibus, quas fecerunt Episcopi Schismatici, excommunicati, depositi, intrusi, ac invasores.

*An eadem
pugnet ratio
pro
omnibus
Sacramen-
tis?*

161. Antequam Adversariorum momenta audiamus, observo I. idem dicendum esse, quia eadem pugnat ratio pro omnibus, de reliquis etiam Sacramentis characterem non imprimantibus, quæ ab hæretico vel schismatico ministro conferuntur, modo is debitam materiam & formam cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, usurpare tunc non omittat. Excipitur tamen Sacramentum Pœnitentiæ, quod ab hæreticis manifestis, & excommunicatis vitandis administrari valide non potest; quia ad exercendum sacrum illud iudicium, & absolutionis sententiam valide ferendam necessaria est ministro tamquam iudici iurisdictio, quæ penitus destituuntur hæretici manifesti, & excommunicati vitandi, utpote ab ipso Ecclesiæ corpore præcisi. Matrimonium quod attinet, cum illud sit quædam contractus species, ad cuius valorem requiruntur certæ quædam solemnitates; sicut Ecclesia sanxit invalidum esse matrimonium inter consanguineos usque ad quartum gradum, aut quod v. g. Christianus cum infideli non baptizata contrahit: ita etiam sancire posset, si ita expedire ei videretur, irritum fore matrimonium v. g. a Catholica femina cum hæretico contractum; quo casu necessaria foret ministri fides ad valorem matrimonii, supposita hic communissima ac vera sententia, quod contrahentes sint ministri.

162. Observo II. nos in trina hac conclusione locutos fuisse de valore Sacramenti, non de illius fructu aut effectu. Certum est enim, eum qui extra casum extremæ necessitatis Sacramenta sibi administrari ab hæreticis, schismaticis, aut excommunicatis vitandis scienter petit, Sacramentum quidem valide suscipere, sed illius effectum, nempe gratiam sanctificantem non consequi, quia perversa sua petitione obicem ponit gratiæ.

Sermo est hic de valore, non de effectu Sacramenti.

163. Observo III. non eandem esse trium præcedentium conclusionum certitudinem. Fidem ministri necessariam non esse ad valorem Baptismi, certum est certitudine fidei, cum Tridentinum expressis ac perspicuis verbis veritatem hanc Catholicam deciderit. At vero fidem ministri necessariam non esse ad valorem Confirmationis & Sacræ Ordinationis, certum est equidem ob rationes solidissimas a nobis in probatione adductas, & communissimum Theologorum consensum, adeo ut erroneum ac temerarium merito censeatur id negare; attamen certum id non est certitudine fidei, cum in nullo Concilio id clare decisum fuerit, atque aliqui ex antiquioribus Theologis dubitaverint cum Magistro Sententiarum, aut etiam asseruerint, quibus hac in re suffragantur Maldonatus & Morinus, consecrationes & ordinationes ab hæreticis, schismaticis & excommunicatis Episcopis factas, irritas olim fuisse, non ex Christi, sed ex sola Ecclesiæ dispositione.

An eadem sit harum trium Conclusionum certitudo?

164. Quæres I. An S. Cyprianus, cæterique ei adherentes Episcopi existimarint, excitatam de Baptismo hæreticorum controversiam pertinere dumtaxat ad disciplinam? Resp. affirmative. Prob. asseritio I. Cyprianus in ea controversia reliquit Africanis Episcopis libertatem sentiendi quod vellent, ut ipse testatur Epist. LXXII. ad Stephanum: *Nos vim cuiquam non facimus, aut legem damus, cum habeat in Ecclesiæ administratione voluntatis suæ arbitrium liberum unusquisque præpositus, rationem actus sui Domino reddens.* Et in Præfatione ad III. Carthaginense Concilium.

S. Cyprianus existimavit illam de Baptismo hæreticorum controversiam pertinere dumtaxat ad disciplinam.

lium: *Supereſt, ut de hac ipſa re ſinguli quid ſentiamus, proferamus, neminem judicantes, aut a jure communionis aliquem, ſi diverſum ſenſerit, removens.* Atqui in rebus ad fidem pertinentibus neque concedi poteſt, neque umquam a Cypriano conceſſa eſt libertas ſentiendi quod quis voluerit. II. Cyprianus & Firmilianus cum Episcopis Italiae, multisque etiam Africanis & Orientalibus, qui pro valore baptiſmi ab hæreticis collati pugnabant, ſervarunt pacem & communionem, ut ipſe teſtatur Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum: *Nos cum Collegis & Coepiscopis noſtris non contendimus, cum quibus divinam concordiam & dominicam pacem tenemus. - - Servatur a nobis patienter & firmiter charitas animi, Collegii honor, vinculum fidei & concordia Sacerdotii.* III. Africani & Asiatici, ut patet ex Epistola Firmiliani ad Cyprianum, inter Cyprianicas ordine LXXV. controverſiam de baptiſmo hæreticorum comparabant cum aliis quæſtionibus, quæ omnium judicio ad diſciplinam pertinent. Neque obest aſſertioni noſtræ, quod Cyprianus ſententiam Stephani errorem vocet, ſuam vero dicat revelatam eſſe a Deo; vocat enim illam errorem, ſed contra diſciplinam, non contra fidem: ſuam ſententiam ait a Deo revelatam eſſe; non quidem formaliter & expreſſe, ſed argutive tantum, atque ut ipſe perperam ſentiebat, per illationem. Nimirum ſolemne eſt omnibus de re quapiam gravi & Theologica diſputantibus, ut ſuam quiſque ſententiam ex fide ac revelatione deductis momentis confirmare nitatur, quin tamen aſſerat, aut evincere conetur, eam ut expreſſe revelatam, & pro fidei articulo ab omnibus habendam eſſe. Vide plura apud Natalem Alexandrum in *Hist. Eccles. Sæculi III. Diſſertat. XII. Artic. IV.*

S. Stephanus cenſuit quæſtionem illam ad fidem pertinere; non tamen

165. Quæres II. An Stephanus Papa quæſtionem de baptiſmo ab hæreticis dato ad fidem pertinere cenſerit, eamque expreſſe definiverit? *Resp.* Stephanus cenſuit quidem illam pertinere ad fidem, non tamen expreſſe & explicite definivit. *Duas inſignes*

signes quæstiones celebris illa controversia complectebatur. Altera pertinebat ad dogma fidei, videlicet, utrum validus esset baptismus ab hæreticis ritu legitimo administratus? Altera spectabat ad disciplinam Ecclesiæ, scilicet utrum retinenda esset antiqua consuetudo recipiendi reduces ad Ecclesiam hæreticos ritu legitimo ab hæreticis baptizatos, instar pœnitentium, sola super eos manus impositione? Stephanus consultus a Cypriano, cum in ea Ecclesiæ tempora incidisset, quæ tum propter truculentissimas ab infidelibus insectationes, tum propter acriores acerbasque Episcoporum de baptismo disputationes, periculosissima ea ætate fluebant, ne res Christiana in extremum discrimen adduceretur, summa qua pollebat prudentia, ex duabus quæstionibus, quarum altera ad dogma fidei, altera ad disciplinam Ecclesiæ pertinebat, prætermissa tunc importuna quæstione de dogmate, quæstionem de disciplina diremit celebri illo rescripto: *Si quis a quacunque hæresi venerit ad vos, nihil innovetur, nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in pœnitentiam*, sub pœna excommunicationis, non latæ, sed ferendæ sententiæ Asiaticis Afrisque præcipiens, ut a rebaptizando deinceps cessarent. Atque hac de causa Augustinus scribit, etiam post rescriptum Stephani quæstionem hanc, propter indefinitum dogma nimirum, nondum fuisse eliquatissima perfectione discussam: eamque Basilius, Athanasius, Epiphanius, & Cyrillus Jerosolymitanus vocant quæstionem meræ disciplinæ, non fidei. Itaque Cyprianus, eique consentientes Episcopi tum Afri tum Asiatici, numero ferme CXXXVII. nequaquam solemnii iudicio fidei definitivo, sed præcepto operis prohibitivo; non constitutioni de dogmate, sed Decreto Stephani de disciplina præfractæ obstiterunt, quod iniquo animo ferrent, Stephanum comminatum sibi fuisse excommunicationem, quam cadere in se minime posse existimabant; quia consuetudinem redeuntes ad Ecclesiam hæreticos baptizandi, non ad fixam, certam, constantem & universalem; sed ap variam, peculiar-

*expresse
eam defini-
vit.*

culiarem, commutabilem, & arbitrariam disciplinam Ecclesiæ pertinere arbitrabantur. Vide Laurentium Alticotium in Summa Augustiniana, Parte III. Quæst. II. Artic. V. & VI.

S. Stephanus in Cyprianum ejusque Collegas anathema non intorfit.

166. Quæres III. An Stephanus Papa S. Cyprianum & Firmilianum, eisque adhaerentes Episcopos a sua communione suspenderit, eosque anathemate perstrinxerit? Resp. cum Bellarmino, Valesio, Schelstrate, Natale Alexandro, Tournely, Le Drouveu &c. contra Rigaltium, Tillemontium, & Roncaglia, negative. Prob. assertio I. ex silentio Veterum, Eusebii in Hist. Ecclesiastica, S. Hieronymi in Dial. adv. Luciferianos, S. Vincentii Lerinensis in Commonit. Quin & ipsi Donatistæ hanc excommunicationem nusquam objecerunt Catholicis. II. Autoritate S. Dionysii Alexandrini, qui scribens ad Xystum, Stephani successorem, apud Eusebium Hist. Eccles. Lib. VII. Cap. IV. de Stephano hæc memorat: *Antea quidem litteras scripserat de Heleno, & de Firmiliano, de omnibus denique Sacerdotibus per Ciliciam, Cappadociam, cunctasque finitimas provincias constitutis, sese ob eam causam ab illorum communione discessurum, quod hæreticos rebaptizarent.* At quod minas has executioni mandaverit, nulli memorat. Addit Dionysius l. c. se ad Stephanum scripsisse, rogasse, eumque obtestatum esse, ne tam florentes Ecclesias a sua communione idcirco separaret. III. Autoritate S. Augustini, qui Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXV. scribit: *Stephanus autem etiam abstinentos putaverat, qui de suscipiendis hæreticis priscam consuetudinem convellere conarentur: iste autem (Cyprianus) quæstionis ipsius difficultate permotus, & sanctis charitatis visceribus largissime præditus, in unitate cum eis manendum qui diversa sentirent. Ita quamvis commotus, sed tamen fraterne indignaretur, vicit tamen pax Christi in cordibus eorum, ut nullum inter eos schismatis malum oriretur.* Atqui pax Stephanum inter & Cyprianum abrupta fuisset, si Cyprianum,

num, ipsique adherentes Episcopos Stephanus anathemate confixisset. Idem S. Doctor Lib. de unico Bapt. Cap. XIV. ait: *Cum ergo Stephanus non solum non baptizaret hæreticos, verum etiam hoc facientes, vel ut fieret decernentes, excommunicandos esse censeret, sicut aliorum Episcoporum & ipsius Cypriani litteræ ostendant; tamen cum eo Cyprianus in unitatis pace permansit, --- nec ulla facta est a Cypriano, & eis qui pariter de baptismo sapiebant, ab illorum communione diviso.* IV. Cum incertum sit, an S. Cyprianus ante martyrium suum ab hoc errore receperit; neque ideo minus ab Ecclesia tam Latina quam Græca ut Sanctus colatur, dicendum foret, eum extra communionem Romanæ Ecclesiæ in errore suo pertinacem obiisse, sanctimonia vitæ, & confessione Christiani nominis illustrem; quod perquam absonum, & Catholicis auribus merito videtur intolerabile.

167. Quamvis autem asseramus, Cyprianum & Firmilianum cum Collegis suis anathemate a Stephano percussos non fuisse; minime tamen negamus, Stephanum anathema illis comminatum fuisse, si in sententia persisterent, atque aliqua eos communione privasse, omittendo nimirum amicitiae & fraternitatis familiaria officia. Stephanus enim (siquidem Firmiliano id asserenti Epist. LXXV. inter Cyprianicas fides est adhibenda, utpote cujus authoritas hac in re valde suspecta est) ut severitate adhibita ad communionem Ecclesiæ doctrinam contrarios sibi Antistites facilius revocaret, Cypriani Legatos, post III. Carthaginensem Synodum ad se missos, ne ad colloquium quidem admisit, graviterque prohibuit, ne quis Fidelium Romæ eos in domum suam reciperet, veritus, ne si liberius illi Romæ morarentur, Clerum plebemque novæ doctrinæ veneno imbuerent, & pro beneficio hospitii contagionem erroris rependerent.

168. Neque contrarium evincunt Cypriani verba Epist. LXXIV. ad Pompejum Sabratensem, Stephanum vocantis *Unitatis oblitum*; aut Firmiliani querelæ, Epist. LXXV. scribentis, quod Stephanus cum Asiæ

Sed tantum comminatus est, eosque aliqua communione privavit.

& Africæ Episcopis pacem ruperit, & semetipsum a tot gregibus sciderit. Cyprianus enim Stephanum vocat unitatis oblitum, non ob ruptam pacem, & latam excommunicationem; sed quod unitatem baptismi, ut Cyprianus perperam omnino interpretabatur, violaret, & verum baptismum qui non nisi unicus est, extra Ecclesiam agnosceret, ut manifeste apparet ex ipsis Cyprianicæ illius epistolæ verbis. Firmilianum quod attinet (salva ejus sanctitate id dicere liceat, quam Græca Ecclesia, non item Latina agnoscit,) fervidioris indolis homo rem totam acerbius exaggeravit, atque ultra metam abreptus multa in Stephanum inverecunde effutiit, non modo æquo acerbiora, sed & falsa. Neque enim erubuit Stephanum audaciæ, insolentiæ, & manifestæ stultitiæ arguere; eundem imperitum, iracundum, schismaticum, apostatam, abstentum, hæreticis omnibus peiorem dicere; de rebus improbe gestis accusare, aliisque onerare opprobriis. Illud quoque falso ait, eundem Sanctum Pontificem cum tot Episcopis per totum mundum dissensisse; pacem cum singulis vario discordiæ genere rumpentem. Quasi potissima Ecclesia pars cum Firmiliano sensisset, & Stephanus propterea, aliisque de causis omnes per totum mundum Episcopos excommunicasset; cum tamen S. Augustinus Lib. de unico Bapt. Cap. XIV. disertè tradat, multo plures S. Stephano adhæsisse, neque quemquam partis adversæ idcirco anathemate perculsum fuisse. Vide Continuatores Bollandi in Actis SS. Tomo IV. Septembris, ad diem XIV. in Vita S. Cypriani, Cap. XLI.

An S. Cyprianus errorem suum ante mortem deseruerit, certum omnino non est.

169. Quæres IV. An S. Cyprianus ante mortem ab errore rebaptizantium recesserit? Resp. id valde probabile esse, non tamen certo constare. Prob. assertio Autoritate S. Augustini, qui Epist. XCIII. alias XLVIII. ad Vincentium Rogatistam, Cap. X. scribit: *Cyprianus autem sensisse aliter de Baptismo, quam forma & consuetudo habebat Ecclesiæ, non in canonicis, sed in suis & in Concilii litteris invenitur: correxisse*

autem

autem istam sententiam non invenitur. Non incongruenter tamen de tali viro existimandum est quod correxerit, & fortasse suppressum sit ab eis, qui hoc errore nimium delectati sunt, & tanto velut patrocinio carere noluerunt. Et Lib. II. de Bapt. contra Donat. Cap. IV. ait de Cypriano: & fortasse factum est, (quod ab errore resilierit) sed nescimus. Neque enim omnia quæ illo tempore inter Episcopos gesta sunt, memoriæ litterisque mandari potuerunt, aut omnia quæ mandata sunt, novimus. Et Cap. V. Alterum autem, id est, quomodo accipere potuerit veritatem contra id quod sentiebat inventam, etsi litteræ tacent, merita clamant; si epistola non invenitur, corona testatur; si Concilium non indicat Episcoporum, consortium indicat Angelorum. S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferianos, licet id de S. Cypriano expresse ac diserte non asserat, de cæteris tamen Episcopis Africanis, qui cum eo senserant, affirmat: Denique illi ipsi Episcopi, qui rebaptizandos hæreticos cum eo statuerant, ad antiquam consuetudinem revoluti, novum emisere decretum. Quid facimus? ita & nobis Majores nostri, & illis sui tradidere Majores. Ven. Beda Lib. variarum Quæstionum, Quæstione V. ait: B. Cyprianus cum Coëpiscopis qui erant in Africa, rebaptizandos esse hæreticos contra morem Ecclesiæ statuit: sed quia in suo sensu, qui sibi rectus videbatur, bonis abundare operibus studuit, mox corrigi meruit, atque ad universalem Sanctæ Ecclesiæ normam Spiritualium Virorum institutione reduci. At Venerab. Bedâ, Augustino & Hieronymo tribus omnino sæculis posterior est; adeoque non omne dubium Criticis exemit.

170. Quæres V. An S. Stephanus Papa cum Cypriano dimicans, in oppositum illi errorem lapsus fuerit, censueritque nullos plane hæreticos esse abluendos, etiam eos qui formam ad baptismi valorem a Christo Domino constitutam non applicassent? Resp. contra Launonium, Dupinium, Bailletum, negative cum Baronio, Schelstrate, Pagio, Natale Alexandro, Tournely, Le Drouven &c.

S. Stephanus cum Cypriano dimicans, in oppositum errorem lapsus non est.

Prob.

Prob. assertio I. In celebri illa de Baptismo hæreticorum controversia nulla de forma baptismi habita est quæstio, sed de fide dumtaxat Ministri. II. Quod Stephanus velut certum supposuerit, baptismum datum ab hæreticis vim suam habere ab invocatione Trinitatis, per quam consecratur, aperte significat Firmilianus Epist. LXXV. inter Cyprianicas: *Illud quoque absurdum, quod non putant quærendum esse, quis sit ille qui baptizaverit, eoquod qui baptizatus sit, gratiam consequi potuerit, invocata Trinitate nominum, Patris & Filii & Spiritus Sancti.* S. Cyprianus pariter in Epist. LXXIV. ad Pompejum testatur, a Stephano baptismum hæreticorum ratum fuisse habitum ob vim & efficaciam verborum Evangelicorum, quibus conferitur. *Aut si effectum baptismi majestati nominis tribuunt, inquit, ut qui in nomine Christi ubicunque & quomocunque baptizantur, innovati & sanctificati judicentur.* III. Ex silentio Veterum, Eusebii in Hist. Eccles. S. Vincentii Lerinensis in Commonit. S. Hieronymi in Dial. adv. Luciferianos, Facundi Hermianensis in Lib. contra Mocianum &c. quorum nullus Stephanum hujus erroris accusavit. Immo S. Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXIII. affirmat, decreto Stephani vindicatam fuisse consuetudinem, quæ plenario totius orbis concilio subinde confirmata est, quam ipsemet Augustinus ex Apostolis derivatam affirmat. Ergo doctrina Stephani de Baptismo nullo laboravit errore. IV. Si Stephanus & Cyprianus in duos extremos sibi que oppositos errores lapsi fuissent, universa tunc temporis errasset Ecclesia in fide circa doctrinam Baptismi, errore quamvis diverso; omnes enim Catholici Episcopi vel Stephano vel Cypriano adhærebant. Atqui hoc salvis Christi promissionibus dici nequit. Equidem Samuel Basnagius Tomo II. Annal. Politico-Ecclesiasticorum, ad A. 256. ait, Ecclesiam in obscurissima materia, & in re quæ pietatem non evelit, errare posse. At Calvinianum hominem non moramur. Præterquam enim quod Ecclesia in re etiam

obscu-

obscurissima ad fidem & mores pertinente sit infallibilis, opinio erronea de valore Sacramentorum pietatem Christianam merito evellere censenda est; quia agitur de opinione in re sacratissima, quam dum fideles sequuntur, aut immani se obstringunt sacrilegio initerabile Sacramentum repetendo, aut aeterna salutis periculum subeunt illud non recipiendo.

171. Opponunt Adversarii I. verba Decreti S. Stephani: *Siquis a quacunque hæresi venerit ad vos &c.* quæ omnino universalia & indefinita sunt, videnturque qualemcunque baptismum ab hæreticis collatum ratum habere. II. Auctoritatem S. Cypriani, qui Epist. LXXIV. ad Pompejum scribit: *Cur in tantum Stephani Fratris nostri obstinatio dura prorupit, ut etiam de Marcionis baptismo, item Valentini, & Apellis, & cæterorum blasphemantium in Deum Patrem contendat filios Dei nasci, & illic in nomine Jesu Christi dicat remissionem peccatorum dari, ubi blasphematur in Patrem & in Dominum Deum Christum?* Atqui Marcionitæ, Valentiniiani &c. baptizabant absque invocatione SS. Trinitatis. Ergo. III. Auctoritatem Benedicti XII., qui in responsione ad objecta Fraticellorum adversus Constitutiones Joannis XXII. asserit, Stephanum & Cyprianum lapsos fuisse in errores omnino contrarios, *& Concilium Nicænum utramque opinionem correxisse, determinando quod baptizati ab hæreticis non servantibus formam Ecclesiæ, venientes ad Ecclesiam baptizentur; ab aliis vero hæreticis baptizati, non rebaptizentur.* Resp. ad I. Stephani verba illa, *a quacunque hæresi*, intelligenda esse de illis tantum hæreticis, qui integra forma baptismi, ac nullo modo vitiata utebantur. Et enim verba quæ e vestigio subjungit, *Nihil innovetur nisi quod traditum est*, satis ostendunt, Stephanum ratum duxisse illud dumtaxat baptismum, quod Traditio probaret: Traditione autem probari tantum baptismum administratum forma a Christo Domino imperata, apud omnes in confesso est. Profecto adversariorum criminationem alii etiam Patres Stephano posteriores non effugient, eundem ferme loquendi modum cum

Ste-

Stephano usurpantes. Sic S. Hieronymus in Dial. adv. Lucifer. ait: *In ea quippe Ecclesia (Hilarius) baptizatus est, quæ semper ab hæreticis baptismum recepit.* S. Leo M. Epist. LXXIX. ad Nicetam, Cap. VII. *Qui baptismum ab hæreticis acceperunt, sola invocatione Spiritus Sancti per impositionem manuum confirmandi sunt.* Immo ipse S. Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. V. ait, homines occulta quadam inspiratione Dei detestari, si quis iterum baptismum accipiat, quem ubicunque jam acceperat. Ad II. Resp. C. M. N. m. Nam ut ait S. Augustinus Lib. VI. de Bapt. contr. Donat. Cap. XXV. *Facilius inveniuntur hæretici, qui omnino non baptizent, quam qui non illis verbis (Evangelicis) baptizent.* Neque hoc Augustini testimonium intelligendum est de hæreticis sui temporis tantum. Nam quod de illis Augustinus, id potiori jure dici potest de hæreticis II. ac III. sæculi, qui initio sectæ suæ communem & Catholicam baptizandi formam secuti, eam postea mutarunt, quo magis reditum ad Ecclesiam Catholicam suis intercluderent. Confirmatur id testimonio S. Irenæi, qui Lib. I. adv. Hær. Cap. XVIII. testatur, a solis Colobarsianis & Marcitis vitiatam fuisse consuetam baptizandi formam, non vero a Menandro, Basilide, Carpocrate, Cerintho, Ebione, Cerdone &c. Neque obest, quod hi de Trinitate haud recte sentirent; siquidem ut docet Augustinus Lib. III. de Bapt. contra Donat. Cap. XV. *Si Evangelicis verbis, In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, Marcion baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentum, quamvis ejus fides sub eisdem verbis aliud opinantis quam Catholica veritas docet, non esset integra, sed fabulosis falsitatibus inquinata.* Ad III. Resp. Benedictum XII., qui cum hæc scriberet, A. 1330. Cardinalis dumtaxat erat, in hac facti quæstione longius a veritate aberrasse, illis nempe temporibus, quibus Historia densis erat tenebris involuta. Vide Natalem Alexandrum in Hist. Eccles. Sæculi III. Dissertat. XIV. Antonium Sandini

dini Disput. Historica VII. Gerardum Casteel Controv. XXIII.

172. Quæres VI. Cum S. Augustinus Lib. II-
de Bapt. contra Donat. Cap. IX. scribat: *Postea ta-*
men dum inter multos ex utraque parte tractatur & qua-
ritur, non solum inventa est (veritas de non reiterando
baptismo hæreticorum) *sed etiam ad plenarii Concilii*
authoritatem roburque perducta, post Cypriani quidem pas-
tionem, sed antequam nos nati essemus; post mortem ve-
ro Cypriani, qui obiit A. 253. & ante ortum Augu-
stini, qui natus est A. 354. habita sint duo Concilia,
in quibus actum est de Baptismo ab hæreticis colla-
to, nempe Arelatense I. A. 314. & Nicænum I. Oecu-
menicum A. 325. an *Plenarii Concilii* nomine ab Augu-
stino designetur Nicænum, vel potius Arelaten-
se? Resp. probabilius ab Augustino designari Nicæ-
num; Concilium enim Arelatense ex solis Episcopis
Occidentalibus congregatum fuit, & ab Augustino
judicium Episcopale vocatur, ac numquam ab Ecclesia
inter Concilia Oecumenica relatam est; ideoque *ple-*
narium simpliciter & absolute dici nequit *totius orbis,*
universæ Ecclesiæ, cunctarumque gentium Concilium, quo
tamen nomine Concilium illud appellat S. Augusti-
nus, in quo hanc rem eliquatam fuisse ait, nempe
Lib. I. de Bapt. contra Donat. Cap. VII. *Quæstionis*
hujus obscuritas prioribus Ecclesiæ temporibus magnos vi-
ros, & magna charitate præditos Patres Episcopos, ita
inter se compulit salva pace disceptare atque fluctuare, ut
diu Conciliorum in suis quibusque regionibus diversa statu-
ta nutaverint, donec plenario totius orbis Concilio, quod
saluberrime sentiebatur, etiam remotis dubitationibus, fir-
maretur. Et Lib. VI. Cap. XIII. *Secundum Scriptura-*
rum Sanctarum authoritatem decrevit Concilium Catholicum
orbis terrarum, etiam in hæreticis inventum Christi baptis-
num non esse improbandum. Illud facile damus, rem
hanc expressis, claris, disertisque verbis a Nicæno
Concilio decisam non fuisse, ac multo minus ab Are-
latensi, a quo prohibita tantum fuit praxis rebapti-

S. Augu-
stinus ple-
narii Con-
cilii nomi-
ne intelle-
xit Nicæ-
num I.

zantium, non vero damnata tamquam hæretica; Augustino tamen nihilominus visum fuit, rem hanc a Nicænis Patribus satis fuisse eliquatam, eoquod validissimum contra Rebaptizantes ex Canone VIII. & XIX. instrui possit argumentum. Cæterum non vacat huic quæstioni diutius immorari. Vide plura apud Natalem Alexandrum in Hist. Eccles. Sæc. III. Dissert. XXIV. & Antonium Sandinum Disput. Historica VIII.

Argumenta contraria refutantur.

Rebaptizantes frustra se tuentur silentio Scripturarum, 173. Objicitur I. contra I. Conclusionem, Silentium Scripturæ. Scriptura nullibi asserit baptismum valide conferri ab hæreticis. Ergo fides Ministri est necessaria ad valorem Baptismi. Resp. N. C. & retorqueo argumentum. Scriptura nullibi negat validum esse Baptismum ab hæreticis collatum, & Traditio aperte suffragatur ejusdem valori. Ergo standum est pro valore Baptismi ab hæreticis collati. Eodem argumento utitur S. Augustinus Lib. I. contra Cresconium, Cap. XXXIII. *Proinde quamvis hujus rei certe de Scripturis Canonicis non proferatur exemplum: earundem tamen Scripturarum etiam in hac re a nobis tenetur veritas, cum hoc facimus quod universæ jam placuit Ecclesiæ, quam ipsarum Scripturarum commendat autoritas; ut quoniam Sancta Scriptura fallere non potest, quisquis falli metuit, hujus obscuritate quæstionis, eandem Ecclesiam de illa consulat, quam sine ulla ambiguitate Sancta Scriptura demonstrat.*

Autoritate Canonum Apostolicorum, 174. Objic. II. Autoritas Canonum Apostolicorum, quorum XLV. ita habet: *Episcopum, vel Presbyterum, qui hæreticorum baptismum vel Sacrificium admisserit, deponi jubemus.* Et Canon XLVI. *Episcopus, vel Presbyter eum qui vere habet baptismum, si de integro baptizaverit, vel si eum qui ab impiis pollutus est, non baptizaverit deponatur.* Resp. Canones illos, qui sub nomine Apostolorum circumferuntur, non fuisse ab Apostolis

stolis editos, utpote quos Ecclesia primis V. sæculis ignoravit, nec umquam Cyprianus aut Firmilianus in erroris sui defensionem protulerunt; sed esse collectionem Canonum, qui in diversis Conciliis particulare fuerunt promulgati: Canones vero XLV. & XLVI. multo probabilius excerptos fuisse ex erratica Rebatizantium Synodo Iconiensi vel Synadensi. De Canonibus illis Apostolicis Sæculo VII. S. Isidorus Hispalensis apud Gratianum Dist. XVI. Cap. I. ita sentiebat: *Canones qui dicuntur Apostolorum, seu quia eosdem nec Sedes Apostolica recipit, nec Sancti Patres illis assensum præbuerunt, pro eo quod ab hæreticis sub nomine Apostolorum conscripti dignoscuntur, quamvis in eis utilia inveniantur, tamen ab authoritate Canonica, atque Apostolica eorum gesta constat esse remota, atque inter apocrypha deputata.* Humbertus Sylvæ candidæ Episcopus S. Leonis IX. Legatus, CPoli adversus Nicetam Pætoratum disputans, A. 1054. dixit: *Apostolorum Canones nominantur inter apocrypha, exceptis capitulis quinquaginta, quæ Patres decreverunt regulis orthodoxis adjungenda.* At vero inter L. illa Capitula nec Canon ille XLV. nec XLVI. nec alii continentur, in quibus doctrina traditur Apostolicæ omnino contraria. Vide quæ de Canonibus Apostolorum doctissime disserit Natalis Alexander in Hist. Eccles. Sæculi I. Dissertat. XVIII.

143 Objic. III. *Authoritas Conciliorum.* Nicæ-^{Concilium} num I. Can. XIX. ait: *Siquis confugit ad Ecclesiam Catholicam de Paulianistis & Cataphrygis, statutum est rebaptizari eos omnino debere.* Atqui Cataphryges seu Montanistæ, tempore etiam Nicænæ Synodi, baptizabant verbis Evangelicis. Ergo. II. Laodiceum A. 372. habitum, Can. VIII. decernit: *De his qui convertuntur ab hæresi, quæ dicitur Cataphrygarum, etsi in Clero qui apud eos esse creditur, fuerint, etsi maximi nominentur, hos sub omni diligentia ab Episcopis Ecclesiæ vel Presbyteris instrui & baptizari conveniet.* III. Constantinopolitanum I. A. 381. Can. VII. ait: *Euno-*

Eunomianos, qui in unam immersionem baptizantur; Et Montanistas, qui hic dicuntur Phryges, Et Sabellianos, qui eundem esse Patrem Et Filium opinantur, utrumque simul confundentes, Et alia gravia Et indigna faciunt; Et alias omnes hæreses: quoniam hic multi sunt hæretici, Et maxime qui ex Galatarum regione veniunt: quicumque ex his rectæ fidei adscribi volunt, ut Gentiles admittimus: Et primo quidem die ipsos Christianos facimus; secundo catechumenos; deinde tertio exorcizamus, sive adjuramus ipsos, ter simul in faciem eorum Et aures insufflando. Et sic eos catechizamus, Et curamus, ut longo tempore versentur in Ecclesia, Et audiant Scripturas; Et tunc eos baptizamus.

IV. Constantinopolitanum III. admisit tres Synodos Carthaginenses a S. Cypriano celebratas, in quibus reprobatur baptisma Hæreticorum. Resp. ad I. vitiatam fuisse ab Isidoro Mercatore Nicæni Canonis XIX. lectionem; nec enim Græcus Canon, aut versio Dionysii Exigui ullam faciunt Cataphrygum mentionem, sed tantum Paulianistarum. Confirmatur id tum ex S. Innocentio I. qui Epist. XXII. ad Episcopos Macedoniæ loquens de hæreticis, quos Nicæna Synodus iussit rebaptizari; Paulianistarum solummodo meminit; tum ex VIII. Canone Nicæno, quo jubentur Novatiani ad Ecclesiam revertentes sine rebaptizatione recipi. Ergo cum Montanistæ temporibus Concilli Nicæni debitam materiam & formam baptismi usurpaverint æque ac Novatiani, Nicæni Patres non potuere Novatianorum baptisma admittere, illud vero Montanistarum rejicere, cum eadem fuerit utriusque conditio. Ad II. Resp. Montanistas tempore Laodicensis Synodi, quæ XLVII, circiter annis post Nicænam habita est, in Sabellianismum prolapsos, formam baptismi depravasse, ideoque a Laodicensi Synodo iussos fuisse rebaptizari. Responsionem hanc arbitrariam aut commentitiam non esse patet ex eo, quod eadem Synodus Can. VII. admittat sine rebaptizatione Novatianos & Quartodecimanos, qui in forma Ecclesiæ apud suos baptizabantur. Caterum eos

dem sæpe hæreticos modo debitam materiam & formam usurpasse, modo pro variis locis & temporibus ritum baptismi mutasse, præcipue illos qui de Trinitate male sentiebant, atque in eo ritu errorem suum expressisse, omnibus in comperto est; ideoque S. Hieronymus in Dial. adv. Lucifer. negat, Cerinthianos, Ebionitas, ac Manichæos fuisse rebaptizatos: Gennadius vero LXX. facile annis Hieronymo posterior, Lib. de Dogmatibus Ecclesiæ, Cap. XXII. alias LII. Montanistas, Manichæos, & alios hujusmodi iterum asserit baptizari; quia nimirum temporibus Gennadii hæretici illi non servabant formam baptizandi, quam servabant temporibus Hieronymi. Ad III. Resp. I. Canonem illum VII. non fuisse in Concilio CPolitano I. sancitum. Dionysius enim Exiguus non nisi quatuor illius Synodi Canones nobis exhibuit; quos etiam ad tres redegit, secundo atque tertio simul conjunctis; trium vero posteriorum ne meminit quidem. Atqui cum Dionysius profiteatur, transtulisse se in Codicem suum latinum Canones, ut erant *in Græca autoritate*, id est, in Græcorum Codice, quem Græci ipsi protulerant in Act. XVI. Concilii Chalcedonensis, & ex quo Canonem III. CPolitatum legerant; perspicuum est, nisi Dionysius mentitus fuerit, quod nemo credo suspicabitur, in Græcorum Codice quatuor dumtaxat Constantinopolitani I. Canones descriptos ea ætate extitisse, ac totidem proinde, non plures ab eadem Synodo fuisse sancitos. Præterea a Socrate & Sozomeno Canonum horum numerum definitum habemus. Ille Hist. Eccles. Lib. V. Cap. VIII. Editionis Christophorsoni, cum ea perstringeret, quæ in hoc Concilio statuta fuere, aliud nihil memoravit præter ea, quæ IV. prioribus Canonibus continentur. Sozomenus vero Lib. VII. Cap. IX. quæ singulis prioribus IV. Canonibus sancita sunt, seorsum enarrat eo ipso ordine, quo Dionysius Exiguus illos IV. Canones descripsit; tum vero ita concludit: *Et hæc quidem adhuc modum Synodo placuerunt*: quibus aperte significavit, non plures Canones a Synodo prodiisse,

quam quos ipse exposuerat. Vide Illustrissimum Joan. Bapt. Bartholum Feltriensem Episcopum in Institutionibus Juris Canonici, Cap. XXVIII. Resp. II. Quamvis daretur Canonem illum esse genuinum; causa tamen id decernendi CPolitani Patribus alia non fuisset, quam quod hæretici illi, mutato consilio, Baptismum Evangelicis verbis non amplius consecrarent. Ad IV. Resp. id non a Concilio Oecumenico CPolitano III. A. 680. sed ab erratica Synodo in Trullo, Imperatoris Palatio, CPoli congregata A. 692. decretum fuisse, quæ nullius prorsus in Ecclesia Dei autoritatis est, atque a Romanis Pontificibus fuit reprobata.

Patrum. 176. Objic. IV. *Autoritas Patrum.* Plures ex Patribus, præter Cyprianum & Firmilianum, eisque adhaerentes Asiæ minoris & Africae Episcopos, reprobant baptismum ab hæreticis collatum. Ergo dici nequit sententiam Stephani probari ex Traditione. P. A. I. De S. Dionysio Alexandrino scribit S. Hieronymus in Catalogo Script. Eccles. *Hic in Cypriani & Africanæ Synodi dogma consentiens, de hæreticis rebaptizandis ad diversos plurimas misit epistolas, quæ usque hodie extant, id est temporibus Hieronymi; nostra enim ætate non nisi fragmenta quædam illarum supersunt.* II. S. Athanasius Orat. III. contra Arianos scribit: *Qui quæso igitur non plane vanum atque inutile fuerit baptisma quod ab illis datur, cum id non nisi species sit & inane simulacrum, ipsique ea re nihil solidæ opis afferant ad pietatem? Non enim in Patre & Filio tribuunt baptisma Ariani; sed in Creatore & creatura, in Factore & factura. Sicut igitur creatura diversum quiddam est a Filio, ita diversum quid a vero baptismo est, quod ab illis existimatur dari, tametsi nomen Patris & Filii, quia illa in Scripturis vident, simulent se nominare.* III. S. Basilius Epist. I. Canonica ad Amphilochem Iconii Episcopum scribit, nullum sibi videri Novatianorum & Pepuzenorum baptismum, quia antiqui illum solum baptismum suscipiendum putarunt, qui nihil a fide recedit. Et Epist. II. ad eundem,

dem, Canone XLVII. ita loquitur: *Encratitæ & Sacrophori & Apotactitæ subjiciuntur eidem rationi, cui & Novatiani; quia de illis editus est Canon, etsi diversus; quæ autem ad eos pertinent, silentio prætermissa sunt: nos autem una eademque ratione eos omnes rebaptizamus. Si autem prohibita est apud vos hæc rebaptizatio, sicut & Romanis, alicujus æconomice gratia: nostra tamen ratio vires obtineat, quia cum veluti Marcionistarum germen sit eorum hæresis, nuptias abhorrentium & averfantium vinum, & Dei creaturam inquinatam esse dicentium: eos igitur in Ecclesiam non admittimus, nisi in nostrum Baptismum baptizati fuerint.* IV. S. Optatus Milevitanus Lib. I. contra Parmenianum Donatistam, recipit baptismum Schismaticorum ut validum, baptismum vero hæreticorum repudiat ut irritum. V. S. Cyrillus Jerosol. Præfat. in Catecheses ait: *Non licet bis aut ter hoc lavacro uti, ut si forte semel fueris eo frustratus, deinceps corrigas: Si enim semel illo frustraberis, amplius id correctionem non patitur: Unus enim Dominus, & una fides, & unum baptisma, Nam soli hæretici rebaptizantur, siquidem prius illud non erat Baptisma.* VI. S. Ambrosius Lib. de iis qui mysteriis initiantur, Cap. IV. *Est in aliquibus & aqua mendax: non sanat baptismus perfidorum, non mundat, sed polluit.* VII. S. Gregorius M. Lib. XI. Epist. LXVII. jubet repeti Bonosianorum baptismum.

177. Resp. N. C. Fides Catholica ex sententia paucorum æstimari non debet. Ut enim egregie disse-rit S. Vincentius Lerinensis in aureo suo Com-
 monitorio, Cap. XXXIX. *Hac lege credendum est, ut quidquid vel omnes vel plures, uno eodemque sensu manifeste, frequenter, perseveranter, velut quodam consentiente sibi Magistrorum Concilio, accipiendo, tenendo, tradendo firmaverint, id pro indubitato, certo, ratoque habeatur. Quidquid vero, quamvis ille Sanctus & doctus, quamvis Confessor & Martyr, præter omnes, aut etiam contra omnes senserit, id inter proprias & occultas, & privatas opiniunculas, à communis, publicæ ac generalis sententiæ*

authoritate secretum fit. Ad I. Resp. S. Hieronymum in hac quæstione facti probabilius a vero aberrasse. Præterquam enim quod tanto patrono, secundæ sedis Episcopo, Dionysio nimirum Alexandrino numquam gloriati fuerint Cyprianus & Firmilianus, testatur aperte S. Basilius in Epist. Canonica ad Amphilo-
chium, Can. I. Admissum fuisse a S. Dionysio Pepu-
zenorum seu Montanistarum baptismum. Ergo etiam
baptismum reliquorum hæreticorum, qui debitam ma-
teriam & formam servabant, admisisse merito censen-
dus est. Accedit, quod S. Dionysius mediatorem egerit
pro Asiaticis & Afris Episcopis apud Stephanum,
ut ipse testatur in Epistola ad Xistum ejus successor-
em, cujus fragmentum exhibet Eusebius Lib. VII.
Hist. Eccles. Cap. IV. Atqui non videtur preces
suas interponere ausurus, siquidem ejusdem erroris
socius fuisset. Ad II. Resp. Quamvis aliqui ab hoc
errore Athanasium vindicare conentur, verisimilius
tamen dicendum est, ab eo reprobatum fuisse ut in-
validum hæreticorum baptismum, non omnium pro-
miscue, sed eorum tantum, qui rectam non tenerent
fidem SSmæ Trinitatis. Ita nimirum sentiendo vide-
batur ille sibi non adversari se, sed consentire Ni-
cæne Synodo Canone VIII. recipienti baptismum No-
vatianorum, & Can. XIX. jubenti Paulianistas rebap-
tizari, putans illorum baptismum a Nicænis Patri-
bus ea potissimum de causa reprobatum fuisse, quod
hæretici illi male de Trinitate sentirent. Sed Nicæ-
næ Synodi mentem feliciter assecuta est Ecclesia, cu-
jus authoritatem Athanasio, paucisque aliis Patribus
opponimus. Ad III. Resp. S. Basilium hac in re de-
serendum esse, qui manifeste videtur consensissa in
errorem prædecessoris sui Firmiliani, & aliorum rebap-
tizantium. Ex quo id unum inferre licet, contro-
versiam hanc de Baptismo hæreticorum a Nicæna Sy-
nodo clare ac perspicue decisam non fuisse; secus
nec Basilius Nicænorum Canonum alias scientissimus,
nec Athanasius, rerum ibi gestarum oculatus testis,
in rebaptizantium castris stetissent. Ad IV. Resp. S.

Optatum eorum dumtaxat hæreticorum baptismum rejicere, qui verbis Evangelicis non baptizabant. Mens Optati aperte colligitur ex toto illo Opere adversus Parmenianum: ibi enim sæpissime asserit admitti a Catholicis ac recipi Baptismum, Chrisma, atque Ordinationes Donatistarum. Atqui Donatistæ temporibus S. Optati non tantum erant Schismatici, verum etiam Hæretici. Ergo asserit a Catholicis validum haberi Baptisma ab hæreticis collatum. Extat præterea Lib. V. adv. Parmenianum, insignis locus, quo veritatem Catholicam S. Optatus comprobat: *In quo baptizarentur Gentes a Salvatore mandatum est: per quem baptizarentur, nulla exceptione discretum est. Non dixit Apostolis, Vos facite, alii non faciant. Quisquis in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti baptizaverit, Apostolorum opus implevit.* Ad V. quidam respondent, S. Cyrillum locutum fuisse de illis, quos hæretici baptizant absque forma legitima, adeoque particulam illam *siquidem* non causalem esse, sed conditionalem; idque putant ex Græco idiomate, quo Catecheses illæ conscriptæ sunt, evinci posse. Alii contrà fatentur, difficile esse hæc verba ad Catholicum sensum adducere, eoquod de omnibus hæreticis indiscriminatum loco citato loquatur S. Cyrillus. Ad VI. Resp. S. Ambrosium non loqui de valore, sed de fructu & effectu baptismi; qui enim jam adulti vel hæresi consentientes, vel scienter cum hæreticis communicantes ab illis baptizantur, cum prava dispositione ac sacri lege baptismum suscipiunt. Ad VII. Resp. Ipse S. Gregorius loco citato causam subjungit, quia nimirum Bonosiani tunc temporis non baptizabant in nomine Trinitatis: antiquam vero esse Patrum traditionem, non esse rebaptizandos qui ab hæreticis ritu præscripto baptizati sunt, declarat ibidem Sanctus Pontifex.

178. Objic. V. Ratio Theologica ex parte hæreticorum. I. Opus immundum, quodque a Deo exaudiri minime potest, irritum prorsus & vanum est. Sed quidquid agunt hæretici, immundum est, quia ipsi sacrilegi sunt & adversarii Christi. Ergo. II. JI-

*Ratione
Theologica
ex parte
hæretico-
rum.*

li soli possunt in Sacramentis virtute & merito Christi aliquid operari, quibus Christus potestatem Sacramenta administrandi contulit. Atqui hanc potestatem Christus contulit solis Ecclesie prepositis, non vero extraneis, Hæreticis nimirum & Schismaticis. III. Sacramenta ibi solum valide administrantur, ubi spirituales filii Deo procreantur. Atqui id fit in sola Ecclesia Catholica. P. m. Non potest filios Deo parere, nisi quæ Sponsa est Christi. Atqui sola Ecclesia Catholica est Sponsa Christi. Ergo sola Ecclesia Catholica potest filios Deo parere. IV. Teste Apostolo, quotquot baptizantur Christum induunt. Sed qui in hæresi baptizantur Christum induere nequeunt. Ergo vere non baptizantur. V. Non aliud in hæresi percipitur, quam quod creditur. At quod creditur, falsum est. Ergo & quod percipitur. Ergo irritus est baptismus ab hæreticis collatus. VI. Ad valorem Sacramentorum requiritur intentio ministri. Atqui hæc locum non habet in hæretico. P. m. Fides intentionem dirigit. Ergo cum hæreticus rectam fidem non habeat, rectam pariter intentionem habere nequit. Resp. C. M. D. m. Quidquid agunt hæretici virtute propria & merito suo, immundum est, C. m. Quidquid agunt virtute & merito Christi, N. m. Hæretici & Schismatici non ideo immundi sunt, quia baptismum verbis Evangelicis consecrant; sed quia veritatem Catholicam negant, & Ecclesie unitatem scindunt. Discrimen itaque faciendum est inter opus Christi & opus ministri; alias omnino sequeretur, ab impiis Catholicis, adulteris, avaris ac facinorosis, Sacramenta invalide administrari. Ad II. C. M. D. m. Christus hanc potestatem valide simul & licite administrandi Sacramenta dedit solis Ecclesie prepositis, C. m. Christus non dedit hanc potestatem extraneis Sacramenta valide administrandi, quamvis illicite, N. m. & Conseq. Ad III. Resp. I. retorquendo argumentum cum S. Augustino Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXIV. *Si propterea filios Dei generare non potest hæresis per Christum, quia Christi Spon-*

*sa non est: nec turba illa malorum intus constitutorum potest, quia & ipsa Christi Sponsa non est. Designatur enim Christi Sponsa sine macula & ruga. Ergo aut non omnes baptizati filii sunt Dei, aut potest & non Sponsa generare filios Dei. Resp. II. C. M. N. m. Ad probat. D. M. Non potest filios Deo parere vel sinu suo, vel aliquando per uterum ancillarum, nisi quæ Sponsa Christi est, C. M. Sponsa Christi non potest filios Deo parere, nisi sinu suo, N. M. Baptismus verbis Evangelicis consecratus ubicunque & a quocunque conferatur, Ecclesie Catholicae bonum, & Sponsae Christi monile est. Itaque quotquot in Christi nomine, & ritu legitimo baptizantur, Ecclesiam habent matrem, quæ eos vel per uterum suum parit, si in unitate Catholica abluantur; vel per uterum ancillarum, si foris in hæresi tingantur aut schismate: sicut Sara, Lia, & Rachel per ancillas jure conjugali viris suis filios pepererunt. Et quamvis communitates hæreticæ suo quodam sensu sint adulteræ, non tamen ita a Christo sunt separatæ, ut iis vera Ecclesia uti non possit ad procreandos Sponso suo filios. Ita Cyprianicam hanc objectionem solvit S. Augustinus Lib. I. de Bapt. contra Donat. Cap. XVI. Ad IV. Resp. cum S. Augustino Lib. V. de Bapt. Cap. XXIV. Qui ab hæretico, aut etiam malo ministro baptizatur, consentiens illius errori vel malitiæ, ille Christum induit, non quidem ad vitæ sanctificationem, sed ad Sacramenti perceptionem; quia scilicet Sacramentum Christi percipit. Ad V. N. M. Ut enim S. Augustinus scribit Lib. III. de Bapt. contra Donat. Cap. XIV. *interest, cum de Sacramenti integritate & sanctitate tractatur, quid credat, & quali fide imbutus ille sit qui accipit Sacramentum. Interest quidem plurimum ad salutis viam, sed ad Sacramenti questionem nihil interest. Fieri enim potest, ut homo integrum habeat Sacramentum, & perversam fidem: sicut fieri potest, ut integra teneat verba Symboli, & tamen non recte credat sive de ipsa Trinitate, sive de resurrectione, vel aliquid aliud.* Ad VI. C. M. N. m. Ad probat. D. A. Fi-
des*

des dirigit intentionem hoc sensu, quod intentio recta, quantumvis implicita tantum, dari non possit ubi fides deficit, N. A. Hoc sensu, quod si adest vera fides, hanc plerumque sequatur intentio, C. A. N. C.

*Ex parte
naturæ
Sacramen-
torum.*

179. Objic. VI. Ratio Theologica ex parte naturæ Sacramentorum. I. Sicut unus est Deus, una fides & una Ecclesia, ita etiam unum est Baptisma. Ergo extra Ecclesiam Catholicam non est verus baptismus, P. C. Si extra veram Ecclesiam daretur verus baptismus, vel ille esset diversus a baptismo Ecclesiæ, vel esset idem? Non esset diversus; alias forent duo baptismata, unum intra, alterum extra Ecclesiam: Non esset idem; quia Ecclesia Cantic. Cap. IV. appellatur *Hortus conclusus, Fons signatus*. Ergo hæretici, ab Ecclesia præisi & ejecti, non possunt hortum ingredi, nec bibere ex illo fonte, seu ex Ecclesiæ baptismate. II. In sola Ecclesia Catholica est fons vitæ & regenerationis, non vero apud Hæreticos & Schismaticos, qui non habent nisi aquam adulteram & mendacem. III. In baptismo fit regeneratio. Ergo nemo ab hæreticis valide potest baptizari, quia nemo potest apud illos regenerari. IV. I. Petri Cap. III. v. 20. monemur, nos per unicum unius Ecclesiæ baptismum salvari posse, quemadmodum per solam Arcam Noe octo animæ salvæ factæ sunt. Sicut igitur quotquot extra Arcam fuere, extincti sunt aquis diluvii: ita quotquot extra Ecclesiam ab hæreticis baptizantur, peribunt. Resp. ad I. C. A. N. C. Ad *probat.* dico, baptisma hæreticorum & Catholicorum, siquidem illud ritu præscripto administretur, esse idem baptisma, numero tantum diversum; utrumque enim eadem constat materia & forma, eundem habet authorem Christum, & pertinet ad eandem Ecclesiam Christi; quæ quidem est hortus conclusus & fons signatus, habita ratione effectus salutaris, qui obtineri extra illam non potest ab iis qui hæresi aut schismati consentiunt; at non ratione habita Sacramenti, & fontis ipsius. Quemadmodum enim fluvius

de loco voluptatis seu terrestris paradisi foras & in terras extraneas longe lateque diffundebatur; ita etiam fons aquæ vitalis in Catholica Ecclesia positus, foris in exterarum regiones exundat, sin minus ad salutem, ad perniciem certe suscipientium. Profecto si qua vis huic argumento inesset, omnino conficeretur, neque ab impiis Catholicis Sacramenta valide administrari. Hinc S. Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXVII. scribit: *Dicat mihi aliquis, quomodo irrepserint in hortum conclusum & fontem signatum, quos sæculo verbis solis, & non factis renuntiassè Cyprianus, & tamen intus fuisse testatur?* Ex his patet etiam responsio ad II^{dum}. In sola Ecclesia Catholica fons est vitalis quoad effectum sive sanctificationem spectatus, aut stricte loquendo, apud solos Catholicos est vita de fonte accepta; fons vero ipse est etiam apud hæreticos, sumentibus non quidem ad salutem, sed ad perniciem, si hæresi schismatique consentiant. Hæretici & schismatici non habent nisi aquam adulteram & mendacem, quatenus hæretici & schismatici sunt; at non in illis quæ de bonis Ecclesiæ habent, & cum Catholica Ecclesia communia, prouti sunt Christi Sacramenta. *Non est aqua profana & adultera, ait S. Augustinus Lib. III. de Bapt. contra Donat. Cap. X. super quam nomen Dei invocatur, etiamsi a profanis & adulteris invocetur: quia nec ipsa creatura, nec ipsum nomen adulterum est. Baptismus vero Christi verbis Evangelicis consecratus, & per adulteros & in adulteris sanctus est, quamvis illi sint impudici & immundi; quia ejus sanctitas pollui non potest, & Sacramento suo divina virtus assistit, sive ad salutem bene utentium, sive ad perniciem male utentium.* Ad III. N. C. Apud hæreticos & schismaticos potest esse regeneratio sicut apud malos; si nempe qui ab illis baptizatur, necessitate urgente Sacramentum ab illis petat, quin hæresi aut schismati adhæreat; quia scilicet regeneratio hæc non ex ministro pendet, sed ex Sacramenti auctore Christo, qui est principalis baptizans. Ad IV. Resp. I. retorquendo. Per paucos illos qui in Arca

Noë salvi facti sunt, non intelliguntur promiscue omnes Catholici, sed ii tantum qui nomen Christianum moribus & vitæ sanctitate exæquant. Ergo baptismus ab impiis Catholicis collatus, est invalidus? Resp. II. C. A. D. C. Ergo peribunt illi, quia Sacramentum fuit invalidum, N. C. Ob defectum gratiæ sanctificantis, quam in baptismo non perceperunt, subdist. Si absque urgente necessitate, mala fide, & adhærentes hæresi vel schismati fuerint ab hæreticis vel schismaticis baptizati, nec congruam egerint hujus criminis pœnitentiam, C. Secus, N. C. *Sicut ergo, ait Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XXVIII. non alia, sed eadem aqua & in Arca positos salvos fecit, & extra Arcam positos interemit: sic non alio, sed eodem baptismo & boni Catholici salvi fiunt, & mali Catholici vel hæretici pereunt.*

*Atque ex
parte effe-
ctus Sacra-
menti.*

180. Objic. VII. Ratio Theologica ex parte effectus Sacramenti, nempe gratiæ. I. Sacramenta quæ ab hæreticis conferuntur, nullum habent effectum. Ergo non sunt vera Sacramenta. P. A. Sacramentorum effectus est, ut suscipiens illa Christum induat, & Spiritu Sancto donetur. At qui baptizatur ab hæreticis, hunc effectum non percipit. Ergo. II. Spiritus Sanctus, quantum ad gratiam & peccatorum remissionem, in sola Ecclesia Catholica datur. Atqui ubi non fit remissio peccatorum, non potest verus esse baptismus. Ergo. III. Baptismus ab hæreticis collatus numquam proficere potest ad peccatorum remissionem, etiam redeuntibus ad Ecclesiam. Ergo est invalidus. P. A. Baptismus ille in nullo suo effectu manet. Ergo numquam proficere potest ad peccatorum remissionem. P. A. Hæretici nihil habent: nihil ergo dare possunt. Resp. ad I. N. A. Ad *probat.* D. M. Ut Christum induat, & Spiritu Sancto donetur, quantum ad characteris impressionem, C. M. Quantum ad remissionem peccatorum & gratiam sanctificantem, subdist. Si obicem non ponat sua perversitate, C. Secus, N. M. Et sic distincta min. N. C. Omnes qui ab hæreticis baptizantur, characterem Do-

minicum infixum habent; gratiam vero ii soli suscipiunt, qui urgente necessitate, aut bona fide ab hæreticis baptizantur, quin eorum errores amplectantur. Ad II. Resp. C. majorem, non tamen universaliter sumptam; quia ut paulo ante diximus, etiam quoad gratiam & peccatorum remissionem dari potest Spiritus Sanctus apud hæreticos, quando nimirum quis urgente necessitate, aut bona fide Sacramenta apud illos suscipit, non consentiens errori. Et N. min. cujus falsitas manifeste ostenditur exemplo eorum, qui in ipsa Catholica Ecclesia ad sacrum lavacrum cum fisione accedunt, quos fatebatur S. Cyprianus verum baptisma sine peccatorum purgatione habere. Ad III. N. A. Ad *probat.* N. A; character enim qui in baptismo imprimitur, est indelebilis, non tantum quando baptismus in Ecclesia Catholica celebratur, sed quando etiam ab hæreticis confertur. Ad hujus *probat.* D. A. Hæretici nihil habent, id est, non habent characterem, si legitime ritu a Christo præscripto sint baptizati, N. A. Gratiam sanctificantem non habent. C. A. Et D. C. Ergo non possunt dare gratiam sanctificantem tamquam de suis bonis, & sua virtute, C. Conseq. Tamquam de bonis Ministri principalis, & virtute Christi, subdist. Si suscipiens obicem ponat sua perversitate, C. Secus, N. C. Fundamentum erroris S. Cypriani, aliorumque rebaptizantium fuit quod illi non satis distinguerent inter Sacramentum, ejusque effectum. *Non distinguebatur*, ait Augustinus Lib. VI. de Bapt. contra Donat. Cap. I. *Sacramentum ab effectu, vel usu Sacramenti. Et quia ejus effectus atque usus in liberatione a peccatis & cordis reblitudine apud hæreticos non inveniebatur, ipsum quoque Sacramentum non illic esse putabatur.*

181. Objic. VIII. contra II. Conclusionem, Auctoritas Patrum. S. Cyprianus Epist. LXX. ad Januarium aperte scribit, Confirmationem ab hæreticis datam non valere; neque idcirco a S. Stephano fuit reprehensus, aut ejus sententia ab Ecclesia fuit reprobata. Immo non desunt, qui ex Epistolis Cypria-

Fidem ministri ad valorem Confirmationis requiri, nec Patrum.

ni evincere conantur, Stephanum circa Confirmationem ejusdem fuisse cum Cypriano opinionis, quamvis circa baptismum ab eo dissentiret. II. S. Augustinus Lib. III. de Bapt. contra Donat. Cap. XVI. ait: *Manus autem impositio non sicut baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud nisi oratio super hominem?* Ergo juxta Augustinum Confirmatio potest repeti, adeoque ab hæreticis collata, est invalida. Resp. ad I. Cyprianum, aliosque rebaptizantes ita quidem de Confirmatione sensitse ob paritatem rationis cum Baptismo: at in utroque eos errasse, & duplicem hunc errorem ab Ecclesia rejectum fuisse; illum de Baptismo explicite ac diserte, de Confirmatione alterum, utpote de quo vix quæstio mota est, implicite quodammodo. Stephanum quod attinet, non potuit ille Confirmationem hæreticorum rejicere, qui ipsorum baptismum admisit. Neque impositio illa manuum in penitentiam, cujus meminit in Decreto suo ad Cyprianum, fuit confirmatoria, sed ceremonialis tantum & reconciliatoria. Quod si Cyprianus aliter mentem Stephani fuisset interpretatus, deceptus ille enim vero fuisset, ac disputationis æstu longius abreptus. Ad II. Resp. N. C. Augustinus qui sæpius diserte docuit Sacramenta Baptismi & Confirmationis rata & valida esse, quantumvis ab hæreticis administrantur, loco cit. non loquitur de impositione manuum confirmatoria & Sacramentali, sed mere reconciliatoria & ceremoniali, per quam redeuntes ab hæresi recipi solebant. Hanc manus impositionem alterius esse a Baptismo conditionis asserit: illum quidem repeti non posse; hanc vero posse, quia manus impositio est oratio super hominem: oratio autem repeti sæpius potest.

*Dec. Pontificum
aut
Conciliorum.*

182. Objic. IX. *Authoritas Pontificum & Conciliorum. S. Siricius Papa Epist. ad Himerium Tarraconensem, Cap. I. scribit de Arianis: Quos nos cum Novatianis, aliisque hæreticis, sicut est in Synodo (Arelatensi I. Can. VIII.) constitutum, per invocationem solam septiformis Spiritus, Episcopalis manus impositione, Catho-*
lico-

licorum conventui sociamus. Quod etiam totus Oriens Occidensque custodit. Ex quibus verbis hoc instruitur argumentum. Novatianis ad Catholicam Ecclesiam transeuntibus conferebatur Confirmationis Sacramentum. Ergo etiam Arianis, aliisque hæreticis. Ergo illa impositio manuum non erat reconciliatoria, sed Sacramentalis respectu omnium hæreticorum. P. C. Siricius ait eodem modo recipi ceteros hæreticos, quo Novatiani. Ergo. II. S. Leo M. Epist. CXXXV. alias XXXVII. Ad Leonem Ravennatem scribit: *Quod ibi defuit, conferatur, ut per Episcopalem manus impositionem virtutem Spiritus Sancti consequantur.* Et Epist. CXXIX. alias LXX. ad Nicetam: *Qui baptismum ab hæreticis acceperunt, cum baptizati antea non fuissent, sola invocatione Spiritus Sancti per impositionem manuum confirmandi sunt, qui formam tantum baptismi sine sanctificationis virtute sumpserunt.* Ergo impositio illa manuum fuit Sacramentalis. III. Aausicanum I. A. 441. Can. I. ait: *Hæreticos in mortis discrimine positos, si Catholici esse desiderant, si desit Episcopus, a Presbyteris cum chrismate & benedictione consignari placuit.* Arelatense II. A. 452. Can. XVII. *Bonofiacos autem ex eodem errore venientes (Photinianorum & Paulianistarum) quos sicut Arianos baptizari in Trinitate manifestum est, si interrogati fidem nostram ex toto corde confessi fuerint, cum chrismate & manus impositione in Ecclesia recipi sufficit.* Ergo. Resp. impositionem manuum Episcopaliū, de qua loquitur Siricius, mere fuisse caremonialem & reconciliatoriam, quæ gratiam ex opere operato non producebat, sed potius signum erat, per pœnitentiam erroris & sinceram conversionem cordis obicem gratiæ remotum fuisse. Quare ad argumentum ex eo loco depromptum Resp. C. A. N. C. Novatiani admittebantur in Ecclesiam per Confirmationem, quia Sacramentum hoc baptizatis apud illos non conferebatur. Contra vero Ariani, Donatistæ, aliique hæretici recipiebantur sine Confirmatione, quia ab Episcopis suis hoc Sacramento donati fuerant. Ad probat.

D. A. Siricius ait ceteros eodem modo recipi quoad baptismum, id est, quod rebaptizandi non sint, sicut nec rebaptizantur Novatiani, C. A. Quoad Confirmationem, N. A. & Conseq. Ad II. Resp. Vox *confirmare* apud S. Leonem non designat hujus nominis verum Sacramentum, sed ritum dumtaxat, quo hæretici Ecclesiæ reconciliantur, & in fide Catholica confirmantur. Ad III. Resp. Arausicanum vel de manus impositione reconciliatoria loquitur; vel si de Sacramento Confirmationis ibi sermo est, hæretici illi, de quibus ibi agitur, antea confirmati non fuere, quibus idcirco citatus Canon jubet urgente mortis periculo, atque in absentia Episcopi, a simplici Sacerdote hoc Sacramentum administrari. Arelatense II. verisimilius agit de manus impositione & unctiōne reconciliatoria.

Nec Ecclesia Orientalis auctoritas.

183. Objic. X. Auctoritas Ecclesiæ Orientalis. Ecclesia Orientalis admisit hæreticos redeuntes ad Ecclesiam per Unctionem Chrismatis, & illa verba, *Signum donationis Spiritus Sancti*, quibus Græci Sacramentum Confirmationis administrant, ut patet ex Can. VII. CPolitani I. Can. XCV. Trullanae Synodi, & Euchologio Methodii. Ergo hic ritus, quo hæretici ad Ecclesiam redeuntes a Græcis recipiebantur, non erat mere cæremonialis, sed vere Sacramentalis. P. C. Ubi eadem est materia, eadem forma, atque idem effectus Sacramenti Confirmationis, ibi idem quoque est Sacramentum. Atqui in illo ritu eadem erat materia, forma & effectus. Ergo. Resp. C. A. N. C. Ad *probat.* C. M. N. m. In ritu illo, quo hæretici a Græcis recipiebantur, eadem quidem erat materia & forma; sed nec idem effectus erat, nec idem operandi modus. Non idem effectus; nam in Confirmatione datur Spiritus Sanctus ad robur, ut intrepide fides Christiana adversus omnes ejus impugnatores defendatur: in illo vero ritu dabatur Spiritus Sanctus ad remissionem peccati hæreseos, ad pacem cum Ecclesia conciliandam, atque ad fidem firmitus retinendam. Neque idem erat modus operandi

in

in illo ritu, qui in Confirmatione; etenim Confirmatio per se & ex opere operato gratiam confert, ritus autem ille ex opere operantis, ratione scilicet pœnitentiæ & sinceræ conversionis.

184. Objic. XI. Paritas. Hæretici & Schismatici neque valide Eucharistiam conficiunt, neque valide administrant Sacramentum extremæ Unctionis. Ergo Episcopi hæretici & schismatici neque valide confirmant. P. A. I. Pelagius II. apud Gratianum Causa XXIV. Quæst. I. Cap. XXXIV. ait, non esse corpus Christi quod Schismaticus conficit. Ergo Schismatici invalide consecrant. II. De Sacramento extremæ Unctionis dicitur Jacobi Cap. V. *Oratio fidei salvabit infirmum.* Atqui in hæreticis qui fide carent, locum non habet oratio fidei. Ergo oratio quam illi fundunt infirmum ungentes, non potest illum salvare. R. N. A. Ad I. *probat.* ajo, Pelagium non loqui de corpore Christi physico, seu de Sacramento Eucharistiæ, sed de corpore Christi mystico, quod est Ecclesia: adeoque id unum asserit Pontifex, non esse veram Ecclesiam quæ ex Schismaticis constat. Ad II. *probat.* Resp. D. M. Oratio fidei formaliter sumptæ pro ipso actu, quo quis formaliter fide divina credit, N. M. Fidei objective sumptæ pro objecto credendo, quod fide divina debet apprehendi, C. M. Et D. m. Oratio fidei formaliter sumptæ locum non habet in hæreticis, C. m. Oratio fidei objective sumptæ, N. m. & Conseq. Hæretici quamvis fidem divinam non habeant, possunt tamen proferre orationem, & prædicare verbum fidei.

185. Objic. XII. pro sententia Morini & Maldonati, de qua Num. CLXIII. diximus. Quamvis Confirmatio ab hæreticis vel schismaticis Episcopis collata, irrita numquam fuerit jure divino, potest tamen dici eam irritam fuisse jure Ecclesiastico. Ergo ex eo quod Ecclesia aliquo tempore illam admisit ut validam, non evincitur Confirmationem hæreticorum ab Ecclesia semper habitam fuisse pro valida. P. A. Ecclesia prioribus sæculis schisma & hæ-

Nec paritas evincit.

Argumentum Morini enervatur.

resim apposuit ut impedimentum dirimens, quo ministri ab Ecclesie communione præcisi, fièrent ad hoc Sacramentum administrandum inhabiles; quod impedimentum dein aliquod abhinc sæculis sublatum est. Ergo. Resp. N. A. Ad *probat.* N. A. Adversariis incumbit ostendere; a quo Pontifice vel Concilio prioribus sæculis apposita, & a quo demum sublata fuerit hæc inhabilitas. Præterea talis inhabilitas ab Ecclesia apponi non potuit. Nam I. quamdiu Episcopus retinet perfectam & absolutam potestatem confirmandi, tamdiu valide confirmat adhibito ritu quem Christus instituit. Atqui Episcopus semper retinet characterem episcopalem, qui est potestas ordinandi & confirmandi. Ergo. II. Ecclesia eum tantum suscepti Ordinis usum invalidum reddere potest, ad quem requiritur jurisdictio quæ non datur per ordinationem, sive ea jurisdictio, quam Ecclesia potest pro arbitrio concedere vel negare, & concessam revocare. At vero Episcopus ad confirmandum non indiget jurisdictione, sicut ea non indiget ad baptizandum, vel ad Eucharistiam conficiendam: ideoque Episcopus in aliena Diocesi confirmans sine consensu Ordinarii illius loci, valide confirmat, quamvis illicite. III. Si jure Ecclesiastico ejusmodi inhabilitates contraherentur, Sacerdos postquam irregularitatem aliquam incurrit, non amplius valide posset consecrare. Atqui hoc falsum esse omnes Theologi sentiunt. Ergo. P. M. Irregularitas est pœna, qua Ecclesia, quantum potest, hominem reddit inhabilem ad usum susceptorum Ordinum. Ergo si hujusmodi inhabilitates jure Ecclesiastico inducerentur, Sacerdos irregularis valide non consecraret. Eadem objectio, cui subservit eadem responsio, formari potest contra valorem Ordinationum, quæ ab hæreticis vel schismaticis Episcopis fiunt. Vide plura apud Edmundum Simonnet in Institut. Theolog. Tractatu XIII. de Confirmatione Disp. II. Artic. III.

186. Objic. XIII. contra III. Conclusionem, Autho-
Ad valo- ritas Pontificum. S. Innocentius I. Epist. XVIII.
rem S. Or- ad

ad Alexandrum Antiochenum, baptismum ab Arianis aliisque hæreticis collatum pro valido habuit; Ordinationes vero ab iis factas, irritas esse pronuntiavit. Quoniam, inquit, cum a Catholica fide eorum authores desciscerent, perfectionem Spiritus quam acceperant, amiserunt; nec dare ejus plenitudinem possunt, quæ maxime in Ordinationibus operatur, quam per impietatis suæ perfidiam potius quam per fidem, dixerim, perdiderunt. Ergo cum Innocentius Ordinationes hæreticorum opponat eorundem baptismo, quem validum esse admittebat, hoc ipso censuit Ordinationes eorum esse invalidas. Idem S. Innocentius Epist. XXII. ad Episcopos Maceponiæ scribit, hæreticos manus imponentes, nihil nisi vulnus infigere. II. S. Gregorius M. Lib. III. Epist. XX. scribit: Quam rem nos consecrationem dicere nulla modo possumus, quæ ab excommunicatis est hominibus celebrata. R. N. A. S. Innocentius I. acceptam ab hæreticis Ordinationem irritam esse pronuntiat quantum ad honorem Sacerdotio annexum, non vero quantum ad characterem & Ordinis potestatem. Arianos nimirum, aliosque hæreticos Clericos, quamvis valide ab Episcopis hæreticis ordinati fuerint, vult in Clericorum ordinem non esse recipiendos; sed ex veteris disciplinæ rigore, etiam post reconciliationem, ad laicorum communionem esse redigendos: neque opponit hæreticorum Ordinationem eorundem baptismo quoad valorem, sed quoad aliquos effectus secundarios. Baptizatus enim ab hæreticis, posteaquam ad Ecclesiam Catholicam redierit, statim omnes fructus baptismi percipit, nimirum participationem precum & meritorum Ecclesiæ, jus alia Sacramenta percipiendi &c. At vero ordinati ab hæreticis non statim post reconciliationem suam omnes Sacerdotii honores consequuntur, nec omnia Ecclesiastica munia obire possunt; sed necessaria est restitutio in priorem gradum, & absolutio a suspensione quam incurrerant. Idem Innocentius affirmat, hæreticos Episcopos manus imponentes nihil nisi vulnus infigere, de suo videlicet, atque iis qui sibi hæresis communionem

*ordinationis
fidem nisi
nisi ne-
cessariam
esse perpe-
ram infer-
tur ex S.
Innocentio
I. & S.
Gregorio.*

conjuncti sunt; non autem ratione habita Sacramenti, & operis Christi quod exequentur. Ad II. Resp. S. Gregorium hic consecrationem sumere, non relate ad potestatem Ordinis, sed relate ad jus hac potestate utendi: nec aliud velle, quam per consecrationem ab excommunicatis Episcopis celebratam, non conferri jus exercendi potestatem Ordinis, quæ per illam consecrationem datur. Unde relate ad jus ministrandi in Ordine per illam suscepto perinde se habet ac si celebrata non fuisset, donec impedimentum Canonikum tollatur per legitimam auctoritatem.

*Ex Step
no III.*

187. Dices I. Stephanus III. in Concilio Romano A. 769. irritas judicavit Ordinationes Constantini, qui post mortem Pauli I. Romanam Sedem invaserat; jussit enim idem Concilium, ut siqui a Constantino ordinati a plebe & Clero postularentur, rursus a Stephano *Benedictionis consecrationem* acciperent: quod etiam factum esse testatur Anastasius Bibliothecarius. Resp. Ordinationes a Constantino factas, non fuisse a Romano Concilio judicatas irritas & nullas quoad substantiam & characterem, sed tantum quoad exercitium & functiones Ordinum. Idem enim Romanum concilium ratum habuit Sacramentum Confirmationis ab eodem Constantino datum; ad quod tamen non minus quam ad Ordinationem valide faciendam requiritur vera Episcopalis consecratio. Idcirco vero Concilium ratum habuit Sacramentum Confirmationis, Ordinationes vero Constantini rejecit, quod istæ sint ad aliquas functiones destinata, quas obire non possunt, qui illegitime sunt promoti; unde necesse est eos suis gradibus Ecclesiastico judicio restitui. Restitutionem porro hanc Concilium Romanum appellat *Samentum benedictionis*; sed hoc nomine nil aliud intelligit quam Sacramentale aliquod, seu ritum sacrum, quo antiquitus depositi & gradu suo defecti, Pontificia reconciliationis beneficio ad pristinos honores iterum promovebantur, & pristinos in gradus restituebantur. Ritum etiam illum *Consecrationem* appellavit Anastasius, quia cum Ordinum suorum

rum insignia reciperent coram Altari, & benedictione Episcopi reconciliarentur, ac potestatem munia Ordinum obeundi quos illegitime susceperant, ejus indulgentia consequerentur, videbantur quasi de novo consecrari. Quæ hic possent objici de reordinatis a Stephano VII. quos Formosus ordinaverat solvimus Tomo III. Num. 455.

188. Dices II. De S. Leone IX. scribit S. Petrus Damianus Opusculo V. *Id etiam nos non præterit, quod nostræ memoriæ Leo IX. Papa plerosque Simoniacos & male promotos tamquam noviter ordinavit.* Et Opusculo VI. Cap. XXXV. ait, eundem Leonem *Synodalis vigore autoritatis omnes Simoniacorum Ordinationes cassasse.* Resp. novam hanc Ordinationem non consecratoriam & Sacramentalem, sed mere reconciliatoriam fuisse ex ipsius Petri Damiani verbis perspicuum est; non enim dicit, Simoniacos iterum ordinatos, sed *tamquam noviter ordinatus* fuisse. Quamvis itaque demus, Sæculo XI. & XII. non nullos dubitasse, an valida foret Ordinatio facta a Simoniaco, ita ut non nulli Episcopi a Simoniacis ordinatos de novo consecraverint; Leo tamen IX. dubius & anceps fuit tantum circa pœnam imponendam iis, qui a Simoniacis fuissent ordinati; an nempe suspendendi in perpetuum forent a functionibus sui Ordinis, absque ulla spe restitutionis. Sic esse suspendendos initio censuerat S. Leo IX., ideoque scribit S. Petrus Damianus, *eum cassasse omnes ejusmodi Simoniacorum Ordinationes*: postea tamen, eodem S. Damiano teste, sententiam suam temperavit, eosque tantum ab exercitio suorum Ordinum in perpetuum suspendit, qui Simoniace, data & accepta pecunia ordinati fuerant: eos vero qui a Simoniaco Episcopo non Simoniace fuerant ordinati, post quadraginta dierum pœnitentiam Ordinis sui functionibus & exercitio restituit.

189. Dices III. Urbanus II. in Synodo Placentina A. 1095. Cap. VIII. ait: *Ordinationes, quæ a Guiberto Hæresiarcho factæ sunt, postquam ab Apostolica memoriæ Papa Gregorio (VII.) & a Romana Eccle-*

Ex S. Leone IX.

Ex Urbano II. Innocentio II. Alexandro III.

ſia damnatus eſt, irritas eſſe judicamus. Innocentius II. A. 1139. in Lateranenſi II. Can. XXX. ſancivit: *Ordinationes factas a Petro Leonis (ſeu Anacleto II. Antipapa) & aliis Schismaticis & Hæreticis, evacua-
mus, & irritas eſſe cenſemus.* Alexander III. A. 1179. in Lateranenſi III. Oecumenico Ordinationes Octaviani, ſeu Victoris IV. Antipapæ his verbis damnavit: *Quod a prædeceſſore noſtro felicitis memoriæ Innocentio factum eſt innovantes, Ordinationes ab Octaviano & Guidone Hæreſiarchis, nec non & Joanne, qui eos ſecutus eſt, factas, & ab ordinatis ab eis, irritas eſſe cenſemus.* Reſp. Ordinationes ab inſaſoribus Romanæ Sedis factas, irritas fuiſſe declaratas quantum ad gratiam Sacramentalem, & honores Ordini ſacro adnexos, non quantum ad Ordinis poteſtatem & characterem. Nam I. Urbanus II. in eodem Placentino Concilio A. 1095. decennio poſt mortem S. Gregorii VII. inviſti illius Eccleſiaſtica libertatis propugnatoris, Cap. X. eos qui ab Episcopis Schismaticis conſecrati fuerant, cum ad unitatem redirent, ſervatis propriis Ordinibus, miſericorditer ſuſcipi juſſit, ſi eſſent vitæ & doctrinæ opinione ſpectabiles. II. Alexander III. in Lateranenſi III. Oecumenico non paucos Germaniæ Episcopos, qui partes Friderici Ahenobarbi Imp. ſecuti Octaviano adhæſerant, relicto ſchiſmate veniam ſuppliciter poſtulantes Eccleſiæ reconciliavit, & ſine nova Ordinatione ad ſacri miniſterii functiones ultro admittit.

190. Cæterum illud hic obſervo, quod prioribus sæculis, quando Clerici ab Episcopis hæreticis, ſchiſmaticis, Simoniacis, aut depositis conſecrati in priſtinos gradus reſtituebantur, eorum reconciliatio ſpecie tenus veræ Ordinationi ſimillima fuerit; eadem enim ferme uſurpabantur cæremoniæ, quas in Sacramentali Ordinatione obſervare ſolemne erat: manus videlicet imponebantur, invocabatur Spiritus Sanctus, atque Ordinum ſingulorum inſignia coram altari ab Episcopo redeuntibus in gratiam reddebantur, ſi ille Sacerdos fuiſſet, ita dicendo, ut conſtat ex Epist.

XXV. Fulberti Carnotensis, Sæc. XI. Scriptoris: *Reddo tibi gradum Sacerdotii, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Tum benedictio addebatur: *Benedictio Dei Patris & Filii & Spiritus Sancti descendat super te, ut sis confirmatus in Ordine Sacerdotali, & offeras placabiles hostias Omnipotenti Deo, cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.* Non ergo mirum est, quod hæc reconciliandi cæremonia modo *Ordinatio nova*, modo *nova benedictio, sanctior ordinatio, ac consecratio* a Patribus appelletur; licet enim natura, virtute & efficacia a priori Ordinatione tantum discreparet, quantum a vero Sacramento simplex cæremonia difert; propter externam tamen similitudinem eodem utramque donari posse nomine intelligebant.

191. Objic. XIV. *Authoritas Conciliorum.* Nicæni Patres in Epist. Synodica ad Alexandrinos scribunt: *Illi vero, qui a Meletio (Lycopoleos Episcopo schismatico) in Sacrum Ordinem lecti sunt, simul atque sanctiore Ordinatione confirmati fuerint, ad communionem post hæc admittantur, & permittatur illis quidem honoribus frui Sacerdotii, & sacris muneribus fungi.* Ergo Clerici illi denuo fuere ordinati, & quidem Ordinatione Sacramentali; quia *Ordinatio quæ a Patribus Sanctior* appellatur, haud dubie fuit consecratoria. II. CPolitanum I. A. 381. Can. III. *Ordinationem Maximi Cynici Philosophi, omnesque ab eo factas Ordinationes declaravit irritas.* III. Cæsaraugustanum II. A. 592. Can. I. statuit: *Id placuit sanctæ & venerabili Synodo, ut Presbyteri, qui ex hæresi Ariana ad Sanctam Catholicam Ecclesiam conversi sunt, qui sanctam & puram fidem, atque castissimam tenuerint vitam, acceptam denuo benedictionem Presbyterii sanctæ & pure ministrare debeant.* Resp. N. C. Clerici illi iussum fuerunt Ordinari Ordinatione reconciliatoria & cæremoniali, non vero consecratoria & Sacramentali. Neque obstant illa verba. *Simul atque sanctiori Ordinatione confirmati fuerint;* Ordinatio enim illa cæremonialis non vocatur *sanctior* priore Sacramentali ratione sui,

Ex Concilio Nicæno I. CPolitanum I.

sui, sed ratione dispositionum, seu propter meliores dispositiones, quas ad illam, schismate ejurato, Meletiani Clerici afferebant. Ad II. Resp. CPolititanum I. Ordinationem Maximi, qui malis artibus CPolititanæ Ecclesiæ thronum conscenderat, aliasque ab eodem attentatas pro nullis habuit, quantum ad usum Ecclesiasticæ potestatis, non quantum ad characterem & potestatem Ordinis ei necessario conjunctam. Ad III. Resp. Benedictionem illam mere caremonialem fuisse, quam Arianos Presbyteros ad Ecclesiam reverentes accipere jubent ab Episcopo Catholico Cæsaraugustani Patres.

CPolitano
IV. in cau-
sa Photii.

192. Dices I. CPolititanum IV. Oecumenicum A. 869. Act. X. Can. IV. Ordinationem Photii CPolititanæ Sedis invasoris, omnesque ab eo factas Ordinationes declaravit irritas: *Photium, qui mille tumultibus & perturbationibus Orbem terræ replevit, jussu decreto damnamus, promulgantes nunquam fuisse prius aut nunc esse Episcopum, nec eos qui in aliquo Sacerdotali gradu ab eo consecrati vel promoti sunt, manere in eo ad quod promoti sunt. - - Sed & Ecclesias, quas, ut putatur, tam Photius quam ii qui ab ipso consecrati sunt dedicaverunt, rursus dedicari decernimus, omnibus maxime, quæ in ipso, & ab ipso ad Sacerdotalis gradus acceptationem vel damnationem acta sunt, in interitum ductis.* Et Hadrianus II. in Epist. ad S. Ignatium CPolititanum de eodem Photio scribit: *Photius vir forensis, curialis, neophytus, invasor atque adulter, nec non & anathemate condemnatus existens, nihil habuit, nihil dedit, nisi forte damnationem habuit, quam se sequentibus propinaverit.* Resp. Ordinationem Photii a Gregorio Syracusano Episcopo excommunicato attentatam, aliasque ab ipso Photio factas CPolititani Patres damnarunt ut illicitas & irritas quantum ad exercitium dati & suscepti Ordinis, non quantum ad substantiam seu potestatem Ordinis. Nam I. in Photium & ab eo ordinatorum jam ante Oecumenicum Concilium CPolititanum IV. lata fuerat a Romano Pontifice sententia depositionis, ut patet ex Epist. VII. S. Nicolai I. ad Michaëlem Imp. At non depo-

deponuntur, nisi valide ordinati. II. Joannes VIII. precibus Basilii Imp. fatigatus, consentientibus Ecclesiis Patriarchalibus, Alexandrina, Antiochena, ac Jerosolymitana, post mortem S. Ignatii CPolitani Patriarchæ, Photium supplicem pro bono pacis statuit restituendum esse: neque tamen eum, aut ab illo consecratos iterum ordinatos fuisse legimus. Ergo Ordinatio Photii, & quas ipse attentavit, fuerunt validæ quoad substantiam & potestatem Ordinis; alias reddi non potuissent validæ per subsequentem Summi Pontificis dispensationem, quia tractu temporis non convalescit quod ab initio fuit invalidum, ut commune habet axioma. Neque obstat, quod ibidem dicitur, Photium nunquam fuisse Episcopum, rursusque jussæ fuerint consecrari Ecclesiæ, quas Photius atque ab ipso ordinati consecraverant. Episcopus enim unquam fuisse negatur, id est, non legitime ac licite ordinatus asseritur, qui consequenter se Episcopum gerere non debuit, nec functiones Episcopales, a quibus suspensus erat, exercere. Verbo, eo fere modo dicitur non Episcopus, quo a Synodo quadam Occidentali, ut refertur in Epist. Synodica Concilii CPolitani IV. ad Hadrianum II. dicitur non esse Christianus; quia nimirum licet Photius characterem Baptismi haberet, ambitione tamen sua Ecclesiam Christi perturbabat. Consecrationem Templorum quod attinet, ea est tantum juris Ecclesiastici, adeoque jubente Ecclesia, potest iterari: contra vero consecratio Ministrorum Ecclesiæ est juris divini, & characterem imprimit, qui Ecclesiæ legibus non subjacet. Hadrianus II. ait Photium nihil habuisse, nimirum nihil legitimæ Ordinationis, quia ipse erat invasor, atque ab excommunicato ordinatus: nihil gratiæ, quia ipse erat sacrilegus; ideoque a se ordinatis, ac sceleris suo consentientibus nihil gratiæ ac legitimæ potestatis dedisse. At vero characterem Sacerdotalem vel Episcopalem, quo fuerat insignitus, aliis infigere potuit, ac re vera infixit.

*Re Sueffio-
nensi II. in
causa Eb-
bonis.*

193. Dices II. Suessionense II. A. 853. Ordinationes ab Ebbone Rhemensi factas post suam depositionem, ut irritas damnavit. Dicitur enim Adione V. Canonica & Apostolica auctoritate decretum est a Sanctissima Synodo, ut quidquid in Ordinationibus Ecclesiasticis idem Ebbo post damnationem suam egerat, secundum Traditionem Apostolicæ Sedis --- præter sacrum Baptisma, quod in nomine Sanctissimæ Trinitatis perfectum est, irritum & vacuum habeatur. Resp. In hoc toto Ebbonis & Clericorum ab ipso ordinatorum negotio actum dumtaxat fuisse de functione, executione & exercitio, non autem de substantia ipsa dati & suscepti Ordinis. Nam I. Clericos ab Ebbone ordinatos tantum pro suspensis habitos fuisse a Sueffionensi II. Synodo, satis innuunt ipsimet Clerici Act. I. ita loquentes: *Misericordiam petimus nobis a vestra Paternitate impendi de ministracione Ordinum Ecclesiasticorum, ad quos a Domino Ebbone quondam proveci, vestra autem auctoritate suspensi sumus.* Atqui nemo suspenditur ab Ordinis executione, nisi qui vere Ordinem habet. II. Consecrati ab Ebbone ad suorum Ordinum functiones, absque nova consecratione, a S. Nicolao I. ejusque successore Hadriano II. consentientibus Galliarum Episcopis, illis etiam qui Sueffionensi Synodo interfuerant, sunt restituti. III. Ipse Ebbo e Gallia profugus Hildesiensem Episcopatum vacantem in Saxonia a Ludovico Germania Rege obtinuit, ubi auctoritate cujusdam Privilegii sibi a Gregorio IV. olim collati, sine nova Ordinatione, Episcopali ministerio ad obitum usque perfunctus est.

APPENDIX

AD CONTROVERSIAM VII.

DE ORDINATIONIBUS ANGLICANIS.

*Explicatur
Ordi-
natio An-
glicana a*

194. Quæres, quid de Anglicanis Episcoporum Ordinationibus, factis juxta ritum Eduardi VI. approbatum ab Anglicana Synodo Londinensi A. 1562. sentien-

tiendum sit? Antequam respondeam, exponendus est *ita juxta*
 necessario harum Ordinationum ritus. 1mo. Archiepi- *ritum*
 scopus consecrans loco Bullarum Summi Pontificis *Eduard*
 mandatum regium de consecratione Episcopi electi *VI.*
 produci & publice recitari jubet. II. Juramentum
 ab electo Episcopo exigit de suprema Regis potesta-
 te spirituali in rebus Ecclesiasticis agnoscenda. III.
 Electum interrogat: *An tibi persuasum habes, te ad hanc*
administrationem vere vocatum esse, juxta voluntatem Do-
mini nostri Jesu Christi, & constitutionem hujus regni?
 Hæc vero Constitutio, autoritate Parlamenti firma-
 ta, præcipit, ut abjecta Pontificis Romani authorita-
 te, & excusa quæ Ecclesiæ Catholicæ debetur obe-
 dientia, illi omnes errores propugnentur, qui in pro-
 fessione fidei recentioris Ecclesiæ Anglicanæ continen-
 tur. IV. Quærit dein ab Electo: *Numquid persuasum*
habes, Sacras Scripturas sufficienter ad salutem requiri?
Itaque statuis per easdem Sacras Scripturas populum fidei
tue commissum instruere, nihil præterea docendo vel adstru-
endo tamquam ad salutem necessarium, quod per easdem
credas confirmari vel demonstrari non posse? Quibus ver-
 bis Traditiones omnes tamquam inutiles rejiciendas
 esse significatur. V. Consecrator pergit Electum in-
 terrogare: *Num paratus & fidelem & diligentem operam*
impendere ad exterminandam & extirpandam quamcunque
peregrinam, erroneam, Verboque divino contrariam doctri-
nam, aliosque tam privatim quam publice ad idem facien-
dum provocare atque excitare? Electus respondet: *Etiam*
ad hoc præstandum paratus sum, divino confusus auxilio.
 Quænam autem sit peregrina & erronea, ad quam
 extirpandam se paratum esse Electus profitetur, do-
 ctrina, Leges Regni Anglicani satis indicant, quibus
 Romana fides proscribitur. VI. Postquam Electus ad
 hæc omnia affirmative respondit, Consecrator Episco-
 pus impositis super illum manibus formam Ordinatio-
 nis his verbis pronuntiat: *Deus Omnipotens, Pater no-*
ster cælestis, qui hanc tibi voluntatem concessit, concedat
in super vires ac facultatem ad HÆC efficaciter præstanda.

ut opus istud suum quod incipit in te, absolvat, teque integrum ac inculpabilem inveniat in illo supremo die, per Jesum Christum Dominum nostrum.

Ordinationes has omnino invalidas esse, ostenditur argumento, quod ad quæstionem juris pertinet.

195. His præmissis, Resp. Ordinationes illas non modo illicitas, verum etiam umbraticas, irritas, atque omnino invalidas esse. Veritatem assertionis, prætermisissis cæteris, unico eoque palmari ostendimus argumento. Certum est Ordinationem illam omnino esse invalidam, in qua non adhibetur forma vel a Christo, vel saltem ab universali Ecclesia præscripta; sed alia quædam, cujus sensus directe contrarius est sensui quem Ecclesia intendit. Atqui talis est forma Ordinationum Anglicanarum juxta Rituale Eduardi VI. Ergo. Prob. min. Forma illa, quamvis præcise & absolute considerata nullum errorem contineat; ex adjunctis tamen circumstantiis, & relative ad ea quæ præcedunt interrogata & responsa, est manifeste hæretica. Verba enim illa, *Deus Omnipotens concedat in super vires ac facultatem ad HÆC efficaciter præstanda*, attentis præcedentibus immediate interrogatis, alium sensum habere nequeunt quam hunc: Deus concedat tibi vires & facultatem ad propugnandum Primatum Regis in Spiritualibus, ad proterendam Sedis Apostolicæ autoritatem, ad impugnandas Traditiones, ad conculcandam doctrinam Ecclesiæ Romanæ, atque ad asserendos Novatorum errores. Atqui hic sensus est manifeste hæreticus, & contrarius sensui quem vera Ecclesia Christi intendit. Ergo Ordinationes illæ Anglicanæ sunt omnino invalidæ. Assertioni nostræ aperte suffragatur usus ac praxis Ecclesiæ Romanæ, quæ ritu Eduardi VI. ordinatos Episcopos vel Presbyteros Anglos, cum ad sinum suum ac centrum Catholicæ unitatis redeunt, si digni habeantur ut in Clero admittantur, iterum jubet ordinari juxta formam in Romano Rituali præscriptam.

Atque alitero quod in quæstione facti fundatur.

196. Alio etiam argumento quod ad quæstionem facti pertinet, evincitur Ordinationes Anglicanas invalidas esse. Certum est Ordinationis Episcopalis Ministrum alium esse non posse quam Episcopum valide

de ordinatum. Atqui Matthæus Parkerus, qui origo seu caput est omnium Episcoporum Anglorum post prætensam reformationem, Cantuariensis Archiepiscopus ordinatus est juxta ritum Eduardi VI. a Scorio, vel Barlovio monachis apostatis, mense Septembri A. 1559., quo tempore certum est eos simplices fuisse Presbyteros, & neququam Episcopos ritu Anglicano, ac multo minus Romano consecratos. Ergo Parkeri ordinatio fuit invalida, deficiente idoneo illius ministro: ideoque Parkerus characterem Episcopalem nemini infigere potuit, quo ipse carebat. Ergo cum omnes Episcopi Anglicani vel a Parkero, vel ab ordinatis ab illo fuerint inaugurati, defecit in Anglia jam a duobus ferme sæculis Episcopatus, ab Apostolis continua successione derivatus. Prob. min. I. Constat ex ipsis Scriptoribus Anglis illius ævi, Episcopos omnes Catholicos qui temporibus Elisabethæ Reginae in Anglia versabantur, stabiles in fide Romana permansisse; neque ut Schismaticis Episcopis manus imponerent, unquam adduci potuisse. Unus dumtaxat Antonius Landavensis operam ad id suam promiserat; sed a Bonero Londinensi Episcopo deterritus mutavit mentem, & quæ paulo ante pollicitus erat, coram regiis ministris facturum se negavit. II. Champney Catholicus Anglus & Doctor Sorbonicus in Lib. de Vocatione Ministrorum, quem A. 1618. juris publici fecit, Cap. XIV. pag. 497. narrat, Parkerum a Scorio Monacho apostata compendiario ritu fuisse ordinatum. Is enim, genua flecente Parkero, Sacra Biblia capiti ejus imponens dixit: *Accipe potestatem Verbum Dei sincere prædicandi.* III. Bonerus Episcopus Catholicus Londinensis A. 1564. publico scripto ab Anglis edoceri petierat, quinam Episcopus Catholicus Parkero manus imposuerit; sed frustra fuit. Tandem post quinquaginta annorum silentium, A. 1614. in lucem prodit confictus liber Actuum publicorum ex scriniis Cantabrigiensibus, in quo narrabatur Parkerum ab Episcopis Catholicis fuisse ordinatum. Vide plura apud Lequien

quien & Harduinum in Disertat. adversus Courayerium, Boucat in Theologia Patrum Tomo VIII. Disert. I. de Sacris Caremon. Artic. III. Paragr. III. Tournely de Sacram. Ordinis, Quæst. II. Artic. II.

CONTROVERSA VIII.

AN AD VALOREM ET LICENTIAM SACRAMENTORUM REQUIRATUR PROBITAS MINISTI?

CONTRA DONATISTAS, WALDENSES, WICKLEFFUM, HUSSUM.

Errores Novatorum. 197. Initio Sæculi IV. errorem rebaptizantium amplificarunt Donatistæ, sic dicti a Donato Casarum nigrarum in Numidia, vel ab alio Donato Carthaginensi Episcopo, qui Majorino a Schismaticis suffectus fuit. Ut enim sub aliqua pietatis specie rejicerent Consecrationem Cæciliani in Episcopum Carthaginensem a Felice Aptungitano sacrorum librorum, ut ipsi falso criminabantur, traditore factam, docuerunt nulla prorsus & irrita esse Sacramenta, quæ vel hæretici extra Ecclesiam, vel improbi fideles in sinu Ecclesiæ contulissent. Ac primo quidem etiam occultos peccatores a valida Sacramentorum administratione excludebant, ut refert Augustinus Lib. II. contra Cresconium, Cap. XXVIII.: tum vero argumentis Catholicorum oppressi, facta distinctione publici & occulti peccatoris, ab occulto dumtaxat, non a publico peccatore data Sacramenta probavere. Sæculo XII. sopitum Donatismum denuo excitarunt Waldenses, seu Pauperes de Lugduno, Petri Waldonis Lugdunensis mercatoris asectæ, Africanis Donatistis in hoc deteriores, quod cum hi functiones sacras Sacerdotio reservarint, isti suæ sectæ hominibus laicis attribuerint: in eo tantum pares, quod Sacramentorum vim & efficaciam a Ministri probitate pendere voluerint. Sæculo XIV. eundem professus est errorem Joannes Wickleffus, ut patet ex ejus Articulo IV. inter damnatos a Constantiensi Concilio: *Si Episcopus vel Sacerdos existat in peccato mortali, non*

ordinat, non consecrat, non baptizat, non conficit. Uti erroris ita & damnationis sorium habuit Joannem Hus Bohemum, cujus celebris est Articulus ordine XXX. inter proscriptos a Constantiensi: Nullus est Dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.

198. Conclusio I. Ad valorem Sacramenti non requiritur probitas Ministri. Conclusionis hujus veritas satis ostenditur illis rationum momentis, quæ præcedente Controversia allata sunt. Si enim valent Sacramenta ab hæreticis & schismaticis collata, multo magis valebunt collata ab improbis Catholicis. Prob. tamen ulterius Conclusio hæc dogmatica I. Auctoritate Patrum. S. Gregorius Naz. Orat. XL. in Sanctum Baptisma ait: *Omnes qui baptizandi munere funguntur, idonei habentur; quamvis enim alius alii probitate vitæ antecellat, eadem tamen baptismi vis est.* S. Chrysostomus Hom. VIII. in I. ad Cor. *Contingit quidem laicos pie vitam agere, male autem & improbe Sacerdotes: unde neque futurum esset baptisma, nec corpus Christi, nec oblatio per illos, si ubique dignitatem ac merita requireret gratia: Atqui etiam per indignos Deus solet operari, neque baptismatis gratia quidquam læditur vita Sacerdotis.* S. Augustinus Tract. V. in Joan. *Non exhorreat columba ministerium malorum, respiciat Domini potestatem. Quid tibi facit malus minister, ubi bonus est Dominus? Quid te impedit malitiosus præco, si est benevolus Judex? Et versus finem: Non timeo adulterum, non ebriosum, non homicidam; quia columbam attendo, per quam mihi dicitur, Hic est, qui baptizat.* S. Nicolaus I. in Responsis ad Consulta Bulgarorum, Cap. LXXI. *Non potest aliquis quantumcunque pollutus sit, Sacramenta divina polluere, quæ purgatoria cunctarum remedia contagionum existunt. Non potest solis radius per cloacas & latrinas transiens aliquid exinde contaminationis attrahere. Proinde qualiscunque Sacerdos sit, quæ Sancta sunt, coinquinare non potest.*

*Probitas
ministri
ad valo-
rem non
requiritur.*

199. Prob. II. *Authoritate Conciliorum.* Constantiense proscripsit Articulum IV. Wicklessi & XXX. Joannis Hus superius a nobis exhibitos, ratam habente Concilii sententiam Martino V. Tridentinum Sess. VII. Can. XII. definit: *Siquis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum consiciendum aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere aut conferre Sacramentum, anathema sit.* Accedit perpetua traditio & praxis Ecclesiæ, quæ numquam Sacramenta a peccatoribus collata iteravit.

200. Prob. III. *Ratione Theologica.* Ima est, quam suggerit S. Thomas III. Parte, Quæst. LXIV. Artic. V. *Dicendum, quod ministri Ecclesiæ instrumentaliter operantur in Sacramentis, eoquod quodammodo eadem ratio est ministri & instrumenti.* Sicut autem supra dictum est, *instrumentum non agit secundum propriam formam aut virtutem, sed secundum virtutem ejus, a quo movetur. Et ideo accidit instrumento in quantum est instrumentum, qualemcunque formam vel virtutem habeat, præter id quod exigitur ad rationem instrumenti: sicut quod corpus medici, quod est instrumentum animæ habentis artem, sit sanum vel infirmum: & sicut fistula per quam transit aqua, sit argentea vel plumbea.* Unde ministri Ecclesiæ possunt Sacramenta conferre, etiamsi sint mali. II^{da}m sapissime inculcat S. Augustinus in suis Libris contra Donatistas. Si Sacramenta a ministrorum qualitate penderent, ita ut data a bonis sint bona, mala vero a malis data, tanta foret in accipientibus varietas baptismorum, quanta in ministrantibus varietas meritorum. Si enim bonus dat bonum quod habet; ita qui melior fuerit; melius aliquid communicabit. III^{ta} ratio est. Christus instituit Sacramenta in bonum & utilitatem suscipientium. Ergo valorem Sacramenti noluit pendere a probitate ministri. P. C. Si peccatum mortale præsertim occultum obstaret valori Sacramentorum, Sacramenta forent sapissime incerta, immo nulla propter improbitatem

ministrorum: ac plurimis vel ex eo capite dubitandum foret de valore sui Baptismi, ac Confessionum. Atqui hoc alienum est a suavi Dei providentia qua Ecclesiam gubernat, valorem Sacramentorum alligare conditioni adeo periculosa, vi cujus Sacramenta, citra omnem culpam suscipientium, sapissime frustrarentur suo fructu, & fideles innumeris anxietatibus torquerentur.

201. Conclusio II. Ad licentiam Sacramenti requiritur probitas Ministri. Sive, ut minister licite conficiat Sacramentum, debet esse in statu gratia, saltem per se loquendo. Dixi, *saltem per se loquendo*, quia minister in statu peccati mortalis Sacramentum conficiens a culpa excusari potest per accidens, I. ob ignorantiam invincibilem sui status. II. Propter repentinam necessitatem quam praevidere non potuit, ita urgentem, ut ipsi non relinquatur spatium se reconciliandi cum Deo, ut v. g. si periculum sit, ne parvulus ante baptismum moriatur, nisi statim administraretur hoc Sacramentum. Sacramenta quippe propter animas sunt instituta, & salus animarum merito praeponitur reverentiae Sacramentis alias debita: immo non intervenit hic aliqua irreverentia: sicut in politicis non censetur irreverentia, si v. g. famulus necessitate ita postulante in Regem impingat, ut Principem filium morti eripiat.

*Requiri-
tur tamen
ad licen-
tiam Sa-
cramenti.*

202. Prob. itaque Conclusio sic limitata I. Autoritate Scripturarum. Exodi Cap. XIX. dicitur: *Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos. Et Levitici Cap. XXI. Sancti erunt Deo suo, & non polluent nomen ejus: incensum enim Domini, & panes Dei sui offerunt, & ideo Sancti erunt.* Quae verba Patres intelligunt non tantum de sanctitate & munditia externa ac legali, verum etiam de interiori. Ergo cum nostra Mysteria longe sacratio- ra & augustiora sint legalibus veteris Testamenti, eadem saltem, immo longe major interna mundities exigitur a ministris novi Testamenti. Prob. II. Autoritate Patrum. S. Augustinus Enarrat. I. in Psal.

*Idque os-
tenditur
authorita-
te Scriptu-
rarum &
Patrum.*

Psal. CIII. scribit: *Videant qualem rationem habituri sunt cum Deo, qui sanctis non sancte utuntur.* Tract. V. in Joan. *Ego dico, & omnes dicimus, quia iustos esse oportet tanti Iudicis ministros.* Et Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. X. *Omnia Sacramenta cum obfint indigne tractantibus, profunt tamen per eos digne fumentibus.* S. Gregorius M. Lib. I. Epist. XXV. alias XXIV. *Neceffe est, ut munda fit manus, quæ diluere sordes curat.* - *Scriptum namque est: Mundamini, qui fertis vasa Domini.* S. Nicolaus I. in Responsis ad Consulta Bulgarorum, Cap. LXXI. *Mali bona ministrando se tantum lædunt: & cerea fax accensa sibi quidem detrimentum præstat, aliis vero lumen in tenebris administrat; & unde aliis commodum exhibet, inde sibi dispendium præbet.* S. Bernardus Lib. de Convers. ad Clericos, Cap. X. *Væ ministris infidelibus, qui necdum reconciliati reconciliationis alienæ negotia apprehendunt.* Prob. III. Authoritate S. Thomæ III. Parte, Quæst. LXIV. Artic. VI. *Non est dubium, quin mali exhibentes se ministros Dei & Ecclesiæ in dispensatione Sacramentorum peccent. Et quia hoc peccatum pertinet ad irreverentiam Dei, & contaminationem Sacramentorum, quantum est ex parte ipsius peccatoris (licet Sacramenta secundum se ipsa incontaminabilia sint) consequens est, quod tale peccatum ex genere suo sit mortale.* Doctori Angelico consentiunt Theologi omnes, & Ritualia. Romanum iussu Pauli V, editum, ita habet: *Sacerdos si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit,) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere.*

*Acratio-
ne Theolo-
gica.*

203. Cæterum ratio, ob quam Minister in statu peccati mortalis Sacramenta administrans gravis erga Deum irreverentiæ reus esse censetur, triplex assignari potest. *Ima* est ex parte Christi. Minister Sacramentum efficiens immediate repræsentat Christum cujus personam sustinet, & cum eo unum agens totale constituit, cum agat nomine & autoritate Christi. Ergo inimicus Dei & servus diaboli sustinere præsumens tam sanctam personam in perficienda

hominis sanctificatione, gravem Christo irreverentiam irrogat. II^{da} ex parte Sacramenti: Sacramenta sunt res infinitæ dignitatis & excellentiæ, eoquod moraliter contineant merita & sanguinem Christi: confectio autem Sacramenti est talis actio, qua post opus Incarnationis nulla est nobilior, eoquod per illam Minister immediate cooperetur Deo in salutem animarum, & immediate fructum Passionis Dominicæ iisdem applicet. Atqui res tantas tractari, ac tales actiones ab homine poni in statu peccati mortalis gravis est irreverentia. III^{ta} ex parte Ministri: Minister consecratus per ipsam sui consecrationem, aut deputationem Ecclesiæ, voluntario suscipit munus conficiendi & conferendi Sacramenta. Ergo specialem contrahit obligationem gravem & proportionatam materiæ, illud munus digne obeundi; Sed existens in peccato mortali tantum munus digne non obit, eoquod res sanctissimas indigne tractet. Ergo transgreditur obligationem gravem, adeoque Minister in statu peccati mortalis non potest licite conficere Sacramenta.

204. Quæres I. An graviter peccet Minister improbus & peccator, quando Sacramentum conficit ex officio quidem, sed ritu non solemnibus, v. g. Sacerdos aut Diaconus moribundum infantem baptizans omisis caremoniis baptismi? Resp. probabilius affirmative. Prob. assertio. Ex una parte autoritas sacra, quam Conclusionem II. adduximus, loquitur indefinite, nec distinguit inter confectioem Sacramenti solemnem & non solemnem: ex altera parte eadem urget ratio; non enim solæ caremoniæ, quæ sunt accidentales circumstantiæ, exigunt Ministri sanctitatem, sed præcipue ipsa Sacramenti substantia. Ergo.

205. Quæres II. An per se peccet graviter qui in statu peccati mortalis administrat Sacramentum, etsi non sit minister specialiter deputatus, v. g. laicus in casu necessitatis baptizans infantem? Resp. iterum affirmative. Prob. assertio I. Obligatio, qua Ministri consecrati vel deputati tenentur Sacramentum conficere in statu gratiæ, oritur ex eo juris na-

Minister improbus peccat graviter Sacramentum conficendo, videlicet in quantum non solemni.

Aut quantumvis non sit minister specialiter deputatus.

turalis principio, *Sancta sancte tractanda sunt*, in quo fundantur Decreta Conciliorum & Pontificum in hac materia. Ergo eâdem obligatione stringuntur omnes, adeoque etiam ministri non deputati. II. Etiam laici baptizantes sunt vere ministri Sacramenti: unde tam vere dispensant merita & sanguinem Christi, tamque immediate Christum repræsentant, ejusque personam sustinent, ac cum Christo fiunt una causa particularis totalis sanctificationis quæ confertur per Sacramentum, ac Sacerdos solemniter & ex officio baptizans.

Item Sacerdos improbus Eucharistiam tantum distribuens. 206. Quæres III. An peccet graviter Sacerdos vel Diaconus, qui Eucharistiam prius jam confectam populo distribuit peccati mortalis sibi conscius? Resp. probabilius affirmative. Prob. assertio. Quamvis Sacerdos distribuendo tantum hostias consecratas proprie non sanctificet suscipientem, sed præcise moveat atque applicet Sacramentum; immediate tamen repræsentat Christum, cujus est oves suas propria carne & sanguine pascere, ejusque personam sustinet in munere sanctissimo, Ergo munus illud exercendo cum reatu mortalis peccati gravissimam Christo injuriam irrogat. Profecto minister hic Judæ Iscarioti comparandus videtur, qui Christum omnis sanctitatis fontem manibus peccati sorde pollutis tractavit, atque osculo Filium Dei tradidit. Ex hac ipsa ratione consequitur, Sacerdotem sibi conscium peccati mortalis graviter delinquere tangendo, elevando hostiam, aut cum ea populo benedicendo; quia in re gravi & valde sancta exhibet se ministrum Ecclesiæ, & Christum sanctioris fœderis Arcam impuris manibus contrectat, quod peculiarem omnino irreverentiam includit Sanctissimæ Christi Humanitati exhibitam.

Non tamen improbus Episcopus consecrans chrisma, aut Diaconus ad Aram ministrans. 207. Quæres IV. An Episcopus in statu peccati mortalis consecrans chrisma, benedicens oleum infirmorum, templa, altaria, vestes, vasa sacra: item Concionator ex officio prædicans verbum Dei, & Diaconus solemniter ad aram ministrans in statu peccati mortalis, graviter peccent? Resp. probabilius negative.

tive. Prob. assertio. Hæ actiones, quamvis aliquo modo sint sacræ, per se tamen non immediate sanctificant, neque continent vim ac dignitatem meritum Christi, nec ponuntur nomine Christi, saltem ut Sancti & sanctificantes alios: neque delinquent contra reverentiam Sanctissimæ Christi Humanitati peculiari-ter debitam. Ergo Ministri actiones illas in statu peccati mortalis ponendo, non censendi sunt graviter peccare. Neque obstat, quod chrisma sit materia & pars Sacramenti Confirmationis; est enim materia tantum remota, neque actu est pars illius, neque causat gratiam sanctificantem, nisi dum actu applicatur. Hinc Episcopus illud consecrans non potest dici conficere Sacramentum.

Argumenta contraria refutantur.

208. Objicitur I. contra I. Conclusionem, Aucto-
ritas Scripturarum. Ecclesiastici Cap. XXXIV. v. 4. dicitur: *Ab immundo quis mundabitur?* Atqui peccator est immundus. Ergo a peccatore nullus mundatur. II. Eodem Cap. Eccles. v. 30. dicitur: *Qui baptizatur a mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lavatio illius?* At qui baptizatur a peccatore, baptizatur a mortuo. Ergo. III. Psal. CXL. *Oleum peccatoris non impinguet caput meum.* Ergo rejicienda est unctio Sacramentalis a peccatoribus facta. IV. Matth. Cap. VII. *Arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit.* Sed peccator est mala arbor, Sacramentum vero fructus bonus. Ergo peccator non facit Sacramentum. V. Joan. Cap. IX. *Scimus autem quia peccatores Deus non audit.* Ergo peccator Sacramenta conficiens frustra Deum invocatur. VI. Jeremias Cap. III. de Ministris Legis Evangelicæ sic nomine Dei vaticinatur: *Dabo vobis pastores juxta cor meum.* Ergo in Ministris Evangelicis requiritur probitas. Resp. ad I. Agi ibi de somniis, auguriis & visionibus a dæmone immisis, quibus incauti & imprudentes fidem adhibent. Porro hæc somnia

*Frustra
nobis op-
ponitur
auctoritas
Scriptu-
rarum.*

cum sint mendaciæ, verum docere non possunt; quemadmodum immundus res alias mundare nequit. Quod si in sensu non litterali locum hunc intelligere placeat, ajo, neminem mundari ab immundo qui agit proprio nomine & virtute: at mundari posse aliquem ab immundo qui agit nomine Christi & Ecclesiæ. Ad II. Resp. litteralem horum verborum sensum esse, eum qui post contactum hominis mortui cadaver, unde legalem immunditiam contraxerat, lavatur, nihil ex ea lotione lucrari, si iterum cadaver illud contactet. Quod si ad præsentem materiam hic locus transferatur, Resp. cum S. Augustino Lib. II. contra litteras Petiliani Cap. VII., eum qui ab impio ministro baptizatur, non baptizari a mortuo; quia baptizatur baptismo Christi viventis, qui est principalis minister sui Sacramenti. Ad III. Resp. male iterum hunc locum præsentem materiæ applicari: ibi enim est sermo de adulationibus peccatorum, quibus se justus a virtutis tramite abduci non patitur, ut manifestum est ex contextu. *Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Ad IV. Resp. Arbor mala non potest bonos fructus facere virtute propria; potest tamen virtute aliena, & tamquam causa instrumentalis. Præterea proprie loquendo minister malus Sacramenta administrans, est arbor bona, quia ex virtute Christi in Sacramentis operatur. Ad V. Resp. Deus quidem non audit peccatores ad patranda miracula in confirmationem erroris aut falsæ sanctitatis; audit vero illos quando Sacramenta perficiunt, & Christi autoritate peccata remittunt. S. Augustinus Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. VIII. observat, hæc verba non esse ipsius Christi, sed cæci nati, quem Christus sanavit. Ad VI. C. A. D. C. Ergo in Ministris Evangelicis requiritur probitas, necessitate convenientiæ ac decentiæ, ne illi in sui perniciem exercent Dei ministerium, C. Conseq. Necessitate Sacramenti, adeo ut hoc sit nullum, si a ministro malo conficiatur, N. Conseq.

209. *Objic. II.* *Authoritas S. Hieronymi*, qui *Comment. in Sophoniam, Cap. III.* scribit: *Sacerdotes quoque qui Eucharistiæ serviunt, & sanguinem Domini populis ejus dividunt, impie agunt in legem Christi, putantes Eucharistiam imprecantis facere verba, non vitam; & necessariam esse tantum solemnem orationem, & non Sacerdotum merita.* Ergo juxta Hieronymum Minister malus saltem Eucharistiam conficere nequit. Resp. C. A. N. C. Ut enim observat S. Thomas III. Parte, Quæst. LXXXII. Artic. V. ad I. *Dicendum, quod Hieronymus per illa verba improbat errorem Sacerdotum, qui credebant se digne posse Eucharistiam consecrare ex hoc solo, quod sunt Sacerdotes, etiamsi sint peccatores.* Quare S. Hieronymus loco citato requiri docet in Eucharistiæ ministro vitæ sanctitatem, non ad Sacramenti confectionem & valorem, sed ad Sacramenti fructum & effectum consequendum. Alludit enim ad litteralem significationem nominis Eucharistiæ, quod gratiarum actionem significat, aitque ad illam ex parte Sacerdotis legitimam gratiarum actionem, præter solemnia verba quibus Christi corpus consecratur, requiri etiam morum probitatem, ne Sacerdotes impie vivendo Deo insultare magis quam gratias agere videantur.

Et S. Hieronymi.

210. *Objic. III.* *Ratio.* Ad Sacramentum rite conficiendum requiritur intentio Christi & Ecclesiæ. Atqui intentio Christi & Ecclesiæ est, ut Ministri pura conscientia Mysteria peragant. Ergo. II. Si improbi ministri valide Sacramenta conficerent, sequeretur illa esse mala. Atqui id dici nequit Ergo. P. M. Sacramentum est actio ministri illud conficientis. Sed illa actio improbi ministri est mala. Ergo ipsum Sacramentum esset malum. III. Melius est percipere Sacramentum a bono quam a malo ministro. Ergo valor Sacramentorum pendet a probitate ministri. Resp. D. M. Requiritur ea Christi & Ecclesiæ intentio, quæ terminatur ad substantiam actionis, seu intentio faciendi quod facit Ecclesia, C. M. Quæ terminatur ad modum actionis, N. M. Et D. min. Intentio

Ratio Theologica.

tio Christi & Ecclesie quoad substantiam est, ut ministri pura conscientia Mystera peragant, N. min. Illa intentio est quoad modum, subdist. Ita tamen ut ab hac intentione quoad modum dependeat valor Sacramenti, N. min. Ut non dependeat, C. min. & N. Conseq. Ad II. N. M. Ad *probat.* Trans. M. D. min. Actio mali ministri est mala in genere moris, hoc ipso quod minister malus peccet Sacramenta indigne perficiendo, C. min. Est mala in genere entis, seu Sacramenti quod Christus per suum ministrum conficit, N. min. & Conseq. Ad III. D. A. Melius est, quantum ad aliquid accessorium & extrinsecum Sacramento, nimirum propter exemplum imitationis, & gratiam non Sacramentalem, quam ministri devotio potest suscipienti impetrare, C. A. Melius est quantum ad aliquid substantiale ac intrinsecum, nimirum quantum ad gratiam Sacramentalem, N. A. & Conseq. Gratia Sacramentalis non confertur pro mensura dispositionis ministri, sed illius tantum qui Sacramentum suscipit.

Aut paritas.

211. Objic. IV. contra II. Conclusionem, Paritas. Ad licitam Sacramenti susceptionem non requiritur universim status gratie, ut patet in Sacramentis mortuorum, nempe Baptismi & Pœnitentie. Ergo neque requiritur ad licitam ejus administrationem. II. Subditus rebellis non censetur fieri reus novæ rebellionis, si rebellem alium accedat, eique persuadeat ut Regi se submittat. Ergo etiam Sacerdos non est novi peccati arguendus, si in statu peccati mortalis alios per Baptismum vel Pœnitentiam Deo reconciliet. III. Qui in statu peccati mortalis exercet aliquod opus misericordie & charitatis, non ideo peccat graviter; quamvis etiam opera charitatis sint res aliqua sacra & meritoria. Ergo a pari. Resp. I. Ergo bene omnino ac præclare agunt ministri mali Sacramenta administrando, sicut bene agunt, qui in statu peccati mortalis constituti Baptismi aut Pœnitentie Sacramenta suscipiunt? Resp. II. C. A. N. C. Sacramenta mortuorum eum in finem sunt instituta,
ut

ut suscipientem, non vero ministrantem restituant in statum gratiæ: unde cum suscipiens Sacramenta mortuorum eo ipso momento quo Sacramentum perficitur, constituatur in statu gratiæ, Sacramentum non tractat indigne. Ad II. N. C. Actio illa subditi rebellis eam sanctitatem gravitatemque non continet, ut positive dedeceat eandem peragi a rebeli, qui hac ipsa actione Regi suo præstat obsequium: unde in illa actione subditi rebellis nihil apparet, quod Rex merito possit reprehendere. At vero malus minister exhibet personam ipsius Christi, ac tremenda mysteria indigne tractat, ideoque injuriam Deo irrogat gravissimam. Ad III. N. C. Disparitatem assignat S. Thomas III. Parte, Quæst. LXIV. Artic. VI. ad I. *Opera charitatis non sunt aliqua consecratione sanctificata, sed ipsa pertinent ad justitiæ sanctitatem, sicut quædam justitiæ partes: Et ideo homo qui se exhibet Deo ministrum in operibus charitatis, si sit justus, amplius sanctificatur; si vero sit peccator, per hoc ad sanctitatem asponitur. Sed Sacramenta in se ipsis sanctificationem quamdam habent per mysticam consecrationem, Et ideo præexistitur in ministro sanctitas justitiæ, ut congruat suo ministerio.*

CONTROVERSIA IX.

AN ECCLESIA HABEAT POTESTATEM INSTITUENDI CÆREMONIAS IN ADMINISTRATIONE SACRAMENTORUM?

CONTRA PROTESTANTES.

212. *Cæremonia sacra* in genere, est actus externus Religionis, qui ad honorem Dei, ornatum & pompam cultus divini, Sacramentorum dignitatem ac reverentiam, & ad hominum utilitatem refertur. Quæ in administratione Sacramentorum adhibentur, proprie ac strictè *Sacramentalia* vocantur, suntque exteriores actiones religiosæ ad ornatum & cultum debitum Sacramentorum, seu Sacrificii instituta. Cæterum

Quid sit cæremonia sacra, & Sacramentalia in

rum

rum generatim omnes Sacramentorum cæremoniæ vel præcedunt, vel comitantur, vel subsequuntur solemnem Sacramentorum administrationem. Quæ præcedunt, ad gratiam præparant: quæ comitantur, eam clarius exprimunt, ac quasi oculis subjiciunt: denique quæ subsequuntur, in ea jam percepta hominem magis confirmant.

*Et extra
Sacramen-
torum ad-
ministra-
tionem?*

213. Etiam extra solemnem Sacramentorum administrationem piæ quædam cæremoniæ in Ecclesia Catholica observantur, quæ etiam *Sacramentalia* in sensu latiori vocantur, vulgari illo versiculo expressa. *Orans, tinctus, edens, confessus, dans, benedicens.* *Orans*, significat orationem Dominicam, aut alias preces ab Ecclesia præscriptas, seu in Ecclesia solemniter recitatas. *Tinctus*, denotat aquam lustralem. *Edens*, significat panem benedictum, qui Eulogia ab antiquis dicebatur, & qui olim dari solebat Catechumenis loco Eucharistiæ. *Confessus*, confessionem quæ publice fit die Jovis in Cæna Domini. *Dans*, significat elemosynam. *Benedicens*, benedictionem Episcopi vel Abbatis. Nobis in præsentí Controversia de Sacramentalibus stricte dictis sermo erit, quæ in solemní Sacramentorum administratione ab Ecclesia adhiberi solent.

*Novato-
rum erre-
res.*

214. Lutherus Lib. de Formula Missæ, & Lib. de piis cæremon. Confessio Augustana Artic. XV. Melancthon in Locis Theologicis, Tit. de Cæremon, fatentur posse Ecclesiam instituere aliquas cæremonias ad eruditionem & splendorem, modo absit obligatio & opinio cultus. Calvinus Lib. IV. Instit. Cap. X, contendit id nullo modo licere, atque idem sentire videtur Brentius in Confessione Würtembergensi, Cap. de Cæremoniis; dicit enim posse Ecclesiam instituere dispositionem concionum, lectionum, festorum, & aliarum rerum quæ secundum mandata vel exempla Scripturarum celebrantur; sed non licere comminisci novos ritus ad adumbrandam veritatem jam in Evangelio patefactam: quales sunt interdiu accendere ceceos, uti vexillis, seu Crucibus ad significandam vi-

Gloriam

toriam Christi &c. Kemmitius ait institutioni divi-
næ nihil addendum aut detrahendum esse; & eos qui
addunt, id videri facere, quasi cæremoniæ a Christo
institutæ non sint satis idoneæ ac sufficientes.

215. Conclusio. Ecclesia habet potestatem in-
stituendi cæremonias in administratione Sacramento-
rum. Prob. Conclusio hæc dogmatica 1mo: ex praxi
Ecclesiæ, cujus irrefragabiles testes sunt Patres. Ec-
clesia eam habere potestatem dicenda est, quam sem-
per tum ipsa, tum Apostoli exercuerunt. Atqui po-
testatem hanc tum Ecclesia, tum ipsi etiam Apostoli
semper exercuerunt. Ergo. Major propositio negari
nequit: neque enim ullus sanæ mentis affirmabit,
Apostolos ipsamque Ecclesiam jam a primis incunabi-
lis indebitam sibi usurpasse potestatem. Minor prob.
I. Autoritate Apostoli, qui I. ad Cor. Cap. XI. pol-
licetur se ordinaturum quæ ad Eucharistiam celebra-
dam spectant. *Cætera autem, cum venero, disponam.*
Huc refert S. Augustinus Epist. LIX. alias CXVIII.
ad Januarium, morem non nisi jejunis administrandi
Eucharistiam; relatis enim Apostoli verbis hæc addit
S. Doctor: *Unde intelligi datur - - ab ipso orâmatum esse
quod nulla morum diversitate variatur.* Prob. II. ex Pa-
tribus. S. Justinus Martyr Apologia II. pro Chri-
stianis, multarum cæremoniarum meminit ad confectio-
nem & dispensationem Eucharistiæ pertinentium. Ter-
tullianus Lib. de Bapt. & Lib. de Corona militis,
Cap. III. ait, secundum Ecclesiæ consuetudinem lac &
mel baptizandis degustanda dari consuevisse: renun-
tiare illos diabolo, pompæ, & Angelis ejus, consi-
gnari signo Crucis &c. S. Cyrillus Jerosolymita-
nus in suis Catechesibus multas cæremonias apud
Orientales adhibitas in celebratione Baptismi recen-
set, & S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap.
XXVII. eas describit, quæ in Sacrificio Missæ usur-
pari sua etiamnum atate solebant. S. Augustinus
ad evincendum adversus Pelagianos originale pecca-
tum sapius urget exorcismos, quibus Ecclesia ex Tra-
ditione Apostolica Catechumenos ad Baptismum præ-
para-

*Ecclesia
potestatem
habet insti-
tuendi cæ-
remonias
tum in ad-
ministra-
tione Sa-
cramento-
rum,*

parabat. Sacramentale S. Gregorii M., Euchologia Græcorum, Scripta S. Isidori Hispalensis, Alcuini, Rabani Mauri, Amalarii, Walafridi Strabonis &c. satis ostendunt, ritus, quos etiam nunc Latina Ecclesia observat in celebratione Sacramentorum, fuisse jam diu ante IX. Sæculum observatos. Prob. III. Autoritate Tridentini, quod Sess. XXI. Cap. II. ait: *Præterea declarat (Sancta Synodus) hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret.* Et Can. VII. Sess. XXII. *Siquis, dixerit, caeremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabilia impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.* Prob. IV. Ratione Theologica. Ecclesia accepit a Deo potestatem promovendi exteriorem Dei cultum, instruendi fideles, eosque ad pietatem informandi &c. Atqui ad hoc plurimum conferunt caeremoniæ, ut paulo post ostendemus. Ergo accepit a Deo potestatem instituendi caeremonias in administratione Sacramentorum, quas Christus providentiæ Pastorum Ecclesiæ relictas voluit.

*Tum etiam
extra il-
lam.*

216. QUÆRES I. An etiam extra Sacramentorum administrationem Ecclesia potestatem habeat instituendi sacras caeremonias? Resp. affirmative. Prob. assertio Imo, exemplo Synagogæ. Certum est Ecclesiam Christi minorem non habere potestatem, quam Synagoga Judæorum habuerit. Atqui hæc potuit novos ritus, caeremonias & festivitates instituere, ut patet ex Cap. IX. Estheris, & XVI. Judith, ubi institutus legitur novus dies festus solemnus, ab omnibus Judæis celebrandus. Gen. Cap. XXVIII. Jacob Patriarcha novam instituit caeremoniam; erexit enim lapidem in titulum, fundens oleum desuper: & vocavit nomen loci illius *Bethel*, in memoriam visionis quam in eo loco habuerat. Prob. II. exemplo Apostolorum, qui Act. Cap. XV. in Concilio congregati

novam invexerunt disciplinam, ut Gentiles ad fidem conversi abstinerent a sanguine & suffocato. Prob. III. ex antiquissima praxi Ecclesiæ, quæ jam ab antiquissimis temporibus varias instituit beneficentias, cantus, aquæ lustralis adspersiones, & quæ plura sunt hujusmodi, ut Patres testantur, vetustissimi Latinæ Ecclesiæ Rituales libri, Euchologia Græcorum, & Sacræ antiquitatis plurima alia monumenta.

217. Quæres II. An in administratione Sacramentorum, secluso etiam Fidelium scandalo, possint cæremoniæ a quocumque ministro, extra casum necessitatis, omitti, aut pro libito mutari? Resp. negative. Prob. assertio I. Autoritate Tridentini, quod Sessione VII. Can. XIII. definit: *Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholice ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcunque Ecclesiæ pastorem mutari posse; anathema sit.* II. Ratione Theologica. Ima est. Ecclesia a Deo potestatem accepit ritus hos instituendi, eosque subditis suis præscribendi. Ergo cum Ecclesia severe omnibus præcipiat horum rituum observationem, etiamsi nulla daretur occasio scandali, sine piaculo tamen omitti nequeunt aut mutari. *Qui enim resistit potestati, Dei ordinationi resistit*, ut ait Apostolus ad Rom. Cap. XIII. Altera ratio est. Si cuilibet Ministro liberum foret consuetos ritus antiquare, & novos invehere, maxima oriretur rituum confusio & dissonantia, non sine perturbatione fidelium. Ergo cum teste Apostolo ordinata sint, quæ sunt a Deo, ii ritus servandi sunt quos Ecclesia præscripsit,

218. Quæres III. Cur Ecclesia certos ritus in solemnibus Sacramentorum administratione instituerit? Resp. gravissimis justissimisque de causis, quas Catechismus Romanus Parte II. Cap. I. Num. XVI. enumerat: *Primum enim maxime decuit sacris mysteriis eum religionis cultum tribuere, ut sancta sancte tractare videremur. Præterea quæ Sacramento efficiuntur, cæremo-*

Neque cæremonice illa a ministro omitti possunt, aut mutari.

Cur Ecclesia certos ritus instituerit?

nix ipsæ magis declarant, ac veluti ante oculos ponunt, & earum rerum sanctitatem in animos fidelium altius imprimunt. Deinde vero mentes illorum, qui eas intuentur, & diligenter observant, ad sublimium rerum cogitationem erigunt, fidemque in eis & charitatem excitant. Idem omnino dicendum est de cæteris cæremoniis, quas Ecclesia extra Sacramentorum celebrationem adhibet: nam & illæ juvant devotionem, accendunt pietatem, rudiores instruunt, morbos curant, dæmones pellunt, & a peccatis venialibus purgant.

Quomodo
Sacramen-
talia pec-
catum ve-
niale ex-
tinguant?

219. Quæres IV. Quomodo Sacramentalia producant sanctitatem, & peccata venialia extinguant? Resp. id non fieri proxime & ex se, seu ex opere operato; sed remote, ex opere operantis, ac per modum impetrationis. Ratio id dicendi est, quia venialia stare possunt cum quolibet gradu gratiæ: neque tolluntur quoad reatum culpæ, nisi per formam aliquam eis repugnantem, nimirum per aliquem actua-lem voluntatis affectum, qui saltem virtualiter detestationem culpæ venialis includat. Atqui Sacramentalia hunc actum ex se infallibiliter non inducunt, cum nulla ostendi possit specialis Dei promissio. Ergo Sacramentalia proxime, de se, & ex opere operato, neque producant sanctitatem, neque peccata venialia extinguunt. Hic tamen effectus remote & ex opere operantis, quamvis non infallibiliter, obtinetur; quia fideles precibus & suffragiis Ecclesiæ adjuti, dum pie illa Sacramentalia adhibent, facilius doloris, contritionis, ac divini amoris motus concipiunt, quibus vel delent peccata, vel in gratia crescunt.

Argumenta contraria refutantur.

Protestan-
tes frustra
obstant
authorita-
tem Scri-
pturarum.

220. Objicitur I. Autoritas Scripturarum. Deuteron. Cap. IV. dicitur: *Non addetis ad verbum, quod vobis loquor, nec auferetis ex eo.* Et Matth. Cap. XV. *Sine causa colunt me, docentes doctrinas & mandata hominum.* Ergo Scriptura reprobatur omnes ritus circa cultum Dei ab hominibus introductos. II. Christus

Joan.

Joan. Cap. IV. ait Samaritanæ: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate.* Ergo rejiciendæ sunt cæremoniæ ab Ecclesia institutæ, quia cum sint externæ & corporales, suffocant cultum interiorem & spiritualem. III. Apostolus ad Coloss. Cap. I. docet non esse petendam ab hominibus doctrinam de vero cultu. Resp. ad I. Verbis illis non prohiberi quamlibet additionem Librorum sacrorum, aut præceptorum, sive ea moralia sint, judicialia aut cæremonialia; secus rejiciendi forent omnes libri Canonici & divini præter libros solius Moysis: & impie egisset Synagoga novos dies festos instituendo, ut legitur Estheris Cap. IX., & Judith XVI.; sed eam tantum prohiberi additionem, quæ cultus præscribitur inutilis ac inanis, & divinis mandatis repugnans. Atque hunc ipsum cultum inanem ac Pharisæicum Christus reprobat Matth. Cap. XV. Ad II. N. C. Adoratio Dei in spiritu & veritate non opponitur cæremoniis nostris, sed cultui tum Judaico, qui totus corporalis erat & externus, ac in umbris & figuris positus; tum Samaritano, qui falsitate & errore inquinabatur. At vero cæremoniarum pompa & apparatus, quo utitur Catholica Ecclesia, mentem ad cœlestia erigit, & majestatem Sacramentis conciliat. Ad III. D. A. Doctrina de vero cultu petenda non est ab hominibus, qui docent contraria Christo, C. A. Qui super Christum ædificant, & secundum ejus regulam docent in particulari quod ille solum in genere indicavit, N. A. & Conseq. De his ipse Christus ait Lucæ Cap. X. *Qui vos audit, me audit.* Et Matth. Cap. XVIII. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.*

221. Objic. II. **Authoritas S. Augustini**, qui Epist. LV. alias CXIX. quæ est II. ad Januarium, Cap. XIX. scribit: *Ipsam religionem, quam paucissimis & manifestissimis celebrationum Sacramentis misericordia Dei liberam esse voluit, servilibus oneribus (quidam) premunt, ut tolerabilior sit conditio Judæorum, qui etiam tempus*

Et S. Augustini.

liber,

libertatis non agnovērunt, legalibus tamen sarcinis, non humanis præsumptionibus subjiciuntur. Ergo Augustinus novorum rituum institutionem improbavit. Resp. C. A. D. C. Augustinus improbavit novorum rituum institutionem, quæ fit a privatis hominibus sine causa & contra consuetudinem Ecclesiæ, C. Conseq. Secus, N. C. S. Doct̃or mentem suam loco citato clare explicat; ait enim: Omnia itaque talia, quæ neque Sanctorum Scripturarum auctoritatibus continentur, nec in Conciliis Episcoporum statuta inveniuntur, nec consuetudine universæ Ecclesiæ roborata sunt, sed pro diversorum locorum diversis moribus innumerabiliter variantur: ita ut vix aut omnino nunquam inveniri possint causæ, quas in iis instituendis homines secuti sunt, ubi facultas tribuitur, sine ulla dubitatione ressecanda existimo.

*Superstitionem hæc
cum cære-
moniarum.*

222. Objic. III. Superstitio harum cæremoniarum. Cæremoniæ quibus utitur Ecclesia Catholica, a Judæis & Gentilibus desumptæ sunt. Ergo rejicere eas oportet tamquam superstitiosas. Resp. Quamvis Judæi & Gentiles ritus aliquos habuerint nostris affines, perperam tamen infertur eos rejiciendos esse prout ab Ecclesia usurpantur. Siquidem totus ille cultus externi apparatus ex objecto & fine æstimandus est, atque ex religionis in qua frequentatur, veritate. Sacrificia habuerunt Gentiles, ritusque suos ad imitationem veri Dei cultorum a dæmonibus introductos: Sacrificia ritusque habuerunt & Judæi; sed Gentiles idolis & dæmonibus, Judæi autem Deo vero Sacrificia obtulerunt, ritusque suos illius cultui dedicarunt. Judaici quidam ritus prænuntiabant Evangelicæ legis mysteria, quorum erant typi & figuræ, uti circumcisio Baptismi, Sacrificia cruenta mortis Christi, esus agni Eucharistiæ &c. Atque hi ritus merito ab Ecclesia sublati sunt, quoniam res præfiguratæ jam advenerunt. At vero alii ritus, ut v.g. vestes sacræ, lumina, thymiamata ac cantica ad decentiam exterioris cultus & devotionem excitandam spectabant: ideoque etiamnum ritus istos jure servamus, cum teneamur animo & corpore cultum Deo

exhi-

exhibere. Sed diversus est Catholicorum & Judæorum finis; hunc quippe cultum nos Christo Salvatore tribuimus, quem jam venisse novimus, Judæi autem Messia quem frustra venturum expectant.

223. *Objic. IV.* Praxis primitivæ Ecclesiæ, quæ simplici cultu divina peragebat mysteria. Resp. ex eo nihil inde confici; tribus enim primis sæculis fideles metu persecutionum in cryptis locisque subterraneis absconditi sine splendido apparatu Sacra peragere cogebantur, quamquam non sine cæremoniis variisque ritibus, ut S. Justinus Martyr & Tertullianus Sæculi II. Scriptores testantur. At vero Sæculi IV. initio reddita per Constantinum Ecclesiæ pace, magnifica excitata sunt templa omnipotenti Deo, ac splendido rituum apparatu divina celebrata sunt officia.

*Ac praxim
primitivam
Ecclesiæ.*

ARTICULUS II.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

CONTROVERSIA I.

DE MATERIA BAPTISMI REMOTA.

CONTRA MANICHÆOS, ET SELEUCIANOS.

224. *Baptismus* vox Græcæ originis idem Græcis sonat, quod Latinis ablutio sive immersio. In Scripturis divinis quandoque sumitur pro lotionibus illis legalibus & cæremonialibus, quibus frequenter utebantur Judæi; quandoque vero in sensu metaphorico usurpatur ad significandam afflictionem, quæ instar aquæ vehementis hominem mergit & absorbet. In novo Testamento vox hæc significat præcipue actionem illam sacram, mysticam & religiosam, qua quis aqua tingitur seu baptizatur in corpore, ut Spiritu interius renascatur: & dicitur vulgo baptismus fluminis, quo Christiani dicimur & sumus. Scripturam & Patres si consulamus, varia occurrunt illius nomi-

*Quid sit
Baptis-
mus, &
quæ ejus
nomina?*

nomina, a materia, forma, effectibus, aut caremoniis Baptismi desumpta; vocatur enim *lavacrum aquæ, unda genitalis, signatum, obsignatio fidei, Sacramentum Trinitatis, vitæ novitas, ablutio peccatorum, sepultura hominis cum Christo in mortem, circumcisio non manufacta, Sacramentum illuminationis, diluvium peccati, indumentum incorruptionis &c.* A Theologis communiter definiri solet Sacramentum regenerationis per aquam cum expressa invocatione Sanctissimæ Trinitatis.

*Est verum
N. L. Sa-
cramen-
tum.*

225. Sæcarii nostrorum temporum quamvis gravissime errent circa naturam, effectus, & necessitatem Baptismi; & ipsi tamen eum inter vera Sacramenta recensent. Ut enim de constanti traditione & praxi universalis Ecclesiæ, quæ semper ritum baptizandi servavit, ac de numquam variata doctrina Patrum nihil dicam, clarissima Scripturarum loca, Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Et Matth. Cap. XXVIII. *Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti,* satis evincunt, baptismum esse ritum externum, a Christo Domino institutum, adjunctamque habere sanctificantis gratiæ promissionem, & mandatum observandi hanc ablutio-rem: ideoque verum ac legitimum esse novæ Legis Sacramentum.

*Errores
Sæcario-
rum circa
materiam
remotam
Baptismi.*

226. Uti reliqua Sacramenta, ita etiam Baptismus constat materia & forma. Materia Baptismi duplex est, nempe remota quæ est elementum, & proxima, sive materiæ remotæ applicatio. Circa materiam remotam plures extitere errores. Ut antiquiores hæreticos silentio præteream, Cajanos de Valentinianorum stirpe progenitos, & Quintilianos a Quintilla femina appellatos, qui baptismum sine aqua administrabant, ut refert Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. I. & II., Manichæi baptismum in aqua collatum, utpote quam a principio malo prodiisse somniabant, velut inutilem rejecerunt, ut refert S. Augustinus Lib. de Hæres. Cap. XLVI. *Baptismum in aqua nihil unquam perhibent salutis afferre, nec quemquam eorum*
quos

quos decipiunt, baptizandum putant. Et S. Leo M. Serm. XXIII. *Ab hoc Sacramento (Baptismi) dilectissimi insanus Manichæorum error alienus est, nec ullum habent in Christi regeneratione consortium.* Cum vero S. Hieronymus in Dialogo contra Luciferianos Hilarium Diaconum inconstantia accuset & repugnantia, quod baptizatos ab Arianis non reciperet, cum olim Romæ a Manichæis & Ebionitis baptizatos recepisset; verisimile videtur, Manichæos ut se occultarent, Christianosque se simularent, maxime vero Romæ, ubi majus sibi imminabat periculum, quandoque Catechumenos suos ritu Christiano baptizasse. Qua de re vide Laurentium Alticotium in Dissertat. Historico-Critica de antiquis novisque Manichæis, Num. XXXVI. Seleuciani & Hermiani, teste S. Augustino in Lib. de Hæres. Cap. LIX. oraculo illo Præcursoris perperam intellectu decepti Matth. Cap. III. *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni*, aquam a baptismo arcebant, ignem ejus loco adhibentes. Idem a Jacobitis, Jacobi cujusdam Zanzali Eutychiani sectatoribus, in Oriente factitatum fuisse affirmant Jacobus a Vetrico Hist. Hierosol. Cap. LXXV. & Bernardus Lutzburgensis in Catalogo Hæreticorum, Lib. II. Verum tum ipsorum Euchologia, tum eorum Scriptores ostendant, Jacobitas ab hoc errore immunes fuisse. Flagellantes Sæculo XIII. exorti dicebant, unumquemque baptizari debere proprio sanguine per flagella de corpore elicito: an vero baptismum aquæ rejecerint, non affirmant authores qui de illis scripsere. Lutherus in Colloquiis Symposiacis sive Mensalibus, Cap. XVII. interrogatus, num deficiente aqua liceret baptizare in lacte aut cerevisia, initio respondit judicio divino id esse committendum: deinde addidit, quidquid balnei loco esse potest, illud aptum esse ad baptizandum. Idem senserunt Theodorus Beza in Epist. II. ad Thomam Tillium, & Calvinus Lib. Institutionis, Cap. XV., qui per aquam Christi sanguinem vult intelligi, propter mundandi abluendique similitudinem.

227. Conclusio. Sola aqua elementaris est materia remota Baptismi, eaque essentialis. Prob. Conclusio hæc dogmatica Imo Authoritate Scripturarum. Joan. Cap. III. dicitur: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Ad Ephes. Cap. V. ait Apostolus: *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.* Ergo sola aqua elementaris est materia necessaria baptismi. Profecto veram ac naturalem, non vero metaphoricam aquam hic in Scripturis intelligi, luculenter ostendunt veterum Prophetarum prædictiones, figuræ in veteri Testamento, exemplum denique Christi & Apostolorum. Ezechielis Cap. XXXVI. dicitur: *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, & ab universis idolis vestris mundabo vos.* Quibus verbis Propheta aliquot jam ante Christum sæculis aquam baptismalem significavit. Neque deerant in veteri Testamento figuræ aquam hanc præmonstrantes, nimirum Imo aquæ, super quas Spiritus Dei ferebatur, ut dicitur Gen. Cap. I. Hinc S. Hieronymus Epist. LXXXII. ad Oceanum scribit: *Spiritus Dei super aquas ferebatur, & nascentem mundum in figura baptismi parturiebat.* II. Diluvium generale, de quo I. Petri Cap. III. dicitur: *In qua (Arca Noe) pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. Quod & vos nunc similis formæ salvos facit baptisma.* III. Maris rubri transitus. IV. Aquarum amarities immisso a Moyse ligno in dulcedinem divino miraculo conversa. V. Jordanis aquæ, in quibus a lepra mundatus est Naaman Syrus. VI. Probatica piscina, in quam qui prior descendisset post motum aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate. De Christo refert S. Matthæus Cap. III., eum in Jordane fuisse baptizatum: *Baptizatus autem Jesus confestim ascendit de aqua.* Christum in aqua elementari alios baptizasse manifeste ostendit querimonia discipulorum Præcursoris, Joan. Cap. III. *Rabbi qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti,*

ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum. Neque minus Apostoli & Discipuli, obsequentes Christi mandato, in aqua baptizarunt. Act. Cap. X. Tunc respondit Petrus: numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut & nos? Act. Cap. VIII. Dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam, & ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? - Et descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizavit eum. Ex his quæ hæcenus diximus, hoc instruitur argumentum. Illa est essentialis Sacramenti Baptismi materia, quam Prophetæ veteres prædixerunt, quam Spiritus Sanctus variis figuris in antiquo Testamento præmonstravit: quam denique Christus voluit in spirituali regeneratione adhiberi. Atqui talis est sola aqua vera & elementaris. Ergo.

228. Prob. II. Autoritate Patrum, quorum pau- Patribus.
cos e multis laudabimus. S. Justinus Apologia II. pro Christianis scribit: Deinde eo adducuntur a nobis (Catechumeni) ubi aqua est. - Nam in nomine rerum cunctarum Parentis, & Domini Dei & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus Sancti in aqua tum lavantur. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. I. Felix Sacramentum aquæ nostræ, qua abluti delictis pristinae cæcitatæ in vitam æternam liberamur. Et Cap. IV. Omnes aquæ de pristina originis prærogativa Sacramentum sanctificationis consequuntur, invocato Deo. Supervenit enim statim Spiritus de cælis, & aquis superest sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt. S. Ambrosius Lib. de iis qui mysteriis iniantur, Cap. III. Vides aquam, vides lignum, (Crucem) columbam adspicis, & dubitas de mysterio? Aqua est ergo, qua caro mergitur, ut omne abluatur peccatum. Sepelitur illi omne vitium. S. Augustinus Tract. XV. in Joan. Tolle aquam, non est baptismus.

229. Prob. III. Autoritate Conciliorum. In La- Ac Consi.
lils.
teranensi IV. sub Innocentio II. A. 1215. Cap. Firmiter dicitur: Sacramentum Baptismi, quod ad invoca-
tionem

tionem individuae Trinitatis, videlicet Patris & Filii & Spiritus Sancti consecratur in aqua, tam parvulis quam adultis in forma Ecclesiae a quocunque rite collatum, proficit ad salutem. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Materia hujus Sacramenti (Baptismi) est aqua vera & naturalis. Nec refert frigida sit an calida. Tridentinum Sess. VI. Can. II. Siquis dixerit, aquam veram & naturalem non esse de necessitate baptismi, atque idcirco verba illa Domini nostri Jesu Christi, Nisi quis venatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.*

Ratio congrua assignatur. 230. Cur Christus pro materia remota Baptismi aquam assumpserit, efficax ratio alia dari nequit, quam ipsius Christi voluntas; congruas tamen hujus voluntatis rationes assignare solent Patres ac Theologi. Ima est, quia materia hujus Sacramenti tam necessariam passim obvia est. IIda. Qui in baptismo datur Spiritus Sanctus, qui in creatione mundi sedem suam praecipue in aquis constituit, quibus incubabat, ut fecunditatem ipsis imprimeret. IIIa. Quia similitudo quaedam & analogia est inter effectum aquae in corpore, & effectum baptismi in anima. Sicut enim aqua sordes corporis extergit & mundat; ita Baptismus sordes animae.

Ad valorem baptismi sufficit quaelibet aqua naturalis. 231. *Quaeres I.* An ad valorem Baptismi qualibet aqua naturalis sufficiat? Resp. affirmative. Ut enim Tertullianus scribit Lib. de Bapt. Cap. IV. *Nulla distinctio est, mari quis an stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur; nec quidquam refert inter eos quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tyberi tinxit.* At vero omnes alii liquores excluduntur, ut vinum, lac, cerevisia &c. item aquae ex floribus, herbis, fructibus, aliisque id generis expressae, quae non sunt vera elementaris aqua: tum etiam omnis mixtio & compositio, quae aquae elementaris substantiam immutare censetur. Contra accidentaliter aquae mutatio Sacramento non officit. Sic v. g. aqua calida vel frigida, munda vel immunda, dulcis aut falsa, nihil fa-

cit ad substantiam Sacramenti: unde nix, grando, aut glacies, cum sit vera aqua elementaris, idonea quoque est baptismi materia, quando nempe resoluta est vel liquata; non vero quando ita est concreta & congelata, ut fluere non possit, nec lavare, quando baptismus verbis Evangelicis consecratur.

232. Quæres II. An etiam ad licentiam Baptismi quælibet aqua naturalis sufficiat? Resp. extra casum necessitatis requiri aquam naturalem benedictam, ut Baptismus licite conferatur. Ita Rituales libri, praxis Ecclesiæ, & Patres tam Græci quam Latini docent. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. IV. aquas baptismi propter hanc benedictionem *medicatas* appellat. S. Cyprianus Epist. LXX. ad Januarium: *Oportet mundari & sanctificari equam prius a Sacerdote, ut possit baptismi suo peccata hominis qui baptizatur, abluere.* S. Ambrosius Lib. I. de Sacram. Cap. V. ait, usum baptismatis hoc habere, *ut ante fons consecratur, & tunc descendat qui baptizandus est.* S. Basilii Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XXVII. ait: *Benedicimus aquam baptismatis, & oleum unctionis, adhuc etiam ipsum baptizatum; ex quibus Scripturis? (id habemus) Nonne a tacita & mystica traditione?* Hujus quoque consecrationis mentionem faciunt S. Cyrillus Jerosol. Catech. II. S. Gregorius Nyssenus in Orat. de Sancto Baptismate. Victor Vitensis Lib. II. de Persecut. Vandalica, aliique. Idcirco autem baptismalis aqua benedicitur, ut majori cum decentia Sacramentum hoc administretur, eique major apud fideles concilietur reverentia. Apud Latinos bis tantum in anno solemnè prece aqua illa benedicitur, pridie scilicet Paschatis & Pentecostes; apud Græcos vero, quia illi per immersionem baptizant, toties id fit, quoties unus aut plures sunt baptizandi, & perfecto baptismo aqua illa in locum honestum abjicitur.

233. Quæres III. An Christus Baptismum instituerit ante Passionem suam, ut sentiunt S. Augustinus Epist. CCLXV. alias CVIII. ad Seleucianam, Magi-

*Non tamen
ad licen-
tiam.*

*Baptis-
mum Chri-
stus insti-
tuit ante*

*Passionem
suam.*

Magister Sententiarum, S. Thomas, & plerique ex Theologis, an vero post Resurrectionem suam, ut volunt Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XI. & XII. S. Chrysostomus Hom. XXVIII. in Caput. III. S. Joan. atque ex eo Theophylactus & Euthymius, item S. Leo M. Epist. XVI alias IV. ad Episcopos Si.iliæ? Resp. Quamvis incertum sit, quonam præcise tempore Baptismum suum Christus instituerit; probabilius tamen dicendum videtur, institutum fuisse ante Passionem Christi. Probatur asseritio autoritate præcipue Scripturarum. Nam In^o Joan. Cap. III. dicitur: *Post hæc venit Jesus & discipuli ejus in terram Judæam, & illie demorabatur cum eis, & baptizabat.* Et Cap. IV. *Quamquam Jesus non baptizaret, (intellige passim & frequenter) sed discipuli ejus.* Ergo Apostoli diu ante passionem Christi baptizarunt. Atqui non baptizarunt baptismo Joannis, qui de se nullius erat efficaciz, & tantum ligura baptismi a Christo instituendi. Ergo baptizarunt baptismo a Christo instituto. II. Ipse Præcursor Domini inter suum & Christi baptisma distinguit, inquit Marci Cap. I. *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto.* Et Joan. Cap. I. *Hic est qui baptizat in Spiritu Sancto.* Ergo Baptismus Christi, quem Apostoli ante illius passionem administrabant, etiam tunc distinguebatur a baptismo Joannis. III. Occasione baptismi quem Apostoli conferebant, orta est inter discipulos Joannis & Judæos contentio, qui, ut refertur Joan. Cap. III. *Venerunt ad Joannem, & dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum.* Jam vero si Apostoli, non Christi ipsius, sed Joannis baptisma administrassent, vel orta non esset illa contentio, vel eam certe Joannes sedare facile poterat, dicendo, nullam baptismatum esse differentiam, sibi que Christi discipulos tamquam Vicarios inservire: quod sane futurum erat Joanni honorificentissimum, nedum ejus gloriam minuisset. Atqui Sanctus Præcursor longe aliam

viam

viam inivit; palam enim l. c. contestatus est, Christum longe se esse majorem, sibi que in omnibus præferendam. *Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illud oportet crescere, me autem minui.* IV. Baptismus a Discipulis Christi collatus mundos reddebat suscipientes, & semel rite collatus iterari non poterat. At isti characteres soli & vero Christi baptismo conveniunt, de quo hæc verba Christi ad Petrum Joan. Cap. XIII. *Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lavet,* interpretatur S. Augustinus Epist. CCLXV. alias CVIII. ad Seleucianam, & Tract. V. in Joan. ubi probat baptizatos a Joanne iterum fuisse ab Apostolis baptismo Christi tinctos; baptizatos vero a Juda non fuisse iterum baptizatos, quia Baptismus Judæ erat Baptismus Christi, qui semel collatus iterari non potest. Accedit quod Apostoli ordinati sint Sacerdotes, & Eucharistiam sumpserint ante passionem Christi, nimirum in ultima Cæna. Atqui non fuissent de lege ordinaria capaces horum Sacramentorum, nisi prius tincti fuissent baptismo Christi: neque ullum sive in Scripturis, sive in Traditione fundamentum ullave ratio assignari potest dicendi, quod Christus ab ordinaria lege Apostolos exemerit, volueritque ut alia Sacramenta possint recipere ante Baptismum.

234. Neque dicas I., Christum instituisse Baptismum tunc, quando Matth. Cap. XXVIII. dixit Apostolis: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* II. Ante passionem Christi Mysterium SS. Trinitatis incognitum fuisse Apostolis: adeoque eos vel alia forma baptizandi usos esse, quod omnino incredibile est; vel non administrasse tunc Sacramentum Baptismi. III. Baptismum Christi totam vim suam habere a passione Christi, ideoque ante illam non fuisse institutum. IV. Scripturam innuere Spiritum Sanctum datum non fuisse ante Resurrectionem Christi, cum Joan. Cap. VIII. dicatur: *Nondum erat Spiritus datus, quia nondum Jesus erat glorificatus.* Nam ad I. Resp. verbis illis non conti-

*Satisfis
argumen-
tis adver-
sa senten-
tia.*

neri institutionem baptismi, sed præceptum baptizandi Judæos & Gentiles, post sufficientem eorum in rebus fidei instructionem. Ad II. Resp. Apostolos non ignorasse Mysterium SS. Trinitatis; Christus enim, quem Deum esse Apostoli confitebantur, multa locutus fuerat de Patre: nec Spiritus Sancti personam reticuit, præcipue in sermone cum ipsis habito post ultimam Cœnam. Præterea Baptismum Christi initio administrare potuerunt Apostoli cum expressa etiam Sanctissimæ Trinitatis invocatione, quin Mysterium illud clare & distincte cognoscerent, quod nimirum tres Personæ realiter distinctæ in unitate naturæ subsistant, antequam hac de re plenius a Christo instruerentur. Ad III. Resp. Baptismum a Passione Christi a Deo prævisa & acceptata, quamvis nondum consummata, vim sanctificandi tunc accepisse: sicut idem dicitur de gratiis, quas Deus intuitu meritorum Christi futurorum Fidelibus in veteri Testamento concessit. Ad IV. Resp. Spiritum Sanctum ante Resurrectionem Christi datum non fuisse sensibilibiter, cum tanta effusione, illisque prodigiis, quæ contigerunt die Pentecostes; datum tamen fuisse insensibilibiter: neque enim Christus Eucharistiam Spiritu vacuum Apostolis in ultima Cœna porrexit.

Argumenta contraria refutantur.

*Perperam
nobis obii-
citur au-
thoritas
Scriptura-
rum.*

235. Objicitur I. Autoritas Scripturarum. Præcursor Christi Matth. Cap. III. ait: *qui post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calcamentata portare: ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto & igni.* Ergo si Scriptura sumatur in sensu litterali, ignis æque necessaria erit Baptismi materia, ac aqua: vel si ignis metaphorice intelligatur, idem pari ratione dici poterit de aqua. P. C. Non est potior ratio, cur ignis magis quam aqua metaphorice accipi debeat. Ergo. *Confirm.* Inter Baptismum Christi & Joannis debet dari essentielle discrimen etiam quantum ad ritum sensibilem. Atqui nullum foret discrimen, siquidem aqua

naturalis materia foret necessaria Baptismi Christi. Resp. C. A. N. C. Sanctus Christi Praecursor I. c. vel non loquitur de baptismo a Christo instituendo; sed aut de adventu Spiritus Sancti sub specie ignis mittendi in Discipulos die Pentecostes, vel de spirituali emundatione per Christum hominibus conferenda sive in Sacramentis sive extra illa: aut si loquitur de Baptismo Christi, per ignem non materiam, sed virtutem & efficaciam illius designat, quâ sanctificat animas, & peccatorum fordes & maculas absumit, sicut ignis ferri rubiginem. Ad *probat.* N. A. Aquam in proprio naturalique sensu intelligendam esse luculenter ostendunt tum exemplum Christi & Apostolorum naturali aqua baptizantium, tum numquam interrupta praxis Ecclesiae. Impudenter itaque more suo egit Calvinus, quando evolutis post Evangelium promulgatum saeculis XV. Apostolos & Ecclesiam universam pravæ divinatorum mandatorum intelligentiæ ausus est redarguere. Ad *confirm.* D. M. Debet esse essentiale discrimen quoad materiam, N. M. Quoad formam & effectum Baptismi, C. M. Et sic dist. min. N. C. Quamvis Baptismus Christi & Joannis in materia conveniant, discrepant tamen in forma & effectu: siquidem Baptismus Christi verbis Evangelicis consecratur, & propria virtute hominem a peccatis mundat, quod de baptismo Joannis dici nequit.

236. Dices I. Saltem locus ille Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* quod tamen præcipuum est Sententiæ nostræ fundamentum, non evincit aquam naturalem esse necessariam materiam baptismi. Ergo. P. A. Imo. Eodem modo aqua est materia baptismi quo Spiritus; dicitur enim loco cit. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto.* Atqui Spiritus Sanctus non est materia baptismi. Igitur nec aqua. II. Aqua ibi significat Spiritum Sanctum mundantem instar aquæ. Ergo loco cit. non est sermo de materia. P. A. Particula *Et* vim habet expositivæ *id est,* ita ut hunc sensum reddat: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, id est, ex Spiritu Sancto mundante instar*

instar aquæ. Ergo ibi Christus non loquitur de materia baptismi. P. A. Scriptura divina sapius ad unum quid significandum duos terminos per copulativam *Et* conjungit, ut v. g. ad Coloss. Cap. II. *Videte ne quis vos decipiat per philosophiam & inanem fallaciam*, id est, per inanes fallacias philosophiæ. Ergo idem dicendum est de priori loco. *Confirm.* S. Chrysostomus Hom. XXXI. in Cap. IV. S. Joan. observat, a Scriptura gratiam Sancti Spiritus modo ignem modo aquam appellari. Ergo. Re-p. N. A. Ad *Imam probat.* N. M. Spiritus Sanctus esse non potest materia alicujus Sacramenti: hinc Spiritus ibi non sumitur pro materia baptismi, sed pro causa efficiente primaria gratiæ, vel pro ipsa gratia, quæ est effectus baptismi. Ad *IIam probat.* N. A. Duo illic distincta exprimuntur, quorum unum est elementum exterius, nempe aqua quæ symbolum est Spiritus; & alterum interius, nempe gratia Spiritus Sancti. Ad hujus *probat.* N. A. Ad ultimam *probat.* C. A. N. C. Quamvis particula *Et* quandoque in Scripturis vim habeat explicativæ particulæ; illam tamen vim semper non habet, nisi admittere velis per nomen Patris & Filii & Spiritus Sancti significari tantum unam eandemque Personam trinominem. Cæterum in illo loco Joan. Cap. III. particulam *Et* vim non habere expositivæ, quasi idem significaretur per aquam & Spiritum, satis ostendit universalis Ecclesiæ praxis & traditio. Ad *confirm.* C. A. N. C. S. Chrysostomus nullibi affirmat verba illa, *ex aqua & Spiritu Sancto*, esse synonyma, idemque significari per aquam, quod per Spiritum Sanctum significatur.

237. Dices II. Si Christus Joan. Cap. III. locutus fuisset de vera aqua ad renascendum necessaria, immerito Nicodemum reprehendisset verbis illis: *Tu es Magister in Israel, & hæc ignoras?* Neque enim Nicodemus suspicari aliquando potuit, fore tempus quo homines per aquam naturalem renascerentur. At vero si verba illa intelligantur in sensu metaphorico, id est, de gratia spirituali mundante sicut aqua, reprehensionem illam promeritus est Nicodemus. Cum enim
in

in Lege versatus esset, inculpabiliter ignorare non poterat, fore aliquando tempus quo homines a peccatorum vetustate purgati in novam & spiritualem vitam reformarentur, ut Irophetæ prædixerant. Ergo cum justa fuerit illa reprehensio, dicendum est Christum loco cit. loqui de aqua metaphorica, id est, de gratia Spiritus Sancti. Resp. N. A. Duo hic observanda sunt, nativitas ipsa secunda, & modus renascendi: utrumque Nicodemus ignorabat; non enim ad modum tantum, sed ad rem ipsam quam Christus annuntiabat, obstupuit. *Quomodo, inquit, Joan. Cap. III. potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire & renasci?* Quæ verba sunt rem impossibilem esse judicantis. Itaque merito a Christo reprehensus est; quia si vere in Lege, ut appellari amabat, Doctor fuisset, nescire secundam in Spiritu nativitatem non poterat, cujus adeo frequens in veteri Testamento occurrit mentio. Quantum vero spectat ad modum renascendi, etsi propterea quod illum ignoraret, non potuerit nequitia & infidelitatis a Christo redargui, poterat tamen insipientia & ruditatis accusari: quippe qui non satis attenderet ad figuras, quæ in veteri Testamento sub symbolo aquæ præcesserant. Vide S. Thomam in Catena aurea ad Cap. III. Joannis.

238. Objic. II. *Authoritas Pontificum. Siricius* Suppositum Siricii & Stephani decretum.
 Papa ad finem Sæculi IV. in eo responso quod extat in duobus Codicibus manuscriptis optimæ notæ, ita loquitur: *Presbyter qui in vino baptizat pro maxima necessitate, ut ager non periclitetur, pro tali re nulla si culpa adscribitur; infans vero ille, si in Sanctissima Trinitate baptizatus est, in eo baptismo permaneat.* II. Stephanus II. Papa Sæculo VIII. cum in Galliis versaretur Carisiaci, ad varia consulta respondens, quæ Jacobus Sirmondus exhibet Tomo II. Conciliorum Gallia, de Baptismo in vino hæc habet: *Si in vino quis propterea quod aquam non inveniebat, omnino periclitantem infantem baptizavit, nulla ei inde adscribitur culpa. Infantes sic permaneant in baptismo. Nam si aqua adfuit præ-*
sens.

*sens, ille Presbyter excommunicetur, & pœnitentiæ submit-
tatur, quia contra Canonum sententiam agere pœsumpsit.*
Ergo baptismus in vino collatus, fuit validus, liqui-
dem infantes in eo baptismo permanere jubentur. Resp.
I. Quamvis daretur ea Decreta esse genuina, nihil tam-
en ex iisdem confici; in eo enim rescripto Siricius &
Stephanus errassent ut Doctores privati, salva inerran-
tia Romanorum Pontificum in quæstionibus fidei & mo-
rum, quando universam Ecclesiam alloquuntur. Re-
spondent alii II^{do} cum Natale Alexandro in Hist.
Eccles. Sæc. VIII. Cap. I. Art. VI. lectionem Sirmon-
di vitiatam esse, sicque restituendam: *Nulla ei exinde
adscribitur culpa, si infantes sic permaneant in ipso Baptis-
mo.* Verum longe verisimilius est, gemina illa Rescrip-
ta non modo vitiata, sed omnino supposititia esse, &
ab imperito aliquo consarcinate, nec satis provido
absutam hanc infeliciter laciniam Siricii & Stephani re-
sponsis fuisse. Nam I^{mo} prorsus incredibile est Siri-
cium & Stephanum, Traditionis fidelissimos custodes,
rem ignorasse lippis & tonsoribus notam. II. Codices
illi, in quibus hæc responsa continentur, discrepant
inter se in ipsa narratione historica. III. Nullus Pon-
tificum post Siricium & Stephanum illius responsi men-
tionem facit: immo Innocentius III. Gregorius IX, &
aliique Pontifices unanimi suffragio rejecerunt bap-
tismum in alio liquore quam in aqua elementari colla-
tum. Vide hæc de re plura apud Joannem Hardui-
num in Quæstione triplici de Baptismo.

*Et Factum
quoddam
Histori-
cum.*

239. Objic. III. Factum historicum. Joannes
Moschus in Prato Spirituali, Cap. CLXXVI. & Ni-
cephorus Lib. III. Hist. Eccles. Cap. XXXVII. nar-
rant, Judæum quemdam lethali morbo correptum, dum
per vastam solitudinem & loca arida iter faceret, de-
ficiente aqua, in arena fuisse baptizatum, ac per hanc
Sanctorum Mysteriorum initiationem sanitati subito re-
stitutum esse. Ergo Deus hoc prodigio baptismum in
arena collatum approbavit, ratumque habuit. R. C. A.
N. C. Hæc subita virium reparatio non adscribenda est
baptismo in arena dato, sed peculiari fidei ac pietati
Judæi

Judæi illius, quam solam Deus prodigiosa illa & instantanea curatione gratam sibi esse ostendit. Et sane uterque Historicus, Moschus & Nicephorus diserte testantur, baptismum hunc judicio Ecclesiastico irritum fuisse declaratum, & Judæum legitimo ritu salutaribus aquis fuisse tinctum a Dionysio Episcopo Alexandrino, aut potius illo Ascalonita.

CONTROVERSIA II.

DE MATERIA PROXIMA BAPTISMI.

AN VALEAT BAPTISMUS ASPERSIONE VEL
INFUSIONE DATUS?

CONTRA GRÆCOS SCHISMATICOS.

240. Cum materia remota Baptismi sit aqua elementaris, certum omnino est, materiam ejusdem proximam nihil aliud esse quam aquæ applicationem, sive externam corporis ablationem, quæ duo essentialiter complectitur, actionem scilicet baptizantis quam directe exprimit forma Latinorum, *Ego te baptizo*, & passivam receptionem baptizati, quam forma Græcorum, *Baptizatur servus Christi* directe significat. Unde materia proxima baptismi adæquate sumpta, est aqua a ministro applicata, & vi hujus applicationis corpus baptizati successive ac immediate contingens. Externa hæc corporis ablutio cum tribus modis perfici possit, immersione trina vel unica, infusione, vel aspersione, quaeritur modo an unica vel trina immersio jure divino sit ita necessaria, ut illicitum atque etiam omnino invalidum reddatur baptismus, quod per aspersionem vel infusionem trinam vel unicam confertur?

*Quæ sit
materia
proxima
baptismi?*

241. Græci aliqui Schismatici, ut colligitur ex Læteranensi IV. Can. IV. ausi fuere baptizatos a Latinis iterum baptizare, sive quod existimarent, formam qua utuntur Latini, non esse legitimam: sive quod eodem per infusionem baptizatos crederent: sive denique ex odio erga Latinos. Gregorius Hieromonachus, Ale-

*Error
quorum-
dam Græ-
corum.*

xandrini Patriarchæ in Synodo Florentina Legatus, assererat abrumpendum esse negotium unionis Græcæ Ecclesiæ cum Latina, eoquod apud Latinos illegitime Sacramentum Baptismi administraretur. Marcus Ephesinus, homo turbulentissimus in Epistola quam soluto Concilio Florentino ad omnes orbis Episcopos scripsit, & Jeremias Schismaticus Patriarcha CPolitanus in altera responsione ad Confessionem Augustanam, eandem renovarunt accusationem. Displicuit nimirum vanissimis his Græculis, in Florentina Synodo populares suos fœdus iniisse cum Latinis ea conditione, ut unaquæque Ecclesia baptizaret secundum morem suum, Græca per trinam immersionem, Latina per trinam infusionem.

*Immersio
neque ju-
re divino
scripto.*

242. Conclusio. Ad valorem Baptismi sufficit exterior corporis ablutio facta a Ministro per aspersionem aut infusionem. Prob. I^{mo} argumento negativo. Quamvis in Evangelio omnibus præcipiatur baptismus; nullum tamen expressum extat mandatum baptizandi per immersionem potius quam infusionem vel aspersionem. Ergo immersio jure divino scripto non est necessaria. Ergo sufficit ablutio facta per aspersionem vel infusionem.

*Neque
tradito, est
necessaria
ad valo-
rem bap-
tismi.*

243. Prob. II. positive. Veteres censuere aspersionem aut infusionem non obstare valori Baptismi. Ergo immersio jure divino tradito non est necessaria. P. A. I^{mo}. exemplo Apostolorum. Act. Cap. II. dicitur, tria hominum millia die Pentecostes ab Apostolis fuisse baptizata. *Qui ergo receperunt sermonem ejus, (Petri) baptizati sunt: Et appositæ sunt in die illa animæ circiter tria millia.* Atqui omnino incredibile videtur tantam hominum multitudinem unica die a XII. Apostolis baptizatam fuisse per immersionem, quæ prævalidas sæpe vires in baptizante, & fociorum opem exigebat. Ergo sola adhibita fuit aspersionem vel infusio. Act. Cap. XVI. Paulus in carcere detentus una nocte custodem carceris cum omni sua domo baptizavit. Atqui hæ circumstantiæ longe verisimilium innuunt id factum non fuisse per immersionem. II. Ex Actis Martyrum. S. Laurentius Martyr, ut refertur in Actis ejus passio-

passionis, quorum meminit Walafridus Strabo Lib. de Rebus Ecclesiasticis, Cap. XXVI. militem nomine Romanum aqua ex urceo effusa baptizavit. Similia leguntur apud Martene de antiquis Ritibus, in Actis S. Gratiliani, S. Bacchi junioris, & S. Liudgeri Episcopi. III. Autoritate Patrum. S. Augustinus Tract. LXXX. in Joan. ait: *Hoc verbum fidei tantum valet in Ecclesia Dei, ut per ipsum credentem, offerentem, benedicentem, tingentem etiam tantillum, munde infan-tem.* Ergo si sufficit tantillum aqua tingere infantem, sufficit ablutio per aspersionem, multoque magis per infusionem. Magnus Episcopus Africanus dubitans, an Clinici seu Grabatarii, qui in infirmitate baptizati fuerant per infusionem vel aspersionem, habendi sint tamquam legitimi Christiani, ita ut vi baptismatis illius competant ipsis jura omnia, quibus legitimi Christiani gaudent, S. Cyprianum consuluit. Respondit ei S. Doctor Epist. LXXVI. *Quæ- sisti etiam, fili charissime, quid mihi de illis videatur, qui in infirmitate & languore gratiam Dei consequuntur, an habendi sint legitimi Christiani, eoquod aqua salutari non loti sint, sed perfusi. Qua in parte nemini verecundia & modestia nostra præjudicat, quo minus unusquisque quod putat, sentiat, & quod senserit, faciat. Nos quantum concipit mediocritas nostra, æstimamus in nullo mutilari & debilitari posse beneficia divina, nec minus aliquid illic posse contingere, ubi plena & tota fide dantis & sumentis accipitur, quod de divinis muneribus hauritur. . . . Unde apparet aspersionem quoque aquæ instar salutari lavacri obtinere; & quando hæc in Ecclesia fiunt, ubi fit & dantis & accipientis fides integra, (immiscet hic Cyprianus errorem suum circa hæreticorum baptismum) stare omnia & consummari ac perfici posse majestate Domini & fidei veritate.* Ergo Baptismus, juxta Cyprianum, perinde valet, sive per immersionem sive per infusionem vel aspersionem conferatur. Neque ex eo evincitur S. Cyprianum de valore talis baptismi dubitasse, quod dixerit liberum esse cuilibet sentire quod vellet, per-

mise-

miseritque hujusmodi baptismum iterari. Hoc enim non dubitationem aliquam arguit; sed moderationem & prudentiam Cypriani commendat, qui ne videretur affectare dominatum, aut vinculum charitatis tantisper offendere, præscribere noluit quæ nondum Ecclesia totius judicio & praxi erant eliquata. IV. Ex praxi Ecclesiæ, quæ Clinicos in lectis suis urgente mortis periculo per infusionem vel aspersionem baptizatos, si quando sanitatem recuperassent, numquam iterum baptizandos esse sancivit. Hoc unum de Clinicis statuit Synodus Neocæsariensis A. 314. Can. XII. sanitate recepta non esse ordinandos, nisi quos singularis pietas commendaret. Ratio id decernendi fuit, tum quod Clinici non proprio motu, sed metu mortis compulsi Baptismum suscepisse videbantur: tum quia illi tradendis fidei arcanis, aliisque Sacerdotii officiis exercendis parum idonei putabantur, quos afflictæ valetudo prima fidei elementa non permisisset plenius addiscere, & Mysteriorum pene ignaros ac rudes baptizari coegisset.

244. Prob. III. Autoritate Ecclesiæ Latinæ & Græcæ. Latina Ecclesia jam ab aliquot sæculis, ritu immersionis ferme ubique abrogato, ejus loco infusionem usurpavit. At quis umquam, nisi impudentissimus Græculus affirmaverit, Latinam Ecclesiam in collatione Sacramenti tam necessarij turpiter errasse, a quo reliquorum Sacramentorum omnium valor dependet? Profecto conclamatum foret de inerrantia, perpetuitate, ac visibilitate Ecclesiæ; quippe quæ ne legitimos quidem Ministros jam a pluribus sæculis haberet, incapaces omnino Ecclesiasticæ jurisdictionis, & invalide baptizatos. Græcam Ecclesiam quod attinet, ratum illa habuit in Florentina Synodo Latinorum baptismum per infusionem, idemque sentiunt quam plurimi ex ipsis etiam Græcis Schismaticis, non nisi paucis reclamantibus, qui inverecundia & furore reliquos superant.

*Spis Eccle-
siae, non
novo Mini-*

245. Quæres I. Utrum Ecclesiæ ejusque Ministris liberum sit Baptismum conferre per immersionem, infusio-

fusionem, vel aspersionem? Resp. Ecclesie liberum esse de re ista ad meram disciplinam pertinente, iustis de causis pro arbitrio id statuere quod magis expedire iudicaverit: at vero id nequaquam liberum esse Ministris, quibus fas non est ab Ecclesie sue more recedere. Omnibus itaque servanda est regula, quam S. Augustinus tradit Epist. LIV. alias CXVIII. ad Januarium: *Nec disciplina ulla est in his melior gravi prudentique Christiano, quam ut eo modo agat, quo agere viderit Ecclesiam ad quam forte devenerit. Quod enim neque contra fidem, neque contra bonos mores esse convincitur, indifferenter est habendum, & propter eorum inter quos vivitur societatem servandum est.*

*Apud
Græcos atque etiam
Latinos
immersio
in baptis-
mo multis
sæculis
fuit in usu.*

246. Quæres II. An ritus immersionis in solemni Baptismi administratione usurpatus fuerit a Græca Ecclesia, atque etiam a Latina multis sæculis? Resp. affirmative. De Græca Ecclesia id testantur S. Justinus M. Apologia II. S. Cyrillus Jerosol. Catech. II. S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XXVII. S. Chrysostomus Hom. VI. in Epist. ad Coloss. omnesque Rituales libri Græcorum, qui etiamnum hoc ritu utuntur. Pro Ecclesia Latina testes sunt Tertullianus Lib. adv. Praxeam, Cap. XXVI. & Lib. de Corona militis, Cap. III. S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferianos. S. Ambrosius Lib. II. de Sacram. Cap. VII. *Interrogatus es, Credis in Deum Patrem omnipotentem? Dixisti: Credo, & mersisti, hoc est, sepultus es. Iterum interrogatus es, Credis in Dominum nostrum Jesum Christum, & in Crucem ejus? Dixisti: Credo, & mersisti. Tertio interrogatus es, Credis & in Spiritum Sanctum? Dixisti: Credo, tertio mersisti.* Idem testantur Ordo Romanus, & quotquot ex antiquioribus de Officiis divinis scripsere apud Latinos, Alcuinus, Rabanus Maurus, Amalarius, Walafrius Strabo &c. Eundem ritum posterioribus etiam temporibus ad finem usque Sæculi XIII. apud Latinos viguisse facile ex illius ævi Scriptoribus colligitur, nempe ex Fulberto Carnotensi Epist. I. ad Adeodatum, T. VI. Theol. Dogm. Polem. P tum,

tum, ex Petro Damiano Lib. VI. Epist. XXXV. S. Bernardo in Serm. de Cœna Domini, Petro Lombardo, Hugone Victorino, S. Bonaventura, & S. Thoma, qui III. Parte, Quæst. LXVI. Art. VII. ait: *Quamvis tutius sit baptizare per modum immersionis, quia hoc habet communior usus, potest tamen fieri baptismus per modum aspersionis, vel etiam per modum effusionis.* Et Artic. VIII. *Communitè observatur in baptismo trina immersio. Et ideo graviter peccaret aliter baptizans, quasi ritum Ecclesiæ non observans: nihilominus tamen esset baptismus.* Paulo tamen post tempora S. Thomæ, sine solemnè & universali decreto alicujus Concilii, sensim in-desuetudinem abiit apud Latinos immersionis observantia, præterquam in Mediolanensi paucisque aliis Ecclesiis, in quibus antiquus ritus etiamnum perseverat baptismum per trinam immersionem conferendi.

*De quidem
trina.*

247. Quæres III. An trina vel unica immersio in usu fuerit apud Græcos Latinosque? Resp. Trinam apud Græcos Latinosque constanter in usu fuisse, Patres superius a nobis laudati luculenter ostendunt. Ad finem tamen Sæculi VI. unica tantum immersio cœpit in Hispaniis usurpari. Cum enim Ariani in ea regione trina baptismali immersione abuterentur, ut significarent tres esse distinctas naturas in tribus Personis Trinitatis, Catholici aliqui in odium ac detestationem Arianorum unicam tantum usurpandam esse immersionem statuerunt, negantibus aliis, ob hæreticorum abusum fas esse ab antiquis moribus recedere. Consultus ea de re a Leandro Hispalensi S. Gregorius M. respondit Lib. I. Epist. XLIII. alias XLI. *Quod si quis forte etiam pro summæ Trinitatis veneratione æstimet fieri, neque ad hoc aliquid obsistit, baptizandum semel in aquis mergere: quia dum in tribus subsistentiis una substantia est, reprehensibile esse nullatenus potest, infantem in baptismo vel ter vel semel mergere, quando & in tribus mersionibus Personarum Trinitas, & in una potest Divinitatis singularitas designari.* Judicium Gregorii suum fecit Synodus

Tele-

Toletana IV. A. 633. Cap. VI. & Vormatiensis A. 868. Can. V.

248. Quæres IV. Quinam ritus apud Græcos Latinosque observati fuerint in trina illa immersione? Resp. Antequam sacro fonti immergerentur baptizandi, protensa manu Satanæ renuntiabant, ut refert S. Cyrillus Jerosol. Catech. I. Tum omnibus depositis vestibus toto corpore nudabantur, quam nuditatem veteres comparabant cum ea in qua creatus est Adam, quacum quisque nascitur & resurget, quacum Christus est Cruci affixus. Lex autem illa perfectæ nuditatis omnes obstringebat, fecluso necessitatis casu, adultos & infantes, immo & mulieres, quarum tamen pudori multis modis consulebatur ab Ecclesia. Fœminæ enim separatim a viris baptizabantur, ut plurimum de nocte, in amplissimis baptisteriis suos recessus habentibus, qui pluribus simul continendis capaces erant: non nullis in locis velum extendebatur circa baptisteria; unde ad mergendum accedebat Sacerdos, cum audiebat potius quam videbat esse aliquem in aqua. Multis in locis erant Diaconissæ, piæ mulieres, quæ fœminas ad baptismum venientes honeste nudabant & exuebant, dabantque operam, ne quid baptizantis oculis invereconde objiceretur. His peractis baptizandi toto corpore apud Græcos oleo sancto inungebantur a Sacerdote, fœminæ vero a Diaconissis: apud Latinos omnes baptizandi in vertice tantum inungebantur. Tum demum minister apposita supra caput, vel supra humeros depressa manu, vel infra scapulas tenendo, vel de pondere sublato ter immergebat, ad unamquamque immersionem unius tantum SS^{mæ} Trinitatis Personæ nomen appellans. Sic baptizati e sacro fonte exibant, & fuscipiebantur, mulier a Diaconissis; vir autem aliquando a fusceptoribus seu patrinis, aliquando a Diaconis, qui e sacro fonte nudos egredientes grandiori quodam velamine, quod *Sabanum* dicebatur, obvolvebant: tum veste candida quisque donabatur, ut memores essent se veterem hominem exuisse, & novum induisse.

Ritus apud Latinos Græcosque in trina illa immersione observari soliti, recensentur.

*Qua de
causa La-
tini infu-
sionem im-
mersioni
substitu-
erint.*

249. Quæres V. Quæ causa Latinae Ecclesiae fuerit abrogato immergendi ritu, infusionem substituendi? Resp. has afferri posse. I. Baptizandorum, præsertim vero parvulorum commodum, quibus ob tenellæ ætatis infirmitatem immersio nocere poterat. Cum igitur ab aliquot jam retro sæculis in nostris regionibus raro contingat adultos ad fuscipiendum baptismum accedere, vixque alii præter infantes ad sacrum fontem deducantur, merito censuit Latina Ecclesia in parvulorum gratiam etiam paucis illis adultis baptismum per infusionem conferendum esse uniformiter. II. Periculum, ne infans e manibus ministri forte elapsus, atque in profundum baptisterii delatus aquis suffocaretur, quod vice non una contigisse legimus. III. Propter mulierum pudicitiam, cui parcere & consulere voluit Ecclesia, sicut & Ministrorum oculis, quibus sine multorum periculo nudæ mulieres objici vix possent, præsertim postquam desiit in Ecclesia Latina Diaconissarum ministerium.

Argumenta contraria refutantur.

Græcis illis non patrocinator exemplum Christi & Discipulorum.

250. Objicitur I. Exemplum Christi & Discipulorum. Christus Dominus baptizatus fuit a Præcursore per immersionem. Matth. Cap. III. *Baptizatus autem Jesus confestim ascendit de aqua.* Simili ritu usi sunt discipuli, præcipue Philippus baptismum Eunuchò Reginae Candacis administrans; dicitur enim Act. Cap. VIII. *Descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizavit eum. Cum autem ascendisset de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum.* Ergo immersio pertinet ad essentiam baptismi. Resp. I. Antecedens nequaquam evinci ex locis citatis; potuerunt enim & Christus, & Eunuchus ille in aquam descendere, ut commodius baptizarentur per infusionem. Et profecto Christum per infusionem fuisse baptizatum communis est sententia, quam picturæ antiquissimæ multis in locis exhibent. Resp. II. Tr. A. N. C. Exemplum Christi, nisi accesserit præceptum, legem necessitatis non im-

imponit, nisi velis aquam etiam Jordanis pertinere ad essentiam baptismi, quia Christus in Jordane fuit lotus. Multa certe Salvator noster in conficiendis & dispensandis Sacramentis usurpavit, quæ tamen ad substantiam & naturam illorum non pertinent.

251. Objic. II. Autoritas Pontificum, Canonum, & Conciliorum. Sæculo III. S. Cornelius Papa in Epist. ad Fabium Antiochenum, quam exhibet Eusebius Hist. Eccles. Lib. VI. Cap. XLIII. Editionis Valesianæ, scribit de Novatiano Antipapa: *Huic causam atque initium credendi præbuit Satanas in ipsum ingressus, atque in ipso aliquamdiu commoratus: cumque ab Exorcistiis foveretur, in morbum gravissimum collapsus, dum jam jamque moriturus creditur, in ipso in quo jacebat lectulo per-fusus baptismum suscepit; si hujuscemodi baptismum suscepisse dicendus est.* Ergo S. Cornelius dubitavit de valore baptismi per infusionem dati. II. CPolitanum I. Can. VII. Eunomianos ad Ecclesiam revertentes baptizari jubet, eoquod unicum tantum immersionem usurparent. Simili de causa Pelagius II. in suo ad Gaudentium Rescripto baptizari denuo jubet Bonosianos, quia contra Evangelicum præceptum unica tantummodo immersione utebantur. Ergo multo magis invalidus erit baptismus per infusionem datus. III. Canon I. inter Apostolicos pœna depositionis pleçtit Episcopos aut Presbyteros trinam immersionem non observantes. R. C. A. N. C. Cornelius non dubitavit de valore baptismi Novatiano collati, sed gemina de causa baptismum illius carpit: I^{mo}, quod irregularis ex tali baptismo factus, ad Ordines tamen sacros contra Canones, qui Clinicis hanc dignitatem conferri prohibent, fuisset promotus. II^{do}, propter defectum Confirmationis & Eucharistiæ; quæ Sacramenta cum non percepisset, non plenum baptismum dicitur habuisse, ut patet ex laudata Epistola Cornelii ad Fabium; scribit enim ille: *Sed neque postquam liberatus est morbo, reliqua percepit quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent: neque ab Episcopo consignatus est.* Ad II. Resp. I^{mo}. tres tantum esse genuinos CPolitani I. Canones.

*Non au-
thoritas
Pontifi-
cum, Ca-
nonum, &
Concilio-
rum.*

Vide

Vide quæ hac de re diximus, Num. CLXXV. Resp. II. Ecclesia baptismum Eunomianorum merito reprobavit, Imo, quod in odium SSmæ Trinitatis, ejus invocationem inter baptizandum vel omitterent vel adulterarent, ut aperte tradunt Theodoretus Lib. IV. Hæreticarum Fabularum, Cap. III. *Idem (Eunomius) Sancti etiam Baptismatis legem olim a Christo & Apostolis traditam evertit, & contrariam aperte sanxit, non oportere dicens ter illum immergere qui baptizatur, nec invocare Trinitatem, sed semel baptizare in Christi mortem.* Et S. Epiphanius Har. LXXVI. referens Eunomianos baptizasse in nomine Dei increati, in nomine Filii creati, & in nomine Spiritus sanctificantis, atque a Filio procreati. II^{do}. Quia eodem perverso consilio semel tantum, non ter mergebant, ne trina mersione viderentur Trinitatem Personarum in Deo comprobare. Eadem de causa, non ob unicam immersionem, sed ob violatam a Bonosianis baptismi formam, eorum baptismum minime ratum habuit Pelagius II, ut manifestum est ex citato Rescripto; dicitur enim ibi: *Baptizabant enim solummodo in mortem Christi.* Unde loco citato monet Pontifex, ut si in nomine Trinitatis baptizati illi fuisse deprehendantur, Catholicæ fidei sint reconciliandi, ommissa baptismi de novo conferendi mentione. Ad III. Resp. Præterquam quod Canones illi authores non habeant Apostolos, sermonem ibi esse de Episcopo vel Presbytero, qui baptismum confert per unicam immersionem, absque invocatione trium Personarum SSmæ Trinitatis. Sic enim habet Canon ille I. *Siquis Episcopus aut Presbyter in una initiatione non tres immersiones, sed unam dumtaxat, quæ in mortem Domini detur, peregerit, deponitur. Non enim dixit Dominus: In mortem meam baptizate; sed profecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Aut Trinitio.

252. Objic. III. Traditio. Patres qui primis Ecclesiæ sæculis floruerunt, concordi voce asserunt, legem triplicis immersionis ex Apostolica autoritate descendere. Ergo si hic ritus non observetur, invalidum

lidum erit baptismus. P. A. ex Tertulliano Lib. de Corona militis, Cap. III. S. Basilio Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XXVII. Pelagio II. in Rescripto ad Gaudentium, & S. Hieronymo in Dial. adv. Luciferianos: *Multa alia quæ per traditionem in Ecclesiis observantur, auctoritatem sibi scriptæ legis usurpaverunt, velut in lavacro ter caput mergitare.* Prob. etiam consequentia. Quod ex Traditione Apostolica descendit, jure divino necessarium esse censetur ad substantiam Sacramenti. Sed trina immersio descendit ex Apostolica traditione. Ergo. Resp. C. A. N. C. ad probat. D. M. Quod descendit ex traditione Apostolica simulque divina necessarium esse censetur ad substantiam Sacramenti, C. M. Quod tantum descendit ex traditione Apostolica & non divina, N. M. Et sic dist. min. N. C. Quæ ab Apostolis tradita sunt, alia spectant fidem & mores, ac substantiam Sacramentorum, dicunturque *Traditiones Apostolico-Divinae*, quas numquam licet immutare, cum fides, & ea quæ ad fidem pertinent reformari nequeant. Alia spectant ad disciplinam, Ecclesiæ regimen, & ritum Sacramenta administrandi, dicunturque *Traditiones mere Apostolicæ*, ab Apostolis tamquam Ecclesiæ pastoribus profectæ, quæ justis de causis mutationi sunt obnoxia. Sic quamvis traditio sit mere Apostolica, ut bigami & neophyti a Sacris Ordinibus excludantur, ut Eucharistia non nisi a jejunis sumatur, atque ut fideles a sanguine & suffocato abstineant; Ecclesia tamen semper sibi integrum esse putavit ea vel retinere, vel justis gravibusque de causis dispensare, aut etiam leges illas abrogare. Has inter traditiones secundi generis, nempe mere Apostolicas merito numeratur ritus immersionis in baptismo, utpote extrinsecus, accidentarius, & ad Sacramenti solemnitatem tantummodo pertinens.

253. Dices I. Patres ritum immersionis annumerant Traditionibus Apostolico-Divinis, ad fidem & valorem Sacramenti spectantibus. Ergo. P. A. S. Chrysostomus in Hom. de fide ait: *Cum omnibus My-*
steriis

steriis veluti sigillum imponens Dominus, in tribus mersionibus aquæ unum baptisma discipulis suis tradidit. Theodoretus Lib. IV. Hæretic. Fabularum, Cap. III. paulo ante laudato ait, Eunomium trinam immersionem abrogando, evertisse legem a Domino & Apostolis traditam. Pelagius II. in Rescripto ad Gaudentium ait: *Multi sunt, qui in nomine solummodo Christi una etiam mersione se asserunt baptizare; Evangelicum vero præceptum ipso Deo & Domino Salvatore nostro Jesu Christo tradente nos admonet, in nomine Trinitatis trina etiam mersione Sanctum Baptisma unicuique tribuere.* Ergo Patres affirmant, ritum immergendi fuisse ab ipso Christo præceptum, adeoque ad ipsam Baptismi substantiam pertinere. R. N. A. Ad probat. C. A. D. C. Patres affirmant ritum immergendi fuisse a Christo præceptum in se & ratione sui, N. C. Ratione rei significatæ, C. Conseq. Patres citati contendunt solummodo, tres personas SSmæ Trinitatis necessario ex præcepto divino esse exprimendas, ad quas significandas trina illa immersio ordinatur; quamquam etiam sine ea sufficiat sola verborum Evangelicorum prolatio, quibus baptismus consecratur. Bonitas responsionis patet I. ex eo, quia nullus Patrum trinam immersionem ita ex præcepto Christi necessariam esse docuit, ut sine illa nullus sit baptismus. II. Quia Theodoretus loco citato baptismum Eunomii improbavit ex eo capite, quod neque per verba formæ, neque per applicationem materiæ SSmam Trinitatem exprimeret. Pelagius pariter nonnullos reprehendit, quia solius Christi nomine invocato baptizabant, unica idcirco adhibita immersione. III. Quia Sæculo VI. S. Gregorius M. & Sæculo VII. Toletana IV. Synodus ratam habuere Episcoporum Hispaniæ consuetudinem baptizandi unica adhibita immersione. Ergo quemadmodum Ecclesia judicavit trinam immersionem non pertinere ad substantiam baptismi, aut jure divino præceptam non fuisse: ita etiam minime censuit, aquæ baptismalis infusionem aut aspersionem valori Sacramenti obesse.

254. Dices II. Tali modo omnes Traditiones divinæ eludi possent, dicendo eas esse mere Apostolicas, legesque ab Apostolis latas tamquam Pastoribus Ecclesiæ, ideoque mutationi obnoxias. Ergo. R. N. A. Regula infallibilis secernendi traditiones divinas a mere Apostolicis est judicium Ecclesiæ, infallibilis verborum Christi & Apostolicarum traditionum interpretis, quæ est firmamentum & columna veritatis, adversus quam portæ inferi numquam prævalebunt. Atqui hæc judicavit, atque etiamnum judicat, Baptismum sive immersione una vel triplici, sive infusione aut aspersione collatum, esse validum.

CONTROVERSIA III.

DE FORMA BAPTISMI.

AN CHRISTUS ALIQUAM, ET QUAMNAM ILLAM
BAPTISMI FORMAM PRÆSCRIPSERIT?

CONTRA MARCITAS, PAULIANISTAS, LUTHERUM, ZWINGLIUM, SOCINUM.

255. **H**æretici ut reliqua dogmata, ita etiam formam Baptismi jam a primis Ecclesiæ sæculis vitiarunt, haud dubie rati certa ac determinata verba a Christo non fuisse præscripta. De Gnosticis Marcitis scribit S. Irenæus Lib. I. adv. Hæres. Cap. XXI. *alias XVIII. Baptizantes ita dicunt: In nomine ignoti Patris universonum, in veritate matre omnium, in eo qui in Jesum descendit, in unione & redemptione & communione virtutum.* Immutatam fuisse legitimam baptizandi formulam ab Elcesæis & Menandrianis refert Theodoretus Hæret. Fabul. Lib. I. Cap. II. & Lib. II. Cap. VII. Eandem fuisse Sabellianorum, Paulianistarum, Photinianorum, Montanistarum, Eunomianorum perfidiam satis innuunt Canones Nicæni & Laodiceni, & qui de Hæreticis scripserunt, Augustinus, Epiphanius, Philastrius, ac Theodoretus. Horum exemplum secutos fuisse Arianos aliquos testantur Theodorus Lector Collectaneorum Lib. II. & Nicephorus

*Errores
veterum
Hæreticorum.*

Hist.

Hist. Eccles. Lib. XIII. Cap. XXXV. uti referunt a Deuterio Ariano Episcopo aliquem nomine Barbarum CPoli baptizatum sub hac forma: *Baptizatur Barbarus in nomine Patris per Filium in Spiritu*, ac statim baptismalem aquam evanuisse. Constat etiam ex antiquo Gregorii Turonensis supplemento, atque ex Joanne Biclariensi in Chronico, non nullos in Hispania Gothos Arianos formam Baptismi non servasse: qui idcirco a S. Leandro Hispalensi Episcopo rebaptizati fuerunt. Eadem de causa Brunichildis Athanagildi Regis Hispaniarum filia, dum in Franciam venit Sigeberto Austrasiæ Regi desponsanda, iterum baptizata est, teste Aimoino Monacho Floriacensi Lib. III. Hist. Franc. Cap. IV.

Et Novatorum nostris temporibus.

256. Lutherus, etsi verba Evangelica secundum Ecclesiæ Catholicæ morem retinuerit, ea tamen non ita necessaria esse censuit, ut iis prætermisissis invalidum fore Sacramentum affirmaret, errore suis principiis plane consentaneo. Cum enim sola fide justificari hominem contendat, & verba Sacramentorum neget esse consecratoria, consequens fuit ut diceret, ab expressa Sanctissimæ Trinitatis invocatione veritatem Baptismi non pendere, ac perinde esse quibuscunque demum verbis fides excitetur. Affirmat itaque Lutherus Lib. de Captivitate Babylon. Cap. de Baptismo, ratum esse Baptismum quibuscunque verbis collatum, modo non in nomine hominis, sed in nomine Domini detur: immo addit, etiamsi impius minister non det in nomine Domini, tamen esse ratum, si suscipiatur in nomine Domini. Zwinglius in Lib. de vera & falsa religione, Cap. de Baptismo sub finem aperte docet, non esse necessariam ullam certam verborum formam in Baptismo; licet dicat se non vetare, quo minus utamur sacris verbis jam receptis. Socinus in Tract. de Bapt. Cap. II. docet, baptizari in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, non esse baptizari invocatis tribus Sanctissimæ Trinitatis Personis, sed instrui in fide Patris & Filii & Spiritus Sancti: ex quo consequitur validum fore bapti-

ptismum, quando quis omifsis verbis Evangelicis, præmiſſa tamen inſtructione fidei myſteriorum tingitur. Socino hac in re ad hæſit Simon Epifcopus Batavus, Arminiana factionis Theologus, putans hæc verba Chriſti, *in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, connecti poſſe cum verbo *docete*, ſeu diſcipulos facite: ac verba illa, *baptizantes eos*, eſſe intra parentheſin collocanda, ita ut ſenſus ſit: Baptizantes docete, quis ſit Pater, quis Filius, quis Spiritus Sanctus: & in hac doctrina diſcipulos facite.

257. Theologi quidam Catholici antiquiores, quamvis faterentur formam baptiſmi a Chriſto præſcriptam fuiſſe; putarunt tamen non tantum Apoſtolorum ætate valuiſſe, ſed noſtris etiam temporibus adhuc valere baptiſmum in ſolo Chriſti nomine collatum. Ita Hugo Victorinus Lib. II. de Sacram. Parte VI. Cap. II. Magiſter Sententiarum Lib. IV. Diſt. III. Hadrianus Florentius, poſtea Hadrianus VI. & Card. Cajetanus in Commentariis; ex quibus tamen in editione altera Romana juſſu S. Pii V. expuncta fuit hæc ſententia. Alii vero ex antiquis & numero plures & autoritate potiores docuerunt, Apoſtolos quidem ex legitima cauſa diſpenſationis, nempe ad majorem nominis Chriſti commendationem & celebritatem apud primos Chriſtianos promovendam, baptizariſe in ſolo Chriſti nomine: ſed ſublata hac diſpenſationis cauſa, non amplius ratum eſſe baptiſma, niſi expreſſe invocatis tribus Divinis Perſonis. Ita Gulielmus Altifſiodorensis, Alexander de Ales, S. Bonaventura, Scotus, atque etiam S. Thomas. Quamquam S. Thomas hypotheticam dumtaxat reſponſionem aſſert, nec ad diſpenſationem confugit, niſi ex hypotheſi, quod Apoſtoli in ſolius Chriſti nomine baptizarint: cujus facti noluit expendere veritatem, Scholaſtica dumtaxat methodo intentus. Horum Theologorum antiquatam jam opinionem noſtris temporibus renovare ac illuſtrare conatus eſt Joſ. Auguſtinus Orſi Ord. Prædic. poſtea S. R. E. Cardinalis, dum

*Scholæſti-
corum opi-
niones cir-
ca invo-
cationem
SSmæ Tri-
nitatis.*

Romæ Theologum Casanatensem ageret. Nuper etiam sententiam hanc problematice pertractavit Renatus Billuart, Dissert. I. de Sacram. Baptismi, Artic. II. Paragr. III.

Et verba, quibus actio baptizandi exprimitur. 258. Sæculo XII. alia inter Scholæ Doctores quaestio excitata est, an nimirum præter expressam ac distinctam Sanctissimæ Trinitatis invocationem, forma baptismi necessario exprimere debeat actionem Ministri. *Ego te baptizo*; ita ut si minister aquam infundens, vel mergens, Evangelica tantum verba pronuntiet, *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, omisis verbis illis, *Ego te baptizo*, Sacramentum valide non conficiat? Petrus Cantor Parisiensis Ecclesiæ Theologus in Summa de Sacramentis manuscripta, quæ asservatur in Bibliotheca Victorina, Præpositivus in IV. Parte Summæ Theologicæ; Hugo Victorinus Lib. II. de Sacram. Parte VI. Cap. XIII. & Stephanus Tornacensis Epist. V. ad Petrum Pontium Claromontanum, censebant verba illa, *Ego te baptizo*, pertinere tantum ad solemnitatem, ideoque baptismum sine illis collatum, esse validum. Contra aliorum sententia fuit, hæc verba ex Christi præcepto ad Sacramenti substantiam pertinere.

Christus præscripsit distinctionem invocationem trium Personarum SSmæ Trinitatis, ut Scriptura 259. Conclusio I. Christus certam verborum formam in Baptismo usurpandam præscripsit, nimirum expressam invocationem trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis, quæ Sacramento huic omnino est essentialis. Prob. I. Autoritate Scripturarum. Christus Matth. Cap. XXVIII. post resurrectionem suam Apostolis diserte præcepit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*. Ergo Christus determinatam ac certam verborum formam præscripsit, sine qua baptismus valide non conficitur, ut satis innuere videtur Apostolus, qui cum Act. Cap. XIX. discipulos quosdam Joannis Baptistæ interrogasset, *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum: sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? :::: His auditis baptizati sunt in nomine*

mine Domini Jesu. Nimirum quia baptismus Joannis, quo illi abluti erant, collatus fuerat absque forma a Christo præscripta, qua tres Personæ Sanctissimæ Trinitatis clare exprimuntur.

260. Prob. II. ex doctrina Patrum, qui maximo *Et Patres testantur.* consensu docent, distinctam invocationem trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis baptismo essentialem esse, & sine ea numquam in Ecclesia fuisse collatum. S. Justinus M. in Apologia II. pro Christianis scribit: *In nomine rerum cunctarum Parentis, & Domini Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus Sancti, in aqua tunc lavantur.* Tertullianus Lib. de Bap. Cap. XIII. *Lex tingendi imposita est, & forma præscripta. Ite, inquit, docete Nationes, tingentes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Origenes in Cap. VI. Epist. ad Rom. *Cum utique non habeatur legitimum baptisma, nisi sub nomine Trinitatis.* S. Basilii Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XII. *Fides perficitur per baptismum, baptismus vero fundamento fidei nititur, & utraque res per has voces impletur. Sicut enim credimus in Patrem & Filium & Spiritum Sanctum, sic & baptizamur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* S. Ambrosius Lib. de Mysteriis, Cap. IV. *Credit Catechumenus in Crucem Domini Jesu, qua & ipse signatur: sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire.* S. Augustinus Lib. VI. de Bap. contra Donat. Cap. XXV. *Certa (sunt) illa Evangelica verba, sine quibus non potest baptismus consecrari. Quæ autem sint illa verba, declaraverat jam S. Doctor Lib. III. de Bap. Cap. XV. Si Evangelicis verbis, In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti Marcion baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentum.* S. Leo M. Epist. XVI. alias IV. ad Episcopos Siciliæ: *Formam & potestatem (Christus) tradidit baptizandi, dicens: Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* S. Fulgentius Lib. de Incarnatione

tionem & Gratia, Cap. XI. *Doctor igitur & largitor æternæ salutis hanc ideo formam Sancti Baptismatis dedit* S. Isidorus Lib. II. de Officiis Eccles. Cap. XXIV. *Si omiſſa qualibet Trinitatis Persona baptiſma detur, manifeſte in regenerationis aqua nil agitur, niſi tota Trinitas invocetur.* S. Gregorius M. Lib. IX. Epist. LXI. *Hi vero hæretici, qui in Trinitatis nomine minime baptizantur --- cum ad Sanctam Eccleſiam veniunt, baptizantur: quia baptiſmus non fuit, quod in errore poſiti in Sanctæ Trinitatis nomine minime perceperunt. Nec poteſt hoc ipſum baptiſma dici iteratum, quod in Trinitatis nomine non erat datum.* S. Joan. Damascenus Lib. IV. de Fide Orthod. Cap. X. *Fieri non poteſt ut in Chriſtum credamus, niſi Patris & Filii & Spiritus Sancti confeſſione imbuti ſimus. --- Enimvero quænam verborum forma adhibenda eſſet, Dominus diſcipulis ſuis expoſuit: Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti,* Zacharias Papa relatus Dist. IV. de Conſecr. Cap. LXXXIII. *Si lotus in fonte baptiſmi quis fuerit ſine invocatione Trinitatis, perfectus Chriſtianus non eſt, niſi in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti fuerit baptizatus.*

*Ac praxis
Eccleſiæ
aſcendit.*

261. Prob. III. ex praxi Eccleſiæ, quæ ex Decretis Conciliorum elucet. Eccleſia in approbando vel rejiciendo hæreticorum baptiſmo ad exactam præcipue observationem vel corruptionem formulæ Evangelicæ attendit. Ergo Eccleſia, quæ iterationem baptiſmi ſemper execrata eſt, cenſuit formam hanc a Chriſto præſcriptam, non ad ſolemnitatem, ſed ad ſubſtantiam baptiſmi pertinere, ita ut ſine illa invalidus omnino ſit baptiſmus. P. A. Arelatense I. A. 314. Can. VIII. ait: *Placuit, ut ſi ad Eccleſiam aliquis de hæreſi venerit, interrogent eum ſymbolum; & ſi perviderint eum in Patre & Filio & Spiritu Sancto eſſe baptizatum, manus ei tantum imponantur, ut accipiat Spiritum Sanctum. Quod ſi interrogatus non reſponderit hanc Trinitatem, baptizetur.* Nicænum I. Can. XIX. Paulianistas juſſit rebaptizari, non vero Novatianos: cu-

jus rei rationem assignat S. Innocentius Epist. XXII. ad Episcopos Macedoniæ, quia nimirum Novatiani baptismum Evangelicis verbis consecrabant, quibus non utebantur Paulianistæ. Caterum cur expressa trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocatio ad valorem baptismi necessario requiratur, ratio adæquata alia non est quam institutio Christi, qui hoc convenienter omnino voluit; cum enim Baptismus sit Sacramentum fidei, ideo decuit illum non confici nisi expresse ac singillatim invocatis tribus Sanctissimæ Trinitatis Personis, utpote quæ est primarium objectum fidei, & fundamentum salutis.

262. Conclusio II. Baptismus in solius Christi nomine collatus, numquam valuit, aut valere potest. Prob. Ex una parte expressa trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocatio a Christo Domino præscripta fuit Matth. Cap. XXVIII., estque omnino necessaria ad valorem Baptismi, ut paulo ante ostendimus: ex altera parte nullum extat sufficiens fundamentum asserendi, per divinam dispensationem concessum fuisse Apostolis, ut in nomine solius Christi baptizarent. Ergo. P. A. quoad alteram partem. In Scripturis divinis altum ubique est de hac dispensatione silentium: neque ex eo quod Apostoli dicantur baptizasse in nomine Jesu, evincitur omisum ab eis fuisse Patrem & Spiritum Sanctum, ut patebit ex solutione objectionum, & invicte ostenditur auctoritate Patrum, qui præterquam quod nulla facta exceptione generaliter doceant, expressam invocationem trium Personarum SS. Trinitatis omnino necessariam esse ad valorem baptismi, ea ipsa Scripturarum loca exponentes, in quibus aliqui baptizati dicuntur in nomine Christi, asserunt reipsa eos fuisse baptizatos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Sic S. Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum ait: *Jesu Christi mentionem facit Petrus, non quasi Pater omitteretur, sed ut Patri quoque Filius adjungeretur.* S. Basiliius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XII. *Neminem in fraudem inducat illud Apostoli, quod nomen Patris, &*

*Probant
sufficienter
nequit, Ba-
ptisum
in solius
Christi no-
mine colla-
tum, un-
quam fuisse
aut esse
validum.*

Spi,

Spiritus Sancti mentionem in Baptismatis commemoratione frequenter omittit; neque ideo putet usum harum vocum esse indifferentem. --- Siquidem Christi appellatio totius Deitatis est professio; quippe quæ simul declarat & Deum qui unxit, & Filium qui unctus est, & Spiritum Sanctum qui est unctio. --- Videtur & Spiritus tantum fecisse in baptisinate mentionem Apostolus: Omnes enim, inquit, in uno corpore & in uno Spiritu baptizati sumus -- at non ideo quis dixerit, perfectum esse baptismum, in quo solum Spiritus nomen invocatum est. Oportet enim inviolabilem manere traditionem. Similia habent Didymus Lib. II. de Spiritu Sancto. Origenes in Cap. VI. Epist. ad Rom. S. Augustinus Lib. II. contra Maximinum, Cap. XVII. Facundus Hermianensis Lib. I. pro defensione trium Capitulorum, Cap. III. Ven. Beda Lib. variarum Quæstionum, Quæst. XIV. S. Joan. Damascen. Lib. IV. de Fide Orthodox. Cap. X. Theophilactus in Cap. ult. Lucæ, aliique. Ergo cum neque Scriptura, neque Patres hujus factæ dispensationis meminerint, fatendum est, non aliter umquam, nec ipsis exceptis Apostolis, quam adhibita trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocatione, baptismum fuisse administratum.

Verba illa, Ego te baptizo, sunt de essentia baptismi.

263. Conclusio III. Præter expressam trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocationem, etiam hæc verba, *Ego te baptizo*, aut alia æquivalentia, sunt de essentia baptismi. Dixi, *aut alia æquivalentia*; si enim voci *baptizo* substitueret quis vocem *tingo*, *abluo*, *mergo*, &c. valide baptizaret, quia unus idemque est harum vocum sensus. Neque etiam pronomen *Ego* absolute necessarium est; satis enim actio & persona ministri per verbum *baptizo* exprimitur, persona vero quæ baptizatur, per pronomen *te*, quin proprio nomine compelleretur. Probatur Conclusio I^{mo} Autoritate Scripturarum. Christus Matth. Cap. XXVIII. verbis illis, *Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, æque adstruit necessitatem invocandi Sanctissimi-

diffimam Trinitatem, ac exprimendi actionem baptizantis, ut constat ex traditione, & perpetua praxi Ecclesiae, quae fidelis est & infallibilis verborum Christi sponsi sui interpres. Prob. II. Autoritate Pontificum. Alexander III. Extrav. de Bapt. & ejus effectu, Cap. Si quis, ait: *Si quis puerum ter in aqua immerserit in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, & non dixerit, Ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, amen: non est puer baptizatus.* Eugenius IV. in Decreto pro Armenis. *Cum principalis causa, ex qua baptismus virtutem habet, sit Sancta Trinitas: instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius Sacramentum; si exprimitur actus qui per ipsum exercetur ministrum, cum Sanctae Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum.* Alexander VIII. A. 1690. propositionem hanc inter damnatas ordine XXVII. proscripsit: *Valuit aliquando baptismus sub hac forma collatus: In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, praetermissis illis, Ego te baptizo.* Ergo vera est hujus contradictoria: *Numquam valuit baptismus sub hac forma collatus &c.* Prob. III. Ratione Theologica, quam affert S. Thomas III. Parte, Quaest. LXVI. Artic. V. ad II. *Dicendum, quod quia ablutio hominis in aqua propter multa fieri potest, oportet quod determinetur in verbis formae, ad quid fiat. Quod quidem non fit per hoc quod dicitur, In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti: quia omnia in tali nomine facere debemus, ut habetur ad Coloss. Cap. III. Et ideo si non exprimitur actus baptismi vel per modum nostrum, vel per modum Graecorum, non perficitur Sacramentum.*

264. Quæres I. Quænam sit forma baptizandi apud Græcos? Resp. hanc: *Baptizatur servus, vel si sit fœmina, Serva Dei N. in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Multorum equidem apud Latinos Theologos ætate præterita opinio fuit, Græcos non absolutam, sed deprecativam in Baptismo conferendo adhibere formam, dicendo, *Baptizatur servus Dei &c.* Unde Eugenius IV. in Decreto pro Armenis utrumque modum refert, & approbat: at vero ex sola Græci textus

Quænam sit forma baptismi apud Græcos?

lectione in Euchologio apud Goarium & Arcudium perspicuum est, Græcos modo indicativo dicere, *Baptizatur servus Dei.*

Forma
Græcorum
est valida.

265. Quæres II. An forma Græcorum sit valida? Resp. affirmative, quia eundem habet sensum cum forma Latinorum, cum apud Græcos id ipsum passivo verbo exprimitur, quod apud Latinos activo. Neque umquam Latini a Græcis postularunt, quando de unione utriusque Ecclesiæ actum est, ut antiquam suam baptizandi formulam immutarent: quin immo Eugenius IV. in Decreto pro Armenis eam ratam habuit, dicens: *Nec tamen negamus, quin & per illa verba: baptizetur, vel baptizatur manibus meis talis servus, vel serva Dei, in nomine Patris &c. verum perficiatur baptisma.* Quod si etiam daretur, Græcos forma deprecativa uti, dicendo, *Baptizetur servus Dei;* nihilominus validum foret baptismum. Nam ad formæ substantiam nihil interest, sive verbis absolutis sive deprecativis enuntietur; alioqui Pœnitentia & Extrema Unctio, quæ verbis deprecativis a Græcis consecrantur, vera desinerent esse Sacramenta. Neque obest autoritas Innocentii IV. negantis legitimum fore baptismum, quem Græcus in Latina Ecclesia conferret adhibita forma apud Græcos consueta. Hæc enim opinio fuit Sinibaldi Flisci (ita ante Pontificatum vocabatur) privati Doctoris, non vero Innocentii IV. Catholicæ Ecclesiæ Pastoris.

Cur Græci
modum lo-
quendi pas-
sivum ad-
hibeant?

266. Quæres III. Cur modum loquendi passivum Græci in ministrando baptismo adhibeant? Resp. duabus potissimum de causis. Ima est, quia hæc loquendi formula modestiam baptizantis indicat, qui ne videatur sibi primarium baptismi ministerium arrogare, non audet in prima persona dicere, *Ego te baptizo.* Unde S. Chrysostomus Hom. I. in Acta Apostolorum expendens ea verba, *Vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies,* scribit: *Neque dixit, Ego vos baptizo Spiritu Sancto, sed baptizabimini; nos docens, ut modeste de nobis sentiamus.* IIdam assignat Arcudius Lib. I. Concordiæ, Cap. VIII, ut eorum nempe occurreretur errori, qui cum Corinthiis dicebant: *Ego sum Pauli.*

Pauli. Ego sum Cephæ &c. quasi significare vellent, baptismum vel a Paulo, vel a Cepha, aut ab alio quocunque ministro suam trahere virtutem: qui error non in Græcia tantum irrepserat, sed etiam in Africa ad Donatistas dimanaverat.

Argumenta contraria refutantur.

267. Objicitur I. contra I. Conclusionem, Infirmas argumenti ex Scripturis petiti. Ex illis verbis Christi Matth. Cap. XXVIII. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, evinci non potest necessitas hæc verba pronuntiandi in ipsa collatione baptismi. Ergo ruit primum conclusionis nostræ fundamentum, P. A. 1mo. Ex illis verbis evinci non potest necessitas dicendi, *Ego vos doceo*, dum nempe infideles notitia Mysteriorum fidei imbuuntur. Ergo neque evinci potest necessitas dicendi in ipsa collatione baptismi, *Ego te baptizo in nomine Patris &c.* Prob. idem Anteced. 2do. Illud *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti* non significat in expressione & invocatione, sed in virtute ac fide Patris & Filii & Spiritus Sancti. Ergo non probatur necessitas hæc verba pronuntiandi in ipsa administratione baptismi. P. A. Quando in Actibus Apostolorum legimus, Apostolos baptizasse in nomine Christi, *Nomen* idem ibi significat, ac virtutem & vim, non vero appellationem nominis Christi, ut ipsi dicimus Conclusionem II. Ergo etiam verba illa, *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, ita intelligenda sunt. R. N. A. Ad prob. C. A. N. C. Actio qua quis docet, per semetipsam satis determinata est ad hoc, quin addantur hæc verba, *Ego doceo*: At vero actio baptizantis de se est indifferens, ideoque per aliquid speciale determinari debet ad actionem sacram & Sacramentalem, nimirum per expressam trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocationem, & intentionem baptizantis, qua vult facere quod facit Ecclesia. Cæterum missa etiam ratione disparitatis a priori, omnium efficacissimi.

*Gratis ob-
tenditur
infirmas
argumen-
ti, ex Scri-
pturis pe-
titi.*

ma est ea, quæ ex voluntate Christi petitur. Christus noluit, ut in collatione baptismi hæc verba, *Ego vos doceo*, necessario addantur; voluit autem ut expresso nomine invocentur tres Personæ Sanctissimæ Trinitatis, hancque Christi voluntatem Ecclesia ac Traditio nobis declararunt. Ad *probat.* II^{dam}. N. A. Ad hujus *probat.* C. A. N. C. Ecclesia verba illa Christi, *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, intellexit semper de virtute & expressa invocatione Patris & Filii & Spiritus Sancti; illud vero *in nomine Christi*, quod in Actibus Apostolorum sæpius occurrit, de sola virtute & fide Christi. Præterea Matth. Cap. XXVIII. agitur de forma baptismi, in Actibus vero Apostolorum de sola ejus necessitate.

268. Dices. Saltem sufficit generatim dicere: *Ego te baptizo in nomine Trinitatis*. Ergo non requiritur necessario expressa & distincta invocatio trium Personarum. P. A. Qui confuse Trinitatem appellat, tantum dicit, quantum qui singillatim Patrem nominat, Filium, & Spiritum Sanctum. Ergo. Resp. N. A. Ad *prob.* D. A. Tantum dicit in se atque a parte rei, C. A. Tantum dicit habita ratione Sacramenti, & quantum ad formam Baptismi requiritur, N. A. Christus, ut Scriptura & Traditio aperte testantur, voluit ut in Baptismo plena & explicita fieret fidei professio, invocando singillatim tres Divinas Personas.

*Autho-
ritas Scrip-
tararum.*

269. Objic. II. contra II. Conclusionem, Auctoritas Scripturarum. Act. Cap. II. ait Petrus: *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum*. Act. Cap. VIII. *Cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur viri ac mulieres*. Act. Cap. X. *Fussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi*. Ergo valet Baptismus in solo Christi nomine collatus, aut saltem temporibus Apostolorum valuit ob speciale privilegium ipsis concessum. Resp. C. A. N. C. Nam I. juxta Cyprianum, Augustinum, Basilium, aliosque Patres quos paulo ante Num. 262. laudavimus, quamvis ibi Scriptura unam tantum personam nominet, cæ-

teras

teras tamen non excludit. II. Nullum hujus dispensationis vestigium extat in Scriptura aut Patribus; immo contrarium satis manifeste innuere videtur Apostolus Act. Cap. XIX. interrogans illos qui de Spiritu Sancto nihil audiverunt: *In quo ergo baptizati estis?* III. Baptizari *in nomine Christi* idem est, ac baptizari in fide Christi, in ejus virtute & autoritate, ut nempe baptismus Christi discriminetur a baptismo Joannis. Et profecto *nomen* sæpius usurpari pro virtute seu autoritate, is ipse Actuum Apostolicorum liber manifeste ostendit; dicitur enim Cap. III. *In nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula.* Et Cap. IV. Sacerdotes & Scribæ interrogant Petrum & Joannem: *In qua virtute, aut in quo nomine fecistis hoc vos?*

270. Dices I. Scriptura cæteras personas positive excludit. Ergo. P. A. Act. Cap. VIII. dicitur de Samaritanis: *Baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu.* Ergo. Resp. N. A. Ad *prob. C. A. N. C.* Hæc vox *tantum* non excludit hic cæteras personas, sed receptionem Spiritus Sancti per impositionem manuum, id est, per Sacramentum Confirmationis, ita ut sensus sit: Samaritani solum Christi Baptisma susceperant; nondum vero Spiritus Sanctus illis datus erat eo modo sensibili, quo tunc temporis dabatur in Sacramento Confirmationis. Patet id manifeste ex integro contextu; dicitur enim Act. Cap. VIII. *Cum audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quod recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.*

271. Dices II. Quamvis Scriptura expressis verbis mentionem non faciat hujus dispensationis, congrue tamen dici potest, Apostolos in solo Christi nomine baptizasse ad majorem nominis Christi commendationem & celebritatem. Ergo. Resp. N. A. Nam primo cum certo constet, Matth. Cap. XXVIII. Christum Apostolis eorumque Successoribus præcepisse ritum bapti-

baptizandi cum expressa & distincta invocatione trium Personarum, tacente Scriptura fingenda non sunt ejusmodi dispensationes, nisi evidens ratio, autoritas Patrum, aut praxis Ecclesiae evincant in lege generali dispensatum fuisse. II. Nulla major gloria Christi excogitari potest, quam quod ille fit cum Patre & Spiritu Sancto indivisa atque ineffabili naturae communiōne conjunctus, Patri & Spiritui Sancto aequalis. Ergo expressa invocatio aliarum duarum Personarum, Patris nempe & Spiritus Sancti, non obscuravit, sed maximis incrementis auxit gloriam Christi. III. Nulla hujus dispensationis urgebat necessitas; poterat enim nomen Christi in forma baptismi enuntiari, quin supprimeretur nomen Patris & Spiritus Sancti: neque ulla id suadebat utilitas, ut nomina illa tacerentur; quia etiam ab exordiis praedicationis Evangelicae nullus ad ultus sine fide explicita Trinitatis licite baptizari potuit. Ergo haec dispensatio omnino commentitia est.

Pontificum

272. Objic. III. Autoritas Pontificum. I. S. Stephanus Papa videtur admisisse Baptismum in solius Christi nomine collatum, ut colligitur ex S. Cypriano, qui Epist. LXXIII. ad Jubajanum scribit: *Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam, immo & contra Ecclesiam, modo in nomine Jesu Christi, ubicunque & quomocunque Gentilem baptizatum remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus Gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate?* II. Idem S. Stephanus, ut refertur in Actis passionis, quae Baroniis vocat fide dignissima, in crypta Nepotiana CVIII. tam viros quam mulieres baptizavit in nomine Domini nostri Jesu Christi. III. S. Nicolaus I. in Responsis ad Consulta Bulgarorum, Cap. CIV. scribit: *Hi professo (Judaei vel Pagani) si in nomine Sanctae Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt; (unum quippe idemque est, ut Sanctus exponit Ambrosius,) constat eos non esse denuo baptizandos.* R. ad I, incertum plane esse an S. Cyprianus l. c. de Stephano loquatur; ait enim tantum, *Quidam dicunt:*

dicunt: qui vero illi sint, non explicat. Profecto si Epistola illa, quam citat S. Cyprianus, esset genuina Stephani, scripsisset eam Stephanus ad Cyprianum, ad quem Decretum suum contra Rebaptizantes prius direxerat, non vero ad Jubajanum in remotioribus Africa partibus Episcopum. Epistola vero quæ baptismum in nomine Christi collatum probabat, non immediate missa est ad Cyprianum, sed in Jubajani manus cum incidisset, illius exemplar ad S. Cyprianum ille transmisit: nec Cyprianus tribuit ipsam Stephano, sed Authoris tacito nomine illam refellit. Quod si præfracte contendas Cyprianum de Stephano loqui, ajo Cyprianum non afecutum fuisse mentem Stephani; quia per baptismum in nomine Christi Stephanus non intelligebat baptismum in sola nominis Christi invocatione, sed virtute & autoritate Christi institutum & datum; & quidem apposite ad statum controversiæ quam cum Cypriano habebat, ut nempe ostenderet parum referre a quo Baptismus conferatur, modo sit Baptismus Christi, id est, virtute & autoritate Christi institutus. Ad II. Resp. ut prius, intelligi ibi per ea verba Baptismum Christi, sive in virtute & autoritate Christi collatum. In illis enim ipsis Actis passionis S. Stephani Papæ refertur, Nemesium Tribunum militum his verbis a Stephano baptizatum fuisse: *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti baptizo te.* Ad III. jam respondimus Tomo III. Num. 454.

273. Objic. IV. Autoritas Patrum. S. Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum docet, quod Apostoli baptizarint Judæos in nomine Jesu, Gentiles vero in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. II. S. Hilarius Lib. de Synodis scribit: *Ne postremo Apostoli reperiantur in crimine, qui baptizare in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti jussi, tantum in Jesu nomine baptizaverunt.* III. S. Ambrosius Lib. I. de Spiritu Sancto, Cap. III. Baptismum in folius Christi nomine collatum, legitimum esse censet, quia in Christi nomine cæteræ Sanctissimæ Trinitatis Personæ intelliguntur. *Quemadmodum, inquit, si unum in sermone comprehendas, aut*
Patrem,

Patrem, aut Filium, aut Spiritum Sanctum; fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum Sanctum abneges, plenum est fidei Sacramentum: ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum Sanctum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus Sancti minuas potestatem, vacuum est omne mysterium. --- Si Christum dicas, & Patrem a quo unctus est, & ipsum qui unctus est Filius, & Spiritum Sanctum quo unctus est, designasti. IV. S. Bernardus Episc. CDIII. alias CCCXL. interrogatus quid esset sentientium de Baptismo in extremis collato sub ista verborum formula: *Baptizo te in nomine Dei, & Sanctæ ac veræ Crucis*, sic respondet: *Ego vere hunc baptizatum puto, nec sonum vocis veritati fidei, & pietati intentionis præjudicare potuisse. -- Legimus sane in Actibus Apostolorum non modo in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, verum & in nomine Domini Jesu Christi aliquos baptizatos.* Resp. ad I. S. Cyprianum non loqui de forma baptismi, sed de professione publica illius qui baptizandus erat; aitque a Judæis postulatam fidem in Christum, quem antea aversabantur: a Gentilibus autem expressam professionem fidei in Trinitatem, quia unum in tribus Personis non agnoscebant Deum. Ad II. Resp. S. Hilarius id unum evincere conatur, Actuum loca, in quibus Apostoli dicuntur baptizasse *in nomine Domini Jesu*, non esse contraria Evangelio, in quo dixit Christus Apostolis: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti:* At vero minime contendit Apostolos in nomine solius Christi revera baptizasse. Igitur juxta S. Hilarium baptizare in nomine Christi idem est ac baptismum conferre virtute & autoritate Christi; alioquin Actus Apostolici manifeste contradicerent Evangelio, & Apostoli mandatum Christi violassent. Ad III. Resp. S. Ambrosium non agere ibi de forma Baptismi, sed vel de illius effectu, qui quamvis in Scripturis uni tantum personæ tribuatur, toti Trinitati, adeoque etiam Spiritui Sancto convenit: vel loqui ibi de fide baptizandi, non de fide quam minister baptismi conceptis ver-

bis

bis exprimit. Ait nimirum S. Doctor, quod baptizandus, ut consequatur effectum Sacramenti, debeat credere Mysterium Sanctissimæ Trinitatis, hancque fidem suam fatis exprimat, si unam personam nominet, & fidem in reliquas habeat; quia exprimendo unam personam, intelliguntur alia, cum una non possit esse sine aliis, & omnes eandem naturam habeant. Certe necessariam esse ex parte baptizantis distinctam & explicitam invocationem trium Personarum in administratione Baptismi, & quidem ex Christi institutione, asserit S. Ambrosius Lib. II. de Sacramentis, Cap. V. *Venit Sacerdos, precem dicit ad fontem, invocat Patris nomen, præsentiam Filii & Spiritus Sancti. Utitur verbis cælestibus. Cælestia verba quæ sunt? Quod baptizemur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Et Lib. II. Cap. VII. *In uno autem nomine baptizari nos iussit, hoc est, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Noli mirari, quia dixi unum nomen, ubi est una substantia, una Divinitas, una majestas. Hoc est nomen de quo dictum est: In quo oportet omnes salvos fieri.* Ad IV. Resp. singularem hanc & privatam S. Bernardi opinionem (siquidem Epistola illa genuinus fit S. Doctoris foetus, qua de re complures ex Eruditis dubitant) omnino deserendam esse, tamquam Scripturæ & Traditioni contrariam, improbarique etiam ab iis qui asserunt, Apostolos olim ex privilegio in folius Christi nomine baptismum administrasse. Vide hac de re plura apud Natalem Alexandrum Dissert. XIII. Hist. Eccles. Sæc. III. Le Drouven de Re Sacramentaria Lib. II. Quæst. III. Harduinum in Quæst. Triplici de Baptismo.

274. Objic. V. contra III. Conclusionem, Silentium Veterum. Hæc verba, *Ego te baptizo*, non fuerunt in usu primis Ecclesiæ sæculis. Ergo non pertinent ad substantiam Baptismi. P. A. Patres qui multa scripserunt de Baptismo, horum verborum nullibi meminerunt ante sæculum VI. Ergo verba illa non fuerunt in usu primis Ecclesiæ sæculis. R. N. A. Ad *probat.* C. A. N. C. Quamvis Patres multa scripserint de Baptismo, numquam tamen exponere omnia

*Silentium
veterum.*

omnia aggressi sunt, quæ ad Baptismi confectionem pertinent. Magis itaque solliciti erant atque attentivi in demonstranda necessitate invocationis SS. Trinitatis, ob hæreticos eam vitiantes, quam in commemorandis verbis quibus actio baptizantis exprimitur, utpote a nemine hæreticorum in controversiam adductis. Sæculo VI. S. Gregorius M. in suo Sacramentario hanc formulam, *Ego te baptizo*, diserte refert ut ritum jam diu in Ecclesia receptum, non ut recens a se institutum. Ergo nisi adversarii ostendant, a quo Pontifice vel Concilio hæc forma præscripta fuerit, legitime a nobis infertur, hanc formulam semper in Ecclesia Dei fuisse usurpatam.

Authoritas S. Augustini. 275. Objic. VI. Authoritas S. Augusti, qui Hom. XXIII. inter L. formulam hanc videtur rejicere; ait enim: *Medicus bonus (Christus) ægros non solum præsentis sanabat, sed & futuros etiam prævidebat. Futuri erant homines qui dicerent, Ego peccata dimitto, ego justifico, ego sanctifico, ego sano quemcunque baptizo.* Resp. S. Augustinus l. c. non damnat illa verba, *Ego te absolvo. Ego te baptizo &c.*; sed Donatistas perstringit, qui alios velut peccatores sceleribus oneratos aspernabantur, & insolenter gloriabantur, a se propriis meritis & autoritate propria, non vero autoritate Christi, vel ex vi & efficacia Sacramentorum, peccata dimitti.

Inutilitas eorum verborum. 276. Objic. VII. Inutilitas. Actio baptizantis est manifesta. Ergo verba illa, *Ego te baptizo*, sunt inutilia. R. D. A. Est manifesta, sed tamen adhuc de se indifferens ad actionem Sacramentalem, C. A. Jam de se determinata, ut sit actio Sacramentalis, N. A. & Conseq. Constans ac perpetua Ecclesiæ traditio & praxis satis ostendit, Christum voluisse, ut actio baptizantis exprimeretur: in iis autem quæ a beneplacito & voluntate Christi pendent, alia ratio exigi nequit quam voluntas præcipientis. Neque dicas, in Sacramento Confirmationis actionem ministri apud Græcos non exprimi, qui hac formula utuntur, *Signaculum donationis Spiritus Sancti*, ac nihilominus ut validum

dum agnoscitur ab Ecclesia Sacramentum hoc ritu collatum. Præterquam enim quod a Græcis chrismatio per illa verba ad esse Sacramenti determinetur, actio ministri in ea formula implicite continetur, quia subintelligitur *tibi do, vel tibi datur signaculum &c.* At vero si nihil aliud in forma baptismi diceretur quam *in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, actio baptizandi ne implicite quidem exprimeretur.

277. Objic. VIII. Infirmitas probationis. Quam ^{Infirmitas} vis post Decretum Alexandri III. relatum in Jus Ca- ^{argumenta} nonicum a Gregorio IX. Baptismus valide amplius perfici nequeat sine his verbis, *Ego te baptizo*, nondum tamen evincitur, baptismum sine illis verbis collatum numquam valuisse. Ergo. P. A. Verba illa nunc ad baptismum se habent per modum conditionis sine qua non; ante Constitutionem vero Alexandri III. non ita se habebant. Ergo Baptismus sine verbis illis nunc equidem validus non est; at vero validus olim fuit ante Constitutionem Alexandrinam. *Confirm.* Ecclesia potuit ad valorem Matrimonii exigere, ut contrahatur in facie Ecclesiæ. Ergo etiam ad valorem Baptismi potuit exigere, ut actio baptizantis exprimeretur his verbis, *Ego te baptizo*. Ita Morinus, Lib. VIII. de Sacram. Penitentia, Cap. XVI. Resp. N. A. Ad *probat.* N. A. Si ante Constitutionem Alexandri III. Baptismus absque verbis actionem ministri exprimentibus valuisset, subsequentibus vero temporibus haud amplius valeret, facta fuisset mutatio formæ substantialis; accidentalis enim mutatio non obest valori Sacramentorum. Atqui hoc dici nequit, cum Ecclesia in Sacramentorum substantiam non habeat potestatem. Ergo Baptismus sine verbis illis, *Ego te baptizo*, collatus numquam fuit valide. Præterea si illa verba essent tantum conditio sine qua non, & nullo modo pars formæ, posset sine illis haberi tota forma, tota materia & intentio. Ergo etiam totum Sacramentum. Ad *confirmat.* C. A. N. C. Matrimonii & Penitentia materia consistit in aliquo materiali; cum autem rei moralis bonitas non semper sit
absq.

absoluta in se, sed relativa ad varias temporum, locorum, & personarum circumstantias, a quibus plerumque dependet, Christus Ecclesiae suae prudentiae ac sapientiae subiecit moralem illorum Sacramentorum materiam. in quibus administrandis potest, prout expedire judicaverit, certas apponere leges & conditiones, non quidem ut mutetur illorum Sacramentorum materia; sed ut inhabiles declarentur vel ministri ad conficienda, vel suscipientes ad percipienda Sacramenta. Sicque inhabiles ad contrahendum matrimonium declarati sunt a Tridentino, qui illud non contrahunt coram proprio Parocho & testibus: & inhabilis declaratur Sacerdos, quamquam valide & legitime ordinatus, ad absolvendum a peccatis, nisi jurisdictionem habeat & Episcopi Ordinarii approbationem. At vero materia Baptismi in aliquo physico consistit, forma vero in certis verbis a Christo determinatis posita est. Ergo si observetur materia & forma a Christo praescripta, semper ratum erit Baptisma; nec potest Ecclesia aut addere aut detrahere quidquam ex iis quae Christus instituit tamquam absolute necessaria ad valorem baptismi. Ergo si olim valuit baptismus absque his verbis, *Ego te baptizo*, etiam post Constitutionem Alexandrinam valeat necesse est.

CONTROVERSIA IV.

AN BAPTISMUS JOANNIS DIVERSUS FUERIT NATURA ET EFFICACIA A BAPTISMO CHRISTI?

CONTRA PROTESTANTES.

Error Petiliani, & Bogomilorum, 278. Antiquus fuit Petiliani Donatistarum in Africa Episcopi error, unum esse Baptismum Christi & Joannis Praecursoris, tribus tamen gradibus consecratum; ita ut aquam Joanni, Spiritum Sanctum Christo, ignem denique Paraclito tribueret. Errorem hunc refellit S. Augustinus Lib. II. contra Litteras Petiliani, Cap. XXXIV. *Ubi est ergo quod supra dixi.*

dixerat, non alium baptismum fuisse Joannis, alium Christi, sed unum baptismum tribus gradibus consecratum, quorum trium graduum aquam Joannes, Spiritum Christus, ignem Paraclitus dedit? Cur ergo aquam repetiverunt Apostoli in eis quibus jam Joannes aquam dederat pertinentem ad unum baptismum tribus gradibus consecratum? Cernis certe quam sit necessarium, ut sciat quisque quid loquitur. Sæculi XII. initio Bogomili, ex Paulicianorum deliriis conflati hæretici, docuerunt baptismum nostrum, quia in aqua fit, esse baptismum Joannis; baptismum vero suum esse baptismum Christi, quod fit per Spiritum: unde quotquot e Catholicis ad sectam suam transibant, suo iterum baptismo tingebant, ut refert Euthymius Zigabenus in Panoplia, Parte II. Tit. XXIII. Cap. XVI.

279. Quamvis Lutherus initio prædicationis suæ inter utrumque baptismum discrimen statuerat, ut patet ex ejus disputatione de Baptismo Legis, Joannis, & Christi, edita A. 1520. in qua asserit, Baptismum Joannis nec Sacramentum fuisse, nec peccata remisisse, atque eo tinctos ab Apostolis iterum fuisse baptizatos: Protestantes tamen hanc Magistri sui sententiam rejecerunt, quod parum cohæreat cum alio doctrinæ Lutheranæ capite circa efficaciam Sacramentorum mere objectivam, quæ tota consistit in eo, quod fidem excitet. Quare Philippus Melancthon in Locis A. 1558. Tit. de Bapt. totum discrimen utriusque Baptismi in eo reponit, quod Joannes, inquit, de passuro Christo, Apostoli de passo & resuscitato prædicabant; ministerium tamen fuit idem, & effectus eisdem habuit in credentibus. Melanctoni suffragantur Alesius, Lofsius, Bucerus, Chytraus, Brentius, Centuriatores Magdeburgici, Selneccerus, Zwinglius, Calvinus, Kemnitius, aliique: cum baptismus Joannis æque fidem excitare potuerit, per quam solum juxta ipsos homo justificatur, ac Baptismus Christi.

Ac Protestantium.

280. Neque defuerunt inter ipsos etiam Catholicos Doctores absonæ quædam de baptismo Joannis opiniones

Absonæ Scholasticæ sunt quædam

nes

*variam
opinionem.*

nes. Prima fuit Petri Lombardi Magistri Sententiarum, qui Lib. IV. Dist. II. distinguit duo genera baptizatorum a Joanne: unum eorum, qui sic a Joanne baptizabantur, ut spem ponerent in eo baptismo, absque notitia Spiritus Sancti, & hos fatetur baptizandos fuisse baptismo Christi: alterum eorum, qui spem suam in baptismo Joannis non collocabant, & Patrem, Filium, ac Spiritum Sanctum credebant, atque his baptismum Christi aiebat necessarium non fuisse. Altera opinio fuit eorum, qui baptismum Joannis verum fuisse Sacramentum putabant, vel ad veterem legem pertinens, ut volunt Lombardus & Durandus; vel medium occupans locum inter veterem novamque Legem, ut olim senserunt S. Bonaventura in IV. Sentent. Dist. II., & S. Thomas in IV. Dist. II. Quæst. II. Artic. I. Verum cum nulla Lex media fuerit inter veterem novamque, dari etiam non potuit Sacramentum medium inter Sacramenta duarum Legum. Hinc merito a priori sua sententia recessit S. Thomas III. Parte, Quæst. XXXVIII. Artic. I. ad I. ubi expresse ait, baptismum Joannis non fuisse per se Sacramentum, sed quasi quoddam Sacramentale disponens ad baptismum Christi.

*Bapti-
smum Jo-
annis na-
tura & sub-
stantia*

281. Conclusio I. Baptismus Joannis natura & substantia diversus fuit a Baptismo Christi. Prob. Ille ritus natura ac substantia diversus fuit a Baptismo Christi, qui nec Sacramentum fuit, nec Christum habuit authorem, nec ejusdem formæ fuit ac necessitatis. Atqui talis fuit baptismus Joannis. Ergo. Prob. min. quoad singula membra. Ac Imo quidem baptismus Joannis non fuit Sacramentum, tum quia signum non fuit stabile ac permanens, sed brevissimo duravit tempore; tum quia nec veteris nec novæ Legis Sacramentis adnumerari potest: non veteris; quia *Lex & Prophetæ usque ad Joannem*, ut dicitur Luca Cap. XVI.: non novæ; quia nec a Christo institutus fuit, nec vim habuit delendi ex peccata, nec Ecclesia umquam illum inter Sacramenta

amenta Evangelica numeravit. Medium itaque veluti locum tenuit inter ritus & caeremonias veteris novaeque Legis. Unde Tertullianus Lib. IV. contra Marcionem, Cap. XXXIII. scribit: *Nos limitem quemdam agnoscimus Joannem constitutum inter vetera & nova, ad quem desineret Judaismus, & a quo inciperet Christianismus.* II^{do}. Christum non habuit authorem. Hinc in Scripturis vocatur tantum *Baptismus Joannis*. Hæc autem denominatio non potest significare, Joannem ministrum dumtaxat fuisse illius baptismi, sed etiam authorem: alioqui Baptismus Christi potuisset etiam vocari baptismus Petri, Pauli, aut Andreæ, qui fuere tantum illius causæ ministeriales. Neque obstat, quod baptismus Joannis in Scripturis dicatur esse *e cælo*, & *Consilium Dei* vocetur: non enim negamus eum a Deo fuisse institutum, sed mediante ipso Joanne. Deus in genere solum inspiravit, & inspiratione illa mandavit Joanni, ut baptizaret; sed ritum in particulari, quo baptizandum esset, ipse Joannes instituit, non a Deo præscriptum accepit. Nos, ait Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. X. *possimus æstimare divinum quidem eum baptismum fuisse mandato, non potestate.* III. Eandem cum Baptismo Christi formam non habuit. Colligitur id manifeste ex Cap. XIX. Actuum Apostolicorum, ubi baptizati a Joanne, interroganti Paulo an Spiritum Sanctum accepissent, responderunt: *Sed neque si Spiritus Sanctus est audivimus.* Cæterum an Joannes in suo baptismo aliqua verborum forma usus fuerit, id omnino incertum est. Conjiuntur aliqui ex verbis illis Act. Cap. XIX. *Joannes baptizavit baptismum pœnitentiæ populum, dicens: In eum qui venturus esset post ipsum ut crederent, hoc est, in Jesum*, Præcursores Domini hac formula baptismum suum administrasse: *Baptizo vos in eum qui venturus est.* Verum illa Apostoli verba Act. Cap. XIX. videntur tantum significare, Joannem, antequam baptismum suum conferret, serio admonuisse populum, ut in venturum Messiam crederet. Ea forma profecto uti non potuit S. Præcursor, quando

Chri-

Christum, & alios post inceptum Christi ministerium baptizavit; tunc enim vera non fuisset formæ hujus significatio, siquidem Christus a Patre suo jam tum declaratus fuerat Messias & Dux populi, quando a Joanne baptizatum delapsa de cælo voce Filium suum dilectum Pater cælestis amantissime compellavit.

IV. Baptismus Joannis non ejusdem necessitatis fuit ac Baptismus Christi: hic enim omnes obstringit tam parvulos quam adultos, ille vero, cum esset baptismus pœnitentiæ, a solis adultis suscipi poterat, nullusque post susceptum Christi baptismum, Joannis baptismo initiari debuit.

*Atque effi-
cacia di-
versum fu-
isse a Bap-
tismo Chri-
sti, docent
Scripturæ,*

282. Conclusio II. Baptismus Joannis efficaciâ diversus fuit a Baptismo Christi. Prob. 1mo argumento duplici ex Scripturis petito. Ipse Præcursor Domini, ut Pharisæis ostenderet Christum esse se fortiorem, in probationem assumit differentiam Baptismi Christi a suo. Ergo non fuit utriusque baptismi par virtus & efficacia. P. A. Matth. Cap. III. ait ipse Joannes: *Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calceamenta portare: ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni.* Marci Cap. I. *Ego baptizavi vos aqua: ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto.* Joan. Cap. I. *Hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto.* Calvinus Lib. IV. Instit. Cap. XV. reponit, Joannem noluisse citatis verbis baptismum suum a baptismo Christi distinguere; sed personam suam cum Christi persona contulisse, declarasseque se ministrum dumtaxat aquæ, illum vero Spiritus Sancti datorem esse. At falso hæc & imperite dicuntur: siquidem Joannes & personam suam & baptismum suum distinguit a persona & baptismo Christi; ait enim se baptizare dumtaxat in aqua, Christum vero in Spiritu Sancto. Profecto si totum discrimen in eo reposuisset Joannes, quod ipse minister esset aquæ, Christus vero sit author gratiæ, nihil habuisset singulare; in baptismo enim Christi Apostoli non erant authores gratiæ, sed ministri dumtaxat aquæ: habuit tamen

Baptismus Joannis istud singulare, ut semper Joannis baptismus appellatus fuerit; Baptismus autem Christi nusquam dictus sit baptismus aut Petri, aut Pauli, aut alterius ministri. Alterum argumentum ducitur ex Cap. XIX. Actuum Apostolicorum. Paulus baptizatos a Joanne baptizavit de novo Ephesi. *His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu.* Atqui si idem foret baptismus Joannis quoad vim & efficaciam cum baptismo Christi, inutiliter & contra legem egisset Apostolus quia nefas est semel rite baptizatum iterum tingere.

283. Prob. II. Autoritate Patrum Græcorum & *Et Patres tam Græci quam Latini.* Latinorum. S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. ait, tantum differre baptismum Joannis a baptismo Christi, quantum ipse Joannes Christo fuit inferior. S. Basilius Exhortat. ad Baptismum: *Baptisma illud (Joannis) vim habebat introducendi: hoc (Christi) perficiendi. Illud erat secessus a peccato: hoc conjunctio est cum Deo.* S. Chrysostomus Hom. XI. in Cap. III. Matthæi: *Spiritus Sancti gratia in Christi baptisma te est: Joannis vero baptisma hac donatione privatur.* S. Cyrillus Alexandr. Lib. II. in Joan. Cap. LVII. eos qui contra sentiunt hac in re, temerarios esse dicit. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. X. ait de Baptismo Joannis: *Nihil enim cæleste præstabat, sed cælestibus præministrabat, pœnitentiæ scilicet præpositus. . . . Agebatur itaque baptismus pœnitentiæ, quasi candidatus remissionis & sanctificationis in Christo subsequituræ.* S. Ambrosius in Cap. III. Lucæ: *Aliud fuit baptisma pœnitentiæ, aliud gratiæ est.* S. Optatus Milevitanus Lib. V. contra Parmenianum, probat alterum fuisse Christi baptismum, & alterum Joannis, quia rebaptizatum est post Joannem, non vero post Christum. S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferanos scribit: *Joannes Spiritum Sanctum non dedit, quem Cornelius Centurio, antequam baptizaretur, accepit? Responde, quæso, cur non dederit? Ignoras? Audi quid Scripturæ doceant: Joannis baptisma non tam peccata dimisit, quam baptisma*

T. VI. Theol. Dogm. Polem. R pœni-

*pœnitentiæ fuit in remissionem peccatorum, id est, futuram remissionem, quæ esset postea per sanctificationem Christi subsequutura. S. Augustinus in Enchiridio, Cap. XLIX. Non renascebantur, qui baptisate Joannis baptizabantur, a quo & ipse baptizatus est: sed quodam præcursorio illius ministerio qui dicebat, Parate viam Domino, huic uni in quo solo renasci poterant parabantur. Et Lib. V. de Bapt. contra Donatistas, Cap. X. Quæro itaque, si baptismo Joannis peccata dimittebantur, quid amplius præstare potuit baptismus Christi iis, quos Apostolus Paulus post baptismum Joannis, Christi baptismo voluit baptizari? Calvinus tanto Patrum numero presus exclamat, Lucæ magis quam Chrysostomo aliisque Patribus credendum esse. At respondeo quæstionem non esse, cui magis credendum sit, Lucæ, an Patribus; sed an Lucam melius intellexerit Calvinus, quam tot Patres Græci Latinique? Igitur expensa hac constanti Ecclesiæ Traditione, Concilium Tridentinum Sess. VII. Can. I. de Baptismo, merito definivit: *Siquis dixerit, Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi; anathema sit.**

Certum est, non tamen de fide, Baptismum Joannis ex opere operato non remisisse peccata.

284. Quæres. An fide divina credendum sit, Baptismo Joannis ex opere operato remissa non fuisse peccata? Resp. certum equidem id videri ob communissimam Patrum auctoritatem; ab Ecclesia tamen id aperte definitum non fuisse. Ex Canone enim primo Concilii Tridentini de Bapt. id unum evincitur, certa fide tenendum esse, quod major fuerit vis & efficacia Baptismi Christi quam Baptismi Joannis. Quare hæresis accusari nequit, qui existimat Baptismum Joannis vim & efficaciam aliquam ex opere operato habuisse ad tollenda peccata; modo teneat Baptismum Joannis tantum fuisse inferiorem Baptismo Christi, quantum Præcursore Messias præcellit.

Argumenta contraria refutantur.

Inanos sunt Protestantium

285. Objicitur I. contra II. Conclusionem, Infirmitas primi argumenti ex Scripturis petiti. Matth. Cap.

Cap. III. Joannes non comparat baptismum suum cum vero Christi baptismo, sed cum illa copiosa & abundanti donorum effusione, quæ sub specie linguarum ignearum facta est die Pentecostes; ait enim: *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto & igni.* Ergo ex eo loco nihil evincitur. P. A. Ipse Christus Act. Cap. I. dixit Apostolis: *Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hor dies.* Ubi vides, per Baptismum in Spiritu Sancto indicari effusionem donorum die Pentecostes faciendam. R. N. A. Joannes baptismum suum comparat & cum vero baptismo Christi, & cum abundantiore cœlestium donorum effusione, quæ non ad baptismum præcise, sed ad Confirmationis Sacramentum magis referenda est, & primis Ecclesiæ temporibus visibilis erat sub specie ignis. Patet id I^{mo} ex eo, quia Joannes non tantum verbo de futuro *baptizabit, baptizabimini*, sed etiam de præsenti utitur. Joan. Cap. I. *Hic est qui baptizat in Spiritu Sancto.* Baptismus vero Christi ante Ascensionem collatus, certe conjunctus non erat cum illa abundantia & visibili donorum effusione. II^{do}, quia Baptismus in Spiritu Sancto vere, proprie, ac principaliter denotat Baptismum Christi, cujus necessitas potissimum ostenditur ex illis verbis Christi Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Id est, nisi quis baptizatus fuerit baptismo Christi. Ad prob. C. A. N. C. Verba Christi ad Apostolos jam baptizatos exponi aliter non possunt quam de missione Spiritus Sancti: Joannis autem verba de Sacramento Baptismi Christi exponenda esse asserunt Patres, & ipse contextus clare indicat.

286. Objic. II. Infirmitas alterius argumenti ex Scripturis petiti. Verba illa Act. Cap. XIX. *His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu*, non sunt S. Lucæ Historici, sed Pauli Apostoli narrantis, qua ratione post præmissam instructionem fuerint illi ab ipsomet Præcursore in nomine Jesu baptizati: vel si verba sint ipsius Sacri Historici, nempe S. Lucæ, refertur sibi tantum eos a Paulo in Mysteriis fidei plenius in-

*exceptio-
nes contra
primum
nostrum.*

*Et secun-
dum argu-
mentum ex
Scripturis
petitum.*

struētos fuisse, ita ut Baptismus metaphorice ibi sumatur pro abundantiori donorum Spiritus Sancti largitione: aut denique si vere fuerunt baptizati, ideo factum est, quia tantum a discipulis Joannis baptizati fuerant, violato legitimo ac præscripto Joannis ritu. Ergo ex eo loco nihil evincitur. Resp. N. A. quoad omnia tria membra. ^{imum} dici nequit, quia hæc expositio nova est, antiquis omnibus incognita, absque ullo prorsus fundamento conficta; non enim Joannes, sed Apostoli baptizabant in nomine Christi, id est, vi & auctoritate Christi: & ex S. Luca aperte colligitur, Ephesios illos ab eo fuisse baptizatos, a quo fuerunt illis manus impositæ. *His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.* Alterum pariter omni verisimilitudine destituitur; Scriptura enim loco cit. aperte distinguit baptismum & impositionem manuum, per quam collata fuit abundantior gratia Spiritus Sancti: & vox *Baptismus* sine ullo addito, significat in Scripturis aquæ lotionem, seu verum baptismum; numquam vero in Scripturis Baptismus solitarie sumptus usurpatur pro instructione vel doctrina. Quod tertio loco dicitur, tacente Scriptura totaque antiquitate, gratis confictum est; nullibi enim in Scripturis legitur, discipulos Joannis ejusdem baptismum ministrasse, ac multo minus substantialem quemdam ejusdem baptismi ritum omisisse. Imo Act. Cap. XIX. Apostolus loqui videtur de baptismo ab ipso Joanne ministrato: *Joannes baptizavit baptismo pœnitentiæ populum.* Ergo Ephesii illi, quos iterum baptizari jussit Apostolus, vero Joannis baptismo tincti fuerant, quamvis contrarium asserere videantur S. Ambrosius Lib. I. de Spiritu Sancto, Cap. III. & Eulogius Alexandrinus Lib. II. adversus Novatianos, apud Photium in Biblioth. Codice CCLXXX., qui hac in re merito a nobis deseruntur, quod communissimam aliorum Patrum sequamur.

*Frustra ad
authorita-
tem Scrip-
turarum.*

287. Objic. III. Autoritas Scripturarum. Baptismus Joannis gratiam contulit sanctificantem. Ergo

eam-

eandem habuit cum Baptismo Christi efficaciam. P. A. Institutus fuit in remissionem peccatorum. Ergo cum juxta Catholicos peccata sine infusione gratiæ sanctificantis remitti nequeant, contulisse dicendus est gratiam sanctificantem. P. A. Marci Cap. I. dicitur: *Fuit Joannes in deserto baptizans, & prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.* Et Lucæ Cap. I. *Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissionem peccatorum eorum.* Resp. I^{mo}. N. C. Quamvis daretur Protestantibus, ea virtute præditum fuisse baptismum Joannis ut peccata deleret ex opere operato, ex eo tamen nondum conficitur, eum æqualis fuisse cum baptismo Christi efficaciam; quia per illum uberius dari potuit gratia, quam per baptismum Joannis. Resp. II. D. A. Baptismus Joannis gratiam contulit sanctificantem ex se, & ex opere operato, sicut eandem confert baptismus Christi, N. A. Ex opere operantis, & intuitu pœnitentiæ, cujus Joannes erat præco, & ad quam disponebantur ab eo baptizati, C. A. N. C. Joannes baptismum pœnitentiæ prædicabat, ut per pœnitentiam Judæos disponeret ad remissionem peccatorum virtute baptismi Christi obtinendam: atque idcirco a S. Luca dicitur Cap. I. *Ad dandam scientiam salutis, non vero ad dandam salutem;* quia Joannes peccatum non fustulit, sed digito Agnum Dei monstravit, qui tollit peccata mundi: alias opus non fuisset parare viam Messiae venturo, si salutem dedisset ipse Joannes.

288. Objic. IV. Autoritas Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. IV. scribit: *Nulla distinctio est, mari quis an stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur: neque quidquam refert inter eos quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tyberi tinxit.* Ergo juxta Tertullianum baptismus Joannis eandem habuit efficaciam, quam baptismus Christi a Petro collatus. II. S. Basilius Hom. I. de Bapt. ait: *Baptismus Joannis nullam prorsus efficiebat perveniendi ad gratiam Dei dilationem: simul atque accesserat quis, & peccata sua quantumque & qualiacunque fuisset confessus in Jordanis flumine bapti-*

Et Patrum confugiunt

baptizabatur, & confestim peccatorum remissionem accipiebat. Idem asserere videntur S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. *Joannis Baptismus remissionem peccatorum præstabat.* Et S. Petrus Chrysol. Serm. CXXXVII. *Erat penes Joannem venia, sed non sine pœnitentia.* Resp. C. A. N. C. De mente Tertulliani nullus prudenti dubio locus esse potest, ut patet expendenti textus ex eodem a nobis in probatione Conclusionis laudatos. Itaque loco cit. non comparat ille Baptismum Joannis & Christi ratione efficacix seu effectus, sed tantum ratione materiæ, quæ eadem fuit in utroque baptismo. Contendit nimirum ibi, omnem aquam veram & naturalem, undecunque advecta sit, esse sufficientem baptismi Christi materiam, quia omnis naturalis aqua præveniente Spiritus Sancti virtute sanctificatur. Ad II. Resp. Basilium, aliosque Patres hoc unum affirmare, quod baptismus Joannis peccata remiserit, non ex se & virtute sibi propria, id est, ex opere operato; sed ex opere operantis, & virtute adjunctæ pœnitentiæ quam prædicabat Joannes: & quia proxime Judæos ad Christi gratiam præparabat, quem S. Præcursor & canebat adfuturum, & adesse monstrabat, dicens: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.*

*Nec ratio
Theologica
vis patro-
quinatur.*

289. Objic. V. Ratio Theologica. Tempore prædicationis Joannis Baptistæ una fides dabatur, unus Deus, unus Pater, una spes vocationis, unus Spiritus, unum corpus. Ergo etiam unum baptisma. Ergo baptismus Joannis non differebat a baptismo Christi. Resp. I. Ergo temporibus etiam Moysis & Davidis dabatur Christi baptismus, quia tunc etiam idem erat Deus, idem Dominus, idem Pater, eadem fides, eadem spes? Ergo ab hæreticis valide non administratur baptismus Christi, quia apud eos nec unum corpus est, nec unus Spiritus, nec eadem fides? Resp. II. C. A. N. C. Apostolus ad Ephes. Cap. IV. non probat idem esse baptisma, ubi est idem Deus eademque fides; secus baptismus Christi non differret a baptismatibus Judæorum, qui eundem Deum eandemque fidem quoad substantiam nobiscum habebant; sed probat servandam es-

se a nobis Christianis sollicitè unitatem spiritus in vinculo pacis; quia unum Deum, unam fidem, spem unam, unumque baptismum habemus.

290. Dices I. Christiani unum eundemque baptismum habent cum suo Capite. Atqui Christiani habent baptismum Christi, Christus vero baptismum Joannis. Ergo baptismus Christi & Joannis idem sunt baptismus. P. M. Juxta Apostolum I. ad Cor. Cap. XII. omnes per baptismum efficimur unum corpus. At unum corpus efficimur non solum inter nos, sed etiam cum Christo. Ergo idem baptisma habemus cum Christo. Resp. N. M. Baptismus Christi est lavacrum regenerationis & adoptionis filiorum; Christus autem Fons & origo omnis sanctitatis, etiam ut homo Filius Dei naturalis, nec regeneratione nec adoptione indiguit, & characterem suum in aliis imprimere maluit, quam baptismum suum accipere, ut sic nimirum Imperatorem se ac Principem hujus novæ militiæ ostenderet. Voluit tamen nihilominus a Joanne baptizari, Dominus a servo, tum ut luculentum demissionis suæ exemplum nobis relinqueret, tum ut contactu sacratissimæ carnis suæ aquas sanctificaret: tum denique ut Spiritus Sancti illapsu tamquam columbæ, & voce Patris e cælis emissa Divinitatem suam comprobaret, seque Duce[m] sanctioris populi a Daniele prædictum exhiberet. Ad *prob.* D. M. Si sermo sit de ipso Capite, N. M. Si sermo sit de membris, C. M. Fideles efficiuntur unum corpus Christi per baptismum, quia per hoc Sacramentum regenerantur, & Christo inseruntur. At Christus factus est Caput nostrum, non per baptismum, sed per gratiam unionis hypostaticæ.

291. Dices II. Si Baptismus Joannis idem non fuisset cum Baptismo Christi, nec ipse Præcursor Christi, utpote neque a Christo neque ab Apostolis baptizatus, immo neque ipsi Apostoli fuissent unum corpus Christi, quia nullibi in Scripturis legitur eos fuisse baptizatos baptismum Christi. Atqui sequela non potest admitti. Ergo. Resp. N. M. Præcursorem Domini quod attinet, certum est, si non aqua, ut quidam contendunt,

dunt, saltem Spiritu a Christo Domino baptizatum fuisse, non eo solum tempore quo ad ripas Jordanis baptismum pœnitentiæ prædicabat, sed jam in utero matris existentem: ideoque Ecclesia Sanctam Baptistæ navitatem solemnè ritu celebrat. Cæterum non tenebatur Joannes, secundo prædicationis Christi anno jussu Herodis Antipæ interemptus, Evangelica Baptismi Lege, quæ die Pentecostes post Ascensionem Dominicam ab Apostolis Jerosolymis promulgata eos primum obligare cœpit, in quorum notitiam devenerat. Fuit itaque Joannes etiam sine baptismo aquæ membrum Christi, eo modo quo Moyses & Propheta. Quamvis enim una semper fuerit Ecclesia, unumque corpus mysticum; fideles tamen non eodem semper Sacramento adjungebantur huic corpori, ut patet in Lege naturæ, Mosaica, & Christiana. Apostolos Baptismo Christi baptizatos fuisse quamvis Scripturæ non asserant, asserunt tamen Patres, præcipue S. Augustinus Epist. CCLXV. alias CVIII. ad Seleucianam scribens: *Non omnia quæ facta sunt, etiam scripta inveniuntur, verumtamen facta esse ex cæteris documentis probantur. Scriptum est quando baptizatus sit Apostolus Paulus, & scriptum non est quando baptizati sint alii Apostoli; verumtamen etiam ipsos baptizatos intelligere debemus: quemadmodum scriptum est quando baptizatae sint plebes Ecclesiarum in Jerusalem & Samaria; quando autem baptizatae sint aliæ plebes Gentium, quibus Apostoli epistolas miserunt, non est utique scriptum, & tamen etiam ipsas baptizatas utique minime dubitamus propter illam Domini sententiam, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non intrabit in regnum cælorum.*

CONTROVERSIA V.

DE MINISTRO BAPTISMI.

CONTRA CALVINUM.

Calvini, et quorundam Græcorum ser. 292. Calvinus Lib. IV. Institut. Cap. XV. Paragr. XX. quamvis fateatur multis abhinc sæculis, adeoque ab ipso fere Ecclesiæ exordio usu receptum fuisse, ut

extre-

extrema urgente necessitate laici baptizent; negat tamen id ulla ratione posse defendi, ideoque fatius esse in extremo etiam vitæ periculo ad Deum & preces confugere, quam a laico nullam habente auctoritatem baptismum percipere. Error hic ex alio consequitur, de quo plura dicemus Controversia VII., contendit enim Calvinus baptismum non esse adeo necessarium, ut sine eo æterna salus obtineri nequeat, sed adultis ad obtinendam gratiam sanctificantem sufficere fidem, parvulos vero ex fidelibus parentibus progenitos, etiam antequam nascantur, a Deo adoptari, eoquod ad novum fœdus pertineant. Cæterum an Calvinus baptismum a sœmina vel a laico in casu necessitatis collatum, nullum omnino atque irritum habuerit, an illicitum dumtaxat, non satis exploratum est: unde Calvini discipuli inter se non consentiunt. Arcudius Lib. I. de Concordia, Cap. XI. refert, multos in Græcia & Moscovia aliisque regionibus, quæ Græco ritu utuntur, ex imperitia in eo versari errore, ut absente Presbytero malint permittere ut infantes sine baptismo ex hac vita decedant, quam eos salutari lavacro abluere; quod existiment sibi, laicis ne in extrema quidem necessitate licere hoc munere fungi. Verum imperitorum quorundam error toti Ecclesiæ Græcæ non est adscribendus. Sæculo III. & IV. Episcopi rebaptizantes a conferendo in casu necessitatis baptismo laicos Catholicos non videntur exclusisse; reprobabant tamen baptismum ab hæreticis Episcopis vel Presbyteris æque ac laicis nondum baptizatis collatum, eoquod neminem, quantumvis veram fidem habeat, dare posse sentirent, quod non habet. Quare Cypriani, Firmiliani, Basilii, aliorumque rebaptizantium Episcoporum auctoritas Calvino paucisque Græcis illis non suffragatur, cum hi & omnes omnino laicos, quantumvis baptizatos, excludant, & baptismum ab hæreticorum ministris collatum ratum habeant.

293. Conclusio I. Primarius Baptismi minister ordinarius & ex officio est Episcopus; Presbyter vero secundarius & ex licentia Episcopi, ac cum subordina-

Primarius Baptismi minister est Episcopus.

tione

tione ad illum. Prob. Autoritate Scripturarum. Christus folis Apostolis & discipulis, eorumque successoribus Episcopis ac Presbyteris mandavit, ut ex officio baptizarent. Matth. Cap. XXVIII. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Ergo foli Episcopi & Presbyteri sunt Baptismi ministri ordinarii & ex officio.

Secundarius minister ordinarius est Presbyter, cum subordinatione tamen ad Episcopum

294. Porro ministerium hoc a Presbyteris non obendum esse sine dependentia ac subordinatione ad Episcopum, prob. I. Autoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XVII. ait: *Dandi quidem (Baptismum) habet jus Summus Sacerdos, qui est Episcopus, dehinc Presbyteri & Diaconi, non tamen sine Episcopi auctoritate, propter Ecclesie honorem, quo salvo, salva pax est.* S. Hieronymus in Dial. contra Luciferianos: *Inde venit, ut sine chrismate & Episcopi iussione, neque Presbyter, neque Diaconus jus habeat baptizandi.* S. Ambrosius Lib. III. de Sacram. Cap. I. *Audistis lectionem. Succinctus est Sacerdos; licet enim Presbyteri fecerint, tamen exordium ministerii a Summo est Sacerdote.* Et omnibus his antiquior S. Ignatius Martyr in Epist. ad Smyrnæos ait, *non esse licitum sine Episcopo nec baptizare, nec agapen celebrare.* Prob. II. ex praxi antiquæ Ecclesie. Constat primis Ecclesie sæculis certis diebus solemnioribus, Paschatis nimirum & Pentecostes, baptismum a solo Episcopo fuisse administratum, tum ad majorem Ordinis Episcopalis commendationem, tum denique quia tunc temporis Baptisteria in Cathedralibus tantum ac præcipuis Ecclesiis constituta erant. Posteaquam autem Baptisteria in Ecclesiis Parochialibus erecta fuere, indiscriminatim facta est Presbyteris Parochie illius curam gerentibus potestas, non postulata etiam illa singulari ab Episcopis facultate, baptismum solemniter administrandi aut per se, aut etiam per alios Presbyteros. Immo lapsu temporis Episcopi aliis negotiis pro Ecclesie bono distenti, baptizandi onus Presbyteris reliquerunt, quod hodierna Ecclesie praxis demonstrat. Prob. III. Ratione. Baptizatus fit membrum Eccle-

Ecclesiæ, & in ejus privilegiorum communionem admittitur. Atqui aliquem alicujus communitatis membrum constituere, eique illius privilegia communicare, pertinet primo & per se ad principem illius communitatis; & Episcopus quilibet est Princeps Ecclesiæ in sua diœcesi. Ergo primo & per se administratio baptismi pertinet ad Episcopum.

295. Conclusio II. Diaconi sunt Ministri Baptismi etiam solemnis, sed extraordinarii tantum & ex delegatione, non ex officio. Prob. prior pars Conclusionis tum exemplo Philippi Diaconi, qui Act. Cap. VIII. baptizavit Simonem Magum, & Eunuchum Reginae Candacis, tum testimonio Tertulliani & S. Hieronymi, quos paulo ante laudavimus. Altera pars Conclusionis prob. I. Autoritate Patrum. S. Epiphanius Har. LXXIX. ait: *Neque Diaconis ullum in Ecclesiastico ordine Sacramentum perficere conceditur.* Intellige ex potestate ordinaria. S. Gelasius I. Epist. IX. ad Episcopos Lucaniæ: *Diaconos constituimus propriam servare mensuram, nec ultra tenorem a paternis Canonibus deputatum quidpiam tentare permittimus. . . . Absque Episcopo vel Presbytero baptizare non audeant, nisi prædictis Ordinibus fortasse longius constitutis, necessitas extrema compellat.* S. Isidorus Hispalensis Lib. II. de Offic. Cap. XXIV. *Constat, baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum; ejusque ministerium nec ipsis Diaconis explere est licitum absque Episcopo vel Presbytero, nisi his procul absentibus, ultima languoris necessitas cogat.* Prob. II. Ratione S. Thomæ II. Parte, Quæst. LXVII. Artic. I. *Dicuntur Diaconi quasi ministri; quia videlicet ad Diaconos non pertinet aliquod Sacramentum principaliter, & quasi ex proprio officio præbere; sed adhibere ministerium aliis majoribus in Sacramentorum exhibitione. Et sic ad Diaconum non pertinet quasi ex proprio officio tradere Sacramentum baptismi sed in collatione hujus Sacramenti & aliorum assistere & ministrare majoribus.* Atque hinc communis est Theologorum sententia, Diaconum fieri irregularem, si absque facultate Episco-

Diaconus est minister extraordinarius, & ex delegatione.

pi vel Presbyteri solemniter baptizet, ut habetur. Cap. *Siquis* Lib. V. Decretal. Tit. XXVIII. *Siquis baptizaverit, aut aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abjiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur.*

296. Cæterum quamvis Diaconi extraordinarii tantum sint ministri baptismi, multis tamen modis a Clericis inferioribus & laicis differunt. Nam I. Diaconi ad conferendum Episcopi aut Presbyteri jussu baptismum ipsa sua ordinatione delegantur. II. Diaconis potest justa & legitima de causa committi minus extraordinarium baptizandi publice & solemniter, qui honor inferioribus Clericis, multoque minus laicis numquam deferri potest, utpote qui, urgente etiam quacunque necessitate, secreto tantum baptismum ministrare possunt, omisis Ecclesia cæremoniis, non ab alio quam a Presbytero, vel ejus jussu a Diacono perficiendis.

*Urgente
extrema
necessitate
valide &
licite qui-
libet potest
baptizare,
ut docent
Patres,*

297. Conclusio III. Urgente extrema necessitate, valide & licite administrare potest baptismum quilibet homo, etiam laicus, sive vir sive femina, sive fidelis, sive infidelis. Prob. I. Autoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XVII. laicum fidelem alloquens ait: *Sufficiat scilicet in necessitatibus utaris (jure baptizandi) scubi aut loci aut personæ conditio compellit. Tunc enim constantia succurrentis excipitur, cum viget circumstantia periclitantis. Quoniam reus erit perditioni hominis, si superfederit præstare, quod libere potuit. Ac paulo ante dixerat: Alioquin etiam laicis jus est; (dandi baptismum) quod enim ex æquo accipitur, ex æquo dari potest. --- Proinde & baptismus æque Dei census ab omnibus exerceri potest. S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferianos: Si necessitas cogit, scimus etiam licere laicis (baptizare) ut enim accipit quis, & dare potest. S. Augustinus Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. XIII. Quamquam etsi laicus aliquis pereunti (Baptismum) dederit necessitate compulsus, quod cum ipse acciperet, quomodo dandum esset addidit, nescio an pie quisquam dixerit esse repetendum.* Quod de lai-

cis fidelibus dixerat, extendit etiam ad infideles Lib. VII. de Bapt. contra Donatistas, Cap. LIII. *Nequam dubitarem habere eos baptismum, qui ubicumque, & a quibuscunque illud verbis Evangelicis consecratum, sine sua simulatione, & cum aliqua fide acceperint: quamquam eis ad salutem spiritualem non prodeset, si charitate caruissent, qua Catholicæ infererentur Ecclesiæ.*

298. Prob. II. *Authoritate Pontificum. S. Nico-* Pontifices
 laus I. in Responsis ad Consulta Bulgarorum, Cap. CIV. ait: *A quodam Judæo, nescitis utrum Christiano, an pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis, & quid de his sit agendum consulitis. Hi profecto, si in nomine Sanctæ Trinitatis --- baptizati sunt, constat eos non esse denuo baptizandos. Urbanus II. Epist. ad Vitalem, apud Gratianum Cap. Super quibus, Causa XXX. Quæst. III. Super quibus consuluit nos tua dilectio, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut & baptismus sit, si instante necessitate fœmina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit. Eugeniùs IV. in Decr. pro Armenis: Minister hujus Sacramenti est Sacerdos, cui competit ex officio baptizare. In casu autem necessitatis non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus vel mulier, immo etiam paganus & hæreticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, & facere intendat quod facit Ecclesia.*

299. Prob. III. *Authoritate Conciliorum. Conci-* Et Conci-
 lium Compendiense A. 756. Can. IX. ait: *Siquis* lia.
 baptizatus est a Presbytero non baptizato, & Sancta Trinitas in ipso baptismo invocata fuerit, baptizatus est. Lateranense IV. Cap. Firmiter, ait: *Sacramentum Baptismi, quod ad invocationem individue Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus Sancti, consecratur in aqua, tam parvulis quam adultis in forma Ecclesiæ a quocunque rite collatum, proficit ad salutem. Ratio a priori, cur baptismus in casu necessitatis licite a quocunque conferatur, est voluntas & institutio Christi. Ut enim observat S. Thomas III. Parte, Quæst. LXVII. Artic. III. Inter omnia Sacramenta maximæ necessitatis est*
 bapti-

baptismus, qui est regeneratio hominis in vitam spiritualem: quia pueris aliter omnino subveniri non potest, & adulti non possunt aliter quam per baptismum plenam remissionem consequi, & quantum ad culpam & quantum ad pœnam. Et ideo ut homo circa remedium tam necessarium defectum pati non possit, institutum est, ut & materia baptismi sit communis, scilicet aqua, quæ a quolibet de facili haberi potest, & minister baptismi etiam sit quicumque non ordinatus, ne propter defectum baptismi homo salutis suæ dispendium patiatur.

Extra necessitatem, etiam non ordinati valide quidem baptizant, sed illicito.

30. Quæres I. An Baptismus a ministro non ordinato collatus nulla urgente necessitate, validus sit? Resp. validum esse, sed illicitum. Prob. assertio Imo Authoritate S. Augustini, qui de homine laico baptizante scribit Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. XIII. *Sed etsi nulla necessitate usurpetur* (baptizandi munus) *& a quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit non potest dici non datum, quamvis recte dici possit illicito datum.* Prob. II. Ratione manifesta. Ad valorem neque pauciora ex parte Sacramenti, neque ex parte ministri requiruntur in necessitate, quam extra necessitatem: nam Sacramentorum essentia una est & invariabilis, & si in ministro extra casum necessitatis requireretur ordinatio aut specialis iurisdicção, eadem etiam requireretur urgente qualibet necessitate. Ergo cum baptismus in casu necessitatis valide a quocunque, etiam a laico quantumvis infideli conferatur, valide pariter quamvis illicito, etiam extra casum necessitatis a ministro non ordinato confertur.

Quis ordo in baptizando sit servandus etiam in casu necessitatis?

301. Quæres II. An quando plures adsunt qui baptizare possunt & volunt, servandus sit inter illos aliquis ordo etiam in casu necessitatis? Resp. affirmative; præferendus est enim Sacerdos, Diacono, Diaconus Subdiacono, Subdiaconus Clericis aliis inferioribus, Clericus laico, vir fœminæ, baptizatus non baptizato, Catholicus hæretico; quia reverentia Sacramento debita postulat, ut digniores minus dignis per se loquendo præferantur. Dixi, *per se loquendo*: nam per accidens fieri potest, ut ordo sit invertendus ra-

tione

tione honestatis, v. g. Si infans propter imminens mortis periculum sit baptizandus antequam penitus prodierit ex utero materno; tunc enim mulier etiam proprio Parocho est præferenda.

302. Quæres III. An possit aliquis, extrema urgente necessitate, se ipsum baptizare? Resp. negative. Ita Innocentius III. Lib. III. Decretal. Tit. XLII. Cap. IV. interrogatus a Metensi Episcopo de Judæo qui morti proximus se ipsum baptizaverat, iussit illum denuo baptizari. *Quia inquit, Christus a Joanne baptizatus est, & nemo generat se ipsum. Accedit, quod Christus verbis illis Matth. Cap. ult. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, ministrum & subiectum baptismi aperte distinguat, & forma baptismi a Christo præcepta vitaretur dicendo: Ego me baptizo.*

Nemo se ipsum valide baptizare potest

Argumenta contraria refutantur.

303. Objicitur I. contra III. Conclusionem, *Calvino neque Scripturarum,* Authoritas Scripturarum. Christus solis Apostolis qui Episcopos & Presbyteros repræsentabant, dedit Matth. Cap. XXVIII. potestatem baptizandi. Ergo laici & infideles non sunt idonei ministri baptismi. II. Ministerium baptizandi ex Christi institutione junctum est cum officio docendi: *Docete omnes gentes, baptizantes eos.* Ergo fæminæ numquam possunt baptismum administrare. P. C. Apostolus I. ad Cor. Cap. XIY. ait: *Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui.* Ergo cum mulieres docere nequeant, etiam fas illis non est baptizare, & Ecclesiastico ministerio fungi. III. Nullum in Scripturis extat exemplum baptismi a laicis administrati. Ergo hæc potestas illis non est tribuenda. R. ad Ium, D. A. Solis Apostolis tamquam ministris ordinariis dedit Christus hanc potestatem, C. A. Excludendo reliquos etiam in casu necessitatis, N. A. & Conseq. Laici & infideles non ex officio baptizant, sed ut mini-

ministri extraordinarii urgente necessitate, atque ita ut baptismum solemniter administrare non permittantur, quo sic discrimen servetur inter ministrum ex officio & ministrum in sola necessitate. Ad II. D. A. Ministerium baptizandi conjunctum est cum officio docendi, ita ut officium illud sit aliquid baptismo prævium, atque ad essentiam baptismi non pertineat, C. A. Ita ut officium docendi sit pars essentialis ministerii baptizandi, N. A. & Conseq. Ad *probat.* C. A. N. C. vel D. C. Ergo fas illis non est publice & solemniter baptizare, & ex potestate ordinaria fungi ministerio Ecclesiastico, C. Conseq. Potestate extraordinaria, extrema urgente necessitate, & ritu non solemni, N. C. Ad III. Resp. Constat ex Cap. III. S. Joannis Apostolos, qui tunc erant laici, Baptismum a Christo institutum administrasse. Præterea quamvis Scriptura taceret, clamat tamen traditio, & antiquissima Ecclesiæ praxis. Certe Calviniani cum Anabaptistis decertantes, contendunt parvulos utiliter & valide baptizari, quamvis ex Scripturis nullum indubitatum *pædobaptismi* exemplum proferre valeant.

Neque Patrum.

304. Objic. II. Autoritate Patrum. Tertullianus Lib. de velandis Virginibus, Cap. IX. scribit: *Non permittitur mulieri in Ecclesia loqui; sed nec docere, nec tingere, nec offerre, nec ullus virilis muneris, nedum Sacerdotalis officii sortem sibi vindicare.* S. Epiphanius Hæc. LXXIX. scribit: *Verum longe aliter Deo visum, ac ne baptizandi quidem potestas est illi (Deiparæ) facta: cum alioqui ab illa Christus potius tingi, quam a Joanne potuisset.* Ergo fæminis fas non est baptismum administrare. II. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XVII. & S. Hieronymus in Dial. adversus Liciferianos, ut probent laicos in necessitate posse baptizare, utuntur hac ratione: *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari potuit.* Ergo supponunt laicum non baptizatum non posse baptizare. III. S. Hieronymus loco citato Hilarium Diaconum alloquens, qui Arianorum baptismum habebat, licet eos Christianos non esse contenderet,

ret, scribit: *Novam rem asseris, ut Christianus quisquam factus sit ab eo, qui non fuit Christianus.* Ergo S. Doctor judicat neminem posse baptizari ab infideli. IV. S. Augustinus dubitavit an validus sit baptismus a non baptizato collatus. Nam Lib. II. contra Epist. Parmeniani, Cap. XIII. scribit: *Et hæc quidem alia questio est, utrum & ab iis qui numquam fuerunt Christiani, possit baptismus dari: nec aliquid temere inde affirmandum est sine autoritate tanti Concilii, quantum tantæ rei sufficit.* V. Patres, qui contra Cyprianum, Firmilianum, & Donatistas scripsere, ajunt authores hæresis idcirco posse baptizare quos decipiunt, quia recedentes ab Ecclesia receptam in ipsius sinu consecrationem non amiserunt, qua jus baptizandi acquiritur. Ergo juxta Patres illos ii tantum etiam in casu necessitatis baptizare possunt, qui sunt baptizati. Resp. ad I. C. A. D. C. Ergo fas illis non est baptismum administrare necessitate non urgente, ac ritu solemniori, C. Conseq. Ritu non solemniori, & extrema necessitate urgente, N. C. Tertullianus sapius petulantiam hæreticarum mulierum, Epiphanius vero insaniam perstringit Pepuzianorum, & Collyridianorum, apud quos fœminæ Sacerdotalibus muniis fungebantur. Ad II. N. C. Sensus verborum illorum est hic: Quod indiscriminatim ab omnibus accipitur, ab omnibus pariter necessitate urgente indiscriminatim dari potest. Ad III. Resp. S. Hieronymus per *Christianum*, ut manifeste colligitur ex contextu, non intelligit baptizatum baptismo Christi; sed eum qui rectam habet & sanam fidem Christi, qualem profecto non habet, qui sciens & volens ab Arianis quibus adhæret baptizatus est. Impugnat nimirum ibi Luciferianos, qui Ordinationes Arianorum ut invalidas rejiciebant, baptismum vero eorum ratum habebant, adducentes rationem, quod laicus ab Ariano Episcopo baptizatus veram habeat Christianam fidem: Hieronymus ostendit illis hanc rationem falsam esse; quia fides in qua laicus ille ab Arianis baptizatur, & quam in baptismo profitetur, fides est Ariana, non Christiana sive Catholica. Ergo, inquit, si per pœni-

tentiam emendari potest laicus ille, emendari per pœnitentiam poterit etiam Episcopus Arianus, quem vos ad Ecclesiam redeuntem recipere non vultis, nisi in ordine laico, amisso Episcopatus honore. Ad IV. Resp. Quamvis S. Augustinus hac in re nihil statuere voluerit ut certa fide tenendum, nihilominus Lib. VII. de Bapt. contra Donat. Cap. LIII. aperte scribit, de valore Baptismi verbis Evangelicis a quocumque demum consecrati nequaquam se dubitare. Cæterum quod Augustinus sua ætate desiderabat, sententia nostra confirmata est autoritate Concilii Lateranensis IV. ac Florentini, & Nicolai I, cujus responsum ad Bulgaros quoad præsentem controversiam ab universa Ecclesia receptum est, & definitioni Concilii Oecumenici æquivalet. Ad V. N. C. Patres illi de valore baptismi ab hæreticis collati disputantes, ex concessis argumentantur; utque præcipuum Rebaptizantium fundamentum subruerent, neminem nempe dare posse quod non habet, ajunt, quod sicut ii baptismum non amittunt, qui ab Ecclesia recedunt in qua sunt baptizati: ita nec jus baptismum conferendi amittat, qui se ab unitate Ecclesiæ separat. Male igitur inferitur, Patres illos censuisse, baptismum administrari tantum posse a baptizatis.

Neque Conciliorum aut Pontificum faveat autoritas

305. Objic. III. Autoritas Conciliorum & Pontificum. Concilium Eliberitanum Can. XXXVIII. statuit: *Peregre navigantes, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse fidelem qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate infirmitatis positum Catechumenum; ita ut si supervixerit, ad Episcopum eum perducatur, ut per manus impositionem proficere possit.* Ergo Patres Eliberitani non putarunt, posse quemlibet laicum etiam infidelem in casu necessitatis baptizare. II. Carthaginense IV. Cap. C. ait: *Mulier baptizare non præsumat.* III. S. Gregorius III. Epist. ad Bonifacium scribit: *Quos a Paganis baptizatos esse asseruisti, si ita habetur, ut denuo baptizes in nomine Sanctæ Trinitatis mandamus.* Resp. ad I. C. A. N. C. Canon Eliberitanus præscribit quid fieri deceat, quando plures in casu necessi-

cessitatis adsunt qui baptismum administrare possunt; vultque illum præferri, qui nec infidelis, nec bigamus, nec pœnitentiæ publicæ subjectus est; non quod hoc necessarium sit ad baptismi valorem, sed ut magis consulatur Sacramentorum dignitati. Ad II. Resp. Carthaginense dumtaxat prohibere, ne id a mulieribus fiat absque necessitate, aut in conventu, sive Ecclesia, ut colligitur ex Cap. XCIX. *Mulier, quamvis sancta & docta, viros in conventu docere non præsumat.* Sicut igitur Capitulum XCIX. mulieribus prohibet tantum, ne publice & præsentibus viris doceant; ita Capitulum C. prohibet illis tantum, ne baptizent publice & adhibitis Ecclesiæ caremoniis, aut etiam privatim in casu necessitatis, præsentem viro qui possint & velit baptizare. Ad III. Resp. Gregorium III. loqui de iis, qui in nomine Sanctissimæ Trinitatis baptizati non fuerant.

CONTROVERSA VI.

DE EFFECTIBUS BAPTISMI.

CONTRA PROTESTANTES.

306. Admirabilem & stupendam esse Sacramentorum, ac præcipue Baptismi vim & efficaciam inconcussa Scripturarum & Traditionis autoritas manifeste testatur. Quintum
sunt bap-
tismi ef-
fectus Hinc S. Cyrillus Jerosol. S. Gregor. Nazianz. S. Gregor. Nyssen. S. Ambrosius, S. Augustinus, alique prisca Ecclesiæ Patres, omnes eloquentiæ suæ vires exeruerunt, ut quam magnificentissime describerent quanta Deus per baptismum aliaque Sacramenta Fidelibus largiatur, quo animo ad ea accedendum sit, quidve pro tot beneficiis acceptis sit rependendum. Juxta illorum itaque doctrinam Baptismus mundat animam ab omni macula tum originalis tum personalis peccati. II. Delet omnem pœnam etiam temporalem. III. Confert ex opere operato gratiam sanctificantem. IV. Dat jus ad auxilia specialia ut Christiane vivatur. V. Imprimis characterem indelebilem, ideoque iterari non potest. VI. Christo nos

conjungit, compingitque tamquam membrum Capiti. VII. Subjicit potestati & jurisdictioni Ecclesiæ. VIII. Tribuit jus ad alia Sacramenta, & cætera bona communia Ecclesiæ.

*Errores
Novatorum.*

307. Longe alia, Scripturæ ac Traditioni dissentanea de Baptismi effectibus sentire Novatoribus placuit, solita contradicendi libidine in transversum actis. Manichæi negabunt peccata baptismo expiari, fuorumque tingebant neminem, tum quia aquam tamquam a malo principio ortam execrabantur: tum quia non aliter arbitrabantur reparari posse naturam, quam separationem substantiæ malæ a bona, in æterna felicitate perfecte faciendam. Sæculo IV. Melsaliani, ut refert Theodoretus Lib. IV. Hæret. Fabularum, ajebant, per baptismum posse quidem abscindi palmites ex mala peccati radice succrescentes; peccatum vero ipsum, & malignum dæmonem, quem statim a nativitate cui libet hominum immitti volebant ut ad peccatum mortales continuo impelleret, pelli non posse nisi sola oratione. Melsalianorum errorem ex parte adoptavit Lutherus Articulo II. inter eos, quos Leo X. proscripsit: *In puero post baptismum negare remanens peccatum, est Paulum & Christum simul conculcare.* Et in Assertionem ejusdem Articuli. *Aliud est omnia peccata remitti, aliud omnino tolli: Baptismus omnia remittit, sed nullum penitus tollit.* Lutherus suffragatur Calvinus in Antidoto Conc. Trident. ad Sefs. V. *Manet vere peccatum in nobis, neque per baptismum statim uno die extinguitur: sed quia deletur reatus, imputatione nullum est.* At vero uterque Novator alios Baptismo effectus tribuit commentitios ac perquam absurdos. I. Quod baptizatus damnari non possit, etiamsi velit, nisi nolit credere. II. Quod baptismus liberet ab obedientia divinæ legis. III. Quod liberet ab observandis legibus humanis. IV. Quod liberet ab omnibus votis. V. Quod sola memoria baptismi purget peccata quæ committuntur post baptismum.

*Baptismus
confert
gratiam*

308. Conclusio I. Baptismus confert gratiam sanctificantem, per quam baptizatus renascitur, re-

gene-

generatur, fit Dei filius adoptivus, vitæ æternæ compos. Prob. I. Authoritate Scripturarum. Apostolus ad Titum. Cap. III. ait: *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus Sancti.* Ad Galat. Cap. III. *Omnes filii Dei estis. - Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Ad Rom. Cap. VIII. *Si autem filii, & hæredes: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.* Caterum hanc gratiam sanctificantem qua in baptismo donamur, interiorē esse atque inhærentem, ostendimus Tomo V. Artic. II. Controversia II. Prob. II. Authoritate Patrum quos laudavimus Num. XLIII.

[sanctifi-]
cantem.

309. Conclusio II. Baptismus perfecte tollit omnia peccata, tam originale quam personalia, omnesque pœnas peccatis debitas. Prob. I. Authoritate Scripturarum. Act. Cap. II. ait Petrus: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum vestrorum.* Act. Cap. XXII. ait Ananias ad Saulum: *Exurge, & baptizare, & ablue peccata tua, invocato nomine ipsius.* Ad Rom. Cap. VIII. *Nihil ergo nunc damnationis est iis qui sunt in Christo Jesu.* I. ad Cor. Cap. VI. postquam Apostolus enumeravit varia gravissimorum peccatorum genera, subjungit: *Et hæc quidem fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis.* Ad Ephes. Cap. V. *Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta & immaculata.* I. Joân. Cap. I. *Sanguis Jesu Christi, Filii ejus, emundat nos ab omni peccato.*

Et perfecte
tollit om-
nia pecca-
ta, omnes-
que pœnas
illis debi-
tas, ut do-
cent Scri-
pturæ,

310. Prob. II. Authoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. I. scribit: *Felix Sacramentum aquæ nostræ, qua ablutis delictis pristinae cæcitatē, in vitam æternam liberamur.* Et Cap. VII. *Baptismi carnalis est actus, quod in aqua mergimur: spiritualis effectus, quod delictis liberamur.* S. Cyprianus Epist. II. ad Donatum affirmat, *undæ genitalis auxilio universam superioris*

Patres.

qui labem detergi, expiari peccatus hominis Christiani, & purum fieri: Baptismum esse mortem criminum, ac vitam virtutum. Clemens Alexandrinus Lib. I. Pædagogici, Cap. VI. Vocatur hoc opus (Baptismus) lavacrum, gratia, illuminatio, & perfectum. Lavacrum quidem, per id quod peccata abstergimus: Gratia autem, qua remittuntur pœnæ quæ peccatis debentur: Illuminatio autem, per quam sanctam illam & salutarem lucem intuemur; hoc est, per quam id quod est divinum perspicimus: Perfectum autem dicimus, cui nihil deest. S. Gregor. Nazianz. Orat. XL. Hæc baptismi gratia & facultas est, non orbem terrarum, ut olim, aquis obruens, sed uniuscujusque hominis peccatum purgans, easque obstructions vel maculas, quæ vitio contrahuntur, prorsus abstergens. S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. Descendit in aquam ferens peccata; sed gratiæ invocatio signans animam, non permittit deinceps ab horrendo illo submergi dracone. Mortuus in peccatis descendisti, & ascendis vivificatus in justitia. S. Ambrosius Lib. de Initiandis, Cap. II. Vides aquam, vides lignum? Columbam aspicias, & adhuc dubitas de mysterio? Aqua est ergo, qua caro mergitur, ut omne abluatur peccatum, sepelitur illic omne vitium. S. Hieronymus Epist. LXXXII. ad Oceanum: Omnia nobis Baptismate condonata sunt crimina; nec post indulgentiam Judicis metuenda est severitas, dicente Apostolo, Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis &c. S. Augustinus Serm. III. de Symbolo ad Catechum. Cap. X. Omnia prorsus delicta delet sanctum baptisma, originalia & propria: dicta, facta, cogitata, cognita, incognita, omnia dimittuntur. Et in Enchiridio, Cap. LXIV. Baptismatis munus contra originale peccatum donatum est, ut quod generatione attractum est, regeneratione detrahatur; & tamen activa quoque peccata, quæcunque corde, ore, opere commissa invenerit, tollit. Hac ergo excepta magna indulgentia, unde incipit hominis renovatio, in qua solvitur omnis reatus &c. S. Gregorius M. Lib. IX. Epist. XXXIX. ad Theotistam Patriciam: Qui dicit peccata in Baptismate funditus non dimitti, di-

cit in mari rubro Ægyptios non veraciter mortuos. Si autem fatetur Ægyptios veraciter mortuos, fateatur necesse est peccata in baptisate funditus mori; quia nimirum plus valet in ablutione nostra veritas, quam umbra veritatis.

311. Prob. III. Autoritate Conciliorum. Constantinopolitanum I. in Symbolo ait: *Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum.* Florentinum in Decreto pro Armenis: *Hujus Sacramenti (Baptismi) effectus, est remissio omnis culpæ originalis & actualis; omnis quoque pænæ, quæ pro ipsa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis injungenda est satisfactio: sed morientes antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum cælorum & Dei visionem perveniant.* Tridentinum Sess. V. in Decreto de peccato originali, Can. V. ait: *Siquis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptisate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam aserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet: sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis iis, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui non secundum carnem ambulant; sed veterem hominem exuentes, & novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc Sancta Synodus fatetur & sentit, quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quin immo, qui legitime certaverit, coronabitur.*

Et Conci-
lia.

312. Cæterum quamvis stupenda sit Baptismi efficacia; adulti tamen non solvuntur per baptismum ab omni reatu pænæ temporalis, nisi fuerint sufficienter dispositi. Qui enim abluitur cum affectu ad aliquod peccatum etiam levissimum, manet ligatus reatu illius culpæ, adeoque etiam reatu pænæ huic pravo affectui

Adulti tamen debent esse sufficienter dispositi.

affectui proportionata, donec eum pœnituerit. Quapropter Ecclesia Catechumenos non statim regenerabat, sed diuturnis pœnitentiæ aliarumque virtutum exercitationibus ad gratiam illos præparabat. Nec Apostolos, qui statim credentes baptizabant, in exemplum trahere licet; stupenda enim credentium mutatio, quam Actus Apostolici describunt, numeranda est inter miracula quibus formabatur Ecclesia. Sed postquam desierunt illa signa, utpote Religioni jam stabilitæ minus necessaria, oportuit sequi consuetum gratiæ operandi modum, quæ non nisi paulatim opus suum perficit. Objectiones, quæ a Novatoribus fiunt contra utramque Conclusionem, alibi solvimus, nimirum Tomo IV. Artic. I. Controversia II. & Tomo V. Art. II. Controv. I.

*An effectus
baptismi
in omnibus
ritu dispositis
suis sint
æquales?*

313. *Quæres I.* Utrum effectus Baptismi in omnibus rite dispositis sint æquales? *Resp.* Characterem, remissionem peccatorum, & condonationem pœnæ in omnibus rite dispositis esse æqualem; infusionem vero gratiæ esse in adultis disparem, propter dispositionum quas afferunt inæqualitatem. *Prob.* Imma pars Character in Baptismo impressus est æqualiter in omnibus signum Christi Imperatoris: & in baptismo plene remittuntur omnia peccata, omnesque pœnæ condonantur illis, qui scelera sua detestantur, omnemque affectum erga illa deposuerunt. Ergo hi effectus in omnibus rite dispositis sunt æquales. *Prob.* II^{da} pars ex S. Thoma qui III. Parte, Quæst. LXIX. Artic. VIII. hanc rationem affert: *Adulti, qui per propriam fidem ad baptismum accedunt, non æqualiter se habent ad baptismum: quidam enim cum majori, quidam cum minori devotione ad baptismum accedunt, Et ideo quidam plus, quidam minus de gratia novitatis accipiunt. Sicut etiam ab eodem igne accipit plus caloris qui plus ei appropinquat: licet ignis quantum est de se, æqualiter ad omnes suum calorem effundat.* Atque hac de causa infantes in susceptione baptismi æqualem gratiam percipiunt. Cum enim fidem propriam actualem non habeant,

beant, sed hæc per fidem Ecclesiæ suppleatur, omnes infantes æqualiter se habent ad baptismum.

314. Quæres II. Utrum parvulis in Baptismo infundatur gratia sanctificans cum virtutibus? Resp. affirmative. Prob. assertio I^{mo} Autoritate Conciliorum. Viennense Concilium Oecumenicum, ut habetur in Clementina I. de Summa Trinitate, ait: *Nos attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis, opinionem secundam, quæ dicit tam parvulis quam adultis conferri in baptismo informantem gratiam & virtutes, tamquam probabiliorem, & dictis Sanctorum, ac Doctorum modernorum Theologiæ magis consonam & concordem, sacro approbante Concilio, duximus eligendam.* Tridentinum Sess. VII. Can. VI. de Sacram. in genere videtur controversiam hanc definivisse, ubi ait: *Siquis dixerit, Sacramenta novæ Legis non continere gratiam quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre - anathema sit.* Atqui parvuli gratiæ sanctificantis obicem ponere nequeunt, cum peccati personalis non sint capaces. Prob. II. Ratione Theologica. Parvuli per baptismum renascuntur spiritualiter, consequuntur remissionem peccati originalis, ac justificantur. Atqui sine infusione gratiæ sanctificantis & donorum nemo potest justificari, renasci, ac peccatorum remissionem consequi. Ergo. Vide dicta Tomo V. Artic. II. Controv. II.

315. Quæres III. An ad percipiendum cum fructu baptismum præviæ requirantur in adultis dispositiones? Resp. affirmative. Ac I^{mo} quidem requiritur fides supernaturalis, ut Apostolus ait ad Rom. Cap. III. *Arbitramur justificari hominem per fidem.* Et ad Hebr. Cap. XI. *Sine fide impossibile est placere Deo.* II^{do} Pœnitentia, seu dolor de peccatis. Act. Cap. II. ait B. Petrus: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu, in remissionem peccatorum vestrorum.* Tridentinum Sess. VI. Cap. VI. de modo præparationis ad justificationem loquens, ait:

Parvulis in baptismo infunditur gratia sanctificans cum virtutibus.

In adultis ad percipiendum enim fructum baptismi, cœntia requiruntur dispositiones.

ait: *Ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam penitentiam, quam ante baptismum agi oportet. Et Sefs. XIV. Cap. IV. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius. Cæterum hic dolor de peccatis extendit se tantum ad omnia personalia peccata, non originale, voluntate physice aliena, quamvis moraliter nostra, commissum; quia dolere non possumus nisi de peccatis physice propria voluntate commissis. Neque etiam dolor hic debet esse perfectus, seu actus perfectæ contritionis, cum illa primam gratiam conferat, & peccata omnia infallibiliter remittat etiam extra quodlibet Sacramentum: ideoque prærequiri nequeat tamquam dispositio necessaria ad baptismum, qui ex institutione sua & fine intrinseco ordinatur ad conferendam primam gratiam sanctificantem, & ad remittenda peccata. III. Spes veniæ & salutis consequendæ; requiritur enim ut adultus in spem erigatur, fidens Deum sibi propter Christum propitium fore, juxta illud Christi Matth. Cap. IX. *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.* IV. Propositum servandi & profitendi Legem Christianam; non enim admitti potest adultus ad divinam amicitiam, nisi in illam consentiat: nec in illam sincere consentit, nisi efficaciter velit omnia ad eam servandam necessaria præstare. V^{to} requiritur inchoata saltem Dei dilectio, qua adultus Deum tamquam omnis justitiæ fontem diligere incipit, juxta illud I. Jo an. Cap. III. *Qui non diligit, manet in morte.* Equum est enim, ut ille justificationis gratiam non consequatur, qui Deum ne incipit quidem diligere ut tanti beneficii collatorem: neque ad divinam amicitiam admittatur, qui ad eam ne per initialem quidem amorem se comparat. Porro omnes hi actus ad justificationem adultorum requisiti, debent esse supernaturales, nam Tridentinum Sefs. VI. Cap. V. ait: *Declarat præterea ipsius justificationis exordium in adultis a Dei per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse: hoc est, ejus vocatione, qua nullis eorum*
*existens**

existentibus meritis vocantur. Et Can. III. de Justificatione: Siquis dixerit, sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur; anathema sit.

316. Quæres IV. An adulti sine prævia & necessaria dispositione ad Baptismum accedentes, aliquem ejus effectum obtineant? Resp. Characterem eos quidem recipere, quia ejus impressio a solo actu Sacramentali, non vero a subjecti dispositionibus pendet; cum de earum gratiarum numero sit, quas gratis datas vocamus, quæque possunt etiam cum consummata improbitate consistere: at non recipere eosdem gratiam sanctificantem, quia nemo nisi volens gratiam & salutem consequi potest. Atqui adulti qui renuunt corda sua per motum fidei, spei & charitatis Deo præparare, hoc ipso gratiam & salutem nolle consequi convincuntur. Ergo.

Adulti indispositi an aliquem Baptismi effectum obtineant?

317. Quæres V. Quid efficiat Baptismus in homine jam per charitatem perfectam justificato? Resp. præterquam quod justificatio adscribenda non sit ipsi contritioni sine voto Sacramenti, plures alii effectus enumerari possunt, qui ex reali Baptismi perceptione consequuntur. I^{us} est character baptismalis, qui nemini ante baptismum actu perceptum infigitur. II^{us}, Gratia augmentum. III^{us}, remissio peccatorum, quæ post justificationem, atque ante baptismum commissa fuerunt. IV^{us}, plena remissio pœnæ temporalis Deo alias persolvendæ. V^{us}, bona confidentia de propria justitia cum tranquillitate conscientia. VI^{us}, externa seu visibilis incorporatio hominis cum Ecclesia Christi.

Quid efficiat baptismus in homine jam justificato?

318. Quæres VI. Utrum Baptismus fide susceptus, sublata fictione postea reviviscat? Antequam respondeam, noto nomine fictionis non intelligi simulationem, qua quis exterius simulat susceptionem Sacramenti, re ipsa tamen nolens illud suscipere; hæc enim fictio prorsus invalidum & nullum redderet Sacramentum ob defectum intentionis in suscipien-

Baptismus fide susceptus, sublata fictione reviviscit.

piente: sed hic intelligitur tantum fictio, qua quis simulat, aut certe non habet dispositiones ad percipiendos Baptismi fructus requisitas. Respondeo itaque, recedente fictione, omnia peccata quæ Baptismum præferant, penitus tolli; peccata vero baptismum subsecuta deleri per penitentiam. Imo pars assertionis probatur 1mo Authoritate Patrum. S. Augustinus Lib. III. de Bapt. contra Donatistas, Cap. XIII. scribit: *Quamvis apud Hæreticos vel Schismaticos idem sit baptismus Christi, non tamen ibi operatur remissionem peccatorum propter eandem discordiæ fœditatem & dissensionis iniquitatem: tunc incipit valere idem baptismus ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesiæ pacem venerint; non ut jam vere dimissa non retineantur; neque ut ille baptismus quasi alienus aut alius improbetur, ut alter tradatur: sed ut idem ipse qui propter discordiam foris operabatur mortem, propter pacem intus operetur salutem.* S. Gregorius M. Lib. IX. Epist. LXVII. alias LXI. ait, *ab antiqua Patrum institutione manasse, ut qui in hæresi baptizati fuerint, aut unctione chrismatum, aut impositione manuum, aut sola professione fidei ad sinum Matris Ecclesiæ revocentur.* Et mox subjungit: *Quia sanctum Baptisma, quod apud hæreticos sunt consecuti, tunc in eis vires emundationis recipit, cum illi vel per impositionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel isti propter confessionem veræ fidei, Sanctæ & universalis Ecclesiæ visceribus fuerint uniti.* Prob. II^{do} Ratione Theologica. Peccatum originale, aliaque personalia ante perceptum Baptismum commissa, non subjacent Ecclesiæ clavibus; Sacramentum enim Penitentiae pro illis non est institutum. Ergo cum de facto ea remittantur sublata fictione, per virtutem baptismi remitti necesse est, qui velut flumen, remotis repagulis exundat, ac omni obice sublato, sopitam antea & quasi suspensam efficaciam suam exerit.

319. Neque obest 1mo, quod S. Augustinus Lib. I. de Bapt. contra Donat. Cap. XII. remissionem peccatorum tribuat penitentiae, seu piæ correctioni, &

vera-

veraci confessioni. II^{do}. Quod baptismus non amplius existat, quando fictio per conversionem tollitur. Nam ad I. Resp. distinguendo. S. Augustinus l. c. remissionem peccatorum tribuit penitentiae tamquam removenti obicem, C. A. Penitentiae tamquam causae effectrici, N. A. Ad II. Resp. Baptismum quidem non existere physice & in se, cum consistat in actione transeunte; existere tamen moraliter in aliquo suo effectu, nimirum caractere, & esse causam dumtaxat moralem efficientem justificationis: sicut v. g. Mors & Passio Christi semel peracta causa est moralis meritorea sanctificationis nostrae.

320. Probatur etiam altera pars assertionis. So-
 lum Sacramentum Penitentiae, aut contritio perfecta *Peccata tamen baptismum subsecuta delentur per penitentiam.*
 cum voto Sacramenti, a Deo instituta sunt ut remedium peccatorum quae post baptismum committuntur. Ergo peccata baptismum subsecuta deleri non possunt nisi per penitentiam. Idem omnino dicendum est de ipso peccato fictionis, in quo quis Baptismum percipit; quia hoc peccatum natura posterius est ipso baptismo, adeoque verum est sacrilegium ex indigna Baptismi perceptione.

CONTROVERSIA VII.

DE NECESSITATE BAPTISMI RESPECTU ADULTORUM ET PARVULORUM.

CONTRA PROTESTANTES ET SOCINIANOS.

321. Catholica Ecclesia necessitatem Baptismi adversus quascunque Novatorum molitiones constanter propugnavit, docuitque, extra casum Martyrii, baptismum aquae vel in re vel saltem in voto omnibus indiscriminatim ad salutem esse necessarium necessitate *Prænotanda.* *medi*, adultis vero etiam necessitate præcepti. Illud porro dicitur ad salutem esse necessarium *necessitate medi*, quo inculpabiliter etiam omisso salus aeterna obtineri nequit, eoquod Deus voluerit hominem sine hoc medio aeternam beatitudinem non adipisci: id vero *necessitate præcepti* dicitur necessarium, quod quidem serio

rio præcipitur, ita tamen ut etiam sine illo salus æterna absolute obtineri possit, quando nimirum res præcepta per inculpabilem ignorantiam aut inadvertentiam omittitur. Jam vero juxta unanimes Catholicæ Ecclesiæ doctrinam baptismus aquæ, extra casum martyrii, parvulis est tantum necessarius necessitate mediæ, quia neque desiderii, seu baptismi fluminis, neque præcepti alicujus capaces sunt; ita ut ad originalium indulgentiam delictorum, & vitam æternam pervenire nequeant, nisi actu collatus ipsis fuerit baptismus aquæ: at vero adultis baptismus aquæ vel in re, vel saltem in voto ac desiderio necessarius est non tantum necessitate mediæ, sed etiam necessitate præcepti divini, quia ex divino præcepto quilibet homo rationis capax adhibere tenetur omnia media ad salutem consequendam necessaria. Siquis itaque adultus Baptismi legem aut invincibiliter ignoraret, aut ipsi obsequi non posset ob defectum v. g. aquæ, aut ministri, haud equidem reus foret violati præcepti; gratiam tamen sanctificantem non perciperet, nisi in casu martyrii, aut contritionis perfectæ, quia implicite saltem includitur desiderium & voluntas servandi omnia Dei præcepta; foretque, si mori tunc illum contingeret, æterna felicitate excludendus, tum propter defectum gratiæ sanctificantis quæ sola filios Dei adoptivos & hæredes regni constituit, tum propter peccatum sive originale sive personale nondum remissum. Dixi, *nisi in casu martyrii, aut contritionis perfectæ*. Quamvis enim baptismus sit omnibus necessarius necessitate mediæ; suppleri tamen potest per martyrium aut contritionem perfectam, quia baptismus aquæ seu fluminis non est medium salutis internum, quale est gratia sanctificans, sed dumtaxat externum, a Christo ordinatum ad obtinenda media interna salutis, nimirum gratiam sanctificantem. Cum igitur Dei virtus non sit exterioribus signis necessario alligata, & gratia sanctificans per contritionem perfectam obtineri queat, baptismus aquæ suppleri potest per contritionem perfectam, quæ explici-

plicitum, vel implicitum saltem baptismi votum ac desiderium continet, ac multo magis per martyrium.

322. Necessitatem Baptismi, præter Archonticos & Ascodrupitas qui omnia Sacramenta corporea & visibilia rejiciébant, primorum temporum hæretici haud adeo pauci inficiati sunt, quamquam diversis de causis. Cajani & Quintilliani, quod solam fidem ad salutem sufficere autumarent: Manichæi, quia aquam & cæteras res corporeas a malo principio creatas esse contendebant. Mefsaliani seu Euchitæ, quod radices peccati per solam orationem tolli docerent: Pelagiani denique, quod existentiam peccati originalis inficiarentur, ob doctrinæ consecutionem coacti sunt negare baptismum necessarium esse ad delendam noxam originis, asserereque parvulos non ideo baptizari ut vitam æternam consequantur, utpote naturæ innocenti naturaliter debitam, sed ut in regnum cælorum admittantur. Antiquioribus his hæreticis accesserunt nostrorum temporum Novatores. Ulricus Zwinglius Lib. de vera & falsa religione, ostendere conatur, baptisma esse merum externum symbolum nullius ad salutem præsidii. Martinus Bucerus in Caput III. Matthæi docet, pueros prædestinatos etiam sine baptismo salvari, & non prædestinatos etiamsi baptismum perceperint, damnari: at perquam fatue hæc dicuntur; impossibile est enim in hac providentiâ ac de lege ordinaria, parvulos prædestinatos absque baptismo aquæ vel sanguinis ex hac vita decedere: multoque magis implicat, eosdem suscepto jam legitime baptismo decedentes in statu illo innocentia non esse prædestinatos. Calvinus Lib. IV. Institutionis, Cap. XVI. necessarium quidem esse baptismum ex præcepto non inficiatur; sed ad delendum originale peccatum omnibus sive adultis sive parvulis necessarium non esse contendit: non adultis; quia illi sola fide justificantur: non parvulis; quia si a parentibus Christianis progenti, aut de numero sunt prædestinatorum, virtute fœderis quod Deus cum Christianis pepigit, sancti sunt etiam sine baptismo, nec originaria labes eis imputatur. Idem cum Calvino senti-

*Errores
Novato-
rum.*

unt.

unt Lutherani, ut ex eorum Catechismis aperte colligitur. Sociniani pro more suo etiam hac in re longius progressi sunt Calvino; docent enim I^{mo}. Baptismum esse merum ritum externum, ac publicum dumtaxat professionis Christianæ symbolum, omni interiori gratia vacuum. II^{do}. Christum illis verbis Matth. Cap. XXVIII. *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, non dedisse Apostolis præceptum baptizandi, sed tantum instruendi Gentiles in lege Christi; aut si illa verba præceptum continent, id non fuisse universale, ab omnibus in perpetuum observandum, sed pro certo dumtaxat tempore ac pro certis tantum personis, nempe pro illis qui in primordiis Ecclesiæ a Paganismo vel Judaismo ad Christum convertebantur: nunc vero in Christiana lege educatis, aut ex Christianis parentibus progenitis minime necessarium esse, cum baptismus res sit libera & indifferens, quæ sine salutis dispendio observari potest aut negligi.

*Absona
quorum-
dam Ca-
tholicorum
doctrina.*

323. Neque defuerunt doctrinæ lolla apud quosdam Catholicos Doctores. Card. Cajetanus Comment. in III. Partem S. Thomæ ad Articulum II. & XI. Quæstionis LXVIII. putat, parvulos Fidelium, quibus per baptismum subveniri non potest, ex lege Dei communi & ordinaria salvari posse votis & orationibus parentum, maxime si illi exterius aliquod adhibeant signum, quo generale votum parvulis suis applicare se testentur. Equidem Tridentini Patres, ut refert Sfortia Card. Pallavicinus Lib. IX. Hist. Conc. Trident. Cap. VIII. audire noluerunt Theologos aliquos, qui opinioni huic Cajetani stigma inurendum esse contendebant, eoquod materia hæc non pertineret ad controversias, propter quas sopiendas convocata fuerat Tridentina Synodus: Pius V. tamen in editione altera Romana expungi iussit ex libris Cajetani commentarium Articuli II. & XI. Mitius errarunt Gersonius in Serm. de Nativ. B. V. Consideratione II. Altissiodorensis in Summa Lib. III. Tract. III. Quæst. II. Artic. IV. S. Bonaventura in IV. Sent. Dist. III.

Duran-

Durandus in IV. Dist. VI. Quæst. II. Gabriel Biel in IV. Dist. IV. Quæst. II. Art. III. alique pauci, qui fatentur quidem de lege ordinaria parvulos Fidelium sine baptismo ex hac vita decedentes non salvari; putant tamen probabiliter asseri, Deum pro summa sua clementia vel exaudire parentum vota pro salute parvulorum, idque de lege extraordinaria, adeoque hortandos esse parentes ut pro parvulis suis orent; vel Deum supplere defectus essentielles baptismi, si qui sint ex parte materiæ, vel formæ, vel intentionis ministri. Verum, seclusa speciali revelatione, improbabiler omnino ac temere asseritur speciale hoc privilegium ac dispensatio a lege communi; neque nostræ de divina misericordia existimationi evagandum est extra eos fines, quos Deus per Sacras Litteras & Traditionem commonstravit. Etenim quemadmodum Deo liberum erat homines non condere, vel ita procreare, ut ad intuitivam Dei visionem jus nullum illis tribueret, atque etiam ut hoc jure jam semel liberaliter concesso ob noxam Adami eos privaret: ita quoque potuit misericordiam impertiri ea prorsus mensura qua ipsi libuit. Et profecto sententiam suam Ecclesiæ non probari expertus est ante annos admodum paucos Bavarus quidam Theologus author libelli: *Justificatio parvuli sine martyrio, & Sacramento Baptismi in re suscepto*; confixus enim fuit libellus ille a Romana Inquisitione, & in librorum prohibitorum numerum relatus.

324. Conclusio. Baptismus in re vel in voto, necessarius est adultis necessitate mediæ & præcepti; parvulis vero extra casum Martyrii est in re necessarius necessitate mediæ ad salutem. Prob. I. Autoritate Scripturarum. Christus Joan. Cap. III. ait Nicodemus: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Ergo baptismus aquæ quolibet tempore post promulgatum Evangelium necessarius fuit ad salutem tam parvulis quam adultis, ut semper agnovit Ecclesia. Confirmatur id ex verbis Christi immediate subsequentibus. *Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu, Spiritus est.*

T. VI. Theol. Dogm. Pol.

T

Quæ

*Necessitas
baptismi
ostenditur
ex Scrip-
turis.*

Quæ verba huic ratiocinio æquivalent: Nemo nisi spiritualis potest in regnum Dei admitti. Atqui omnes homines carnali nativitate carnales sunt. Ergo regno Dei, nisi spirituales efficiantur, potiri non poterunt. Atqui sic est divinitus constitutum, ut nemo nisi per aquam in Spiritu renascatur. Ergo omnes tenentur lege baptismi, ut admittantur in regnum Dei.

Patribus. 325. Prob. II. Authoritate Patrum. S. Irenæus Lib. III. adv. Hæres. Cap. XVII. alias XIX. ait: *Sicut de arido tritico massa una fieri non potest sine humore, neque unus panis: ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus sine aqua, quæ de cælo est. Et sicut arida terra, si non percipiat humorem, non fructificat: sic & nos lignum aridum existentes primum, nunquam fructificaremus vitam, sine superna voluntaria pluvia. Corpora enim nostra per lavacrum, illam quæ est ad incorruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per Spiritum. Unde & utraque necessaria, cum utraque proficiunt in vitam Dei, miserante Domino nostro.* Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XIII. Cajanos & Quintillianos perstringens scribit: *Fuerit salus retro per fidem nudam ante Domini passionem & resurrectionem; at ubi fides auستا est credendi in nativitatem, passionem, resurrectionemque ejus, addita est ampliatio Sacramento, obsignatio baptismi, vestimentum quodammodo fidei, quæ retro erat nuda, nec potest jam sine sua lege. Lex enim tingendi imposita est & forma præscripta: Ite, inquit, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Huic legi collata definitio illa, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in regnum cælorum: obstrinxit fidem ad baptismi necessitatem. Itaque omnes exinde credentes tingebantur.* S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. *Et si quis non baptizatur, salutem non habet præter solos Martyres, qui sine aqua regno cælesti potiuntur.* S. Ambros. Lib. de Initiandis, Cap. IV. *Credit Catechumenus --- sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire.* Et Lib. II. de Abraham,

ham, Cap. XI. exponens illa Christi verba, *Nisi quis renatus fuerit &c. Utique, inquit, nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum necessitate.* S. Augustinus Lib. III. de Anima & ejus origine, Cap. IX. *Noli, inquit, credere, nec dicere, nec docere, infantes antequam baptizentur, morte præventos, pervenire posse ad originalem indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.* Et Epist. CLXVI. alias XXVIII. ad Hieronymum, Cap. VII. *Quisquis dixerit, quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt, profecto & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur aliter eos in Christo omnino vivificari non posse.* S. Fulgentius Lib. de Fide ad Petrum, Cap. XXVII. *Firmissime tene, & nullatenus dubites, non solum homines jam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sive in uteris matrum vivere incipiunt & ibi moriuntur, sive jam de matribus nati sine Sacramento sancti baptismatis, quod datur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, de hoc sæculo transeunt, ignis æterni sempiterno supplicio puniendos.* Author Librorum de Vocatione Gentium, Lib. II. Cap. XX. *Neque enim credi fas est, eos qui regenerationis non adepti sunt Sacramentum, ad ullum Beatorum pertinere consortium.*

326. Prob. III. *Conciliis.* *Authoritate Conciliorum. Carthaginense in causa Pelagii A. 416. celebratum, in Epist. Synodica ad Innocentium I., quæ inter Augustinianas est ordine CLXXV. alias XC. ait: Parvulos etiam propter salutem, quæ per Salvatorem Christum datur, baptizandos negant, (Pelagiani) ac sic eos mortifera ista doctrina in æternum necant.* Milevitanum II. in eadem causa habitum A. 416. in Epist. Synodica ad Innocentium I., quæ inter Augustinianas est ordine CLXXVI. alias XCII. scribit: *Pueros quoque parvulos, etsi nullis innoventur Christianæ gratiæ Sacramentis, habituros vitam æternam, nequam præsumptione contendunt (Pelagiani) evacuantes quod dicit Apostolus, Per unum hominem peccatum intravit in*

mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt. Bracarense II. A. 572. Can. VII. *Quod si forte dum differunt, (parentes) sine gratia baptismi de hac vita (infantes) recesserint; necesse est, ut ab illis (Clericis avaris qui pro administratione baptismi pecunias etiam a pauperibus parentibus exigebant) eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, a baptismi gratia (parvulis suis procuranda) se retraxerunt.* Tridentinum Sess. VII. Can. V. de Bapt. *Siquis dixerit, baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.* Et Sess. V. in Decreto de peccato originali, Can. IV. *Siquis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint a baptizatis parentibus orti, --- anathema sit.*

*De praxi
Ecclesie.*

327. Prob. IV. ex antiquissima Ecclesie praxi. Nam
 I. Ecclesia primis statim sæculis hæreticos Baptismi necessitatem inficientes publica proscriptione damnavit.
 II. Parvulos, ex parentibus etiam Catholicis procreatos semper baptizari iussit. Atqui si illi antequam tinguantur, sancti sunt, debuisset illis baptismum differre usque ad adultam ætatem, qua præcepti capaces reddebantur, magisque dispositi ad percipiendum majorem fructu baptismi. Ergo Ecclesia sensit eos absque lavacro regenerationis æternam salutem consequi non posse.
 III. Etsi statuta quædam forent tempora ad solemnem baptismi administrationem; semper tamen provisum est ab Ecclesia, ut in periculo mortis, & urgente necessitate quæ legem nescit, sive infantibus sive adultis in lecto ægrotantibus quolibet tempore per Sacramentum Baptismi subveniretur. Atque hujus sollicitudinis rationem assignat S. Siricius Papa in Epist. ad Himerium Tarraconensem, Cap. II. *Ne ad nostrarum perniciem tendat animarum, si negato desiderantibus fonte salutari, exiens unusquisque de sæculo, & regnum perdat & vitam.*
 IV. Non alia de causa Ecclesia ipsis etiam laicis & mulieribus permisit in mortis periculo baptismum administrare, quam quod eum absolute necessarium esse ad salutem judicaret.

328. *Quæres I.* An baptismus sanguinis, seu Martyrium suppleat in adultis virtutem baptismi aquæ? Resp. affirmative quoad effectum gratiæ, remissionem peccatorum, omnisque pœnæ peccato debitæ tam temporalis quam aternæ: quoad alios autem effectus baptismus aquæ suppleri nequit, videlicet quoad impressionem characteris, capacitatem proximam suscipiendi alia Sacramenta, jus participandi bona Ecclesiæ, incorporationem cum Ecclesia, ac subjectionem potestati & jurisdictioni Ecclesiæ. Neque martyrrium liberat hominem ab obligatione suscipiendi baptismum; ita ut si Martyr per miraculum ad vitam revocaretur, baptizari deberet. Prob. assertio I. Authoritate Scripturarum. Matth. Cap. X. ait Christus: *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est.* Et Marci Cap. VIII. *Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdidit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam.* At qui occiduntur propter Christum, quamvis non sint baptizati, confitentur Christum coram hominibus, & propter illum amittunt vitam temporalem. Ergo.

Martyrium supplet in adultis virtutem baptismi.

329. Prob. II. Authoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. XVI. scribit: *Est quidem nobis etiam secundum lavacrum, unum & ipsum, sanguinis scilicet hic est baptismus, qui lavacrum & non acceptum representat, & perditum reddit.* Idem in Scorpiaco adversus Gnosticos, Cap. VI. ait: *Posuit (Deus) secunda solatia, & extrema præsidia, dimicationem martyrii, & lavacrum sanguinis exinde securum . . . proprie enim Martyribus nihil jam reputari potest, quibus in lavacro ipsa vita deponitur.* S. Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum: *Numquid potest vis baptismi esse major aut potior, quam passio, ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & sanguine suo baptizetur? - Sciant Catechumenos (pro fide occisos) nec privari baptismi Sacramento, utpote qui baptizentur gloriosissimo & maximo sanguinis baptismo, de quo & Dominus dicebat, se habere aliud baptisma baptizari.*

zari. Sanguine autem suo baptizatos, & passione sanctificatos consummari, & divinæ pollicitationis gratiam consequi declarat in Evangelio idem Dominus. S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. Siquis non baptizatur, salutem non habet, præter solos Martyres, qui vel sine aqua regno cælesti potiuntur. Redimens enim terram Salvator per Crucem, & in latere vulneratus, sanguinem & aquam emisit, ut alii quidem pacis tempore in aqua baptizarentur; alii vero tempore persecutionis, in propriis sanguinibus baptizentur. S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XV. Jam vero sunt nonnulli, qui in certaminibus pro pietate revera, non imitatione, Christi mortem perpessi, nihil hujusmodi Sacramentis, quæ sunt in aqua, opus habuerunt ad salutem, nimirum in proprio baptizati sanguine. S. Augustinus Lib. XIII. de Civit. Dei, Cap. VII. Quicunque etiam non percepto regenerationis lavacro, pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte baptismatis. His Patrum testimoniis accedit authoritas Ecclesiæ, quæ Catechumenos pro fide occisos, ut constat ex Martyrologio Romano, tamquam veros Martyres & Dei amicos colit, horumque precibus apud Deum sese commendat.

Requiruntur tamen in illis quædam dispositiones.

330. Quæres II. An ad valorem Martyrii ejusque effectum requirantur in adultis quædam dispositiones? Resp. affirmative. Ac I^{mo} quidem requiritur acceptatio mortis ob fidei, aut alterius virtutis Christianæ defensionem seu exercitium illatæ, ex motivo honesto & supernaturali, absque voluntate se defendendi. Ratio horum est, tum quia martyrium in adultis est actus fortitudinis, ideoque voluntarius esse debet: tum quia adultus gratiam sanctificantem ejusque augmentum recipere nequit sine libero aliquo consensu, & absque motivo supernaturali. Si vero acceptatio mortis non excluderet voluntatem se defendendi, Martyr non perfecte conformaretur Christo, qui instar agni coram tondente se obmutuit. II^{do}. Ad effectum martyrii obtinendum necessariæ sunt omnes illæ dispositiones, quæ ad baptismum aquæ requiruntur, præci-

pue detestatio saltem virtualis peccatorum, propositum servandi omnia mandata Dei, adeoque implicitum etiam votum baptismi aquæ, & charitas Dei saltem inchoata & initialis, seu contritio supernaturalis imperfecta. Patet id tum ex Apostolo I. ad Cor. Cap. XIII. *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*: tum ex praxi Martyres nondum baptizatos baptizari, & lapsos per Sacramentum Pœnitentiæ reconciliari. Accedit Tridentinum Sess. XIV. Cap. IV. docens, contritionem quovis tempore necessariam fuisse ad impetrandam veniam peccatorum.

331. Quæres III. An Martyrium tollat in adultis omnem reatum culpæ & pœnæ, ex opere operato, vel tantum ex opere operantis? Sive, an adulti obtineant remissionem peccatorum & gratiam justificationem, secluso etiam actu charitatis perfectæ, quo accipitur mors in odium fidei illata? Resp. probabilius videri, quod Martyrium, ex privilegio ipsi a Christo concessio, suppleat virtutem baptismi aquæ ex opere operato. Prob. assertio Imo. Patres dicunt, Martyrium esse excellentius baptismo aquæ. Ergo si ille agit ex opere operato, multo magis ita agit Martyrium. II. In infantibus baptismus sanguinis agit virtute propria. Ergo etiam in adultis. III. Ecclesia indifferenter colit eos omnes quos constat in confessione veræ fidei & unitate Ecclesiæ pro Christo occisos esse; quin examinet, an illi mortem acceptaverint ex affectu perfectæ charitatis. Neque dicas, Martyrium fore verum Sacramentum, si agit ex opere operato: nego enim illatum, tum quia Martyrium non est ordinarium remedium a Christo institutum ad remissionem peccatorum; tum quia certam non habet verborum formam, sicut cætera Sacramenta: tum denique quia non a ministris Christi, sed per ministros diaboli confertur. Cæterum his hæc inter Theologos exorta vix non inutilis mihi videtur. Vix enim aliquando contigisse autumo, ut quis mortem in odium Christi illatam acceptaverit ex solo desiderio gloriæ

In adultis etiam Martyrium remittit culpam & pœnam ex opere operato.

cœlestis, aut alio quovis motivo honesto & supernaturali, sine perfecta dilectione Dei; præcipue cum instante morte omnes urgeat obligatio eliciendi actum charitatis perfectæ, ad quam certe excitavit illos Spiritus Sanctus, qui tantum eis amorem infudit pro Christo moriendi.

*Supplet
etiam in
infantibus
baptismum
aqua.*

332. Quæres IV. Utrum Martyrium etiam in infantibus suppleat baptismum aquæ? Resp. affirmative, & quidem sine aliis dispositionibus; harum enim per ætatem capaces non sunt parvuli. Prob. assertio Imo Autoritate Scripturarum. Christus Matth. Cap. X. & Marci Cap. VIII. æternam vitam indiscriminatum illis pollicitus est, qui illum confitebuntur coram hominibus, aut qui ejus amore vitam temporalem amiserint. Atqui parvuli in odium fidei interfecti, Christum confitentur, non quidem loquendo, sed moriendo, vitamque temporalem propter Christum perdunt. Ergo. Prob. II. Autoritate Patrum. S. Cyprianus Epist. LVI. ad Thibaritanos scribit: *Christi nativitas a martyriis infantum statim cœpit, ut ob nomen ejus a bimatu & infra qui fuerant, necarentur. Ætas necdum habilis ad pugnam idonea extitit ad coronam.* S. Leo M. Serm. I. de Epiphania, Cap. III. *Quos Rex impius eximit mundo, Christus inserit cœlo: & quibus nondum sanguinis sui impendit redemptionem, jam martyrii tribuit dignitatem.* S. Augustinus Serm. III. de Symbolo, Cap. IV. *Necdum loquuntur, & Christum confitentur. Necdum motibus membrorum valent suscipere pugnam, & victoriæ jam efferunt palmam. . . . Præstitit eis Christus ut pro Christo morerentur, præstitit ut suo sanguine ab originali peccato diluerentur. Nati sunt ad mortem, sed continuo eos mors reddidit vitæ.* S. Fulgentius Serm. de Epiphania, Herodem alloquens ait: *Per savitiam tuam facti sunt Martyres qui per infantiam suam fuerant innocentes, quando per gratiam hujus pueri pro eo meruerunt mori, priusquam eum possent coram hominibus confiteri.* Prob. III. Autoritate Ecclesiæ, quæ primis statim Religionis Christianæ temporibus

ribus Innocentes ab Herode occisos cultu religioso prosecuta est.

333. Neque dicas I^{mo}. Infantes ab Herode occisos jam prius per circumcisionem fuisse justificatos. II. Eos ab Ecclesia coli titulo sanctitatis per circumcisionem acceptæ. III. Sanctificatos quidem illos fuisse per mortem pro Christo obitam, sed ex speciali privilegio quod ad alios extendi nequeat. IV. Infantes non esse capaces martyrii, tum quia mors non est ipsis voluntaria; tum quia in illis non est actus virtutis & fortitudinis. V. Martyrium nihil professe sine charitate actuali, vel saltem habituali, qua infantes non baptizati destituuntur. Nam ad I. Resp. id certum non esse de omnibus; videtur enim Scriptura indicare aliquot fuisse interfectos ante octavam diem a natiuitate, adeoque ante circumcisionem, cum Herodes omnes pueros a bimatu & infra in Bethlehemi ejusque vicinia mactari iusserit. Præterea valde probabile est, eo tempore quo Judæa Romano Imperio erat obnoxia, in ea trepidatione atque Herodianorum militum æstu, multos parvulos ex parentibus ethnicis natos, qui cum Judæis permixti vivebant, fuisse interemptos; hi autem non nisi per martyrium justificati sunt. Ad II. Resp. id sine umbra verisimilitudinis dici. Ecclesia enim publicum cultum non defert nisi eximie Sanctis, quales certe non fuerunt Innocentes illi titulo sanctitatis per circumcisionem acceptæ, alias longe majori ac fortiori titulo Ecclesia publice veneraretur parvulos fidelium, post acceptum baptismum ex hac vita decedentes. Ergo Ecclesia colit Innocentes tamquam primitias Martyrum, & titulo sanctitatis per martyrium adeptæ. Ad III. Resp. speciale hoc privilegium frustra obtendi, silentibus Scripturis & Patribus, qui eximiam hanc sanctitatem & gloriam, morti pro Christo obitæ adscribunt. Ad IV. Resp. respectu adultorum quidem, qui internæ acceptationis capaces sunt, mortem pro Christo illatam non esse martyrium, nisi sit voluntaria; at non respectu parvulorum, qui cum non sint inter-

næ acceptationis capaces, veri sunt Martyres si in odium Christi occidantur. Sic Ecclesia universa tamquam Martyrem veneratur S. Simonem XXIX. mensium puerulum, in odium Christi ab impiis Judæis in Civitate Tridentina interfectum A. 1475., ejusque nomen Romano Martyrologio inseruit ad diem XXIV. Martii. Ad V. Resp. id dici posse ac debere de adultis, at non de infantibus, quibus charitas Christi per martyrium applicatur, sicut per baptismum aquæ applicatur ipsis fides Ecclesiæ.

*Perfecta
charitas
cum voto
baptismi
justificat
adultos.*

334. Quæres V. An Baptismus flaminis, seu perfecta charitas & cordis contritio includens votum baptismi aquæ, illius vices suppleat in adultis? Antequam ad propositam quæstionem respondeam, noto I. sermonem hic esse de adultis; parvuli enim & contritionis, & voti seu desiderii per ætatem illam sunt incapaces. II. Quæstionem procedere de charitate sive extensive qua Deus super omnia diligitur, sive intensive perfecta, qua voluntas summo affectu & intensione in Dei amorem rapitur: certum est enim quod attritio seu contritio imperfecta absque baptismo aquæ aut sanguinis ad consequendam salutem minime sufficiat. III. Quæri hic potissimum de remissione peccatorum, & consecutione æternæ gloriæ: nisi enim charitas sit valde intensa, non delet omnem pœnam temporalem peccatis debitam. IV. Sermonem hic esse de perfecta charitate tum in casu necessitatis, urgente nimirum mortis periculo, tum etiam extra talem necessitatem, modo per Catechumenum non stet quo minus baptismus ei conferatur. Si enim hic baptismum contemneret, aut suscipere illum nallet morte appropinquante, præceptum divinum obligans sub gravi transgrederetur, ideoque charitate excideret. V. Sensum præsentis quæstionis non esse, an perfecta contritio baptismi vices suppleat ex opere operato, & per modum Sacramenti; nihil quippe hic occurrit, quod non sit ex parte ipsius operantis.

335. His præmissis, ad propositam quæstionem Resp. affirmative. Prob. assertio Imo Autoritate

Scri-

Scripturarum, quæ vim delendi peccata charitati & pœnitentiæ sapissimè tribuunt. Ezechielis Cap. XVIII. dicitur: *Cum averterit se impius ab impietate sua quam operatus est, & fecerit iudicium & iustitiam, ipse animam suam vivificabit. --- Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus inquinamentis vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Psal. L. *Cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.* Lucæ Cap. VII. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Joan. Cap. XIV. *Siquis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Ad Rom. Cap. X. *Omnis qui credit in illum, non confundetur. --- Omnis enim, quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.*

336. Prob. II. *Authoritate Patrum.* S. Ambrosius in Orat. funebri de obitu Valentiniani II. Imp. scribit: *Audio vos dolere quod non acceperit Sacramenta baptismatis. Dicite mihi, quid aliud in nobis est, nisi voluntas, nisi petitio? Atqui etiam dudum hoc votum habuit, ut antequam in Italiam venisset initiaretur, & proxime baptizari se a me velle significavit, & ideo præ cæteris causis me accersendum putavit. Non habet ergo gratiam quam desideravit? non habet quam poposcit? certe quia poposcit, accepit. --- Quod si Martyres suo abluuntur sanguine, & hunc sua pietas abluit & voluntas. --- Non quicumque te, sed Christus illuminavit gratia sua spirituali: ille te baptizavit, quia humana tibi officia defuerant.* S. Augustinus Lib. IV. de Bapt. contra Donatistas, Cap. XXII. *Invenio non tantum passionem pro nomine Christi id quod ex baptismo deerat posse supplere, sed etiam fidem conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest. Tum adducto Latronis boni exemplo sic pergit: Quantum itaque valeat etiam sine visibili Sacramento baptismi, quod ait Apostolus, Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem; in illo latrone declaratum est. Sed tunc impletur invisibiliter, cum ministerium baptismi non contemptus religionis, sed articulus necess.*

necessitatis excludit. S. Bernardus Epist. LXXVII. seu Tract. ad Hugon. Victor. *Ab his columnis, Augustinum loquor Et Ambrosium, crede mihi, difficile avellor. Cum his, inquam, me errare aut sapere fateor, credens Et ipse sola fide hominem posse salvari cum desiderio percipiendi Sacramenti; si tamen pio adimplendi desiderio mors anticipans, seu alia quæcunque vis invincibilis obviarit.* Equidem S. Gregor. Nazianz. Orat. XL. in Sanctum Baptisma, S. Fulgentius Epist. XII. ad Ferrandum Diaconum de Baptismo Æthiopis, & Gennadius Massiliensis Lib. de Eccles. Dogmatibus Cap. XLI. alias LXXIV. videntur fuisse tam rigidi & severi defensores necessitatis baptismi, ut existimaverint, ne quidem in necessitate desiderium baptismi ex charitate profectum sufficere ad salutem: at merito illis auctoritatem Ecclesie, aliorumque Patrum anteponimus.

337. Prob. III. Auctoritate Pontificum. Innocentius III. interrogatus, quid sentiendum esset de quodam Judæo, qui morti proximus se ipsum baptizaverat, respondit, ut habetur Lib. III. Decretal. Tit. XLII. Cap. IV., quod cum inter baptizantem & baptizatum debeat esse discretio, Judæus hic denuo sit baptizandus ab alio. Tum addit: *Quamvis si talis continuo decessisset, ad cælestem patriam protinus evolasset propter Sacramenti fidem, Et non propter fidei Sacramentum.* Idem Lib. III. Decretal. Tit. XLIII. Cap. *Apostolicam*, de Presbytero non baptizato sic loquitur: *Presbyterum, quem sine unda baptismatis extremum diem clausisse significasti, quia in Sanctæ Matris Ecclesie fide Et Christi nominis confessione perseveravit, ab originali peccato solutum, Et cælestis patriæ gaudium esse adeptum, asserimus incunctanter.* S. Pius V. & Gregorius XIII. has damnarunt Baji propositiones XXXI. *Charitas perfecta Et sincera, quæ est ex corde puro Et conscientia bona, Et fide non ficta, tam in Catechumenis quam in penitentibus potest esse sine remissione peccatorum.* XXXII. *Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta*

juncta cum remissione peccatorum. XXXIII. Catechumenus juste, recte & sancte vivit, & mandata Dei observat, ac legem implet per charitatem, ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in baptismi lavacro demum percipitur. Ergo censuram Theologicam meretur ea doctrina, quæ asserit per contritionem perfectam cum voto baptismi hominem non justificari.

338. Prob. IV. Autoritate Conciliorum. Tridentinum quamvis sententiam hanc non definiverit, eam tamen supponit tamquam certam. Nam Sefs. VI. Cap. IV. ait: *Quæ quidem translatio (a statu veteris Adæ ad statum gratiæ) post Evangelium promulgatum sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest.* Sefs. VII. Can. IV. de Sacramentis in genere, damnat eos qui dicunt, *sine eis (Sacramentis) aut eorum voto per solam fidem homines a Deo gratiam justificationis adipisci.* Denique Sefs. XIV. Cap. IV. docet, per contritionem perfectam justificari peccatorem jam baptizatum ante realem Sacramenti Pœnitentiæ susceptionem. Ergo etiam peccator non baptizatus per contritionem perfectam justificatur ante realem susceptionem baptismi, cum eadem sit pro utroque Sacramento ratio; de Sacramento enim Pœnitentiæ ait Tridentinum Sefs. XIV. Cap. II. *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.* Accedit quod reconciliatio hominis non baptizati cum Deo facilior esse debeat, quam reconciliatio hominis post baptismum peccantis, ut docet Tridentinum Sefs. XIV. Cap. VIII.

339. Quod si objiciatur praxis Ecclesiarum, Romanæ, de qua S. Leo M. Epist. LXXXII. alias XCI. ad Theodorum Forojuliensem, & S. Gelasius I. in Concilio Romano: & Hispanicæ, de qua Concilium Bracarense I. A. 561. Capitulo XVII. quæ nec preces fundebant, nec Sacrificium offerebant pro Catechumenis sine baptismo, & pro pœnitentibus sine reconciliatione decedentibus, Respondeo 1mo. id non idcirco factum fuisse, quod Ecclesiæ illæ existimave-
rint

rint votum pœnitentiæ aut baptismi urgente necessitate non sufficere ad salutem; sed ut fideles majori studio, ardore ac vigilantia pœnitentiæ & Catechumenatus laboribus incumbentes, ad gratiam reconciliationis aut regenerationis cito percipiendam timore illius pœnæ mature adducerentur. Resp. II. Ecclesiarum disciplinam hac in parte variam fuisse. Ecclesia Mediolanensis pro Valentiniano II. Imp. sine baptismo Arbogasti Comitis opera Viennæ Allobrogum e vivis sublato, solemne obtulit Sacrificium. Ecclesia Africana in Carthaginensi IV. A. 398. Cap. LXXIX. idem statuit: *Pœnitentes, qui attente leges pœnitentiæ exequentur, si casu in itinere vel in mari mortui fuerint, ubi eis subveniri non possit, memoria eorum & orationibus & oblationibus commendetur.* Gallicana in Arelatensi II. A. 452. Can. XII. *De his qui in pœnitentia positi vita excesserunt, placuit nullum communione vacuum debere dimitti; sed pro eo quod honoravit pœnitentiam, oblatio illius suscipiatur.* Hispanica in Tolemano XI. A. 575. Capitulo XII. *De his autem qui accepta pœnitentia, antequam reconciliarentur, ab hac vita recesserint, quamquam diversitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos sententias placuit sequi, qui multiplices numero de hujusmodi humanius decreverunt, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spiritibus accipiatur.* Quin etiam Romana Ecclesia Sæculo VI. mutavit hac in re disciplinam a SS. Leone & Gelasio inductam.

Argumenta contraria refutantur.

*Inania Novatorum
effugia ex
Scripturis*

340. Objicitur I. Autoritas Scripturarum. Genesis Cap. XVII. ait Deus Abrahamo: *Statuam pactum meum inter me & te, & inter semen tuum post te in generationibus suis, fœdere sempiterno: ut sim Deus tuus, & seminis tui post te.* Ergo Deus filios fidelium adoptat in suos, eisque peccatum originale remittit, antequam baptizentur. II. Apostolus I. ad Cor. Cap.

VII. ait: *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.* Ergo filii fidelium sunt sancti & Deo grati etiam ante baptismum; adeoque nihil obstat quo minus etiam sine baptismo salventur. Resp. C. A. N. C. Verba hæc Geneseos in sensu litterali sumpta pertinent ad solos Judæos, & continent tantum promissionem specialis protectionis, gubernationis & felicitatis temporalis, non vero remissionis peccatorum & vitæ æternæ: secus qui Dominum crucifixerunt Judæi, atque ipse proditor Judas, sancti & salvi forent, utpote ex Abrahamo originem suam ducentes. Si vero verba illa in sensu mystico intelligantur, pertinent ad omnes illos, qui parentis Abrahæ fidem imitantes, participes fiunt promissionum per spiritualem regenerationem in Christo, sicut olim parvuli Judæorum per fidem parentum, signumque fidei exterius. Ergo sive in litterali sive in mystico sensu hæc verba spectentur, parvuli fidelium sine baptismo decedentes non comprehenduntur hoc fœdere. Et profecto si fœdus illud gratiæ, in quo nascuntur infantes fidelium, eos sanctificaret, nullum posset assignari instans in quo peccatum originale contraherent, cum æque in illo fœdere generentur ac nascantur. Ergo vicissent Pelagiani, negantes existentiam peccati originalis. Ad II. iterum N. Conseq. Apostolus verbis illis non intelligit sanctitatem proprie dictam, quæ consistit in immunitate a peccato gravi & gratiæ sanctificantis adeptione; sed loquitur de sanctitate quadam civili & externa, posita in eo quod matrimonium sit legitimum, & filii non spurii. *Non opinor*, ait S. Augustinus Lib. II. de peccat. merit. & remis. Cap. XXVI. *quisquam tam infideliter intelligit, quod libet in his verbis intelligat, ut ob hoc existimet etiam maritum non Christianum, quia Christiana fuerit uxor ejus, neque jam baptizari oportere, & ad remissionem peccatorum jam pervenisse, & in regnum cælorum esse intraturum, quia sanctificatus dicitur est in uxore.* Dicitur etiam sanctifica-

tus vir per uxorem fidelem, quatenus uxor fidelis sensim virum suum ad conversionem disponit, illi pietatis ac timoris divini sensus inspirat, eidem viam salutis ostendit, hunc exemplo suo a multis flagitiis avertit, ac precibus Deum fatigat, ut viro gratiam conversionis obtineat. Similiter filii sancti sunt, quatenus uxor fidelis eos docet Idola aversari, eisque veri Dei cognitionem, & Christianæ Religionis amorem infundit. Monet ergo Apostolus loco citato ne ab altero quamvis non Christiano, consentiente tamen habitare sine injuria Creatoris, conjux fidelis discedat, ut simul cohabitando unius sanctitas & cohortatio alium reducat ad frugem, & filii a fidei marito vel uxore ad Christi religionem præparentur, vel si suscepto jam baptismo in ea sunt, in eadem perseverent.

341. Dices. Saltem ex illis verbis Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* efficaciter probari nequit necessitas baptismi. Ergo ruit præcipuum nostrum fundamentum. P. A. Ex illis verbis non magis probari potest absoluta necessitas baptismi, quam ex illis Joan. Cap. VI. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, evincatur absoluta necessitas Eucharistiæ. Atqui absoluta necessitas Eucharistiæ ex illis verbis non evincitur. Ergo. Resp. N. A. Ad *prob.* N. M. Disparitas non aliunde repetenda est quam ex sola Christi voluntate nobis in Verbo scripto & tradito declarata, quo constat Baptismum semper ab Ecclesia judicatum fuisse necessarium ad salutem, non vero Eucharistiam, quæ instituta fuit ad nutritionem spiritualem adulterorum tantum. Sicut enim iis tantum necessaria est nutritio corporalis, qui de vita corporali aliquid deperdunt per calorem naturalem: ita iis tantum necessaria esse potest nutritio spiritualis, qui de vita spiritali aliquid deperdere possunt per peccata personalia, quorum non infantes, sed soli adulti capaces sunt. Verum uberius hac de re disseremus Tomo VII. Controversia II.

342. *Objic. II. Autoritas Patrum. S. Cypria-* *Paribus*
 nus quamvis existimaret invalidum esse baptismum
 ab hæreticis collatum, permisit tamen ut baptizati ab
 hæreticis non rebaptizarentur, ne contrarium sentien-
 tes pacem & unitatem Ecclesiæ idcirco turbarent. Epi-
 stola enim LXXIII. ad Jubajanum solvens hanc obje-
 ctionem: *Quid ergo fiet de his, qui in præteritum de hæ-*
resi ad Ecclesiam venientes, sine baptismo admissi sunt?
 Respondet: *Potens est Dominus misericordia sua indulgen-*
tiam dare, & eos qui ad Ecclesiam simpliciter admissi in
Ecclesia dormierunt, ab Ecclesiæ suæ muneribus non sepa-
rare. Ergo persuasum fuit Cypriano baptismum non
 esse absolute necessarium ad salutem, secus rebaptiza-
 ri iussisset baptizatos ab hæreticis. II. S. Augusti-
 nus ait, parentum fidem prodesse infantibus ad salu-
 tem obtinendam; Epistola enim XCVIII. alias XXIII.
 ad Bonifacium scribit: *Ut possit regenerari* (parvulus)
per officium voluntatis alienæ, cum offertur consecrandus,
facit hoc unus spiritus, ex quo regeneratur oblatus. Resp. ad I.
 C. A. N. C. Id tantummodo legitime inferri potest, Cy-
 prianum recte censuisse, quod ad æternam salutem suf-
 ficiat baptismi desiderium, ac perfecta cordis conver-
 sio, donec controversia illa de baptismo hæreticorum
 ab Ecclesia decisa fuerit; loquitur enim loco citato S.
 Doctor de adultis tantum, qui ab hæreticis baptizati
 sunt. Ad II. D. A. Parentum fidem prodesse infantibus
 cum Sacramento baptismi, quando a parentibus of-
 feruntur consecrandi, ut ait Augustinus, C. A. Sine
 Sacramento, N. A. Hoc solum vult S. Doctor loco ci-
 tato fidem actualem in parvulis non esse necessariam,
 sed illam ex Dei benignitate suppleri per fidem Eccle-
 siæ & parentum. Profecto in defectu baptismi solam
 fidem parentum parvulis non sufficere ad salutem cen-
 ties asserit Augustinus, præcipue in Lib. de Dono per-
 severantiæ, Cap. XII. scribens, referendum esse ad oc-
 culta eademque justissima Dei judicia, quod parvulo-
 rum alius ad baptismum perveniat & salvetur; alter non
 perveniat & damnetur, festinantibus licet parentibus,
 & paratis ministris, ut baptismus parvulo detur.

As ratione

343. *Objic. III. Ratio. Misericordiæ Dei consentaneum non est, ut parvuli sine baptismo ex hac vita decedentes æterna excidant salute. Ergo baptismus non est necessarius necessitate medii ad salutem. P. A. Infantes plurimi absque sua culpa cœlo excluderentur. Atqui hoc repugnare videtur misericordiæ Dei, qui vult omnes homines salvos fieri. Resp. N. A. Misericordiæ, cæterisque Dei perfectionibus quid consentaneum sit, absque erroris periculo ex Scripturis ac Traditione cognoscimus. Atque hac de causa scribit S. Augustinus Lib. I. de peccat. merit. & remis. Cap. XXIII. Nulla igitur ex nostro arbitrio, præter Baptismum Christi, salus æterna promittatur infantibus, quam non promittit Scriptura divina, humanis omnibus ingeniis præferenda. Ad prob. N. M. Parvuli non excluduntur a cœlesti hæreditate propter baptismi defectum, sed propter culpam originalem, quam nascendo contraxerunt, & quæ per baptismum non fuit deleta. Neque hoc ferriæ voluntati repugnat, quam Deus habet ut omnes homines salvi fiant: Deus enim præparavit parvulis media salutis, in quantum nimirum illorum salutem pendere voluit a parentum vel aliorum voluntate, qui si fuissent immixtis inspirationibus obsecuti, parvuli ad baptismum, adeoque ad æternam salutem pervenisent.*

344. *Dices I. Equum est, ut infantibus prosit ad salutem aliena fides, v. g. parentum, quibus nocet alienum peccatum Adami. Ergo. Confirm. Sufficit adultis voluntas propria, ac desiderium fuscipiendi baptismum. Ergo sufficet infanti, qui hujuscemodi desiderii non est capax, fides parentum. Resp. I. N. A. In rebus quæ a sola Dei voluntate pendent, non alia debet inquiri ratio quam ejus voluntas: porro noluit Christus infantes per solam parentum aut Ecclesiæ fidem salvos fieri absque baptismo. Resp. II. Originale peccatum non est alienum, sed cuilibet ex Adæ posteris proprium. Et quemadmodum aliena malitia nemini imputatur; ita etiam æquum est, ut sola parentum vel Ecclesiæ fides sine Sacramento parvulis non prosit. Ad confirm. N. C. Præterquam enim, quod ut sapius monui-*

monimus, sola Dei voluntas hic consulenda fit, adulti non per solum desiderium, sed præcipue per charitatem perfectam justificantur, quæ neque quoad actum, ut per se patet, neque quoad habitum locum habet in parvulis non baptizatis.

245. Dices II. Si parvuli fidelium non salvantur per solam fidem parentum, fides in Lege gratiæ longe minorem vim & efficaciam haberet, quam in Lege naturæ aut Mosaica. Atqui hoc dici nequit. Ergo. P. M. Filii fidelium in lege naturæ mundabantur per fidem parentum, signo aliquo externo manifestatam: in Lege vero Mosaica, quamvis circumcisio præscripta esset, in casu tamen necessitatis etiam ante octavum diem, quem in circumcissione prævertere fas non erat, aliud supererat remedium, nempe oblatio parvulorum a parentibus Deo facta. Ergo fides in lege naturæ & scripta majorem habuisset efficaciam quam in Lege Gratiæ. Resp. N. M. Ad *prob.* C. A. N. C. In Lege Gratiæ sola fides parentum non sufficit ad salutem parvulorum; idque non ex defectu virtutis & efficaciam, sed quia annexum illi fuit Baptismi mandatum: quemadmodum lex moralis, licet non sit minoris efficaciam in viro religioso quam sæculari, illi tamen non sufficit ad salutem, nisi & observet consilia ad quæ se obstrinxit. Præterea illud observo, certi nihil & explorati in Scripturis aut Traditione haberi, quodnam fuerit in lege naturæ & Mosaica remedium illud adversus peccatum originale, & qua ratione aut tempore fuerit parvulis suis a parentibus applicatum.

346. Dices III. Saltem parvuli fidelium in Lege Gratiæ deterioris essent conditionis quam fuerint in Lege Mosaica aut naturæ. Atqui hoc repugnat excellentiæ Legis novæ. Ergo. Resp. N. M. Parvulorum conditio multis titulis melior & optabilior est in Lege nova quam veteri. Ac Immo quidem, quia fides longe facilior nunc est ac communior, longeque abundantior gratia, quam fuerit in Lege naturæ aut Mosaica. II. Quia Sacramenta vetera, quantum ad effectum, a fide conferentium pendebant; baptismus vero ab ipsa Sa-

cramenti applicatione, seclusa ministrantis fide & probitate. III. Quia baptismi consecratio facillima est, sive ratione materiæ quæ omnibus præsto est, sive ratione ministri qui in casu necessitatis quilibet esse potest. IV. Judæi multis & infinitis propemodum legalibus præceptis ac cæremoniis gravati erant, quibus nos per Christum liberi facti sumus. V. Parvulis in Lege Gratiæ cælum patet, quod in Lege Mosaica & naturæ clausum erat.

CONTROVERSIA VIII.

AN INFANTES SINT BAPTISMI CAPACES, ET AN
EXPEDIAT EOS BAPTIZARE?

CONTRA ANABAPTISTAS.

Solitaria 347. *Tertulliani, ac S. Gregorii Naz. opinio.* Sæculo III. Tertullianus, ut ex Lib. de Bapt. Cap. XVIII. manifeste eruitur, censuit validum quidem, & in casu necessitatis licitum etiam esse pædobaptismum; at magis expedire, si parvulorum baptismum differatur, donec per ætatem sint rationis capaces: tum quia sponsores se exponunt periculo, ne infantes factas eorum promissiones cum tempore irritas faciant: tum ob graves obligationes vitam Christiano homine dignam agendi, quæ contrahuntur per baptismum. Singularis etiam fuit Fidi Africani Episcopi opinio, qui exemplo a Judaica circumcissione petito, infantes ante octavum a nativitate diem baptizandos non esse asserbat. Sæculo IV. S. Gregorius Nazianzenus, quamvis acriter in illos invecus sit qui baptismum ad extremam usque senectutem differabant, censuit tamen parvulos ante tertium ætatis annum non esse baptizandos, quia tunc primum, ut ipse ait, *parvuli mystici quiddam audire, & respondere possunt.* Urgente vero mortis periculo, eos quocunque tempore, etiam non expectato triennio, baptizandos esse docuit; ait enim Orat. XL. in Sanctum Baptisma: *Quid autem de iis dices, qui adhuc tenera ætate sunt, nec aut damnum aut gratiam sentiunt? an eos quoque baptizabimus? Ita*

pror.

prorsus, si quod periculum urgeat: præstat enim sine sanctitatis sensu sanctificari, quam citra baptismum atque initiationem e vita decedere. At Nazianzenus hac in re ab aliis Patribus merito deseritur, cum non appareat, quid utilitatis ex hac dilatione percipere possint parvuli triennes, rationis usum nondum habentes, dum interea toto triennio periclitatur eorum salus.

348. Sæculo XII. ulterius progressa est Novatorum temeritas. Petrobrufsiani, Henriciani, Apostolici, Waldenses, Abaëlardus, & Petrus de Brixia pædobaptismum reprobare ausi sunt, tamquam omnino irritum & sacrilegum. Hæredes dementiæ suæ habuerunt sæculo XVI. Anabaptistas a Nicolao Storkio, Balthasare Pacimontano, & Thoma Münzero, Lutheri olim discipulis exortos, qui baptizatos in infantia, cum ad adultam pervenisissent ætatem, iterum baptizabant, quod negarent infantes baptismi capaces esse, aut ab illis contrahi peccatum originale. Anabaptistis adhæsit eodem sæculo Michaël Servetus Hispanus Tarraconensis, Antitrinitariorum nostræ ætatis parens. Hic in fine Libri de regeneratione scribere haud erubuit, pædobaptismo Spiritum Sanctum extinguere, Regnum Christi conculari, Christum abnegari. Erasmus Roterodamus, melior Grammaticus quam Theologus, mediam quamdam viam Anabaptistas inter & Catholicos inire visus est. Hic Ecclesiæ consuetudinem infantes baptizandi non quidem rejicit; in epistola tamen præfixa paraphrasi in Mathæum vult infantes baptizatos, postquam adoleverint, interrogandos esse, an ratas habeant promissiones per eorum sponsores in baptismo factas, quod si recusaverint eas confirmare, proprio arbitrio esse relinquendos, nec ad Christianam vitam cogendos. At impius hic & perabsurdus error proscripserunt fuit a Tridentino Concilio Sess. VII. Can. XIV. de Bapt. *Siquis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; Et ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi*

*Errores
Novato-
rum.*

ut ab Eucharistia aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

Parvulos
baptismi
capaces,
esse, ostenditur
auctoritate
Patrum.

349. Conclusio. Infantes sunt Baptismi capaces, & expedit eos baptizare. Assertionis veritatem ex Traditione potissimum ostendemus, ex qua constat, generalia illa Christi verba, quorum meminit S. Matthæus Cap. XXVIII. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, ad parvulos etiam extendi, adeoque baptismum etiam illis esse conferendum. Prob. itaque Conclusio Imo. Auctoritate Patrum. S. Irenæus Lib. II. adv. Hæreses, Cap. XX. alias XXXIX. *Dominus omnes venit per semetipsum salvare: omnes, inquam, qui per eum renascuntur in Deum, infantes & parvulos, juvenes & seniores. Ideo per omnem venit ætatem; & infantibus infans factus, sanctificans infantes: in parvulis parvulus, sanctificans hanc ipsam habentes ætatem.* Origenes in Cap. VI. Epist. ad Rom. *Ecclesia traditionem ab Apostolis suscepit etiam parvulis dandi baptismum. Sciebant enim illi, quibus mysteriorum secreta commissa sunt divinorum, quia essent in omnibus genuinæ sordes peccati, quæ per aquam & Spiritum abluī deberent.* S. Cyprianus Epist. LIX. ad Fidum: *Quantum vero ad causam infantium pertinet, quos dixisti intra secundum vel tertium diem quo nati sunt constitutos baptizari non oportere, & considerandam esse legem circumcisionis antiquæ, ut intra octavum diem eum qui natus est baptizandum non putares: longe aliud in Concilio nostro (Carthaginensi, cui LXVI. interfuere Episcopi sub S. Cypriano A. 253.) omnibus visum est; in hoc enim quod tu putabas esse faciendum, nemo consensit, sed universi potius judicavimus, nulli hominum nato misericordiam Dei & gratiam esse denegandam. --- Si etiam gravissimis delictoribus, & in Deum multum ante peccantibus, cum postea crediderint, remissio peccatorum datur, & a baptismo atque a gratia nemo prohibetur; quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima natiuitate contraxit? Magis itaque circa infantes ip-*

sos & recens natos hoc observandum putamus, qui hoc ipso de ope nostra ac de divina misericordia plus merentur, quod in primo statim nativitatis suæ ortu plorantes ac flentes nihil aliud faciunt quam deprecantur. S. Ambrosius Lib. II. de Abraham Cap. XI. *Nec senex proselytus, nec infans vernaculus excipitur; quia omnis ætas peccato obnoxia, & ideo omnis ætas Sacramento idonea.* S. Chrysostomus Hom. ad Neophytos: *Hac de causa etiam infantulos baptizamus, ut non sint coinquinati peccato; ut eis addatur sanctitas, justitia, adoptio, hæreditas, fraternitas Christi, ut ejus membra sint omnes, ut Spiritus habitatio fiant.* S. Augustinus Lib. X. de Genesi ad litteram, Cap. XXIII. *Consuetudo matris Ecclesiæ in baptizandis parvulis nequaquam spernenda est, neque ullo modo superflua deputanda, nec omnino credenda nisi Apostolica esset traditio.* Et Lib. I. de peccat. merit. & remis. Cap. XXVI. *Parvulos baptizandos esse (Pelagiani) concedunt, qui contra auctoritatem universæ Ecclesiæ, procul dubio per Dominum & Apostolum traditam, venire non possunt.* S. Siricius Papa in Epist. ad Himerium, Cap. II. *Infantibus, qui necdum loqui poterunt per ætatem; vel his, quibus in qualibet necessitate opus fuerit, sacri unda baptismatis omni volumus celeritate succurri: ne ad nostrorum perniciem tendat animarum, si negato desiderantibus fonte salutari, exiens unusquisque de sæculo, & regnum perdat & vitam.* S. Leo M. Epist. LXXXVI. ad Nicetam Aquilejensem: *A parvulo recens nato usque ad decrepitem senem --- sicut nullus prohibendus est a baptismo, ita nullus est, qui non peccato moriatur in baptismo.*

350. Prob. II. *Authoritate Conciliorum.* Milevitanum II. verius Carthaginense A. 418. Can. II. ita statuit: *Placuit, ut quicumque parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat; aut dicit, in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod lavacro regenerationis expiatur, --- anathema sit.* Gerundense A. 517. Capitulo V. *De parvulis vero qui nuper materno utero editi sunt, placuit constitui, ut si infirmi, ut asolet, fuerint, & lac mater-*

Conciliorum.

num non appetant, etiam eadem die qua nati sunt (si oblati fuerint) baptizentur. Ex quo Capitulo colligitur, in ea parte Hispaniæ baptismum parvulorum extra casum necessitatis per unum aut alterum a nativitate diem differri solitum fuisse ad majorem decentiam. Bracarense II. A. 572. Can. VII. *Placet, ut unusquisque Episcopus per Ecclesias suas hoc præcipiat, ut hi qui infantes suos ad baptismum offerunt, siquid voluntarie pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis: si vero per necessitatem paupertatis aliquid non habent quod offerant, nullum illis pignus violenter tollatur a Clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios suos a baptismo retrahunt.* Viennense Oecumenicum A. 1311. ut habetur in Clementina unica de summa Trinitate, ait de baptismo: *Credimus esse tam adultis quam parvulis communiter perfectum remedium ad salutem.* Tridentinum Sess. V. Can. IV. *Siquis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint a baptizatis parentibus orti, - - anathema sit.* Et Sess. VII. Can. XII. de Bapt. *Siquis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.* Can. XIII. *Siquis dixerit, parvulos, eoquod actum credendi non habent, suscepto baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.* Atque hi Canones Conciliorum manifesto nobis ostendunt antiquissimam Ecclesiæ praxim, quæ baptismum infantibus semper administravit.

Aratio-
ne.

351. Prob. III. Ratione Theologica. Certum est, infantes multo magis in lege Evangelica salvari posse, quamvis ad usum rationis non perveniant, immatura morte rapti. Si enim in Lege naturæ & Mosai- ca æternam consequi poterant salutem, multo facilius eam consequi poterunt in novo fœdere, quod uberiorem habet adnexam gratiam. Ergo parvuli justificari possunt. Atqui quia rationis usum nondum adepti sunt, extra martyrii casum justificari neque-

unt

unt nisi per baptismum. Ergo parvuli hujus Sacramenti capaces sunt etiam ante usum rationis.

352. Caterum parvulos non modo baptismi capaces esse, verum etiam expedire ut in illa ætate baptizentur, patet I^{mo}. Quia natura ita comparatum est, ut homines in ea vivendi ratione firmius perseverent, cui a teneris annis jam adsueverunt; bonum est enim homini portasse jugum ab adolescentia sua. Porro si baptismus usque ad adultam ætatem differretur, plures adulti baptismum negligerent, rejicerentque non raro usque ad ultimam ægritudinem; alii ut liberius propriis cupiditatibus indulgerent, utpote nulla lege refrænati, ut sibi falso persuaderent: alii ut plene in ipso exitu per baptismum purgati, recta via ad cælum evolarent. II. Quia periculum æternæ damnationis, in quam incidere possunt infantes, si forte sine baptismo repente moriantur, minime compensatur per fructum qui expectatur ex dilatione baptismi, præsertim cum eo fructu non priventur infantes; grandiores enim facti informantur Ecclesiæ fide ac doctrina, ut norint quid in baptismo per sponsores promiserint, ac sponsionis suæ per totam vitam memores sint & custodes.

353. Quæres I. An Infidelium filii invitis parentibus baptizari possint ac debeant? Resp. Parvuli infidelium licite baptizari nequeunt, utroque parente invito, nisi sint serviliter subjecti, aut in manifesto vitæ discrimine constituti. Dixi I. *Parvuli*. Adulti enim, posteaquam ad rationis usum pervenerunt, si baptismum petant, repugnantibus etiam parentibus rite & legitime baptizantur; quia hac in re sui juris sunt, posteaquam ad rationis usum pervenerunt. II. *Infidelium*, id est, eorum qui falsam religionem Christianæ contrariam profitentur, nec per baptismum ingressi sunt Ecclesiam. In hæreticos enim propter baptismum ab eis susceptum, Ecclesia jurisdictionem habet in ordine ad religionem; atque ita absque injuria potest parentes privare patria potestate, quam habent ad educandas proles, quas pro-

*Utilitas
pædobap-
tismi.*

An Infidelium infantibus licite, invitis parentibus, baptizantur?

inde potest eis eripere ut baptizentur, si non sint baptizata, & in vera fide instruantur. III. *Licite.* An enim valide baptizentur, præter Durandum, nemo Theologorum dubitat, cum nihil desit in ejusmodi baptismo ad valorem Sacramenti. IV. *Utroque parente invito.* Si enim parentes infideles in baptismum parvulorum suorum consenserint, vel eos sibi retinere noluerint, ideoque eos exponant, parvuli licite baptizari poterunt. Quod si alter parens consentiat in baptismum infantis, alter reluctetur, licite baptizatur infans; quia in hoc dissidio, in quo infans uni parti subtrahendus est & alteri adjudicandus, prævalet jus partis innocentis: pars autem innocens censetur parens ille, qui in baptismum infantis consentit. Cavendum est autem eo casu, ne infans sub parentis qui baptismo reluctatus est, potestate relinquatur, ob periculum nempe perversionis. V. *Nisi parentes sint serviliter subiecti.* Si enim illi juxta sub Principe Christiano patiuntur servitutem proprie dictam, vi hujus domini infantes a parentibus abstrahi possunt & baptizari, modo non reddantur parentibus post baptismum, sed seorsim ab illis Christiane educandi collocentur. Ratio est, quia geniti servis parentibus, sunt proprium Domini bonum, adeoque avelli ab ipsis jure possunt, & Christo per baptismum consecrari. Assertio itaque nostra de iis tantum infidelibus loquitur, qui Christianis Principibus subditi sunt subjectione mere civili & politica, quales sunt v. g. Judæi, qui frequenter in ditionibus Christianorum Principum tolerantur. VI. *Aut in manifesto vitæ discrimine constituti.* In hoc enim articulo debent infantes baptizari, etiam invitis parentibus Christiano Principi civiliter tantum subiectis; quia tunc neque infans, moraliter loquendo, exponitur periculo apostasiæ, nec parentibus injuria fit, quibus infantem non rapit baptismus, sed mors: neque minister irreverentiæ reus est; licet enim Sacramentum exponere periculo saltem remoto profanationis, quando in extrema necessitate positus est suscipiens, &

quale-

qualecunque illud periculum alio modo propulsari nequit. Illud præterea hic observandum, parvulos infidelium, illicite quamvis baptizatos ob dissensum parentum, nihilominus a parentibus separandos esse; prævalet enim juri paterno jus quod Ecclesia per baptismum acquisivit, cum cedat in utilitatem parvuli, atque in honorem Dei & Sacramenti, quod per apostasiam moraliter certo futuram, nisi parvulus ab infidelibus parentibus separaretur, gravi injuria afficeretur. Doctrinam hoc numero traditam hausimus ex Bullario Benedicti XIV. Tomo II. Constitutione XXVIII. ad Archiepiscopum Tarsensem, Vicesgerentem in Urbe Roma. Et Tomo III. Constitut. XLIX. & LIV.

354. Prob. jam assertio sic explicata Imo Autoritate & praxi Ecclesiæ, quæ neque florentissimis Christianæ rei temporibus umquam apud Imperatores aut Principes Christianos egit, ut cogere infideles sacra nostra suscipere, iisque parvulos suos initiare. II. Autoritate Conciliorum & Pontificum. Toletanum IV. A. 633. cui LXII. Episcopi subscripsere, tacite improbavit factum Sisebuti Hispaniarum Regis, qui circa annum 614. Judæos baptismum suscipere coegit. Canone enim LVII. ita statuit: *De Judæis autem hoc præcepit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre: Cujus enim vult Deus miseretur, Et quem vult indurat. Non enim tales inviti salvandi sunt, sed volentes; ut integra sit forma justitiæ. Sicut enim homo propria arbitrii voluntate serpenti obediens perit, sic vocante gratia Dei, propriæ mentis conversione homo quisque credendo salvatur. Ergo non vi, sed libera arbitrii voluntate ut convertantur suadendi sunt, non potius impellendi. Quæ verba quamvis de adultis dicta sint, non minus tamen ad parvulos pertinent; non minus enim vis infertur parentibus, si eorum parvuli ipsis invitis baptizentur, quam si ipsi parentes infideles compellerentur baptismum suscipere. S. Gregorius M. Lib. I. Epist. XLVII. alias XLV. ad Virgilium Arelatensem & Theodorum Masiiliensem scri-*

scribit: *Intentionem quidem hujusmodi laude dignam censeo; sed timeo, ne animarum quas eripi volumus, dispendia subsequantur. Dum enim quispiam ad Baptismatis fontem non prædicationis suavitate, sed necessitate pervenerit, ad pristinam superstitionem remeans inde deterius moritur, unde renatus esse videbatur.* S. Nicolaus ad Consulta Bulgarorum, Cap. XLI. *Porro illis (Infidelibus) violentia, ut credant, nullatenus inferenda est. Nam omne quod ex voto non est, bonum esse non potest; scriptum est enim, Voluntarie sacrificabo tibi.* III. Ratione. *Ima est. Infideles neque ab Ecclesia, neque a Principe cui tantum civiliter subsunt, cogi possunt ut parvulos suos ad baptismum offerant: non ab Ecclesia; quia ei nullo modo subjiciuntur: non a Principe; quia ei in illis tantummodo subsunt quæ spectant ad justitiam & honestatem naturalem. At vero Baptismus ordinis est supernaturalis. II^{da} est. Infantes sic baptizati vel relinquuntur sub patria potestate; & tunc baptismus manifesto periculo profanationis exponitur, quia parvuli in superstitione parentum educarentur: vel subducerentur a parentum potestate, ut postea baptizentur; & tunc jus naturale quod parentes habent in filios, violaretur. Quod licite tam parum fieri potest, quam parum bona quæ juste possidentur, per vim eripi valent.*

Respondetur ad argumenta adversariorum.

355. Neque dicas I. Paterfamilias qui ænam magnam instruxerat, servo suo imperavit Lucæ Cap. XIV. *Exi in vias, & sepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea.* II. In conflictu duarum potestatum, quarum una alteri subjacet, inferior contra superiorem non obligat. Atqui Deus imperat omnem hominem baptizari. Matth. Cap. ult. *Docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Ergo. III. Infantes licite avelluntur a parentibus, si pravis moribus ab illis instituantur, aut si periculum sit ne ab illis occidantur. Ergo multo magis a parentibus infidelibus abstrahi possunt, ut baptizentur. IV. Infideles, supposita sufficiente prædicatione fidei, tenentur lege naturali prolibus suis procurare baptismum. Ergo

ubi

ubi jus naturale violant, Principes possunt parentum defectum supplere. V. S. Augustinus Epist. XCIII. alias XLVIII. ad Vincentium Rogatistam laudat Leges ab Imp. latis adversus sacrificia Paganorum. Ergo si Christiani Principes possunt licite Paganos a nefariis sacrificiis mortem comminando detertere, multo magis possunt eos cogere, ut parvulos suos baptizandos offerant. Resp. ad I. Deus, qui per Patremfamilias repræsentatur, jussit homines ad cœnam, seu ad fidem compelli pondere rationum, prædicationis constantia, & virtute persuasionis, non vero armorum strepitu, & vi adhibita. Ad II. C. M. D. m. Deus imperat baptizari omnem hominem volentem, C. m. Hominem repugnantem, N. m. Parvuli non aliud velle censentur quam quod volunt parentes. Ergo sicuti Legi divinæ repugnat baptizare adultum nolentem: ita etiam Legi divinæ adversatur baptizare infantem invitis parentibus; quia Deus baptismum præcipit, servata lege naturæ, & reverentia Sacramento debita. Ad III. N. C. Bona morum institutio, & vitæ temporalis conservatio juris sunt naturalis & publici: ac Respublica, cujus pax & tranquillitas ex bona civium institutione pendet, auctoritatem suam in res hujuscemodi exercere potest. At vero Sacramenta sunt simpliciter juris divini positivi, atque ad ea illos dumtaxat potest cogere Ecclesia in quos auctoritatem habet & dominium. Ad IV. D. A. Infideles prolibus suis baptismum procurare tenentur lege naturali, mediate & indirecte, C. A. Immediate & directe, N. A. & conseq. Infideles tenentur lege naturali mediate & indirecte parvulis suis procurare baptismum, in quantum lex naturæ dicat obediendum esse præceptis Dei. At hoc modo proprie ac strictè non dicimur obligari jure naturali, sicut non dicimur jure naturæ obligari ad audiendam diebus festis & Dominicis Missam, vel ad servandam diebus œsurialibus abstinentioniam a carnibus. Profecto hujusmodi legis naturalis transgressio non sufficit, ut Princeps possit parentes repugnantes jure suo privare;

alio-

alioquin posset pariter cogere adultos ad suscipiendum baptismum; quia & ipsi simili modo peccant contra legem naturalem nolentes baptizari. Ad V. N. C. Hæc duo omnino diversa sunt, alicui interdicere cultum impiæ Religionis, ejusque publicum exercitium, & ipsum cogere ad cultum veræ Religionis. Prius illud possunt, & quandoque exequi tenentur Principes, præsertim cum dispar cultus subditos ad discordias & rixas incitat, quos in pace ac unione continere officium est Principum. At non tenentur illi, nec debent invitos ac reluctantes Infideles sibi civiter tantum subditos, ad baptismum suscipiendum, & profitendam Christianam Religionem tormentorum acerbitate compellere.

*An valide
baptizetur
infans in
utero ma-
tris latens,
si aqua per
siphonem
ablui po-
test?*

356. Quæres II. An reserato materni uteri ostio, quod puerperii initio contingit, valide baptizetur infans, cujus corpusculum, etsi nulla sui parte in lucem prodierit, aqua nihilominus per siphunculum tingi potest? Antequam respondeam, *Nota* 1mo. Certum est, infantem in matris utero ita latitantem, ut nulla ejus pars aqua perfundi queat, baptizari non posse, neque ei baptismum prodere, quod nonnulli hæretici, Cerinthiani nempe, Marcionitæ & Cataphryges, olim arbitrati fuisse dicuntur, si ejus loco matris corpus abluatur. II. Matre in mortis periculo constituta, si infans aliquam sui partem ex utero emisit, Rituale Romanum statuit in ea parte baptismum esse conferendum quæ ex utero emersit, additque baptismum non esse ullo pacto repetendum, si salutari aqua infantis caput tinctum fuerit; secus vero faciendum discernit, cum non caput, sed alia quælibet corporis pars aqua perfunditur: tunc quippe parvulum, si vivus evaserit, iterum sub conditione baptizandum præcipit. Complures tamen ex Theologis existimant, caput a Rituali Romano nominari non restrictive, sed mere demonstrative, ut ajunt, seu exempli causa, ac propterea idem judicium esse ferendum de aliis partibus principalibus corporis, v. g. humeris, pedibus, ac manibus. Verum cum hæc opinio probabilitatis li-

mites non excedat, in praxi conferendus est baptismus sub conditione, si contigerit parvulum præsentis periculo ereptum ex matris utero prodire, qui antea urgente necessitate in alio membro quam in capite baptizatus fuit.

357. Respondeo, circa præsentem quæstionem diversas esse Theologorum sententias. Sunt, qui cum Card. Laurea, Herminier, Natale Alexandro, Gotti, Berti, Billuart &c. negant baptismum in hoc casu validum esse, suamque assertionem gemino argumento confirmant. Primum ex ipsa natura baptismi derivant. Baptismus, ajunt, est Sacramentum regenerationis, & secundæ nativitatis spiritualis, cui necesse est ut prima corporis nativitas præcedat, dicente Christo Joan. Cap. III. *Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. --- Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Ergo cum nullus possit renasci antequam natus sit, infans in hoc casu valide baptizari nequit. Alterum argumentum petunt ex autoritate S. Augustini, qui Lib. II. de peccat. merit. & remis. Cap. XXVII. scribit: *Sacramentum Baptismi profectio Sacramentum regenerationis est. Quocirca sicut homo qui non vixerit, mori non potest, & qui mortuus non fuerit, resurgere non potest: ita qui natus non fuerit, renasci non potest.* Et Epist. CLXXXVII. alias LVII. ad Dardanum, Cap. IX. *Non video, quomodo ædificentur homines in domum Dei ad habendum in se inhabitantem Deum, nisi cum fuerint renati, quod non possunt esse antequam nati.*

358. Contra validum esse in hoc casu baptismum asserunt Victoria, Suarius, Gregorius de Valentia, Aurelius Piette, Franciscus Henno, Gabriel Gualdus, aliique; tum quia infantes in utero matrum sanctificationis capaces sunt, ut constat de Jeremia, ac præcipue de S. Joanne Baptista: tum quia nihil deesse videtur ad valorem baptismi; datur enim subjectum capax, minister, debita materia & forma, ac materiæ applicatio. Ad momenta adversariorum respondent, quantum ad rem attinet, infantem illum natum dici posse, qui

qui ex abditiorebus maternæ alvi penetralibus ad uteri ostium decidit, atque obstetricis manibus pertractatur: unicum vero Augustini scopum fuisse, improbare baptismum collatum matri, pro puero quem in utero gestat. Vide hac de re plura apud Prosperum Lambertinum, seu Benedictum XIV. in Lib. de Synodo Diocesana, Lib. VII. Cap. V.

359. Verum quidquid demum sit de hac Theologorum lite, in praxi certum videtur Imo, infantem sic baptizatum denuo sub conditione baptizandum esse, quia opinio utraque tam ea, quæ fiat pro valore hujus baptismi, quam quæ illum impugnat, est tantum probabilis, nullamque moralem certitudinem attingit. II. Infantem nulla adhuc sui parte editum, si prudenter timeatur decessurus antequam mater illum enitatur, sub conditione baptizandum esse, modo aqua ope instrumenti ad illum pertingere queat. Charitas enim præcipit, ut remedio etiam probabili tantum, quando certiora non suppetunt, illius salutem consulatur quantum fieri potest.

Argumenta contraria refutantur.

Anabaptista frustra obtendunt silentium.

360. Objicitur I. Silentium Scripturarum. In Scripturis nullum habemus mandatum vel exemplum de Baptismo parvulorum. Ergo rejiciendus est. Resp. I. N. A. Præceptum generalibus illis Christi verbis indicatur Matth. Cap. XXVIII. *Euntes igitur docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Exemplum Actus Apostolici verisimiliter suppeditant; Capite enim XVI. narratur, Lydiam purpurariam, & custodem carceris cum tota familia a Paulo baptizatos fuisse. At longe verisimilius est, quod in integris familiis infantes aliqui extiterint. Resp. II. N. C. Quamvis Scripturæ silerent, Traditio tamen quæ parem habet cum verbo scripto auctoritatem, atque antiquissima Ecclesiæ praxis prædobaptismo aperte suffragantur. Cæterum si qua vis huic argumento inesset, confici ex eo facile posset, scæminas omnes ab Eucharisti-

charistica mensa arcendas esse, quia nec præceptum nec exemplum in Scripturis ostendi potest mulieris ad participationem Eucharistiæ admixtæ.

361. Objic. II. Autoritas Scripturarum. Christus instructionem præmitti iussit Baptismo. Matth. Cap. XXVIII. *Euntes igitur docete omnes gentes, baptizantes eos --- docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis.* Marci Cap. XVI. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Pari modo Apostolus ad Rom. Cap. X. ait: *Corde creditur ad justitiam: ore autem confessio fit ad salutem.* Et S. Petrus Act. Cap. II. *Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum.* Ergo cum infantes instrui, aut penitentiam agere nequeant, differendus est illorum baptismus ad annos discretionis. Resp. D. A. Christus instructionem præmitti iussit baptismo adultorum, C. A. Baptismo parvulorum, N. A. & Conseq. In adultis ad fructum baptismi percipiendum prærequiritur fides, adeoque instructio & penitentia seu detestatio peccatorum: at vero in parvulis, qui propter conditionem ætatis, fidei aut penitentia actum elicere nequeunt, defectum hunc supplet Matris Ecclesiæ fides, ut constat ex traditione & præxi Ecclesiæ, quæ infallibilis est Scripturarum interpretis. Neque contrarium evincitur ex S. Hieronymo, qui Comment. in Matth. scribit: *Non potest fieri, ut corpus baptismi recipiat Sacramentum, nisi ante anima fidei receperit veritatem.* Loquitur enim ibi S. Doctor de adultis, quibus ultro fatemur dari non debere baptismum, nisi fidei prius actu sibi proprio receperint veritatem. Aliud S. Hieronymum sensisse de parvulis, patet tum ex ipsius Epistola ad Latam, in qua parentes graviter monet, ut curent suos infantes statim ac sine mora baptizari, tum ex Lib. III. contra Pelagianos, ubi ex baptismo parvulorum adstruit existentiam peccati originalis.

Et authoritatem Scripturarum.

362. Objic. III. Exemplum Christi. Christus Rex & Legifer noster baptizatus fuit trigesimo ætatis anno. Ergo Baptisma Christianorum differri debet ad adultam ætatem. Resp. C. A. N. C, nisi pariter inferre ve-

Exemplum Christi.

lis, exemplo Christi Eucharistiam fero post cœnam celebrandam esse, servandam nobis esse Legem Mosaicam, circumcisionem retinendam esse &c. Christus non ex necessitate, sed ut nobis demissi animi exemplum daret, baptizari voluit a Joanne, antequam prædicationem suam auspicaretur. Contra vero cum baptismus nobis necessarius sit ad salutem, male nobis consulisset tam necessarium remedium differendo, quo facile privari in tenera illa ætate, sicque æterna excidere salute potuissemus.

Paritatem

363. *Objic. IV.* Paritas gemina. Ima est. In adultis requiritur propria dispositio prævia ad Baptismum. Ergo etiam in parvulis. Atqui parvuli cum per ætatem usu rationis non polleant, disponere se nequeunt ad Baptismum. Ergo Baptismus illis differendus est. II. Parvuli non admittuntur ad Eucharistiam. Ergo neque admitti debent ad Baptismum. *Resp. ad I. N. C.* Adulti propriæ dispositionis capaces sunt, & quia proprio voluntatis motu se a Deo averterunt per peccatum personale, æquum est ut proprio liberi arbitrii motu, beneficio gratiæ divinæ excitantis & adjuvantis, ad Deum convertantur: At vero parvuli nec dispositionum illarum capaces sunt, nec motu voluntatis physice proprio peccaverunt. Quemadmodum ergo illis aliena voluntas nocuit, nempe Adami; ita voluit Christus, ut aliena fides, nempe Ecclesiæ, parvulis prodesset ad salutem, per Spiritus Sancti gratiam in Baptismo ineffabiliter operantem. *Ad II. N. C.* Eucharistia cum sit a Christo instituta ad vitam spiritualem quam, in baptismo accepimus, nutriendam & conservandam, parvuli ea non indigent, quod vitam spiritualem in baptismo acceptam amittere nequeant, donec ad annos discretionis perveniant. At vero Baptismus institutus fuit ad dandam vitam spiritualem, quam nisi parvuli in baptismo acceperint antequam ex hoc sæculo decedant, æternum pereunt cœlo exclusi.

Infidelitatem parvulorum.

364. *Objic. V.* Infidelitas parvulorum. Infidelis non est Baptismi capax. Atqui parvuli sunt infideles. Ergo.

Ergo. P. m. Parvuli sunt omni fide destituti, tam actuali quia rationis usum non habent, quam habituali quia Christum non habent in cordibus habitantem. Ergo sunt infideles. P. A. Si Christum haberent in cordibus habitantem, intimo sensu illum cognoscerent. Atqui illum non cognoscunt. Ergo. R. D. M. Infidelis qui positive non credit, non est capax Baptismi, C. M. Infidelis negative, id est, qui fidem actu non habet, cujus est incapax, N. M. Et sic dist. minore N. Conseq. Ad prob. N. A. Parvuli fidem habent actua- lem, non quidem propriam ut somniavit Lutherus, sed Ecclesiæ: quam primum vero unda vitali perfusi sunt, simul cum gratia sanctificante recipiunt habitum fidei, spei & charitatis. Ad hujus prob. N. M. Ut enim S. Augustinus scribit Epist. CLXXXVII. alias LVII. ad Dardanum, Cap. VIII. *Dicimus ergo in baptizatis parvulis, quamvis id nesciant, habitore Spiritum Sanctum. Sic enim eum nesciunt, quamvis sit in eis, quemadmodum nesciunt Et mentem suam: cujus in eis ratio, qua uti nondum possunt, velut quædam scintilla sopita est, excitanda ætatis accessu.*

365. Objic. VI. Injustitia Pædobaptismi. Injustum est pueris nescientibus Christi jugum imponere. Ergo Baptismus tamdiu differendus est, donec qui petit agnoscat obligationes Baptismo adnexas. P. A. Æquitas postulat, ne quis inconsultus & inscius debita contrahat. Ergo. R. N. A. Neutiquam ille contra justitiæ leges agere censendus est, qui captivum, etiam non petentem atque inscium, a gravissima servitute liberat. Atqui nulla gravior aut magis perniciosa servitus excogitari potest quam illa, in qua parvuli ante baptismum detinentur diabolo subjecti. Accedit quod obligationes, quas baptizati contrahunt, sint onus leve & jugum suave, quod ferius aut citius Lege divina positiva & naturali subire tenentur. Ad prob. D. A. Si id evidens & maxima postulet illius utilitas, qui debita inscius contrahit, N. A. Secus, C. A. N. C. Æquitas postulat, ut solvantur impensæ tamquam utili negotiorum gestori, quas alter fecit etiam sine man-

*Atque in-
justitiam
pædobap-
tismi.*

dato, ut alienum equum aut bovem errantem ad Dominum reduceret, aut ut opportuna medicina ægrotum sanaret, alias periturum.

ARTICULUS III. DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

CONTROVERSIA I.

AN CONFIRMATIO VERUM SIT NOVÆ
LEGIS SACRAMENTUM?
CONTRA PROTESTANTES.

*Quid sit
Confirmatio,
& quæ
ejus nomi-
na?*

366. Confirmatio est Sacramentum novæ Legis, quæ baptizatis Spiritus Sancti robur confertur, tum ad firmiter credendum, tum ad fidem ipsam intrepide confitendam. Dicitur I. *Baptizatis*. Confirmatio enim necessario præsupponit Sacramentum Baptismi, cum instituta fuerit pro solis fidelibus, qui per Baptismum Ecclesiam ingressi, & spiritualiter regenerati sunt. II. *Spiritus Sancti robur*. Nam gratia sanctificans & Spiritus Sanctus in quolibet Sacramento novæ Legis confertur: At vero in Confirmatione ea plenitudo gratiæ datur, quæ fuscipientem, adhuc parvulum in Christo, perficiat & corroboret. III. *Ad fortiter credendum, & ad fidem ipsam intrepide confitendam*. Gratia enim in hoc Sacramento confertur ad robur, ut baptizati tentationibus contra fidem irruentibus viriliter resistent, eandemque fidem, spretis minis & blanditiis sæculi, data occasione libere profiteantur. Porro varia sunt Confirmationis nomina apud Patres & authores Ecclesiasticos, a materia illius, forma, & effectu petita. Vocari enim ab illis solet *impositio manuum, Sacramentum chrismatismis & unctionis, unguenti mysterium, chrisma spiritualis unguenti, chrisma sanctum & supercælestis, chrisma salutis, signaculum donationis Spiritus Sancti, plenitudo gratiæ, & perfectio*.

*Errores
Novatorum.*

367. Confirmationem e Sacramentorum numero omnium primi expungere conati sunt Novatores Sæculi

XVI. Lutherus Lib. de Captiv. Babylon. Melancthon in Locis commun. Calvinus Institutionis Lib. IV. Cap. XIX. & in Antidoto Conc. Tridentini ad Can. I. de Confirmatione, horumque sectatores Kemnitius, M. Ant. de Dominis, Joannes Dallaus, aliique. Gloriantur equidem veteribus hæreticis erroris sui præformatoribus, Novatianis, Albigenibus, Waldensibus, Wicklesfo, Husso. At præterquam quod proscriptorum ab Ecclesia hominum authoritas in Religionis negotio contemnenda sit, neque umquam error adversus veritatem præscribere valeat, inanem esse qualemcunque hanc gloriationem silentium veterum Historicorum ostendit. Novatianos quod attinet, constat equidem ex Epistola Cornelii Papæ ad Fabium Antiochenum, Novatianum, postquam a morbo recreatus est, ab Episcopo consignatum non fuisse, ejusque aseclas ut factum Magistri sui probarent, Confirmationis Sacramentum tanquam minus necessarium neglexisse, quod etiam ab Arianis, Macedonianis, Apollinaristis factitatum fuisse haud obscure colligitur ex eo Canone, quem Græci ordine septimum legunt inter Canones Constantinopolitani I. Concilii: At vero Confirmationem e Sacramentorum numero ab illis erasam fuisse silent Epiphanius, Philastrius, Augustinus, Theodoretus, Pacianus, Damascenus, diligentes alioquin Scriptores in recensendis hæreticorum erroribus. Albigenibus errorem hunc adscribunt Petrus Vallecernensis & Alanus; sed silentibus aliis Scriptoribus, non levis conjectura est, Petrum & Alanum falso rumore deceptos, aut quod aliquibus forte Albigenibus in mentem venerat pravum dogma, universis inconsiderate attribuisse. Waldenses non circa veritatem Sacramenti Confirmationis errarunt, ut patet ex solempni illa fidei professione, quam Uladislæ Hungariæ Regi obtulerunt, in qua sic habent: *Sacramenta septenario inclusa numero, Ecclesiæ Christi utilia esse pandimus.* De confirmatione vero nominatim ita loquantur: *Fide ex divinis Scripturis sumpta profitentur, temporibus Apostolorum istud observatum fuisse.* Errabant itaque I. circa ministrum Confirmationis, quem ordi-

narium volebant esse Presbyterum. II. Circa consecrationem chrismatis, quam dicebant esse omnino superfluum. III. unctionem, quam humanum esse inventum aserebant. Quod vero Waldenses nostris temporibus duo tantum admittant Sacramenta, id horum hominum inconstantiam arguit, quos Joannes Bucerus Argentoratensis Calvinianæ sectæ minister A. 1532. permovit, ut contempta Majorum suorum doctrina, Protestantibus adhererent. Joannes Wicklefus neque in Trialogo, neque alibi Sacramentum ipsum Confirmationis, sed ejus tantum administrationem Episcopis reservatam esse negavit, ideoque a Constantiensi Articulus Wickleffi XXVIII. proscriptus fuit: *Confirmatio juvenum, Clericorum ordinatio, locorum consecratio reservantur Papæ & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.* Nec aliter de Joanne Hus sentiendum est, qui nec latum unguem a Wicklesio hac in re discessit.

*Confirmatio-
tionem ve-
rum esse N.
L. Sacra-
mentum,
ostenditur
ex Scri-
pturis,*

368. Conclusio. Confirmatio est verum novæ Legis Sacramentum. Prob. Conclusio hæc dogmatica Imo Authoritate Scripturarum. Actuum Cap. VIII. dicitur: *Cum audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quod recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu: tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Actuum Cap. XIX. de Ephesis dicitur: *Baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.* Ergo Confirmatio est verum novæ Legis Sacramentum. P. C. Ad verum novæ Legis Sacramentum, fatentibus ipsis etiam Protestantibus, requiritur symbolum externum, mandatum divinum symbolum illud usurpandi, & promissio gratiæ. Atqui hæc omnia assignari possunt in ritu Confirmationis. Ergo Confirmatio est verum novæ Legis Sacramentum. P. m. In ritu illo usurpatur symbolum externum, ni-

mirum impositio manuum, unctio & oratio: datur mandatum divinum symbolum illud usurpandi, quia Apostoli dispensatores Mysteriorum Dei Samariae, Ephesi, atque aliis in urbibus Confirmationem administraverunt fidelibus jam baptizatis: idem symbolum usurpavit primitiva Ecclesia, illud non usurpatura, nisi usurpandi mandatum accepisset a Christo. Assignari etiam potest promissio gratiae; nam Joan. Cap. XIV. ait Christus: *Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, Spiritum veritatis.* Praeterea signum illud sensibile vim habebat conferendi gratiam; quotiescunque enim in Actibus Apostolicis impositionis manuum fit mentio, subjungitur eos accepisse Spiritum Sanctum. Ergo divina promissione gratia fuit Confirmationi adnexa. Ceterum nomine *Spiritus Sancti* non tantum intelligi dona gratis data linguarum, curationum, & miraculorum, quae primis fidelibus conferebantur ad majorem Christianae fidei adhuc tenerae commendationem; sed etiam ac praecipue gratiam sanctificantem, qui est effectus nostris etiam temporibus adhuc permanens hujus Sacramenti, si cum legitima preparatione suscipiatur, patet tum ex unanimi Patrum & Ecclesiae consensu, tum ex testimonio B. Petri, qui Act. Cap. XI. narrans Judaeis, Cornelium Centurionem cum tota ejus familia a se baptizatum fuisse, ait: *Cum autem coepissem loqui, cecidit Spiritus Sanctus super eos, sicut & in nos in initio.* At Spiritus Sanctus datus Apostolis die Pentecostes non complectebatur tantum dona gratis data, sed praecipue gratiam sanctificantem, qua subito in alios viros atque intrepidus fidei athletas mutati sunt. Ergo per Spiritum Sanctum, quem confirmati ab Apostolis accepisse dicuntur, intelligenda est praecipue gratia sanctificans.

369. Prob. II. Autoritate Patrum. Origenes *Patribus*, Hom. VIII. in Leviticum scribit: *Sic ergo conversis a peccato, purificatio quidem per illa omnia datur, quae superius diximus, donum autem gratiae Spiritus per olei imaginem designatur, ut non solum purgationem consequi possit*

possit is qui convertitur a peccato, sed & Spiritu Sancto repleti. Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. VII. Exinde egressi de Lavacro, perungimur benedicta unctione. -- Sic & in nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit, quomodo & ipse baptismi carnalis actus, quod in aqua mergimur; spiritualis effectus, quod delictis liberamur. Dehinc manus imponitur per benedictionem, advocans & invitans Spiritum Sanctum. Et Lib. de Resurrect. Carnis, Cap. VIII. Caro abluitur, ut anima emaculetur. Caro ungitur, ut anima consecretur. Caro signatur, ut & anima muniatur. Caro manus impositione adumbratur, ut & anima Spiritu illuminetur. Caro corpore & sanguine Christi vescitur, ut & anima de Deo saginetur. S. Cyprianus Epist. LXX. ad Januarium: Ungi quoque necesse est eum qui baptizatus sit, ut accepto chrismate, id est, unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit. Idem Epist. LXXIII. ad Jubajanum loquens de Samaritanis, quibus Petrus & Joannes manus imposuerant, ait: Quod nunc quoque opud nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, Præpositis Ecclesie offerantur, & per nostram orationem Spiritum Sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur. Immo Epist. LXXII. ad Stephanum Confirmationem disertis verbis Sacramentum vocat. Parum est eis manum imponere ad accipiendum Spiritum Sanctum, nisi accipiant & Ecclesie baptismum. Tunc enim demum plene sanctificari, & esse filii Dei possunt, si utroque Sacramento nascantur. S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. Mystagogica: Christi estis facti, posteaquam Spiritus Sancti imaginem recepistis, & omnia in imagine facta sunt in vobis: quoniam Christi imagines estis. At ille quidem cum in flumine Jordane lavisset corpus, in quo Divinitas habitabat, aquis tradidit, ascenditque ex illis, & Spiritus Sanctus substantialiter super eum descendit. Et vobis postquam similiter ex aquis sacri Lavacri ascendistis, datum est chrisma, quod imaginem gerit illius quo unctus est Christus: hoc autem est Spiritus Sanctus. -- Cæterum vide ne illud esse putes unguentum merum ac simplex. Quem-

admo.

admodum enim Panis Eucharistiæ post Sancti Spiritus invocationem non amplius est panis communis, sed est corpus Christi: sic & Sanctum hoc Unguentum, non amplius est unguentum nudum, neque commune, postquam jam consecratum est, sed est chrisma Christi, & Spiritus Sancti præsentia, per ipsius Divinitatem energiam habet, quo frons & alii sensus corporis tui symbolice inunguntur; & corpus equidem isto visibili unguento perungitur, anima vero Sancto vivificoque Spiritu vivificatur. S. Ambrosius Lib. III. de Sacram. Cap. II. Sequitur spirituale signaculum quod audistis hodie legi; quia post fontem superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Sacerdotis Spiritus Sanctus infunditur. S. Augustinus Lib. II. contra litteras Petiliani, Cap. IV. Et in hoc unguento Sacramentum Chrismatis vultis interpretari: quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus. -- Discerne ergo visibile Sanctum Sacramentum, quod esse & in bonis & in malis potest, illis ad præmium, illis ad iudicium, ab invisibili unctione charitatis, quæ propria bonorum est. Theodoretus Comment. in Cap. I. Cantici Canticorum: Unguentum effusum nomen tibi. Quod si magis etiam mystice vis intelligere, Sacri Baptismatis mysterium recordare; in quo qui initiantur, post tyranni abnegationem, & Regis confessionem, spiritualis Unguenti unctionem suscipiunt veluti regium quoddam sigillum, invisibilem Sanctissimi Spiritus gratiam in unguento, tamquam in typo recipientes. Similia habent reliqui etiam Patres, quorum loca brevitatis gratia tantum indicamus. S. Irenæus Lib. IV. adv. Hær. Cap. XXXVIII. alias LXXV. S. Cornelius Papa in Epist. ad Fabium Antiochenum apud Eusebium Lib. VI. Hist. Eccles. Cap. XXXV. S. Pacianus Epist. I. ad Sympronianum. S. Optatus Milevitanus Lib. IV. adv. Parmenianum. S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferianos. S. Innocentius I. in Epist. ad Decentium. S. Cyrillus Alexandr. Comment. in Joëlem. S. Chrysostom. Hom. XVIII. in Actus Apostel. S. Isidorus Hispalensis Lib. VI. Originum,

ginum, Cap. ult. S. Gregorius M. Lib. III. Epist. IX. & XXVI. Ven. Beda Comment. in Psal. XXVI. & in Cap. VIII. Act. Apost.

Conciliis, 370. Prob. III. Autoritate Conciliorum. Initio Sæculi IV. Eliberitanum Concilium Can. XXXVIII. meminit Sacramenti Confirmationis: *Peregre navigantes, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse fidelem, qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate infirmitatis positum Catechumenum; ita ut si supervixerit, ad Episcopum eum perducatur, ut per manus impositionem proficere (vel ut alii Codices habent) perfici queat.* Et Can. LXXVII. *Si quis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Presbytero aliquos baptizaverit, Episcopus eos per benedictionem perficere debet. Quod si antea de sæculo recesserint, sub fide qua quis credidit, poterit esse justus.* Nicænum I. Can. VIII. decrevit, Novatianos ad Ecclesiam redeuntes recipiendos esse per manus impositionem, nempe confirmatoriam & Sacramentalem, ut scribit Theodoretus Lib. III. Hæret. Fabularum, Cap. V. quia Novatiani negligebant Sacramentum Confirmationis tamquam minus necessarium. Laodicenum A. 372. Can. XLVIII. *Oportet eos qui baptizantur, post lavacrum chrisma Ecclesie accipere, & regni Christi participes inveniri.* Hispanense II. A. 519. Cap. VII. enumerans ea, quæ simplicibus Presbyteris non licet in Lege Evangelica administrare, ait: *Siquidem non licere eis (noverint) Ecclesiam, vel altarium consecrare, nec per impositionem manus fidelibus baptizatis, vel conversis ex hæresi Paracletum Spiritum tradere, nec chrisma consicere, nec chrismate baptizatorum frontem signare.* Toletanum IV. A. 633. Can. LVII. postquam vetuit, ne Judæi ad Christianam fidem amplectendam vi ac minis adigerentur, subjungit: *Qui autem jam pridem ad Christianitatem venire coacti sunt, - quia constat eos esse Sacramentis divinis associatos, & Baptismi gratiam pertepisse, & chrismate unctos esse, & corporis Domini & sanguinis extitisse participes; oportet ut fidem etiam, quam vi vel ne-*
cessi-

cessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen divinum blasphemetur. Cabilonense II. A. 813. Can. XXVII. Dicitur nobis est, quod quidam de plebe bis aut ter ab Episcopis, ignorantibus eisdem Episcopis, confirmentur. Unde nobis visum est, eandem Confirmationem, sicut nec Baptismum, iterari minime debere. Maldense A. 845. Can. XLIV. Ut Chorepiscopus modum suum juxta Canonicam institutionem teneat, Et nec sanctum chrisma, nec Sanctum Paracletum Spiritum, solis Episcopis juxta Decreta Innocentii tribuere debitum, tradere tentet. Denique Tridentinum Sess. VI. Can. I. de Confirm. definit: Siquis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam caeremoniam esse, Et non potius verum Et proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse quam Catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

371. Ex his Patrum & Conciliorum testimoniis luculenter ostenditur I^{mo}. Confirmationem reponendam non esse in mera catechesi, aut fidei professione; ritus enim hic applicabatur unius etiam diei infantibus, examinis & professionis fidei incapacibus. II. Etiam in primitiva Ecclesia nunquam habitam fuisse pro simplici baptismi caeremonia aut ritu. Si enim Patres Confirmationem existimassent esse meram caeremoniam aut ritum accidentaliter baptismi adjacentem, eundem atque baptismus ministrum solemnem habuisset; quia qui potest quod majus est, a fortiori potest quod in eodem ordine est minus. Atqui juxta Patres & Conciliorum effata nefas erat Presbyteris, ordinariis Baptismi ministris, Confirmationem administrare. Neque obstat, quod saepe eadem die Confirmatio post Baptismum collata fuerit: alioquin dicendum foret, Eucharistiam non alio quam simplicis caeremoniæ loco a veteribus habitam fuisse, quam constat pariter Baptismo ratione temporis conjungi solitam fuisse. III. A Patribus & Conciliis habitam fuisse pro vero novæ Legis Sacramento, tum quia Confirmationi non secus ac reliquis sacris symbolis
appel-

appellationem Sacramenti detulerunt: tum præcipue quia omnes veri Sacramenti conditiones ei adscribere; ajunt enim eam fuisse a Christo institutam, inditam habere gratiæ conferendæ virtutem, eamque cum Baptismo atque etiam Eucharistia sæpissime conferunt.

*Atque ar-
gumento
præscri-
ptionis.*

372. Prob. IV. Argumento præscriptionis. Ecclesia tam Latina quam Græca unanimi consensu jam ab antiquissimis temporibus constanter tenuit docuitque, Confirmationem esse verum novæ Legis Sacramentum, ut aperte testantur Scripta Patrum, Canones Conciliorum a nobis in probatione II. & III. adducti, & antiqui rerum Ecclesiasticarum Scriptores, ut v. g. Rabanus Maurus, Alcuinus, Walafrius Strabo, Amalarius, item Ordo Romanus, Sacramentarium S. Gregorii M. omnesque Rituales libri & Euchologia vetustissima tam Græcorum quam Latinorum. Ergo nisi Protestantes ostendant, quod frustra hæcenus conati sunt, quis, quo sæculo, quibus artibus opinionem hanc in Ecclesiam invexerit, omnesque tam Græcæ quam Latinæ Ecclesiæ Pastores manibus & pedibus in sententiam suam ire coegerit, antiquissima hæc Ecclesiæ doctrina vere est Apostolica, invariabili traditione ad nos transmissa, juxta regulam quam S. Augustinus tradit Lib. IV. de Bapt. contra Donatistas, Cap. XXIV. *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.*

Argumenta contraria refutantur.

*Perperam
nobis obi-
gitur infir-
mitas ar-
gumenti
ex Scri-
pturis pe-
titi.*

373. Objicitur I. Infirmitas argumenti ex Scripturis petiti. Hæc verba Act. Cap. VIII. *Et accipiebant Spiritum Sanctum.* Act. Cap. XIX. *Venit Spiritus Sanctus super eos,* non denotant gratiam sanctificantem, sed gratias gratis datas, nimirum dona linguarum, curationum & prophetiæ. Ergo ex Scripturis probari nequit, per impositionem manuum collatum fuisse ab Apostolis verum Sacramentum. P. A. Post
verba

verba illa Act. Cap. XIX. statim subjungitur: *Et loquebantur linguis, & prophetabant.* Ergo Ephesiis collata tantum fuerunt gratiæ gratis datæ. *Confirm.* Ipse B. Petrus die Pentecostes ait ad Judæos Act. Cap. II. *Non enim sicut vos aestimatis, hi ebrii sunt, cum sit hora diei tertia: sed hoc est, quod dictum est per Prophetam Joel: Et erit in novissimis diebus, dicit Dominus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem: & prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ: & juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt.* Ergo Scriptura non aliud insinuat collatum fuisse, quam donum prophetiæ, linguarum, & curationum. R. N. A. Hæc verba utrumque effectum Spiritus Sancti denotant, nimirum gratiam sanctificantem, & gratias gratis datas. Prior est effectus præcipuus, permanens ac perpetuus: alter est transitorius, & concessus tantum ad tempus, nempe ad commendationem rudis fidei, & primordia Ecclesiæ dilatanda. Et profecto ille Spiritus datus est fidelibus per impositionem manuum, de quo Christus ait Jo an. Cap. XIV. *Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit.* Atqui gratiæ gratis datæ non id præstant, ut Spiritus Sanctus apud illos maneat; cum etiam malis hominibus hæc dona concedi possint, qui Spiritum Sanctum inhabitantem non habent. Ergo nomine Spiritus Sancti non veniunt solæ gratiæ gratis datæ, sed præcipue gratia sanctificans. Ad *probat.* C. A. N. C. Prioribus verbis, *Venit Spiritus Sanctus super eos,* Scriptura exprimit primarium Confirmationis effectum, nempe gratiam gratum facientem; posterioribus autem verbis, *Et loquebantur linguis, & prophetabant,* effectum indicat secundarium, atque ad tempus concessum, nempe gratias gratis datas. Ad *confirm.* C. A. N. C. Judæis mirantibus, quod in die Pentecostes Apostoli variis linguis loquerentur, non quod gratia sanctificante, quæ sub oculos aut sensus non cadit,

cadit, ornati essent, ostendit Petrus advenisse tempus, quo, teste Joële, hominibus potestas fieret variis linguis loquendi, & futura prænoscenti. Cæterum quod Apostolis præter dona gratis data, etiam gratia sanctificans collata fuerit, non solum ex Patribus, verum etiam ex ipsa Scriptura manifestum est. Magnanimus enim ille ardor, quo die Pentecostes succensi Apostoli, omni metu depulso, Christum Jerosolymis maximæ hominum multitudini prædicarunt, haud dubie a sanctificante gratia proficiscebatur.

374. Dices I. Samaritæ & Ephesii eum Spiritum Sanctum acceperunt per impositionem manus Apostolorum, quo antea caruerant. Atqui non caruerunt hi Spiritu Sancto, prout importat gratiam sanctificantem. Ergo acceperunt tantum Spiritum Sanctum, prout hic gratiam gratis datam significat. Resp. C. M. D. m. Non caruerunt hi Spiritu Sancto, id est, gratia sanctificante, qua quis regeneratur, atque ab omnibus peccatis mundatur, C. m. Gratia sanctificante, qua quis roboratur, & quæ ordinatur ad intrepidam & constantem fidei professionem, N. m. & Conseq.

375. Dices II. Samaritæ illud tantum per impositionem manuum Apostolicarum acceperunt, quod Simon Magus pecunia oblata ab Apostolis obtinere nitabatur. Atqui ille miraculorum dona tantum, non vero gratiam sanctificantem emere tentavit. Ergo. R. N. M. Simon Magus ambitionis & turpis lûcri stimulis agitated, ubi vidit mira illa linguarum & miraculorum dona per impositionem manuum data, ea sibi pecuniis comparare cogitavit, nihil sollicitus de interiori gratia quam acceperant Samaritæ.

376. Dices III. Nemo dat quod non habet. Ergo cum Apostoli confirmati non fuerint, Confirmationem numquam administrarunt. Resp. I. N. A. Secus invalidum foret Baptisma ab infideli non baptizato collatum, quamvis nihil eorum omittatur, quæ ad valorem Baptismi requiruntur. Resp. II. D. A.

Nemo

Nemo dat quod nullo modo habet nec formaliter nec virtualiter O. A. Quod formaliter non habet, N. A. & Conseq. Apostoli, quamvis Sacramentum Confirmationis non susceperint, consecuti sunt tamen die Pentecostes illius effectum, nempe gratiam roborantem cum dono miraculorum.

377. *Objic. II. Silentium Veterum.* Antiquissimi Christianorum Scriptores, Ignatius Martyr, Polycarpus Smyrnensis, Clemens Romanus, Justinus Martyr, Athenagoras, Theophilus Antiochenus, Tatianus, Irenæus, nullam omnino in suis Libris Confirmationis mentionem faciunt. Ergo Confirmatio est Evangelii promulgatione recentior, atque ab Ecclesia instituta: proinde numerari nequit inter genuina Sacramenta. *Resp. I. retorquendo.* Clemens, Athenagoras, Theophilus & Tatianus nullibi meminerunt Baptismi & Eucharistiæ. Ergo illa recenseri nequeunt inter Sacramenta? *Resp. II. O. A. N. C.* Nulla Confirmationis mentio ab eis facta legitur, vel quia plures eorum libri injuria temporum interierunt, vel quia a scopo & instituto eorum alienum erat de Confirmatione quidquam commemorare. Veteres enim qui Apologias pro Christianis scripsere, ut Justinus, Athenagoras &c. in eo toti erant, ut Gentilium calumnias adversus Religionem nostram propulsarent potius, quam ut singula nostræ fidei mysteria singillatim exponerent. Ignatii, Polycarpi, Clementis pauca admodum supersunt epistolæ, ad solandos fideles, eorumque concordiam fovendam exarata. Profecto si Confirmatio promulgatione Evangelii recentior est, qui fieri umquam potuit, ut Patres jam a secundo Christi sæculo, Tertullianus, Cyprianus, Cornelius, Optatus, Pacianus, Cyrillus, Ambrosius, Chrysostomus, Innocentius, Hieronymus, Augustinus, unanimi consensu, ac nemine contradicente, Confirmationis vim & efficaciam tam magnificis verbis deprædicarent, eamque pro vero novæ Legis Sacramento haberent?

378. *Objic. III. Autoritas Patrum & Theologorum.* Patres & Theologi docent, Confirmationem esse

Silentium veterum.

Autoritas Patrum et

Theologo-
rum.

cæremoniam ab Ecclesia institutam. Ergo Confirmatio non est Sacramentum. P. A. Imo. S. Augustinus Lib. III. de Bapt. contra Donatistas, Cap. XVI. ait: *Manus autem impositio non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud nisi oratio super hominem?* II. Tertullianus Lib. de Bap. Cap. VII. ait: *Exinde egressi de Lavacro, perungimur benedicta unctiōe, de pristina disciplina, qua ungi oleo de cornu in Sacerdotium solebant. Ex quo Aaron a Moyse unctus est.* Ergo Confirmatio juxta Tertullianum de pristina, id est, Mosaica disciplina descendit, atque ab Ecclesia in usum revocata est. Ergo non est verum novæ Legis Sacramentum, sed ritus mere Mosaicus, majorem virtutem non habens quam in Lege veteri. III. Irenæus Lib. I. adv. Hæres. Cap. XVIII. Confirmatoriam unctiōem Valentinianis & Gnosticis authoribus tribuere videtur. IV. Alexander de Ales in Summa Theologica, Parte IV. Quæst. IX. membrò I. & S. Bonaventurâ in IV. Sentent. Dist. VII. Artic. I. Quæst. II. docent, Apostolos sine Sacramento dedisse Spiritum Sanctum: immo Alensis ait, hoc Sacramentum sæculo IX. ab Ecclesia institutum fuisse in Concilio Meldensi. R. N. A. Ad Imam probat. Resp. S. Augustinus loquitur tantum de manu impositione reconciliatoria, quæ olim hæreticis ad Ecclesiam revertentibus adhibebatur, & quæ mera erat cæremonia Ecclesiastica, non autem Sacramentum. Alii contendunt Augustinum loqui de Sacramento Pœnitentiæ. Ad II. N. C. Tertullianus non intendit unctiōem nostram sic comparare veteribus, quasi non major sit in nostra quam in veteri Lege fuerit virtus; siquidem ait: *Sic & in nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit; sed id unum significat, Legis veteris unctiōes figuram fuisse unctiōis in nova Lege faciendæ.* Ad III. Resp. S. Irenæus loco cit. hæreticis non unctiōis inventionem, sed corruptionem exprobrat: nec eos ullibi reprehendit, quod unctiōnem olei & balsami erga Neophytos adhiberent, sed quod sanctum mysterium portentosis vocibus, & profana aquæ cum oleo admixtione, aut folius balsami,

oleo rejecto, inunctione perverterent. Ad IV. C. A. N. C. Singularis fuit, eaque improbabilis Alensis & Bonaventuræ opinio nec ab Ecclesia, nec a cæteris Theologis adoptata, immo communi consensu rejecta. Quod vero Alensis ait, hoc Sacramentum institutum fuisse in Concilio Meldensi, id intelligendum non est de ipso Sacramento quoad substantiam spectato, sed quantum ad formam verborum & materiam elementarem, hoc est, chrismationem. Quamquam etiam hac in re turpiter hallucinatus est Alensis, cum ex Scriptis Patrum & Canonibus Conciliorum certum sit, Sæculo jam II. III. & IV. chrismationem in usu fuisse: neque aliud in Meldensi Concilio decretum fuerit, quam ut mos antiquus observetur, ut soli Episcopi Confirmationis Sacramentum administrent. Cæteras Protestantium objectionunculas, nullius plane roboris ac momenti, afferre non vacat, cum ex dictis facile solvi queant. Vide Natalis Alexandri Dissertationem X. in Hist. Eccles. Sæculi II. Renatum Le Drouven Lib. III. de Re Sacramentaria &c.

A P P E N D I X

AD CONTROVERSIAM I.

VARIA QUÆSITA DE MATERIA, FORMA, EFFECTU, SUBJECTO, ET NECESSITATE CONFIRMATIONIS.

379. Quæres I. Quænam sit materia remota essentialis Confirmationis? Resp. Chrisma. Prob. asertio autoritate Patrum, Origenis Hom. VIII. in Levitic. Tertulliani Lib. de Bapt. Cap. VII. S. Cypriani Epist. LXXII. ad Jubajanum. S. Cyrilli Catech. III. Mystagogica. S. Augustini Lib. II. contra literas Petiliani, Cap. CIV. Theodoreti Comment. in Cant. Et Conciliorum, Laodiceni Can. XLVIII. Hispanensis II. Cap. VII. Toletani IV. Can. LVII. Meldensis Can. XLIV. quorum loca exhibuimus paulo ante, nempe Num. 369. & 370. In his mentio fit chrismatis tamquam rei ad Confirmationem necessariæ,

Materia remota essentialis Confirmationis est chrisma.

F. VI. Theol. Dogm. Polem.

X

eique

eique virtus tribuitur conferendi Spiritum Sanctum. Ergo chrisma est materia essentialis Confirmationis; non proxima, ut per se patet: ergo remota. Assertioni nostræ aperte favent Florentinum in Decreto pro Armenis: *Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ; Et balsamo, quod odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto.* Et Tridentinum Sess. VII. Can. II. de Confirm. *Siquis dixerit, injurios esse Spiritui Sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.*

380. Dices. Arausicana I. Synodus A. 441. Can. II. ita statuit: *Nullum Ministrorum, qui baptizandi recepit officium, sine chrismate usque debere progredi, quia inter nos placuit semel chrismari. De eo autem, qui in baptisate quacunq̄ necessitate faciente non chrismatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chrismatis ipsius non nisi una benedictio est: non ut præjudicans quidquam, sed ut non necessaria habeatur repetita chrismatio.* Ergo unctio frontis juxta Patres Arausicanos non pertinet ad essentiam Sacramenti Confirmationis, adeoque chrisma nequit esse illius Sacramenti materia remota. R. N. C. Circa genuinam Canonis illius lectionem gravis priori sæculo exorta est lis Sirmondum inter & Petrum Aurelium, seu Abbatem Sancyranum. Sirmondus Canonem illum legit, ut paulo ante exhibuimus in objectione, laudatque Codices optimæ notæ ac venerandæ antiquitatis, Lugdunensem, Rhemensem, Fossatensem, Tilianum, Victorinum, editionem antiquam Coloniensem, ac vetera Isidori exemplaria. Contra Petrus Aurelius detracta particula *non*, sic legit postremam Canonis partem: *Ut non præjudicans quidquam, sed ut necessaria habeatur chrismatio repetita.* Sirmondi Codicibus opponit antiquas Conciliorum editiones, tres Merlinianas, duplicem Binianam, Surianam, Crabbianam duplicem, quæ omnes particulam negativam *non* rejiciunt, & Gratianum De Consecrat. Dist. IV. Cap. *Nullus*. Jam vero

si Aureliana lectio pro genuina habeatur, manifestum est Canonem illum Arausicanum assertioni nostræ non contradicere, sed quam maxime favere; tunc enim sensus Canonis est, quod utraque chrismatio, tam Baptismalis in vertice, quam Confirmatoria in fronte, sit necessaria, in diverso tamen genere necessitatis: prima ut cæremonia Baptismi supplenda ex more & præcepto Ecclesiæ, altera necessaria necessitate Sacramenti, ut ejus materia. Quod si vero Sirmondi lectio præplaceat, ajo Arausicani illius Canonis hunc sensum esse: Si aliquo casu omisa sit in Baptismo chrismatis unctio, ea de re commonebitur Episcopus, cum ad Neophytos consignandos accedit. Qui si duplicem adhibere chrimationem voluerit: unam, qua vicem omisæ in Baptismo cæremoniæ impleat, unguendo baptizatum ante Confirmationem; alteram, quam in Confirmatione cum impositione manuum, ex traditione Apostolica, ut partem essentiali adhibeat, nihil oberrat mysterio, *vel non præjudicabit quidquam*, ut loquitur Canon: sed chrimationem illam repetitam non esse necessariam docet Synodus: *Quoniam, inquit, chrismatis ipsius inter quoslibet non nisi una benedictio est*. Id est, una eademque benedictione consecratum est chrisma quo utuntur Episcopi & Presbyteri; adeoque licet unctio in Baptismate fuerit omisa, ex eo nullum patitur spiritale detrimentum baptizatus, cum illa mera sit cæremonia, & chrismatio Confirmationis, quæ longe præstantior est, utpote pars essentialis Sacramenti, illam utilius suppleat, & magnificentius. Verum illud observo, Canonem hunc Arausicanum, cum dubia sit illius lectio & incerta, instrumentum esse in causa præsentis utrique parti inutile. Nam quod est utrimque incertum, non potest in testimonium assertionis ulla ratione assumi.

381. Quæres II. An ad chrisma necessario necessitate Sacramenti requiratur oleum olivarum admixtum balsamo cum Benedictione Episcopi? Resp. probabilius affirmative, ita ut si unum horum desit, invalida sit Confirmatio. Prob. assertio I^{mo}. Autoritate Patrum,

Sive oleum olivarum cum balsamo mixtum & ab Episcopo benedictum.

a quibus chrisma appellatur oleum, unguentum consecratum, sanctificatum, benedictum Tertullianus Lib. de Bapt. Cap. VII. *Egressi de Lavacro, perungimur benedicta unctione.* S. Cyrillus Jerosol. Catech. III. *Mystagogica: Sanctum hoc unguentum non amplius est unguentum nudum, neque commune, postquam jam consecratum est: sed est chrisma Christi, quod adventu Spiritus Sancti energiam habet.* S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto, Cap. XXVII. *Benedicimus baptismatis aquam, & unctionis oleum. Quibus vero Scripturis edocti? nonne a secreta & silente traditione.* Ven. Beda Lib. II. Expositionis in Cantica Canticorum ait: *In vineis Engaddi balsamum gignitur, quod in chrisomatis confectioe liquori olivæ admisceri, ac Pontificali benedictione solet consecrari, quatenus fideles omnes cum impositione manus Sacerdotalis qua Spiritus Sanctus accipitur, hac unctione signentur.* II. Autoritate Concilii Florentini in Decreto pro Armenis, cujus verba paulo ante exhibuimus in respons. ad Quæsitum Imum. III. Ex antiquissimis Ritualibus & Euchologiis, ac Sacramentario S. Gregorii M. IV. Ex praxi Ecclesiæ, quæ Sacramentum Confirmationis numquam administravit sine oleo & balsamo ab Episcopo consecratis. Ergo cum hæc mixtio & benedictio nullibi legatur a Pontifice aliquo vel a Concilio præscripta, usum illius ab ipsis Apostolis accepisse dicenda est Ecclesia. Ergo ad chrisma probabilius præter oleum jure divino requiruntur etiam balsamum & benedictio Episcopalis.

382. Neque obstat I. Apostolorum & Christianorum paupertas primis Ecclesiæ temporibus, qui impares videntur fuisse faciendis tot sumptibus in emendo balsamo. II. Silentium Scriptorum primis V. sæculis, qui admixtionis olei cum balsamo non meminerunt: aut denique III. Innocentius III., qui Extra, de Sacramentis non iterandis, Cap. *Pastoralis*, consultus utrum Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui non chrismate, sed oleo per errorem fuit delinitus, respondit, *nihil esse iterandum, sed caute sup-*
plen-

plendum id quod incaute fuerat omiffum. Nam ad I. Resp. Neque tanta balsami copia requirebatur ad fideles inungendos, neque tam arcta erat primorum Christianorum res, ut illi Prælati Ecclesiæ necessarios ad emendum balsamum sumptus suppeditare non potuerint. Ad II. Resp. mentionem admixtionis balsami cum oleo a Patribus implicite fieri, quando materiam Confirmationis vocant unguentum & chrisma. Quod si etiam daretur primis quinque sæculis nullam illius a Patribus mentionem fieri, neutiquam legitime inferri potest, novum in Ecclesia ritum Sæculo VI. introducendum fuisse. Cum enim Sæculo VI. aut prioribus nullum inveniamus Pontificem aut Concilium, a quo instituta fuerit hæc chrismatis compositio, merito locum habere debet nota illa Augustini regula: *Quod universa tenet Ecclesia &c.* Ad III. Resp. Confirmationem in casu proposito nullam & irritam habitam fuisse ab Innocentio III.; per illa enim verba, caute supplendum esse quod incaute fuerat omiffum, intelligit ipsum Sacramentum supplendum esse: eum scilicet qui prius oleo tantum unctus fuit, iterum unguendo chrismate cum præscripta verborum formula, privatim tamen ad vitandum scandalum; neque enim, ut Glosa ait ad citatum caput, dicitur iterari quod prius factum non fuit.

383. Quæres III. Quænam sit materia proxima essentialis Confirmationis? Resp. est applicatio chrismatis, seu impositio manus Episcopalis in ipsa unctio. Et quidem aliquam Episcopalis manus impositionem essentialiter requiri ad valorem Confirmationis, prob. I. ex Scripturis. Actuum Cap. VIII. dicitur de Apostolis, qui Sacramentum Confirmationis Samaritis administrarunt: *Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Et Cap. XIX. *Cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus.* II. Authoritate Patrum. Tertullianus Lib. de Resurrectione carnis, Cap. VIII. ait: *Caro manus impositione adumbratur, ut & anima Spiritu illuminetur.* S. Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum: *Quod*

Materia proxima est applicatio chrismatis, seu impositio manus Episcopalis.

nunc quoque apud nos geritur (quod observarunt Apostoli) ut qui in Ecclesia baptizantur, Præpositis Ecclesiæ offerantur, & per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum Sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur. S. Hieronymus in Dial. adversus Luciferianos: *An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus Sanctus?* S. Augustinus Tract. VI. in I. Epist. S. Joan. *Numquid modo quibus imponitur manus ut accipiant Spiritum Sanctum, hoc expectatur, ut linguis loquantur?* Theodoretus Comment. in Cap. VI. Epist. ad Hebr. *Qui crediderunt accedunt ad divinum baptismum, & per manum Sacerdotalem Spiritus gratiam accipiunt.* S. Gregor. Hom. X. in Evang. *Per manuum nostrarum impositionem Spiritum Sanctum percipiunt.* S. Isidorus Hispalensis Lib. II. de Offic. Eccles. Cap. XXVI. *Post baptismum per Episcopos datur Spiritus Sanctus cum manuum impositione: hoc in Actibus Apostolorum fecisse meminimus Apostolos.*

384. Neque dicas I. a multis Patribus Sacramentum Confirmationis per solam unctionem chrismatis designari. II. Innocentius III. Cap. *Cum venisset*, Extra, De Sacra Unctione: *Per frontis chrismationem manus impositio designatur, quæ alio nomine dicitur Confirmatio.* Ergo impositioni manus suffecta est unctio chrismatis. Ergo nunc impositio manus non est de essentia Confirmationis. III. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Loco autem illius manus impositionis (qua Spiritum Sanctum dabant Apostoli) datur in Ecclesia Confirmatio.* Nam ad I. Resp. Confirmationis Sacramentum a multis Patribus designari etiam per solam manus impositionem, quin tamen unctio propterea excludi possit ac debeat. Ergo a pari. Cæterum quod posterioris ævi Patres & Scriptores Ecclesiastici Sacramentum istud frequentius designent per unctionem quam per manus impositionem, ratio est tum quia unctio expressius significat effectum hujus Sacramenti, tum quia unctio non peragitur sine aliqua manus impositione. Ad II. C. A. N. C. Inno-

centius III. non aserit Apostolos confirmasse absque chrismate manum imponendo, Episcopos vero nunc mutato ritu confirmare uniendo frontem chrismate absque manus impositione; sed tantum vult chrismationem frontis, quæ nunc communiter dicitur Confirmatio, esse illud ipsum Sacramentum, quod olim impositio manus vocabatur, & quo Apostoli visibiliter dabant Spiritum Sanctum cum aliis donis gratis datis. Ad III. eadem est responsio. Juxta Florentinum eadem est substantia hujus Sacramenti, nomen autem diversum, quia Confirmatio nunc appellatur quod olim manus impositio vocabatur, cum aliqua tamen, quantum ad efficaciam, accidentali diversitate; olim enim ab Apostolis Spiritus Sanctus dabatur etiam visibiliter, nunc vero non nisi invisibiliter datur ab Episcopis.

385. Quæres IV. An ad valorem Confirmationis sufficiat ea impositio manus, qua Episcopus baptizati frontem sacro chrismate inungit: vel an etiam requiratur ea manus impositio prævia, tempore & natura ab unctione sejuncta, quando nempe Episcopus extendens manus versus confirmandos orationem fundit, qua Spiritum Sanctum advocat? Resp. Impositionem illam manus Episcopalis, quæ cum unctione conjungitur, sufficere præviam autem illam manuum extensionem ad valorem Sacramenti Confirmationis non requiri. Prob. assertio Imo ratione. Unctio chrismatis facta in fronte, est vera manus impositio in sensu proprio. Ergo hæc sola sufficit & requiritur ad valorem Confirmationis. P. A. tum ex eo, quia unctio chrismatis facta in fronte, est actio qua Episcopi manus fronti immediate admovetur, & in sensu magis proprio dicitur impositio manus, quam prævia illa extensio manuum super confirmandos, quando Episcopus Spiritum Sanctum invocat: tum etiam ex eo, quod ab antiquissimis Scriptoribus ita appellata est. Ven. Beda in Expositione Psalmi XXVI. ait: *Illæ unctio, quæ per manus impositionem ab Episcopis fit, & vulgo Confirmatio dicitur.* Rabanus Maurus Lib. I.

*Non ante,
sed in ipsa
unctione.*

de Institutione Clericorum, Cap. XXVIII. *Episcopus baptizatum per manus impositionem cum ipso chrismate consignat.* Amalarius Fortunatus Lib. I. de Off. Eccl'es. Cap. XXVII. *Ut ab Episcopis solis inungantur per manus impositionem, ab Apostolis assumptum est.* Similia habent Ratramnus Corbeiensis Lib. IV. contra Opposita Græcorum, Cap. VII. Ivo Carnotensis in Opusculo de convenientia novi & vet. Testam. Rupertus Tuitiensis Lib. V. de Offic. div. Cap. XVI. Hugo Victorinus Lib. II. de Sacram. Parte XV. Cap. I. aliique complures.

386. Prob. II. ex praxi Ecclesiæ Græcæ. Græci a multis jam sæculis Sacramentum Confirmationis administrant absque prævia illa extensione manuum, qua Episcopus manus versus confirmandos extendens Spiritum Sanctum advocat; hujus enim ne tenue quidem vestigium deprehenditur in antiquissimis Græcorum Euchologiis. Ergo prævia illa extensio manuum non est de essentia Confirmationis. P. C. Certum est, etiam sine illa prævia manuum extensione valide a Græcis administrari Sacramentum Confirmationis; nullus enim Latinorum valorem Confirmationis a Græcis sic collatæ in dubium umquam vocavit: neque umquam Ecclesia Catholica in iis qui apud Græcos quantumvis Schismaticos confirmati fuerunt, & postea relicto schismate veniunt ad Catholicam unitatem, Confirmationem iteravit, etiamsi postea promoveantur ad sacros Ordines. Ergo prævia illa manuum extensio non pertinet ad substantiam Confirmationis.

387. Prob. III. ex praxi plurimorum Episcoporum in Latina Ecclesia, qui in magno populorum concursu passim ad unctionem chrismatis admittunt etiam eos qui aberant, quando Episcopus manus extendens invocabat Spiritum Sanctum. Quo casu irrita dicenda esset Confirmatio, siquidem prævia illa manuum extensio necessaria foret necessitate Sacramenti. Verum quamquam hæc ita se habeant, non diffiteor tamen ob probabilitatem sententiæ contrariæ, quam multi magni nominis Theologi, Natalis Alexander,

Tournely, Juenin, Gotti, Le Drouven &c. defendunt, sollicitate cavendum esse Episcopis, ne quis ungenus accedat, nisi præsens adfuerit, quando Episcopus extensus super confirmandos manibus Spiritum Sanctum invocat; quod facile caveri poterit, si confirmandi in distinctos ordines distribuuntur, ita ut integer Confirmationis ritus circa eos qui sunt primi ordinis expleatur; tum vero iis recedentibus repetatur oratio cum manuum extensione & reliquo ritu super eos qui sunt secundi ordinis, & sic deinceps. Ratio est, quia in Sacramentis administrandis & percipiendis nihil plane eorum quæ observat & mandat Ecclesia, omitti debet; maxime quando, nulla prælucente Ecclesiæ definitione, dubia est ac controversa inter Theologos Sacramenti alicujus materia vel forma: nisi enim hoc pendente dubio totum id observes de quo dubitatur, periculum est, ne irritum ac nullum sit Sacramentum.

388. Quæres V. Quænam sit forma Sacramenti Confirmationis? R. apud Græcos esse illa verba *Signaculum donationis Spiritus Sancti*; apud Latinos vero: *Configuro te signo Crucis, Et confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris Et Filii Et Spiritus Sancti, amen.* Quare oratio illa, quam fundit Episcopus cum extensione manuum versus confirmandos, antequam eorum frontem inungat, pia est equidem Ecclesiæ cæremonia necessitate præcepti adhibenda; at nullo modo pertinet ad formam Confirmationis. Prob. assertio I. Autoritate Conciliorum. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: *Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est chrisma. . . . Forma autem est: Signo te signo Crucis, Et confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris Et Filii Et Spiritus Sancti.* Et nullam aliam, præter istam tradit formam hujus Sacramenti. Reponunt aliqui, tradi hic tantum formam integram, non essentialem & adæquatam. At omnino id gratis & absque fundamento dicitur, nec sine injuria Florentini, quod perquam absone egisset tradendo Armenis formam tantum integram aut acci-

dentalem, omiſſa eſſentiali. Prob. II. ex Ordine & Pontificali Romano, atque antiquiſſimiſ Ritualibus libris, qui praxim Eccleſiæ Sæculi VIII. & posteriorum nobis oſtendunt, hancque ipſam formam nobis exhibent. Ergo hæc forma prioribus etiam ſæculis adhibebatur, cum illam a nullo Concilio aut Pontifice inſtitutam legamus. Prob. III. Ratione. Forma Sacramenti conſiſtit in verbis quæ proferuntur a Miniſtro in applicatione materiæ. Atqui verba ſupradicta, *Conſigno te ſigno Crucis &c.* proferuntur a Miniſtro Confirmationis, dum frontem inungit chrismate, quod eſt materia illius Sacramenti. Ergo verba illa ſunt forma Confirmationis.

389. Dices I. Forma Confirmationis eſt deprecatoria, ut colligitur ex Cap. VIII. Actuum. *Oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum Sanctum.* Atqui verba iſta, *Conſigno te ſigno Crucis &c.* non ſunt deprecatoria, ſed indicativa. Ergo non ſunt forma. II. Patres, præcipue S. Cyprianus, S. Ambroſius, S. Hieronymus, dicunt oratione & invocatione dari Spiritum Sanctum in Confirmatione. Ergo forma Confirmationis reponenda eſt in precibus præviis quas fundit Episcopus manus extendens ante unctionem. III. Ex verbis illis Jacobi Cap. V. *Et orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini,* recte inferitur formam extremæ unctionis reponendam eſſe in oratione ſtriſte dicta. Ergo etiam ex verbis illis Act. Cap. VIII. *Oraverunt pro ipſis ut acciperent Spiritum Sanctum,* recte inferitur formam Confirmationis eſſe deprecativam. IV. Hæc forma, *Conſigno te ſigno Crucis &c.* non adhibebatur prioribus Eccleſiæ ſæculis, ut patet ex ſilentio Scripturæ & Patrum, qui primis ſex ſæculis ſcripſerunt. V. Episcopus frontem chrismate inungens, Sæculo VIII. hiſ tantum verbis utebatur, *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti,* ut conſtat ex Alcuino & Amalario. Ergo. VI. Si verba illa, *Conſigno te ſigno Crucis &c.* eſſent forma a Christo inſtituta, invalida eſſet forma Græcorum, *Signaculum donationis Spiritus Sancti;* immo in ipſa Eccleſia Latina Sacramentum hoc per multa ſæcula

cula invalide fuisset administratum: magna enim in antiquissimis variarum Ecclesiarum Ritualibus libris est formæ diversitas. Sic in Ordine Romano dicitur: *Confirmato te in nomine Patris &c.* In Tolosano: *Signat te Deus sigillo fidei suæ in consignatione fidei, in nomine Patris &c.* In Petaviano. *Signum Christi in vitam æternam, amen.* Resp. ad I. N. min. Verba illa quantumvis sint indicativa, dici nihilominus possunt oratio, quia sunt verba sacra prolata a Ministro ut instrumento Christi, ac nomine Christi, & totam vim suam ex meritis Christi habent, Deumque efficaciter movent ad conferendam gratiam; ideoque se habent per modum orationis. Ad II. N. C. Ut enim prius dictum fuit, verba illa *Consigno te signo Crucis &c.* a ministro prolata, vim habent ex meritis Christi impetrandi effectum Sacramentalem, adeoque juxta Patres sunt oratio & invocatio Spiritus Sancti. Atque hac de causa S. Cyrillus Catech. III. formam Eucharistiæ appellat invocationem: *Quemadmodum panis Eucharistiæ post Sancti Spiritus invocationem non amplius est panis communis, sed est corpus Christi.* Et S. Augustinus Lib. V. de Bapt. contra Donat. Cap. XX. dicit hominem per deprecationem baptizare, & Eucharistiam conficere perinde ac confirmare, quamvis formæ illorum Sacramentorum sint indicativæ. *Quomodo exaudit (Deus) homicidam deprecantem, vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum quibus manus imponitur? Quæ omnia tamen & fiunt & valent etiam per homicidas.* Ad III. Resp. id non tam colligi ex verbis S. Jacobi, quam ex Traditione & praxi Ecclesiæ, quæ semper deprecativam formam in extrema unctione usurpavit, in Confirmatione vero indicativam. Ad IV. N. A. Forma hæc adhibebatur sæculo VIII., ut constat ex Pontificali Romano. Ergo etiam prioribus sæculis usurpabatur, cum nullus Pontifex, nullaque Synodus assignari possit, a quo primum fuerit instituta. Neque obest hic silentium Patrum & antiquissimorum Scriptorum, cujus geminam rationem
pro-

proferre possumus. Prima est, quia sapissime contingit, quæ magis vulgata sunt, usuque communi trita, prætermitti, quod propter usum quotidianum & vivam traditionem ignorari nequeant. Altera est, lex & disciplina arcani. Christiani enim sollicitè cavebant, ne Fidei nostræ mysteria vulgarent, sicque illa Gentilium ac Judæorum irrisioni ac profanationi objicerentur. Hinc S. Innocentius I. Epist. ad Decentium, Cap. III. de Sacramentorum formis loquens scribit: *Verba vero dicere non possum, ne magis prodere videar, quam ad consultationem respondere.* Et profecto nullus adversariorum formam Baptismi, *Ego te baptizo &c.* in dubium trahit, quamvis eam nullus Patrum ante S. Gregorium M. integram exhibuerit. Ad V. Resp. vel Alcuini & Amalarii editiones mendosas esse, vel Alcuinum, ex quo dein errorem illum exscripsit Amalarius, usum fuisse codice mendoso; citat enim Ordinem Romanorum, in quo tamen clare hæc verba exprimuntur: *Confirmo te in nomine Patris &c.* Præterea longe verisimilius est, librum illum de Divinis Officiis non esse Alcuini, sed farraginem quamdam ex diversis ipsius Alcuini, aliorumque Authorum posteriorum Scriptis collectam, ut ostendit Natalis Alexander in Hist. Eccles. Sæculi VIII. Cap. III. Art. VII. Ad VI. N. A. Forma Græcorum, eaque quæ in variis Ecclesiis apud Latinos adhibebatur, substantialiter non differunt ab ea quæ in Rituali Romano habetur: utrobique enim exprimitur Confirmationis effectus & causa principalis, nempe Spiritus Sanctus. Tota igitur varietas illa est mere accidentalis, substantiam ipsam non attingens. Ex quo consequitur, Christum non determinasse Confirmationis formam quoad verba; sed tantum generatim instituisse, ut adhibeantur verba quæ hujus Sacramenti effectum sufficienter exprimerent, eaque ab Ecclesia determinarentur.

*Subjectum
Confirmationis sunt
soli,*

390. Quæres IV. Quodnam sit subjectum idoneum Confirmationis? Resp. soli, omnesque baptizati. Prob. I^{ma} pars assertionis, I^{mo} Exemplo Apostolorum, qui non aliis hoc Sacramentum administrasse leguntur

quam

quam baptizatis. II. Autoritate Patrum & Concilio-
rum, atque ex praxi Ecclesiæ. III. Ratione Theolo-
gica, eaque triplici. I^{ma} est. Confirmatio se habet
ad Baptismum, sicut augmentum ad generationem tem-
poralem. Atqui impossibile est crescere hominem,
quin prius conceptus sit; prius est enim esse quam
augeri. Ergo impossibile ut quis ante Baptismum va-
lide confirmetur. II^{da}. Homo per Confirmationem fit
plene perfecteque Christianus. Porro prius est rem
esse quam esse perfectam, quia ad perfectionem non
subito, sed quibusdam veluti gradibus pervenitur. Er-
go Baptismus, per quem quis incipit esse Christianus,
necessario precedere debet Confirmationem. III. Bap-
tismus est janua Sacramentorum, primusque in domum
Dei introitus. Ergo.

391. Prob. etiam alera pars asertionis ex usu &
praxi universalis Ecclesiæ, quæ antiquitus una cum
Baptismo Confirmationem & Eucharistiam parvulis eti-
am ministrabat. Hic usus per complura sæcula per-
mansit in Ecclesia Latina, ut colligitur ex antiquis Ri-
tualibus, atque etiamnum viget in Græca Ecclesia. Cæ-
terum quamvis spectata institutione Christi omnis ætas
censeatur esse capax hujus Sacramenti: Confirmatio ta-
men in Ecclesia Latina jam ab aliquot sæculis differtur
usque ad usum rationis, tum quia Sacramentum hoc ad
salutem necessarium non est necessitate medii, adeo-
que infantes sine illo salvari possunt: tum quia illud
fusingendo cum actuali devotione, cujus nemo ante u-
sum rationis capax est, majori cum utilitate fusingi-
tur: tum denique quia sic certius vitatur periculum
iterationis; hujus enim Sacramenti a se suscepti facile
meminisse possunt, qui illud post usum rationis fusingi-
piunt. Septimus itaque ætatis annus apud Latinos nunc
expectatur; præveniri tamen potest hæc ætas justis de
causis, si nimirum parvulus vel credatur postea aut
omnino non, aut non nisi difficillime habiturus occa-
sionem hoc Sacramentum fusingiendi; aut si lethali
morbo oppressus sit morti proximus, ne careat perfe-

*Omnesque
baptizati.*

ctione

*Quænam
dispositio-
nes sint
præmit-
tendæ Confir-
mationi ?*

392. Quæres VII. Quænam Confirmationi præmit-
tendæ sint dispositiones? Resp. ad valorem Confirma-
tionis ex parte fuscipientis requiritur I^{mo}, ut confir-
mandus Ecclesiam jam ingressus fuerit per Baptismum.
II^{do}, voluntas recipiendi Sacramentum, saltem inter-
pretativa, quia Ecclesia iudicat vel præsumit, in illis
fidelibus, qui tunc vel ob amentiam vel gravissimum
morbum rationis compotes non sunt, dari intentionem
saltem habitualem. Ad licentiam quædam requiruntur
dispositiones ex parte animæ, quædam ex parte cor-
poris. Ex parte animæ requiritur status gratiæ; Con-
firmatio enim non est instituta ad dandam primam
gratiam, sed ad eam augendam. Non ergo danda est
iis Confirmatio, qui per peccatum gratiam Baptismi
amisere, nisi eam reparaverint per Pœnitentiæ Sacra-
mentum, aut contritionem perfectam. Quamvis vero
non existat aliquod præceptum sive divinum sive Ec-
clesiasticum, quo adultus peccator teneatur Confirma-
tionem præmittere Confessionem Sacramentalem; in pra-
xi tamen curandum est, ut quicumque sibi mortalis
peccati conscius est, prius confiteatur quam Confirma-
tionem accipiat, quia satis incerta & difficilis est per-
fecta contritio in plerisque hominibus. Ad uberiorem
fructum ex hoc Sacramento percipiendum requiritur
I^{mo}. prompta & devota animi affectio erga singulare il-
lud donum; quod haud dubie fiet, si confirmandus
explicitam habeat cognitionem tum Mysteriorum fidei,
tum Evangelicæ regulæ, secundum quam mores Chri-
stiani efformandi sunt, ac præsertim eorum omnium
quæ pertinent ad Baptismum & Confirmationem, in
qua renovatur initum olim in Baptismo fœdus cum
Deo. II^{do}. Perseverantia per aliquod dies in oratione
& meditatione præsertim huius Mysterii; hoc enim di-
ligentiæ & pietatis exercitium ipsemet Dominus præ-
scripsit Apostolis donum Spiritus Sancti recepturis Lu-
cæ Cap. XXIV. *Vos autem sedete in Civitate, quoadusque
induamini virtute ex alto.* Et Apostoli id exercuerunt.

Act.

Act. Cap. I. *Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria Matre Jesu.* Ex parte corporis requiritur I. ut mares tam ii qui confirmandi sunt, quam qui confirmandis Patrini dantur, veste simplici, & ad modestiam composita accedant: fœminæ vero sine fuco & pigmento, non immoderato capitibus corporisque ornatu decoratæ. II. Duodecim prioribus Ecclesiæ sæculis non nisi jejunis dabatur Confirmatio, postea vero etiam non jejunis datam fuisse testatur S. Thomas Parte III. Quæst. LXXII. Artic. XII. ad II. Laudabilis tamen est ea consuetudo, & quantum fieri potest, observanda, ut si Confirmatio matutino tempore administretur, & a jejunis Episcopis detur, & a jejunis fidelibus percipiatur.

393. Quæres VIII. *Quinam sit effectus Confirmationis?* Resp. triplex. I^{mus} est, augmentum gratiæ sanctificantis; est enim verum Sacramentum novæ Legis a Christo institutum, & teste Scriptura, per Confirmationem confertur Spiritus Sanctus, quo nomine intelligitur plenitudo & abundantia gratiæ. Dixi, *augmentum gratiæ sanctificantis*; Confirmatio enim primam gratiam jam præsupponit, atque a Christo instituta est ad augmentum & perfectionem primæ gratiæ. II^{us} est, gratia propria Sacramenti Confirmationis, id est, gratia roboris & virtutis, seu auxilia supernaturalia gratiæ, merito hujus Sacramenti concedenda tempore opportuno ad fidem intrepide ac fortiter propugnandam, & superandas quæ adversus eam insurgunt, dæmonis ac mundi tentationes. Hinc a Patribus & Conciliis vocatur gratia muniens, confortans, roborans, gratia perfectionis, consummationis, seu augmenti spiritualis, ad discrimen gratiæ Baptismatis, quæ est spiritualis infantia. Atque ideo S. Thomas Parte III. Quæst. LXXII. Artic. V. scribit: *Per Sacramentum Confirmationis datur homini potestas spiritualis ad quasdam alias actiones sacras, præter illas ad quas datur ei potestas in baptismo. Nam in baptismo accipit homo potestatem ad ea agenda quæ ad propriam pertinent salutem, prout scilicet secundum se ipsum vivit. Sed in Confirmatione accipit ho-*

*Quinam
sit effectus
Confirmationis?*

mo potestatem ad agendum ea quæ pertinent ad pugnam spirituales contra hostes fidei, sicut patet ex exemplo Apostolorum, qui antequam plenitudinem Spiritus Sancti acciperent, erant in cœnaculo perseverantes in oratione: postmodum vero egressi non verebantur publice fidem fateri, etiam coram inimicis fidei Christianæ. III. effectus est, character spiritualis animæ impressus, ut ostendimus Artic. I. Controver. IV. ideoque Sacramentum hoc iterari nequit. Hinc per characterem hunc confirmatus distinguitur ab alio fidei non confirmato, tamquam spiritualiter proventus ad virilem ætatem, ab eo qui paulo ante spiritualiter natus est, & adhuc in infantia spirituali existit; signumque est ordinationis ad aliquid speciale, nempe ad pugnam spirituales contra hostes visibiles fidei, ad quam propugnandam specialiter deputantur confirmati, simulque idonei fiunt, dum per Confirmationem ad perfectam ætatem spiritualiter promoventur. Nam qui sunt spiritualiter parvuli, quamdiu tales sunt, ad id muneris strenue & viriliter obeundum idonei esse non possunt, nisi operatio Confirmationis a Deo extraordinarie suppleatur.

An, et quæ sit Confirmationis necessitas?

394. Quæres IX. Quid sentiendum sit de Confirmationis suscipiendæ necessitate? Resp. juxta omnes Theologos Confirmationis Sacramentum negligendo graviter peccari posse I^{mo}, ratione contemptus; si quis nimirum pro nihilo ducat hoc Sacramentum, ejusque effectum, aut si vile & puerile existimet se illi subijcere. II. Ratione scandali, si ita se publice gerat, ut speciem contemptus aliis præbeat. III. Ex defectu charitatis ordinatæ sibi ipsi debitæ; si quis nempe præcise sibi persuadeat, sine hoc Sacramento non posse se tentationes contra fidem superare, aut in morali periculo se fore, ut tormentorum acerbitate constantia frangatur. Cæterum extra hos casus diversa est Theologorum de Confirmationis necessitate sententia.

395. Prima est Scoti, Richardi, Waldensis, & recentiorum, præcipue Gallorum, qui putant Confirmationem necessariam esse, non quidem necessitate mediæ, quia etiam sine illa per solum baptismum justificatio,

catio, adeoque aeterna salus obtineri potest; sed necessitate præcepti Divini. Probant id Imo. Quia omnes Fideles tenentur fieri & esse plene Christiani. Atqui ad plenitudinem & perfectionem, juxta Patres, requiritur Confirmatio. II^{do}. Illud Sacramentum ex præcepto Divino est suscipiendum, quod Christus instituit tamquam medium ad superanda mundi pericula & tentationes. Atqui tale medium est Confirmatio. Ergo. III. Qui oblata occasione negligit, aut certe qui proponit hoc Sacramentum numquam recipere, virtualiter censetur illud contemnere; ut enim ait Concilium Senonense A. 1528. Parisiis celebratum contra Lutheranos, Præsidente Antonio a Prato S. R. E. Cardinale & Archiepiscopo Senonensi: *Confirmationem omnes Christiani, tam viri quam mulieres usum rationis habentes, obligantur suscipere, aut saltem non contemnere. Contemni autem dicitur, quando Episcopus est præsens, paratus dare, & persona hoc sciens negligit.* Verum ne quid dissimulem, verba illa minime inveniuntur in Actis Concilii Senonensis, quæ Harduinus exhibet Collectionis suæ Tomo IX. a Colum. 1925.

396. Altera sententia est Durandi, Marsilii, Card. Turrecremata, & Gabrielis Biel asserentium, Confirmationem Fidelibus jure divino tunc tantum necessariam esse, quando instat occasio aut necessitas publice profitendi fidem coram Tyranno, & quando prius commode suscipi potest hoc Sacramentum. In eo enim casu maxima videtur esse hujus Sacramenti necessitas, & tunc voluntaria illius omisio contemptum indicat, atque irrationabilem quamdam prodigalitate[m] honorum spiritualium, propria & ordinata charitati valde repugnantem. Verum hæc sententia paucos hodie patronos habet. Cum enim Confirmatio non solum auxilium conferat ad fidem intrepide profitendam & propugnandam coram Tyrannis, sed etiam ad vivendum secundum fidem; sequeretur Confirmationem jure Divino necessariam esse, non tantum ob externum illud & peculiare periculum, verum etiam ad

præcipue ob internam illam & continuam hominis infirmitatem, pugnamque spiritus cum carne.

397. Tertia sententia est Alensis, S. Bonaventuræ, Paludani, S. Antonini, Sylvestri Priaratis &c. qui putant Confirmationem omnibus necessariam esse, non quidem jure Divino, sed mere Ecclesiastico. Probant id ex variis Canonibus Conciliorum. Sic Eliberitanum initio Sæculi IV. Can. LXXVII. ait: *Siquis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Presbytero aliquos baptizaverit, Episcopus eos per benedictionem perficere debet.* Laodicenum A. 372. Can. XLVIII. *Oportet eos qui baptizantur, post lavacrum chrisma Ecclesiæ accipere, & regni Christi participes inveniri.* Canones Pœnitentiales ad V. Decalogi præceptum subiciunt pœnitentiæ trium annorum parentes illos, quorum negligentia filius sine Sacramento Confirmationis decesserit. Mediolanense IV. sub S. Carolo Borromæo ait: *Siquis neglexerit Confirmationem, Canonicis subiaceat disciplinis.*

398. Quarta sententia, eaque valde communis, est S. Thomæ, Dominici Soto, Ledesmæ, Hadriani, Angeli de Clavasio, Victoriæ, Navarri, Suarii, Valentia &c., qui putant, præscindendo a contemptu & scandalo &c. Confirmationem nec jure Divino, nec jure Ecclesiastico necessariam esse, ideoque eam per se omitti posse sine gravi saltem peccato: addunt multi eam omitti posse sine levi etiam peccato ex vi objecti & intrinsecæ obligationis; quia talis actus non est in præcepto sed in consilio; alioquin si esset præceptum, materia ejus esset satis gravis: & ideo per se loquendo, obligatio vel esse debet sub mortali, vel omnino nulla. Sæpe tamen hæc omisio poterit per accidens esse peccatum veniale, aut etiam mortale, quod ex fine & modo voluntatis judicandum erit. Authores hi probant asser-tionem suam Imo ex praxi Ecclesiæ, quæ adultis hoc Sacramentum in articulo mortis administrare non consuevit. Atqui si Confirmatio jure Divino præcepta esset, teneretur eam administrare, ut patet in Ba-
ptismo,

ptismo, Eucharistia, & Pœnitentia respectu lapsorum. Ido ita argumentantur: Præceptum obligans sub mortali non est adstruendum sine manifesta & gravi ratione. Atqui talis ratio non datur pro necessitate Confirmationis. Ergo. P. min. Nam Imò verba *Debent, Oportet*, quæ leguntur in Canonibus Conciliorum, uti alias saepe, ita etiam hic intelligi possunt non de debito strictè tali quod importat præceptum, sed de debito convenientiæ, maximamque hujus Sacramenti utilitatem indicant, qua negligentes illud semetipsos privant. II. Omnes Christiani evadunt per Baptismum perfecti quoad substantiam, ea nimirum perfectione quæ regenerationem & perfectam justificationem involvit; quamvis per solum baptismum non habeant perfectionem illam accidentalem quæ ordinatur ad robor & augmentum gratiæ. III. Christus Confirmationem instituit tamquam medium, non ad simpliciter, sed ad facilius superandas tentationes contra fidem: neque desunt alia media sufficientia ad hunc finem consequendum, ut v. g. oratio, virtutum Christianarum exercitium &c. IV. Qui Confirmationem non suscipit, non idcirco censendus est eam contemnere; contemptus enim quid aliud importat præter voluntariam omissionem, ut patet in eo qui voluntarie omittit susceptionem Ordinis, Religionis, aut Matrimonii, quin ea Sacramenta, aut statum religiosum dicatur contemnere. Vide Suarium in III. Partem S. Thomæ Disput. XXXVIII. Artic. XII. Sectione I.

399. Quæres X. An Unctio verticis in Baptismo usurpari solita supplere possit Sacramentum Confirmationis, & plenitudinem gratiæ conferre ex opere operato? Resp. negative. Prob. assertio Imò. Si unctio illa eundem haberet cum Confirmatione effectum, Confirmatio esset superflua. Atqui hoc repugnat Traditioni & praxi Ecclesiæ, quæ unctis etiam a Presbytero in vertice Confirmationem administrat. II. Sacerdos tali modo per unctionem illam verticalem traderet Spiritum Sanctum, id est, plenitudinem gratiæ

Unctio verticalis non supplet Confirmationem, nec gratiam confert ex opere operato.

roborantis. Atqui id repugnat Patribus & Conciliis. III. Unctio verticalis est caremonia, non a Christo, sed ab Ecclesia instituta. Ergo non habet intrinsecam virtutem producendi gratiam: quam nemo ritui externo indere potest, præter Deum.

400. Dices I. In Pontificali Damasi dicitur de S. Sylvestro Papa: *Hic & hoc constituit, ut baptizatum liniat Presbyter chrismate levatum de aqua, propter occasionem transitus mortis.* Ergo S. Sylvester unctionem verticalem in Baptismo adhiberi voluit, ut suppleretur unctio confirmatoria. P. C. Utriusque unctiois eadem est materia & consecratio. Ergo. II. Rabanus Maurus Lib. I. de Institutione Clericorum, Cap. XXV. II. loquens de hoc ipso Sylvestri decreto ait: *Ac deinde profecto patet, quia quicumque non est Christi, regni sui particeps fieri nequit: ideoque necessarium est, ut statim succurratur baptizato cum chrismatis unctioe, ut Spiritus Sancti participationem accipiens, alienus a Christo non existat.* Ergo Rabanus eandem vim tribuit unctioi verticali & confirmatoriæ in fronte. III. Hugo Victorinus Lib. II. de Sacram. Parte VII. Cap. III. ait: *Propter eos qui articulo mortis præveniuntur, instituta est illa, qua Sacerdos baptizatum statim in vertice linat, sacri chrismatis unctio, ne forte per absentiam Episcopi, & difficultatem eam consequendi, sine manus impositione baptizatum ab hac vita migrare contingeret.* IV. S. Thomas III. Parte, Quæst. LXXI. Artic. III. ad IV. ait: *Dicendum, quod eorum quæ aguntur post baptismum circa baptizatum, aliquid est quod non solum significat, sed efficit: puta, unctio quæ fit in vertice, quæ operatur conservationem gratiæ baptismalis. Aliquid autem est quod nihil efficit, sed solum significat, sicut quod datur ei vestis candida ad significandam novitatem vitæ.* Ergo Juxta S. Thomam unctio baptismalis in vertice non differt a Confirmatoria in fronte, quia utraque operatur. Resp. ad I. Præterquam quod Liber ille Pontificalis non a Damaso, sed ab alio sequioris ævi conscriptus fuerit, O. A. N. C. Ad probat. N. C. Quamvis eadem sit materia & consecratio, diver-

diversa tamen est forma, diversus minister, effectus, & modus inungendi. Baptismalis unctio fit in vertice, per simplicem Sacerdotem, & significat tantum, non vero producit, saltem ex opere operato & tamquam verum Sacramentum a Baptismo distinctum, unctioem interiore gratia. At vero Confirmatoria unctio fit in fronte, per solum Episcopum tamquam ministrum ordinarium; & non solum significat, sed etiam ex opere operato producit gratiam roborantem. Ad II. N. C. Discrimen inter utramque unctioem ipse Rabanus assignat Lib. cit. Cap. XXX. scribens: *Signatur baptizatus per Sacerdotem chrismate in capitis summitate: per Pontificem vero in fronte, ut priori unctioe significetur Spiritus Sancti descensio ad habitationem Deo conservandam; in secunda vero ejusdem Spiritus Sancti septiformis gratia venire declaretur.* Ergo juxta Rabanum unctio verticalis non producit, saltem ex opere operato, sed tantum significat gratiam sanctificantem, & dona Spiritus Sancti. Ad III. Resp. Hugonem nihil aliud velle, quam quod unctio verticalis ab Ecclesia instituta fuerit, non ut hoc ritu immineretur, sed potius ut insinuaretur Confirmationis necessitas, cujus imitationem aliquam adumbrari iussit Ecclesia, ne videlicet aliquo ejus vestigio careant, qui propter Episcoporum absentiam, & mortis imminentis angustias hoc Sacramento donari nequeunt. Ad IV. N. C. Juxta S. Thomam unctio verticalis operatur tantum per modum impetrationis, & ex opere operantis.

CONTROVERSIA II.

DE MINISTRO SACRAMENTI CONFIRMATIONIS.

CONTRA WALDENSES, WICKLEFFUM ET PPOTESTANTES.

401. Duplex Sacramenti Confirmationis minister distinguendus est, ordinarius & extraordinarius. Ordinarius est, qui vi sui Ordinis habet perfectam & completam potestatem hoc Sacramentum valide conferendi; atque hunc dicimus esse Episcopum. Minister

*Quis sit
minister
ordina-
rius & ex-
traordi-
narius
Confirmati-
onis?*

ster extraordinarius est, qui vi sui Ordinis habet potestatem incompletam & inchoatam conferendi Sacramentum istud, quæ perfici & compleri debet per dispensationem ut valide exerceatur: atque hunc dicimus esse simplicem Presbyterum.

*Errores
Novato-
rum.*

402. Waldenses, & Wickleffus quamvis Sacramentum Confirmationis admiserint, contendebant tamen ministros illius ordinarios esse Presbyteros, nec sine injuria hoc officio spoliatos fuisse ab Episcopis. Vide dicta Num. 367. Protestantes Confirmationem ipsam e numero Sacramentorum auferunt; & quamvis ipsorum quoque opinione Sacramentum foret, negant tamen ad solos Episcopos ejus ministerium pertinere. Ita Lutherus in Lib. de Captivit. Babylon. Kemnitius in Parte II. Examinis. Calvinus Lib. IV. Institut. Cap. XIX. Paragr. X. Fundamentum erroris istud est, Episcopum a Sacerdote nihil differre quoad potestatem Sacramentalem.

*Solus Epi-
scopus est
minister
ordinari-
us Confir-
mationis.*

403. Conclusio I. Solus Episcopus est Minister ordinarius Sacramenti Confirmationis. Probatur Conclusio hæc dogmatica Imo Autoritate Scripturarum. Act. Cap. VIII. Petrus & Joannes Apostoli ab Ecclesia Jerosolymitana missi fuere ad confirmandos Samaritanos, quos Philippus Diaconus baptizaverat. Act. Cap. XIX. Paulus Apostolus confirmasse dicitur eos, qui paulo ante Ephesi baptizati fuerant baptismo Christi. Ergo ordinarium munus baptizandi pertinebat ad Apostolos, eorumque Successores Episcopos. II. Autoritate Patrum. S. Cyprianus Epist. LXXIII. ad Jubajanum ait: *Quod nunc quoque apud nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, Præpositis Ecclesiæ offerantur, Et per nostram orationem ac manuum impositionem Spiritum Sanctum consequantur, Et signaculo Dominico consummentur.* S. Hieronymus in Dial. adv. Luciferianos; *An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponantur? . . . Non quidem abnuo hanc esse Ecclesiarum consuetudinem, ut ad eos qui longe in minoribus urbibus per Presbyteros Et Diaconos baptizati sunt, Episcopus ad invocationem Sancti Spiritus manus im-*

impositurus excurrat. S. Augustinus Lib. XV. de Trinit. Cap. XXVI. *Neque enim aliquis Discipulorum ejus (Christi) dedit Spiritum Sanctum. Orabant quippe ut veniret in eos quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Præpositis etiam nunc servat Ecclesia.* Ven. Beda Comment. in Cap. VIII. Act. Apost. *Notandum, quod Philippus, qui Samariæ evangelizabat, unus de septem fuerit: si enim Apostolus esset, ipse utique manum imponere potuisset, ut acciperent Spiritum Sanctum; hoc enim solis Pontificibus debetur.*

III. *Authoritate Pontificum.* S. Innocentius I. Epist. ad Decentium Eugubinum, Cap. III. *scribit: De consignandis infantibus manifestum est, non ab alio quam ab Episcopo fieri licere. Nam Presbyteri licet sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hoc autem Pontificibus solis deberi, ut vel consignent, vel Paracletum Spiritum tradant, non solum consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verum & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ aserit Petrum & Joannem esse directos, qui jam baptizatis traderent Spiritum Sanctum.* S. Gregorius M. Lib. IV. Epist. IX. alias Lib. III. Epist. IX. ad Januarium Calaritanum: *Presbyteri baptizatos infantes signare sacro in frontibus chrismate non præsumant; sed Presbyteri baptizatos ungant in pectore, ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte.*

IV. *Authoritate Conciliorum, Eliberitani Can. XXXVIII. & LXXVII. Hispalensis II. Capitulo VII. Meldensis Can. XLIV. Verba ipsa adduximus Num. CCCLXX. Florentinum in Decreto pro Armenis ait: Secundum Sacramentum est Confirmatio. - Ordinarius minister est Episcopus. Tridentinum Sefs. VII. Can. III. de Confirmatione statuit: Siquis dixerit, Sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem; anathema sit. Ratio a priori assignari alia nec potest nec debet quam voluntas Christi hoc Sacramentum instituentis, cujus congruam causam assignant Theologi. Ima est, quia conveniens videtur, a primario ministro, id est, Episcopo conferri.*

ferri Confirmationem, quæ est complementum & perfectio baptismi. II^{da} est, quia per Confirmationem homo militia Christi adscribitur, sicut per baptismum familiae Christi adjicitur. Atqui adscribere militiae pertinet ad Duces & Imperatorem exercitus. Ergo etiam adscribere militiae Christi pertinet ad Episcopos, qui in Ecclesia principatum gerunt.

*Extraor-
dinaris
vero potest
esse simplex
Sacerdos
ex dispen-
sat. Rom.
Pont. id-
que osten-
ditur au-
thoritate
Concilio-
rum.*

404. Conclusio II. Simplex Sacerdos ex dispensatione Summi Pontificis potest esse extraordinarius Minister Sacramenti Confirmationis. Conclusio hæc quamvis non sit de fide, est tamen modo ita certa, ut de ejus veritate dubitari prudenter nequeat. Prob. I. Autoritate Conciliorum, quæ in casu necessitatis Presbyteris facultatem dederunt Sacramentum hoc administrandi. Arausicanum I. A. 441. Can. I. ait: *Hæreticos in mortis discrimine positos, si Catholici esse desiderant, si desit Episcopus, a Presbyteris cum chrismate & benedictione consignari placuit.* Epaonenense A. 517. Can. XVI. *Presbyteros, propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis & decumbentibus hæreticis, si conversionem subitam petant, chrismate petimus subvenire. Quod omnes conversuri, si sani sunt, ab Episcopo noverint expetendum.* Florentinum in Decreto pro Armenis postquam dixit, solum Episcopum ordinarium esse hujus Sacramenti ministrum, illico subjungit: *Legimus tamen, aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.*

Pontificum

405. Prob. II. Autoritate Pontificum. Cum A. 593. S. Gregorius M. Lib. IV. Epist. IX. Presbyteris Calaritanis in Sardinia prohibuisset, ne baptizatos infantes signare in fronte chrismate præsumerent, sed eos ungerent in pectore, ut Episcopi postmodum ungerent in fronte: sequentique anno intellevisset, hac sua prohibitione multos in Sardinia offensos fuisse, Epist. XXVI. ita respondit: *Et nos quidem secundum, usum veterem Ecclesiæ nostræ fecimus; sed si omnino hac*

de

de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos chrismate ungerere debent, concedimus. Sermonem hic autem esse de Sacramento Confirmationis, patet I. ex eo, quia Epistola XXVI. concessit S. Gregorius, quod Epist. IX. diserte prohibuerat, ne nimirum Præsbyteri baptizatos infantes præsumant in fronte signare chrismate, id est, confirmare. II. Quia si de caremonia tantum lis fuisset, nullam S. Gregorius rationem habuisset, illam in absentia tantum Episcopi Presbyteris permittendi; cum illi jure suo, tamquam ordinarii ministri Baptismi, omnes illius caremonias peragant. Exemplum S. Gregorii M. plures alii Romani Pontifices sunt secuti. Lucas Wadingus in Annalibus Minorum refert, nonnullos Fratres Minores hoc privilegio fuisse donatos a Nicolao IV. Joanne XXI. Urbano V. Eugenio IV. Leone X. atque Hadriano VI, cujus diploma in Cænobio Franciscanorum Hispali aservari idem Wadingus asserit: ex quo colligere licet, Hadrianum ad Petri cathedram evectum a sententia recessisse, quam antea Hadrianus Florentius Doctor Lovaniensis docuerat. Eandem facultatem Abbati Montis Cassini concessit Sixtus V. Patri Custodi Terræ Sanctæ Ord. Minorum Clemens XI. Custodi & Guardiano Sancti Sepulcri Ord. Min. de Observantia, Præfecto Missionum Ægypti, item S. R. I. Principi & Abbati Campidunensi Benedictus XIV. Quis autem tam ferreæ frontis & tam projectæ audaciæ sit, qui tot Pontifices scientia ac pietate conspicuos in praxim institutioni divinæ contrariam consensisse asserat?

406. Prob. III. *Authoritate & exemplo Ecclesie Græcæ, in qua jam longe ante Photianum schisma, simplices Sacerdotes infantes baptizatos statim sacro chrismate inungunt, ne forte immatura morte prærepti sacri illius Mysterii fiant exsortes: idque ab eis facilitatum est consentientibus totius Orientis Episcopis, atque accidente etiam consensu Romani Pontificis. Atqui certum est in Ecclesia Græca valide administrari Sacramentum Confirmationis. Ergo certum est, ex delega-*

*Et praxi
Ecclesie
Græcæ.*

tione

tione Romani Pontificis simplicem etiam Sacerdotem extraordinarium esse posse Sacramenti Confirmationis Ministrum. Major propositio constat tum ex Græcorum Euchologiis, tum ex iis Scriptoribus, quibus Orientis mores explorati sunt. Minor probatur. Græcorum Confirmationem, etsi a simplici Sacerdote collatam Latini Patres in Concilio Florentino ratam habuere. Cum enim Græci inter undecim quæstiones sibi a Latinis post unionem propositas, ad hanc quoque iussi fuerint respondere: *Quare Episcopi non inungunt sacro chrismate, sed Sacerdotes, cum hac Pontificibus sit datum?* Huic quæstioni Mitylenensis Præsul, Græcorum nomine satisfecit; legitur enim post undecim illas quæstiones: *Hæc a Latinis objecta, Mitylenensis, canonice omnia legitimeque dissolvit, præterquam duo, de quibus Papa Imperatori significavit, cur scilicet matrimonia dirimantur, Et Patriarcha non eligatur.* Magis diserte ejusdem rei testimonium nobis præbet Gregorius Protosyncellus, qui Florentino interfuit tamquam Legatus Patriarchæ Alexandrini. Is creatus postea Patriarcha Constantinopolitanus scribens adversus Epistolam Marci Ephesini ait: *Verum Latini etiam nostros consignabant, Et chrysmatos appellabant. Sed hæc non fuisse ex æquò Et bono facta, constat ex eo, quod in nostra unione nihil habuerunt quod nobis objicerent; sed cum essemus orthodoxi, habiti sumus ab orthodoxis orthodoxi.*

407. Cæterum dictum fuit Im^o in Conclusionè, *Simplex Sacerdos.* Nequit enim id muneris demandari inferioribus Clericis, v. g. Diaconis aut Subdiaconis. Soli enim Presbyteri ratione sui Ordinis habent radicalem, inchoatam & incompletam potestatem confirmandi, quamvis ligatam & impeditam, quæ non nisi per legitimam dispensationem libera, completa & expedita evadere potest. At vero Diaconi & Subdiaconi eam ne radicalem quidem & inchoatam habent. II. *Ex dispensatione Summi Pontificis;* irrita enim atque omnino invalida foret Confirmatio a simplici Latino Presbytero collata ex delegatione Episcopi Latini, quia Sedes A-
 posto-

postolica in Latina Ecclesia id juris sibi uni reservavit. Posita autem reservatione Pontificia hujuscemodi facultatis, Episcopus Latinus nec valide nec licite potest hanc facultatem Sacramentum Confirmationis conferendi simplici Presbytero concedere. Nam quamvis confirmare sit actus Ordinis Episcopalis, cujus firmitas & valor a Pontificis nutu non pendet; delegare tamen simplici Presbytero ejuscemodi actum potius ad Jurisdictionem quam ad Ordinem pertinet. Episcoporum vero Jurisdictio, sive sit immediate a Christo, sive a Romano Pontifice, ita semper huic subest, ut ejusdem autoritate & imperio limitari, atque etiam justis gravibusque de causis omnino auferri alicui possit. Igitur Confirmatio a simplici Presbytero administrata aliunde vires fortiri nequit, quam a delegatione sive expressa sive tacita Romani Pontificis eidem simplici Presbytero facta.

408. Ex his quæ modo diximus, necessario consequitur, Confirmationem a simplici Presbytero collatam, irritam atque omnino invalidam esse reputandam iis in locis, in quibus certo novimus Græcis, alteriusve Orientalis ritus Sacerdotibus talem facultatem ab Apostolica Sede fuisse ademptam. Præter Sacerdotes autem in Bulgaria & regno Cypri, quibus olim hanc facultatem abstulerunt S. Nicolaus I. & Innocentius IV, Sacerdotibus Italo-Græcis severe interdixerunt Clemens VIII. & Benedictus XIV. ne baptizatos chrismate consignarent. Quod si quis Sacerdos, etiam Græcus, in Italia ac vicinis Insulis, contra expressam Apostolicæ Sedis prohibitionem chrismate baptizatos inungeret, non illicite modo, verum etiam invalide Confirmationem administraret. Vide Prosperum Lambertinum, seu Benedictum XIV. Lib. VII. de Syn. Diac. Cap. VII. VIII. IX.

Argumenta contraria refutantur.

409. Objicitur I. contra I. Conclus. *Adversarii frustra confugiunt* Autoritas Scripturarum. Apostolus I. ad Timoth, Cap. IV. scri-

ad authoritatem Scripturarum. scribit: *Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum Presbyterii.* Ergo temporibus Apostolicis Presbyteri imponebant manus, seu administrabant Sacramentum Confirmationis. II. Act. Cap. IX. Ananias, quamvis non esset Episcopus, manus imposuit Saulo, & quidem, ut ipse I. c. ait: *Ut videas, & implearis Spiritu Sancto.* Ergo. Resp. C. A. N. C. Apostolus I. c. non loquitur de Sacramento Confirmationis, sed de Ordinatione Episcopali, quæ fit per plures Episcopos; ideoque Presbyterii nomine non intelligit Sacerdotes secundi ordinis, sed conventum Episcoporum. Ad II. Resp. Impositio illa manuum facta ab Anania, antequam baptizaretur Saulus non fuit confirmatoria, sed curatoria, ut nempe visus illi restitueretur. Verba autem illa, *Et implearis Spiritu Sancto*, non referenda sunt ad illam manuum impositionem, sed vel ad fidem Sauli, vel ad Baptismum, quo paulo post ablatus fuit. Caterum an Ananias fuerit laicus, vel simplex Sacerdos, aut omnino Episcopus, incertum est.

S. Hieronymi.

410. Objic. II. Autoritas S. Hieronymi. S. Doctor Epist. LXXXV. ad Evagrium scribit: *Quid facit excepta Ordinatione Episcopus, quod non faciat Presbyter?* II. in Dialogo adversus Luciferianos ait: *Quod si hoc loco quæris, quare in Ecclesia baptizatus, nisi per manus Episcopi non accipiat Spiritum Sanctum, quem nos asserimus in vero baptismo tribui: discce, hanc observationem ex ea autoritate descendere, quod post ascensum Domini Spiritus Sanctus ad Apostolos descendit, & multis in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potius Sacerdotii quam ad legis necessitatem.* Ergo S. Hieronymus sensit, Episcopos non vi Ordinis, sed ex dispositione Ecclesiæ esse ministros ordinarios Confirmationis. R. ad I. S. Hieronymus Presbyteros cum Episcopis confert non quantum ad alia munia, sed quantum ad consecutionem corporis Christi, & quæ ad illam pertinent; aitque Presbyteros hac in re ab Episcopis in eo tantum differre, quod hi per Sacram Ordinationem potestatem
confi-

conficiendi corpus Christi aliis possint communicare, quam Presbyteri aliis communicare nequeunt. Ad II. N. C. S. Doctor per ea verba nihil aliud intendit, quam munus ordinarium confirmandi ad solos Episcopos pertinere, non ex natura rei, quasi vero Spiritus Sanctus aliter accipi non possit quam per manus Episcopi; sed propter voluntatem & institutionem Christi, qui Summum Sacerdotium specialiter honorare voluit certas Episcopis attribuendo prerogativas, quas non attribuit Presbyteris.

411. Objic. III. *Authoritas Conciliorum. Toletanum I. A. 400. Can. XX. ait: Statutum est, Diaconum non chrismare, sed Presbyterum, absente Episcopo; præsentem vero, si ab ipso fuerit præceptum. II. Concilium Regense A. 439. Can. V. Visum est, omni Presbytero per familias, per agros, per privatas domos, pro desiderio fidelium, facultatem benedictionis aperire, quod non nullas jam provincias habere succurrit. --- In Ecclesia quoque, in qua ordinatus fuerit, consecrandi virginem, sicut confirmandi Neophytum, jus habebit. III. Barcinonense II. A. 599. Can. II. ait: Simili etiam statutum conditione est, ut cum chrisma Presbyteris diæcesanis pro Neophytis confirmandis datur, nihil pro liquoris pretio accipiat; ne gratia Dei pretio benedictionis affecta, simoniacum interitum ementibus vendentibusque associet. IV. Hispanense II. A. 619. Capitulo VII. Quædam tamen auctoritate veteris Legis, quædam novellis & Ecclesiasticis regulis sibi prohibita noverint: sicut Presbyterorum & Diaconorum, ac Virginum consecratio; sicut constitutio altaris, benedictio vel unctio: siquidem nec licere eis Ecclesiam, vel altarium consecrare, nec per impositionem manus fidelibus baptizatis vel conversis ex hæresi, Paracletum Spiritum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontem signare. Ergo Episcopi jure tantum Ecclesiastico sunt Ministri ordinarii Confirmationis. Resp. ad I. vel de unctione verticali in Baptismo, non autem de Confirmatoria unctione ibi sermonem esse; vel si posterius id contendas, id unum sequitur, Tolitanos Patres hanc*

*Et Concl.
liorum.*

veniam

veniam fecisse Presbyteris, ut possent tamquam ministri extraordinarii, absente vel jubente Episcopo, Sacramentum Confirmationis conferre. Iis autem temporibus, quibus Romani Pontifices hanc delegationem sibi nondum reservarant, licitum erat Episcopis & Conciliis hanc facultatem Presbyteris tribuere justa & rationabili de causa. Ad II. Resp. Facultatem consecrandi Virgines & confirmandi Neophytos soli Armenario Ebredunensi Episcopo, valide quidem sed illicito ordinato fecerunt Regenses Patres, quem Episcopatu suo motum uni præfecerunt Parochia. Manifestum id est ex verbis citati Canonis; illico enim subjungitur: *Et per omnia, ut sit indulgentiæ testimonium, semper se inferiorem Episcopo, superiore Presbytero agat.* Ad III. Resp. Barcinonensem illum Canonem ab aliquibus intelligi vel de unctione verticali in Baptismo, vel de unctione cæremoniali ac reconciliatoria. Neque desunt qui putant factam fuisse Presbyteris facultatem, ut ipsum Sacramentum Confirmationis, tamquam illius Ministri extraordinarii, conferre valeant; aut denique sermonem ibi esse de chrismate, quo Neophyti inungantur, non a Presbyteris, sed ab Episcopo Diæcesim suam lustrante. Ad IV. N. C. Hispalense *Novellas regulas* vocat, quia illæ in novo Testamento a Christo præscriptæ sunt; *Ecclesiasticas* vero, quia institutioni ac præcepto Divino etiam Ecclesiæ Lex & præceptum accessit, nempe Innocentii I. in Epist. ad Decentium, & anteriorum Conciliorum. Profecto si per *regulas novellas* intelligerentur novæ seu recens inductæ, sequeretur, Ordinationes Presbyterorum & Diaconorum novo dumtaxat jure solis Episcopis fuisse reservatas, quod a veritate alienissimum esse ostendimus Tomo III. Articulo IV. Controversia V.

*Nec ratio
ipsis suffragatur.*

412. Objic. IV. Ratio. Qui potest majus, potest etiam quod est minus. Atqui Presbyteri possunt Eucharistiam conficere, quod est majus quid Confirmatione. Ergo. II. Si soli Episcopi administrare possunt Confirmationem, valor Sacramenti penderet a dignitate Ministri, ut olim contendebant Donatistæ. III. Presbyter-

byteri non minus succedunt Apostolis quam Episcopi. Ergo si Episcopis licet frontem baptizatorum inungere, licebit id etiam Presbyteris. P. C. Apostoli hoc Sacramentum administrarunt tamquam Presbyteri. Ergo. R. ad I. D. M. Potest etiam quod est minus in eadem specie, O. M. In diversa specie, N. M. In his quæ ex fola pendent voluntate Christi infirmum est id axioma, nisi admittere velis Diaconum posse confirmare, immo laicum etiam posse hoc Sacramentum administrare, quia potest baptizare. Ad II. D. M. Valor Sacramenti penderet a dignitate ministri Ecclesiastica, sive a certo gradu Ecclesiastico, C. M. Valor Sacramenti penderet a dignitate ministri morali, id est, a fide & probitate, ut olim contendebant Donatistæ, N. M. Ad III. N. A. Fideles diverso modo succedunt Apostolis. Nimirum Christiani omnes succedunt Apostolis tamquam primis Christianis: Sacerdotes omnes succedunt Apostolis ut primis Sacerdotibus; Episcopi vero ut Summis Sacerdotibus & Pastoribus Ecclesiæ: atque ita Episcopi succedunt Apostolis in tota eorum ordinaria potestate, in qua non eis similiter succedunt simplices Sacerdotes. Ad *prob.* N. A. Apostolos Sacramentum Confirmationis administrasse tamquam Episcopos & Pastores, constat tum ex eo, quod ad confirmandos Samaritanos a Philippo baptizatos missi fuerint Petrus & Joannes; tum ex divina Traditione potissimum, cujus testes irrefragabiles sunt Concilia & Patres, solis Episcopis ordinarium confirmandi munus vindicantes.

413. *Objic.* V. contra II. *Conclus.* *Authoritas Pontificum.* S. Nicolaus I. exorto vix Schismate Photiano, cum intellexisset Græcos Presbyteros auctoritate & suasionibus Photii Sacramentum Confirmationis per Bulgariam administrasse, misit illico Episcopos Paulum Populoniensem & Formosum Portuensem, Legatos suos, qui omnes Bulgaros a prædicis Presbyteris inaniter confirmatos, iterum sacro chrismate rite consignarent, ut constat ex Epistola Nicolai ad Hincmarum, Photii ad Episcopos Orientales, Metrophanis Smyrnenensis ad Manuelem Patricium &c.

Simpl.
Presbyterum accedente Rom. Pontif. dispensatione esse non posse extraord. ministrum Confirmationis, neque ex facto S. Nicolai I.

Ergo

Ergo S. Nicolaus censuit, Confirmationem administrari non posse a simplici Presbytero tamquam ministro extraordinario. Resp. N. C. S. Nicolaus Bulgaros iterum consignari voluit, tum quia Presbyteri illi CPolitani cum ipso Photio Pseudo-Patriarcha illegitime intruso, cui proinde legitimi Patriarchæ jura non conveniebant, a Sacris suspensi erant: tum denique quia Bulgaria pertinebat ad Patriarchatum Occidentis; atque ideo delegatio a Romano Pontifice Græcis Presbyteris sive expresse sive tacite facta ministrandi Confirmationem in Patriarchatibus Orientis, nequaquam iisdem Presbyteris id ipsum in Bulgaria peragere permittebat. Ergo Confirmatio ab iis fuit invalide administrata in Bulgaria, adeoque Bulgari jure a Pontificiis Legatis fuere iterum confirmati.

Neque auctoritate Innocentii III.

414. Dices I. Innocentius III. Cap. Quanto, Extra, de Consuetud. Lucio Vicario suo in Urbe CPolitana constituto scripsit: *Pervenit ad audientiam nostram, quod quidam simplices Sacerdotes apud CPolim ea Sacramenta præsumant fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore fuere solis Pontificibus reservata, ut est Sacramentum Confirmationis, quod chrisma renatis soli debent Episcopi per manus impositionem conferre: ad excusandas excusationes in peccatis, solam consuetudinem prætendentes. Dilectioni tuæ mandamus, quatenus omnibus Presbyteris districte prohibeas, ne talia de cætero sua temeritate præsumant.* Et inferius causam hujus prohibitionis subjicit: *Cum umbra quædam ostendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu.* Ergo Sedes Apostolica reprobavit hunc morem Græcorum, adeoque Confirmatio a Græcis Presbyteris collata, est irrita omnino atque invalida. Resp. N. C. Decretalis illa Innocentii III. solos respicit Sacerdotes Latinos, non autem Græcos. Cum enim tunc temporis CPolis subiecta esset imperio Francorum, ejusque Patriarcha Venetis unus eligeretur, ex Francis & Venetis incolis magna ex parte Urbs regia conlabatur. Horum Sacerdotes Latinos ibi degentes posteaquam Græcorum ritus adoptasse intellexit Innocentius, Græcorumque more

Con-

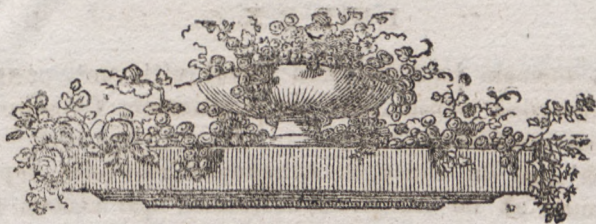
Confirmationem ausos fuisse ministrare, hunc Latino-
rum abusum data ad Lucium Vicarium suum CPoli
Epistola compescuit Pontifex, ut patet ex integra
Decretali, quam Baluzius exhibet Tomo I. Episto-
larum Innocentii III. pag. 480. *Volentes igitur hæc
& alia, quæ oculos Divinæ Majestatis offendunt, de agro
Dominico extirpari, discretioni tuæ per Apostolica scripta
mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris apud CPo-
lim constitutis districte prohibeas, ne talia de cætero sua
temeritate præsumant.*

415. Dices II. Innocentius IV. de pluribus *Aut Innocentii IV.*
interrogatus quæstionibus inter Archiepiscopum Ni-
cosiensem ejusque Suffraganeos Latinos ex una parte,
atque Episcopos Græcos regni Cypri ex altera subor-
tis, hæc ad Ottonem Card. Tusculanum Apostolicæ
Sedis Legatum perscripsit, ut legerè est apud Har-
duinum in Collect. Conciliorum Tomo VII. Colum-
na 364. *Soli autem Episcopi consignent chrismate in fron-
tibus baptizatos: quia hujus unctio non debet nisi per
Episcopos exhiberi; quoniam soli Apostoli, quorum vicēs
gerunt Episcopi, per manus impositionem, quam confirma-
tio vel frontis chrismatio repræsentat, Spiritum Sanctum
tribuisse leguntur.* Ergo non Latinis modo sed etiam
Græcis Presbyteris vetuit Sedes Apostolica, ne Sacra-
mentum Confirmationis conferre audeant. Resp. In-
nocentius IV. viribus carere voluit Confirmationem
administratam a simplici Sacerdote; sed unice quoad
regnum Cypri, in quo pravalere incæperat ritus La-
tinus ob multitudinem Latinorum Antistitum ibidem
degentium. Ut enim idem ritus per totum regnum
propagaretur, & foret perpetuus, necessarium duxit
Pontifex revocare delegationem a Romanis Pontifici-
bus tacite saltem factam Sacerdotibus Græcis confe-
rendi Sacramentum Confirmationis. Cæterum in aliis
locis, in quibus chrismatio facta a Sacerdotibus Græ-
cis non est a Sede Apostolica expresse improbata,
pro valida est habenda, ob tacitum saltem privile-
gium a Sede Apostolica illis concessum: cujus qui-
dem privilegii præsumptionem inducit ipsamet con-
T. VI. Theol. Dogm. Polem. Z niver-

niventia & tolerantia Romanorum Pontificum, qui prædictum Græcorum morem scientes ei non contradixerunt, nec umquam illum damnarunt.

Neque ratione ostendi potest.

416. Objic. VI. Ratio. Munus confirmandi, jure divino competit solis Episcopis. Ergo committi nequit Presbyteris per Pontificiam dispensationem. P. A. Potestas confirmandi convenit Episcopo per characterem Episcopalem. Ergo. II. Presbyter non potest esse extraordinarius Minister Confirmationis ratione suæ Ordinationis; alias valide confirmaret etiam sine dispensatione Pontificis, sicut sine illa valide consecrat: neque etiam ratione jurisdictionis; alioquin Episcopus nondum consecratus valide confirmaret, cum ea, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis, exercere valeat. Resp. D. A. Munus ordinarium confirmandi competit solis Episcopis, C. A. Munus extraordinarium, N. A. & D. C. Ergo committi non potest Presbyteris tamquam ministris ordinariis, C. Conseq. Tamquam ministris extraordinariis, N. Conseq. Ad *probat.* D. A. Potestas confirmandi perfecta, absoluta, atque ab omni alio independens, convenit Episcopo per characterem Episcopalem, C. A. Potestas confirmandi inchoata tantum, imperfecta, & dependens a voluntate Superioris, convenit solis Episcopis, N. A. & Conseq. Ad II. Resp. Simplex Sacerdos potest esse extraordinarius minister Confirmationis ratione Ordinis simul & Jurisdictionis: ratione Ordinis quidem, quia per illum inchoatam & incompletam potestatem confirmandi habet: ratione Jurisdictionis vero, quia accedente legitima dispensatione Romani Pontificis potestas illa inchoata, quam habet ratione Ordinis, perficitur, completur, sicque evadit expedita. Exemplum habemus in Sacerdote, qui quamvis in Ordinatione sua recipiat potestatem absolvendi a peccatis, ea tamen uti valide non potest, nisi accedente jurisdictione, quam ipsi Episcopus concedit, ejusdemque approbatione.

I N D E X

RERUM PRÆCIPUARUM,

quæ
in prima Parte Tractatus VI. de Sacramen-
tis continentur.

A.

Adulti ut cum fructu baptizentur, debent esse ritè
dispositi. 305.

Alexander III. Ordinationes ab invasoribus Romanæ
Sedis factas pro validis habuit. 189.

S. Ambrosius ablutionem pedum non habuit pro ve-
ro Sacramento. 35.

Anabaptistarum error. 348.

Ancyranus Canon II. explicatur. 113.

Anglicana Ordinatio facta juxta ritum Eduardi VI.
exponitur. 194.

Anglicanæ hæ ordinationes Episcoporum omnino inva-
lidæ sunt. 195. 196.

Apostolos in solius Christi nomine baptismum admi-
nistrasse ex dispensatione divina, absque funda-
mento asseritur. 262. 271.

Apostoli fuerunt baptizati. 233. 291.

Aqua elementaris est materia remota Baptismi. 227.

Aquæ baptismalis figuræ in veteri Testamento. 227.

Aqua naturalis qualibet sufficit ad valorem bap-
tismi. 231.

Non tamen ad licentiam, extra casum ne-
cessitatis. 232.

Arausicanæ I. synodi Canon II. explicatur. 380.

- Ariani formam baptismi non semel vitiant. 255.
 S. Athanasius adhuc puer an baptismum Catechumenis contulerit? 145.
 An, & qua de causa S. Athanasius rejecerit baptismum ab iis hæreticis collatum, qui rectam non tenebant fidem Trinitatis? 177.
 Atheus qua ratione possit valide baptizare? 144.
 S. Augustini quæ fuerit sententia circa intentionem ministri? 142.
 S. Augustinus *Plenarii Concilii* nomine intellexit Nicænum I. 172.

B.

- Baptismus quid sit, & quæ ejus nomina apud Patres? 224.
 Est verum N. L. Sacramentum. 225.
 Imprint in anima characterem spiritualem. 81.
 Et nequit iterari. 83.
 Cur iterari nequeat, rationem assignare non possunt Protestantes. 92.
 Baptismi materia remota non est ignis. 235.
 Sed sola aqua elementaris. 227.
 Materia proxima est externa ablutio. 240.
 Baptismus fuit institutus ante Passionem Christi. 233.
 Valet collatus per immersionem, infusionem, vel aspersionem. 242.
 Baptismus sine expressa invocatione trium personarum SSmæ Trinitatis, est invalidus. 259.
 In solius Christi nomine collatus, numquam fuit, nec esse potest validus. 262.
 Sine verbis illis, *Ego te Baptizo*, collatus, est invalidus. 263.
 Baptismus Joannis naturâ & substantiâ diversus fuit a Baptismo Christi. 281.
 Atque etiam efficiâ. 282.
 Baptismi minister primarius est Episcopus. 293.
 Secundarius & ordinarius est Sacerdos, cum subordinatione tamen ad Episcopum. 294.
 Bap-

I N D E X.

Baptismus in casu necessitatis a quolibet administrari potest valide & licite. 297.

Extra casum necessitatis, quilibet valide baptizat, sed illicite. 300.

Baptizare nemo potest valide se ipsum. 302.

Baptismus confert gratiam sanctificantem. 303.

Tollit omnia peccata, omnesque pœnas illis debitas. 309.

Baptismi effectus non sunt in omnibus rite dispositis æquales. 313.

Baptismus quid efficiat in homine jam justificato? 317.

Ficte susceptus, reviviscit sublato obice. 318.

Baptismus omnibus necessarius est necessitate medii ad salutem, adultis vero etiam necessitate præcepti. 324.

Barcinonensis II. Synodi Canon II. explicatur. 411.

S. Bernardus ablutionem pedum non habuit pro vero Sacramento. 35.

C.

Cæremonia sacra quid sit? 212.

Cæremoniæ sacræ possunt ab Ecclesia institui. 218.

Cæremoniæ sacræ non possunt a ministro pro libito omitti aut mutari. 217.

Cæremoniæ Ecclesiæ vacant superstitione. 222.

Canones qui sub nomine Apostolorum circumferuntur, non sunt ab Apostolis editi. 174.

Canones CPolitani I. quot sint genuini? 175.

Cajetani Card. absona doctrina necessitati Baptismi contraria. 323.

Calvini error circa ministrum Baptismi. 292.

Ac necessitatem Baptismi. 322.

Catharini Ambr. sententia de intentione ministri. 134.

Character Sacramentalis quid sit? 78.

Characterem admiserunt Veteres Scholastici. 79.

Quamvis circa illius essentiam discordes fuerint. 80.

Character Sacramentalis animæ imprimitur in susceptione Baptismi, Confirmationis & Ordinis. 81.

Cha-

I N D E X.

- Character ille est indelebilis. 85.
 Character ille non fuit in Christo. 85.
 Character Sacramentalis non cognoscitur in se, sed
 in sua causa. 87.
 Alius est imprimens, alius impressus. 88.
 Cur in anima imprimatur? 84. 90.
 Charitas perfecta cum voto baptismi supplet virtu-
 tem baptismi aquæ. 334.
 Chrismatio, qua redeuntes ab hæresi apud Græcos
 recipiebantur, non erat Sacramentalis, sed mere
 cæremonialis. 183.
 Christus instituit omnia Sacramenta novæ Legis, 19.
 Et quidem per se immediate. 20.
 Non tantum qua Deus, sed etiam qua ho-
 mo. 21.
 Christus determinavit materiam & formam omnium Sa-
 cramentorum quoad substantiam, & in genere. 22.
 Non tamen quoad speciem infimam. 23. 24.
 Christus præscripsit in baptismo distinctam invocatio-
 nem trium personarum SS. Tripitatis. 259.
 Circumcisio gratiam non produxit ex opere operato. 48.
 Cur a Deo fuerit instituta? 48.
 Clinici, seu grabatarii cur exclusi fuerint a Sacris
 Ordinibus? 244.
 Conditio debet esse impleta, quando absolvitur actio
 Sacramentalis; secus nullum conficitur Sacramen-
 tum. 138.
 Conditionalis forma quando sit adhibenda? 139.
 Conditonalis formæ nulla fit mentio apud Ecclesiasti-
 cos Scriptores usque ad VIII. Sæc. 140.
 Fuit tamen in usu, saltem mente retenta,
 quamvis verbis non exprimeretur. 141.
 Confirmatio quid sit, & quæ ejus nomina apud Pa-
 tres? 366.
 Est verum N. L. Sacramentum. 368.
 Non verò cæremonia Baptismi, aut mera
 catechesis. 371.
 Imprimit in anima characterem spiritualem.
 81.

I N D E X.

- Et nequit iterari. 83.
- Confirmatio ab hæreticis vel schismaticis Episcopis collata, nec fuit, nec esse potuit jure Ecclesiastico invalida. 185.
- Confirmationis materia remota est chrisma. 379.
Sive oleum olivarum cum balsamo mixtum, & ab Episcopo benedictum. 381.
- Confirmationis materia proxima est applicatio chrismatis, seu impositio manus Episcopalis. 383.
Non ante, sed in ipsa unctione. 385.
- Confirmationis forma quænam sit apud Latinos & Græcos? 388.
Quo sensu sit deprecatoria? 389.
- Confirmationis subjectum idoneum sunt soli & omnes baptizati. 391.
- Confirmationem quæ dispositiones præcedere debeant? 392.
- Confirmationis effectus quinam sint? 393.
An & quæ sit Confirmationis suscipiendæ necessitas? 394.
- Confirmationis minister ordinarius est solus Episcopus. 403.
Extraordinarius esse potest etiam simplex Sacerdos ex dispensatione Summi Pontificis. 404.
- Constantinopolitanum IV. neque ordinationem ipsius Photii, nec ab eo factas pro invalidis habuit. 192.
- S. Cyprianus Diaconis suis non dedit potestatem absolvendi a peccatis, sed tantum a censuris & poenæ Canonicis, urgente mortis periculo. 118. 119.
- S. Cyprianus rebaptizantium errorem acriter tuetur. 149.
Illam de baptismo hæreticorum controversiam censuit pertinere dumtaxat ad disciplinam. 164.
An ante mortem ab errore suo recesserit, non certo constat. 169.
- Cyrillus Lucæus Patriarcha Constantinopolitanus ab ipsis Græcis damnatur. 13.

I N D E X.

D.

- Diaconi non nisi ex commissione Episcopi vel Presbyteri dispensare possunt Eucharistiam. 15. Cur illis etiam extra casum necessitatis olim commissa fuerit dispensatio sanguinis Christi. 105.
- Diaconi quò sensu offerre panem & vinum dicantur? 113.
- Diaconus est minister baptismi extraordinarius, & ex delegatione. 295.
- Diaconus, aut inferior Clericus neque ex dispensatione Rom. Pontificis potest esse extraordinarius minister Sacramenti Confirmationis. 407.
- Diaconi Carthaginenses urgente mortis periculo, non a peccatis, sed a censuris & penis Canonicis absolvebant pœnitentes. 118.
- Diaconisarum officium quale fuerit? 123.
- Diaconisæ abolitæ sunt in Græca & Latina Ecclesia. 123.
- Diaconisarum Ordinatio non fuit Sacramentalis. 124.
- S. Dionysius Alexandrinus errori rebaptizantium non adhæsit. 177.
- Donatistarum in Africa initia & errores. 197.

E.

- Ebonis Rhemensis Ordinationes validæ fuerunt. 193.
- Ecclesia aliquorum Sacramentorum materiam & formam quoad infimam speciem determinavit. 23. 24.
- Ecclesia sæpe Clericos ab hæresi revertentes ob bonum pacis recepit cum suis honoribus. 159.
- Ecclesia potestatem habet instituendi cæremonias tum in celebratione Sacramentorum. 215.
- Tum etiam extra illam. 216.
- Ecclesia cur certos ritus instituerit? 218.
- Ecclesia Romana cur preces non fuderit, nec sacrificium obtulerit pro Catechumenis sine baptismo, aut pro pœnitentibus sine reconciliatione decedentibus? 339.
- Eucharistia non nisi a Sacerdotibus confici potest. 100.
- Et dispensari ab illis tamquam a ministris ordinariis. 104.

Olim

I N D E X.

Olim administrata fuit a Clericis minoribus. 106.

Qua ratione olim viris & fœminis fuerit administrata? 107.

Eunomiani qua forma usi fuerint in baptismo? 27. 251.

S. Eusebius Samosatensis Diaconos & Presbyteros ordinat per Palæstinam. 103.

Extensio manuum Episcopaliū, & oratio prævia ad Chrismationem, non sunt de essentia Sacramenti Confirmationis. 385.

F.

Fideles omnes quo sensu in Scripturis dicantur Sacerdotes? 112.

Fides non semper conjuncta est cum remissione peccatorum. 56.

Fides Ministri non est necessaria ad valorem Baptismi. 152.

Neque ad valorem Confirmationis. 156.

Aut Sacræ Ordinationis. 159.

Firmilianus adhæret rebaptizantium errori, atque a Stephano corripitur. 150.

Multa acerba & falsa in Stephanum inverecunde effutiit. 168.

Florentinum Concilium ratam habuit Confirmationem a Græcis Presbyteris collatam. 406.

Fœminæ apud hæreticos quosdam Sacerdotio funguntur. 95. 96.

Sunt jure divino incapaces Ordinis sacri sive fuscipiendi, sive gerendi. 110.

Sunt incapaces Jurisdictionis Sacræ. 122.

Forma Sacramentorum quænam dicatur? 7.

G.

S. Genesii Baptismus. 145.

Græca Ecclesia semper docuit & tenuit dari septem N.

L. Sacramenta. 12. 13. 14.

Græci quidam baptismum Latinorum pro invalido habent. 241.

Græci quanam forma baptizandi utantur? 264.

Cur

I N D E X.

Cur modum loquendi passivum adhibeant?
266.

Græcorum forma est valida. 265.

Græcorum quorundam error circa ministrum baptismi. 292.

Græci Presbyteri invalide ministrant Confirmationem in Italia & vicinis Insulis. 408.

Gratia Sacramentalis quid sit? 52.

In quo differat a non Sacramentali? 53.

S. Gregorius M. Presbyteris Sardis potestatem fecit administrandi Confirmationem. 405.

S. Gregorii Nazianzeni opinio circa baptismum parvulorum. 347.

H.

Hæretici manifesti invalide absolvunt a peccatis. 161.

Hispalensis II. Synodi Capitulum VII. explicatur. 411.

Hispani ad finem Sæculi VI. cur unicam in baptismo immersionem usurpare cœperint? 247.

I.

Immersio non est necessaria ad valorem baptismi. 242.

Immersio non modo apud Græcos, sed etiam apud Latinos per multa sæcula fuit adhibita in Baptismo. 246.

Et quidem trina. 247.

Unica usurpari cœpit in Hispaniis ad finem VI. Sæculi. 247.

Cur a Latina Ecclesia fuerit abrogata? 249.

Infideles qua ratione possint baptizando debitam habere intentionem? 144.

S. Innocentius I. Ordinationes ab hæreticis factas non habuit pro invalidis. 186.

Innocentius III. non Græcis, sed Latinis tantum Presbyteris prohibuit, ne Constantinopoli Sacramentum Confirmationis ministrarent. 414.

Innocentius IV. non docuit Sacramentum perfici sine intentione ministri. 143.

Cur Græcis Presbyteris in regno Cypri prohibuerit, ne confirment baptizatos? 415.

Inten-

I N D E X.

- Intentio quid & quotuplex sit? 126.
Intentio serio faciendi quod facit Ecclesia, necessaria est in ministro ad valorem Sacramenti. 130.
Intentio interna, qua minister velit non fingere & simulare, sed vere ac serio facere quod facit Ecclesia, requiritur ad valorem Sacramenti. 132.
Intentio faciendi Sacramentum qua Sacramentum, aut faciendi determinate quod facit Ecclesia Romana, non requiritur ad valorem Sacramenti. 135.
Intentio virtualis requiritur in ministro ad valorem Sacramenti: sola habitualis ac præsumpta non sufficit. 136.
Intentiones contrariæ quandonam invalidum reddant Sacramentum. 137.
Intentio conditionata an sufficiat ad valorem Sacramenti? 138.
Judæis quæ bona expresse promissa fuerint in veteri Lege? 46.
S. Justinus M. cur duorum tantum Sacramentorum expresse meminerit? 31.

L.

- Laodicens Canon XXV. explicatur. 113.
Item VII. Canon. 175.
S. Leo IX. non fuit dubius de valore Ordinum, sed circa pœnam simoniace ordinatis infligendam. 188.
Lutheri doctrina & inconstantia circa numerum Sacramentorum. 9.
Lutheri commentum de fide actuali parvulorum in baptismo rejicitur. 73.
Lutheri error circa Ministrum Sacramentorum. 95.
 Circa intentionem Ministri. 129.
 Circa necessitatem aquæ in baptismo. 226.
 Circa formam baptismi. 256.
 Circa effectus baptismi. 307.

M.

- Manichæi baptismum in aqua collatum rejecerunt, quandoque tamen admiserunt. 226.
Martyrium supplet in adultis baptismum aquæ. 328.
Requi-

I N D E X.

- Requirat tamen in adultis aliquas dispositio-
nes. 330.
- Remittit culpam & pœnam ex opere opera-
to. 331.
- Etiam in infantibus supplet baptismum aquæ.
332.
- Materia Sacramentorum quænam dicatur? 7.**
- Materia dubia an & quando liceat uti in Sacramento-
rum administratione? 28.**
- Melanchtonis doctrina de numero Sacramentorum. 9.**
- S. Melchiadis Papæ decretum de Donatistis Episcopis
ad Ecclesiam revertentibus. 159.**
- Mesalianorum error circa effectus baptismi. 307.**
- Minister Sacramentorum de lege ordinaria est solus ho-
mo viator ratione utens. 97.**
- Atque is tantum, qui ad id muneris rite or-
dinatus est. 99.
- Minister improbus Sacramentorum maximam Christo
inert injuriam. 203.**
- Graviter peccat Sacramentum conficiendo eti-
am ritu non solemni. 204.
- Quamvis non sit minister specialiter deputa-
tus. 205.
- Item qui Eucharistiam distribuit in statu pec-
cati mortalis. 206.
- Montanistæ post Concilii Nicæni tempora formam bap-
tismi depravarunt. 175.**
- Mutatio substantialis materiæ & formæ obest valori Sa-
cramentorum, non vero mutatio tantum acciden-
talis. 25.**
- Mutatio materiæ quænam sit substantialis, vel acciden-
talis? 26.**
- Mutatio formæ quænam sit substantialis, vel acciden-
talis? 27.**

N.

- Necessarium necessitate mediæ & præcepti quid sit? 321.**
- Nicænum I. cur baptizari iterum jusserit Paulianistas,
non autem Novatianos? 153.**

Nova-

I N D E X.

Novatianis iussit Sacramentum Confirmationis administrari. 157.

Nicæni I. Canon XIX. integritati suæ restituitur & explicatur. 175.

Nicænum I. non iussit ordinari ordinaros a Meletio. 191.

S. Nicolaus I. cur Bulgaros a Græcis Presbyteris confirmatos iterum confirmari iusserit? 413.

Novatiani neglexerunt quidem Confirmationem; at non eraserunt eam e numero Sacramentorum. 367.

O.

Offerre quid sæpe significet? 113.

Opus operantis, & opus operatum quid significant? 38.

Ordinatio Sacra imprimat in anima characterem spiritualem. 87.

Et nequit iterari. 83.

P.

Parckerus Matthæus invalide ordinatus est a Monachis Apostatis, non servato ritu Ordinationis Episcopalis. 196.

Parvulis in baptismo infunditur gratia sanctificans cum virtutibus. 314.

Parvulis sine baptismo decedentibus prodesse parentum vota, non nisi improbabiliter dicitur. 323.

Parvulis necessarius est baptismus necessitate medii ad salutem, excepto casu martyrii. 324.

Parvuli sunt capaces baptismi. 349.

Et expedit eos baptizari. 352.

Parvuli infidelium quandonam possint ac debeant baptizari, invitatis etiam parentibus? 353.

Parvuli in utero matris penitus latentes, an valide baptizentur, si aqua per siphonem ablui possunt? 356.

Peccata in Sacramento Pœnitentiæ a solis Sacerdotibus remitti possunt. 108.

Petilianus error circa baptismum Christi & Joannis. 278.

Pontifices Romani facultatem sæpius fecerunt simpliciter Presbytero administrandi Sacramentum Confirmationis. 405.

I N D E X.

Pontifex Romanus solus, non vero alii Episcopi possunt nunc simplici Presbytero hanc facultatem dare. 407.

Præscriptionis nomine quid intelligant Theologi? 10.

Probitas Ministri ad valorem Sacramenti non requiritur. 198.

Requiritur tamen ad licentiam. 202.

Protestantes quid de efficacia Sacramentorum sentiant? 39.

Catholicis falsam doctrinam affingunt circa efficaciam Sacramentorum. 40.

Protestantes primi omnium Confirmationem e numero Sacramentorum expunxerunt. 367.

R.

Remedium adversus peccatum originale dabatur etiam in lege naturæ. 17.

Ritus recipiendi ordinatorum ab hæreticis, Schismaticis, depositis, aut Simoniacis, olim veræ Ordinationi simillimus erat. 190.

Ritus qui olim in trina immersione observabantur. 248.

Regensis Canon V. explicatur. 411.

S.

Sacerdotes soli possunt conficere Eucharistiam. 100.

Suntque ordinarii illius dispensatores. 104.

Soli remittere possunt peccata in Sacramento Pœnitentiæ. 108.

Sacerdotes qui facultatem a Sede Apostolica obtinuerunt, ratione Ordinis simul & jurisdictionis possunt esse ministri extraordinarii Confirmationis. 416.

Sacramentum in genere quid sit apud profanos & Ecclesiasticos Scriptores? 1.

Sacramenti nomen displicuit Sectariis Sæculi XVI. 2.

Sacramenti varias definitiones cuderunt Sectarii. 3.

Sacramenti Catholica definitio explicatur. 4.

Sacramentorum partes varia apud Veteres habuerunt nomina. 6.

Cur materiæ & formæ nomen ipsis tributum fuerit? 7.

Sacra-

I N D E X.

- Sacramenta N. L. constant materia & forma. 8.
 Sunt septem, nec plura nec pauciora. 10.
 Septenarii Sacramentorum numeri ratio congrua assignatur. 15.
- Sacramenta non extiterunt in statu innocentiz. 16.
 Extiterunt tamen in Lege naturæ. 17.
 Et Mosaica. 18.
- Sacramenta omnia N. L. instituta fuerunt a Christo. 19.
 Et quidem immediate. 20.
- Sacramenta N. L. gratiam ex opere operato conferunt non ponentibus obicem. 41.
- Sacramenta veteris Legis non produxerunt gratiam interioriorem ex opere operato. 45.
- Sacramenta N. L. gratiam efficiunt, non physice, sed moraliter. 50.
 Suscipientibus rite dispositis conferunt gratiam Sacramentalem. 57.
- Sacramentum idem specie æqualem gratiam confert æqualiter præparatis; inæqualem inæqualiter dispositis. 54.
- Sacramenta aliqua iterari nequeunt, ideoque imprimunt characterem. 83.
- Sacramenta aliqua cur imprimant characterem spirituales? 84.
- Sacramentalia in & extra Sacramentorum administrationem quid sint? 212. 213.
- Sacramentalia quomodo producant sanctitatem, & peccata venialia extinguant? 219.
- Sanctificari quo sensu dicatur ab Apostolo vir infidelis per mulierem fidelem, & sancti dicantur filii? 340.
- Sanguis & aqua ex latere Christi quid significarint? 33.
- Siricii & Stephani II. decretum de Baptismo in vino collato est supposititium. 238.
- S. Stephanus Papa Cypriani & Firmiliani sententiam reprobavit. 149. 150.
 Censuit quæstionem de baptismo ab hæreticis dato ad fidem pertinere; non tamen eam expresse & explicitè definivit. 165.
- S. Stephanus Papa in Cyprianum & Firmilianum anathema non intorsit. 166.

Com-

I N D E X.

Comminatus tamen est anathema, nisi resipiscerent, eosque aliqua communione privavit. 167.

Baptismum eorum hæreticorum ratum non habuit, qui Evangelicis verbis non utebantur. 170.

Baptismum in solius Christi nomine collatum, ratum non habuit. 272.

Stephanus III. Ordinationes a Constantino Antipapa factas non habuit pro invalidis. 187.

T.

Tertullianus nunquam docuit, omnes fideles esse veros Sacerdotes. 114.

S. Thomæ sententia circa confessionem laico faciendam in casu necessitatis. 121.

Toletani I. Canon XX. explicatur. 411.

Traditiones Apostolicæ non omnes sunt Divinæ. 252.

Trinitatis distincta invocatio est necessaria ad valorem baptismi. 259.

V.

Verbum concionale & consecratorium quid sit? 64.

Verbum concionale non requiritur ad essentiam & valorem Sacramenti. 65.

Verba, quibus Sacramenta N. L. perficiuntur, vere ac proprie consecratoria sunt. 66.

Verbum vitæ quid sit quo Ecclesia mundatur? 70.

Unctio verticalis in baptismo non supplet Confirmationem, nec gratiam confert ex opere operato. 399.

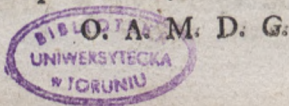
W.

Waldenses admiserunt Confirmationem esse verum Sacramentum; sed errarunt circa ejus ministrum. 368.

Waldensium error circa ministrum Sacramentorum. 96. 197.

Z.

Zachariæ Pontificis Rescriptum ad Bonifacium circa formam Baptismi. 27.

493914

Biblioteka Główna UMK

300020637806

Biblioteka
Główna
UMK Toruń

493914